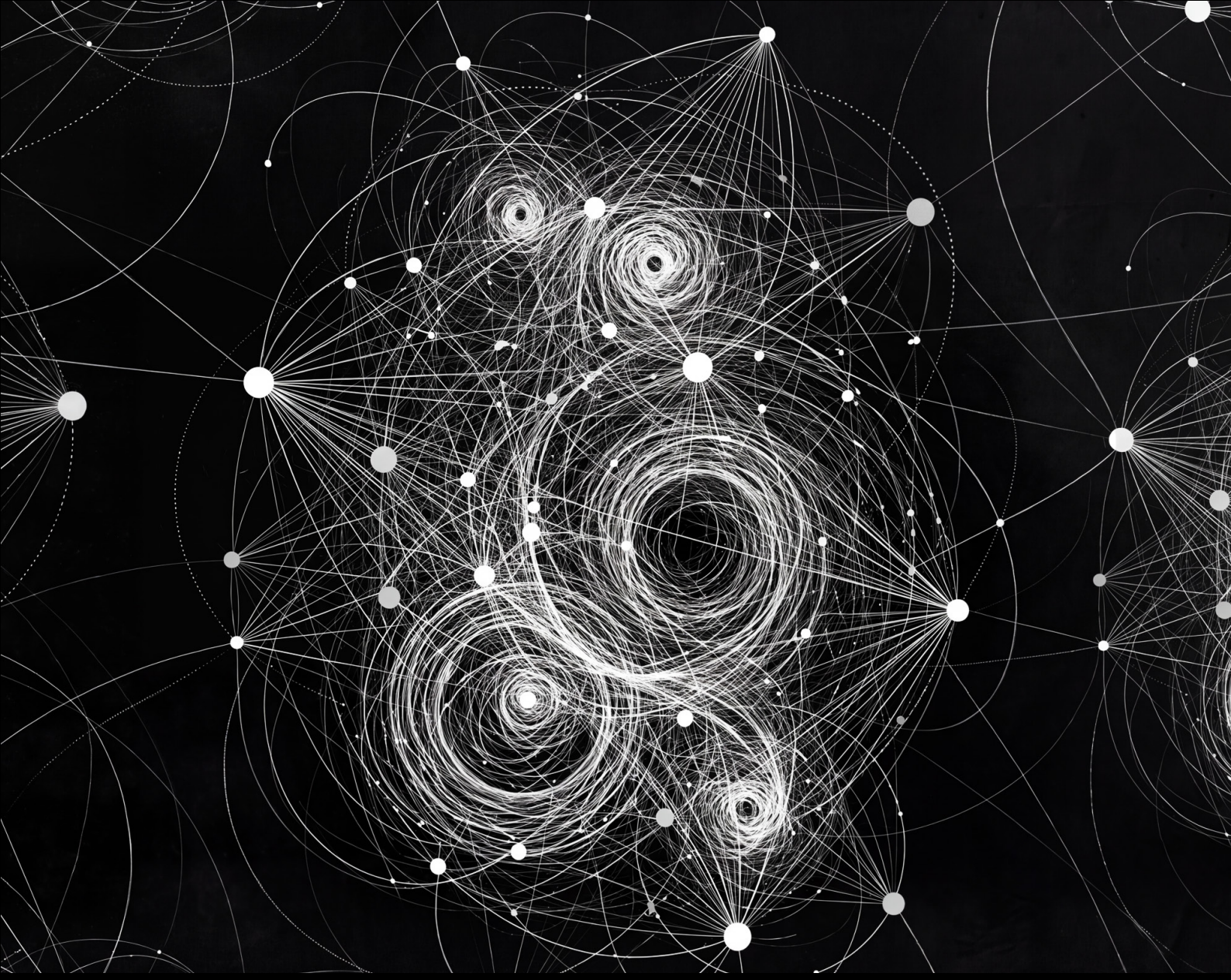

Våldets multiversum

Politiskt motiverade våldsrelaterade brott och samtida extremism i Sverige

Hannah Pollack Sarnecki, Julia Englander &
Johan Evasdotter Dencker

FOI-R--6002--SE

November 2026

FOI

Våldets multiversum

Politiskt motiverade våldsrelaterade brott och samtida extremism i Sverige

Hannah Pollack Sarnecki, Julia Englander & Johan Evasdotter Dencker

Titel	Våldets multiversum. Politiskt motiverade våldsrelaterade brott och samtida extremism i Sverige
Rapportnr	FOI-R--6002--SE
Månad	November
Utgivningsår	2026
Antal sidor	276
ISSN	1650-1942
Uppdragsgivare	Försvarsdepartementet
Forskningsområde	Krisberedskap och civilt försvar
FoT-område	Inget FoT-område
Projektnr	A12630
Godkänd av	Anders Norén
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Bild: Peter Bergman

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

I denna studie undersöks politiskt motiverade våldsrelaterade brott i Sverige och centrala drag i samtida extremism. Ett brett spektrum av ideologiska miljöer och brott identifieras och alltifrån mord, mordbränder och attentat i skolor till våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet analyseras. Ett centralt fokus för studien är den roll ideologi spelar för dagens extremistaktörer och den betydelse propaganda och konspirationsteorier i digitala miljöer har för de studerade brotten. Andra centrala teman rör extremistisk organisering och hur nya våldsamma subkulturer förhåller sig till mer etablerade former av extremism. Rapporten behandlar även aspekter av radikalisering och möjliga varningssignaler samt kopplingar mellan extremism, auktoritära regimer och andra kriminella nätverk. Studien bidrar med aktuella data om den brottslighet svenska extremistaktörer i bred bemärkelse genererar. Den bidrar också med en utvecklad förståelse av relationen mellan propaganda, radikalisering och politiskt våld. Den metodologiska ansatsen är i huvudsak kvalitativ och det empiriska materialet består av rättslig dokumentation som kompletterats med observationer i digitala miljöer.

Nyckelord: Extremism, politiskt motiverad våldsrelaterad brottslighet, våldsamma subkulturer, digitala miljöer, politisk propaganda, påverkansaktiviteter, konspirationsteorier, avhumanisering, rasism, antisemitism, misogyni, nihilism, misantropi, radikalisering, politiskt våld, terrorism.

Summary

This study examines politically motivated violent offences in Sweden and key aspects of contemporary extremism. A wide range of ideological environments and offences are identified, everything from murder, arson, and school attacks to violent riots and sabotage against emergency services is analyzed. A main focus of the study is the role ideology plays for contemporary extremist actors, and how its presence in digital spaces shapes the offences studied. Other key topics include how new violent subcultures relate to more established forms of extremism. The report also covers aspects of radicalization and possible warning signs, as well as connections between extremism, authoritarian regimes, and other criminal networks. The study provides up-to-date data on offences committed by Swedish extremist actors in a broad sense. Among other things, it contributes to a better understanding of the relationship between propaganda, radicalization, and political violence. The methodological approach is primarily qualitative, and the empirical material consists of legal documentation complemented by observations in digital environments.

Keywords: Extremism, politically motivated violence-related crime, violent subcultures, digital milieus, political propaganda, influence activities, conspiracy theories, dehumanization, racism, antisemitism, misogyny, nihilism, misanthropy, radicalization, political violence, terrorism.

Innehållsförteckning

1 Inledning 15
1.1 Syfte och frågeställningar 16
1.2 Metod och material 17
1.2.1 Rättslig dokumentation 19
1.2.2 Tematisk analys 20
1.2.3 Digitalt fältarbete som komplement 21
1.2.4 Begränsningar och etiska överväganden 22
1.3 Disposition 23
1.4 Sammanfattning kapitel 1 23
2 Extremism och politiskt våld 25
2.1 Att definiera extremism 25
2.2 Politiskt våld och terrorism 27
2.2.1 Våld med ett budskap 27
2.2.2 Avhumanisering och politiskt våld 28
2.2.3 Ideologi och politiskt våld 29
2.3 Extremistisk organisering 29
2.3.1 Begrepp för olika former av organisering 30
2.3.2 Graden av samarbete 31
2.4 Ideologiska inriktningar 32
2.4.1 Vänsterextremism 32
2.4.2 Extremistisk miljö-, klimat- och djurrättsaktivism 34
2.4.3 Extremistisk islamism 35
2.4.4 Fascism, nazism och högerextremism 37
2.4.5 Misogyni och incelmiljöer 41
2.4.6 Vigilantism 41
2.4.7 Nihilism och misantropi 42
2.4.8 True Crime miljöer 44
2.4.9 Accelerationism 45
2.5 Definitioner av några gemensamma teman 45
2.5.1 Antidemokratiska föreställningar, anti-etablissemangsidéer och utomrättslig rättsskipning 46
2.5.2 Rasism, antisemitism och islamofobi 46
2.5.3 Misogyni, antifeminism och hbtqi-fientlighet 47
2.5.4 Ockultism, satanism och naturmysticism 47
2.5.5 Föreställningar om utvaldhet, överlägsenhet och renhet 48
2.5.6 Existentiella hot, offerskap och samhällskollaps 48
2.5.7 Konspirationsteorier och pseudovetenskap 49

2.6 Svårkategoriserad extremism 49
2.6.1 Hur till synes osammanhängande föreställningar kan kopplas samman 50
2.7 Sammanfattning kapitel 2 51
3 Propaganda och radikalisering 52
3.1 Politisk propaganda och konspirationsteorier 52
3.1.1 Totalitära regimers propaganda 52
3.1.2 Propaganda och extremism 53
3.1.3 Auktoritära regimer, propaganda och påverkansaktiviteter 54
3.1.4 Propaganda och våld 55
3.1.5 Hur politisk propaganda och andra relaterade fenomen definieras i denna studie 56
3.1.6 Den deltagande propagandamodellen 56
3.1.7 Konspirationsteorier: världsåskådning och propagandaverktyg 57
3.2 Radikalisering – två olika men tätt sammanflätade fenomen 61
3.2.1 Mekanismer bakom radikalisering 62
3.2.2 Sociala aspekter av radikalisering 64
3.2.3 Radikalisering och digitala miljöer 65
3.2.4 Hur radikalisering undersöks i denna studie 68
3.3 Sammanfattning kapitel 3 69
4 Det undersökta materialet: brottskategorier, kön, ålder, ideologiska inriktningar, brottsplatser och brottsobjekt 70
4.1 Studiens fullständiga material: 501 händelser 70
4.2 Kort om ideologiskt motiverade brott utan våldskomponent 71
4.3 Huvudmaterialet: 169 händelser med våldskomponent 71
4.3.1 Identifierade ideologiska huvudinriktningar/miljöer 72
4.3.2 Gärningspersonernas kön och ålder 72
4.3.3 Brottsplatser: digitala och fysiska 73
4.3.4 Brottsobjekt: varierar mellan brottstyper 73
4.3.5 Brottskategorier i relation till ideologiska inriktningar 73
4.4 Sammanfattning kapitel 4 74
5 Våldsdåd 75
5.1 Fall 5:1 – Mord: högerextremism, den djupa staten och kartläggning av meningsmotståndare 75
5.1.1 Händelsen 75
5.1.2 Motiv och inspiration 75
5.1.3 Kopplingar 78
5.1.4 Rättsligt utfall 78
5.2 Fall 5:2 – Attentat i skola: islamofobi, antisemitism och rasism mot svarta 79

5.2.1 Händelsen 79
5.2.2 Motiv och inspiration 79
5.2.3 Kopplingar 82
5.2.4 Rättsligt utfall 83
5.3 Fall 5:3 – Attentat i skola: nazism och rasism 83
5.3.1 Händelsen 83
5.3.2 Motiv och Inspiration 83
5.3.3 Kopplingar 85
5.3.4 Rättsligt utfall 85
5.4 Fall 5:4 – Attentat i skola: misogyni och incelreferenser 86
5.4.1 Händelsen 86
5.4.2 Motiv och inspiration 86
5.4.3 Kopplingar 90
5.4.4 Rättsligt utfall 90
5.5 Fall 5:5 – Försök till attentat i en skola: med syftet att skapa kaos 90
5.5.1 Händelsen 90
5.5.2 Motiv och inspiration 91
5.5.3 Kopplingar 92
5.5.4 Rättsligt utfall 92
5.6 Fall 5:6 – Mordbrand: ekofascism och accelerationism 92
5.6.1 Händelsen 92
5.6.2 Motiv och inspiration 93
5.6.3 Kopplingar 95
5.6.4 Rättsligt utfall 96
5.7 Fall 5:7 – Mordbrand i moské: nazism och rasism 96
5.7.1 Händelsen 96
5.7.2 Motiv och inspiration 97
5.7.3 Kopplingar 98
5.7.4 Rättsligt utfall 98
5.8 Fall 5:8 – Mordbrand: vänsterextrem prägel 98
5.8.1 Händelsen 98
5.8.2 Motiv och inspiration 98
5.8.3 Kopplingar 99
5.8.4 Rättsligt utfall 99
5.9 Fall 5:9 – Vigilanterelaterat våld 99
5.9.1 Händelsen 99
5.9.2 Motiv och inspiration 100
5.9.3 Kopplingar 101
5.9.4 Rättsligt utfall 102

5.10 Andra liknande våldsdåd 102
5.11 Fall 5:10 – Rasistiskt våld: nazistiskt nätverk 103
5.11.1 Händelsen 103
5.11.2 Motiv och inspiration 103
5.11.3 Kopplingar 104
5.11.4 Rättsligt utfall 104
5.12 Fall 5:11 – Knivattack: misantropiska/nihilistiska kopplingar 105
5.12.1 Händelsen 105
5.12.2 Motiv och inspiration 105
5.12.3 Kopplingar 107
5.12.4 Rättsligt utfall 108
5.13 Fall 5:12 – Knivattack: påtryckningar och direktsändning, nihilistiska/misantropiska kopplingar 108
5.13.1 Händelsen 108
5.13.2 Motiv och inspiration 109
5.13.3 Kopplingar 111
5.13.4 Rättsligt utfall 112
5.14 Fall 5:13 – Mord: nihilism och högerextremism 113
5.14.1 Händelsen 113
5.14.2 Motiv och inspiration 113
5.14.3 Kopplingar 116
5.14.4 Rättsligt utfall 116
5.15 Fall 5:14 – Bilattack mot pro-palestinska demonstranter: rasistiskt motiv 117
5.15.1 Händelsen 117
5.15.2 Motiv och inspiration 117
5.15.3 Kopplingar 118
5.15.4 Rättsligt utfall 118
5.16 Fall 5:15 – Attentat mot israeliskt företag: våld på uppdrag 119
5.16.1 Händelsen 119
5.16.2 Motiv och Inspiration 120
5.16.3 Kopplingar 120
5.16.4 Rättsligt utfall 121
5.17 Sammanfattning kapitel 5 121
5.17.1 Sammanfattande diskussion av kapitlets centrala resultat.. 125
6 Våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet..... 127
6.1 Fall 6:1 – Våldsamt upplopp kopplat till antimuslimsk aktion 127
6.1.1 Händelsen 127
6.1.2 Motiv och inspiration 128

6.1.3 Kopplingar 130
6.1.4 Rättsligt utfall 131
6.2 Våldsamma upplopp i samband med antimuslimska aktioner 2022 131
6.3 Fall 6:2 – Omfattande angrepp mot blåljusverksamhet 131
6.3.1 Händelsen 131
6.3.2 Motiv och inspiration 132
6.3.3 Kopplingar 135
6.3.4 Rättsligt utfall 136
6.4 Andra våldsamma upplopp i samband med antimuslimska aktioner 2022 136
6.4.1 Händelserna 136
6.4.2 Motiv och inspiration 137
6.4.3 Kopplingar 137
6.4.4 Rättsligt utfall 138
6.5 Fall 6:3 – Våldsamt upplopp efter antimuslimsk aktion: dokumentation och spridning av våld 138
6.5.1 Händelsen 138
6.5.2 Motiv och inspiration 139
6.5.3 Kopplingar 141
6.5.4 Rättsligt utfall 141
6.6 Fall 6:4 – Våldsamt upplopp i anslutning till *Black Lives Matter*-demonstration 141
6.6.1 Händelsen 141
6.6.2 Motiv och inspiration 142
6.6.3 Kopplingar 142
6.6.4 Rättsligt utfall 143
6.7 Sammanfattning kapitel 6 143
6.7.1 Sammanfattande diskussion av kapitlets centrala resultat 144
7 Förberedelser till våld 146
7.1 Fall 7:1 – Sprängämnen: politikerhat och kartläggning av meningsmotståndare 146
7.1.1 Händelsen 146
7.1.2 Motiv och inspiration 146
7.1.3 Kopplingar 148
7.1.4 Rättsligt utfall 149
7.2 Fall 7:2 – Vapen och sprängämnen: antisemitism och accelerationism 149
7.2.1 Händelsen 149
7.2.2 Motiv och inspiration 149

7.2.3 Kopplingar 153
7.2.4 Rättsligt utfall 153
7.3 Fall 7:3 – Förberedelse till attentat i skola: rasism och misogyni 153
7.3.1 Händelsen 153
7.3.2 Motiv och inspiration 154
7.3.3 Kopplingar 155
7.3.4 Rättsligt utfall 156
7.4 Fall 7:4 – Förberedelse till attentat i skola: en digital true crime-gemenskap 156
7.4.1 Händelsen 156
7.4.2 Motiv och inspiration 156
7.4.3 Kopplingar 157
7.4.4 Rättsligt utfall 158
7.5 Fall 7:5 – Förberedelse till attentat i skola: antisemitiska konspirationsteorier och islamofobi 158
7.5.1 Händelsen 158
7.5.2 Motiv och inspiration 158
7.5.3 Kopplingar 161
7.5.4 Rättsligt utfall 161
7.6 Fall 7:6 – Förberedelse till mordbrand i samband med antimuslimsk aktion 161
7.6.1 Händelsen 161
7.6.2 Motiv och inspiration 162
7.6.3 Kopplingar 163
7.6.4 Rättsligt utfall 163
7.7 Fall 7:7 – Attentatsplanering: extremislamism och transnationella kontakter 164
7.7.1 Händelsen 164
7.7.2 Motiv och inspiration 164
7.7.3 Kopplingar 166
7.7.4 Rättsligt utfall 166
7.8 Fall 7:8 – Attentatsplanering: kriminella nätverk, IS-kopplingar och antisemitism 167
7.8.1 Händelsen 167
7.8.2 Motiv och inspiration 167
7.8.3 Kopplingar 171
7.8.4 Rättsligt utfall 172
7.9 Fall 7:9 – Rekrytering och förberberedelser: IS-koppling 172
7.9.1 Händelsen 173
7.9.2 Motiv och inspiration 173
7.9.3 Kopplingar 174

7.9.4 Rättsligt utfall 174
7.10 Fall 7:10 – Attack mot israeliskt företag: våld på uppdrag 174
7.10.1 Händelsen 174
7.10.2 Motiv och inspiration 175
7.10.3 Kopplingar 176
7.10.4 Rättsligt utfall 176
7.11 Fall 7:11 – På väg mot Israels ambassad: våld på uppdrag 177
7.11.1 Händelsen 177
7.11.2 Motiv och inspiration 177
7.11.3 Kopplingar 178
7.11.4 Rättsligt utfall 178
7.12 Sammanfattning kapitel 7 178
7.12.1 Sammanfattande diskussion av kapitlets centrala resultat 181
8 Uppmaningar till och hot om våld 183
8.1 Fall 8:1 – Våldsuppmaningar mot judar: nazistiska digitala miljöer 183
8.1.1 Händelsen 183
8.1.2 Motiv och inspiration 183
8.1.3 Kopplingar 184
8.1.4 Rättsligt utfall 185
8.2 Fall 8:2 – Våldsuppmaningar: folkförrädare och väpnad revolution 185
8.2.1 Händelsen 185
8.2.2 Motiv och inspiration 185
8.2.3 Kopplingar 188
8.2.4 Rättsligt utfall 188
8.3 Fall 8:3 – Våldsuppmaningar mot judar 188
8.3.1 Händelsen 188
8.3.2 Motiv och inspiration 189
8.3.3 Kopplingar 190
8.3.4 Rättsligt utfall 190
8.4 Fall 8:4 – Antimuslimsk aktion: koranbränning och referens till Christchurchattentatet 190
8.4.1 Händelsen 190
8.4.2 Motiv och inspiration 190
8.4.3 Kopplingar 191
8.4.4 Rättsligt utfall 192
8.5 Fall 8:5 – Hot mot uppfattad antifascist: nazism och antifeminism 192
8.5.1 Händelsen 192

8.5.2 Motiv och inspiration 193
8.5.3 Kopplingar 193
8.5.4 Rättsligt utfall 193
8.6 Fall 8:6 – Hot mot journalist med koppling till Djurfront 194
8.6.1 Händelsen 194
8.6.2 Motiv och inspiration 194
8.6.3 Kopplingar 194
8.6.4 Rättsligt utfall 194
8.7 Fall 8:7 – Hot mot avhoppare: antisemitism och homofobi 195
8.7.1 Händelsen 195
8.7.2 Motiv och inspiration 195
8.7.3 Kopplingar 196
8.7.4 Rättsligt utfall 197
8.8 Fall 8:8 – Hot mot politiker: *drag queen story hour* och pedofilanklagelser 197
8.8.1 Händelsen 197
8.8.2 Ytterligare hot 198
8.8.3 Motiv och inspiration 199
8.8.4 Kopplingar 199
8.8.5 Rättsligt utfall 199
8.9 Fall 8:9 – Spridning av hot med IS-koppling 200
8.9.1 Händelsen 200
8.9.2 Motiv och inspiration 200
8.9.3 Kopplingar 201
8.9.4 Rättsligt utfall 201
8.10 Fall 8:10 – Antimuslimska aktioner: koranbränningar och islamofobi 201
8.10.1 Händelsen 201
8.10.2 Motiv och inspiration 202
8.10.3 Kopplingar 203
8.10.4 Rättsligt utfall 203
8.11 Fall 8:11 – Antimuslimska aktioner: direktsändningar och bidrag från följare 203
8.11.1 Händelserna 204
8.11.2 Motiv och inspiration 204
8.11.3 Kopplingar 205
8.11.4 Rättsligt utfall 205
8.12 Fall 8:12 – Digital utpressning och uppmaningar till självskada: misantropiska/nihilistiska nätverk 206
8.12.1 Händelsen 206
8.12.2 Motiv och inspiration 206

8.12.3 Kopplingar 207
8.12.4 Rättsligt utfall 209
8.13 Fall 8:13 – Hot mot chefredaktörer 209
8.13.1 Händelsen 209
8.13.2 Motiv och inspiration 209
8.13.3 Kopplingar 210
8.13.4 Rättsligt utfall 210
8.14 Sammanfattning kapitel 8 210
8.14.1 Sammanfattande diskussion av kapitlets centrala resultat 212
9 Analys av centrala resultat 214
9.1 Ett brett spektrum av extremistiska miljöer och brott 214
9.1.1 Åtta extremistiska huvudinriktningar 215
9.2 De extremistiska inriktningarnas karaktär 216
9.2.1 Kännetecknande för attentat i skolor: ett våldskulturellt universum 217
9.3 Om ideologins betydelse i samtida extremism 219
9.4 Varken koherenta eller oklara 221
9.5 Extremistaktörer med och utan traditionella politiska mål 222
9.6 Relationen mellan ideologi och brottsobjekt 222
9.7 Centrala praktiker i extremistmiljöer 224
9.8 Några av extremismens mest centrala element 226
9.8.1 Antidemokratiska idéer – och våld 226
9.8.2 Antisemitism – och våld 228
9.8.3 Misogyni – och våld 231
9.8.4 Maskulinitetsideal och kamp 233
9.8.5 Accelerationism: samhällskollaps och framtidsvisioner 234
9.8.6 Avhumanisering och relationen mellan retorik och våld 234
9.9 Konspirationsteorier och politiskt våld 236
9.9.1 De mest vanligt förekommande typerna av konspirationsteorier 237
9.10 Propagandans karaktär i samtida extremistmiljöer 239
9.10.1 Traditionella högerextrema miljöer 239
9.10.2 Nihilistiska/misantropiska miljöer 240
9.10.3 Extremislamistiska miljöer 241
9.10.4 Extremistiska vigilanterelaterade miljöer 241
9.11 Den deltagande propagandamodellen och ett nexus mellan propaganda och våld 242
9.12 Organisering som ett kontinuum: graden av anknytning till miljöer, graden av planering samt typ av nätverk 243
9.12.1 Stor variation i extremistisk organisering 245

9.13 Radikalisering och politiskt våld 247
9.14 Geopolitiska konflikter och krig: auktoritära regimer, propaganda och politiskt våld på beställning 249
9.15 Tidig upptäckt och varningssignaler 250
9.15.1 Varningssignaler 250
9.15.2 Fragmenterad information och behov av fördjupad kunskap 252
9.16 En sammanfattning av resultat och slutsatser 252
9.16.1 Centrala resultat och slutsatser 252
9.16.2 Implikationer för samhällsåtgärder, prevention och kunskapsutveckling 256
10 Referenser 258

1 Inledning

Föreliggande studie ”Våldets multiversum – politiskt motiverade våldsrelaterade brott och samtida extremism i Sverige”[1] är framtagen inom ramen för anslag ifrån regeringen till Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). Inom ramen för anslaget ska FOI kartlägga och analysera våldsbejakande extremism och rasism i digitala miljöer. Undersökning har ett särskilt fokus på interaktionen mellan ideologiska budskap i digitala miljöer och våld.[2]

Trots att extremism, radikalisering och terrorism är långt ifrån nya fenomen pågår diskussioner bland forskare om hur samtidens våldsamma extremism ska förstås (se t.ex. Neumann, 2026). Digitala miljöer har skapat nya förutsättningar för spridningen av extremistiska idéer, för etablerandet av relationer mellan olika typer av aktörer och för deltagandet i gemenskaper som inte är bundna till en viss organisation, plats eller ett tydligt avgränsat ideologiskt sammanhang (se tex Marwick m.fl., 2022). Samtidigt påverkas inhemsk extremism av geopolitiska spänningar, kriser och krig (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Under senare tid har våldsdåd i Sverige begåtts av gärningspersoner som inte enkelt går att placera i någon av de sedan tidigare etablerade extremistmiljöerna, samtidigt som attentat har utförts genom ombud på uppdrag av främmande makt (Säkerhetspolisen, 2025). Detta har aktualiserat grundläggande frågor inom extremismforskningen. Hur väl fångar etablerade ideologiska kategorier dagens extremistiska aktörer och miljöer? Hur ska nya nätverk och subkulturer förstås i relation till sedan länge etablerade extremistiska rörelser? Vilken roll spelar ideologi för att förstå radikalisering och extremistiskt våld? Detta är några av de problem som denna studie tar avstamp i.

Utöver att behandla frågor om samtida extremism, bidrar studien med aktuella data om de brott svenska extremistmiljöer i bred bemärkelse genererar eftersom dessa, så vitt vi vet, saknas. Det finns för närvarande ingen statistisk serie rörande politiskt/ideologiskt motiverad brottslighet.[3] Sådan statistik fördes av Säkerhetspolisen under 1990-talet men upphördes på 2000-talet och ersattes då av Brottsförebyggande rådets statistik över hatbrott (Regeringen, 2006). Dessa två statistiska serier är emellertid inte kompatibla. Denna rapport tillhandahåller detaljerade data om politiskt motiverade våldsbrott i Sverige under perioden 2019–2025 och genererar således aktuell kunskap om svenska extremistmiljöer.

Studien utgörs av två delar. Den första delen består av teoretiska perspektiv och en redovisning av tidigare forskning som rör studiens mest centrala teman. Med studien strävar vi efter att knyta ihop olika forskningsfält och teman som ofta har behandlats var för sig, som extremism, propaganda, vilseledande information, auktoritära regimers påverkansaktiviteter, radikalisering, konspirationsteorier, rasism, misogyni och politiskt våld. För att på ett adekvat sätt kunna analysera extremistiska aktörers försök att destabilisera och avveckla liberala demokratier, behövs perspektiv som gör det möjligt att analysera relationen mellan dessa olika men ofta sammanflätade fenomen. Studien är ett försök att påbörja utvecklingen av ett sådant sammanhållet perspektiv. Denna del innehåller också beskrivningar av vad som kännetecknar olika extremistiska inriktningar enligt tidigare forskning och expertis. Här redogörs vidare för de begrepp som är mest centrala för de fenomen som studeras. Rapporten innehåller utförliga begreppsdefinitioner, eftersom sådana många gånger saknas i publikationer av forskare och myndigheter.

[1] Begreppet *multiversum* har en lång historia. År 1895 använde filosofen och psykologen William James det för att ifrågasätta föreställningen om naturen som en enhetlig, moraliskt ordnad helhet (James, 1895). Under 1900-talet började termen användas inom teoretisk fysik, särskilt kosmologin, för att beteckna en hypotetisk samling av universum, varav vårt eget endast är ett av många (Cleaver, 2019; Svensson, u.å). Idag förekommer begreppet även i populärkulturen, bland annat i serietidningar och filmatiseringar, där parallella universum existerar och ibland möts och påverkar varandra.

[2] Studiens författare vill rikta ett stort tack till Magnus Normark och Gustaf Forsell vid Totalförsvarets forskningsinstitut, för hjälp med materialinsamling.

[3] I denna studie används *politiskt* respektive *ideologiskt* motiverat synonymt. Se avsnitt 2.2. för en närmare diskussion av begreppen och hur de används i studien.

Den andra delen av studien utgörs av de empiriska resultaten samt av en fördjupad analys och slutsatser. De empiriska kapitlen beskriver den politiskt motiverade våldsrelaterade brottsligheten och de sammanhang i vilka de studerade brotten begåtts. Centrala resultat ifrån de empiriska kapitlen förs samman i det avslutande kapitlet för att belysa kännetecknande drag i samtida extremism och deras betydelse för politiskt våld. Studien avslutas med en sammanfattning av några av de viktigaste empiriska resultaten samt med slutsatser och några implikationer för prevention och fortsatt kunskapsutveckling.

De empiriska fallbeskrivningarna i kapitel 5–8 är utförliga och detaljerade. Detta är nödvändigt mot bakgrund av att den här sortens empiri hittills har saknats i svensk forskning om extremism. De läsare som är mer intresserade av en övergripande bild kan gå direkt till sammanfattningarna i slutet av varje kapitel samt till den avslutande analysen och slutsatserna i kapitel 9.

Ett stort antal politiskt motiverade våldsdåd har under de senaste åren inträffat runt om i världen (se t.ex. Europol, 2025). Flera av gärningspersonerna bakom dessa dåd har inspirerats av tidigare våldsverkare som exempelvis hyllas i politiska manifest eller genom andra texter eller videor som gärningspersoner inte sällan publicerat i samband med sina dåd. Denna typ av hänvisningar till tidigare attentat och våldsverkare förekommer också i många av de fall som analyseras i denna studie. I studiens empiriska delar förekommer därför många referenser till våldsverkare och våldsdåd, som förklaras närmare i fotnoter. Dessa är viktiga att återge för att förstå såväl gärningspersonernas ideologiska inspiration som de miljöer och sammanhang de förhåller sig till. Genom att hänvisa till eller försöka efterlikna tidigare våldsverkare knyter gärningspersoner sig själva till tidigare attentat och andra aktörer som använder samma referenser. På så sätt skapas en struktur som binder samman aktörer och våldsdåd genom en ”större” berättelse, även när aktörerna saknar direkta kopplingar till varandra (Spaaij & Hamm, 2015). Extremistiska våldsdåd används ofta som propaganda i digitala miljöer i direkt anslutning till ett dåd och kan inspirera till nya våldsdåd, vilket skildras i denna studie. Forskning visar att det bland annat av detta skäl finns anledning att inte ge gärningspersoner mer uppmärksamhet än nödvändigt (Lankford & Madifs, 2018). Att känna igen och kunna tolka den här typen av referenser är samtidigt viktigt för att förstå hur dessa våldsamma sammanhang fungerar och ser ut.

1.1 Syfte och frågeställningar

I denna studie undersöks alla brott som identifierats som helt eller till viss del politiskt motiverade och som innehåller en våldskomponent. Det gäller brott som begåtts i Sverige mellan 2019 och 2025. Det övergripande syftet med studien är dels att beskriva och analysera politiskt motiverade våldsrelaterade brott i Sverige, dels att undersöka centrala drag i samtida extremism och deras betydelse för våld.

Följande frågeställningar blir belysta utifrån det empiriska materialet:

1. Vilka brott genererar svenska extremistmiljöer och vilka motiv framträder i relation till dessa brott?
2. Vad kännetecknar samtida extremism och vilken roll spelar ideologi för extremistiska aktörer respektive för de studerade brotten?
3. Vilken roll spelar politisk propaganda och konspirationsteorier i digitala miljöer för de studerade brotten och för radikalisering till våld?
4. I vilken grad och på vilket sätt är samtida extremistaktörer organiserade och vilken betydelse har organiseringen för de studerade brotten?

Utöver detta analyseras vad som framkommer av materialet om möjliga varningssignaler, däribland kommunicerade våldsavsikter och psykiatriska diagnoser och psykosociala problem.

Med denna rapport bygger vi vidare på och breddar tidigare forskning om utvecklingen av antidemokratiska extremistmiljöer i Sverige (Pollack Sarnecki, 2021; Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Studien kan förhoppningsvis bidra till en mer sammanhållen förståelse av dagens hotlandskap och skapa bättre förutsättningar för att förebygga och bekämpa den våldsrelaterade brottslighet som har en koppling till extremism. Med studien riktar vi oss särskilt till de myndigheter och

organisationer som arbetar med den här typen av problematik, men också till forskare, journalister och en intresserad allmänhet.

1.2 Metod och material

Projektets metodologiska ansats är kvalitativ och etnografisk med vissa kvantitativa inslag. En kvalitativ tematisk analys utgör huvudsakligt metodologiskt instrument med observationer i digitala miljöer som komplement. De empiriska data som utgör huvudsakligt underlag för studien utgörs av rättslig dokumentation och har bearbetats både kvalitativt och kvantitativt. Ovanstående redogörs för mer ingående nedan.

Vi har undersökt alla för oss kända ideologiskt motiverade brott av särskilt allvarlig karaktär som ägt rum i Sverige mellan 2019 och november 2025. Med brott av särskilt allvarlig karaktär avses fall med en våldskoppling. Studien omfattar anmälda brott som har lett till fällande dom. Brott som inte har anmälts till polisen ingår inte och inte heller anmälda brott som av olika skäl inte har resulterat i en fällande dom. Den brottslighet som fångas i studien ger därmed inte en fullständig bild av den ideologiskt motiverade brottsligheten. Det är också viktigt att understryka att varken terrorfinansiering eller resandebrott har inkluderats i materialet. Det finns inga särskilda register att söka i för att hitta brottsutredningar gällande politiskt motiverade brott. Vi har använt oss av rättsdatabasen JUNO för att söka efter brottsliga händelser vi känner till, varpå vi begärt ut förundersökningsmaterial och domar ifrån relevanta domstolar kopplat till dessa händelser. Händelserna har vi i första hand fått kännedom om via mediers rapportering. Parallellt med detta har vi också använt oss av ett så kallat snöbollsurval (se t.ex. Ahrne & Svensson, 2015.). Information i ett fall har ibland lett oss vidare till andra fall av relevans. I våra ansträngningar att hitta relevanta brottsutredningar, har vi utöver detta också tillfrågat individer på relevanta myndigheter som arbetar med, eller har god kännedom om, den här typen av brott. Det gäller exempelvis Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Kriminalvården. Det är emellertid centralt att understryka att det inte kan uteslutas att det finns fall vi inte känner till.

Sammanlagt har vi gått igenom 501 fall av ideologiskt motiverade brott som begåtts i Sverige under 2019–2025. Av dessa har sedan 169 brott bedömts ha en våldskoppling och utgör därmed huvudsakligt empiriskt material för studien.[4] För hela materialet har vi tagit fram uppgifter om vilken typ av brott det rör sig om. För de 169 händelser som sedan identifierades ha en tydlig koppling till våld har uppgifter tagits fram avseende kön, ålder, vilken brottsplats det rör sig om samt vem eller vilka brottet riktades mot. Av de 169 fall som har en tydlig våldskoppling har 66 händelser granskats mer ingående. Dessa utgör fall där det funnits mer information att tillgå, vilket möjliggjort en mer detaljerad beskrivning med relevans till studiens frågeställningar. Sammantaget omfattar de 169 händelserna många olika typer av brottsrubriceringar och för att kategorisera dem på ett överskådligt sätt har vi valt att dela in dem i fyra olika kategorier. Den första kategorin, 27 fall, rör våldsdåd. Den andra kategorin, 10 fall, rör våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet. Den tredje kategorin, 12 fall, avser förberedelser till våld. Den fjärde kategorin, 120 fall, rör uppmaningar till våld och hot om våld.

Hets mot folkgrupp utgör stor del av den fjärde kategorin. Givet omfattningen har tillvägagångssättet för att identifiera fall med en våldskomponent sett något annorlunda ut gällande dessa brott. Via rättsdatabasen JUNO har alla domar avseende hets mot folkgrupp som inträffat under 2019–2025 gåtts igenom. Det rör sig sammanlagt om 445 domar. Av dessa har 113 bedömts innehålla en direkt våldskomponent. Rättsfallen innehåller ofta begränsad information, inte minst om gärningspersoner och exempelvis ideologisk kontext och nätverkskopplingar. Utifrån de identifierade domarna i JUNO har vi i de fall det bedömts finnas tillräckligt med information, tittat närmare på relevant förundersökningsmaterial. Vad gäller hot om våld och uppmaningar till våld så kan dessa fall, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, rubriceras som till exempel olaga hot, uppvigling, hets mot folkgrupp eller offentlig uppmaning

[4] År 2025 mördade en gärningsperson 10 personer på Risbergska skolan i Örebro, innan han tog sitt eget liv. Det har hittills inte framkommit några tydliga ideologiska motiv enligt polisens utredning. Bland andra journalisten och författaren Mattias Beijmo (2026) har emellertid kritiserat utredningen och hävdat att det kan ha funnits högerextrema motiv som inte utretts ordentligt.

till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet. Under perioden 2019–2025 förefaller emellertid inga lagföringsbeslut avseende uppvigling eller uppmaning till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet finnas som faller inom ramen för studiens inklusionskriterier.[5] Däremot finns lagföringsbeslut avseende olaga hot och hets mot folkgrupp. Hets mot folkgrupp är en brottskategori som inte behöver innefatta en uppmaning till våld men där den typen av uppmaningar är vanligt förekommande. Vad gäller olaga hot, har vi på samma sätt som gällande övriga fall, tittat på de händelser vi känner till som inträffat under den angivna tidsperioden med en koppling till extremism.

Vi har valt att använda oss av relativt breda inklusionskriterier, vilket innebär att händelser som har en direkt koppling till våld och som *i någon mån* är politiskt motiverade ingår i materialet. Det är inte djupet av ideologiskt engagemang hos gärningspersonerna som spelar roll för inklusion, utan *att* ideologi i någon mån spelat en roll för brottet som är av intresse. I vissa fall är emellertid de politiska motiven svåra att urskilja. Bland annat gäller detta en händelse som ingår i materialet som inträffade i samband med en *Black Lives Matter*-demonstration.[6] Det rör en händelse där individer anslutit sig till en annars lugn demonstration som urartade. Trots att motivens politiska karaktär är svår att urskilja har vi valt att inkludera händelsen. Det kan vara relevant att illustrera hur den här typen av förlopp kan se ut, även när det inte på ett tydligt sätt går att skilja ideologiska motiv ifrån motiv som går ut på att skapa kaos, orsaka skada eller utöva våld.

Ett annat exempel på när motiven kan vara svåra att urskilja rör de våldsamma upplopp som inträffade i samband med antimuslimska aktioner och så kallade koranbränningar under våren år 2022. En del individer tycks ha deltagit i de våldsamma aktiviteterna, drivna av våldet i sig. Andra förefaller ha deltagit på grund av aversion mot staten och polisen, och ytterligare andra av religiösa och politiska skäl. Dessa händelser ingår trots detta i materialet eftersom de på övergripande nivå bedöms vara motiverade av religion.

Ett antal händelser som rör utförandet av antimuslimska aktioner ingår också i materialet. Dessa ingår därför att aktiviteterna har kopplingar till våldsamma konfliktdynamiker och i flera fall har de lett till våldsamma upplopp och mobilisering till våld. Händelserna har vidare utnyttjats i olika politiska och ideologiska sammanhang – både nationellt och internationellt – för att förstärka konflikter och polarisering (se t.ex. Ranstorp & Pettersson Daniels, 2025). Ytterligare en annan händelse som utgör ett gränsfall avseende inklusionskriterierna rör ett fall gällande olaga våldsskildring.[7] Det kan diskuteras huruvida det är ett fall av särskilt allvarlig karaktär, men eftersom det gäller spridningen av en film som inte bara skildrar mycket grovt våld utan också utgör propaganda för en terroristorganisation har vi valt att ha med händelsen. Det är ofta svårt att bedöma exakt vilka händelser som faller inom ramarna för inklusionskriterierna och en angiven definition. När flera händelser av likartad karaktär inträffat inom en kortare tidsperiod, som exempelvis våldsamma upplopp som följer ett liknande mönster eller överfall av ett visst nätverk, så har vi valt att ge en utförlig beskrivning av en av dessa händelser. Övriga fall beskrivs mer översiktligt för att undvika upprepningar. Detta gäller alla typer av brott som ingår i materialet.

Med en händelse avser vi en brottslig gärning som är avgränsad i tid och rum. För de flesta av de händelser som vi har studerat föreligger ett ett-till-ett-förhållande mellan händelse och förundersökning/dom, det vill säga den rättsliga dokumentationen gäller en specifik brottslig gärning. I några fall gäller en och samma förundersökning och dom flera gärningar som begåtts på olika platser och vid olika tidpunkter, och då har vi också behandlat dem som flera händelser. Omvänt kan i några fall flera förundersökningar gälla gärningar som skett vid ungefär samma tid och plats, detta gäller uteslutande våldsamma upplopp. Också dessa har vi behandlat som

[5] Det förefaller under den aktuella tidperioden exempelvis finns en dom som avser uppvigling med som inte har någonting med ideologiskt motiverade brott att göra, samt en dom som avser uppmaning till terrorism i relation till en händelse som inte ägt rum i Sverige.

[6] Efter en frikännande dom år 2013 mot en vit man som åtalades för att ha skjutit ihjäl en svart tonåring, Trayvon Martin, började begreppet *Black Lives Matter* användas i en amerikansk kontext som ett ställningstagande mot rasism och mot rasistiskt motiverat våld så som polisbrutalitet riktat mot svarta amerikaner. *Black Lives Matter* är en decentraliserad social rörelse men begreppet används också som en slogan. År 2020 mördades den 46-årige mannen George Floyd i USA av en vit polis vilket orsakade protester runt om i världen, också i Sverige.

[7] En händelse behöver inte innefatta en uppmaning till våld för att rubriceras som olaga våldsskildring.

en händelse. Undantag från denna princip har dock gjorts för brott avseende hets mot folkgrupp (som ingår i kategorin uppmaning till våld och hot om våld). Dessa domar omfattar i många fall en stor mängd uttalanden eller meddelanden som gjorts i digitala miljöer och vid flera olika tidpunkter. Alla dessa räknas inte som skilda händelser utan bedöms här motsvara en ”brottslig avsikt”. När det gäller hets mot folkgrupp har således varje dom räknats som *en* händelse. I flera fall omfattar dessutom en brottsutredning flera gärningspersoner, ibland, som när det gäller våldsamma upplopp, hundratals individer.

Det är centralt att understryka att kategoriseringen av de olika brotten i olika extremistiska inriktningar avser händelserna och inte individerna. Avseende de händelser som rör kollektivt våld i form av exempelvis upplopp så kan olika individer ha olika motiv och motiven kan vara svåra att urskilja. Detta har redan nämnts ovan, men är viktigt att betona.

Avseende ålder har vi, då fler brott begåtts av samma individ, räknat debutåldern. Det vill säga åldern vid det första brottet. Det kan förstås inte uteslutas att en individ begått brott tidigare och att detta inte framgår av den rättsliga dokumentation som utgör underlag för denna studie.

1.2.1 Rättslig dokumentation

Den rättsliga dokumentationen består av förundersökningsprotokoll, stämningsansökningar samt bilagor med exempelvis expertutlåtanden. Även domar ingår i materialet. Närmare bestämt utgörs materialet av förundersökningsprotokoll och domar[8] insamlade under perioden 2024–2026. Domarna har varit relevanta att analysera i kombination med förundersökningsmaterialet eftersom de ofta ger en bra bild av händelserna, men också av hur relationen mellan ideologi och motiv bedömts rättsligt. Förundersökningsprotokoll innehåller bland annat bevisning och vittnesförhör, medan domar oftast utgörs av en relativt kortfattad text med domskäl och domslut. Rättsprocesser är processer där olika parter har olika intressen och därför beskriver händelser på olika sätt. Vi har studerat dessa olika utsagor men drar (som forskare) endast slutsatser rörande denna studies frågeställningar och tematik. Det är viktigt att understryka att vår analys av de händelser som ingår i materialet inte handlar om att fastställa någons skuld och att våra bedömningar inte är av juridisk karaktär.

De utsagor som analyseras närmare är i första hand gärningspersonernas, Säkerhetspolisens, Polismyndighetens och diverse andra experters utlåtanden inklusive annat material vi bedömt som relevant för att kunna besvara frågeställningarna. För att förstå motivbilden har vi fokuserat på att analysera det ideologiska material som framkommer i utredningarna. Vad som framträder i de olika utredningarna skiljer sig emellertid åt markant. I vissa fall framkommer stora mängder ideologiskt material i beslagen och ibland framförs ideologiska motiv under förhör med de tilltalade. I andra fall framkommer betydligt mindre eller knappt någon information alls. Detta beror bland annat på vad det rör sig om för typ av brott, om elektronisk utrustning beslagtagits och vad som i så fall hittats i beslagen, men det är också beroende av om och vilka digitala spår som följts upp. Det är också exempelvis beroende av vilka frågor som ställts under förhör och om den tilltalade alls väljer att svara på frågor, samt på vad individen i så fall väljer att berätta. Vi har analyserat det som framträder av beslagen, med särskilt intresse för det material som påträffats i datorer och mobiltelefoner, som exempelvis gärningspersonernas kommunikation och aktiviteter i chattar och digitala forum. Även bland annat de kartläggningar gärningspersonerna i flera fall utfört av uppfattade meningsmotståndare och av potentiella offer har analyserats, inklusive de diskussioner gärningspersoner ibland haft med andra om sina planer. Som beskrivs ovan har gärningspersonerna många gånger själva producerat propaganda. Den typen av material utgör i de fall de existerar centrala empiriska underlag för analysen. I samband med en bearbetning och analys av det empiriska materialet har en helhetsbedömning gjorts baserad på bland annat typ av brott, offer och andra relevanta omständigheter. Innehållet i propaganda och kommunikationen med andra i digitala miljöer kan vara svårtolkat. Det gäller även referenser i form av symboler eller namn som ibland hittats i samband med husrannsakan

[8] De domar som ingår i materialet och hänvisas till är antingen tingsrättsdomar eller hovrättsdomar. Om ett fall gått vidare till hovrätten, nämns det i den löpande texten.

hos gärningspersonerna eller exempelvis på vapen. Det gör att kunskap om den ideologiska kontexten är nödvändig för att på ett adekvat sätt kunna tolka innehållet i den här typen av material (se också Pollack Sarnecki, 2021).

De empiriska kapitlen innehåller stora mängder ideologiska referenser. Det kan exempelvis vara till ideologisk litteratur, slogans, symboler, filmer, musik eller till våldsverkare. Dessa referenser förklaras i fotnoter. I kapitel 5–8 inleds varje händelse med ett citat.[9] Ofta är dessa citat av gärningspersonerna men i vissa fall rör det sig om utdrag ur chattar eller hänvisningar till slogans eller andra uttryck. Citaten, chattutdragen och liknande har valts ut eftersom de bedömts vara typiska eller särskilt belysande för studiens frågeställningar och tematik. Citat och utdrag ur exempelvis chattkonversationer och politiska manifest har återgivits som de formulerats oavsett felstavningar etcetera. I enstaka fall, när de varit mycket svåra att läsa, har någon bokstav korrigerats för att innehållet ska bli begripligt. Medan de inledande kapitlen innehåller referenser i den löpande texten, ligger referenserna i fotnoter i de empiriska delarna för att inte störa fallbeskrivningarna. I denna studie hänvisas i första hand till forskning men även till exempelvis civilsamhällesorganisationer och journalistiska källor. Detta eftersom rapporten berör nya fenomen som ännu inte belysts i så hög grad i forskningen.

1.2.2 Tematisk analys

Den rättsliga dokumentationen har bearbetats genom tematisk analys. Metoden har använts för att systematiskt identifiera, analysera och tolka mönster och teman i materialet i relation till studiens frågeställningar och syfte (Braun & Clarke, 2021). Den tematiska analysen har genomförts genom en upprepad genomläsning av förundersökningsmaterial och domar, följt av en successiv kodning och tematisering. Under processen har centrala teman, nyckeltermer och relevanta citat i relation till studiens frågeställningar och syfte identifierats och systematiserats, varpå materialet har kodats i form av kategorisering och bearbetning. Kodningen och utvecklingen av teman har fortlöpande justerats och reviderats i takt med att arbetet fortskridit. Ansatsen är induktiv i den meningen att mönster, teman och kategorier har identifierats genom en systematisk genomgång av det empiriska materialet. Kodningen bygger emellertid på tidigare forskning om extremism och om de ideologiska miljöer som studeras (se kapitel 3). Bearbetningen av materialet kan beskrivas som en iterativ process där empiriska data och tidigare forskning kontinuerligt relaterats till varandra. Kodningen har genomförts med hjälp av en kodningsmanual och ett kodschema som successivt utvecklats under analysarbetet. Med kodning avses här en systematisk kategorisering av materialet utifrån teman med relevans för studiens frågeställningar. Utöver den systematiska kodningen har uppgifter dokumenterats i fritext. Syftet med metoden är inte i första hand att möjliggöra generalisering, utan att utveckla en fördjupad förståelse av det studerade fenomenet (se t.ex. Ahrne & Svensson, 2015).

Analysen har genomförts stegvis. För samtliga 501 händelser har grundläggande uppgifter om bland annat brottstyp, kön och ålder dokumenterats. Därefter har de 169 händelser som bedömts ha en direkt koppling till våld analyserats mer ingående genom ett särskilt kodschema. För dessa händelser har bland annat brottsplats, brottsobjekt och andra centrala omständigheter kategoriserats. Slutligen har de 66 händelser där informationsunderlaget bedömts vara mer gediget analyserats mer detaljerat utifrån förundersökningsmaterial och domar (se också kapitel 4). Kodningen av dessa 66 händelser omfattar bland annat centrala föreställningar (idékomponenter), praktiker, nätverkskopplingar, konsumtion, spridning och produktion av propaganda och våldsamt material, radikaliseringsarenor samt ideologiska drivkrafter och berättelser. Kodningen omfattar även uppgifter om intentioner att utföra våldsdåd, i de fall sådan information framgår av materialet. Kodningen begränsas av den information som finns dokumenterad i den rättsliga dokumentationen.

Kodningen av idékomponenter utgår från tidigare forskning om de ideologiska föreställningar som kännetecknar de studerade extremistmiljöerna. För varje idékomponent har en bedömning

[9] När en händelse omfattar upp till tre gärningspersoner återges citat från samtliga. När en händelse omfattar fler än tre gärningspersoner återges endast citat från en av dessa som för att begränsa materialets omfattning i framställningen.

gjorts av om den förekommer *explicit* eller *implicit*. Med explicit avses att idékomponenten uttrycks direkt i det empiriska materialet, exempelvis i förhör, chattkonversationer, politiska manifest, beslag eller annan dokumenterad kommunikation. Med implicit avses att idékomponenten inte uttrycks i direkt relation till det enskilda brottet men bedöms utgöra ett centralt inslag i de miljöer som gärningspersonen kopplas till. Kodningen av det implicita avser således egenskaperna hos ideologiska miljöer. Det kan exempelvis röra sig om misogyni, antisemitism eller konspirationsteorier som enligt forskning är centrala inslag i många av de extremistmiljöer som studeras här, men som inte tydligt framkommer i de enskilda fallen. Det har ibland inte varit möjligt att avgöra vilken ideologisk inriktning ett enskilt fall kan relateras till. I de fallen har inriktningen kodats som oklar.

För samtliga ideologiska inriktningar har även en analys av ideologins roll utförts. Vi har undersökt om ideologi fungerar som ”mål” eller ”medel”. Med detta avses huruvida det rör sig om miljöer med traditionella politiska och/eller religiösa mål eller om ideologi snarare fungerar som ett medel för att exempelvis legitimera eller motivera våld eller andra skadliga handlingar. Därutöver har graden av organisering analyserats utifrån flera olika aspekter. Detta har undersökts utifrån gärningspersonernas relationer, stöd ifrån omgivningen samt samordning med andra. Det har också analyserats utifrån graden av planering bakom de brottsliga handlingarna. Kopplingar har undersökts på flera nivåer: mellan gärningspersoner och specifika avgränsade nätverk, till bredare ideologiska miljöer och, när sådana kopplingar framkommit, till andra extremistmiljöer eller andra kriminella nätverk. Vi har också exempelvis undersökt om våldsavsikter har kommunicerats och i så fall var och till vem. Kodningen har utformats så att oväntade kombinationer av ideologiska uttryck, nya praktiker bland extremistaktörer samt mindre etablerade ideologiska inriktningar kan fångas upp. Det är viktigt att understryka att kodningen begränsas av de uppgifter som framkommer i materialet. Kodningen ska därför förstås som en systematisk bearbetning av det tillgängliga empiriska underlaget och inte som en fullständig kartläggning av alla omständigheter i relation till varje enskild händelse. All analys bygger på en sammantagen bedömning av det empiriska underlaget.

I vissa fall har domar, förundersökningsmaterial och observationer i digitala miljöer inte innehållit tillräcklig information för att besvara studiens frågeställningar eller förstå händelserna i sitt sammanhang. Som exempel gäller det fall där gärningspersoner agerat genom ombud, där de rättsliga handlingarna behandlar straffrättsligt relevanta omständigheter och inte de aspekter som är centrala för denna studie. I sådana fall har den rättsliga dokumentationen kompletterats med uppgifter från andra källor, såsom ifrån myndigheter, rapporter från civilsamhälles-organisationer och journalistiska granskningar. Dessa källor har värderats utifrån sin karaktär och har använts som komplement. Eftersom förundersökningsmaterial varierar avsevärt mellan olika fall skiljer sig även informationsunderlaget åt. För att ta reda på så mycket som möjligt om de olika händelserna har vi även fört dialog med relevanta myndigheter, företrädesvis med Kriminalvården, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen.

1.2.3 Digitalt fältarbete som komplement

Fältarbete och observationer spelar ofta en roll vid kvalitativa undersökningar och används för att på nära håll kunna observera vad som händer (Aspers, 2011). De innebär att forskaren kan närma sig händelseförlopp och vad som sägs, men också skaffa sig en egen uppfattning av en viss social dynamik eller av hur konflikter mellan grupper manifesteras på en viss plats under en viss tid (se Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Fältarbete och observationer i digitala miljöer ger vidare en kunskapsmässig kontinuitet som möjliggör förståelse av aktörer och miljöer över tid. Observationer har under perioden 2024–2026 genomförts i öppna digitala miljöer av aktörer som sprider antidemokratiska budskap. Med detta avses aktörer som antingen legitimerar, försvarar eller uppmuntrar till våld eller tar avstånd från grundläggande demokratiska värden (jfr Statens medieråd, 2013; Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Observationer har genomförts på plattformar

som X, TikTok, Instagram, Telegram och YouTube samt i poddar, alternativa medier[10] och andra liknande digitala miljöer.

Det digitala fältarbetet har varit centralt för tolkningen av den rättsliga dokumentationen. Förundersökningar och domar kan innehålla omfattande information om exempelvis digital kommunikation, kontakter, aktiviteter och ideologiskt material som gärningspersoner har tagit del av, spridit eller producerat. För att kunna tolka denna information i sitt sammanhang krävs emellertid en bredare och djupare kunskap om de extremistiska miljöer som aktörerna befinner sig i eller förhåller sig till. Genom kontinuerliga observationer i digitala miljöer har det exempelvis varit möjligt att följa vilka aktörer och nätverk som är verksamma, hur de förhåller sig till varandra, vilken typ av politisk propaganda som sprids, vilka konspirationsteorier som är populära och mer allmänt vilka aktiviteter som bedrivs. Observationerna ger därmed kunskap om den ideologiska kontext som är nödvändig för att kunna tolka uppgifter i den rättsliga dokumentationen. Denna kunskap kan vara avgörande för att förstå sådant som vid en första anblick kan framstå som oviktiga detaljer och som annars riskerar att förbises eller misstolkas. Det kan till exempel handla om ideologiska referenser, viss jargong eller ”humor” i propagandamaterial, vars innebörd förutsätter kunskap om de sammanhang där de används.

Observationer i digitala miljöer har således varit ett värdefullt metodologiskt instrument som möjliggjort en mer initierad analys av den rättsliga dokumentationen. Observationerna ingår dock inte i det material som har bearbetats och kodats, utan har använts som ett komplement.

1.2.4 Begränsningar och etiska överväganden

Det är, som nämnts, sannolikt att det finns händelser vi inte känner till och som därför inte ingår i materialet. De brott som studeras här är anmälda och uppklarade brott. Det innebär att brott som inte har anmälts till polisen, liksom sådana som har anmälts men inte lett till fällande dom, inte ingår i studien. Den registrerade brottsligheten ger således en begränsad bild. Detta är särskilt relevant när det gäller hatbrott, och mer specifikt hets mot folkgrupp, som utgör en stor del av studiens material. Anmälningsbenägenheten för hatbrott är låg, särskilt i digitala miljöer, och även personuppklaringen vid hatbrott är låg (se t.ex. Frenzel m.fl., 2021; Medhane & Lejonstad, 2025).

Som tidigare beskrivits varierar mängden tillgänglig information mellan de brott som studeras. I vissa fall är underlaget begränsat, vilket innebär att möjligheterna att belysa olika aspekter av händelserna varierar. De händelser som rör våldsamt upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet omfattar dessutom ett stort antal rättegångar och åtalade. Eftersom rättsprocesserna i flera fall fortfarande pågår kan antalet dömda förändras över tid. De uppgifter som redovisas i studien avser därför situationen vid tidpunkten för datainsamlingen.

Det är viktigt att understryka att rapportens empiriska material med fördel kunnat kompletteras med andra data som exempelvis registerdata och intervjuer. Rapportens framställning begränsas också av den pseudonymisering som gjorts i enlighet med det etiska regelverk som omgärdar den här typen av forskning och som är i linje med den etikansökan som godkänts för projektet. Trots att det analyserade materialet är offentliga handlingar skriver vi inte ut namnen på de gärningspersoner som planerat eller utfört de handlingar vi analyserar i denna rapport. Detta för att i största möjliga mån skydda forskningspersonernas identitet. I de empiriska delarna av denna studie, återges citat ifrån gärningspersoner hämtade ifrån förundersökningsmaterial och domar. Ibland rör en händelse flera gärningspersoner och för att försvåra identifiering, redovisas inte namn på den som uttalat sig. Av samma skäl skriver vi inte heller ut exempelvis

[10] Med *alternativa medier* avses här medier som fungerar som språkrör för extremistiska och konspirationsteoretiska nätverk och aktivister. Dessa skiljer sig åt vad gäller organisatorisk struktur, finansiering och innehåll, men används här som en samlingsbeteckning i avsaknad av mer precisa termer. Användningen av alternativa medier, som fungerar både som producenter och distributörer av innehåll, präglas av en propagandalogik där manipulerad eller lösryckt information blandas med korrekt innehåll, vilket bidrar till att öka trovärdigheten och räckvidden (Strömbäck, 2021). I forskningen används ibland begreppet *countermedia* för att beskriva denna typ av medier som medvetet positionerar sig i opposition till professionella journalistiska normer och institutioner (Zeng & Schäfer, 2021; Jones m.fl., 2024).

målnummer och namn på domstol när det hänvisas till rättslig dokumentation. Inte heller namnges de specifika städer eller platser där brotten begåtts.

Enskilda individer namnges alltså inte av forskningsetiska skäl, förutom när det gäller välkända våldsverkare och offentliga personer.[11] Offentliga och etablerade organisationer skrivs på samma sätt ut med namn. I flera fall har vi valt att inte skriva ut citat som är mycket förnedrande eller hotfulla riktade mot specifika individer i offentligheten. Detta för att inte exponera dessa individer mer än nödvändigt. En bedömning har emellertid gjorts från fall till fall. I vissa fall när det bedömts som adekvat är de offentliga och utsatta personernas namn utskrivet, vilket exempelvis gäller i flera fall när det kommer till gärningspersoners kartläggningar av potentiella brottsobjekt. I denna studie återges, som redan nämnts, många citat. En del av dessa är långa. För att underlätta läsningen har citaten ibland redigerats, utan att innehållet förändrats. För att visa att ord tagits bort, markeras det genom [...]. Ibland används denna markering också när sådant nämns i ett citat som vi av ovan angivna skäl valt att inte ange. I de fallen skriver vi exempelvis [namn på stad].

Detta projekt är etikprövat och godkänt av Etikprövningsmyndigheten i enlighet med lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor. Projektet har vidare genomförts i enlighet med etablerade forskningsetiska riktlinjer för internetforskning (Franzke m.fl., 2020).

1.3 Disposition

Efter det inledande kapitlet följer två kapitel som etablerar studiens teoretiska grund och sammanfattar relevant tidigare forskning. **Kapitel 2** behandlar extremism, politiskt och ideologiskt motiverat våld, extremistisk organisering och ideologi. **Kapitel 3** behandlar politisk propaganda, konspirationsteorier och radikalisering samt den roll digitala miljöer spelar i dessa sammanhang. **Kapitel 4–8** utgör studiens empiriska resultatdelar. I **kapitel 4** presenteras det samlade materialet utifrån bland annat brottskategorier, ideologiska inriktningar, gärningspersonernas kön och ålder, brottsplatser och brottsobjekt. I **kapitel 5–8** redovisas därefter de studerade fallen ingående. **Kapitel 5** omfattar våldsdåd, medan **kapitel 6** ägnas åt våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet. **Kapitel 7** redovisar förberedelser och försök till våld och **kapitel 8** uppmaningar till och hot om våld. De empiriska kapitlen avslutas med sammanfattningar där de detaljerade fallbeskrivningarna kondenseras och de resultat som är mest centrala för studiens fortsatta analys lyfts fram. I **kapitel 9** förs de mest centrala resultaten från de empiriska kapitlen samman, jämförs och analyseras mer djupgående. Här besvarar vi studiens forskningsfrågor och utvecklar de resultat och slutsatser som kan dras utifrån det samlade materialet. Kapitlet avslutas med en sammanfattning av studiens mest centrala empiriska resultat, viktigaste slutsatser och dess implikationer för det förebyggande arbetet.

1.4 Sammanfattning kapitel 1

Denna studie genererar aktuell kunskap om svenska extremistmiljöer och om politiskt motiverade våldsbrott i Sverige under perioden 2019–2025. Här undersöks bland annat vilken roll ideologi spelar i samtida extremism, vilka idéer som präglar gärningspersoner bakom ideologiskt motiverade brott och hur samtida extremistaktörer organiserar sig, men också aspekter av radikalisering och riskfaktorer. I studien skildras också framväxten av nya våldsamma digitala subkulturer som är viktiga att förstå, inte minst mot bakgrund av de attentat i skolor som inträffat i Sverige och internationellt under senare år. Studien belyser även överlappningar mellan extremism, andra kriminella nätverk och auktoritära regimer. Särskilt centralt för studien är samspelet mellan ideologiska budskap i digitala miljöer och våld. Studien bygger på ett omfattande empiriskt underlag bestående av rättslig dokumentation som bearbetats tematiskt. Detta kompletteras med observationer i digitala miljöer. I de följande två kapitlen introduceras centrala begrepp och teoretiska perspektiv, tillsammans med tidigare forskning om de fenomen som studien behandlar. Eftersom dessa fenomen tidigare huvudsakligen har studerats inom skilda

[11] Ett exempel på en sådan person vi valt att namnge är den vid det här laget mycket välkända högerextrema politikern Rasmus Paludan, som ställde upp i det svenska riksdagsvalet år 2022.

forskningsfält är ambitionen också att påbörja utvecklingen av ett teoretiskt ramverk som kan bidra till att förstå relationerna mellan dem.

2 Extremism och politiskt våld

Detta och nästkommande kapitel innehåller teoretiska perspektiv och tidigare forskning med relevans för studiens frågeställningar. Fokus för detta kapitel är extremism och politiskt våld. Utöver att definiera dessa och andra relaterade fenomen redogörs i kapitlet för forskning om extremistisk organisering samt för vad som enligt forskning och annan expertis karaktäriserar olika ideologiska inriktningar. Därutöver skildras idéer och praktiker som enligt forskningen skär genom olika extremistiska ideologier. I kapitlet redogörs också för diskussioner i forskningen om hur nya former av extremism kan kategoriseras. Centrala termer med en koppling till de fenomen som behandlas i studien – som extremism, radikalisering, terrorism och politiskt våld – definieras ofta på olika sätt av olika forskare och myndigheter, samtidigt som fenomenen förändras över tid vilket gör att begreppsapparaten kan behöva omprövas. Mot bakgrund av detta ägnas relativt stort utrymme i detta och nästkommande kapitel åt att definiera centrala begrepp och fenomen i anslutning till de forskningsområden och extremistiska inriktningar där de är mest relevanta. De extremistiska inriktningar som skildras i kapitlet beskrivs på olika detaljnivå, vilket dels speglar skillnader i forskningsläget, dels deras relevans för studiens empiriska material. Flera av de idéer och praktiker som beskrivs förekommer inom flera olika extremistiska miljöer. Att en viss idé behandlas mer ingående i anslutning till en specifik extremistisk inriktning innebär inte att den enbart förekommer där.

2.1 Att definiera extremism

Extremism är en normativt laddad och stigmatiserande term och vem som har kategoriserats som extremist har skiftat genom historien (Lööw, 2017). Definitioner av extremism varierar dessutom mellan olika discipliner och forskare. En rad forskare har beskrivit extremism som politiska åsikter som avviker från dem som majoriteten har eller som anses vara normativa under en viss tidsperiod (se t.ex. Klein & Kruglanski, 2013).[12] En annan vanlig utgångspunkt är att extremism avser föreställningar som bygger på uppdelningar mellan över- och underordnade grupper och att extremistaktörer motsätter sig grundläggande demokratiska rättigheter (se t.ex. Mudde 2019; Miller-Idriss, 2020). Utan en tydlig definition av vad som avses med begreppet finns en risk att otydligheter uppstår kring vilka grupperingar i samhället som inkluderas i definitionen och vad för typ av fenomen som avses.

Tidigare forskning illustrerar att grundläggande gemensamma komponenter för olika typer av extremistaktörer är att de verkar för ett avskaffande av det liberaldemokratiska systemet och antingen själva förespråkar våldsanvändning eller inspirerar andra att använda våld (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Mot bakgrund av detta definieras extremism i denna studie utifrån två centrala kriterier. Det första kriteriet utgörs av ett motstånd mot, och handlingar som syftar till, att motverka den liberaldemokratiska samhällsordningen. Det andra kriteriet är att hot, trakasserier och våld betraktas som legitima medel för att uppnå politiska eller religiösa mål. Aktörer som uppfyller dessa kriterier benämns i studien som extremistaktörer, oavsett om de själva är villiga att använda våld eller inte. Utgångspunkten för denna studie är således att extremistiska ideologier implicerar en acceptans av våld. Det innebär att våld tillåts eller rättfärdigas inom ramen för ideologin, även om det skiljer sig åt mellan olika nätverk och individer hur detta översätts till konkreta handlingar (ibid). I enlighet med detta betraktas här även de aktörer som inte själva är våldsamma, men som i någon mån är involverade i den här typen av miljöer och enligt ovan nämnda logik därmed bejakar *andras* våld, som extremister. Alltså: i föreliggande rapport betraktas även de individer som inte själva är villiga att använda våld som våldsbejakande, om de legitimerar, uppmuntrar, stödjer och inspirerar till våldsdåd, eller om de framställer våld som legitimt, nödvändigt eller berättigat, för att hantera uppfattade hot eller fiender eller för att uppnå politisk, religiös eller social förändring (Tilly, 2003; Rapoport, 2004). Det kan också röra sig om att våld eller andra konfrontativa handlingar framställs som

[12] Under senare tid har det exempelvis blivit vanligare att svenska politiker liknar den grova organiserade brottsligheten och skjutvapenvåldet vid inhemsk terrorism (se exempelvis Nordström, 2023).

nödvändiga, moraliskt berättigade eller förebyggande i relation till ett uppfattat angrepp eller hot mot den egna individen, gruppen eller gemenskapen (Staub, 1989).

Fullt medvetna om att de flesta individer kopplade till extremistmiljöer inte begår våldshandlingar, har vi i denna studie valt att inte skilja mellan våldsam extremism respektive icke-våldsam extremism. Detta givet att extremistiska ideologier enligt vår definition i någon mån främjar eller accepterar politiskt våld (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Det finns dock en växande forskningslitteratur som gör en tydlig åtskillnad mellan våldsamma och icke-våldsamma extremister, bland annat i syfte att undersöka vilka faktorer som skiljer dem åt och varför vissa individer går från radikaliserade åsikter till faktisk våldsanvändning, medan andra inte gör det (Scrivens m.fl., 2024). Det är också ur brottsbekämpande myndigheters perspektiv, viktigt att skilja på de delar av extremistiska nätverk som är brottsaktiva och de som inte är det. Samtidigt är det vanligt i den här typen av miljöer att lagliga och icke-lagliga aktiviteter pågår parallellt. En del av de aktiviteter som aktivister inom de olika extremistmiljöerna ägnar sig åt har tydliga våldsinslag medan andra inte har det. Även sådana aktiviteter som inte innehåller tydliga våldsinslag kan utgöra en risk för enskilda personer eller samhället. Det kan exempelvis handla om trakasserier, uthängningar och mer implicita former av hot. Eller exempelvis om en spridning av politisk propaganda med syftet att skapa motsättningar, peka ut enskilda individer eller att undergräva demokratiska institutioner (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

Det är centralt att betona att all radikal politik inte är extremism samt att skilja mellan radikala aktörer som vill reformera samhället i grunden inom ramen för demokratiska principer och extremism, som enligt den definition vi använder här, avvisar själva demokratins fundament. Inte alla aktörer som omfattas av begreppet skulle själva identifiera sig som antidemokrater. En del ställer exempelvis upp i val. Med termen antidemokratisk extremism avses dock ett motstånd mot, och *ageranden* som syftar till att avskaffa, det liberaldemokratiska statsskicket.[13] Med liberal demokrati avses här den typ av demokrati som innebär självständiga domstolar, fria medier, respekt för mänskliga rättigheter och för minoritetsgrupper. Demokratiska principer innebär alltså betydligt mer än förekomsten av fria val. Centralt är att i liberaldemokratiska system har inte bara den styrande majoriteten rättigheter, utan även minoriteter. Några andra centrala inslag i liberaldemokratiska system är rättvisa och öppna val med allmän och lika rösträtt, en betoning på individers fri- och rättigheter, samt – *idealt* sett – att alla medborgare ska ha samma faktiska möjligheter att delta i samhället och utnyttja sina politiska rättigheter. Detta är det normativa idealet, medan det i praktiken kan se mycket olika ut hur idealet uppfylls. Centralt är att de flesta länder varken är ”fullvärdiga” demokratier eller extrema diktaturer (ibid.).

Tidigare forskning visar hur antidemokratiska extremiströrelsers försök att omkullkasta den demokratiska samhällsordningen sker på olika nivåer och med hjälp av olika metoder (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). På en första nivå sker detta genom försök att uppnå en allmän destabilisering, genom att så split och skapa politiskt kaos. Det rör sig om en strävan att underminera demokratiska institutioner, bland annat genom en spridning av kraftigt vilseledande information, politisk propaganda och konspirationsteorier. Genom att så tvivel om vad som är sant och falskt och genom att misstänkliggöra eller avhumanisera måltavlor kan både enskilda individers, gruppers och demokratiska institutioners trovärdighet undergrävas samtidigt som måltavlor pekas ut. På en andra nivå sker detta genom att extremistiska nätverk radikaliseras vilket kan leda till att de angriper specifika individer och grupper eller samhällets institutioner. På en tredje nivå kan detta ske genom att extremistaktörer inspirerar anhängare som inte sedan tidigare är del av extremistmiljöer att begå politiskt motiverade våldsdåd.

Gemensamt för de miljöer som omfattas av studiens definition är ett motstånd mot den liberaldemokratiska samhällsordningen och en acceptans av hot, trakasserier, skrämsel eller våld som legitima medel. Antidemokratisk extremism används därför i studien som samlingsterm för de olika ideologiska extremistmiljöerna.

[13] Termerna *liberal demokrati*, *det liberaldemokratiska systemet*, det *liberaldemokratiska statsskicket* används omväxlande och synonymt i rapporten. Det finns emellertid ingen entydig etablerad definition av vad en liberal demokrati är. Statsvetare talar ofta om olika typer av demokratier, eller om hybrida demokratier.

2.2 Politiskt våld och terrorism

Forskare har studerat politiskt våld i relation till bland annat krig och väpnade konflikter, sociala rörelser, statlig repression, etniskt våld, radikalisering och terrorism. Forskningen om fenomenet är omfattande och består av flera till viss del överlappande forskningsfält som har utvecklats med delvis olika teoretiska utgångspunkter (Kalyvas, 2019).[14] Stefano Costalli med kollegor (2025) konstaterar att forskningen under lång tid framför allt haft ett fokus på politiskt våld i samband med krig, väpnade konflikter och auktoritära styrelseskick och att detta bidragit till att den här typen av våld i demokratiska samhällen fått mindre uppmärksamhet. Nedan redogörs kortfattat för två perspektiv som är betydelsefulla för denna studies tematik, avhumanisering och politiskt våld och det politiska våldets kommunikativa aspekter.

2.2.1 Våld med ett budskap

Vad som avses med *politiskt våld* varierar mellan olika forskningsfält. I viss forskning har fenomenet definierats som ”*violence in the name*”, det vill säga våld som utförs i någons eller i ”sakens” namn. Detta innefattar handlingar där våld motiveras genom föreställningar om exempelvis existentiella hot mot den egna gruppen, behovet av att försvara eller upprätta en etnisk eller religiös gemenskap, eller strävan efter att etablera en viss samhällsordning, såsom en stat baserad på sharialagar eller ett jämlikt samhälle (se t.ex. Heath-Kelly, 2013). Brottsobjekten för politiskt våld är ofta symboliska, det vill säga att de representerar vissa kategorier eller fenomen, såsom ”staten”, ”judar”, ”muslimer”, ”svarta”, ”liberaler”, ”hbtqi -personer”, ”fel slags muslimer” eller ”eliten”. De som utsätts för våldet kan även representera värderingar eller livsstilar snarare än enskilda individer (Goodwin, 2006).

I forskningen betraktas *terrorism* ofta som en form av politiskt våld som extremism och radikalisering i vissa fall kan leda till. Begreppet är emellertid omdiskuterat och saknar en entydig definition (Silke, 2019). Enligt svensk lagstiftning (SFS 2022:666, 4 §) döms den för terroristbrott som begår eller försöker begå ett uppsåtligt brott om

1. gärningen allvarligt kan skada ett land eller en mellanstatlig organisation, och
2. gärningen begås i avsikt att
   a) injaga allvarlig fruktan hos en befolkning eller en del av en befolkning,
   b) otillbörligen tvinga ett offentligt organ eller en mellanstatlig organisation att vidta eller att avstå från att vidta en åtgärd, eller
   c) allvarligt destabilisera eller förstöra grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturer i ett land eller i en mellanstatlig organisation.

Sedan år 2023 är även deltagande i en terroristorganisation kriminaliserat. Enligt 4 a § döms den som ”deltar i verksamheten i en terroristorganisation på ett sätt som är ägnat att främja, stärka eller understödja organisationen”. Med terroristorganisation avses enligt 3 § ”en sammanslutning av personer som begår eller på annat sätt medverkar till terroristbrott eller gör sig skyldiga till försök, förberedelse eller stämpling till terroristbrott”. Lagstiftningen varierar mellan länder och komplexiteten i bedömningen av vad som utgör terrorism har ökat i takt med att extremistaktörer förändrar strategier och angreppsmål (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Mot bakgrund av den definitionsproblematik som omgärdar begreppet terrorism använder vi i första hand termen *politiskt våld*, även om termen terrorism också används ibland, särskilt när vi refererar till andra forskare eller till termer som används i det empiriska materialet.

[14] En del forskare har anlagt ett så kallat processinriktat perspektiv på politiskt våld och undersökt de processer genom vilka politiska konflikter utvecklas och förändras över tid. I den typen av forskning betraktas politiskt våld som en del av längre konfliktförlopp där handlingar och motreaktioner mellan olika aktörer successivt förändrar konfliktens karaktär (Malthaner, 2017). Detta har bland annat kombinerats med interaktionistiska perspektiv som fokuserar på hur våld uppstår i konkreta situationer. Genom detaljerade analyser av bland annat bild- och videomaterial har forskare exempelvis illustrerat hur samspelet mellan aktörer och förutsättningarna i en viss typ av situation påverkar om en händelse eskalerar till våld och vilken form våldet tar sig (Nassauer, 2019). Perspektivet bidrar därmed till en förståelse av hur bredare konfliktprocesser kan omsättas i konkreta våldshandlingar. Detta perspektiv kan vara särskilt relevant för att analysera kollektiva våldssituationer, där händelseförloppet formas genom handlingar och motreaktioner mellan exempelvis deltagare, motparter och polis. Det finns emellertid inte utrymme för den typen av analys här.

Forskare har beskrivit terrorism som en form av politiskt våld som utförs för att skapa psykologiska effekter och sprida politiska budskap till olika publiker och parter i en konflikt (se t.ex. Schmid, 2012). En rad forskare har betonat terrorismens kommunikativa aspekter. Brian Jenkins (1974) beskriver exempelvis terrorism som strategiskt iscensatt våld vars syfte är att dra till sig uppmärksamhet och sprida ett politiskt budskap. Offren utgör därmed inte de enda mottagarna av våldet. Minst lika betydelsefull är den bredare publik som genom massmedier och andra kommunikationskanaler tar del av händelsen. Våldet syftar till att skapa en atmosfär av rädsla och osäkerhet som sträcker sig långt bortom den omedelbara attacken (Whittaker & Elsayed, 2019). Andra har beskrivit hur terrorism, och den uppmärksamhet våldet får, initierar en kommunikationsprocess där krav riktas mot individer, grupper, regeringar eller samhällen, samtidigt som gärningspersonerna söker vinna stöd från grupper som definieras utifrån exempelvis etnicitet, religion eller politisk tillhörighet (Schmid, 2012).

De personer som utsätts för den direkta attacken utgör sällan handlingens slutliga mål, utan genom våldet förmedlas budskap till andra mottagare (Jenkins, 1974). Terrorism syftar därmed inte enbart till att orsaka fysisk skada, utan också till att framkalla rädsla, osäkerhet och andra psykologiska reaktioner hos personer som identifierar sig med de direkta offren eller med det som gärningspersonerna säger sig företräda (Schmid, 2012).

2.2.2 Avhumanisering och politiskt våld

Forskare har studerat hur kommunikation och mer specifikt olika former av propaganda ofta föregår och åtföljer organiserat våld genom att forma föreställningar om hot, fiender och den egna gruppens situation. En aspekt av detta är *avhumanisering*. Forskare som studerat folkmord, etnisk rensning och andra former av politiskt massvåld visar exempelvis hur idéer om avhumanisering kan bidra till att göra användningen av våld mot specifika grupper legitim och moraliskt försvarbar (se t.ex. Kelman, 1973; Staub, 1989; Haslam, 2006). Nick Haslam (2006) beskriver avhumanisering som en process där individer eller grupper förnekas egenskaper som uppfattas som grundläggande för mänsklighet. Haslam skiljer mellan två former av avhumanisering. Den ena innebär att människor fråntas egenskaper som anses särskilja människor från andra djur, såsom moral, självkontroll, rationalitet eller ett civiliserat beteende, och i stället framställs som primitiva eller djurlika. Den andra innebär att människor fråntas egenskaper som förknippas med mänsklig natur, såsom känsloliv, värme och spontanitet, och i stället framställs som känslolösa, mekaniska eller som objekt (Haslam, 2006). Forskning har således illustrerat hur avhumanisering kan kopplas till ett våldsamt beteende och bidra till våld genom att försvaga de moraliska spärrar som annars motverkar att människor skadar andra. Gordon Hodson och Nour Kteily (2025) beskriver samtidigt att senare forskning har utvecklat en mer nyanserad förståelse av sambandet mellan avhumanisering och våld. Avhumanisering kan föregå användningen av våld, men erfarenheter av våld kan också förstärka avhumaniserande föreställningar om andra grupper. Avhumanisering kan således föregå våld, samtidigt som våld kan föregå avhumanisering.

Det rör sig således om processer som under vissa omständigheter kan förstärka varandra ömsesidigt.[15] Detta perspektiv öppnar för en mer dynamisk förståelse av relationen mellan offer och förövare. Om erfarenheter av våld och utsatthet kan förstärka avhumaniserande föreställningar, samtidigt som avhumanisering kan bidra till att legitimera fortsatt våld, utmanas en stark åtskillnad mellan dessa positioner. Detta perspektiv används här för att analysera de extremistiska miljöer där unga individer själva kan ha erfarenheter av utsatthet, samtidigt som de deltar i eller legitimerar våld mot andra.

[15] Albert Bandura (1999) beskriver flera mekanismer genom vilka människor kan rättfärdiga handlingar som annars skulle uppfattas som moraliskt oacceptabla. Handlingar kan exempelvis framställas som moraliskt berättigade eller nödvändiga, ansvar kan förskjutas eller spridas mellan flera aktörer och offren kan tillskrivas ansvar för det våld de utsätts för. Gemensamt för dessa mekanismer är att de gör det möjligt att använda våld utan att handlingen uppfattas som oförenlig med den egna moralen.

2.2.3 Ideologi och politiskt våld

Forskning visar att ideologi och kommunikation spelar en central roll i relation till politiskt våld. Jonathan Maynard och Susan Benesch (2016) understryker dock att forskningen om samspelet mellan ideologi och kommunikation fortfarande är förhållandevis underutvecklat, både teoretiskt och empiriskt. Utifrån detta argumenterar de för att ideologi och kommunikation inte bör analyseras var för sig. För att förstå hur ideologier tar sig uttryck och utvecklas är det därför nödvändigt att analysera vad aktörer faktiskt kommunicerar, snarare än att enbart utgå från breda ideologiska etiketter eller kategorier. Samtidigt återspeglar ideologiska utsagor inte nödvändigtvis aktörers genuina övertygelser, de kan också användas strategiskt för att legitimera handlingar, mobilisera stöd eller påverka olika mottagare (ibid.).

Här definieras *ideologi* i linje med Maynard och Benesch (2016) som ett system av normativa och/eller påstått faktabaserade idéer som delas av individer inom grupper eller samhällen och som formar hur den politiska världen förstås samt vägleder politiskt handlande. Med idéer om hur samhället bör vara organiserat avses föreställningar om vad som är önskvärt eller rätt, medan idéer om hur världen är beskaffad avser uppfattningar om exempelvis vilka grupper som uppfattas som hotfulla, vilka konflikter som anses centrala och vilka orsakssamband som antas råda. Ideologi kan ta sig uttryck genom enskilda idéer eller föreställningar, men dessa får sin betydelse genom att de relateras till andra idéer och tillsammans bildar mer eller mindre sammanhängande idéstrukturer (ibid.). Dessa olika beståndsdelar behöver inte vara fullt ut logiskt sammanhängande eller stabilt integrerade med varandra. Även fragmentariska föreställningar och förenklade tolkningar av världen kan fungera ideologiskt genom att forma hur individer tolkar händelser, identifierar hot och fiender samt bedömer vilka handlingar som framstår som legitima eller nödvändiga (ibid.). Ideologi kan fungera som motiv för handling, som ett sätt att legitimera handlingar, inklusive våld, eller som efterhandsrationalisering. Ideologiska föreställningar kan hysas med varierande grad av övertygelse. De kan omfattas fullt ut, accepteras med ambivalens, tas för givna eller anammas utan närmare reflektion och ändå påverka individers handlande (ibid.).

Forskare har betonat att samtida terrorism och politiskt våld måste förstås i sitt historiska sammanhang och att förändringar i politiskt våld bör analyseras genom systematiska empiriska jämförelser, där både kontinuitet och förändring uppmärksammas (Crenshaw, 2007). Detta är en viktig utgångspunkt i denna studie, där nya former och uttryck för politiskt våld analyseras i relation till mer etablerade extremistmiljöer.

2.3 Extremistisk organisering

Under 1990-talet började Säkerhetspolisen använda termen *ideologiskt motiverade brott* som ett samlingsbegrepp för brott med en koppling till de rörelser som då stod i fokus för myndigheternas intresse. I takt med att dessa rörelser förändrades skedde också en begreppslig förskjutning: från att tala om partier och mer fasta organisatoriska strukturer till att i stället tala om *miljöer* (Lööw, 2017). Förskjutningen återspeglade grupperingarnas förändrade karaktär där traditionella partibildningar i stor utsträckning hade ersatts av lösare nätverk med en mångfald av aktörer (ibid.). En rad forskare har beskrivit grundläggande förändringar gällande extremisters organisering. Exempelvis beskriver Roger Griffin (2003) hur delar av de högerextrema miljöerna kommit att organiseras i mindre, relativt självständiga grupper och nätverk snarare än i stora hierarkiskt uppbyggda organisationer.

I stället för att hållas samman genom en gemensam ledning bygger organiseringen på gemensamma ideologiska referensramar, informella kontakter och samverkan mellan aktörer. Därmed kan idéer, strategier och olika former av aktivism spridas mellan grupper och nätverk, utan att dessa är en del av samma organisation. Forskning visar att extremistaktörer, också i Sverige, ofta ingår i lösare decentraliserade nätverk som i sin tur består av mindre grupperingar och subgrupperingar. Nätverken är av olika karaktär och anhängarna är ofta anslutna till dem i olika grad och ingår i flera sammanslutningar samtidigt (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Forskare har

vidare betonat att extremistiska sammanhang utvecklas genom relationer mellan aktörer med varierande grad av samordning, stabilitet och organisatorisk integration (Malthaner m.fl., 2024).

2.3.1 Begrepp för olika former av organisering

Eftersom olika forskare och myndigheter, som tidigare nämnts, använder begrepp som *miljöer*, *organisationer*, *grupperingar* och *nätverk* på olika sätt eller inte tydligt definierar hur de används, tydliggör vi nedan hur olika termer som har med organisering används i denna studie.

Termen miljöer används för att definiera bredare sociala och ideologiska sammanhang inom vilka gemensamma tolkningsramar, föreställningar och normer till viss del reproduceras. Ett viss ideologisk miljö rymmer flera delmiljöer och kan omfatta såväl traditionella organisationer som mer informella nätverk och enskilda aktörer. Ideologiska miljöer är ofta heterogena. Därför används i denna rapport oftast miljöer i plural. En viss typ av miljö eller delmiljö kännetecknas inte nödvändigtvis av tät interaktion mellan samtliga aktörer utan snarare av att de delar eller förhåller sig till liknande ideologiska referensramar (Malthaner & Waldmann, 2014). I studien används ibland ideologiska inriktningar och extremistiska inriktningar synonymt med miljöer.

Begreppet organisation används för att beteckna sammanslutningar med någon form av varaktig struktur, definierade roller och ledarskap, även om graden av formaliserad styrning kan variera (Griffin, 2003). Organisationer kännetecknas av gemensamma mål, samordning och identifierbara medlemsgränser. Många samtida extremistiska nätverk uppvisar dock endast vissa av dessa kännetecken, vilket bidrar till att gränsen mellan organisationer och nätverk ofta är flytande (Eleftheriadou, 2025). Ett *nätverk* definieras av faktiska relationer men behöver inte utgöra en formell organisation (Emirbayer, 1997).

Enligt Nationalencyklopedin (2024) är ”ett nätverk en decentraliserad organisation som hålls ihop av olika relationer och kontakter, ofta utan att ha något egentligt centrum”. Nätverk kan sträcka sig över flera miljöer, skapa förbindelser mellan annars skilda ideologiska sammanhang och uppvisa varierande grad av integration och sammanhållning. Samtidigt kan engagemanget vara föränderligt och inflytande kan utövas av flera aktörer snarare än av en formell ledning (Eleftheriadou, 2025). Inte alla nätverk är organisationer, med ”specifika nätverk” avses i denna studie tydligt avgränsade nätverk. Termen *gruppering* används istället som ett samlingsbegrepp när graden av formalisering eller relationell täthet är oklar eller varierande och kan därmed omfatta både organisationer och nätverk utan att i sig implicera en viss grad av struktur. Inom forskningen om sociala rörelser används begreppet *rörelse* för att beteckna löst sammanhållna nätverk av organisationer och individer som mobiliserar kring gemensamma konflikter eller politiska mål över tid (se t.ex. della Porta & Diani, 2006; Tilly & Tarrow, 2007). En rörelse kan omfatta flera miljöer, nätverk och organisationer och dess aktivitetsnivå kan variera över tid (jfr della Porta & Diani, 2006; Tilly & Tarrow, 2007; Alimi m.fl., 2015; Fazlhashemi, 2017). Begreppen miljöer och rörelser överlappar delvis men rörelse används i studien som det bredare begreppet.

I denna studies empiriska underlag ingår flera fall som rör olika former av kriminella samarbeten. I vissa fall samarbetar extremistiska aktörer med kriminella grupperingar som inte drivs av ideologiska motiv. För att benämna den typen av kriminella grupperingar används termen nätverkskriminella och ibland organiserad brottslighet. Det finns ingen allmänt accepterad definition av begreppet organiserad brottslighet som kan omfatta såväl etablerade organisationer som mer informella nätverk och tillfälliga samarbeten (Rostami m.fl, 2018). Med utgångspunkt i Klaus von Lampe (2008) beskriver Amir Rostami och kollegor (2018) att olika definitioner betonar olika aspekter av fenomenet, som exempelvis brottsliga aktiviteter, organisatoriska strukturer eller maktförhållanden. Forskarna menar att det, snarare än att utgå från en bestämd organisationsform, är viktigt att undersöka hur kriminellt samarbete organiseras. Det är centralt att understryka att även extremistiska grupperingar kan utgöra organiserad brottslighet och vara nätverkskriminella, men är ideologiskt drivna. Det existerar således inte alltid en skarp gräns mellan dessa fenomen.

I studien används också begreppet *subkultur*. Med subkulturer avses grupper av människor som beskrivs som icke-normativa och/eller marginaliserade genom sina särskilda intressen och praktiker, genom vilka de är, vad de gör och var de gör det (Gelder, 2005). Till skillnad från begrepp som organisation och nätverk beskriver subkultur inte i första hand hur aktörer är organiserade eller relaterade till varandra, utan de gemensamma kulturella uttryck, referenser och praktiker som kännetecknar ett sammanhang eller en miljö. Begreppet används i studien för extremistiska miljöer där sådana kännetecken är centrala för hur deltagarna orienterar sig och interagerar.

2.3.2 Graden av samarbete

En ihållande utmaning för de säkerhetstjänster och polisinstanser runt om i världen som har till uppgift att upptäcka, identifiera och i vissa fall förebygga politiskt motiverade våldshandlingar är så kallade ensamagerande gärningspersoner. I ett svenskt sammanhang har Säkerhetspolisen beskrivit denna kategori, som också ibland benämns som ensamutförare, som den största utmaningen när det kommer till att upptäcka och bedöma de individer som kan utgöra ett hot (se t.ex. Säkerhetspolisen, 2024; NCT, 2025). Forskning indikerar dessutom att Sverige sticker ut bland de europeiska länderna avseende säkerhetshotet från ensamagerande gärningspersoner (Ellis m.fl., 2016; Rostami m.fl., 2022). Det senaste decenniets ökning av antalet politiskt motiverade attacker utförda av den här kategorin, har lett till en snabbt växande litteratur på området och ett helt subfält av forskning (se t.ex. Pantucci, 2011; Spaaij, 2012; McCauley & Moskalenko, 2014; Spaaij & Hamm, 2015; Gill & Corner, 2016; Ellis m.fl., 2016; Bouhana m.fl., 2018; Schuurman & Carthy, 2025; Malthaner m.fl., 2024).[16]

Samtidigt är varken forskare eller myndigheter eniga om vilka aktörer som ska räknas som ensamagerande. Det finns ingen konsensus kring hur många personer som kan vara involverade för att en attack ska kategoriseras som planerad eller utförd av en ensamagerande gärnings-person (Selbing m.fl., 2021). En ofta återgiven definition i forskningen är att ensamagerande är aktörer som 1) utför våldshandlingar ensamma, 2) inte tillhör en organiserad terrorgrupp eller ett nätverk och 3) inte agerar på direkt order av någon annan gruppering (Spaaji, 2012; Selbing m.fl., 2021). Säkerhetspolisen inkluderar i kategorin ensamagerande även individer som agerar på egen hand av taktiska skäl. Det vill säga personer som tillhör en organisation men som agerar ensamma eller på uppmaning av en organisation (Säkerhetspolisen, 2023). Begreppet avgränsas således på olika sätt i forskning och av myndigheter. I denna studie används termen med försiktighet. Detta mot bakgrund av ovan nämnda otydligheter samt det faktum att den här typen av förövare sällan visat sig vara helt ensamma, vilket beskrivs i kapitel 3.

Svårigheterna med att avgränsa kategorin ensamagerande är en del av en vidare diskussion i forskningen om hur extremistisk organisering ska förstås. Med utgångspunkt i senare forskning om traditionella hierarkiska organisationer, decentraliserade nätverk och ensamagerande (Eleftheriadou, 2025; Schuurman & Carthy, 2025; Stabile, 2025) har vi urskilt tre idealtyper. Den första utgörs av traditionella organisationer, det vill säga institutionaliserade grupper som kännetecknas av en centraliserad ledning, en tydlig hierarki, strategiska mål och formella kommunikationskanaler. Den andra utgörs av nätverksbaserade grupper med lösare strukturer som ofta verkar genom digitalt samordnade kluster utan en tydlig ledning. Den tredje utgörs av ensamagerande som agerar självständigt. I föreliggande studie tar vi avstamp i dessa tre idealtyper för att undersöka extremistaktörers organisering längs ett spektrum. Analysen omfattar både graden av anknytning till olika organisationer och nätverk och graden av planering och samordning i samband med de studerade brotten. Utgångspunkten här är att extremistiska sammanhang varken är statiska eller stabila utan utgörs av föränderliga sociala och relationella konstellationer med varierande grad av sammanhållning, struktur och kollektiv förankring (Malthaner m.fl., 2024).

[16] Detta är endast exempel på en liten del av den mer tongivande forskningen på området.

2.4 Ideologiska inriktningar

Den traditionella höger–vänster-skalan[17] fångar inte dagens politiska landskap särskilt väl och inte heller det samtida extremistlandskapet.[18] Detta är dock inte nytt. Redan i relation till historiska fascistiska rörelser har skalan visat sig vara problematisk, bland annat eftersom dessa rörelser i vissa avseenden förespråkat en stark stat och därmed inte entydigt låter sig placeras längst ut på en högerposition. De miljöer som ofta benämns som högerextrema kan alltså innehålla inslag som traditionellt förknippats med både höger- och vänsterideologi, såsom antikapitalism eller stark statlig kontroll. Samtidigt förekommer överlappningar mellan miljöer som i andra avseenden står långt ifrån varandra ideologiskt. Därför används, som nämnts, termen antidemokratisk extremism som ett samlingsnamn för heterogena och mångfacetterade extremistmiljöer som förenas i sitt motstånd mot den liberaldemokratiska samhällsordningen, även om de skiljer sig åt i organisering, strategier, mål och ideologiska inriktningar (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

Nedan beskrivs vad som enligt tidigare forskning kännetecknar olika ideologiska inriktningar. Flera av de nyare formerna för extremism är emellertid än så länge sparsamt studerade. Den följande genomgången bygger därför till viss del också på kunskap ifrån civilsamhälles- och andra expertorganisationer, samt i vissa fall på journalistiska texter.

Indelningen som görs i denna studie innebär samtidigt en vidareutveckling av hur forskare och svenska myndigheter traditionellt har kategoriserat olika extremistiska inriktningar.

Som framgått i inledningen till kapitlet förekommer flera ideologiska föreställningar och komponenter inom flera olika extremistiska miljöer. Vissa av dessa beståndsdelar definieras i den följande genomgången i anslutning till de ideologiska inriktningar där de behandlas. Andra, som förekommer inom flera olika miljöer, behandlas samlat i avsnitt 2.5.

2.4.1 Vänsterextremism

2.4.1.1 Idéer och ideologiska utgångspunkter

Vänsterextremism är en beteckning som i forskningen används för att beskriva heterogena och mångfacetterade miljöer och ett brett spektrum av rörelser och idéströmningar. Det är centralt att skilja mellan den radikala vänstern – som vill reformera samhället i grunden men inom ramen för det liberaldemokratiska systemet – och vänsterextremism, som avvisar demokratins grundläggande beståndsdelar. Många vänsterinriktade rörelser arbetar för strukturell förändring, exempelvis inom klimatpolitik, ekonomiska maktförhållanden eller antirasism, men gör det inom ramen för demokrati, icke-våld och öppen debatt. Detta kan omfatta konfrontativa metoder, civil olydnad och långtgående politiska krav utan att syfta till att avskaffa demokratin eller införa ett enpartisystem. Det är först när pluralism avvisas, våld förespråkas eller diktatur legitimeras som det rör sig om extremism (March, 2011). Vänsterextrema miljöer har historiskt haft en relativt hög andel kvinnliga deltagare jämfört med högerextrema och islamistiska miljöer (Rostami m.fl., 2018).

Kärnan i vänsterextremism beskrivs ofta i forskningen som olika tolkningar av kommunism och anarkism, med starka antikapitalistiska och antiimperialistiska inslag. Det kan röra sig om marxistiska, leninistiska eller maoistiska idéer med inslag av ett förkastande av pluralism, yttrandefrihet och oberoende institutioner (Guhl, 2025). Världen framställs enligt detta perspektiv som uppdelad mellan ”det goda folket”, ofta arbetarklassen eller de förtryckta, och

[17] Begreppen vänster och höger uppstod efter den franska revolutionen år 1789, då den franska nationalförsamlingen inrättades (se Dahl, 2017), vänster associerades då med upplysningstänkande och revolution, medan höger associerades med att återupprätta den gamla ordningen med monarki och en stark kyrka (ibid.). Under den senare delen av 1800-talet började franska politiker använda beteckningarna mer specifikt som ideologiska markörer och sedan dess har termerna använts i många länder, även om de under olika tider och i olika sammanhang associerats med delvis olika fenomen (ibid.).

[18] Säkerhetspolisen i Sverige har länge strukturerat sina lägesbilder kring tre huvudsakliga miljöer, den våldsbejakande högerextrema miljön, den våldsbejakande islamistiska miljön och den våldsbejakande vänsterextrema eller autonoma miljön. Under senare år har Säkerhetspolisen och Nationellt Centrum för Terrorhotbedömning (NCT) emellertid betonat att det inte finns vattentäta skott mellan olika ideologiska miljöer (Säkerhetspolisen, 2024; NCT, 2026).

”onda” kapitalister, staten eller borgerligheten (ibid.). Antiimperialism omfattar kritik mot upplevd politisk, ekonomisk eller militär dominans, ofta i relation till västerländska och globala maktstrukturer (Hardt & Negri, 2000). Sådana föreställningar kan också innefatta uppfattningar om exploatering, ojämlika maktförhållanden och motstånd eller frigörelse från extern kontroll (Rickenbacher, 2019). Anarkismen kännetecknas i grunden av motstånd mot en centraliserad statsmakt, kapitalism och globalisering (Jones & Doxsee, 2020).

Vänsterextrema rörelser har en lång historia av väpnad kamp och föreställningar om revolutionärt våld (della Porta, 2003).[19] Under 1900-talet förekom också terrorism och andra former av politiskt våld inom anarkistiska, kommunistiska och socialistiska rörelser, särskilt under 1960-, 1970- och 1980-talen (ibid.).

2.4.1.2 Den autonoma rörelsens historiska utveckling

Rötterna till det som ibland benämns som den autonoma rörelsen brukar spåras till 1960- och 1970-talens radikala vänsterrörelser i bland annat Italien och Tyskland (Katsiaficas, 2006). Ur periodens freds-, miljö- och feministiska rörelser växte olika former av politisk aktivism fram. Vissa tog sig uttryck i ekobyar och kulturhus, medan andra utvecklades i mer konfrontativ riktning, exempelvis genom husockupationer, sabotage, poliskonfrontationer och våld vid demonstrationer (Peterson, 2001). En del nätverk övergick till väpnad antikapitalistisk kamp och terrorism, däribland Röda arméfraktionen (*Rote Armee Fraktion*, RAF) i dåvarande Västtyskland och Röda brigaderna (*Brigate Rosse*, BR) i Italien (Sommier m.fl., 2019).[20] Under kalla kriget förekom också kopplingar mellan svenska vänsterextrema rörelser och Sovjetunionen, som stödde vissa miljöer ekonomiskt och ideologiskt i syfte att undergräva och destabilisera västliga demokratier (Ranstorp, 2021). I dag utnyttjar Ryssland, vilket vi återkommer till, i högre grad högerextrema och radikaliserade konspirationsmiljöer för sådana syften, även om kontakter med vänsterorienterade miljöer fortfarande förekommer (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

Under 1980-talet växte en alltmer militant vänstermiljö fram i Sverige som kom att benämnas som autonom. Husockupationsrörelsen, med inspiration från den danska BZ-rörelsen, var betydelsefull för denna utveckling (Korsell, m.fl., 2009). Även kampen mot nazistiska rörelser fick betydelse för utvecklingen och allt mer så i början av 1990-talet då konfrontationer med politiska motståndare kom att ingå i vissa autonoma grupperingars antifascistiska verksamhet.[21] Antifascismen kom därmed att utgöra en viktig del av den autonoma miljön (ibid.). [22]

2.4.1.3 Samtida vänsterextremism

Under 2000-talets början fortsatte konfrontationerna mellan autonoma och högerextrema aktörer, bland annat i samband med nazistiska och högerextrema demonstrationer såsom de så kallade Salemmarscherna (Wahlström, 2011).[23] År 2013 hölls en antirasistisk demonstration i Kärrtorp i Stockholm som attackerades av nazister, vilket ledde till våldsamma konfrontationer med antifascister (se t.ex. Björklund, 2023). Under 2000-talets första hälft tycks de autonoma

---

[19] Totalitära kommunistiska regimer, däribland Sovjetunionen under Stalin, maoistiska Kina och Pol Pot-regimen i Kambodja, använde vänsterideologiska föreställningar för att legitimera förföljelse, internering och avrättningar av miljontals människor. Offren omfattade såväl tidigare eliter som religiösa grupper, intellektuella, etniska minoriteter och meningsmotståndare inom de egna rörelserna, ofta i namn av ”folkets frigörelse” eller ”klasskampen” (Valentino, 2004).

[20] Andra exempel är Revolutionära organisationen 17 november (*Epanastatiki Organosi 17 Noemvri*, 17N) i Grekland och *Weather Underground Organization* (WUO) i USA (Sommier m.fl., 2019). Andra våldsamma vänsterextrema grupper kombinerade socialistiska idéer med nationalism, såsom baskiska ETA (*Euskadi Ta Askatasuna*, ”Baskien och frihet”) och irländska IRA (*Irish Republican Army*, ”Irländska republikanska armén”) (Sánchez-Cuenca, 2007).

[21] I en amerikansk kontext existerar *Antifa*, ett decentraliserat nätverk bestående av olika antifascistiska grupper som till viss del – men långt ifrån uteslutande – består av militanta vänsterextremister. En del av dessa aktivister förenar anarkistiska och kommunistiska ideal och motsätter sig grupper som de uppfattar som fascistiska och högerextrema. Vissa av dessa grupperingar har exempelvis använt improviserade sprängladdningar och andra hemmagjorda vapen för att attackera motståndare (Jones, 2020).

[22] Den vänsterautonoma rörelsen var också en del av de mer radikala delarna av den globala rättviserörelsen. I samband med storskaliga protester kring millennieskiftet användes det så kallade svarta blocket som taktik, där svartklädda och maskerade aktivister agerar samlat och ibland använder våld eller skadegörelse. I Sverige kom den autonoma miljön, däribland Antifascistisk aktion (AFA), att spela en framträdande roll i protesterna i samband med EU-toppmötet i Göteborg 2001 och de så kallade Göteborgskravallerna (SOU 2002:122).

[23] Salemmarschen var en årlig högerextrem och nazistisk demonstration som organiserades i Salem under åren 2000–2010. Efter en längre tids uppehåll återupplivades marschen 2025 av aktörer inom dagens högerextrema miljöer.

grupperna ha förändrats i takt med att den nazistiska gatuaktivismen minskade och andra politiska frågor fick större utrymme vid sidan av antifascismen (Jämte, 2013).

De senaste 20 åren har arbetet mot våldsam extremism i västerländska länder i huvudsak fokuserat på islamistiska och högerextrema miljöer, vilket ofta har motiverats med att dessa miljöer i högre grad har varit involverade i terrorattentat och andra former av dödligt våld. Forskare har framhållit att vänsterextremism i dag utgör ett betydligt mindre hot än högerextremism och islamism när det gäller terrorism och våld i västvärlden (Guhl, 2025). Samtidigt menar forskare att vänsterextremism inte bör underskattas som samhällshot, eftersom sådana miljöer kan bidra till polarisering, legitimera våld i politiskt syfte och undergräva förtroendet för demokratiska institutioner (ibid.). I USA finns tecken på att antalet våldsamma attacker utförda av vänsterextrema aktörer har ökat under senare år (Byman & McCabe, 2025), medan vänsterextrema och anarkistiska miljöer i delar av Europa använder våld mot bland annat polis, politiska motståndare och infrastruktur (Europol, 2026; Bundesamt für Verfassungsschutz, 2025).

I Sverige finns i dag få vänsterextrema nätverk som huvudsakligen ägnar sig åt systematisk våldsam aktivism. Våld kan dock förekomma exempelvis i samband med demonstrationer eller i form av skadegörelse och attacker mot politiska motståndares egendom, vilket framgår av Säkerhetspolisens lägesbilder under senare år (se t.ex. Säkerhetspolisen, 2023; 2024). Under senare år har vissa vänsterextrema aktörer också ägnat sig åt att kartlägga och hänga ut politiska motståndare, främst nazister, på digitala plattformar (CVE, 2025).

Det finns en lång historia av antisemitism inom vänsterextrema rörelser och en historisk koppling mellan antisemitism och antikapitalistiska föreställningar, där judar framställts som personifieringar av kapitalet, finanssystemet eller ekonomiska maktstrukturer (Wistrich, 1977). Under kalla kriget bidrog Sovjetunionen till att etablera ett antisionistiskt narrativ där sionismen likställdes med fascism, rasism och kolonialism och Israel framställdes som ett uttryck för västerländsk imperialism i Mellanöstern. Genom Sovjetunionens internationella inflytande och den antikoloniala rörelsens framväxt fick denna retorik stor spridning och kom att påverka hur Israel och sionismen kom att förstås inom delar av den politiska vänstern (Lomfors, 2026). I samtida vänsterorienterade och vänsterextrema miljöer kommer dessa föreställningar inte sällan till uttryck genom antisionism, där Israel framställs som en symbol för kolonialism, imperialism och förtryck (ibid.). I samband med Hamas terrorattacker mot Israel den 7 oktober 2023 och Israels efterföljande krigföring i Gaza, har pro-palestinska och vänsterorienterade grupperingar runt om i världen mobiliserat kraftigt. Vissa aktörer har öppet uttryckt stöd för Hamas och beskrivit organisationens våld i termer av ”motstånd” och ”befrielse” (se ADL, 2023). Även i Sverige har denna typ av mobilisering förekommit (se Persson, 2024). Vid pro-palestinska demonstrationer har kritik mot den israeliska regeringen i vissa fall övergått i antisemitism, exempelvis när demonstranter placerat sig utanför synagogor och skanderat slagord som ”småbarnsslaktare” (se SKMA, 2024).

2.4.2 Extremistisk miljö-, klimat- och djurrättsaktivism

I detta avsnitt beskrivs kortfattat vad som enligt forskningen karaktäriserar radikal miljö-, klimat- och djurrättsaktivism och därefter vad som skiljer de radikala delarna ifrån de extremistiska, enligt den definition av extremism som används i föreliggande studie. Inriktningarna behandlas gemensamt, trots att det rör sig om olika inriktningar som utgår från delvis olika idéer och politiska frågor. Forskare, journalister och andra använder ibland ”radikal”, ibland ”extremistisk” och ibland ”militant” för att beskriva de mest radikala delarna av dessa rörelser. Ofta utan att precisera vad som avses och hur begreppen förhåller sig till varandra (se Monaghan & da Silva, 2023).

Aktörer inom de breda miljö- och klimatrörelserna utgår ifrån att nuvarande samhällsstrukturer bidrar till klimatförändringar, ekologisk förstörelse och till ett ohållbart utnyttjande av naturresurser. Kritik riktas bland annat mot ekonomiska system som bygger på fortsatt tillväxt och resursutnyttjande, politiska beslut som inte gör tillräckligt för att begränsa klimatförändringar och miljöförstöring, samt mot de verksamheter som bidrar till utsläpp,

föroreningar och förstörelse av biologisk mångfald. Majoriteten av dessa grupper verkar inom ramen för laglig opinionsbildning och politiskt arbete (Taylor, 2009).

Under 1970- och 1980-talen och de efterföljande decennierna växte mer radikala former av miljö- och djurrättsaktivism fram. Inom dessa utvecklades nätverk som inriktade sig på så kallade direktaktioner, såsom sabotage mot verksamheter som ansågs skada naturen, miljön eller djuren. Den typen av aktivism existerar fortfarande och inom delar av de radikala miljö- och klimatrörelserna motiveras direktaktioner med hänvisning till klimatkrisens allvar. Dessa aktörers utgångspunkt är att tillståndet är så akut att radikala och ibland våldsamma handlingar är nödvändiga (Zeitzoff, 2026).

Radikal djurrätts- och miljöaktivism har delvis utvecklats i skilda miljöer, men det har också funnits överlappningar i form av gemensamma idéer och metoder (Zeitzoff, 2026). Djurrättsaktivism bygger på föreställningar om djurs moraliska status och rättigheter och kan innebära ett långtgående ifrågasättande av att människor använder djur för mänskliga ändamål, som exempelvis för livsmedelsproduktion, forskning eller underhållning (Jacobsson & Lindblom, 2016). Detta skiljer sig från djurskydd, som utgår från att djur kan användas av människor, men att deras lidande ska begränsas genom reglering och kontroll (Peters, 2016). Inom mer radikala delar av djurrättsrörelsen betraktas specifika verksamheter och aktörer ofta som ansvariga för djurens lidande. Det kan bidra till att exempelvis intrång, skadegörelse eller att djur tas från gårdar eller laboratorier rättfärdigas (Loadenthal, 2017).

Gemensamt för de radikala delarna av dessa rörelser är uppfattningen att pågående skada på miljön, klimatet eller djuren motiverar aktioner som syftar till att direkt ingripa mot verksamheter som anses vara skyldiga till skadorna eller lidandet. Sådana aktioner innebär inte i sig att aktörerna är extremistiska, enligt den definition av extremism som används i denna studie. Det kan emellertid finnas överlappningar mellan radikala och extremistiska delar av dessa rörelser, både gällande aktörer och metoder. Det som skiljer extremistiska aktörer ifrån andra radikala (eller militanta) aktörer inom dessa miljöer, är att extremistiska aktörer inte accepterar det liberaldemokratiska samhällets grundprinciper och betraktar hot, trakasserier och våld som legitima medel för att uppnå sina mål (jfr Monaghan & da Silva, 2023). Dessa metoder rättfärdigas exempelvis med hänvisningar till nödvändighet och ansvar eller som ett försvar mot pågående skada (Monaghan, 2013).

2.4.3 Extremistisk islamism

Det råder en betydande begreppsförvirring kring begreppet *islamism*, både i forskningen och i den offentliga debatten. Centralt är att islamism som politisk ideologi bygger på en mycket specifik tolkning av islam och inte ska förväxlas med religionen islam (Tibi, 2012). Majoriteten av de olika inriktningar som i forskningen och den offentliga debatten benämns som islamistiska, är vidare varken våldsbejakande eller extremistiska (Ranstorp & Ahlerup, 2022).

2.4.3.1 Islamism respektive extremistisk islamism

Även om forskare har förklarat framväxten av politisk islam eller islamism i början av 1900-talet på olika sätt och lyft fram olika faktorer som särskilt betydelsefulla, tycks flera vara överens om att politisk islam bör förstås som ett resultat av den utveckling som muslimska länder genomgått under modern tid. Utifrån detta perspektiv blir politisk islam ett svar på de stora omvälvningar som drabbade muslimska länder efter första världskriget, omvälvningar som bland annat ledde till det osmanska rikets undergång (Fazlhashemi, 2017). Muslimska brödraskapet (MB), som grundades i Egypten år 1928, kom att få stor betydelse för den moderna islamismens utveckling och har påverkat framväxten av islamistiska rörelser i flera länder (Boulby, 2011). Gemensamt för de rörelser som i forskningen hamnar under paraplybeteckningen politisk islam eller islamism är att de på olika sätt vill islamisera samhället, vilket bland annat innebär en strävan efter att all politisk, kulturell, ekonomisk, social och rättslig verksamhet

ska präglas och styras av en specifik tolkning av islam (Fazlhashemi, 2017). Inom samlingsbegreppet ryms en stor variation av tolkningstraditioner och underkategorier samt ett brett spektrum av olika inriktningar (ibid.; Strindberg, 2020; Ranstorp & Ahlerup, 2022).

I forskningen görs en åtskillnad mellan mer moderat islamism och mer radikal eller extremistisk islamism. Såväl mer moderata som mer radikala islamister eftersträvar emellertid att samhället och staten ska styras av religiösa tolkningar av islam. Det som förenklat brukar lyftas fram som en viktig skillnad mellan dessa inriktningar, vilka i sig själva är mycket heterogena, är synen på hur samhällsförändring ska åstadkommas. Mer moderata miljöer betraktar förändring som ett långsiktigt politiskt och socialt påverkansprojekt inom ramarna för vad som är förenligt med ett demokratiskt system, medan mer extrema miljöer betraktar våldsanvändning som legitimt för att åstadkomma politisk förändring (Carlbom, 2018). Samtidigt överlappar de olika inriktningarna varandra, och det är inte alltid självklart hur skiljelinjerna ska dras.

Det har länge pågått en diskussion om religionens roll inom forskningen om extremistisk islamism. Även om det är vanligt att nätverk som IS och andra islamistiska rörelser kategoriseras som religiösa extremister, framhåller vissa forskare att religion inte nödvändigtvis är den mest drivande faktorn. I stället kan religion i vissa fall komma in senare i radikaliseringsprocesser som ett sätt att legitimera en redan etablerad extremistisk världsåskådning och ett våldsamt beteende, medan andra faktorer – såsom identitetssökande och upplevelser av utanförskap – kan spela en större roll (Roy, 2017).

2.4.3.2 Idéer och inriktningar

Vad som kännetecknar islamistisk extremism har bland annat beskrivits i forskningen som en lojalitet till islam som innefattar ett krav på att etablera en islamisk stat baserad uteslutande på sharialagar och som betraktar andra religiösa grupper och icke-troende – inklusive muslimer som enligt dem inte är muslimer på ”rätt” sätt – som förkastliga (Wilkinson, 2018). Enligt andra forskare är den våldsbejakande islamismens syfte att med våld utmana politiska strukturer som upplevs som oförenliga med det egna tankegodset, samtidigt som den ofta riktar sig mot andra muslimers förståelse av vad islam är och vad det innebär att vara muslim (Strindberg, 2020). Med hänvisning till religion strävar islamistiska extremister efter att avskaffa den liberaldemokratiska samhällsordningen (se t.ex. Tibi, 2012). Centralt för flera extremislamistiska rörelser är antisemitism och antisemitiskt konspirationstänkande (Rickenbacher, 2019; Ismail, 2022). Antisemitism utgör exempelvis en central del av IS ideologi och uttrycks bland annat genom föreställningar om att judar bedriver en global konspiration mot islam. Det rör sig om en antisemitism som bygger på en kombination av element från europeiska konspirationsteorier och islamiska traditioner och som ofta ges en apokalyptisk innebörd, där judar framställs som centrala aktörer i en slutgiltig kamp mot islam (Rickenbacher, 2019). I dessa konspiratoriska föreställningar kan judar även framställas som ansvariga för USA:s agerande. Antisemitismen är vidare i vissa grupperingar nära sammanlänkad med antishiism, där shiamuslimer framställs som ett judiskt påfund eller som allierade med judar i syfte att underminera och förgöra islam (ibid.; Ismail, 2022).

Händelser som terrorattackerna den 11 september 2001 i New York, genomförda av al-Qaida, upprättandet av den Islamiska staten (IS) 2014 och det så kallade kalifatets kollaps i Syrien och Irak 2017, men också våldsdåd i väst, inklusive terrorattentatet på Drottninggatan i Stockholm 2017 och mordet på en svensk i Bryssel 2023, har bidragit till att vissa våldsamma inriktningar inom salafismen uppmärksammats i både forskning, myndighetsrapporter och i den offentliga debatten. Dessa inriktningar benämns bland annat av forskare som salafistisk jihadism, takfir-salafism eller jihadism[24], alternativt som våldsbejakande islamism (se t.ex. Strindberg, 2020) eller våldsorienterad salafism (Olsson & Sorgenfrei, 2021). Salafism används ofta i forskningen som ett paraplybegrepp för nätverk som eftersträvar att återskapa det som uppfattas som ”autentisk

[24] Det arabiska ordet *jihad* betyder ungefär strävan eller ansträngning och har flera betydelser inom islam. Det kan syfta på moralisk och religiös strävan eller på väpnad kamp. Inom salafistisk jihadism betonas väpnad *jihad*, som framställs som en religiös plikt. Genom att hänvisa till denna plikt rättfärdigas våld och terrorism (se t.ex. Tibi, 2012).

islam", det vill säga en religionsutövning som enligt salafister uppenbarades i Koranen och praktiserades av Muhammed och de tre första generationerna muslimer. Ett utmärkande drag är att salafister avfärdar många av de muslimska traditioner som utvecklats från 700-talet och framåt. Det existerar emellertid flera olika typer av salafism och majoriteten av salafister tar avstånd från såväl våld som politiskt engagemang. Det har länge funnits motsättningar mellan en fundamentalistisk (våldsorienterad) respektive en aktivistisk (politiskt aktiv men inte våldsorienterad) salafism, samtidigt som det finns överlappningar mellan dessa. Den moderna våldsorienterade salafismen har beskrivits ta form i dessa överlappningar (Sorgenfrei, 2021; se också Wiktorowicz, 2006).

Både al-Qaida och IS har sin ideologiska hemvist i specifika förgreningar av salafismen. Anhängare av dessa förgreningar menar att de metoder som används inom ramarna för ett demokratiskt system är otillräckliga och att våld och revolution är nödvändiga medel för att förändra den nuvarande världsordningen (Ranstorp & Ahlerup, 2022). IS uppstod ursprungligen som en förgrening av al-Qaida och rörelsens anhängare har bland annat gjort sig skyldiga till förföljelse av sexuella minoriteter, etnisk rensning av yazidier, shiamuslimer och andra grupper, samt till kidnappning av kvinnor och flickor som sålts som sexslavar (Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 2016). Rörelsen har även rekryterat barnsoldater som deltagit i brutala avrättningar (Human Rights Watch, 2016).

Till de extremislamistiska rörelserna hör även bland annat Hamas, en sunnimuslimsk palestinsk islamistisk rörelse som bildades år 1987 under den första intifadan och har sina ideologiska och organisatoriska rötter i Muslimska brödraskapets verksamhet i Palestina (Musgrave, 2023) och Hizbollah, en shiamuslimsk islamistisk rörelse i Libanon vars ideologiska och organisatoriska utveckling är nära förbunden med den Islamiska republiken Iran. Iran spelade en central roll i Hizbollahs framväxt under 1980-talet, och organisationen har under lång tid hämtat ideologisk inspiration från Irans högste ledare (Saab, 2025). Både Hamas och Hizbollah har kampen mot Israel som en central del av sina politiska och ideologiska projekt (Sela, 2015).

I ett svenskt och europeiskt sammanhang förefaller förgreningar av IS och al-Qaida vara särskilt inflytelserika, samtidigt som även andra extremislamistiska strömningar spelar en viktig roll. Under den period då antimuslimska aktioner och så kallade koranbränningar uppmärksammades internationellt uppges, utöver aktörer kopplade till IS och al-Qaida (Ranstorp & Pettersson Daniels, 2025), även libanesiska Hizbollah och somaliska al-Shabaab ha uppmuntrat sina anhängare att hämnas på Sverige (se Malmén, 2023).

2.4.4 Fascism, nazism och högerextremism

I följande avsnitt definieras och kontextualiseras fascism och nazism som utgångspunkt för att undersöka hur dessa idéer har utvecklats och enligt forskningen tar sig uttryck i samtida högerextrema miljöer. Trots den problematik som omgärdar termen *högerextremism* används den här som en samlingsterm för att beskriva ett brett och heterogent spektrum av nätverk och aktörer som är inspirerade av fascism och nazism (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

2.4.4.1 Definitioner av fascism och nazism

Fascismen[25] har, som nämnts, inkorporerat komponenter ifrån olika delar av det politiska spektrumet, både från vänster och höger, vilket innebär att termen högerextremism kan vara missvisande. Fenomenet kan ta sig varierande uttryck, också beroende på historisk kontext. Forskare har utmejslat olika delar som de anser vara de mest grundläggande för fascistisk ideologi och praktik. Enligt Roger Griffin (1991) utmärks fascismen av föreställningen om nationell återfödelse, där ett samhälle som uppfattas som degenererat måste ersättas av en ny och renad ordning.[26] Umberto Eco (1995) beskriver fascismen som en blandning av

[25] *Fascism* används i rapporten som en samlingsterm för att beteckna såväl italiensk fascism, tysk nationalsocialism (nazism), den nya franska högern (*nouvelle-droite*), som andra former av neofascism och postfascism.

[26] Griffin definierar fascism som följer: "Fascism är en politisk ideologi vars mytiska kärna i dess olika former är en folklig ultranationalism med fokus på nationens återfödelse" (Griffin, 1991). Definitionen är omdiskuterad, inte minst för att den är så kort, men själva kärnan i definitionen

traditionalism och synkretism, som i nazismens fall var sammanvävt med ockulta och nyandliga inslag. Ett drag som karaktäriserar traditionalismen – och därmed också fascismen – är enligt Eco ett förkastande av moderniteten.[27] Enligt Robert Paxton (1998/2004) bygger fascistisk mobilisering i hög grad på ”politiska passioner” snarare än på sammanhängande ideologiska resonemang. Dessa passioner kretsar bland annat kring föreställningar om att den egna gruppen befinner sig under ett existentiellt hot, att den egna gruppen eller nationen har förödmjukats, att den egna gruppens enhet och renhet måste återupprättas, att en stark ledare är nödvändig samt att våld utgör ett legitimt eller nödvändigt medel för återupprättelse.[28] Jason Stanley (2019) menar att den fascistiska politikens mekanismer syftar till att skapa och befästa splittring och beskriver hur fascistisk ideologi och praktik syftar till att underminera demokratin, bland annat genom att sprida misstro mot demokratiska institutioner, etablerade medier och kunskapsinstitutioner med hjälp av konspirationsföreställningar. Stanley (2019) lyfter också fram försöken att normalisera det extrema som en central del av fascistisk praktik.[29] Med utgångspunkt i ovanstående, utgår vi i den här studien ifrån Ecos (1995) Paxtons (1998/2004) Stanley (2019) och Roger Griffins (1991) sätt att karaktärisera och definiera fascistisk ideologi och praktik.

Nazism betraktas här som en form av fascism, medan fascism används som det bredare begreppet. Viktigt för nazisters ideologi och världsbild, historiskt såväl som idag, är idén om en konstant kamp mellan den egna ”rasen” och andra ”raser” (Lööw, 2016). Vita människor sågs som ett rasmässigt ideal medan judar, romer och andra påstått lägre stående ”raser”, inklusive homosexuella, representerade det onda, onormala, osunda och djuriska. I dagens nazistiska sammanhang betraktas judar, muslimer, svarta, romer och andra icke-vita grupper fortsatt som degenererade och rasmässigt underlägsna. På samma sätt anses hbtqi-personer vara degenererade och utgöra ett hot mot den vita ”rasens” fortlevnad. Judar är den fiende som i nationalsocialistiska sammanhang anses ligga bakom alla andra fiender (ibid.). Kampen mot påstådd judisk makt, ”globalism” och ”kulturmarxism” fortsätter att vara centralt i samtida nazistiska rörelser (ibid.).[30]

2.4.4.2 Olika inriktningar och centrala idéer: kontinuitet och förändring

Trots att olika fascistiskt inspirerade rörelser skiljer sig åt vad gäller organisering, strategier och politiska prioriteringar finns en rad gemensamma och centrala idéer som i forskningen beskrivs som grundläggande. Samtidigt är gränserna mellan olika inriktningar inte alltid tydliga, och många samtida högerextrema miljöer kännetecknas av att idéer hämtas från flera olika traditioner. Det råder inte heller någon enighet bland forskare om hur relationen mellan historisk fascism, neo-fascism, högerpopulism och samtida högerextremism ska förstås. Medan vissa forskare har betonat att delar av dagens radikalhöger bör förstås som ett nytt fenomen, har andra framhållit att en sådan uppdelning riskerar att osynliggöra historiska och ideologiska kontinuiteter (Copsey, 2013). Ett antal forskare har dock påpekat att samtida fascistiskt inspirerade rörelser skiljer sig från de historiska rörelserna både organisatoriskt och ideologiskt. Digitalisering, transnationella nätverk och decentraliserade organisationsformer har bidragit till att fascismen i dag ofta tar sig andra uttryck än under 1900-talet, samtidigt som de grundläggande idéerna består. Fascismens ideal har traditionellt sett varit en auktoritär och stark centralstat uppbyggd kring en tydlig ledare. Forskare har emellertid påpekat att fascism i den digitala tidsålderns inte längre kan förstås som en enhetlig rörelse begränsad till ett visst nationellt sammanhang, utan bör ses som ett mer flexibelt och spritt fenomen som ekar över nationella sammanhang och kontinenter (Holmes, 2019; Thorleiffson, 2021).

som består i att se fascismen som ultranationalism med syfte att genomdriva den degenererade nationens pånyttfödelse återges idag av många forskare.

[27] Eco (1995), har tagit fasta på fjorton olika element han menar karaktäriserar vad han kallar ”ur-fascism”.

[28] Paxton (1998/2004) konstaterar att det finns många olika *fascismer* som skiljer sig åt och skildrar vad han kallar fascismens sju mobiliserande passioner och fem stadier.

[29] Stanley (2019) har identifierat tio grundläggande metoder eller mekanismer som tillsammans utgör en grund för fascismen. Tillsammans utgör dessa enligt filosofen fascismens *modus operandi*, och var och en för sig arbetar de för att skapa eller förstärka uppdelningen av ett Vi och Dem.

[30] Nazism och nationalsocialism används synonymt och omväxlande i denna rapport.

Vissa forskare har under senare år exempelvis använt sig av termen *cyberfascism* för att beskriva fascismen som flytande, mer ideologiskt spretig och som i högre grad organiserad i lösare mer decentraliserade nätverk än under tidigare perioder i historien (ibid.; Feilitz & Marcks, 2019). Forskningen visar vidare hur centrala idéer har omformulerats i samtida högerextrema miljöer. Öppet rasbiologiska argument har i många sammanhang delvis ersatts eller kompletterats av en retorik om kultur, civilisation och etnisk identitet, där migration och mångkulturalism beskrivs som hot mot den nationella gemenskapens, eller egna gruppens, fortlevnad (Mudde, 2019; Miller-Idriss, 2020). Utöver att eftersträva tillväxt eller, för vissa grupper, parlamentariskt inflytande, beskriver flera forskare hur många samtida högerextrema aktörer lägger stor vikt vid att påverka den offentliga opinionen genom att försöka förändra vilka idéer och ståndpunkter som uppfattas som socialt och politiskt legitima (Mudde, 2019).

Ett antal av dagens fascistiskt inspirerade och nazistiska nätverk är inspirerade av grön fascism (Pollack Sarnecki, 2021) även kallat *ekofascism* (se t.ex. Darwish & Gottzén, 2024). Grön fascism karaktäriseras bland annat av idéer som rör naturmysticism, blod och jord, det vill säga föreställningar om människors nedärvda blodsband till ett visst territorium, och föreställningar om hälsa och renhet (Pollack Sarnecki, 2021). Med *naturmysticism* avses föreställningar där naturen tillskrivs en särskild, ofta överordnad eller renande betydelse och kan innefatta idéer om ett särskilt samband mellan människor, territorium och natur (ibid.; Zimmerman, 2006). Den rena (vita) ”rasen” kopplas ihop med den rena naturen, som i sin tur kopplas ihop med den rena (etno-)staten eller nationen. En grundpelare i detta resonemang är idén om att det moderna samhället behöver falla samman för att lämna plats för en ny och bättre värld (Pollack Sarnecki, 2021).

I forskningen beskrivs vidare fascistiskt inspirerade miljöer som präglade av föreställningar om moderniteten som ett tillstånd av samhälleligt och kulturellt förfall. Pluralism, globalisering och urbanisering framställs som processer som upplöser den påstått naturliga ordningen. I anslutning till detta betonas ofta traditionella familjeideal, patriarkala könsrelationer och reproduktionens betydelse för nationens fortlevnad, medan jämställdhet, feminism och förändrade könsroller framställs som uttryck för samhällelig degenerering (Mosse, 1996; Miller-Idriss, 2025). Kroppen tillskrivs mot denna bakgrund en central politisk och symbolisk betydelse. Som George Mosse (1996) visar var föreställningar om den disciplinerade, friska och starka kroppen redan under fascismens och nazismens framväxt nära sammanlänkade med visionen om ett nytt samhälle och en ny människa. Hypermaskulinitet, kroppslig disciplin och självkontroll utgör fortsatt viktiga ideal i många samtida högerextrema miljöer, där fysisk träning, kosthållning och olika former av självoptimering ges en ideologisk betydelse (Miller-Idriss, 2025). I vissa miljöer kommer detta till uttryck genom föreställningar om självoptimering och så kallad ”*lookmaxing*”, där kroppen förstås som ett projekt som kontinuerligt bör förbättras i relation till specifika maskulinitetsideal (Miller-Idriss, 2025). I anslutning till detta förekommer också konspirationsföreställningar om att västerländska män genomgår en påstådd feminisering, vilken i dessa föreställningar tillskrivs ”globalister” eller ”liberala eliter” som påstås verka för att försvaga europeiska män (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

2.4.4.3 Högerextrema miljöer i Sverige

I Sverige finns flera decentraliserade nazistiska nätverk vars medlemmar är relativt unga och ofta har en bakgrund i etablerade nazistiska organisationer. Anhängarnas tillhörighet till nätverken är mer flytande och nätverkens namn ändras från och till och nya konstellationer uppstår (ibid.). Aktörerna inom dessa nätverk har ofta ett starkt fokus på träning, kampsport, våld – och revolution. De är inspirerade av militanta nätverkskonstellationer i USA, som inte sällan är indelade i mindre lokala grupperingar (Pollack Sarnecki, m.fl., 2023). En del av dessa är mer specifikt inspirerade av *Rise Above Movement* och det så kallade aktivklubbskonceptet (se Expo, 2025). Aktivklubbarna använder ett antal lokaler som gym och träningsklubbar, vilket innebär att de har en lokal förankring, samtidigt som de ingår i lösare konstellationer av nätverk, som dels överlappar varandra, dels ingår i bredare transnationella strukturer (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Det finns också en rad högerextrema medlemsorganisationer som Nordiska

motståndsrörelsen (NMR)[31], Nordisk Styrka (NS) och nazistiskt inspirerade nätverk som Det Fria Sverige (DFS) och politiska partier, företrädesvis Alternativ för Sverige (AFS) som bland annat propagerar starkt för ”återvandring” (se Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

De högerextrema miljöerna i Sverige omfattas – utöver nationalsocialistiska och etnonationalistiska grupperingar[32], gröna fascistiska och accelerationistiska nätverk – också av exempelvis nätverk inspirerade av den så kallade alternativhögern,[33,] radikalkonservativa kristna extremistnätverk[34], nyandligt inspirerade nätverk, incel-relaterade nätverk och andra typer av aktörer som betraktar våld som legitimt för att nå politiska mål och som verkar för ett avskaffande av det liberaldemokratiska systemet (Pollack Sarnecki, m.fl., 2023). Bland dessa återfinns nätverk av olika karaktär, politiska partier, influerare, självutnämnda medborgarjournalister, dokumentärfilmare, poddare, videobloggare, skribenter av skilda slag och ett stort antal alternativa medier, med flera. Enskilda aktörer som inte formellt tillhör något nätverk ingår också i dessa miljöer, på samma sätt som den typen av aktörer utgör en del av extremislamistiska miljöer. I tidigare forskning har många av dessa organisationer och nätverk beskrivits ingående, därför redogörs de inte i detalj för här (ibid.).

2.4.4.4 Högerextrema och radikaliserade konspirationsmiljöer

Under senare år har forskare och andra experter beskrivit fenomenet *anti-government extremism*[35] (se Rekawek, m.fl., 2026) här benämnt radikaliserade konspirationsmiljöer (se ISD, 2024). Det rör sig om en typ av nätverk som mobiliserade kraftigt under covid-19-pandemin och som bland annat består av nyandligt inspirerade aktörer, självutnämnda frihets- och sanningsaktivister och högerextrema aktivister (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Nyandlighet kan inkludera ett fokus på exempelvis astrologi, energiläror eller alternativmedicin, och kännetecknas ofta av en betoning på personlig erfarenhet, snarare än etablerade fakta (Heelas, 1996). [36] Det är vanligt förekommande att aktörer inom dessa nätverk är antivaccinmotståndare [37] samtidigt som anhängare under senare år i högre grad exempelvis spridit propaganda och desinformation om Rysslands invasion av Ukraina (Rekawek, m.fl. 2026). Spridningen av konspirationsteorier med en koppling till gamla antisemitiska myter är stor i dessa miljöer. Detta tar sig exempelvis uttryck genom berättelser om korrupta ”liberala eliter” eller om att en ”djup stat” lurar befolkningen för att tjäna sina egna intressen (ibid.). Konspirationsteorier som ofta kretsar kring statens och den liberala demokratins påstådda förljugenhet och illegitimitet (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

De radikaliserade konspirationsmiljöerna skiljer sig till viss del ifrån mer traditionella högerextrema miljöer, samtidigt som delar av dessa miljöer är sammanflätade både via ideologiska komponenter och personliga relationer (ibid.). Utöver rasism, antisemitiska konspirationsteorier och hbtqi-fientlighet är pseudovetenskap en gemensam idékomponent. Anhängare i dessa miljöer är vidare ofta inspirerade av idéer relaterade till *QAnon* och *Sovereign Citizen*-rörelsen och har exempelvis, i linje med andra fascistiskt inspirerade aktörer, förespråkat införandet av parallella rättssystem genom vilka människor ska kunna dömas och bestraffas

[31] År 2024 beslutade det amerikanska utrikesdepartementet att klassa NMR som en global terroristorganisation. Organisationens tillgångar i USA frystes och amerikanska medborgare förbjuds från att bistå eller ha affärer med dem, samma klassning omfattar även tre ledande företrädare för organisationen (U.S. Department of State, 2024).

[32] För vissa fascistiskt inspirerade nätverk är etnonationalistiska föreställningar centrala. Dessa utgår från idén att etnicitet utgör grunden för nationell gemenskap (Smith, 1991). För andra är i stället etnopluralistiska föreställningar centrala, enligt vilka olika etniska grupper bör hållas åtskilda för att bevara deras respektive ”identiteter”. Etnopluralism utgör en central idé inom identitära och postfascistiska rörelser, särskilt den franska nya högern (se Pollack Sarnecki, 2021).

[33] Den amerikanska neofascisten Richard Spencer populariserade uttrycket *alt-right*. Alternativhögerns idéer går ut på att såväl USA som Europa ska bestå av etnostater, det vill säga stater som var och en tydligt definieras av ras och är rasmässigt och etniskt homogena. USA, bör enligt Spencer (2017) vara ett samhälle för vita utan icke-européer, icke-vita, svarta och judar. Detta är inte idéer som skiljer alternativhögern ifrån andra aktörer, som exempelvis nazistiska aktörer, och termen används därför här med försiktighet. Alternativhögern associeras ofta med en viss typ av humor, ironi och jargong.

[34] Med radikalkonservativa kristna avses vissa kristna aktivister som bland annat sprider konspirationsteorier om det så kallade stora folkutbytet och om att det liberaldemokratiska systemet för ett krig mot den kristna civilisationen genom normförändringar.

[35] På svenska har fenomenet benämnts som anti-statlig extremism (CVE, 2025).

[36] Nyandlighet utgör således en heterogen uppsättning föreställningar som hämtar inspiration från olika religiösa, esoteriska och alternativa traditioner (Heelas, 1996).

[37] Med antivaccinförespråkare avses ett motstånd mot vissa eller alla vacciner. Det finns många anledningar till att människor oroar sig över vaccinering, och skilda förhållningssätt till olika frågor bland de som engagerar sig i ett motstånd mot vacciner (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

utanför statens rättssystem (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Hur dessa nätverk kan utgöra ett hot mot liberala demokratier har studerats av ett antal forskare (ibid; Dyrendal, 2023; McNeil-Wilson, 2022; Askanius m.fl., 2025). Gränserna mellan olika extremistiska miljöer kan vara svåra att dra när aktörer förenas genom gemensamma idéer och ingår i nätverk som överlappar varandra (se också avsnitt 2:6). I följande avsnitt behandlas fler inriktningar som har en ideologisk koppling till högerextremism.

2.4.5 Misogyni och incelmiljöer

Inom forskningen om extremism har även den så kallade *manosfären* studerats, en samlingsterm för ett heterogent ekosystem av nätverk och digitala gemenskaper där misogyna och anti-feministiska föreställningar är centrala. Manosfären omfattar bland annat så kallade *Pick-Up Artists*, mansrättsaktivister (*Men's Rights Activists*), *Men Going Their Own Way, Redpillers* och *Tradcons*. Det finns stora skillnader mellan dessa nätverk, men flera förenas av en föreställning om könsrelationer där kvinnors ökade rättigheter och inflytande uppfattas ske på bekostnad av mäns. Kvinnors feministiska strävanden efter jämställdhet anses ha rubbat en naturlig könsordning och givit kvinnor ett oönskat socialt, ekonomiskt, politiskt och sexuellt inflytande (Kelly m.fl., 2024). Med inspiration från filmen *The Matrix* beskrivs accepterandet av denna föreställningsvärld ofta som att ”ta det röda pillret” (*the red pill*) (ibid.).

Inom extremismforskningen har särskild uppmärksamhet riktats mot den del av manosfären som består av så kallade incels (*involuntary celibates*). Incels beskrivs vanligen i forskningen som individer, oftast män, som ger kvinnor skulden för sina svårigheter att etablera sexuella och romantiska relationer. En central utgångspunkt är föreställningen att kvinnor medvetet väljer bort vissa män till förmån för män som uppfattas som mer attraktiva. Detta ingår i en biologiskt deterministisk världsbild där mäns möjligheter att etablera sexuella och romantiska relationer i huvudsak förstås som beroende av medfödda egenskaper, särskilt fysisk attraktionskraft och utseende (Baele m.fl., 2021). Utmärkande för incelmiljön är den så kallade *black pill*-ideologin, en nihilistisk och misogyn föreställningsvärld som präglas av uppfattningen att vissa män är permanent utestängda från sexuella och romantiska relationer och saknar möjlighet att förändra sin situation (Baele m.fl., 2021; Kelly m.fl., 2024). Föreställningar om offerskap har en central betydelse i denna föreställningsvärld. Incels beskriver sig som underordnade och missgynnade män, vars låga sociala och sexuella status enligt deras egen föreställningsvärld förklaras av det egna utseendet och av att feminismen har givit kvinnor större möjlighet att själva välja romantiska och sexuella partner (Kelly m.fl., 2024).

I forskningen understryks alltså att incelmiljöer är heterogena och att majoriteten av dem som identifierar sig som incels inte förespråkar eller utövar fysiskt våld (Hoffman m.fl., 2020). Delar av incelmiljöerna består emellertid av anhängare som uttrycker stöd för våld mot kvinnor och en ”kultur” har utvecklats där tidigare gärningspersoner hyllas, ges en särskild status och porträtteras som förebilder, samtidigt som deras våldsdåd glorifieras (Baele m.fl., 2021; Gosse m.fl., 2024). Under senare år har ett antal våldsdåd utförts av gärningspersoner som identifierat sig som incels eller hänvisat till incelrelaterade föreställningar i manifest eller annat material (Hoffman m.fl., 2020). Det finns stora överlappningar och ideologiska kopplingar mellan delar av incelmiljöerna och högerextrema miljöer. I incelmiljöer sprids exempelvis rasism och antisemitiska konspirationsteorier, liksom uppfattningar om att den västerländska civilisationen befinner sig i förfall och att feminismen utgör ett existentiellt hot mot män och samhället i stort (GAPHE, 2026).

2.4.6 Vigilantism

I forskningen har begreppen *digital vigilantism* (Trottier, 2017) och *cybervigilantism* (Tippett, 2022) använts för att beskriva ett transnationellt fenomen som omfattar nätverk och aktörer som skiljer sig åt organisatoriskt och ideologiskt, men som har gemensamt att privatpersoner eller löst organiserade grupper använder digitala plattformar för att identifiera, exponera och bestraffa personer som uppfattas ha brutit mot lagar eller sociala normer, utanför rättsväsendets formella strukturer (ibid.). Fenomenet kan förstås i relation till en lång tradition av vigilantism

och medborgargarden i många olika länder, där aktörer själva identifierar, konfronterar och bestraffar personer som de anser ha begått brott. Centralt är föreställningen att staten eller rättsväsendet inte förmår upprätthålla ordning eller skipa rättvisa, vilket motiverar olika former av utomrättslig rättskipning. En central komponent är användningen av offentlig exponering som bestraffning, där spridning av bilder, filmer eller personuppgifter används för att skambelägga eller på annat sätt bestraffa den utpekade personen (ibid.).

I forskningen beskrivs också nätverk som använder falska profiler för att etablera kontakt med personer som misstänks för sexualbrott mot barn, arrangerar fysiska möten och dokumenterar konfrontationerna i syfte att sprida materialet via digitala plattformar (Tippett, 2022). I Ryssland har *Occupy Pedophilia*, ett nätverk som var verksamt under 2010-talet och som associeras med den numera avlidne nynazisten med aliaset Tesak, uppmärksammats för metoder där personer som utpekades som pedofiler lockades till möten och utsattes för våld. I många fall var homosexuella män måltavlor för verksamheten (Yudina & Alperovich, 2013). I Sverige har den här typen av nätverk beskrivits som pedofiljägarnätverk (Glaad & Leman, 2025). Pedofiljakt, möjliggjord och förstärkt genom digitala plattformar, har i flera fall fått allvarliga konsekvenser, däribland att personer som utsatts för gruppernas verksamhet har begått självmord (Hussey m.fl., 2021).

Den begränsade forskning som finns om den här typen av nätverk utgår huvudsakligen från ett funktionalistiskt perspektiv (Hussey m.fl., 2021). Med detta avses att nätverken beskrivas som om de vuxit fram för att fylla ett säkerhetsunderskott, det vill säga att utföra uppgifter som polisen och andra myndigheter inte anses kunna hantera på egen hand, på grund av begränsade resurser eller en otillräcklig förmåga att bekämpa brottslighet (ibid.). Emma Hussey och kollegor (2021) argumenterar emellertid för att dessa nätverk och deras aktiviteter, som att jaga uppfattade pedofiler, snarare ska förstås som en praktik genom vilken olika former av maskulinitet iscensätts och uttrycks. I denna studie undersöks flera händelser med kopplingar till den här typen av nätverk i Sverige.

2.4.7 Nihilism och misantropi

Ytterligare en annan form av extremism där begreppsapparaten fortfarande är under utveckling benämns ibland som våldsam misantropisk extremism (NCT, 2025) och ibland som våldsam nihilistisk extremism (FBI, 2025).[38] Med *nihilism* avses här föreställningar som innebär att etablerade normer, värden och samhällsordningar avvisas eller betraktas som meningslösa, samt en hållning där moral, regler och sociala institutioner inte anses ha någon giltighet eller betydelse (Crosby, 1988). *Misantropi* definieras i denna studie som en negativ syn på mänskligheten som sådan, där människor uppfattas som i grunden själviska, korrumperade, destruktiva eller inte värda tillit och respekt. Misantropi behöver emellertid inte nödvändigtvis betyda fientlighet mot en specifik grupp utan kan inbegripa ett mer generellt människoförakt riktat mot mänskligheten som helhet (Gibson, 2017).

Marc-André Argentino och Mackenzie B. Hart (2026) har tagit fram en preliminär arbetsdefinition av *nihilistic violent extremism* (NVE). Enligt den kännetecknas fenomenet bland annat av olika former för våld, sadism, nihilism, anomi och/eller misantropi och en strävan efter status, samtidigt som ideologi tillskrivs en begränsad betydelse och tydliga politiska mål saknas. Arbetsdefinitionen omfattar också ett deltagande i vad de benämner som *the Edgespehere*, ett digitalt ekosystem där en rad olika överlappande nätverk rör sig, däribland extremistiska nätverk, delar av *True Crime Community* (TCC, se nedan), cyberkriminella nätverk samt miljöer kring *gore* (se nedan) och kring vad de beskriver som ”sadistisk exploatering” (Argentino & Lindsay, 2026).

Forskarnas försök att definiera fenomenet illustrerar svårigheterna vad gäller att avgränsa det ifrån andra former av våldsamma subkulturer. Givet att begreppsapparaten kopplad till

[38] Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT) använder termen *våldsbejakande misantropi* för att beskriva att hatet och våldet i dessa miljöer riktas mot samhället och människor i allmänhet. Detta, menar de, är en skillnad jämfört med annan våldsbejakande extremism där hatet riktas mot utpekade grupper eller delar av samhället (NCT, 2025).

fenomenet är under utveckling, används arbetsdefinitionen inte som den enda utgångspunkten för den avgränsning som görs i denna studie gällande den här typen av miljöer. Frågan om vad som avgränsar dessa nyare subkulturer ifrån andra extremistmiljöer är en empirisk fråga som denna studie bland annat har som fokus.

2.4.7.1 Exempel på nätverk, idéer och praktiker

Exempel på nätverk som kan knytas till dessa miljöer är 764 och *No Lives Matter* (NLM). De beskrivs av FBI (2025) som delar av det så kallade Com-nätverket (eller *Community*), ett paraply-begrepp för ett bredare nätverk med flera undergrupper som bland annat ägnar sig åt olika former av cyberrelaterad brottslighet (se Zdjelar, 2026). *Extortion C*om, där 764 ingår, fokuserar främst på manipulation och utpressning av minderåriga. *Offline* Com omfattar grupper som i högre grad uppmuntrar till fysiskt våld. Hit hör *No Lives Matter* (NLM) som beskrivs vara inriktat på att förmå anhängare att utföra våldshandlingar samt uppmuntra till bland annat självmord (FBI, 2025).

Dessa nätverk använder en rad digitala plattformar som rekryteringsarenor, däribland X, YouTube, Instagram, TikTok och Telegram, men även spelmiljöer som Roblox och Minecraft har beskrivits som ingångar för nya medlemmar och potentiella offer (Argentino m.fl., 2024). Både 764 och NLM hämtar terminologi, föreställningar och estetik från bland annat nazistiska nätverket *Order of Nine Angles* (O9A), som bland annat förenar satanism, högerextremism och en apokalyptisk världsbild med uppmaningar att påskynda samhällets kollaps (ibid.). Inom nätverk som 764 används så kallade *lore books*, där utpressningsmaterial, självskadehandlingar och annat innehåll som producerats av aktörer inom nätverket sammanställs (Argentino m.fl., 2024**).** Ett annat centralt inslag i dessa nätverk är en strävan efter så kallad *clout*, ett begrepp som används för att beskriva status och inflytande inom den egna kretsen (ibid.).

Ett annat nätverk med kopplingar till ovan nämnda miljöer, som också förenar nazism med satanistiska inslag, är *Maniac Murder Cult* (MKU eller MKY). Gruppen uppstod i Ukraina och spreds därefter till Ryssland och senare till andra delar av Europa, omkring 2017–2018 (Argentino m.fl., 2024). MKU beskriver sig själv som en terrororganisation som förespråkar en aggressiv nationalsocialism och är terrorklassad i Ryssland, Kanada och Storbritannien. Nätverket har producerat en rad manualer och handböcker som senare spridits till andra extremistiska nätverk. Materialet behandlar bland annat rekrytering, val av offer, hur olika typer av vapen ska användas samt instruktioner om hur brott kan planeras och genomföras (ibid.). En av de mest spridda publikationerna är *Hater's Handbook*, som finns i flera upplagor. Den tredje upplagan innehåller bland annat hänvisningar till allianser med andra extremistnätverk som NLM (ibid.). [39] Manualerna innehåller utöver uppmaningar till våld och terror, antisemitiska, rasideologiska och misogyna inslag. Under år 2026 dömdes en svensk man i 20-års åldern för sitt deltagande i nätverket. Han hade bland annat spridit propaganda för MKU via Tiktok och försökt rekrytera anhängare i Sverige (Pollack Sarnecki, 2026). Detta beskrivs också senare i rapporten.

Organisationen och tankesmedjan *Institute for strategic dialogue* (ISD, 2026) har observerat möjliga kopplingar mellan ryska statsaktörer och nihilistiska och misantropiska nätverk. De beskriver hur ryskspråkiga aktörer har etablerat sig inom det så kallade Com-nätverket och försökt att samla grupper kring en mer organiserad verksamhet inriktad på samhällsdestabilisering och våld. Flera indikationer på möjliga kopplingar till ryska statsaktörer identifieras, som exempelvis ekonomisk ersättning för att begå våldsdåd men också vad som beskrivs som en slags uppdragsliknande styrning inklusive tillgång till en typ av tekniska och organisatoriska resurser som är ovanliga inom den här typen av nätverk, som ofta består av mycket unga individer (ISD, 2026.).

[39] I materialet finns också referenser till andra nazistiskt och satanistiskt inspirerade nätverk som *Order of Nine Angles* (O9A*), Satanic Front* och *National Socialist order.*

2.4.8 True Crime miljöer

Ett annat fenomen med koppling till ovan nämnda nätverk är det så kallade *True Crime Community* (TCC). Forskningen om fenomenet är ännu begränsad, men det rör sig om ett transnationellt och decentraliserat ekosystem av digitala gemenskaper med ett starkt fokus på våldsbrott och våldsverkare. Det finns överlappningar mellan TCC och de ovan beskrivna nihilistiska och misantropiska nätverken. Fenomenet har beskrivits som en del av bredare transnationella nätverk i digitala miljöer var anhängare är präglade av nihilism, misantropi och hyser en stark fascination för våld (Smith m.fl., 2026; ISD, 2025). TCC omfattas av många olika grupper och subgrupper. En del anhängare har ett allmänt intresse för brott medan andra ingår i mindre gemenskaper där intresset är inriktat på skolskjutningar, massmord och kända gärningspersoner. Gränserna mellan dessa delar är inte alltid skarpa och anhängare rör sig mellan dem (Smith m.fl., 2026). Samtidigt är det viktigt att skilja det breda intresset för *True Crime* från de delar av dessa nätverk där intresset riktas mot våld och våldsverkare (Fathallah, 2024). Forskning visar exempelvis hur anhängare av bredare *True Crime*-gemenskaper ibland tar avstånd från personer som beundrar eller hyllar våldsverkare. Den decentraliserade strukturen och de otydliga gränserna gör det svårt att uppskatta TCC:s omfattning (Smith m.fl., 2026). Nätverken tycks bestå av såväl individer med tydliga ideologiska uppfattningar som personer som kombinerar olika extremistiska idéer och individer som saknar en tydlig ideologisk orientering (Smith m.fl., 2026

I delar av dessa miljöer har olika former av så kallad *fandom* utvecklats kring tidigare gärningspersoner. Med fandom avses här ett starkt intresse för gärningspersoner, som blir föremål för omfattande dokumentation och diskussion samt för beundran och idealisering (Fathallah, 2024; Smith m.fl., 2026). Det kan bland annat handla om att skapa och sprida bilder, filmer och annat material om gärningspersoner, efterlikna deras kläder och andra uttryck eller sprida deras manifest, dagböcker och andra texter (Smith m.fl., 2026). I vissa delar förekommer även *fan art*, *fan fiction* och redigerade bilder och filmer med gärningspersoner som motiv (ibid.). Tidigare attentat och gärningspersoner fungerar som gemensamma referenspunkter. Hänvisningarna kan vara svåra att förstå för personer utanför gemenskaperna, men är samtidigt igenkännbara för de som känner till dem. För att beskriva denna typ av ”deltagande” har begreppet *participatory memetic violent extremism*[40] använts (ibid.).

Att glorifiera förövare är enligt forskning ett fenomen som länge har förknippats med islamistiska miljöer, där våldsutövare framställs som martyrer och tillskrivs en särskild betydelse. Fenomenet förekommer också i traditionella högerextrema miljöer, där gärningspersoner bakom uppmärksammade våldsdåd hyllas som förebilder och inspirationskällor (Hamm & Spaaij, 2017).

2.4.8.1 Gemenskap genom *gore*

Utöver kopplingarna till de ovan beskrivna nihilistiska/misantropiska nätverken visar de få studier och analyser som hittills har gjorts även på kopplingar mellan anhängare av *True Crime* och *gore* (Argentino, 2025; Fisher & Bradley, 2025). Med *gore* avses här bild- och videomaterial som skildrar grovt, explicit eller dödligt våld. Sådant material sprids via särskilda digitala plattformar där användare kan ladda upp, arkivera och dela filmer och bilder av våld. Även de nihilistiska/misantropiska nätverken har kopplingar till dessa plattformar och gemenskaper. *Gore* utgör en beröringspunkt mellan flera av de digitala miljöer som beskrivits ovan (Fisher & Bradley, 2025). *Gore*-plattformar tycks fungera som en slags mötesplatser där material från terrorattentat, masskjutningar och andra grova våldsbrott cirkulerar tillsammans med annat extremt innehåll, samtidigt som användare från olika våldsamma digitala miljöer delvis överlappar varandra (ibid.). I dessa miljöer förekommer även övergreppsmaterial på barn (CSAM, *child sexual abuse material*) och *sextortion* (ibid.). *Sextortion* definieras här som en form av utpressning där en förövare hotar att sprida sexuella eller intima bilder eller filmer på offret för att tvinga

[40] På svenska ungefär ”deltagande memetisk våldsam extremism”. Med detta avses alltså extremistiska sammanhang där deltagare gemensamt skapar, sprider och omformar ett våldsamt innehåll.

den utsatta att skicka ytterligare sexuellt material, utföra sexuella handlingar eller betala pengar (Ray, 2024).

Analyser av *gore*-relaterade digitala miljöer visar hur våldsam misogyni förekommer i digitala sammanhang där flera former av extremistiskt och annat våldsamt innehåll existerar parallellt (Fisher & Bradley, 2025). På plattformarna finns material som skildrar våld mot kvinnor inklusive högerextremt och extremislamistiskt material, samtidigt som våldsamt material även delas och diskuteras i incelmiljöer. Det rör sig om digitala gemenskaper och plattformar där våld mot kvinnor, terroristpropaganda, krigsmaterial, pornografiskt material, CSAM och annat grovt våldsmaterial finns att tillgå samtidigt.

2.4.9 Accelerationism

I forskningen, av säkerhetstjänster och av extremistaktörer själva har begreppet *accelerationism* under senare år använts för att beskriva vissa typer av extremistiska nätverk, företrädesvis nazistiska sådana. Begreppet har samtidigt en längre historia med rötter i marxistiskt tänkande, där det bland annat har använts för att beskriva föreställningen att kapitalismens utveckling och inre motsättningar bör påskyndas för att skapa förutsättningar för ett annat samhällssystem (Cunningham, 2015).

I den samtida extremismforskningen har accelerationism fått en delvis annan innebörd, samtidigt som det saknas en enhetlig definition. Begreppet används både för att beskriva föreställningar om samhällskollaps och politisk förändring och för att beskriva strategier och taktiker som syftar till att påskynda en sådan utveckling, och ibland för att beskriva både och. En central accelerationistisk idé är att samhälleliga kriser, konflikter och motsättningar bör påskyndas eller intensifieras i syfte att framkalla det existerande samhällets kollaps. Centralt är också föreställningen att denna kollaps ska skapa förutsättningar för en annan politisk eller social ordning. I forskning om nazistiska miljöer har accelerationism exempelvis beskrivits som föreställningen att den rådande samhällsordningen inte kan reformeras med fredliga medel, utan måste brytas ned med våld för att möjliggöra en annan ordning. Våld, terrorism och andra destabiliserande handlingar utgör medel för att åstadkomma eller förstärka samhälleliga motsättningar, eskalera konflikter och påskynda sammanbrottet (Johnson, 2021; Hardy & Henschke, 2024). Termen *militant accelerationism* har använts för att beskriva en uppsättning strategier och taktiker som syftar till att förstärka redan existerande samhälleliga motsättningar genom våld och därigenom påskynda samhällskollapsen (Kriner, 2022). Ibland görs en åtskillnad mellan aktörer som själva identifierar sig som accelerationister och aktörer som använder accelerationistiska strategier utan att använda beteckningen om sig själva (ibid.). Under senare tid har också nihilistiska/misantropiska nätverk beskrivits som accelerationistiska (se t.ex. ISD, 2025; Finnsiö & Glaad, 2025).

Accelerationism definieras här som idéer om att det är nödvändigt att påskynda samhällets sönderfall och inkluderar även de våldsamma metoder och strategier som syftar till att intensifiera denna utveckling. Vilka av de studerade nätverken och aktörerna som enligt denna definition kan beskrivas som accelerationistiska, diskuteras i kapitel 9.

2.5 Definitioner av några gemensamma teman

Vad som ska betraktas som de mest grundläggande dragen i extremism är omdiskuterat i forskningen (Cassam, 2022). Ett antal teman är emellertid gemensamma för många olika extremistiska miljöer och har lyfts fram som centrala för förståelsen av extremism (ibid.). Nedan redogörs för några av de teman som forskare identifierat som centrala för extremism. Fenomen som redan har definierats tidigare i kapitlet definieras inte på nytt här.

2.5.1 Antidemokratiska föreställningar, anti-etablissemangsidéer och utomrättslig rättsskipning

Antidemokratiska idéer har lyfts fram som en av de mest grundläggande beståndsdelarna av extremism (se t.ex. Stanley, 2019). Med antidemokratiska idéer avses föreställningar där centrala institutioner, normer eller principer i den liberaldemokratiska samhällsordningen betraktas som illegitima eller där det liberaldemokratiska systemet anses böra ersättas av en annan politisk ordning (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). I många av de extremistiska inriktningar som beskrivits i tidigare avsnitt är auktoritära idéer centrala, med detta avses föreställningar där auktoritärt organiserade samhällsordningar framställs som legitima, överlägsna eller nödvändiga alternativ till det liberaldemokratiska systemet. Detta innefattar idéer om att koncentrerad makt, begränsad politisk pluralism och inskränkningar av rättigheter kan vara motiverade för att upprätthålla ordning, stabilitet eller nationell suveränitet (Arendt, 1951). Sådana föreställningar innefattar exempelvis positiva värderingar av disciplin, lydnad, enhet och starkt ledarskap samt legitimering av dominans, repression och inskränkningar av pluralism (Arendt, 1970; Stanley, 2019). Den här typen av idéer kan kombineras med uppfattningar om att medier och politiska system i liberala demokratier är genomkorrumperade, vilseledande eller styrda av dolda maktintressen, där demokratin framställs som en fasad eller chimär (Stanley, 2019). Auktoritära regimer kan i sådana sammanhang betraktas som en motkraft till denna ordning (jfr Nygren & Widholm, 2022).

Ett annat framträdande inslag i många extremistmiljöer, nära förknippat med ovanstående, är anti-etablissemangsidéer. Med detta avses föreställningar där den etablerade samhällsordningen och dess centrala aktörer ifrågasätts eller framställs som illegitima. Myndigheter, medier, vetenskapliga institutioner och politiska eller andra samhälleliga eliter kan exempelvis beskrivas som korrumperade, vilseledande eller som för intressen som står i motsättning till befolkningens eller den egna gruppens intressen (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

En annan central föreställning i flera av de ideologiska inriktningar som beskrivits är också utomrättslig rättskipning, det vill säga i att individer eller grupper anses ha rätt eller skyldighet att själva utöva rättskipning utanför statens rättssystem, exempelvis när staten uppfattas som oförmögen, ovillig eller illegitim (Johnston, 1996).

2.5.2 Rasism, antisemitism och islamofobi

Som framgår av tidigare forskning är olika former av rasism centrala beståndsdelar i många extremistiska miljöer. I denna studie definieras rasism, med utgångspunkt i bland andra Philomena Essed (1991), som ett fenomen där ideologiska föreställningar och samhälleliga strukturer kommer till uttryck och reproduceras genom sociala praktiker. Det innebär att rasism inte enbart består av idéer och föreställningar, utan också tar form genom handlingar och praktiker. Rasistiska uttryck är dessutom kontextbundna och föränderliga och kan därför anta olika former i olika historiska och sociala sammanhang. Rasism kan beskrivas som en klassificeringsprocess där grupper tillskrivs negativa och påstått inneboende egenskaper kopplade till exempelvis biologi, kultur, etnicitet, religion eller nationalitet. Sådana föreställningar kan användas för att legitimera diskriminering och exkludering. Grupper ordnas ofta hierarkiskt, där vissa framställs som överlägsna och andra som underlägsna eller mindre förtjänta, samtidigt som denna ordning framställs som naturlig (Stanley, 2019). Rasistiska föreställningar kan också bidra till att skapa och förstärka en uppdelning mellan ett Vi och Dem, där andra grupper konstrueras som avvikande eller hotfulla och där denna konstruktion samtidigt kan stärka sammanhållningen inom den egna gruppen (Lööw, 2017; se även Pollack Sarnecki, 2021). ”Ras” betraktas här, i enlighet med rådande vetenskaplig konsensus, som en socialt konstruerad kategori, och skrivs fortsättningsvis utan citattecken.

Antisemitism och islamofobi ses i föreliggande studie som olika former av rasism. Antisemitismen och dess olika former har beskrivits ingående i tidigare forskning och redogörs därför inte för mer ingående här (se Pollack Sarnecki m.fl., 2025 för en överblick). Antisemitism bygger på djupt historiskt rotade föreställningar och praktiker som ständigt anpassas till nya sociala och

politiska sammanhang. Här utgår vi ifrån *Jerusalem Declaration on Antisemitism* (JDA, 2021). En kort definition av JDA lyder: ”*Antisemitism is discrimination, prejudice, hostility or violence against Jews as Jews (or Jewish institutions as Jewish)*” På svenska ungefär ”Antisemitism är diskriminering, fördomar, fientlighet eller våld mot judar i egenskap av att vara judar (eller judiska institutioner i egenskap av att vara judiska).”[41] Till definitionen hör 10 vägledande exempel på vad som kan utgöra antisemitism och fem exempel på vad som inte i sig utgör antisemitism enligt definitionen (JDA, 2021). Här lägger vi till denna definition att antisemitism inte bara kan riktas mot judar utan även mot personer, grupper eller institutioner som uppfattas som judiska eller som anses företräda, stödja eller ”gå judars ärenden” (Pollack Sarnecki m.fl., 2019; Pollack Sarnecki m.fl., 2025).

Liksom antisemitism har islamofobi djupa historiska rötter och förändras i relation till samtida sociala och politiska kontexter. I studien används Bleichs (2011) definition av islamofobi som urskillningslösa negativa attityder och känslor riktade mot islam och muslimer. Fenomenet omfattar diskurser och praktiker som riktas både mot muslimer och mot personer som uppfattas som muslimer (Maussen, 2006). Islamofobiska föreställningar tar ofta form genom generaliserande beskrivningar av islam som våldsamt eller oförenligt med västerländska samhällsordningar (Törnberg & Törnberg, 2016). Islamofobi har också beskrivits som en form av socialt accepterad rasism (Hafez, 2014).

2.5.3 Misogyni, antifeminism och hbtqi-fientlighet

Misogyni är, som framgått av genomgången ovan, ett centralt inslag i flera extremistiska miljöer. Misogyni definieras, i linje med Kate Manne (2018), som föreställningar och hållningar där kvinnor möter fientlighet eller bestraffas när de avviker från patriarkala normer och förväntningar, och som en mekanism genom vilken en könad ordning upprätthålls. Misogyni behöver i denna förståelse inte innebära en generell fientlighet mot kvinnor, utan kan riktas mot kvinnor som uppfattas bryta mot patriarkala normer eller inte leva upp till de roller som tillskrivs dem (ibid.). Med antifeminism avses motstånd mot feminism, jämställdhet eller förändringar av traditionella könsroller.

Jämställdhetssträvanden kan då framställas som illegitima, skadliga eller som ett hot mot en viss social ordning. Misogyni och antifeminism överlappar i flera extremistiska ideologier och kan vara sammanflätade med föreställningar om att män och kvinnor bör inta skilda och hierarkiskt ordnade roller i familj och samhälle (Gentry, 2022). Män tillskrivs i sådana föreställningar auktoritet, ledarskap och överordning, medan kvinnor förväntas underordna sig och ta ansvar för reproduktion, omsorg och moralisk ordning (Walby, 1990). Föreställningar om kön och könsroller knyts därmed också till ideal om familj och sexualitet (Connell, 2005).

I flera extremistiska miljöer förekommer även föreställningar om heterosexualitet och kärnfamiljen som delar av en naturlig eller önskvärd social ordning. Sådana föreställningar har djupa historiska rötter (Lööw, 2016). Hbtqi-fientlighet utgör ett centralt inslag i flera av dessa miljöer. Med hbtqi-fientlighet avses här fördomar, fientlighet eller hat riktat mot personer baserat på sexuell läggning eller könsidentitet, inklusive uppfattad sådan. Historiskt har sådan fientlighet bland annat kommit till uttryck genom föreställningar som kopplar homosexualitet till pedofili (Bernstein, 2004; Angelides, 2005).

2.5.4 Ockultism, satanism och naturmysticism

Esoteriska föreställningar förekommer i olika former i vissa extremistiska miljöer. Ockulta och satanistiska idéer har, som redan nämnts, en lång historia i delar av fascistiska och nazistiska miljöer, där politiska föreställningar i vissa fall har kombinerats med religiösa, mytologiska och esoteriska idéer (Goodrick-Clarke, 2002). Med ockultism avses i denna studie föreställningar

[41] Samtliga översättningar från engelska till svenska i rapporten, har gjorts av rapportens författare.

och praktiker knutna till esoteriska traditioner, exempelvis föreställningar om dold eller särskild kunskap, magi och övernaturliga krafter (ibid.).

Satanism definieras här som religiösa och esoteriska traditioner där Satan ges en central roll, antingen som övernaturlig aktör eller som symbolisk gestalt. I vissa former av satanism är normöverskridande centralt, exempelvis genom ett medvetet avståndstagande från etablerade religiösa, moraliska och sociala normer (Introvigne, 2016; Goodrick-Clarke, 2002). I extremistiska sammanhang kan esoteriska föreställningar knytas till idéer om utvaldhet, särskild kunskap och en kamp mellan motstående krafter. Mytologiska och religiösa föreställningar kan på så sätt vävas samman med politiska idéer och ge politiska konflikter en historisk, andlig eller kosmisk innebörd. Esoteriska symboler och praktiker kan också fungera som markörer för tillhörighet och bidra till att skilja den egna gruppen från det omgivande samhället (ibid.).

Naturmysticism har definierats tidigare (se avsnitt 2.4.4.2.) och beskrivs inte ingående här. Kortfattat är naturmysticism i fascistiskt inspirerade sammanhang ofta tätt sammanflätat med föreställningar om blod och jord, det vill säga om människors nedärvda band till ett visst territorium (Pollack Sarnecki, 2021). Naturen tillskrivs en djupare andlig eller mytisk betydelse och kopplas till idéer om ursprung, folk och tillhörighet (ibid.).

2.5.5 Föreställningar om utvaldhet, överlägsenhet och renhet

Ett drag som enligt forskningen karaktäriserar extremism är, som framkommit i tidigare beskrivningar, ett utpräglat Vi-och-Dem-tänkande och en skarp distinktion mellan vänner och fiender. Världen förstås genom tydliga motsatspar, där den egna gruppen framställs som god eller överlägsen, medan andra grupper framställs som onda, underlägsna eller hotfulla (Stanley, 2019). Nära förknippade med sådana föreställningar är idéer om utvaldhet, det vill säga att den egna gruppen eller rörelsen tillskrivs en särskild och privilegierad roll i historien eller i en pågående eller kommande konflikt. Utvaldheten kan formuleras i religiösa, ideologiska eller kosmiska termer, exempelvis genom föreställningar om att gruppen är utvald av Gud, ödet eller historiska krafter. Sådana föreställningar innefattar ofta också idéer om särskild kunskap, moralisk överlägsenhet eller ett särskilt ansvar att leda eller rädda andra (Barkun, 2015; Lööw, 2016).

Ett annat närliggande tema är föreställningar om renhet. Renhet kan formuleras i ideologiska, rasmässiga eller religiösa termer (Cassam, 2022). Den egna gruppen, dess idéer eller levnadssätt framställs då som rena i förhållande till människor, idéer eller praktiker som betraktas som förorenande eller degenererade (se t.ex. Lööw, 2016).

2.5.6 Existentiella hot, offerskap och samhällskollaps

Ett annat tema som skär genom olika extremistiska positioner är föreställningar om existentiella hot. Med detta avses idéer om att den egna gruppen eller gemenskapen står inför ett grundläggande och potentiellt förintande hot (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Sådana föreställningar kan innefatta uppfattningar om att den egna gruppen befinner sig i en konflikt eller ett krig med det omgivande samhället och att dess religion, ras, kultur eller existens hotas av en fiende (se t.ex. Lee, 2020). Hotet kan formuleras i kulturella, religiösa eller biologiska termer och framställs som avgörande för den egna gruppens fortlevnad (Belew, 2018; Blee, 2018; Miller-Idriss, 2020). Nära förbundna med sådana föreställningar är idéer om offerskap, där den egna gruppen framställs som utsatt för systematiska orättvisor, diskriminering, förföljelse eller förtryck (Noor m.fl., 2012).

Ett annat centralt drag är föreställningar om en kommande avgörande samhällsomvälvning och apokalyptiska idéer. Med detta avses här idéer om en kommande avgörande konflikt eller genomgripande samhällsomvälvning där den rådande ordningen förväntas kollapsa eller ersättas (Barkun, 2015). Sådana föreställningar innefattar ofta en moraliserad uppdelning mellan gott och ont samt antaganden om att konflikten är oundviklig och avgörande för framtiden. I vissa fall ges den en religiös innebörd i form av föreställningar om en slutstrid eller yttersta dom (ibid.). Tätt sammankopplade med detta är idéer om undergång, det vill säga

föreställningar om att det nuvarande samhället befinner sig i ett tillstånd av förfall, degeneration eller nära förestående kollaps (Stanley, 2019).

2.5.7 Konspirationsteorier och pseudovetenskap

Grundläggande för ett extremistiskt tankesätt är också konspirationsteoretiska föreställningar (Cassam, 2022). Det rör sig om ett mångfacetterat fenomen som behandlas ingående i kapitel 3, och som därför inte definieras närmare här. Gemensamt för många extremistmiljöer är också användningen av en kombination av fakta, medvetet osann eller kraftigt snedvriden information, pseudovetenskap och konspirationsteoretiska föreställningar för att forma och sprida budskap samt mobilisera anhängare (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Med pseudovetenskap avses idéer och förklaringsmodeller som framställs som vetenskapliga men som inte uppfyller vetenskapliga kriterier. Sådana föreställningar bygger ofta på selektiv evidens eller anekdotisk bevisföring och kan kombineras med misstro mot etablerad vetenskap och expertis (Douglas m.fl., 2019).

De teman som definierats ovan utgör några av de drag som i forskningen beskrivs som centrala för extremism och som är gemensamma för olika extremistmiljöer. Det är inte alltid givet hur olika former av extremism kan avgränsas ifrån varandra, vilket undersöks i denna studie med särskild hänsyn till ideologiska överlappningar och kopplingar mellan etablerade former av extremism och nyare subkulturer. I nästa avsnitt behandlas diskussioner om svårkategoriserade former av extremism.

2.6 Svårkategoriserad extremism

Vilka grupper och miljöer som har betraktats som extremistiska eller samhällshotande av regeringar, myndigheter, forskare och andra aktörer har varierat över tid och mellan länder och är beroende av den politiska kontext i vilken dessa bedömningar görs (se avsnitt 2.1; Lööw, 2017). Svårigheterna att kategorisera extremism men också att avgöra var gränserna går för vad som ska betraktas som politiskt eller ideologiskt är en pågående diskussion i forskningen och bland myndigheter. Nedan beskrivs några av de diskussioner som förts kring detta och några av de begrepp som används för att fånga det som kan framstå som ”oklart” presenteras. Sedan beskrivs en modell som kan bidra till förståelsen för hur idéer som inte har någon självklar koppling till varandra ändå kan ingå i samma idévärld beroende på vilka källor som uppfattas som trovärdiga i ett visst sammanhang.

Forskare, representanter för säkerhetstjänster, journalister och andra har under senare år beskrivit hur en allt större del av den extremistiska hotbilden i västvärlden utgörs av aktörer som visar intresse för flera extremistiska ideologier samtidigt eller som blandar olika ideologiska inriktningar. Som en reaktion på en, åtminstone till synes, ökad förekomst av individer med övertygelser som inte enkelt låter sig placeras i etablerade extremistkategorier har det blivit allt vanligare bland forskare och myndigheter att tala om osammanhängande extremism, salladsbarextremism, blandad extremism, hybridextremism, idiosynkratisk extremism eller ideologi à la carte (se t.ex. Wray, 2021; Meier, 2023). I Storbritannien, inom programmet *Prevent*, som syftar till att förebygga radikalisering till terrorism, har kategorin *mixed*, *unclear* or *unstable* (MUU) använts. Kategorin omfattar radikala politiska världsbilder som 1) sammanför ett antal olika ideologiska föreställningar (blandade), 2) utvecklas dynamiskt i takt med att specifika ideologiska komponenter får eller förlorar betydelse över tid (instabila) och 3) vars inkonsekvens gör dem svåra att förstå och placera (oklara) (se Brace m.fl., 2024). Termen inkluderar alltså flera delvis olika företeelser, kombinationen av idéer, förändring över tid och svårigheter att kategorisera det som uppfattas som osammanhängande. Sedan 2022 redovisas dessa i mer specifika kategorier, bland annat för att skilja mellan en blandning av olika ideologier och fall där ingen tydlig ideologi identifieras (Home Office, 2022).

I forskningen har begreppet *composite violent extremism*, på svenska ungefär ”sammansatt våldsam extremism”, använts för att beskriva svårkategoriserade former av extremism. Termen omfattar former av våldsam extremism där olika ideologiska föreställningar, personliga missnöjen och

andra drivkrafter kombineras på sätt som försvårar en enkel kategorisering. Daveed Gartenstein-Ross och kollegor (2023) skiljer mellan fyra former av *composite violent extremism*: oklara (*ambiguous*), blandade (*mixed*), sammansmälta (*fused*) och konvergerande (*convergent*). Det sistnämnda avser aktörer ifrån olika ideologiska miljöer som har gemensamma intressen och samarbetar. Andra begrepp som används i diskussionerna om svårkategoriserade former av extremism är ”ideologisk konvergens” och *fringe fluidity*. Det första avser hur idéer och praktiker från skilda extremistiska traditioner närmar sig varandra eller kombineras medan det andra beskriver individer som rör sig mellan eller inspireras av skilda ideologiska sammanhang (Meleagrou-Hitchens & Ayad, 2023).[42] Som exempel på former av extremism som inte enkelt går att klassificera har forskare bland annat beskrivit nynazistiska aktörer som inspirerats av jihadism[43], radikaliserade konspirationsmiljöer och ekofascistiska nätverk (ibid.).

Kategoriseringsproblemet handlar emellertid inte enbart om hur ideologiskt blandade eller föränderliga extremistmiljöer ska förstås, utan om vilka föreställningar och praktiker som överhuvudtaget ska betraktas som politiska eller ideologiska. Detta har exempelvis diskuterats i forskningen om misogyni och extremistiskt våld. Caron Gentry (2022) menar att misogyna föreställningar länge har varit en del av högerextrema ideologier, men att de inte har uppmärksammats på samma sätt som exempelvis rasism och antisemitism. Hon kopplar detta till att misogyna föreställningar är förankrade i bredare patriarkala samhällsstrukturer, vilket kan göra dem svårare att identifiera som politiska. Frågan har blivit särskilt aktuell i samband med framväxten av incelmiljöer och den bredare manosfären (Gentry, 2022). Peter Neumann (2026) beskriver i sin tur en växande ”gråzon” där extremistiska föreställningar kan vara sammanflätade med personliga motiv, psykisk sårbarhet och våldsfascination, samtidigt som aktörerna kan sakna såväl en tydlig ideologisk hemvist som organisatorisk anknytning. Sådana diskussioner har också förts om nihilistisk extremism, det vill säga huruvida den typen av aktörer alls ska betraktas som ideologiskt motiverade eller inte (se t.ex. ISD, 2025, jfr FBI, 2025).

Olika former av extremism har alltså som beskrivits, både av forskare och myndigheter som oklara eller osammanhängande. Det är emellertid inte alltid tydligt i vilken utsträckning det rör sig om oklara övertygelser, på vilka grunder dessa miljöer bedöms som oklara och i vilken grad detta skiljer sig från tidigare perioder i historien (Pollack Sarnecki, 2026). Att idéer från olika politiska traditioner förekommer inom en viss ideologisk inriktning är i sig inte nytt, vilket redan beskrivits i relation till fascism (se avsnitt 2.4.4.). Som beskrivs i avsnitt 2.2.3 utgörs ideologier inte alltid av sammanhängande eller konsekventa system av idéer. Enligt Maynard och Benesch (2016) får enskilda föreställningar sin ideologiska betydelse genom relationen till andra idéer, som tillsammans bildar mer eller mindre sammanhängande idéstrukturer. En kombination av föreställningar från olika ideologiska traditioner kan uppfattas som motsägelsefulla eller oklara för utomstående, men som logiska och sammanhängande av anhängarna. Samtidigt kan digitala miljöer underlätta spridningen av idéer mellan olika ideologiska sammanhang och skapa förutsättningar för nya kombinationer av ideologiska element (Pollack Sarnecki, 2026).

2.6.1 Hur till synes osammanhängande föreställningar kan kopplas samman

Fredrik Jansson och Anandi Hattiangadi (2026) har utvecklat en matematisk modell för att förklara hur människor kan komma att dela uppfattningar i olika frågor, även när frågorna från början saknar en tydlig koppling till varandra. En persons ståndpunkt i en viss fråga kan göra det möjligt att förutsäga personens uppfattningar även i andra frågor. Författarna

[42] Exempelvis har vad som ibland benämnts som *mincels* (*Muslim incels*) illustrerat detta. En term som i journalistiska texter använts för att beskriva muslimska män som identifierar sig som incels, inspirerats av högerextremism och manosfärinfluerade berättelser och sedan översätter dessa till ett religiöst språk (Irfan, 2024)

[43] Ett exempel är en tidigare medlem i ett nynazistiskt nätverk som bröt med rörelsen, konverterade till en extrem tolkning av islam och därefter mördade två av sina tidigare nätverkskamrater efter en konflikt om hans ideologiska omvändelse (U.S. v. Arthurs, 2017). Ett annat exempel gäller en amerikansk soldat som planerade en jihadistisk attack mot sin arméenhet dagarna före en planerad utplacering till Turkiet. Han skickade känsliga uppgifter om enheten – inklusive information om dess position, rörelser och säkerhetsarrangemang – till medlemmar av extremiströrelsen *Order of Nine Angles* (O9A). Även om han sökte kontakt med jihadistiska grupper tycks det emellertid inte ha varit för att han bytt ideologisk inriktning, utan för att orsaka så stor skada som möjligt (U.S. Department of Justice, 2020). Ett tredje exempel rör en händelse i Singapore där en tonåring kombinerade element från extremislamism, högerextremism och incelrörelsen (Ramakrishna, 2025).

beskriver detta som flerdimensionell polarisering. Med detta avses att människor inte enbart skiljer sig åt i enskilda sakfrågor, utan att övertygelser i flera olika frågor successivt organiseras i relativt sammanhängande övertygelsesystem som skiljer olika grupper från varandra. Forskarna skiljer mellan två sätt att värdera ny information. Det första benämns *innehållsfiltrering*. Då bedöms informationen utifrån sitt innehåll, det vill säga om den förefaller rimlig, om den överensstämmer med tillgängliga belägg och om den är förenlig med andra uppfattningar som individen redan hyser. Det andra benämns *källfiltrering*. Då bedöms informationen i stället utifrån vem som förmedlar den. I modellen uppfattas personer som delar ens egna uppfattningar som mer trovärdiga (ibid.).

När människor accepterar information från aktörer de uppfattar som trovärdiga kan även andra föreställningar som dessa aktörer förmedlar successivt accepteras. På det sättet kan föreställningar som från början saknar en tydlig koppling komma att förekomma tillsammans och utvecklas till relativt sammanhängande övertygelsesystem som samtidigt skiljer olika grupper från varandra. Forskarna menar att dessa processer kan förstärkas i digitala miljöer genom rekommendationssystem som bygger på det de benämner som ”kollaborativ filtrering” (*collaborative filtering*). I sådana system rekommenderas innehåll utifrån likheter mellan användares tidigare beteenden och preferenser. Rekommendationerna bygger alltså inte i första hand på en analys av innehållet, utan på att andra användare med liknande beteendemönster har läst, delat eller ”gillat” samma material. Konsekvensen blir att människor i högre grad exponeras för information som redan är i omlopp bland användare med liknande övertygelser, medan exponeringen för andra perspektiv minskar. Enligt författarna kan detta förstärka källfiltrering och bidra till polarisering (ibid.).

Även om forskarna inte specifikt undersöker extremism kan modellen erbjuda ett relevant perspektiv för att förstå hur det kan gå till när till synes osammanhängande idéer kopplas ihop i extremistiska sammanhang samt den roll digitala miljöer spelar i dessa processer. Inte minst är det relevant att i forskning om extremism beakta den inverkan rekommendationssystem kan ha på processer där övertygelser inom grupper blir mer lika samtidigt som skillnader mellan grupper förstärks. Detta inkluderar de processer som ligger bakom att influerare, opinionsbildare, administratörer och andra aktörer i digitala miljöer etableras som trovärdiga källor och därmed kan få betydelse för vilka idéer som uppfattas som förenliga med varandra.

2.7 Sammanfattning kapitel 2

I detta kapitel har vi redogjort för viss tidigare forskning om extremism och för några centrala begrepp. Extremism definieras i studien utifrån två centrala kriterier. Det första är ett motstånd mot och ett motverkande av den liberaldemokratiska samhällsordningen. Det andra är att hot, trakasserier och våld betraktas som legitima medel för att uppnå politiska eller religiösa mål. Vi har också redovisat forskning om politiskt motiverat våld som är central för vår analys, bland annat rör detta relationen mellan avhumanisering och politiskt våld. Politiskt våld definieras i studien som våld som i någon mån syftar till att skada, underminera eller destabilisera den demokratiska samhällsordningen. Några andra för denna studie betydelsefulla fenomen och begrepp har också definierats, som exempelvis ideologi, rasism, antisemitism, islamofobi och misogyni. Även grundläggande förändringar i extremistisk organisering har beskrivits. I kapitlet har vidare redogjorts för vad forskare beskrivit som kännetecknande för olika ideologiska inriktningar. Utöver detta har några centrala teman som förekommer i flera olika extremistiska miljöer beskrivits. Vi har också återgivit diskussioner om svårigheterna med att kategorisera extremism, vilket kan vara särskilt relevant för analysen i denna studie av våldsamma subkulturer. Slutligen har en modell som belyser källfiltreringens roll för hur olika idéer kopplas samman presenterats. Den forskning, de modeller och de begreppsliga utgångspunkter som redovisats i kapitlet ligger till grund för analysen av studiens empiriska material.

I nästa kapitel behandlas forskning om bland annat politisk propaganda, konspirationsteorier och radikalisering.

3 Propaganda och radikalisering

I detta kapitel redogörs för en liten del av den omfattande forskning som finns om politisk propaganda och konspirationsteorier, framförallt med inriktning på hur dessa fenomen relaterar till extremism, radikalisering och våld. Här behandlas också forskning om radikalisering, med fokus på digitala miljöer.

3.1 Politisk propaganda och konspirationsteorier

3.1.1 Totalitära regimers propaganda

I totalitära regimer har politiker och andra makthavare ofta betraktat *propaganda* som någonting positivt och som avgörande för politisk seger.[44] Som kontrast har politiska regimer i liberala demokratier istället använt termen för att beskriva de aktiviteter deras motståndare och antagonister ägnar sig åt (Gregor & Mlejnkova, 2021). Samtidigt är det missvisande att enbart koppla ihop termen med auktoritära regimer eftersom propagandatekniker kan användas för olika syften och exempelvis är en komponent i offentlig opinionsbildning, även i liberala demokratier.[45] Gränserna mellan propaganda och påverkansarbete, eller *politisk strategisk kommunikation*, i relation till etablerade strategier för marknadsföring, kan i praktiken vara svåra att dra.[46]

Forskare har betonat att propaganda under 1900-talet, i högre grad än idag, utgjordes av renodlade och explicita lögner. Detta hänger troligen ihop med att möjligheterna att granska och verifiera information under den tiden var relativt begränsad. Den ständiga utvecklingen av nya kommunikationsverktyg och digitala plattformar medför dels nya möjligheter för olika aktörer att manipulera information och sprida propaganda, dels att det blivit svårare för auktoritära regimer att kontrollera flödet av information. I takt med den tekniska utvecklingen, internet och tillgången till mängder av olika källor, har propagandister ändrat sina strategier och taktiker allt eftersom (ibid). En av flera strategier som auktoritära regimer länge använt sig av, är att producera extrema mängder information, med syftet att informationen ska vara överväldigande att navigera i (Gregor & Mlejnkova, 2021:8).

En annan vanlig strategi för den här typen av regimer handlar om att skapa en stämning som går ut på att *alla* ljuger. Propagandisten försöker inte övertyga sin publik om en viss sanning, utan använder istället diverse manipulativa tekniker, inklusive halvsanningar och lögner, för att skapa tvivel om trovärdigheten kopplat till etablerade medier och seriösa källor. Även att försöka framkalla en form av apati hos människor genom att överösa dem med en överväldigande mängd motsägelsefull information – varav en del går att verifiera, en del utgörs av rena lögner och annat består av manipulerade halvsanningar – är en viktig del av denna strategi. Målet är att framkalla känslan att det är helt omöjligt att veta vad som egentligen är sant och att sanningen inte är relevant eftersom ingenting ändå är ”vad det verkar”. En annan relaterad strategi, går ut på att överväldiga medielandskapet och ens politiska motståndare genom att skapa en överbelastning av information och så att fokus och koncentration tappas, inklusive förmågan att tydligt urskilja vad som pågår.[47] Resultatet kan bli utmattning, trötthet eller otillräckliga eller obefintliga politiska reaktioner (se t.ex. Kapelner, 2025).

---

[44] I Nazityskland fanns exempelvis propandaministeriet som propagandaminister Joseph Goebbels var chef över. År 1902 skrev Vladimir Lenin en text där han sammankopplar propaganda med ”agitation”. Både propaganda och agitation, menade han, var helt nödvändiga strategier att använda sig av för att nå politisk framgång, han kombinerade de två med termen ”agiprop”. De flesta kommunistiska partier som existerat genom historien har haft en agiprop-sektion (Gregor & Mlejnkova, 2021).

[45] Propaganda handlar inte alltid handlar om försök att få människor att ändra uppfattningar, det kan också gå ut på att bekräfta och befästa redan utbredda perspektiv.

[46] På latin betyder *propagere* att utbreda eller fortplanta. Användningen av termen *propaganda* går tillbaka till år 1622 och den romersk-katolska kyrkans *Congregation de Propagande Fide* som ägnade sig åt missionsverksamhet (Gregor & Mlejnkova, 2021). Under den franska revolutionen blev propaganda för första gången kopplad till organiserad politisk opinionsbildning (Allern & Pollack, 2019:106) och under 1900-talet började begreppet användas mer aktivt av totalitära politiska regimer (ibid.).

3.1.2 Propaganda och extremism

Extremiströrelser och terroristgrupper har en lång historia av att producera och sprida politisk propaganda i olika former. En väsentlig del, om inte alla, av de synliga aktiviteter extremistiska nätverk ägnar sig åt innehåller propagandainslag, implicit eller explicit. Den här typen av aktörer strävar efter närvaro i alla de miljöer där människor tar del av information och kommunicerar (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Det nya medielandskapet har i grunden förändrat möjligheterna för extremistaktörer vad gäller både att kommunicera med varandra och att nå ut till nya potentiella anhängare. Det går snabbt, kan ske till låga kostnader och i omfattande skala. Extremistaktörer kan idag, med hjälp av bland annat AI, genomföra omfattande propagandakampanjer och koordinera trakasserier på ett helt annat sätt än tidigare (Riedl m.fl., 2024). Digitala verktyg gör det möjligt att framställa material som tidigare krävde större teknisk kompetens och organisatorisk kapacitet. Budskap och nyhetsliknande innehåll kan dessutom snabbt anpassas till olika målgrupper och lokala kontexter. Det kan öka både mängden och variationen av propaganda. Automatiserade konton och andra interaktiva system kan samtidigt skapa en upplevelse av att vissa uppfattningar har ett omfattande stöd, vilket kan bidra till att förstärka befintliga föreställningar och normalisera extremistiska budskap (se t.ex. Ebner, 2023).

Högerextrema grupperingar har sedan internets begynnelse på ett mycket skickligt sätt använt sig av de digitala miljöernas infrastruktur för att nå ut med propaganda till anhängare och nya potentiella grupper av anhängare (se t.ex. Conway, 2017). Via sociala medier, krypterade chattar, alternativa medier, podcaster, kommentarsfält och andra plattformar sker en kontinuerlig och systematisk spridning av propaganda där högerextrema nätverk och relaterade aktörer, såsom självutnämnda medborgarjournalister, frihets- och sanningsaktivister och influerare, producerar och distribuerar innehåll som kombinerar rasistiska, misogyna, konspiratoriska och våldsamma element som syftar till att avhumanisera motståndare, legitimera våld och undergräva demokratiska institutioner (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). En central del av dessa grupperingars propagandaspridning innefattar direkta angrepp på uppfattade motståndare genom kartläggning, trakasserier, uthängningar och hot (ibid.). Samtidigt sprids innehåll med positiva konnotationer som handlar om exempelvis gemenskap, hälsa, träning, disciplin och traditionella familjevärden. Det rör sig som en rekryteringsstrategi där ideologiska budskap integreras i till synes vardagliga praktiker (Leidig, 2023). För att mobilisera anhängare blandar propagandister i extremistmiljöer ofta faktiska förhållanden med desinformation, pseudovetenskap och konspirationsteorier (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). På så sätt kan informationen framstå som faktabaserad, samtidigt som urval, kontext och tolkning är manipulerade (Gregor & Mlejnkova, 2021).

Vad gäller extremislamistiska grupper har särskilt den islamiska staten (IS) utvecklat ett omfattande propagandamaskineri där innehåll produceras på flera språk och systematiskt anpassas efter olika målgrupper och distributionskanaler (Milton, 2018). I samband med den territoriella förlusten av det så kallade kalifatet från och med år 2017 intensifierades internationella motåtgärder riktade mot organisationens digitala närvaro, inklusive mer omfattande borttagning av innehåll och konton. Trots detta har IS-relaterade nätverk fortsatt att verka genom att sprida innehåll i ett fragmenterat digitalt ekosystem bestående av både öppna och slutna plattformar, där material kontinuerligt flyttas, ompaketeras och återpubliceras (Ayad, 2025). Propagandan omfattar både explicit våldsamt material och mer nedtonade framställningar av vardagsliv, samhällsbygge och gemenskap, vilket möjliggör att olika målgrupper adresseras parallellt (ibid.). Budskap struktureras genom olika subnarrativ där exempelvis äventyr, religiös plikt, tillhörighet och moralisk legitimitet betonas beroende på målgrupp (Alexander, 2019). IS och relaterade aktörer har även etablerat en form av mediestrukturer där innehåll produceras och distribueras under former som efterliknar nyhetsförmedling. Detta görs ofta på flera språk och via diverse olika konton med syftet att ge sken av att det rör sig om seriösa och oberoende medieaktörer (Ayad, 2025). I jämförelse med forskning om högerextrem respektive islamistisk propagandaspridning, är forskningen om vänsterextrem propagandaspridning på digitala plattformar begränsad.

Extremistgruppers spridning av propaganda i digitala miljöer bygger ofta på en strategiskt utformning av budskap. Genom antydningar, kodade referenser, humor och selektiva beskrivningar av samhällsproblem kan våldsamma budskap uppfattas som legitima när de anknyter till målgruppens etablerade föreställningar. Detta möjliggör så kallad *plausible deniability*, det vill säga att avsändaren kan förneka en mer extrem innebörd, samtidigt som budskapet kan tolkas på detta sätt av en initierad publik (Marwick & Lewis, 2017). Innebörden kan därefter förstärkas och förskjutas genom publikens respons. Kommentarsfält i digitala miljöer kan fungera som arenor där implicita budskap konkretiseras och där hot, trakasserier och mer explicita extremistiska uttryck artikuleras (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). En annan strategi är användningen av tvetydighet för att nå en bred publik och samtidigt minska risken för att innehåll avlägsnas på digitala plattformar. Innehållet balanserar då mellan synlighet och förnekbarhet. Det behöver vara tillräckligt tydligt för att förstås av den avsedda publiken, men samtidigt tillräckligt tvetydigt för att kunna ges en annan, mindre kontroversiell innebörd. Ironi, kodspråk och humoristiska visuella referenser kan användas strategiskt på detta sätt (se t.ex. Askanius, 2021).

Forskare har uppmärksammat så kallade *bridge actors* som centrala för hur extremistisk propaganda sprids. Det vill säga aktörer som rör sig mellan olika miljöer och därigenom förmedlar idéer och budskap mellan skilda sammanhang. Det kan röra sig om influerare, alternativa medier eller politiska opinionsbildare som inte själva identifierar sig som extremistiska, men som bidrar till att sprida eller normalisera delar av extremistiska narrativ (Munn, 2023). Även sympatisörer och andra aktörer med olika grad av koppling till extremistiska nätverk kan fungera som distributionsnoder, genom att föra vidare innehåll till sina egna nätverk. Alternativa mediesfärer och deras kommentarsfält kan fylla en liknande funktion. I denna spridning kan ideologiska och ekonomiska incitament samverka (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

3.1.3 Auktoritära regimer, propaganda och påverkansaktiviteter

Spridningen av rasistiska och konspirationsteoretiska budskap har en lång historia som politiskt verktyg i auktoritära regimers propaganda- och påverkansaktiviteter. Ett historiskt exempel är *Sions vises protokoll* (som beskrivs närmare i avsnitt 3.1.7.2). Under sovjettiden utvecklades de så kallade aktiva åtgärderna, där bland annat propaganda, desinformation, frontorganisationer och stöd till politiska rörelser användes för att påverka utvecklingen i andra länder (Rid 2020; se också Carlberg, 2023). Dagens verksamhet bedrivs i ett helt annat informationslandskap, men det finns en tydlig kontinuitet i hur befintliga motsättningar utnyttjas och förstärks för politiska syften. Rasistiska föreställningar och motsättningar kring etnicitet, religion och migration används i propaganda- och påverkansoperationer för att exploatera och förstärka redan existerande konflikter och polarisering (Rid, 2020; Bastos & Farkas, 2019).

Enligt forskning bedrivs den ryska regimens påverkansverksamhet genom ett omfattande digitalt ekosystem av statliga, halvstatliga och privata aktörer med olika grad av koppling till Kreml. Verksamheten syftar bland annat till att undergräva liberala demokratier och öka genomslaget för den ryska regimens politiska ståndpunkter i väst (Pamment & Tsurtsumia, 2025). Som tidigare nämnts fanns under kalla kriget kopplingar mellan vissa vänsterextrema grupper och Sovjetunionen (Ranstorp, 2021). Under senare år har aktörer med koppling till den ryska regimen också använt och infiltrerat högerextrema och nynazistiska rörelser, radikaliserade konspirationsmiljöer och högerpopulistiska partier i flera europeiska länder, däribland Sverige (Rekawek m.fl., 2024). Det rör sig om nätverk och aktörer vars intressen och ideologiska utgångspunkter i vissa avseenden sammanfaller med den ryska regimens. Detta kan bidra till mottaglighet för rysk propaganda och till att den sprids vidare inom dessa miljöer, samt i vissa fall skapa möjligheter till värvning (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

Ett annat exempel på hur rasistiska och polariserande budskap kan användas för att förstärka samhälleliga motsättningar har blivit tydligt i samband med våldsamma upplopp och andra våldsamma händelser i flera europeiska länder under senare år, bland annat i Storbritannien 2024, Spanien 2025 och Nordirland 2026. Våldsamma händelser, eller rykten om sådana, har bidragit till rasistisk mobilisering och till våld mot invandrare och minoriteter. Händelserna har

samtidigt exploaterats av auktoritära regimer genom en spridning och förstärkning av polariserande och våldsamma budskap (Morley Davies, 2024).

Denna typ av exploatering av samhälleliga motsättningar som har också aktualiserats i Sverige. Antimuslimska aktioner och kallade koranbränningar och de våldsamma upplopp som inträffat i anslutning till viss av dessa – händelser som skildras närmare i denna rapports empiriska kapitel – har under perioder givit upphov till omfattande internationella reaktioner. Såväl aktionerna som de våldsamma uppploppen har utnyttjats av extremistiska aktörer och av auktoritära regimer för att tjäna deras olika intressen. Säkerhetspolisen har beskrivit hur en cybergrupp som agerade på uppdrag av den iranska regimen skickade omkring 15 000 meddelanden till personer i Sverige med uppmaningar om hämnd mot koranbrännare. Syftet förefaller ha varit att framställa Sverige som ett islamfientligt land och att skapa splittring i det svenska samhället (Säkerhetspolisen, 2024). Även om den ryska regimens roll i relation till dessa händelser inte är helt klarlagda, förstärktes de budskap som spreds av extremislamistiska aktörer och auktoritära regimer i Mellanöstern också av företrädare för Ryssland (Kragh, 2023). Analyser av våldsamma upplopp betonar att främmande makters roll i den här typen av förlopp är viktiga att undersöka. Samtidigt måste de också förstås mot bakgrund av utvecklingen av inhemska högerextrema nätverk, deras propagandaspridning och mobilisering (Morley Davies, 2024; Willmott m.fl., 2024).

Forskning och journalistisk bevakning visar hur även västerländska politiska ledare, teknologimiljardärer, opinionsbildare och influerare under senare år har bidragit till en spridning och normalisering av rasistiska, konspirationsteoretiska och polariserande budskap. I vissa fall har sådan kommunikation haft en central betydelse för våldsam politisk mobilisering. Ett exempel är stormningen av den amerikanska kongressen 2021. Aktörer med stor digital räckvidd har genom konfrontativ kommunikation kunnat mobilisera omfattande följargrupper. Det gäller bland annat Donald Trump och aktörer knutna till *Make America Great Again*-rörelsen (Miller-Idriss, 2020).

3.1.4 Propaganda och våld

Enligt underrättelsebaserade analyser och forskning har auktoritära regimer under de senaste åren, i ökande utsträckning, använt sig av icke-statliga aktörer för verksamhet som är svår att attribuera (Rekawek m.fl., 2025). Den typen av aktiviteter beskrivs ibland som hybrida hot eller hybridkrigföring och omfattar en samordnad användning av politiska, ekonomiska, militära och ”informationsrelaterade” verktyg för att påverka eller utnyttja sårbarheter i andra länder (Giannopoulos m.fl., 2021; Council of the European Union, 2022). Hybridkrigföring och hybrida hot används emellertid ofta brett och har av forskare kritiserats för att användas på ett otydligt sätt och för att omfatta en så stor variation av aktörer och aktiviteter att fenomenet blir svårt att avgränsa (Fridman, 2018).

Oavsett vilken terminologi som används, förefaller en utveckling ha skett där propaganda- och påverkansaktiviteter kombineras med en användning av ombud för att utföra sabotage, attentat eller andra destabiliserande aktiviteter. Det kan exempelvis röra sig om kriminella nätverk som agerar i en främmande makts intresse, utan att den statliga aktörens direkta involvering enkelt kan fastställas (Rekawek m.fl., 2025). Användningen av ombud försvårar samtidigt, som nämnts, attribution och därmed möjligheten att utkräva politiskt och rättsligt ansvar av anstiftaren (Levitt & Boches, 2024). Fenomenet med kriminella nätverk som agerar ombud har ibland benämnts som *terrorism as a service* (NCTV, 2026; Burke, 2026). Ett exempel detta det svenska kriminella nätverket Foxtrot, som främst varit involverat i narkotikahandel och grov våldsbrottslighet, men som enligt svenska och andra myndigheter också har använts av iranska säkerhetsintressen för att genomföra våldsamma angrepp mot israeliska och judiska mål i Europa (Säkerhetspolisen, 2024; U.S. Department of the Treasury, 2025). Några illustrerande exempel är attentaten mot Israels ambassad i Stockholm och Israels ambassad i Köpenhamn år 2024. I det danska fallet dömdes två svenska medborgare år 2026, för bland annat terrorism och försök till mord (Associated Press, 2026). En rad fall av denna typ ingår i studiens empiriska underlag. Dessa aktualiserar bland annat frågor om hur politiskt motiverat våld ska förstås när

gärningspersonerna inte själva tillhör extremistisk miljöer, delar eller kanske ens känner till anstiftarens politiska motiv. En problematik som analyseras närmare i kapitel 9.

3.1.5 Hur politisk propaganda och andra relaterade fenomen definieras i denna studie

Propaganda definieras i denna studie som medvetna och systematiska försök att forma mottagarnas uppfattningar och påverka människors beteenden i en riktning som gagnar propagandistens önskemål och syften (Jowett & O'Donnell, 1992; jfr Petersson, 2014). Denna förståelse kompletteras med ett perspektiv som tar fasta på hur propaganda sprids, tolkas och används. Strukturerade försök att omforma kognitiva och känslomässiga uppfattningar hos en målgrupp för att få målgruppen att agera utifrån propagandistens intressen är inte på något sätt nytt, utan har varit en del av alla politiska och religiösa konflikter genom historien (Jowett & O'Donnell, 2012). I forskningen skiljs ibland på vit, svart och grå propaganda. Vit propaganda är påverkansbudskap ifrån öppna källor som ofta bygger på information som i sig själv är korrekt, samtidigt som urvalet av fakta och kontexten som informationen sätts in i styrs av propagandistens intresse. Svart propaganda kommer ofta från en påhittad källa och informationen utgörs av lögner. Grå propaganda utgör en mellanform där korrekt information blandas med desinformation och halvsanningar (Jowett & O'Donnell, 1992). Vad som överhuvudtaget ska definieras som propaganda kräver en sammantagen bedömning av aktörer, innehåll och kontext. Detta är utgångspunkten för den analys som görs av studiens empiriska underlag.

Andra centrala fenomen med en koppling till extremism och politisk propaganda är *misinformation* och *desinformation* rör olika typer av *vilseledande* innehåll (Scharfbillig m.fl., 2026). Med *misinformation* avses information som är felaktig eller missvisande utan att det nödvändigtvis finns en avsikt att vilseleda. *Desinformation* avser däremot information som är felaktig eller missvisande och som sprids med avsikt att påverka, vilseleda eller manipulera mottagaren. Det har i senare forskning vidare betonats att det är viktigt att inte uteslutande beakta enskilda uppgifters sanningshalt, utan att studera hur olika typer av innehåll samverkar. Det vill säga hur korrekt information, förenklade tolkningar och direkt vilseledande påståenden förekommer sida vid sida och *tillsammans* bidrar till att forma övergripande tolkningar av verkligheten. Sammantaget kan allt detta bland annat leda till att tilliten till kunskapskällor försvagas och till att gemensamma referensramar kring verkligheten fragmenteras (Scharfbillig m.fl., 2026).[48]

3.1.6 Den deltagande propagandamodellen

Medan tidigare definitioner av propaganda ofta beskriver en enkelriktad kommunikationsprocess, där en aktiv avsändare riktar propagandabudskap till en i huvudsak passiv mottagare, har sociala medier och andra digitala plattformar förändrat förutsättningarna för hur propaganda produceras, sprids och får genomslag (Jowett & O'Donnell, 2019). Digitala kommunikationsmiljöer kännetecknas av att människor inte enbart konsumerar innehåll utan också producerar, sprider, förstärker, kommenterar, ifrågasätter samt sammanställer och organiserar information. Därmed kan i princip alla med internetuppkoppling bidra till spridningen av politiska berättelser, även genom till synes enkla handlingar som att gilla, dela eller återpublicera innehåll (Chernobrov, 2022; Merrin, 2018). Gränsen mellan propagandist och målgrupp blir därmed mindre tydlig än vad som förutsätts i traditionella propagandamodeller (Wanless & Berk, 2021).

Mot denna bakgrund har Alicia Wanless och Michael Berk (2021) utvecklat det som här benämns den deltagandebaserade propagandamodellen, efter engelskans *participatory propaganda model*. Modellen utgår från att propaganda inte enbart bör förstås som en linjär kommunikationsprocess från avsändare till mottagare, utan som en process där flera olika aktörer deltar i produktion, spridning och omtolkning av propagandabudskap. Samtidigt innebär detta inte att strategiskt organiserad propaganda har ersatts av spontana processer bland mottagare eller andra

[48] Ett annat begrepp i sammanhanget är *Foreign Information Manipulation and Interference* (FIMI). Det är ett bredare begrepp än desinformation eftersom det inte enbart fokuserar på osann eller vilseledande information, utan på hela ekosystemet av påverkan – inklusive på olika aktörer, tekniker, kanaler, narrativ och målgrupper.

aktörer. Tvärtom betonar senare forskning att strategiska aktörer fortfarande spelar en central roll genom att initiera och introducera berättelser som är avsedda att förstärkas, omtolkas och spridas vidare av andra (Lewandowsky, 2022; Briant, 2024). Det nya ligger alltså inte i att människor deltar i spridningen av propaganda, sådana processer har förekommit långt före sociala medier, utan i att digitala plattformar förändrat relationen mellan strategiska aktörer och andra människor genom att skapa nya möjligheter att få andra att delta i spridningen av propagandabudskap (Briant, 2024).

Den deltagandebaserade propagandamodellen tar avstamp i att propaganda formas genom ett samspel mellan strategiska aktörer och andra människor i digitala miljöer (Wanless & Berk, 2021). Strategiska aktörer initierar och introducerar berättelser som därefter förstärks, sprids och vidareutvecklas av andra (Lewandowsky, 2022; Briant, 2024). Det innehåll som produceras och sprids kan i sin tur återanvändas och förstärkas av de aktörer som ursprungligen introducerade berättelserna, vilket innebär att propaganda utvecklas genom en fortlöpande växelverkan mellan uppifrån-och-ned- och nedifrån-och-upp-processer (Starbird m.fl., 2023). Forskning visar dock samtidigt att människors deltagande i spridningen av propaganda inte ersätter strategiskt organiserad propaganda, utan snarare utgör en del av hur den fungerar (Wanless & Berk, 2021; Briant, 2024). När propagandamaterial delas, kommenteras eller vidareutvecklas av många olika människor blir propagandans ursprung och avsändare ofta mindre tydliga (Lewandowsky, 2022). Samtidigt kan budskapen få en ökad spridning och större trovärdighet på det sättet jämfört med om de enbart förmedlats genom propagandakanaler eller automatiserade konton (Wanless & Berk, 2019; Turcotte m.fl., 2015, se också avsnitt 2.6.1).

Propagandamaterial produceras alltså inte enbart från grunden utan omarbetas, tolkas och ompaketeras kontinuerligt när det rör sig mellan olika människor, plattformar och sammanhang. Denna omtolkning är central för att förstå hur politiska budskap anpassas till olika målgrupper och hur liknande innehåll kan röra sig mellan olika digitala plattformar (Zeng & Schäfer, 2021). Spridningen präglas ofta av en ”sekventiell” dynamik där material publiceras, förstärks genom andras interaktion med materialet, ibland tas bort från en plattform, migrerar till andra plattformar och därefter återpubliceras (ibid.). Äldre material kan dessutom återaktiveras i samband med nya händelser, vilket bidrar till att upprätthålla dess synlighet över tid (Conway m.fl., 2019). Nyare forskning pekar samtidigt på genomgripande förändringar i hur digital kommunikation organiseras. Utvecklingen tycks innebära en förskjutning från social interaktion till algoritmiskt styrda rekommendationssystem, där innehåll distribueras utifrån individers intressen snarare än deras sociala relationer (Törnberg & Rogers, 2026). Förändringarna handlar om den stora mängden automatiserat och AI-genererat innehåll på sociala medier och om att människors aktiviteter i digitala miljöer i allt högre grad består av att konsumera innehåll, snarare än av att interagera med andra. De personer som förblir aktiva är de mest engagerade och ideologiskt motiverade individerna (ibid.).

I föreliggande studie används den deltagandebaserade propagandamodellen (Wanless & Berk, 2021) för att analysera hur propaganda konsumeras, bearbetas och produceras av extremistaktörer. Modellen flyttar fokus från enbart exponering – vilken propaganda en person har sett eller tagit del av – till deltagande: vad personen själv gör med propagandan. Analysen utgår från tre former av aktivitet: konsumtion, spridning och produktion av propagandamaterial. En person kan ta del av befintligt material, föra det vidare till andra eller själv skapa och bearbeta innehåll. Modellen används för att närmare undersöka hur propaganda, radikalisering och politiskt motiverat våld hänger samman.

3.1.7 Konspirationsteorier: världsåskådning och propagandaverktyg

Konspirationsteorier definieras ofta i forskningen som förklaringar av händelser eller fenomen som ifrågasätter etablerade förklaringar och istället hänvisar till konspirationer av dolda mäktiga aktörer eller hemliga sällskap. Konspirationsberättelser utgår nästan alltid ifrån samma kärna, en elit med mycket makt påstås operera i det fördolda med syftet att gynna sina egna intressen på bekostnad av folket (Butter & Knight, 2020). Utgångspunkten är att allt är planerat och att

inget händer av en slump (Barkun, 2013). Centralt för en stor del av de mest populära konspirationsberättelserna är budskapet att samhällsinstitutionerna inte går att lita på: politiker, forskare, myndighetspersoner, etablerade medier och rättsväsendet anses vara genomkorrupta (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Studier visar att konspirationsteorier kan undergräva tilliten till etablerad kunskap och vetenskapliga institutioner samt minska tilliten till demokratiska processer (se t.ex. Douglas m.fl., 2017; van Prooijen m.fl., 2018).

Konspirationsteoretiska myter har antagit olika skepnader i olika tider, på olika platser och i olika sammanhang och fortsätter ständigt att utvecklas i relation till aktuella händelser (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Digitala plattformar, så kallad algoritmisk förstärkning och nya teknologier har gjort konspirationsteorier lättare att producera och enklare att sprida men också mer attraktiva att konsumera, vilket har förändrat både hastigheten och skalan i hur de kan påverka samhällen (Altay m.fl., 2026). Tron på konspirationsteorier utgör en grundläggande del av extremistgrupperingars ideologiska fundament och själva existens (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). De används och sprids av auktoritära regimer (Giry & Gürpinar, 2021) och av populistiska politiker (Butter, 2020). Samtidigt är konspirationsteorier också populära i många andra grupper och sprids numera i den etablerade politiska diskursen i många länder, även i Sverige, det rör sig om kommunicerande kärl (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

Egentligen är konspirationsteorier inte en adekvat benämning på det fenomen som studeras här, eftersom det sällan rör sig om enskilda teorier och dessutom omfattar ~~en~~ rad olika fenomen. Här definierar vi konspirationsteorier som fyra olika men tätt sammanhängande fenomen. För det första som en världsåskådning och tolkningsmodell genom vilken verkligheten tolkas (Barkun 2015). För det andra definieras fenomenet som en form av mer sofistikerad rasism ofta underbyggd av anekdotisk bevisföring med syftet att peka ut och avhumanisera uppfattade fiender (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). För det tredje betraktas spridningen av konspirationsteorier som spridningen av en form av politisk propaganda vars funktion är att marknadsföra en politisk agenda (Cassam, 2022). För det fjärde betraktas konspirationsteorier som något som kan användas som ett propagandaverktyg (jfr Giry & Gurpinar, 2020). Dessa olika perspektiv är inte ömsesidigt uteslutande, utan överlappar och förstärker varandra. För att förstå fenomenet och dess nära koppling till extremism och politiskt våld behöver alla dessa aspekter tas i beaktande, centralt är att det inte rör sig om *ett* fenomen.[49] Forskare har också betonat att konspirationsteorier bör förstås i relation till andra former av politisk propaganda och vilseledande information (Scharfbillig m.fl., 2026).

Vidare är det centralt att tydliggöra att fokus för denna studie är den typ av konspirationsteorier som innehåller rasism, påminner om gamla rasistiska myter till formen eller knyter an till en rasistisk föreställningsvärld (Pollack Sarnecki, 2022). Propagandister exploaterar ofta historien och använder sig av myter (se Elull, 1973). Myter är berättelser som ofta på ett enkelt sätt beskriver vilka som är goda respektive onda, och vilka som är hjältar respektive skurkar, ofta via symboler eller tecken som är lätta att känna igen. Myter är också centrala för konspirationsteoretiska berättelser. Symboler är centrala inte bara för myter, utan för effektiv kommunikation och övertalning överlag, inklusive för propaganda. Effektiv propaganda väcker positiva eller negativa känslor, vilket symboler också har en tendens att göra (ibid.).

3.1.7.1 Politiska konspirationer och antisemitiska myter

Termen *politiska konspirationer* har använts i forskningen för att beskriva hur aktörer använder sig av påhittade konspirationer för att attackera vissa grupper eller meningsmotståndare. Med en politisk konspiration avses ett påstående som går ut på att mäktiga koalitioner eller ”eliter” samordnar sig i hemlighet för att lura resten av befolkningen till sin egen fördel. En vanlig ingrediens i politiska konspirationer är ”syndabockstänkande”, som innebär att man lägger skulden på ofta redan utsatta grupper eller för att presentera en lösning på ett problem (DiMaggio,

[49] Beroende på vad som avses, används i denna studie bland annat termerna *konspirationsteoretiska berättelser*, *konspirationstänkande*, *konspirationstro* och ibland *konspirationspropaganda* och i brist på bättre begrepp används termen *konspirationsteorier* i vissa fall som en samlingsterm för dessa olika fenomen trots att det inte är adekvat.

2022). Den här typen av politiska konspirationer har ofta en koppling till eller inslag av rasism. Exempelvis gav covid-19-pandemin upphov till diverse antisemitiska konspirationsteorier (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

Det är idag vanligt förekommande i extremistgrupper att sprida idéer om en ”globalistisk” eller tyrannisk elit som kontrollerar världen bakom kulisserna. Idén om en världskonspiration innefattar inte bara personer med judisk bakgrund, utan också alla de politiska fiender som anses vara ”förgiftade av judisk mentalitet och moral” (Lööw 2016:356). Det innebär att exempelvis medier, rättsväsendet och andra myndigheter inklusive politiker med en liberal hållning, forskare, antirasister, feminister med flera som uppfattas ”gå judars ärenden” också anses ingå i världskonspirationen. Termer som ”liberala eliter”, ”globalister” och ”sionister” är vanliga i samtida konspirationsteorier och lämnar utrymme för tolkningar. Globalister används ofta som en benämning på de som anses tillhöra det politiska etablissemanget eller eliten. Samtidigt fungerar termen sedan länge som ett kodord för judar[50] eller för personer som associeras med judar eller som anses gå judars ärenden. Ofta används namn som Rothschild, Soros och Wallenberg eller sionister i samtida konspirationsteorier för att mer eller mindre explicit antyda påstådd judisk makt (Pollack Sarnecki m.fl., 2025).

Det är vanligt förekommande i många olika extremistgrupper att ”liberala eliter”, ”globalister”, ”sionister” eller en ”judisk konspiration” påstås ligga bakom det så kallade folkutbytet, det vill säga ett påstått medvetet och systematiskt utbyte av vita européer mot muslimer och utomeuropeiska invandrare. Judar påstås i diverse olika extrema grupper vara orsaken till det liberaldemokratiska systemets påstådda förfall på grund av associationen som görs mellan judar och liberala idéer om pluralism och mångfald (Pollack Sarnecki m.fl., 2023.). Även islamistiska extremistmiljöer genomsyras av ett konspirationstänkande som går ut på att väst, USA – och judar – för ett krig mot islam, något som legitimerar och motiverar våldsdåd mot judiska mål (Ismail, 2022).

En typ av antisemitiska konspirationsteorier som spridits i många olika samhällsgrupper genom historien är så kallade *blood libel*-anklagelser. Dessa har en koppling till medeltida anklagelser om att judar påstås dricka kristna barns blod eller använda detta för sina ritualer, (se t.ex. Teter, 2020).[51] Det rör sig om myter som har kommit att inkluderades i alla möjliga typer av antijudiska och antisemitiska verk, och i synnerhet i nazistiska sådana (ibid.). Dessa har en koppling till samtida populära konspirationsteoretiska berättelser om den så kallade djupa staten eller om att judar ingår i en satanistisk ”kabal” av pedofiler som förgriper sig på barn (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Andra populära konspirationsteorier går ut på att judar ligger bakom krig, konflikter och terrorattentat, inklusive Rysslands invasion av Ukraina och Hamas terrorattentat i Israel år 2023 (Pollack Sarnecki m.fl., 2025). Ytterligare andra går ut på föreställningen att vanliga människor blir lurade och manipulerade av korrupta liberala eliter att tro på demokratiska processer som i själva verket, enligt propagandan, är riggade (ibid.) eller kretsar kring att judar stjäl organ eller mördar spädbarn, en typ av antisemitisk propaganda som existerar i så väl högerextrema miljöer som i vänsterextrema och pro-palestinska kretsar (se t.ex. SKMA, 2023).

Konspirationsteoretiska berättelser anpassas ständigt efter nya händelser och samhällstrender och under de senaste åren har antisemitiskt präglade konspirationsteorier spridits som en löpeld i digitala miljöer kopplat till kriser och krig, särskilt i relation till Rysslands anfallskrig i Ukraina, Hamas terrorattentat i Israel, Israels krigföring i Gaza och i relation till USA:s och Israels krigföring i Iran och Libanon. Utöver detta har de senaste offentliggörandena av de så kallade Epstein-filerna och de grova brott som uppdagats utlöst en våg av antisemitiskt präglade konspirationsteorier om utländska underrättelsetjänster, multinationella maktstrukturer och ”elitnätverk” (Nexus Projekt, 2026).

---

[50] Andra termer som används istället för globalister eller judar är bland många andra ”(kultur)marxister”, ”dessa med frikort”, ”folkförrädare”, ”finanseliten”, ”de utvalda”, ”vissa familjer”, ”offerkoftor” för att bara nämna några (Pollack Sarnecki m.fl., 2025).

[51] Det rör sig om en anklagelse och myt som från början gick ut på att judar rituellt skulle offra kristna barn under *pesach* (judisk påsk) för att få blod till det osyrade brödet, som först uppstod på 1100-talet, men blev en dominerande berättelse på 1400-talet (Teter, 2020).

3.1.7.2 Konspirationsteorier och våld

Konspirationsteorier kan sägas ligga bakom många, om inte alla, brott mot mänskligheten, samtidigt som också många andra typer av politiskt motiverade brott kan kopplas till ett konspirationstänkande (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Genom historien har mytbildningar alltid spelat en viktig roll, och nationalistiska myter och myter om fienden har i alla tider haft en politiskt mobiliserande funktion (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Det rör sig om ett fenomen som inte minst har använts som ett propagandaverktyg av politiker och makthavare i totalitära regimer, som i Nazityskland. Även i de flesta kommunistregimer har konspirationsteorier använts som ett propagandainstrument och som en konsekvens har den här typen av regimer ofta genomsyrats av en rädsla för konspirationer (ibid.). Utöver att konspirationsteorier används av auktoritära regimer, finns också en nära koppling mellan konspirationsteorier och politisk populism (Butter, 2020). Populistiska politiker positionerar ofta sig själva som fiender till vad de betraktar som etablissemanget, globalister och eliter. Genom att demonisera måltavlor och skapa syndabockar skapar konspirationsteorier effektivt en känsla av gemenskap där ”in-gruppen” eller ”folket” betraktas som offer och ”ut-gruppen” eller ”eliten” som förövare (se t.ex. Ekman, 2022). Forskning visar dessutom att personer med extremistiska åsikter, både till höger och till vänster på den politiska skalan, har en ökad tendens att tro på konspirationsteorier (van Prooijen m.fl., 2015).

Det finns mängder av exempel på händelser, historiska och samtida, där konspirationsteorier direkt har inspirerat eller åtminstone spelat en roll, för att motivera grupper eller individer att utföra våldsamma handlingar. Inte minst antisemitiska konspirationsteorier har historiskt varit centrala för att motivera politiskt motiverat våld och massmord. Jeffery Herf (2006) menar exempelvis att det var de konspiratoriska aspekterna av antisemitismen som var viktigast för att främja dess radikala, folkmordsinriktade konsekvenser (se också Allington & Joshi, 2020). Inspirerade av publikationer som *Sions vises protokoll*, har såväl högerextrema som extrem-islamistiska grupperingar länge spridit konspirationsteoretiska myter om att världen kontrolleras av en judisk konspiration (Lööw, 2016). Forskare har belyst den centrala roll protokollen spelade för den nazityska regimens utrotande av judar (ibid.). Dokumentet publicerades första gången år 1903 och avslöjades tidigt som förfalskat, troligen av den ryska säkerhetstjänsten. Protokollen påstås vara från hemliga möten med judiska ledare som konspirerat med syftet att ta över industrier, infiltrera regeringar och ta över medier för att föra fram sin ”dolda agenda” på bekostnad av icke-judar (Katz & Landes, 2012).

Flera studier ger vid handen att tron på konspirationsteorier har en koppling till stöd för våld, acceptans av våld och avsikt att använda våld (se Belton m.fl., 2026). En studie visar exempelvis att personer som tror på konspirationsteorier i högre grad uttrycker stöd för politiskt våld och oftare uppger att de deltagit i våldsamma handlingar (Enders m.fl., 2024). Den studien visar också att sambandet mellan en generell benägenhet att tolka händelser i termer av konspira-tioner och stöd för politiskt våld har ökat över tid och mer än tredubblats mellan år 2012 och 2022 (ibid.). Forskning visar också att individer som tror på konspirationsteorier i högre grad är benägna att agera mot det rådande politiska systemet, men att de metoder de är villiga att ta till – demokratiska eller icke-demokratiska – påverkas av de samhälleliga förhållanden de verkar i, och huruvida de lever in en demokrati eller inte (Thomas m.fl., 2025).

En rad studier visar således på positiva och statistiskt säkerställda samband mellan tro på konspirationsteorier och både attityder till och benägenhet att använda våld, samtidigt som styrkan i sambanden varierar mellan olika typer av konspirationsteorier (Enders m.fl., 2024). Studier visar också att personer som tror på konspirationsteorier i högre grad uppfattar staten som illegitim och oftare uttrycker starka negativa känslor, samt i högre grad stödjer våld riktat mot staten (Murphy m.fl. 2025). Vidare har forskare exempelvis undersökt föreställningar om valfusk i samband med stormningen av Kapitolium i USA den 6 januari år 2021 och visar att personer som instämmer i sådana konspirationsteorier i högre grad anser att användning av våld kan vara berättigat i den specifika politiska situationen (Koster m.fl., 2026).

Det finns också forskning som visar att sambandet mellan konspirationstro och våldsbenägenhet förstärks hos personer med låg självkontroll och som uppfattar att de står utanför lagstiftningen och rättsliga normer. Detta är faktorer som samverkar och ökar sannolikheten för att konspirationstro leder till våld (Rottweiler & Gill, 2022), samt bidrar till att även förhållandevis oskyldiga konspirationsteorier kan framkalla våldsamma impulser bland extremistanhängare om utgruppen är snävt definierad. Det vill säga om meningsmotståndarna pekas ut på ett tydligt sätt (Guhl, 2023). Sammantaget visar dessa studier på kopplingar mellan konspirationsteorier och våld på flera sätt: i relation till berättigande av våld, genom att våld i vissa situationer uppfattas som legitimt och genom våldsbenägenhet (Enders m.fl., 2024; Belton m.fl., 2026; Murphy m.fl., 2025; Thomas m.fl., 2025; Koster m.fl., 2026).

De flesta studier om detta fokuserar emellertid på attityder till våld, snarare är på faktisk våldsanvändning (Belton m.fl., 2026). En central utmaning för såväl forskare som säkerhetstjänster är således att mer precist förstå hur konspirationsteorier och våld hänger samman. I denna studie undersöks konspirationsteorier på tre nivåer: hos enskilda gärningspersoner (mikronivå), inom extremistiska grupper och nätverk (mesonivå) och som en del av ett bredare informations- och propagandaekosystem (makronivå). De konspiratoriska berättelser som förekommer i materialet delas också in i idealtyper. Syftet är att identifiera vilka drag i konspirationsteorierna som har en särskilt stark koppling till våld.

Tidigare forskning visar hur svenska extremistnätverk ägnar sig åt en omfattande och systematisk spridning av politisk propaganda och konspirationsteorier i digitala miljöer och hur konspirationsteorier utgör en central del av dessa nätverks påverkansaktiviteter (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Med denna studie bygger vi vidare på den forskningen genom att undersöka konspirationsteoriernas koppling till våldsrelaterade brott. Den forskning om propaganda- och påverkansaktiviteter som redovisats i tidigare avsnitt, belyser centrala delar av det samtida informations- och medielandskap[52] där extremistiska aktörer verkar. För att förstå hur tidigare beskrivna fenomen kan hänga ihop med politisk mobilisering till våld, krävs också kunskap om radikalisering, vilket nästkommande avsnitt behandlar.

3.2 Radikalisering – två olika men tätt sammanflätade fenomen

Det blev vanligt förekommande bland forskare, myndigheter och andra att använda termen *radikalisering* efter terrorattentaten den 11 september 2001, för att försöka förstå jihadistisk terrorism (Marwick m.fl., 2022).[53] I de flesta länder i väst har det så kallade kriget mot terrorism varit en av de främsta prioriteringarna sedan dess och en betydande del av forskningen om radikalisering bygger på data kopplad till jihadistiska grupper (se Lee, 2020). Det råder emellertid stor förvirring kring begreppet. Huvudsakligen handlar den om vad det är för fenomen som egentligen beskrivs. Är det den process genom vilken en aktör blir benägen att använda politiskt våld eller är det den process genom vilken en aktör anammar en radikal eller extremistisk ideologi? Under senare år har det blivit allt vanligare att forskare skiljer mellan *kognitiv* respektive *beteendemässig* radikalisering. Det innebär att en skillnad görs mellan att vara tankemässigt övertygad, respektive att vara beredd att agera på den övertygelsen genom att använda våld (Neumann, 2013).

Begreppet definieras fortfarande på olika sätt av olika forskare och det rör sig om en term som ändrat betydelse över tid och som är beroende av sammanhang. En del forskare har ifrågasatt om begreppet alls är fruktbart, medan andra snarare tryckt på vikten av att definiera det så tydligt

[52] Med informations- och propagandaekosystem avses här det sammanhängande system av aktörer, digitala plattformar, medier och nätverk genom vilka politiska budskap och propaganda produceras, sprids, förstärks och omformas.

[53] Under åren som följde bevittnade länder i väst en ny utveckling som kom i form av så kallade ”*home-grown terrorists*”, invånare eller medborgare i ett land som radikaliserades till terrorister och utförde attentat inom landet. Samtidigt riktades uppmärksamheten mot hotet från så kallade ensamagerande, som ansågs de utgöra ett särskilt farligt hot eftersom de var svårare att identifiera och saknade den typ av infrastruktur som gör grupper mer sårbara för bland annat underrättelseinsatser. En annan oro handlade om att utländska stridande som reste för att ansluta sig till rörelser som IS och al-Qaida, skulle utgöra ett allvarligt hot mot sina ursprungsländer (Wolfowicz m.fl., 2022).

som möjligt (se t.ex. Peels, 2024).[54] Radikalisering betraktas i denna rapport som ett anammande av idéer, attityder och övertygelser som *kan* ligga till grund för politiskt motiverat våld, men som inte nödvändigtvis gör det. Även de som stödjer, rättfärdigar, uppmuntrar till eller förmedlar en positiv bild av politiskt motiverat våld betraktas som radikaliserade, även om de inte själva är våldsbenägna. Även individer som själva inte är villiga att ta till våld kan emellertid inspirera andra att göra det (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Utöver detta betraktar vi radikalisering i linje med Pilkington (2023) som ett dynamiskt, samhälleligt och djupt socialt fenomen, oavsett om det rör sig om sociala gemenskaper i digitala miljöer, på fysiska platser, eller både och.

En del forskare har beskrivit radikalisering som en stark vilja att nå social förändring via metoder som inte ryms inom det demokratiska systemet och som processer som medför en ökad vilja att stödja radikala förändringar i samhället och om nödvändigt, med hjälp av icke-demokratiska metoder. De förändringar som strävas efter, står ofta i konflikt med och skulle kunna utgöra ett hot mot, den demokratiska ordningen (Van den Bos, 2018). Andra forskare beskriver radikalisering som en växande beredskap att eftersträva och stödja långtgående förändringar i samhället som står i konflikt med eller utgör ett direkt hot mot den rådande ordningen (se t.ex. Dalgaard-Nielsen, 2010). Forskare har också beskrivit fenomenet som en upptrappningsprocess från icke-våldsamma till mer våldsamma aktiviteter som utvecklats genom en rad komplexa och samverkande faktorer över tid (della Porta, 2018:462).

Eftersom majoriteten av dem som har radikala attityder och legitimerar politiskt våld inte själva utför våldshandlingar har en del forskare ifrågasätt idén om ett ”transportband” från extrema åsikter till extrema handlingar, samt betonat vikten av att studera radikalisering som inte leder till våld (Gaspar m.fl., 2020). Clark McCauley och Sophia Moskalenko (2017) har utformat en tvåpyramidsmodell som skiljer mellan radikalisering av åsikter och radikalisering av handling. Med radikalisering av handling, eller beteendemässig radikalisering, avses en förändring i beteende. Från passivitet till radikala handlingar och i vissa fall våld. Med radikalisering av åsikter, eller kognitiv radikalisering, avser forskarna attitydmässiga och känslomässiga förskjutningar. Från neutralitet till att rättfärdiga våld och vidare till en upplevelse av personlig moralisk skyldighet att använda våld. Hur våld rättfärdigas har också beskrivits inom neutraliseringsteorin (*neutralization theory*) som utvecklades av Gresham Sykes och David Matza (1957). Enligt dessa forskare rättfärdigar gärningspersoner sina handlingar inför sig själva genom olika neutraliseringstekniker, genom vilka exempelvis det egna ansvaret tonas ned, offret görs ansvarigt eller handlingen motiveras med ett högre syfte.

3.2.1 Mekanismer bakom radikalisering

Medan tidigare forskning i högre grad fokuserade på grundorsaker till och drivkrafter bakom terrorism, har en stor del av forskningen under senare år handlat om de olika vägar (*pathways*) som kan leda till terrorism (Wolfowicz m.fl., 2022). Inom forskningen råder idag i princip konsensus kring att radikalisering inte är en enhetlig linjär process utan att det oftare rör sig om en dynamisk och icke-linjär process där individers attityder, känslor och handlingar påverkas av både individuella och kontextuella faktorer (Borum, 2011; McCauley & Moskalenko, 2017). Dessa processer beskrivs ofta som successiva socialiserings- och identifikationsprocesser där en individ, gradvis, börjar identifiera sig med en viss miljö och anamma de uppfattningar och tolkningar av omvärlden som delas av miljön (Marwick m.fl., 2022).

Forskare från olika discipliner har identifierat ett brett spektrum av faktorer som kan bidra till stöd för extremistisk ideologi eller till att individer utför våldsamma politiska handlingar. Bland annat har ideologiska drivkrafter, sociala nätverk, personliga kontakter, gruppdynamik, utlösande livshändelser, tidigare brottslighet, erfarenheter av våld i hemmet, arbetslöshet, socio-ekonomisk utsatthet, spänningssökande och psykisk ohälsa identifierats som betydelsefulla komponenter i radikaliseringsprocesser (se t.ex. Holzer m.fl., 2022). I litteraturen används ofta

[54] Om radikalisering är en process som potentiellt sett kan leda till en ökad användning av politiskt våld, innebär *avradikalisering*, som kontrast, en process som leder till minskad användning av politiskt våld. Att studera mekanismerna bakom radikalisering respektive avradikalisering är således centralt för att besvara frågan om hur politiskt våld uppkommer, hur det kan förebyggas och hur det kan begränsas (della Porta & La Free, 2012).

begreppen drivkrafter och dragningskrafter (push- och pullfaktorer) för att skilja mellan olika typer av mekanismer bakom radikalisering. Drivkrafter kan handla om faktorer i individens liv som utanförskap, förtryck, svårigheter att förena olika identiteter, psykisk ohälsa eller destruktiva familjeförhållanden. Dragningskrafter kan däremot bestå av vad den extremistiska miljön erbjuder, såsom enkla svar på komplexa frågor, gemenskap, status, spänning eller känslan av att vara del av något större (se t.ex. Marwick m.fl., 2022). Även positiva upplevelser – som musik, fest, spänning och känslor av frihet – kan fungera som lockelse, särskilt för unga kvinnor i repressiva familjesituationer. Ofta byts dock en typ av förtryck mot ett annat när en typ av våldsam situation byts mot ett annan (Pollack Sarnecki, 2016). Flera studier illustrerar vidare att vägen in i extremism ofta möjliggörs av specifika händelser, såsom att inte bli antagen till en utbildning, att förlora ett arbete eller att stängas av från skolan eller ha en koppling till instabilitet som kan uppstå i samband med livsomvälvande förändringar (ibid.; Spaaij & Hamm, 2015; LaFree, 2018). Det rör sig ofta om en typ av händelser som är vanliga under övergången från ungdom till vuxenliv som kännetecknas av social instabilitet då individen befinner sig mellan barndomens sociala kontroll och vuxenlivets ansvar och anknytningar (Rostami m.fl., 2018).

Olika modeller har utvecklats för att förstå hur faktorer samverkar i radikaliseringsprocesser. Arie Kruglanski med kollegors (2019) 3N-modell understryker samspelet mellan behov (*needs*), ideologiska berättelser (*narratives*) och sociala nätverk (*networks*). Individens strävan efter betydelse och erkännande kan enligt modellen få en riktning genom ideologiska berättelser som förklarar problem och legitimerar handling, samtidigt som sociala nätverk kan bekräfta både berättelserna och individens agerande. Noémie Bouhanas (2019) S5-modell riktar i stället uppmärksamheten mot samspelet mellan individuell mottaglighet (*susceptibility*), processer som påverkar exponeringen för vissa miljöer (*selection*), de sociala sammanhang där påverkan och handling sker (*settings*), den bredare sociala miljön (*social ecology*) och samhälleliga system (*systems*). Gemensamt är därmed en förståelse av radikalisering som något som behöver analyseras i relation till både individen och de sociala och samhälleliga sammanhang där processen äger rum. Beatrice de Graaf (2024) fokuserar med sin *Radical Redemption Model* särskilt på meningsskapande. Personliga erfarenheter och upplevda orättvisor kan genom ideologiska berättelser ges en innebörd där individen tillskriver sig själv en roll och ett ansvar att handla och där våld eller uppoffring kan framställas som en väg till upprättelse. Rik Peels (2026) argumenterar för att ingen enskild faktor kan förklara terrorism och att olika kombinationer av omständigheter kan leda till liknande utfall. Samma faktorer kan också få olika betydelse beroende på vilka andra förhållanden de samverkar med (ibid.).

Varför vissa individer radikaliseras medan andra inte gör det, trots liknande individuella förutsättningar och exponering för liknande radikaliseringsrelaterade faktorer, samt hur riskindivider och riskgrupper kan identifieras, har också varit centrala frågor inom forskningen om radikalisering. En ansenlig del av forskningen har behandlat individuella och psykologiska faktorer som kan göra vissa personer mer mottagliga för extrema idéer eller mer benägna att ansluta sig till extremistgrupper och begå våldshandlingar. Andra studier har istället riktat in sig på att undersöka samband mellan strukturella faktorer – såsom ekonomiska, kulturella, politiska och sociala förhållanden – och ökad benägenhet att anamma extremistiska idéer eller använda våld. Forskningen har dock ännu inte kunnat leverera några entydiga svar, vare sig på individ- eller samhällsnivå (se Marwick m.fl., 2022). Vissa forskare menar att vägarna till extremism är så individuella att försök att identifiera gemensamma orsaker är meningslösa eller rentav kontraproduktiva (ibid.). Samtidigt återkommer ett antal teman i forskningen som indikerar att vissa individuella och strukturella omständigheter trots allt förefaller öka risken för radikalisering. Erfarenheter eller känslor av utanförskap, marginalisering och diskriminering utgör ett sådant tema i radikaliseringsforskningen och har beskrivits spela en avgörande roll för radikaliseringsprocesserna (Stern, 2004; van den Bos, 2018). Forskning visar exempelvis hur det så kallade kriget mot terrorismen bidragit till upplevelser av förtryck bland muslimer i USA, vilket i sin tur sporrat vissa till radikalisering (van den Bos, 2018).

Forskning om varför personer från välfungerande demokratier anslöt sig till IS efter att kalifatet utropades år 2014 visar att såväl kvinnor som män motiverades av en kombination av faktorer,

däribland upplevt utanförskap, rasism och förtryck, men också av ideologisk övertygelse och av en längtan efter spänning och äventyr, samt en vilja att bidra till ett nytt samhällsbygge under sharialagar (se t.ex. Peresin, 2018). Särskilt unga i andra generationens invandrarfamiljer, ofta bosatta i socioekonomiskt utsatta områden i Europa, tycks vara sårbara för budskap som hävdar att det etablerade samhället är fientligt inställt till dem (Ismail, 2022). Känslor av förnedring har beskrivits som centrala för att förstå radikalisering i relation till islamistisk extremism (Eubner, 2015). För såväl extremislamistiska (Ismail, 2022) som för högerextrema aktörer och relaterade nätverk (Pollack Sarnecki m.fl., 2023) har berättelser om utsatthet och offerskap visat sig vara viktiga för att locka nya anhängare. Forskning visar också att många av dem som ansluter sig till extremistmiljöer i Sverige – oavsett om de är högerextrema eller islamistiska – kommer från instabila och marginaliserade livssituationer (Rostami m.fl., 2018). Samtidigt visar forskning om högerextrem radikalisering att den inte orsakas av fattigdom, förtryck eller marginalisering (Marwick m.fl., 2022). Detta ger vid handen att skillnaderna både inom och mellan olika extremistmiljöer är stora och att det är viktigt att särskilja mellan upplevt och faktiskt utanförskap.

Ett antal studier har utförts om kvinnor i extremistiska miljöer som beskriver allt ifrån kvinnor som sympatiserar med extremistiska våldsbejakande budskap till sådana som inspirerar, rekryterar, samlar in pengar och begår grova våldsdåd (se t.ex. Buril 2017, Eggert 2015, de Leede 2018, Perešin, 2018; Mondani m.fl., 2021). Forskning om högerextrema miljöer och radikaliserade konspirationsmiljöer illustrerar att det trots en mycket utbredd misogyni, finns ett stort antal kvinnliga influerare och ideologer med centrala roller i dessa miljöer (se t.ex. Askanius, 2021; Leidig, 2023). På liknande sätt visar studier om kvinnor som anslutit sig till IS när det så kallade ”kalifatet” utropades i Irak och Syrien, att kvinnor inte sällan motiverades av samma faktorer som män, som exempelvis viljan att bygga upp någonting nytt. Samtidigt förefaller en del kvinnor ha motiverats av en vilja att bryta sig loss ifrån vad de upplevde som förtryckande strukturer – men kom att utsättas för ett än mer brutalt förtryck hos IS (se t.ex. Cook & Vale, 2018). Forskning om kvinnors roller i kriminella och extremistiska miljöer är emellertid fortfarande begränsad. Särskilt begränsad är kunskapen om kvinnor som förövare, eller som både offer och förövare, eftersom kvinnor i hög grad inom forskningen betraktats som offer (se t.ex. Mondani m.fl., 2021).

3.2.2 Sociala aspekter av radikalisering

Under senare år har fokus i hög grad skiftat ifrån sociala aspekter till att handla mer om gärningspersoners individuella karaktärsdrag och den roll psykisk sjukdom spelar för radikalisering (Malthaner m.fl., 2024). Samtidigt har en rad forskare skildrat radikalisering som ett i grunden socialt och kollektivt fenomen. Forskning visar exempelvis att människor ofta blir involverade i extremistgrupperingar på grund av sociala relationer, vänskap och/eller släktskapsnätverk och att individer ofta dras in i extremistmiljöer genom redan existerande sociala relationer, såsom med vänner, familj eller andra närstående. Interaktioner inom dessa nära nätverk beskrivs ibland som en form av ”sociala inkörsportar” där extremistiska idéer både introduceras och förstärks. Studier visar att en hög grad av social exponering för radikala miljöer kraftigt ökar sannolikheten för ideologiskt motiverat våld (Becker, 2021).

En del forskare har understrukit det ofta förbisedda faktumet att deltagande i en våldsam extremistmiljö förutsätter att individen faktiskt har tillgång till en sådan miljö, vilket i sin tur vanligtvis utvecklas genom ansikte-mot-ansikte-interaktion med exempelvis vänner, släktingar, partners eller ideologiska förebilder (Rostami m.fl., 2018). I linje med detta har andra forskare beskrivit radikalisering som processer som formas av upprepad interaktion i specifika sociala sammanhang och miljöer. De sociala sammanhang där individer radikaliseras uppvisar olika grader av intern sammanhållning där ”kollektiva identiteter” kan konstrueras (Pilkington, 2023). Dessa kan vara av olika karaktär, så som religiösa, etniska eller politiska (ibid.). De sociala extremistiska sammanhangen kan både fungera som ideologiska utrymmen och som känslomässiga utrymmen där ilska över upplevda orättvisor kan uttryckas samtidigt som likasinnade identifieras (Malthaner & Waldmann, 2014). De utgör således arenor för viktiga

sociala relationer, särskilt för individer vars familje- eller vänskapsrelationer är bristfälliga (Pilkington, 2023).

Sociala nätverks betydelse har blivit belysta även i relation till så kallade ensamagerande gärningspersoner radikaliseringsprocesser (se t.ex. Sageman, 2004; Horgan, 2014; Hoffman, 2018; Malthaner m.fl., 2024). Det har visat sig att den här typen av gärningspersoner dels ofta har fått idéer, uppmuntran, stöd och tips av andra innan dåden, dels betraktar sig själva som en del av ett större sammanhang (t.ex. Spaaij och Hamm, 2015; Schuurman m.fl., 2018). [55] Ensamagerandes radikaliseringsprocesser tycks i hög grad ske via interaktion med andra radikaliserade individer, både i digitala miljöer och på fysiska platser (Malthaner m.fl., 2024). Det är inte heller ovanligt att den här typen av aktörer tidigare varit medlemmar i etablerade extremistorganisationer eller att de försökt värva andra personer att agera tillsammans med (Schuurman m.fl., 2018). Utöver detta visar forskning att det är vanligt förekommande att en ansenlig del av förövarna innan sina dåd berättar om sina planer, om än i olika omfattning och i olika stadier, för vänner, grannar, familj, kollegor, på sociala medier eller i andra typer av digitala gemenskaper (Spaaij & Hamm, 2015; Hoffmann, 2018).

Att våldet ifrån ensamagerande ökar under vissa tidperioder och kommer i kluster har beskrivits, inte bara som en effekt av så kallade *copycats*, utan som en effekt av spridningsprocesser (*diffusion*) där ”repertoarer” överförs mellan olika rörelser och där en samordning sker genom vilka gärningspersonerna länkar samman sina attacker. Något som skapar en bild av en gemensam identitet, en gemensam fiende och inger en känsla av kollektiv handling (Malthaner m.fl., 2024). Trots att det finns betydande forskning om ensamagerande, saknas fortfarande studier som undersöker de sociala relationer och strukturer som ensamagerande ofta tycks ingå och forskningen om den här kategorin av våldsverkare endast i begränsad utsträckning förts in i bredare diskussioner om politiskt våld och sociala rörelser (ibid). Frågan om i vilken utsträckning ensamagerande är inbäddade i och ”talar för” en rörelse, samt hur deras våldsdåd knyter an till andra aktörers våldsdåd, är betydelsefull för att förstå mekanismerna bakom radikalisering av ensamagerande (ibid.).

Även om viss forskning, som den som redogörs för ovan, belyser sociala och kollektiva dimensioner av ensamagerandes radikalisering, hanteras och bedöms ofta ensamagerande våldsverkare och deras dåd separat, som en egen kategori. Här görs inte en sådan indelning. Vi analyserar istället alla våldsverkare och brott på samma sätt, oavsett grad av anknytning till en gruppering eller miljö.

3.2.3 Radikalisering och digitala miljöer

3.2.3.1 Mediekonsumtion och radikalisering

Sedan terrorismforskningens tidiga utveckling har forskare betonat mediers betydelse i relation till politiskt våld. Forskning om medieeffekter visar samtidigt att effekterna av mediekonsumtion varierar beroende på både medietyp, innehåll och mottagare (Huesmann & Taylor, 2006). Traditionella medier har exempelvis beskrivits som en kanal genom vilken extremistiska organisationer och våldsverkare kan få synlighet. Rapportering om våldsdåd och extremistiska grupper kan ge sådana aktörer möjlighet att nå ut med budskap, stärka sitt varumärke och locka nya anhängare (Weimann, 2005). Studier har också visat att uppmärksamhet kring terrorattacker kan öka intresset för de grupper som kopplas till dessa attacker, bland annat genom ökat informationssökande på internet. Medier kan dessutom förmedla bilder och berättelser om våld, förtryck eller diskriminering riktad mot grupper som mottagaren identifierar sig med. Sådan exponering kan förstärka ilska, identifikation och upplevelser av orättvisa och, i kombination

[55] Medan underrättelse- och säkerhetstjänster länge betonat de potentiella hoten från ensamagerande, så är den grundläggande demografiska kunskapen om den här typen av gärningspersoner begränsad, särskilt i en svensk kontext. Forskare har emellertid undersökt en rad bakgrundsfaktorer avseende ensamagerande i Sverige, som social bakgrund, psykisk hälsa, brottshistorik och relationer till medbrottslingar och jämfört med syskon av samma kön och andra manliga våldsbejakande extremister. De konstaterar att ensamagerande i Sverige främst är födda i Sverige av två svenskfödda föräldrar och att de har en hög grad av tidigare brottslighet, men också av medbrottslighet, vilket i linje med annan forskning tyder på att de inte är helt ensamma i sitt kriminella beteende (Rostami m.fl., 2022).

med andra faktorer, bidra till att våld uppfattas som legitimt eller nödvändigt (se Wolfowicz m.fl., 2022 för en genomgång). Medieinnehåll kan också tas ur sitt ursprungliga sammanhang och användas i propagandasyften. Nyheter och aktuella händelser omtolkas, laddas ideologiskt och sprids vidare via alternativa medier, sociala medier, podcaster och digitala plattformar. Detta har beskrivits som en vanlig strategi bland högerextrema och konspirationsteoretiska aktörer (Pollack Sarnecki m.fl., 2023). Centralt är att effekterna av mediekonsumtion på radikalisering skiljer sig åt beroende på vilken typ av medier och innehåll det rör sig om (Huesmann & Taylor, 2006).

Under de senaste 15 åren har forskningen om radikalisering i allt högre grad förskjutits från traditionella medier till sociala och digitala medier och forskningsfältet om radikalisering och internet har vuxit kraftigt över tid. Som tidigare beskrivits är extremistiska aktörer ofta tidiga användare av ny teknik och anpassar sig snabbt till nya digitala kommunikationsformer (Schelgel, 2021).

3.2.3.2 Ett större samband än andra medierelaterade riskfaktorer

Radikalisering i digitala miljöer har i forskningen ofta behandlats indirekt, genom indikatorer såsom exponering för extremistiskt innehåll, interaktion med sådant innehåll, nätverkskopplingar eller attitydmått. Detta innebär att studier i många fall analyserar villkor eller uttryck som antas vara relaterade till radikalisering, snarare än att följa radikaliseringsprocesser över tid. Detta har bland annat att göra med begränsningar vad gäller tillgång till data, särskilt longitudinella data, men också etiska och praktiska hinder, som tillgång till radikaliserade populationer och risker kopplade till att studera extremism (Rothus m.fl., 2026). Samtidigt understryker flera forskare att digitala miljöer inte kan förstås som en enskild eller tillräcklig orsak till radikalisering utan snarare bör betraktas som en faktor som kan underlätta, förstärka eller påskynda processer som formas av flera samverkande omständigheter (Meleagrou-Hitchens & Kaderbhai, 2017). Den betydelse digitala miljöer har för radikalisering behöver emellertid förstås i förhållande till individers tidigare föreställningar, sociala relationer, individuella sårbarheter och konkreta livssituationer (Rothus m.fl., 2026).

I forskningslitteraturen beskrivs digitala miljöers betydelse för radikalisering på flera nivåer. **På makronivå** beskrivs digitala miljöer som infrastrukturer för informationsspridning och social kontakt. De gör extremistiskt innehåll tillgängligt oberoende av tid och plats och skapar möjligheter för extremistiska aktörer att nå breda målgrupper, sprida propaganda och etablera kontakter med sympatisörer. Forskning beskriver också hur digitala miljöer fungerar som arenor där samhällskonflikter och globala händelser förmedlas, tolkas och diskuteras. Händelser som krig, terrorattacker eller politiska kriser kan i dessa miljöer bidra till att förstärka konfliktnarrativ, upplevelser av hot och misstro mot samhällsinstitutioner. Samtidigt har forskning uppmärksammat hur plattformars algoritmiska rekommendationssystem kan påverka vilka budskap och narrativ som ges störst synlighet och spridning (se Rothus m.fl. 2026 för en översikt).

På mesonivå betonas de sociala processer som utvecklas i digitala grupper och nätverk. Digitala plattformar möjliggör kontinuerlig interaktion mellan likasinnade och kan fungera som socialisationsmiljöer där gruppidentiteter utvecklas, gemensamma normer etableras och tillhörighet förstärks. Forskning visar också hur homogena kommunikationsmiljöer kan bidra till att förstärka redan etablerade uppfattningar, samtidigt som interaktion mellan olika extremistiska miljöer kan leda till ömsesidig radikalisering och ökad polarisering. Digitala miljöer gör det dessutom möjligt för extremistiska grupper att upprätthålla sociala relationer och organisera verksamhet över geografiska och tidsmässiga gränser (ibid.).

På mikronivå visar forskningen hur individuella förutsättningar påverkar mottagligheten för extremistiskt innehåll och social påverkan. Tidigare attityder, identifikation med grupper eller budskap, upplevd marginalisering, social isolering, psykisk ohälsa och andra sårbarhetsfaktorer påverkar hur individer tolkar och reagerar på extremistiskt innehåll. Studier visar också att digitala miljöer kan få särskild betydelse för personer som saknar sociala sammanhang *offline*.

Samtidigt visar forskning att individer inte enbart fungerar som mottagare av propaganda utan också kan bidra till att producera och sprida extremistiskt innehåll vidare (ibid.).

Experimentella studier visar att kortvarig exponering för extremistiskt innehåll sällan leder till direkt radikalisering. Hur individer reagerar är i hög grad beroende av tidigare attityder och av i vilken utsträckning de identifierar sig med de budskap eller grupper som framställs (Reeve, 2019). Digitala miljöer fungerar inte enbart som arenor för exponering för propaganda utan möjliggör också direktkontakt med rekryterare, deltagande i grupper där våld glorifieras och uppmuntras samt spridning av praktiska instruktioner för våldsdåd (Gill m.fl., 2015). Forskningen beskriver därför radikalisering i digitala miljöer som en process där innehåll, tekniska strukturer, sociala relationer samt individuella och strukturella faktorer samverkar. Plattformars utformning kan påverka hur innehåll sprids och används, algoritmer kan påverka vilka budskap som synliggörs, medan individers tidigare erfarenheter och föreställningar påverkar hur budskapen tolkas (Rothus m.fl., 2026). Även om mer forskning behövs, visar forskningen att exponering för radikalt innehåll i digitala miljöer har ett större samband med radikalisering jämfört med andra medierelaterade riskfaktorer. Detta gäller också för radikalisering i form av förändrat beteende (Wolfowicz m.fl., 2022).

I linje med forskning som betonar att internet inte bör förstås som en enhetlig miljö (se t.ex. Rothus m.fl., 2026) används i denna studie termen *digitala miljöer* som ett samlingsbegrepp för digitala plattformar och interaktiva system där människor kommunicerar, skapar, delar och konsumerar information. Begreppet omfattar inte bara sociala medier utan även webbplatser, bloggar, e-post, spelvärldar och spelrelaterade plattformar, podcaster, chattapplikationer, strömningstjänster och andra digitala sammanhang. Med *sociala medier* avses en mer avgränsad kategori av plattformar som är utformade för att möjliggöra interaktion genom exempelvis inlägg, kommentarer, delningar och gilla-markeringar. Samtidigt finns det skäl att utveckla begreppsapparaten för att bättre fånga den variation av digitala delmiljöer som förekommer.

3.2.3.3 Populärkultur, spel, underhållning och radikalisering

Viss forskning beskriver radikalisering i digitala miljöer som en process där individer rör sig från nyfikenhet till övertygelse och ibland vidare till handling genom olika digitala delmiljöer, eller *micro-publics*. Det kan exempelvis röra sig om Discord-grupper, Telegram-kanaler eller olika typer av forum och trådar. I dessa miljöer blandas öppet ideologiskt och extremistiskt innehåll med mer subtila och kodade uttryck. I linje med detta visar forskning att individer sällan radikaliseras via en enskild källa. Det är mer sannolikt att de exponeras för radikalt innehåll och radikala gemenskaper via flera olika digitala plattformar (se t.ex. Zeng & Schäfer, 2021). Det rör sig om en successiv rörelse mellan olika digitala miljöer där olika plattformar fyller skilda funktioner och där användare gradvis förs, eller själva rör sig, mellan plattformar med olika grad av öppenhet, anonymitet, interaktion och ideologisk intensitet. Forskning visar också att extremistiska aktörer ofta använder flera plattformar parallellt som en del av bredare propagandastrategier. Exempelvis används strömningstjänsten Twitch för direktsändningar och spelkommentarer samtidigt som användare hänvisas vidare till andra plattformar med mindre moderering (Fielitz & Ahmed, 2021). Möjlighet till rollväxling (Scrivens m.fl., 2022) och rörlighet mellan olika digitala miljöer förefaller ha betydelse för radikalisering eftersom den ger individer möjlighet att successivt exponeras för olika typer av innehåll, fördjupa sitt engagemang, etablera sociala relationer och röra sig mellan mer öppna och mer slutna miljöer. Forskning visar också att extremistiskt innehåll anpassas och paketeras olika beroende på plattform och målgrupp (Marwick & Lewis, 2017).

Forskningen om radikalisering i digitala miljöer har också behandlat de kulturella uttrycksformer genom vilka extremistiska budskap kommuniceras och görs attraktiva för olika målgrupper. Musik har exempelvis studerats både vad gäller högerextrema (Gaudette m.fl., 2020) och islamistiska (Pieslak, 2015) radikaliseringsprocesser, där låttexter och musikaliska uttryck kan fungera som identitetsskapande och sammanhållande element i subkulturella gemenskaper. Multimodala medier, såsom musikvideor och spel, har samtidigt lyfts fram som betydelsefulla eftersom de kombinerar flera olika uttrycksformer och på det sättet kan förstärka emotionella

och kognitiva reaktioner (Winkler & Pieslak, 2018). Forskare har också studerat så kallad hybridpropaganda, där exempelvis *memes*, musik, video och text kombineras för att göra budskap mer engagerande, emotionellt kraftfulla och lättspridda. Sådana kommunikationsformer har kopplats till radikaliseringsprocesser genom att de kan öka ideologiska budskaps tillgänglighet och attraktionskraft (ibid.).

Under senare år har forskare också undersökt hur extremistisk kommunikation i ökande utsträckning lånar uttrycksformer från spelkulturer, populärkultur och underhållning. Inom ramen för en del av denna forskning har ”spelifiering” (*gamification*) av extremism studerats (Schlegel, 2021). Med *gamification* avses användningen av spelmekanismer i sammanhang som inte är spel, exempelvis poängsystem, rankinglistor, uppdrag, belöningar och berättelser som ger handlingar ett övergripande syfte eller en känsla av att komma vidare. Sådana element används i propaganda för att göra innehållet mer engagerande, skapa motivation att fortsätta interagera med det och uppmuntra fortsatt deltagande. Det kan också bidra till längre exponering för extremistiskt innehåll, underlätta en successiv normalisering av extremistiska budskap – och i kombination med andra faktorer utgöra en del av radikaliseringsprocesser (ibid.). Studier visar att extremistiska aktörer använder spelrelaterade plattformar som Steam, Discord och Twitch för att kommunicera, sprida propaganda och nå nya målgrupper, inte minst unga (Winkler & Wiegold, 2023). Dessa miljöer kännetecknas ofta av hög interaktivitet, informella kommunikationsformer och en stark närvaro av visuella och populärkulturella uttryck, vilket kan bidra till att göra gränserna mellan underhållning och politisk propaganda svåra att dra (ibid.). Forskning pekar vidare på att extremistiska budskap i gamingmiljöer ofta anpassas till plattformarnas uttrycksformer. Det kan handla om humor, ironi, *memes*, spelreferenser och visuella symboler som gör innehållet mer engagerande och lättare att sprida (ibid.). I vissa fall har extremistiska aktörer utvecklat egna spel eller modifierat befintliga spel där våld iscensätts på ett sätt som speglar ideologiska föreställningar. Verkliga attentat har också återskapats i digital form och gjorts spelbara, så att användaren kan inta gärningspersonens perspektiv (Andrews, 2023).

3.2.4 Hur radikalisering undersöks i denna studie

Mot bakgrund av den forskning som redovisats ovan undersöks radikalisering i denna studie genom förhållanden som tidigare forskning har kopplat till radikaliseringsprocesser. Analysen omfattar exponering för, produktion och spridning av politisk propaganda, de sociala relationer, nätverk och organisatoriska sammanhang som gärningspersonerna ofta varit en del av samt de ideologiska föreställningar och referenser som kommer till uttryck i exempelvis manifest, chattar, inlägg i digitala miljöer och andra dokument. Vidare undersöks populärkulturella och andra referenser, som exempelvis musik, spel, *memes* och *edits*, genom vilka ideologiska budskap kommuniceras, reproduceras och ges mening. Sammantaget undersöks därmed – i den mån det finns tillgänglig information – såväl aspekter av kognitiv som beteendemässig radikalisering.

Tidigare forskning har betonat betydelsen av så kallade möjliggörare (*enablers*) i relation till ensamagerandes radikalisering (Spaaij & Hamm, 2015). Med detta avses personer eller andra faktorer som bidrar till att underlätta en radikaliserings- eller våldsprocess, exempelvis genom praktiskt stöd, tillgång till vapen eller ideologisk vägledning. I denna studie skiljs dock mellan ideologisk påverkan och konkreta kontakter. Ideologiska referenser, propaganda och andra inspirationskällor behandlas i de empiriska kapitlen under rubriken **motiv och inspiration.** Kopplingar till specifika, avgränsade nätverk, inklusive kontakter med personer som på olika sätt kan ha underlättat planering eller genomförande av brotten, beskrivs under rubriken **kopplingar**. På det sättet blir det möjligt att analysera hur gärningspersonerna knyter an till andra aktörer, dels genom idéer, förebilder och gemensamma ideologiska referensramar, dels genom konkreta relationer. Eftersom tidigare forskning (se avsnitt 3.2.2) visar att i princip alla ensamagerande i någon mån haft kopplingar till något extremistiskt sammanhang, görs i denna studie som tidigare nämnts, ingen åtskillnad mellan så kallade ensamagerande och andra kategorier.

Den tillgängliga informationen avseende de studerade brotten varierar avsevärt, vilket tidigare beskrivits (se avsitt 1.2). Vi gör varken anspråk på att kunna identifiera psykologiska processer eller kausala mekanismer som lett fram till radikalisering.

3.3 Sammanfattning kapitel 3

I detta kapitel har forskning om politisk propaganda, konspirationsteorier och radikalisering redovisats, med särskilt fokus på hur dessa fenomen relaterar till extremism och politiskt motiverat våld i digitala miljöer. Propaganda definieras i studien som medvetna och systematiska försök att forma mottagares uppfattningar och påverka deras beteenden i en riktning som gagnar propagandistens syften. I kapitlet har vi också redogjort för forskning om hur propaganda och konspirationsteorier används av extremistiska aktörer och auktoritära regimer för att påverka människors verklighetsuppfattning, mobilisera anhängare och förstärka samhällelig polarisering. Här har den deltagandebaserade propagandamodellen beskrivits, det vill säga den modell som används i studien för att analysera interaktionen mellan propaganda och politiskt våld. I kapitlet har vi också redogjort för hur konspirationsteorier definieras i studien: som en världsåskådning och tolkningsmodell och när den sprids, som en form av rasistisk propaganda och som propagandaverktyg. Därutöver har olika perspektiv på radikalisering presenterats. Radikalisering förstås i studien som ett anammande av idéer, attityder och övertygelser som kan ligga till grund för politiskt motiverat våld, men som inte nödvändigtvis gör det. Även de som rättfärdigar, stödjer eller uppmuntrar till våld betraktas som radikaliserade, även om de inte själva är villiga att ta till våld.

I nästkommande kapitel redovisas studiens empiriska material.

4 Det undersökta materialet: brottskategorier, kön, ålder, ideologiska inriktningar, brottsplatser och brottsobjekt

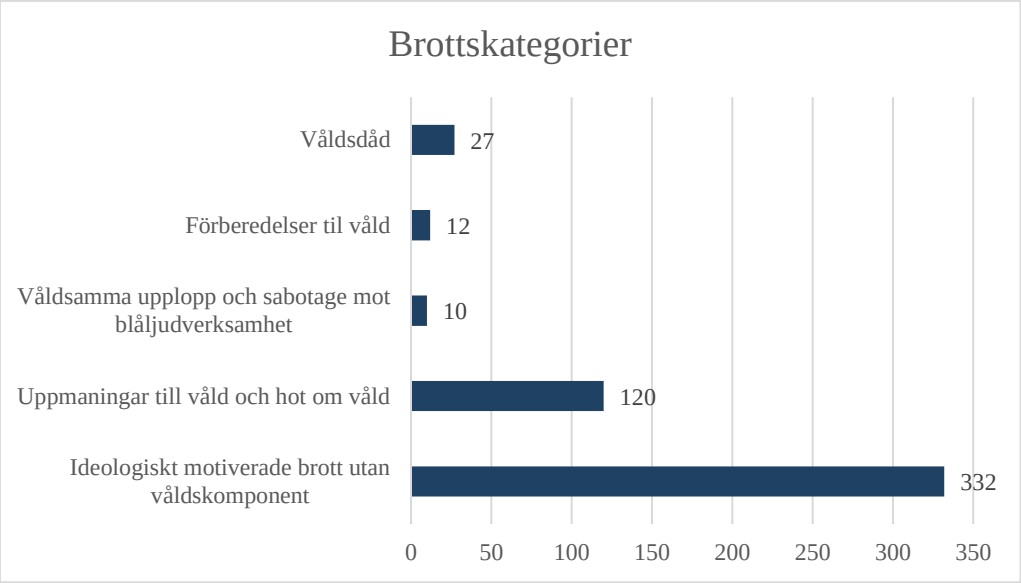
I detta kapitel, samt i de följande fyra kapitlen, redovisas studiens empiriska resultat. Inledningsvis presenteras kortfattat vad tidigare forskning visar om demografi i relation till svensk extremism. Efter det redovisas samtliga händelser som ingått i undersökningen för att ge en övergripande bild av materialets omfattning och sammansättning. Materialet avgränsas därefter till de fall som innehåller en våldskomponent och som utgör studiens empiriska huvudmaterial. För denna delmängd återges bland annat brottskategorier, gärningspersonernas kön och ålder samt uppgifter om brottsplatser.

De data som finns att tillgå avseende ålder, kön och andra bakgrundsfaktorer gällande extremistaktörer i Sverige är begränsad. Enligt en studie som tittar på extremister kända av Säkerhetspolisen år 2016, fanns under den tiden i Sverige 382 individer i vad forskarna benämner som vitmaktmiljön, 193 individer i vad de benämner som den autonoma miljön och 785 personer i vad de benämner som den islamistiska miljön (Rostami m.fl., 2018). Aktörer i den islamistiska miljön har högst medelålder 25,7 år och den autonoma miljön och vitmaktmiljön har en genomsnittsålder på 22,5 respektive 22,9 år. Andelen inrikesfödda är 28,3 procent i den islamistiska miljön, 97,1 procent i vitmaktmiljön och avseende den autonoma miljön är 87–97 procent av individerna födda i Sverige. Den autonoma miljön har högst andel högskoleutbildade individer, följd av den islamistiska miljön. Den autonoma miljön har också högst andel kvinnor jämfört med övriga extremistmiljöer.

Det är rimligt att anta att dessa data avser de mest brottsaktiva och våldsamma individerna, eftersom det rör sig om individer som är föremål för Säkerhetspolisens och Polismyndighetens bevakning. Om miljöerna definieras bredare, som i denna studie, saknas emellertid för tillfället tillförlitliga uppgifter avseende ålder, kön och andra bakgrundsfaktorer. Våra data är insamlade med helt annan metodik än ovanstående, och är inte direkt jämförbara med de som presenteras ovan.

4.1 Studiens fullständiga material: 501 händelser

För samtliga 501 ideologiskt motiverade brott som identifierats under perioden 2019–2025 har det varit möjligt att fastställa vilken typ av brott det rör sig om, samt kön och ålder på gärningspersonerna. Som beskrivits i metodavsnittet omfattar materialet, det vill säga förundersökningarna, flera olika brottsrubriceringar. För att möjliggöra en mer överskådlig analys har brotten delats in i följande kategorier: våldsdåd, förberedelser till våld, våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet samt uppmaningar till våld och hot om våld. Därutöver redovisas även ideologiskt motiverade brott utan våldskomponent.

Figur 1. Fördelning mellan brottskategorier

Diagrammet visar följande fördelning mellan brottskategorierna: 27 fall avser våldsdåd, 12 fall avser förberedelser till våld, 10 fall rör våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet, 120 fall omfattar uppmaningar till våld och hot om våld och 332 fall avser ideologiskt motiverad brottslighet utan våldskomponent.

4.2 Kort om ideologiskt motiverade brott utan våldskomponent

Ideologiskt motiverade brott utan våldskomponent ingår inte i studiens empiriska huvudmaterial. Kategorin omfattar emellertid en betydande del av det totala materialet och består huvudsakligen av hets mot folkgrupp utan explicita våldsinslag. Även om dessa brott inte innehåller en direkt våldskomponent innehåller många av dessa en grov och avhumaniserande retorik riktad mot bland annat judar, muslimer, svarta, hbtqi-personer och invandrare mer generellt. En stor andel av dessa utgörs av konspirationsteoretiska och avhumaniserande resonemang riktade mot minoritetsgrupper.

Brott utan våldsinslag ingår inte i studiens huvudmaterial och analyseras därmed inte närmare. Uttryck utan en direkt våldskomponent betraktas samtidigt som centrala att förstå i relation till de våldsbrott som redogörs för i denna studie. Genom att vissa grupper framställs som mindre mänskliga, moraliskt underlägsna eller som ett hot kan ett avhumaniserande språkbruk emellertid legitimera och normalisera exkludering och våld (se t.ex. Haslam, 2006). Vi återkommer till detta i rapportens slutsatser.

Även om brott utan våldskomponent alltså inte ingår i huvudmaterialet kan det noteras att högst medelålder återfanns i denna kategori (43,8 år). Av dessa 332 fall (347 gärningspersoner) är 293 män (85%) och 52 kvinnor (15%.) I två fall saknas uppgift om kön.

4.3 Huvudmaterialet: 169 händelser med våldskomponent

De brottskategorier som används i studien fångar olika former av våldsrelaterad aktivitet. Kategorin våldsdåd avser genomfört fysiskt våld riktat mot personer eller egendom. Våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet skiljer sig delvis från detta genom att brotten ofta sker kollektivt och i konfrontation med myndighetsföreträdare. Förberedelser till våld omfattar i stället handlingar kopplade till planering, organisering och/eller kapacitetsuppbyggnad inför våldsdåd. Uppmaningar till våld och hot om våld utgör slutligen en kommunikativ form av

våldsrelaterad praktik, som går ut på att hota individer eller grupper eller att mobilisera till handling. De 169 fall som återstår efter att händelser utan våldskomponent sorterats bort utgör studiens empiriska huvudmaterial. För dessa fall finns information om gärningspersonernas ålder och kön, brottsplats samt, i vissa fall, brottsobjekt.

4.3.1 Identifierade ideologiska huvudinriktningar/miljöer

De huvudsakliga ideologiska inriktningar eller miljöer som identifierats i materialet är vad vi benämner som *traditionella högerextrema inriktningar*, *extremislamistiska inriktningar*, *extremistiska vigilanterelaterade inriktningar*, *nihilistiska/misantropiska inriktningar*, *vänsterextrema inriktningar*, *extremistiska miljö-, klimat- eller djurrättsaktivistiska inriktningar* samt *incel- och manosfärrelaterade inriktningar*. Det finns även en händelse med koppling till vad som här benämns som *extremistiska antirasistiska inriktningar*. Detta fall utgör, som nämnts, ett gränsfall och illustrerar hur svårt det kan vara att urskilja ideologiska motiv (se avsnitt 2.1). Det är viktigt att understryka att det finns gärningspersoner som inte på ett tydligt sätt kan kopplas till någon av dessa inriktningar. I kapitel 9 redogörs för vad som karaktäriserar dessa olika inriktningar. Kategoriseringarna görs med utgångspunkt i den tidigare forskning som redogörs för i kapitel 2 samt utifrån studiens empiriska material. En samlad bedömning görs av de idéer, praktiker och nätverkskopplingar som framträder i materialet.[56]

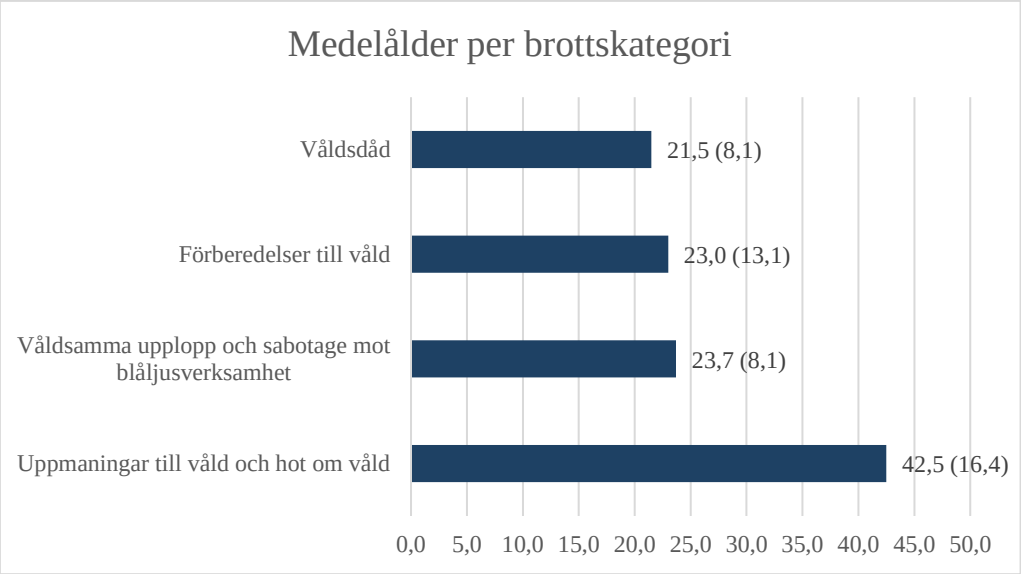
4.3.2 Gärningspersonernas kön och ålder

I vissa fall förekommer ett stort antal individer i en och samma händelse medan det i andra fall endast är en individ per fall. Av de gärningspersoner som ingår i huvudmaterialet var 573 individer män (94 procent), medan 34 individer (6 procent) var kvinnor. Materialet domineras således tydligt av män. Kvinnor förekommer endast i ett begränsat antal fall. I huvudsak i relation till misshandel, våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet samt i uppmaningar till våld och hot om våld. Inga kvinnor förekommer bland förberedelsefallen.

Fördelat efter ideologisk inriktning återfinns kvinnor bland de gärningspersoner som begått brott med koppling till extremislamistiska, extremistiska vigilanterelaterade och extremistiska miljö-, klimat- eller djurrättsaktivistiska miljöer samt i det fall som har möjliga kopplingar till extremistiska antirasistiska miljöer. Inga kvinnor har begått brott med en koppling till traditionella högerextrema, vänsterextrema, incel- och manosfärrelaterade eller nihilistiska/misantropiska miljöer.

I tre av fallen som rör uppmaningar till våld och hot om våld saknas uppgift om gärningspersonens kön. Procentsatserna som anges avser procent gällande de fall där kön är känt.

[56] Beteckningarna på dessa inriktningar är ibland långa, därför beskrivs de i vissa fall något kortare i de figurer som förekommer i studien.

Figur 2. Medelålder per brottskategori (standardavvikelse inom parentes)

Gärningspersonernas genomsnittsålder uppgick till 28,4 år, men variationen mellan brottskategorierna var betydande. Lägst medelålder återfanns i kategorierna våldsdåd (21,5 år) och våldsamma upplopp (23,7 år). För förberedelser till våld var medelåldern 23 år, medan den var betydligt högre för uppmaningar till våld och hot om våld (42,5 år). Som nämns ovan så var medelåldern högst bland ideologiskt motiverade brott utan våldskomponent (43,8 år).

4.3.3 Brottsplatser: digitala och fysiska

Av de 169 fallen med våldskomponent ägde 64 händelser (38 procent) rum på fysiska platser och 103 (62 procent) i digitala miljöer. Två fall avsåg förberedelsebrott där platsen för det planerade brottet inte kunnat fastställas. I de fall där platsen varit känd har den planerade brottsplatsen registrerats.

De fysiska brottsplatserna omfattar både offentliga miljöer, såsom torg, parker, resecentrum och restauranger, och icke-offentliga miljöer, exempelvis privata bostäder och skolor. I de digitala miljöerna förekommer flera olika plattformar, ibland inom ramen för samma brott. Bland dessa återfinns Facebook, VKontakte, X (tidigare Twitter), TikTok, Instagram, Snapchat, Discord, Telegram, Youtube, Whatsapp samt webbplatser tillhörande organisationer eller privatpersoner.

4.3.4 Brottsobjekt: varierar mellan brottstyper

Brottsobjekten varierar mellan brottskategorierna. Offer för de genomförda våldsdåden är bland annat personer som tillhör religiösa och etniska minoriteter samt andra personer som gärningspersonerna uppfattat som politiska fiender. I de fall som rör förberedelser till våld framkommer i flera fall att tilltänkta mål för attackerna varit individer i skolor, politiska företrädare, poliser, minoritetsgrupper eller andra som gärningspersonerna uppfattat som politiska motståndare. Vid våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet riktas våldet främst mot poliser, annan blåljuspersonal och egendom i offentliga miljöer. Uppmaningar till våld och hot om våld har bland annat riktats mot judar, muslimer, politiker, journalister, hbtqi-personer eller andra uppfattade fiender. Materialet omfattar också barn och unga som i digitala miljöer utsatts för trakasserier, utpressning och påtryckningar att skada sig själva eller begå självmord.

4.3.5 Brottskategorier i relation till ideologiska inriktningar

Flest brott har begåtts av aktörer med en koppling till traditionella högerextrema miljöer, följt av aktörer med en koppling till extremislamistiska och extremistiska vigilanterelaterade miljöer.

Individer med en koppling till högerextremism är skyldiga till brott i alla brottskategorier utom våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet. De dominerar särskilt bland våldsdåd, förberedelsebrott samt hot och uppmaningar till våld. Extremislamistiska aktörer har begått förberedelsebrott samt är skyldiga till våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet. Extremistiska vigilanterelaterade aktörer har främst begått våldsdåd. Nihilistiska/-misantropiska aktörer har främst begått våldsdåd, vilket också gäller ett enstaka fall med incel- och manosfärrelaterad inriktning. Brott med en koppling till övriga extremistmiljöer förekommer i begränsad omfattning. Aktörer med en koppling till vänsterextremism förekommer i ett fall av mordbrand och i fall av hot och uppmaningar till våld. Aktörer med en koppling till extremistisk miljö-, klimat- eller djurrättsaktivism förekommer i enstaka fall i samband med hot om våld. Därutöver finns ett fall av våldsamt upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet med möjlig koppling till extremistisk antirasism. Som nämnts i metoddelen utgör detta ett gränsfall avseende inkludering.

4.4 Sammanfattning kapitel 4

Kapitlet visar att det empiriska materialet omfattar flera olika typer av våldsrelaterad brottslighet. Gärningspersonerna är i huvudsak män. Kvinnor förekommer i brott som våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet samt kopplat till vissa händelser med en koppling till extremistiska vigilanterelaterade miljöer. Ålder varierar mellan brottskategorierna, där genomfört och kollektivt våld kännetecknas av lägre medelålder än exempelvis brott tillhörande kategorin hot om våld och uppmaningar till våld. Även vilka brottsoffren är skiljer sig delvis mellan kategorierna. De är bland annat individer som tillhör minoritetsgrupper, har utländsk bakgrund eller uppfattas av förövarna som politiska fiender. Flest brott har begåtts av aktörer med en koppling till traditionella högerextrema miljöer, följt av extremislamistiska, extremistiska vigilanterelaterade miljöer respektive misantropiska/nihilistiska miljöer.

I de kapitel som följer presenteras en fördjupad genomgång av de **66 fall** som analyserats mer ingående. Fallen har valts ut eftersom det finns mer omfattande information tillgänglig om dessa, vilket möjliggör en mer detaljerad analys i relation till studiens syfte och frågeställningar. Genomgången behandlar bland annat händelseförloppen, motiven, centrala ideologiska komponenter och nätverkskopplingar samt aspekter av radikalisering och möjliga varningssignaler, i de fall detta framkommer av materialet.

I efterföljande kapitel beskrivs de helt eller delvis politiskt motiverade våldsdåd som ingår i studiens underlag.

5 Våldsdåd

I detta kapitel beskrivs de politiskt motiverade våldsdåd som begåtts under den tid som omfattas av undersökningen. Denna kategori omfattar våld mot enskilda individer och grupper. Några av fallen rör även mordbrand.

5.1 Fall 5:1 – Mord: högerextremism, den djupa staten och kartläggning av meningsmotståndare

”Ett hjältedåd riktat mot hela Almedalen och den styrande eliten där…”[57]

5.1.1 Händelsen

År 2022 mördades Ing-Marie Wieselgren, som då var nationell samordnare för psykiatrifrågor på Sveriges kommuner och regioner (SKR), under den så kallade Almedalsveckan. Förövaren var en 32-årig man som greps i närheten av brottsplatsen. Under förundersökningen framkom uppgifter som visade att Ing-Marie Wieselgren var en av flera potentiella måltavlor. En annan var Centerpartiets dåvarande partiledare Annie Lööf och ytterligare en annan var SVT:s dåvarande VD Hanna Stjärne.[58]

5.1.2 Motiv och inspiration

Efter attentatet beslagtogs föremål både från den plats där gärningspersonen hade övernattat precis innan dådet och i hans bostad. Bland de föremål som konfiskerades fanns bland annat handskrivna anteckningsböcker och elektronisk utrustning. Av den IT-forensiska undersökningen framkommer gärningspersonens aktiviteter i sociala medier, hans webbhistorik, sparade skärmavbilder, digitala anteckningar och andra dokument. Den elektroniska utrustningen och de föremål som konfiskerats visar tillsammans med gärningspersonens utsagor och annat underlag som finns att tillgå, att gärningspersonen var inspirerad av nazism, antisemitism och andra former av rasism samt av en rad konspiratoriska föreställningar om bland annat ”den djupa staten”.[59]

I förhör beskrev gärningspersonen Almedalsveckan som ett ”slagfält” och ett tillfälle att attackera de han uppfattade som ”antagonistiska utgrupper”, eller ”fiender”. Med detta avsåg han allt ifrån journalister till högt uppsatta myndighetspersoner och politiker. Attentatet beskrev han som ”ett hjältedåd riktat mot hela Almedalen och den styrande eliten där”. Han motiverade valet av Almedalsveckan som tidpunkt för attentatet med att den är en ”väldigt viktig symbol för det svenska samhället och den svenska eliten”. Eliten definierade han som karriärpolitiker från vänster till höger, förenade i en strävan att förändra samhället i en negativ riktning, samt ”media och proffstyckare”. [60] Den ”verkställande makten”, menade han, hade genomfört ett demokratiskt omdanande av Sverige. I förhör beskrev han mordoffret som någon som tjänade ”psykopaterna som styr samhället” och som en person som ”upptagit en samhällsposition där hon utför den viljan, konsensusviljan, den psykopatiska konsensusviljan som gäller”.

Det framgår av förundersökningsprotokollet att han tidigare varit medlem i Sverigedemokraterna (SD), eller åtminstone påstod han sig ha varit det, men att detta var flera år tidigare. [61] Han förtydligade i förhör att partiet inte varit en av hans måltavlor, trots att han såg partiet som en del av den ”psykopatiska makteliten”. Han framhöll det som positivt att

[57] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2022).
[58] Förundersökningsprotokoll, 2022; Dom, 2022.
[59] Förundersökningsprotokoll, 2022; Dom 2022.
[60] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[61] Förundersökningsprotokoll, 2022.

partiet hade strävat efter att motverka ”massinvandring” och gav i texter och förhör uttryck för konspiratoriska idéer med en koppling till det så kallade folkutbytet.

När gärningspersonen tillfrågades i förhör om hur han kommit i kontakt med nazismen och nazister, svarade han att det var genom internet. Han berättade att han hade följt ”svensk alt-right rörelse”, hädanefter hänvisad till som alternativhögern och känt en viss samhörighet med den.[62] Han berättade också att han ansåg att alternativhögern hade uppnått en djupare förståelse av verkligheten än NMR.[63] Gärningspersonen beskrev i förhör att han fått ”politiskt utlopp” genom att fram till år 2017 delta i demonstrationer anordnade av NMR samt genom att vara aktiv på deras digitala plattformar. Han uttryckte respekt för att NMR:s medlemmar åtminstone ”försökte” att agera utifrån organisationens ideologi.[64] Samtidigt förtydligade han att han inte längre hade något med NMR att göra och att han tagit avstånd ifrån organisationen

Han beskrev i förhör att han följt vad som pågick inom alternativhögern och förklarade att han haft ”läromästare” inom denna miljö som signalerade till honom genom sina texter, varav en av dessa hade varit särskilt betydelsefull för honom. Denna läromästare hade, enligt gärningspersonen, varit en ”sagomästare” som hade försökt hantera ”limbo-tillvaron som spökpojke” som samhället har förpassat honom till.[65] Förhörsledaren ställde inte några följdfrågor om läromästarna.[66] Av förundersökningsprotokollet framgår emellertid att gärningspersonen veckorna innan attentatet besökte en sida tillhörande Nordisk styrka,[67] en nationalsocialistisk organisation som grundades år 2019 efter en splittring inom NMR. På hemsidan publiceras artiklar där deras ideologi, organisatoriska strategi och syn på diverse samhällskeenden beskrivs. Sökningar som gjordes under månaderna innan mordet i Almedalen rörde bland annat vapen, knivar, svärd och bågar – inklusive tarotkort. Tarotkort förekommer även i beslagen. Inom nyandliga miljöer är tarotkort ett vanligt förekommande inslag som används för att tolka önskningar och möjliga framtida utvecklingar.[68] Sammantaget framkommer att gärningspersonen var djupt präglad av konspiratoriska, rasistiska och nazistiska föreställningar om samhället, med inslag av naturmysticism och nyandlighet.

5.1.2.1 Den djupa staten och ideologisk litteratur

Ett återkommande tema i förhör var det gärningspersonen kallade ”den djupa staten” och ”djupstatsaktörer”. Donald Trump utgjorde enligt honom ett illustrativt exempel på en politiker som försöker motarbeta den djupa staten och den politiska korrekthet som karaktäriserar den. Etablerade mediers negativa rapportering om Trump belyser, menade han, den djupa statens motstånd mot kritik. Han menade vidare att det finns ”djupstatsaktörer som har ett uppenbart intresse att det sker terroristattacker och skapa destabilisering” och att de ”jävlas med olika oppositionsgestalter på olika sätt och vis”. I somliga kretsar inom alternativhögern existerar enligt gärningspersonen en idé om att personer som likt honom själv väljer att agera, går den djupa statens ärenden. Detta är, menade han, en felaktig föreställning som propageras av tongivande personer inom alternativhögern som i det fördolda i själva verket själva tjänar den djupa staten.[69] Gärningspersonen tillbakavisade i förhör bilden av att han själv skulle vara konspiratorisk och beskrev att han betraktade sig själv som mer rationell än ”stollar” på samma ”nivå” som exempelvis Alex Jones, grundare av den alternativa medieplattformen *InfoWars*.[70]

Utdrag ur en chattkonversation med en vän[71] - som hänvisade till sig själv som ”smygnazist” och beskrev att han var medlem i den etnonationalistiska föreningen Det fria Sverige (DFS) -

[62] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[63] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[64] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[65] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[66] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[67] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[68] Förundersökningsprotokoll, 2022; Pollack Sarnecki m.fl., 2023.
[69] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[70] Förundersökningsprotokoll, 2022. Alex Jones är en högerextrem opinionsbildare som – inte minst genom den egna plattformen InfoWars – gjort sig känd för spridandet av konspirationsteorier och desinformation kring en rad olika ämnen och händelser (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).
[71] Förundersökningsprotokoll, 2022. Vännen beskrivs i domen i målet som en ”känd högerextremist”, vilket förefaller vara ett missförstånd eller en felskrivning från tingsrättens sida.

ger ytterligare inblick i gärningspersonens föreställningsvärld. I den konversationen beskriver han bland annat att ett prioriterat område för hans fortsatta personliga utbildning var att lära sig om ”judisk makt” eftersom ”i princip alla judar nu visat sin makt i att använda sin nästintill religiösa samhällsroll till att moralhetsa mot all genuin opposition”.[72] Han ansåg vidare att skapandet av DFS år 2017 var ett positivt initiativ men att det fanns vissa skillnader ”i visionen” mellan honom och organisationen.[73] Skiljelinjen gick vid ”deras mer långsiktiga parallell-samhälles-ideal framför att försöka mobilisera emot och konfrontera nuvarande samhällsmakt”.[74] Även de drivande personerna bakom projektet Nordisk alternativhöger omnämns i positiva ordalag av gärningspersonen.[75] I chattkonversationen skriver gärningspersonen också att han blev ”medveten om invandringsfrågan” runt år 2010 och att han hade röstat på Sverigedemokraterna i valet samma år.[76] Vad han uppfattade som partiets tillkortakommanden drev honom emellertid vidare till ”William Pierce och *full redpill*”.[77] William Pierce är en inflytelserik sedan länge avliden amerikansk högerextremist som, under pseudonymen Andrew McDonald publicerade romanerna *The Turner Diaries* och *Hunter*.[78]

Han berättade även i förhör att han ansåg att Peter Mangs[79] och Anders Behring Breivik hade gjort nytta genom sina dåd. Att gärningspersonen hyste en fascination för Anders Behring Breivik och andra ideologiskt motiverade gärningspersoner framgår även av annat material som beslagtagits. Bland annat hittades delar av Breiviks politiska manifest på en hårddisk och webbhistoriken visade att gärningspersonen veckorna innan dådet läst om Breivik. I en anteckning skrev gärningspersonen att han inlett sommaren med att läsa om bland annat Breivik och NMR, ”utan vare sig högt intresse eller motstånd”. I en annan anteckning tycks han hänvisa till sig själv som en svensk Behring Breivik och det framgår att han fantiserade om att mörda förskolebarn. Han visade även intresse för Brenton Tarrant, som år 2019 mördade 51 personer i en attack mot två moskéer i Christchurch på Nya Zeeland och Martin Bryant, som 1996 mördade 35 personer i ett attentat på Tasmanien i Australien. Dygnet innan hans eget attentat läste han ett flertal artiklar och inlägg i sociala medier om ett attentat i Highland Park i Illinois i USA som skedde den 4 juli 2022, där sju personer sköts ihjäl.[80]

5.1.2.2 Kartläggning av meningsmotståndare

I utdrag från en chattkonversation mellan gärningspersonen och en vän framgår att tankarna om att begå ett våldsdåd sträckte sig långt tillbaka i tiden. På en krypterad hårddisk som beslag-togs under förundersökningen fanns ett omfattande register över individer och organisationer. Innehållet på hårddisken beskrivs i förundersökningsprotokollet som äldre IT-material och registret, som fanns i en mapp med namnet *Operation Werwolf*, hade skapats och uppdaterats av gärningspersonen flera år tidigare. Registret innehöll fler än 200 namn varav många, men långtifrån alla, är offentliga personer. I en undermapp med namnet *Landsförrädare* fanns mappen

[72] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[73] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[74] Förundersökningsprotokoll, 2022. Det fria Sverige (DFS) är en ideell förening som bildades hösten 2017. Bland grundarna finns ett antal personer med en bakgrund inom nationalsocialistiska sammanslutningar och föreningen står på en etnonationalistisk grund. Ett av föreningens mål är att etablera ”svenska områden” och parallellsamhällen för etniska svenskar (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).
[75] Nordisk alternativhöger är ett numera insomnat initiativ som gjorde anspråk på att i en svensk kontext förvalta de idéer som präglade den amerikanska alternativhögern.
[76] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[77] Förundersökningsprotokoll, 2022. Att vara *redpilled*, eller på svenska ”rödpillrad”, syftar på att se verkligheten för vad den är. Begreppet har sitt ursprung i filmen *The Matrix* (1999) och populariserades av alternativhögern under 2010-talet (Nilsson, 2021). I ett högerextremt sammanhang innebär det ytterst att vara införstådd med den så kallade judefrågan.
[78] Förundersökningsprotokoll, 2022. *The Turner Diaries* var ursprungligen en följetong som den nazistiska organisationen *National Alliance,* grundad och ledd av William Pierce fram till hans död 2002, publicerade i sin tidning med start i januari 1975. Tre år senare, 1978, sammanställdes de olika avsnitten och publicerades efter viss redigering för första gången i bokform. Det är en dystopisk, våldsförhärligande och rasistisk berättelse om ett framtida USA där bokens huvudkaraktär, Earl Turner, är del av en motståndsrörelse som tar strid mot den judiskt styrda regimen och som kulminerar i avrättningar av rasförrädare och icke-vita. *Hunter* publicerades 1989 och är en berättelse om en veteran från kriget i Vietnam som begår en serie av rasistiskt motiverade mord (Pierce, 1978).
[79] Peter Mangs dömdes i april 2013 till livstids fängelse för två mord, ett antal mordförsök och flera andra brott efter en serie av rasistiskt motiverade skjutningar i Malmö mellan åren 2003 och 2010.
[80] Förundersökningsprotokoll, 2022.

#Register som i sin tur innehöll mapparna *#Klass A*, *#Klass B* och *#Klass C*. Klassificeringen kan tänkas utgöra en rangordning av möjliga brottsoffer.[81]

En av de personer som ingick i mappen *#Klass A* var Annie Lööf, som sedermera också kom att bli en av måltavlorna i Visby. Gärningspersonen uttryckte ett specifikt intresse för Annie Lööf, som han hade följt sedan ”Reinfeldt-tiden”. Han ansåg att Lööf, i egenskap av att vara den partiledare som innehaft sin roll längst, har mer att svara för gällande ”massinvandrings-frågan”. Följaktligen hade hon utgjort en av hans tänkbara måltavlor. Samtidigt uppgav han att syftet med attentatet i Visby var att slå till mot den ”styrande eliten”, inte specifikt Annie Lööf.[82]

Även Fredrik Reinfeldt, som gärningspersonen i en chattkonversation flera år tidigare, hade uttryckt tankar om att mörda, ingick i mappen *#Klass A* tillsammans med två andra politiker, en från Liberalerna och en från Socialdemokraterna samt en tidigare ärkebiskop för Svenska kyrkan. Gärningspersonen antog emellertid att någon annan skulle hinna före honom med att skjuta Reinfeldt då det, enligt gärningspersonen, existerar ”en tradition” i Sverige av att ”avliva landsförrädare”. Som exempel lyfte han fram morden på Olof Palme och Anna Lindh. Bland de sju personer som ingick i *#Klass* A fanns också en forskare och en journalist. Mappen *”Ofullbordad”,* där merparten av de över 200 personer som blivit kartlagda återfanns, bestod av en blandning av politiker, företrädesvis från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänster-partiet, samt av artister, skribenter och aktivister. Ett tema som genomsyrar kartläggningen före-faller vara att det handlar om personer som givit uttryck för en positiv syn på invandring, gjort antirasistiska ställningstaganden eller som själva har, eller uppfattas ha, invandrarbakgrund eller är icke-vita.[83]

5.1.3 Kopplingar

I utdrag ur en chattkonversation som ingår i brottsutredningen, framgår att gärningspersonen som svar på en fråga om huruvida han var medlem i NMR eller någon annan organisation, svarade att han inte var med ”annat än som stödmedlem och sporadisk nordfront hjälparbetare + demodeltagare”. Han berättade samtidigt att han avsåg ansöka om officiellt medlemskap under hösten.[84] Det framkom inget i utredningen i övrigt som tyder på att tankarna om ett fördjupat engagemang i NMR skulle ha förverkligat. I en annan konversation skrev att han samtidigt att övervägde att rösta på NMR under förutsättning att utsikterna för en seger för det högerextrema partiet Alternativ för Sverige (AFS) var låga.[85] Det framkommer sammantaget att gärningspersonen under många år varit anhängare av diverse olika nazistiska och högerextrema nätverk.

5.1.4 Rättsligt utfall

Gärningspersonen åtalades för terroristbrott för att uppsåtligen ha berövat Ing-Marie Wieselgren livet samt för förberedelse till terroristbrott för att med uppsåt att utföra eller främja terroristbrott ha skaffat, förvarat och transporterat föremål särskilt ägnade som hjälpmedel till brottet i syfte att genom mord eller grov misshandel beröva Annie Lööf livet eller tillfoga henne allvarlig kroppsskada. Han åtalades också för två fall av narkotikabrott och ett fall av ringa narkotikabrott.[86] Han dömdes för mord, förberedelse till terroristbrott och narkotikabrott. Tingsrätten bedömde att mordet på Ing-Marie Wieselgren inte var att betrakta som ett terrorist-brott. I domskälen framhölls att hennes position som nationell samordnare för psykiatrifrågor inom SKR inte var sådan att den i sig skulle medföra att mordet på henne allvarligt hade kunnat

[81] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[82] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[83] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[84] Förundersökningsprotokoll, 2022. Nordiska motståndsrörelsen är en nordisk, nationalsocialistisk organisation som grundades 1997 (som Svenska motståndsrörelsen) och som förutom Sverige även bedriver offentlig verksamhet i Danmark, Norge och på Island. I Sverige har organisationen en parlamentarisk gren och är registrerad hos Valmyndigheten som ett parti. Organisationen erbjuder tre former av medlemskap varav ett betecknas som ”stödmedlemskap”. Som stödmedlem ställs inga andra krav på den enskilde än ett ekonomiskt bidrag. Nordfront är en hemsida som tillhör organisationen (Pollack Sarnecki m.fl., 2023; Strindberg & Enkvist, 2023).
[85] Förundersökningsprotokoll, 2022. Alternativ för Sverige är ett svenskt högerextremt parti som bildades i början av år 2018 (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).
[86] Stämningsansökan, 2022.

skada Sverige. Tingsrätten konstaterade vidare att platsen för dådet sammantaget med övriga omständigheter inte heller gav för handen att gärningen hade eller kunde ha allvarligt skadat Sverige. Påföljden bestämdes, eftersom brotten bedömdes ha begåtts under påverkan av en allvarlig psykisk störning, till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.[87]

5.2 Fall 5:2 – Attentat i skola: islamofobi, antisemitism och rasism mot svarta

> ”Jag har ganska radikala åsikter. Men ingen verkar lyssna, på internet eller så. Jag vill att fler ska lyssna…”[88]

5.2.1 Händelsen

År 2021 blev en manlig lärare vid en skola i södra Sverige knivhuggen i skolans lokaler av en ensam gärningsperson. Ytterligare ett antal lärare och elever på skolan blev hotade med kniv. Förövaren var en 15-årig pojke tillika elev på skolan som greps i anslutning till brottsplatsen efter att polis hade tillkallats. I samband med gripandet hotade pojken också en polis med kniv.[89]

Några veckor före attentatet hade pojken polisanmälts för olaga hot efter att det hade kommit till Polismyndighetens kännedom att han skrivit i ett forum att han hade tillgång till en pistol samt knivar och att han hade för avsikt att genomföra ett attentat mot en skola i Australien. Förundersökningen lades ned eftersom det bedömdes som osannolikt att hotet skulle komma att verkställas.[90] Tre månader före attentatet hade han dessutom påträffats på skolans område med tre kastknivar på sig. Tidigare samma år hade han observerats av en polispatrull i sin hemort iförd en armbindel med ett hakkors på. Pojken hade då ännu inte fyllt 15 år och hans agerande ledde därför inte till åtal.[91]

5.2.2 Motiv och inspiration

Vid attentatet i skolan bar gärningspersonen kläder med svenska flaggor placerade på överarmarna och bröstet, samt vantar försedda med dubbla sigrunor av det slag som den nazityska organisationen *Schutzstaffeln*, SS, använde sig av. Han bar också en svart ansiktsmask med skelettryck som han antecknat ett antal namn, ord och uttryck på. Däribland 1939–1945,[92] *Kebab Remover*, *Serbia Strong,*[93] Stephan Balliet och Anton Lundin Pettersson.[94] Han bar också en grågrön hjälm av stridsmodell med en svensk flagga fastklistrad på högersidan och en kamera fäst på framsidan, varigenom attentatet sändes (och spelades in) genom Twitch.

På honom hittades också ett antal utskrifter med text, bilder och handskrivna anteckningar på. En utskrift bestod av omslaget till Brenton Tarrants manifest, med rubriken *The Great Replacement* och underrubriken *Towards A New Society We March Ever Forwards.* På utskriften fanns också ett antal anteckningar som gjorts för hand av gärningspersonen och som inkluderade budskap som *14/88*[95] och *In memory of Dylan Klebold and Eric Harris.*[96] Två utskrifter bestod av bilder på Brenton Tarrant – på en av dessa hade gärningspersonen antecknat *#FreeTarrant!*.

---

[87] Dom, 2022.
[88] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2021).
[89] Förundersökningsprotokoll, 2021; Dom 2021.
[90] Förundersökningsprotokoll, 2021; Dom 2021.
[91] Förundersökningsprotokoll, 2021; Dom 2021.
[92] Detta förefaller syfta på de år under vilka andra världskriget pågick.
[93] Se avsnitt 5.2.2.1. för en förklaring av begreppen *Kebab Remover* och *Serbia Strong.*
[94] Anton Lundin Pettersson mördade den 22 oktober 2015 tre personer på en skola i Trollhättan i ett rasistiskt motiverat attentat. Han avled i samband med dådet efter att ha blivit skjuten av polis.
[95] Siffran 14 ska i sammanhanget förstås som en referens till det citat från David Lane som blivit känt som ”de 14 orden”. Citatet från David Lane lyder: “We must secure the existence of our people and a future for white children”. Siffran 88 utgör en kod för HH, en förkortning för *Heil Hitler.*
[96] Dylan Klebold och Eric Harris mördade den 20 april är 1999, 13 personer på Columbine High School i Colorado i USA. Både Klebold och Harris begick självmord efter att massakern avslutats.

Bland de föremål som beslagtogs från gärningspersonen efter attentatet fanns bland annat elektronisk utrustning i form av en mobiltelefon och dator.

Bland det material som redovisas i den IT-forensiska undersökningen finns en textfil med titeln ”manifest” och som består av en kort, engelskspråkig text författad av gärningspersonen själv.[97] Det är en text som i stor utsträckning gav uttryck för islamofobi och hat mot svarta, som gärningspersonen refererade till med den nedsättande termen *niggers*. De båda grupperna beskylls i texten för att vara orsaken till alla problem Sverige står inför och som särskilt ansvariga för en ökande brottslighet.[98] I texten ges vidare uttryck för en frustation över att ingen gör något för att motverka denna utveckling, men också för en uppfattning om att många människor bär på en ilska de vill få utlopp för. Landets styre beskrivs bestå av *fucking liberals* och *libtard faggots*.[99] I texten framhålls vidare att svenskar måste agera för att förhindra att Sverige blir ett muslimstyrt land samt att lösningen är att göra som nazisterna – att sätta alla muslimer i ett läger och gasa ihjäl dem.[100]

5.2.2.1 En ”tacklista” och musik

Texten innehåller även en hänvisning till Brenton Tarrant tillsammans med ett citat från Tarrants manifest, nazistiska slagord, uppmaningar om att ansluta till bland annat GTJ – en förkortning för *Gas the Jews* – som är en server på plattformen Discord – och den nazistiska organisationen *Atomwaffen Division*[101], samt de så kallade fjorton orden.[102] Detta är ett ofta citerat ordspråk i den här kontexten, som går ut på budskapet att det är viktigt att bevara den vita rasens existens. Uttrycket populariserades av den avlidna, amerikanska nazisten David Lane.[103]

Manifestet bestod även av vad som kan beskrivas som en tacklista där ett antal personer – hänvisade till enbart genom alias eller användarnamn – förekom. Inkluderat fanns även vad som enligt förundersökningsmaterialet tycks vara en lista över de låtar som gärningspersonen hade för avsikt att använda sig av vid attentatet. Bland titlarna fanns bland annat *My dad is a war criminal*, *Serbia Strong* och *Power Level*.[104]

Givet att musiken förefaller spela en central roll i relation till dådet, beskrivs dessa låtar mer ingående i det avsnitt som följer.

My dad is a war criminal beskrevs av gärningspersonen i förhör som antimuslimsk propaganda och har koppling till en serbisk sång som heter *Moj je tata zločinac iz rata*.[105] Låten ingår i genren ”turbo folk” som är en form av folkmusik med nationalistiska förtecken, populär i såväl Serbien som i andra länder på Balkan och som bland annat beskrivits som ett ”ljudspår för folkmord”.[106] I låten förlöjligas världssamfundets ambition att hålla serbiska medborgare ansvariga för krigsbrott i forna Jugoslavien.[107]

Serbia Strong syftar på låten *Od Bihaća do Petrovca sela* (Från Bihac till Petrovac by) som likt *Moj je tata zločinac iz rata* tillhör genren turbofolk. Låten spelades under 1990-talet som en hyllning till Radovan Karadžić. Han kom senare att dömas för folkmord, krigsförbrytelser och brott mot

---

[97] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[98] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[99] Uttrycket *libtard* är en sammanslagning av orden *liberal* och *retard* och används som ett nedsättande uttryck för människor som uppfattas företräda typiskt liberala värderingar. Dess närmaste motsvarighet i det svenska språket är möjligen uttrycket ”vänsterbliven”, en sammanslagning av orden vänster och efterbliven, som ibland används på samma sätt som *libtard*. Uttrycket *faggots* är ett nedsättande ord för homosexuella.
[100] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[101] *Atomwaffen Division*, som senare bytte namn till *National Socialist Order* (NSO), är ett amerikanskt nazistiskt och accelerationistiskt nätverk som bildades 2015. Nätverkets anhängare förespråkar ett ledarlöst motstånd där små autonoma celler och ensamagerande gärningspersoner genom terror och annat politiskt våld ska påskynda samhällskollapsen och utlösa ett raskrig som möjliggör etableringen av en vit etnostat. En viktig inspirationskälla är James Masons *Siege* (1992). Efter omfattande rättsliga ingripanden upplöstes *Atomwaffen Division* formellt 2020 och omorganiserades kort därefter under namnet *National Socialist Order*, med i huvudsak samma ideologiska inriktning. Nätverket har inspirerat ett flertal närstående grupper internationellt och kopplats till planering, förberedelser och uppmaningar till terroristbrott.
[102] Citatet från David Lane lyder: ”We must secure the existence of our people and a future for white children”, se också fotnot 93.
[103] Se t.ex. Pollack Sarnecki m.fl., 2023.
[104] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[105] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[106] Se även Chakyan, 2022.
[107] Se t.ex. Čvoro, 2014.

mänskligheten vid FN:s krigsförbrytartribunal i Haag. Låten kan beskrivas som ett stridsrop, där Karadžić uppmanas att leda serberna i strid mot sina fiender.[108]

Låten *Od Bihaća do Petrovca sela* och dess tillhörande video har sedan åtminstone 2006 spridits i olika redigerade versioner på bland annat Youtube. Ursprungligen, vad det verkar, i syfte att håna Karadžić, men senare främst för att – likt originalet – hylla honom och hans gärningar. En sådan hyllning, som fick ett visst genomslag, var titulerad *Serbia Strong/God Is A Serb*. Olika inslag i videon, och särskilt en skärmavbild på en av de medverkande musikerna – en dragspelare iklädd militärkläder och basker – kom under 2010-talet att utgöra underlag för en mängd *memes*. Dessa försågs med slogans som *Kebab Removal Unit*, *This man is your FRIEND – He removes KEBABS* och *Remove Kebab* (Ristić, 2023). I detta sammanhang är ordet *remove* (bortföra) att likställa med ett fysiskt bortförande, eller snarast utplånande, av kebabs (kebaber), som i kontexten är synonymt med muslimer. Låten har som en följd av att ha övergått till att vara ett internetfenomen blivit långt mer känd under titlarna *Serbia Strong* eller *Remove Kebab* än under sin originaltitel.[109]

Låten spelades av Brenton Tarrant i den sändning han genomförde i samband med det tidigare omnämnda attentatet mot två moskéer i Christchurch 2019, vilket gav den en ytterligare nivå av notorietet. Tarrants användning av låten knöt således an till dess ursprungliga betydelse, som en hyllning till Radovan Karadžić och hans del i folkmordet på muslimer i Srebrenica. Men den knöt också an till hur den tolkats i högerextrema kretsar, där låten transformerats till ett så kallat meme vars förment humoristiska budskap går ut på att muslimer ska utrotas.[110] *Power Level* är titeln på en omarbetning av låten *Mask Off* av den amerikanska rapartisten *Future*. *Power Level* är gjord av en österrisk man som, under pseudonymen Mr. Bond, mellan 2016 och 2019 uppnådde popularitet i högerextrema kretsar för sina ideologiskt betingade versioner av välkända raplåtar.[111] *Power Level* kunde höras i den direktsändning som Stephan Balliet delade genom plattformen Twitch i samband med attentatet han försökte genomföra mot i en synagoga i Halle, 2019. I samband med detta mördade han två personer i närheten.[112]

Pojken beskrev anteckningarna på masken och utskrifterna han bar på vid händelser, som ett sätt att få ut sitt budskap. Han berättade att han hade valt ut bilder på personer som inspirerat honom och ord som var meningsfulla för honom. På frågor från förhörsledaren om hur det kom sig att han hade de åsikter som han vid tidpunkten för brottet sade sig ha om muslimer, nämnde han att han som yngre upplevde att han blivit mobbad av muslimska skolkamrater. Han framförde även argument som förekommer i hans manifest om att muslimer står för en betydande del av brottsligheten i Sverige. På en fråga om varför han hade fäst en kamera på sin hjälm, berättade han att han hade sett andra göra det vid tidigare attentat och hänvisade till både Brenton Tarrant och Stephan Balliet.[113]

En annan textfil som hittades på hans dator innehöll uppgifter om vilka rum de olika klasserna på skolan skulle hålla till i under dagen för attentatet samt en del andra uppgifter. Bland annat hade han gjort en notering om att döda bredvid namnet på en kvinnlig lärare vid skolan och i anslutning till uppgifter om var en av klasserna skulle befinna sig finns en anteckning om att döda ”pride hororna”. Gärningspersonen bekräftade i förhör att det vid förberedelserna av attentatet funnits en tanke om att rikta in sig på en kvinnlig lärare som han hyste ett personligt agg mot, samt på elever som kunde antas vara muslimer eller stötta Pride.[114]

---

[108] Ristić, 2023.
[109] Ibid.
[110] I mars 2024 konstaterade en svensk hovrätt, i ett mål gällande hets mot folkgrupp, att låten är så starkt förknippad med våldsdåd mot muslimer att användningen av den i en film där en koran brändes och placerades utanför en moské, och som även i övrigt bedömdes innefatta kränkande och förlöjligande omdömen mot muslimer, innebar att innehållet inte kunde uppfattas på annat sätt än som ett hot mot muslimer (Dom, 2024).
[111] Hume, 2023.
[112] Den personen som använt pseudonymen Mr. Bond dömdes under 2022 av en domstol i Österrike till ett mångårigt fängelsestraff för att genom spridningen av sin musik ha glorifierat nationalsocialismen (se AFP, 2022).
[113] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[114] Förundersökningsprotokoll, 2021.

I hans dator hittades alltså en stor mängd bilder och filmer med kopplingar till högerextremism och nazism. Utöver det som redan beskrivits, fanns också exempelvis ett stort antal bilder med nazistisk symbolik, däribland hakkors,[115] porträtt på Adolf Hitler och budskap om att Hitler hade ”rätt”. Bland materialet fanns även antisemitiska nidbilder och *memes* med rasistiska och våldsförhärligande budskap. Flera av dessa innehöll ett symbolspråk som främst associeras med den så kallade alternativhögern, till exempel välkända figurer som *Pepe the frog*. Bland filmerna fanns bland annat material från attentaten i Christchurch och Halle, inklusive filmer som pojken själv hade redigerat på olika sätt och märkt med ett av de alias han använde sig av online. Även material kopplat till det rasistiskt motiverade attentatet mot en skola i Trollhättan 2015, där tre personer mördades med svärd av Anton Lundin Petterson, hittades bland filmerna. I materialet som beslagtogs fanns också en bild med en blå bakgrund och ett gult hakkors på. Filnamnet var ”Nationalsocialistisk Front” som var en svensk organisation som grundades 1994 och som lade ner sin verksamhet 2008. Detta var en av få direkta hänvisningar till specifika högerextrema organisationer i Sverige.[116]

Av bilder från pojkens rum framgår att det på en av väggarna fanns ett citat från Stephan Balliet, som i inledningen av sin livesändning från attentatet i Halle gav uttryck för att han inte trodde att hade ägt rum, att feminism är orsaken till västs förfall och fungerar som en förevändning för massinvandring, och att roten till dessa problem är juden.[117] Gärningspersonen uppgav i förhör att han hade ”ganska radikala åsikter”, men uttryckte samtidigt frustration över att ingen lyssnade på honom och att en av hans intentioner med attentatet var att nå ut till fler. På en fråga om varför han ville orsaka skada svarade han att det handlade om att nå ut med sina ”anti-muslimska åsikter”.[118]

5.2.3 Kopplingar

Gällande sina aktiviteter i digitala miljöer uppgav gärningspersonen i förhör att han hade varit väldigt aktiv på ett forum vid namnet GTJ – en förkortning för *Gas the Jews* (”Gasa judarna”) som nämnts ovan – och att han under en period hade ställning som en administratör. Det framgår inte på vilken plattform forumet fanns, men gärningspersonen beskrev att det krävdes aktivitet för att få högre status inom gruppen och att han i egenskap av administratör kunde fatta beslut om vilka som skulle få delta i forumet utifrån ett frågeformulär om politiska åsikter, hudfärg och religion.[119]

De användarnamn som gärningspersonen hade inkluderat i tacklistan till sitt politiska manifest, var beteckningar för olika personer han hade kommit i kontakt med i digitala miljöer. Vissa av dessa hade på förhand fått uppgifter om eller indikationer på att han planerade att genomföra ett attentat. Han upplevde att det inte fanns någon inom denna digitala gemenskap som hade haft några synpunkter på vad han planerade och summerade i stället attityden han möttes av som *go for it*. Ett fåtal av hans kontakter hade också fått ta del av hans manifest inför dådet. En av de personer som stod gärningspersonen närmast var en pojke i ungefär samma ålder och med hemvist i en annan mindre ort i samma del av landet. De hade, i tillägg till sin kontakt online, även träffats fysiskt vid ett antal tillfällen. Gärningspersonen tillägnande honom ett särskilt tack i sitt manifest och beskrev honom i förhör som hans bästa vän. De var, enligt honom, blodsbröder som delade allt tillsammans. Han gav vidare uttryck för att vännen inte var ”helt oskyldig” till det inträffade och att han hade varit ett moraliskt stöd som också hade hjälpt honom att få kontakt med andra.[120] Vännen, som också hördes under utredningen, skulle ett drygt halvår senare komma att genomföra ett liknande attentat vid en annan skola (se nedan).

---

[115] En av få direkta hänvisningar till högerextrema miljöer i Sverige i det material som beslagtogs bestod av en bild med en blå bakgrund och ett gult hakkors på. Filnamnet var ”Nationalsocialistisk Front”. Nationalsocialistisk Front var en svensk organisation som grundades 1994 och som lade ner sin verksamhet 2008.

[116] Förundersökningsprotokoll, 2021.

[117] Förundersökningsprotokoll, 2021. Citatet lyder: ” Hi my name is Anon, and I think the Holocaust never happened. Feminism is the cause of the decline of the West, which acts as a scapegoat for mass immigration and the root of all these problems is the Jew”.

[118] Förundersökningsprotokoll, 2021.

[119] Förundersökningsprotokoll, 2021.

[120] Förundersökningsprotokoll, 2021.

5.2.4 Rättsligt utfall

Gärningspersonen åtalades för försök till mord, nitton fall av grovt olaga hot och ett fall av grovt hot mot tjänsteman. Han åtalades även för grovt brott mot knivlagen för de tre knivar han hade påträffats med på skolans område tre månader innan attentatet.[121] Han dömdes för försök till mord, nio fall av grovt olaga hot, grovt hot mot tjänsteman och grovt brott mot knivlagen. Tingsrätten ansåg att straffvärdet för den samlade brottsligheten motsvarade fängelse på livstid och beaktade i försvårande riktning att pojken haft ett så kallat hatbrottsmotiv.[122] Med hänsyn till hans unga ålder bestämdes påföljden till sluten ungdomsvård om två år och sex månader. Efter överklagande dömdes han i hovrätten för ytterligare fyra fall av grovt olaga hot.[123] I övrigt fastställdes tingsrättens dom.

5.3 Fall 5:3 – Attentat i skola: nazism och rasism

> ”Jag tror det var jag som började egentligen. Jag börja skämta om sånt och typ inspirerar han till nazismen kan man säga […]”[124]

5.3.1 Händelsen

År 2022 blev en manlig lärare vid ytterligare en skola i södra Sverige knivhuggen. Gärningspersonen försökte också mörda två elever och ytterligare två elever blev hotade, alla pojkar. Förövaren var en 16-åring som själv var elev på skolan. Han greps på brottsplatsen efter att bland annat han själv ringt 112. Attentatet hade flera likheter med den ovan beskrivna attacken i en annan skola i samma del av landet. Av förhör under respektive utredning framgår att de båda ungdomarna betraktade varandra som ”blodsbröder”. Även i detta fall beslagtogs elektronisk utrustning från gärningspersonen, men i jämförelse med ovan beskrivna fall är det material som hittades på enheterna betydligt mindre omfattande. Bland det material som redovisas i den IT-forensiska undersökningen fanns förundersökningsprotokollet från föregående fall. Det framgår vidare att gärningspersonen gjort flera sökningar efter information om det attentatet. [125]

5.3.2 Motiv och Inspiration

Liksom pojken i fallet ovan, skrev gärningspersonen ett politiskt manifest på engelska. Trots likheter i innehållet är det inte lika starkt genomsyrat av rasistiska idéer och uttryck. Vännen både tackas och citeras. I texten identifierar sig gärningspersonen som en nihilist som inte tror på någon högre makt. Samtidigt beskriver han att han fascineras av nordisk mytologi och i manifestet ber han den fornnordiska krigsguden Oden att ”välsigna våra liv och återupprätta vår tro”. Vidare förklarar han i texten att syftet med attentatet var att ”rensa upp” Sverige ”från synderna av vårt folk”.[126] Han beklagar sig över dagens Sverige och menar att Sverige var bättre förr. Han skriver att rätten till egna åsikter verkar ha försvunnit och man förväntas hålla med om det som alla andra tror. Samhället har genomgått en märkbar försämring, särskilt efter 2015 då Europa började välkomna ett ökande antal flyktingar ”från mellanöstern”. Som en effekt av flyktingströmmen har det, enligt gärningspersonen, förekommit fler bombattentat och våldtäkter – ett resonemang som återfinns även i vännens manifest – och han understryker att inte endast flyktingar men även vita, svarta, judar och kristna är ”körda”. Det är mot bakgrund av denna samhälleliga försämring, förklarar han i manifestet, som han bestämde sig för att agera. Attentatet är dedikerat till offer för våldtäkt, pedofili och terrorism. Samtidigt skriver han att

---

[121] Stämningsansökan, 2021.

[122] Hatbrott innebär att någon angriper en person eller grupp på grund av deras uppfattade ras, hudfärg, etniska bakgrund, trosbekännelse, sexuella läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck. Enligt 29 kap. 2 § 7 brottsbalken (BrB) ska det anses som en försvårande omständighet vid bedömningen av straffvärdet, om ett brott har haft ett sådant motiv.

[123] Dom, 2021.

[124] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2022).

[125] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[126] Förundersökningsprotokoll, 2022.

flyktingmottagandet varit ”bra” och att det inte bara var flyktingarna som bar ansvaret för den negativa utvecklingen.[127]

Manifestet är undertecknat med ett av de alias som gärningspersonen använt sig av i digitala forum och det avslutas med ett antal citat. Ett av citaten består av textrader från den kanadensiska rapparen Tom McDonald och hans låt *Fake Woke*[128] och handlar om hur *cancel culture* styr världen och om att allt ”vi” säger – där ”vi” i detta fall avser vita män – stämplas som homofobiskt eller rasistiskt.[129] I en annan text skriven av gärningspersonen – med titeln *Info till polisen* – tycks han vilja förklara sitt agerande innan han begår attentatet. Han beskriver hur han umgåtts med fel personer med vilka han skämtat om olämpliga ämnen.[130] Alla ”personer, skämt, videor, osv” har påverkat honom och väckt känslor av hat. Han kände att han ”ville ha blod” och att attentatet skulle fungera som ett sätt för honom att rensa huvudet från negativa tankar.[131]

Gärningspersonen beskrev i förhör att han hade skrivit manifestet i ett upprört tillstånd bara några dagar innan attentatet. Han hade varit isolerad och inte mått bra och uppgav att han inte kunde minnas vad han ville förmedla med texten. Emellertid mindes han att han hade tänkt mycket på att det är ”en massa smuts i Sverige” och att det inte finns något som är ”rent” och ”bra”. Det framkom inget som tyder på att gärningspersonen skulle ha spridit sitt manifest till andra innan attentatet utan han förefaller snarare ha räknat med att det skulle ges spridning genom att inkluderas i ett framtida förundersökningsprotokoll. Han bekräftade att han hade läst det manifest som hans vän – gärningspersonen i föregående fall – hade skrivit, men påstod att han hade gjort det först efter att vännen genomfört sitt attentat. Till skillnad från hans vän ansåg han sig inte vara ”en megarasist” vilket speglas av att manifestet inte är lika präglat av rasistiska föreställningar. Han nämnde även bland annat att hans familj hade valt att flytta från en viss ort på grund av förekommande rasism och en oro för att hans yngre syskon skulle anamma rasistiska föreställningar.[132]

Bland det fysiska material som beslagtogs fanns bland annat en så kallad sydstatsflagga och ett antal anteckningsböcker. På en låda i pojkens hem hade han antecknat texten *Valhalla awaits YOU!* – tillsammans med datumet för attentatet i föregående fall och datumet för det attentat han själv skulle komma att genomföra. På en papperslapp som beslagtogs hade gärningspersonen gjort en anteckning om GTJ tillsammans med adressen till en server på Discord.[133] GTJ står i sammanhanget, som redan nämnts, för *Gas the Jews* och avser samma forum som gärningspersonen i föregående fall var aktiv på.

Bland det digitala materialet hittades bland annat en bild där en person, som förefaller vara gärningspersonen, gör en så kallad Hitlerhälsning framför en sydstatsflagga av det slag som hittades i hans rum. Även andra bilder innehållande nazistisk symbolik hittades, bland annat en bild föreställande den symbol som på svenska brukar hänvisas till som den svarta solen, och som bland annat prydde Brenton Tarrants manifest, samt ett antal *memes* som innehöll avbildningar av Adolf Hitler. Det hittades även en bild av Jackie Arklöv, en av de tre svenska högerextremister som var delaktig i morden på två polismän i Malexander, 1999. Vidare framkom att ett av de alias som gärningspersonen hade använt sig av på plattformen Steam var Saint Tarrant.[134] Brenton Tarrant och andra gärningspersoner ansvariga för högerextremt motiverade våldsdåd hänvisas ofta till av likasinnade som *saints* (änglar). Företeelsen benämns ofta som del av en *saints culture,* en kultur av martyrskap där gärningspersonerna, genom den decentraliserade, digitala högerextrema propagandamaskinen, hyllas som en form av heliga krigare i kampen för den vita rasen.

---

[127] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[128] Tom McDonalds musik har av den amerikanska musiktidningen Rolling Stone beskrivits tillhöra en genre benämnd *right-wing protest rap* (Hines, 2022).

[129] *Cancel culture* eller på svenska, cancelkultur saknar en entydig definition. I en rapport från Universitetskanslersämbetet (UKÄ) hänvisas till en definition av cancelkultur som lyder: ”Kollektiva metoder av sociala påtryckningar som aktivister använder för att utestänga någon eller något som påstås ha brutit mot förmenta moraliska normer” (Universitetskanslersämbetet, 2024 samt Norris, 2023).

[130] Som exempel på olämpliga skämt anges ”judarna i Auschwitz” och ”svarta i bomullsfältet”.

[131] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[132] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[133] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[134] Förundersökningsprotokoll, 2022.

Pojken berättade vidare att han hade haft våldsamma tankar under en längre tid och att det var något han kopplade samman med sin psykiska ohälsa. Han uppgav att han kände att ingen brydde sig om honom och att han genomförde attentatet för att han inte fick den hjälp han behövde. Vidare beskrev han att tankarna hade blivit värre efter att gärningspersonen i fallet ovan hade genomfört sitt attentat eftersom han, i samband med det, upplevde att han förlorade sin närmaste vän.[135]

5.3.3 Kopplingar

På en fråga föranledd av att han tidigare givit uttryck för att han skulle ha umgåtts med ”fel” personer uppgav gärningspersonen i förhör att han syftade på de personer han hade kontakt med genom det tidigare nämnda GTJ och hänvisade till ”nazistsakerna och sånt”. Han bekräftade att han hade umgåtts med nazister, men förtydligade att det handlade om umgänge i digitala forum. Han resonerade vidare kring att det saknades logik i att han – som enligt egen uppgift har judiskt påbrå och gärningspersonen i föregående fall som han beskrev som ”mörkhyad” – skämtade om nazism och rasism. Han berättade i förhör att de två hade fått kontakt i digitala miljöer när de var så unga som nio, 10 eller 11 år och att de då hade börjat prata enbart för att båda var svenskar från samma del av landet. Han uppgav vidare att deras extrema jargong och åsikter utvecklades några år efter att de först hade fått kontakt. Han beskrev det som att han ”började skämt om sånt och typ inspirerade han till nazismen kan man säga”.[136] På en följdfråga från förhörsledaren om hur han hittade till den typen av innehåll han pratade om hänvisade han till internet och nämnde särskilt Youtube.[137]

På frågor från förhörsledaren om GTJ framförde gärningspersonen att det var en server på Discord och att han under en period hade varit ”ägare” till den. Han förklarare vidare att det, förutom han och vännen, var ytterligare några hundra personer som var aktiva på forumet. Han påstod sig inte veta vad GTJ stod för, men medgav samtidigt att han hade hört från den förra ”ägaren” av servern att det kunde vara *Gas the Jews*. Han berättade även att han hade lämnat servern för en tid sedan i samband med att en orosanmälan om honom hade resulterat i en utredning hos Socialtjänsten och att han då var ”klar” med högerextremismen. Han beskrev att det på forumet uttrycktes hat mot olika grupper och nämnde judar och muslimer som två särskilt drabbade sådana, men också att vem som helst som inte var ”typ vit” kunde drabbas. Han hävdade att det bara handlade om ”skämt” för honom. Pojken beskrev samtidigt att han hade förstått allvaret i sitt agerande i samband med utredningen av orosanmälan.[138]

Det framgår av förundersökningen att gärningspersonen fortsatt hade viss kontakt med sin vän även efter att vännen dömts för det attentat som beskrivs i fall 5.2 trots att den sistnämnda då var intagen på ungdomshem. I ett vittnesförhör beskrev vännen att de två haft regelbunden kontakt i nära anslutning till det attentat som beskrivs här. De hade pratat mycket om attentatet han själv genomfört och skämtat om ”socialt oacceptabla saker”. Gärningspersonen i 5.2 sade sig inte veta om att gärningspersonen i detta fall skulle genomföra ett attentat men redogjorde för ett antal tillfällen då han fått indikationer på att ”något var på gång”.[139]

5.3.4 Rättsligt utfall

Pojken åtalades för tre fall av försök till mord och två fall av grovt olaga hot.[140] Han dömdes i enlighet med åklagarens yrkanden. Tingsrätten ansåg att straffvärdet motsvarade fängelse på livstid. Med hänsyn till pojkens ålder bestämdes påföljden till sluten ungdomsvård om tre år. Efter överklagande fastställde hovrätten tingsrättens dom utan några ändringar.[141]

---

[135] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[136] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[137] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[138] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[139] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[140] Stämningsansökan, 2022.
[141] Dom, 2022.

5.4 Fall 5:4 – Attentat i skola: misogyni och incelreferenser

”Jag har inte blivit radikaliserad på något sätt…”[142]

5.4.1 Händelsen

År 2022 blev två lärare vid en skola i Malmö mördade i skolans lokaler av en gärningsperson beväpnad med kniv och yxa. Förövaren var en vid tillfället 18-årig man som också var elev på skolan. Han greps på plats efter att själv ha ringt polis och berättat vad han gjort. Båda offren var kvinnor och våldet de utsattes för var mycket grovt. Som en del av förundersökningen beslagtogs bland annat elektronisk utrustning tillhörande gärningspersonen. [143]

5.4.2 Motiv och inspiration

Av den IT-forensiska undersökningen framgår att det på gärningspersonens mobiltelefon påträffades tre inspelningar som förefaller ha gjorts dagarna innan attentatet. Inspelningarna hade raderats men låg kvar i telefonens så kallade skräpkorg och är mellan sex och 12 minuter långa. I filmerna talar gärningspersonen in i mobiltelefonens kamera och innehållet har transkriberats i förundersökningsprotokollet.[144]

5.4.2.1 Digitala ”avskedsbrev”: inspelning 1

Den första inspelningen inleder gärningspersonen med att konstatera att det förmodligen kommer att vara det sista meddelandet från honom och att de tilltänkta mottagarna ska förbereda sig på att minst två personer – men ”förhoppningsvis fler” – kommer att vara döda inom loppet av några dagar. Han framhåller att det finns flera faktorer som präglat hans val att genomföra ett attentat och hänvisar bland annat till att statistik visar att andelen ”ensamma, unga, vita män” har ökat. Han menar att det finns flera anledningarna till detta. Bland annat att det ”moderna samhället, sekulärismen” slår ner på traditioner, vilket resulterat i att det blivit svårare att hitta en ”konkret vägriktning i livet”. Detta resulterar enligt gärningspersonen i att människor förlorar självinsikt och utvecklar en vilja att slå ner på dem som är vekare. Han vänder sig emot begreppet ”toxisk maskulinitet” och idén att män måste ”ändra på sig”. Han beskriver också att han lagt märke till att många ”radikala feminister” tror att det är enkelt att vara man. Samtidigt är de enligt gärningspersonen ointresserade av att förändra ”negativa könsnormer” eftersom de inte på något vis vill ”kompensera” för att män ska överge sina ”traditionalistiska sidor”.[145] I inspelningen berör han även det han benämner som ”incel fenomenet”.[146]

Han beskriver att incels har den felaktiga bilden att kvinnor enbart attraheras av vissa attribut hos män och att de män som uppfattar sig sakna dessa attribut skulle vara dömda till evig ensamhet. Samtidigt säger han att han inte förstår vad ”ni” tror kommer hända om ”vi” inte är villiga att lyfta de problem han beskrivit och att den typ av dåd som begåtts av Elliot Rodger,[147]

[142] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2022).
[143] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[144] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[145] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[146] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[147] Elliot Rodger mördade sex personer och skadade ytterligare 14 i Isla Vista i Kalifornien i USA den 23 maj år 2014. Innan attentatet skickade han ut ett manifest och publicerade en inspelning på Youtube. I manifestet beskrev han dådet som en hämnd mot ett samhälle som förvägrat honom sex och kärlek. Attentatet gav Rodger en hjältestatus i diverse olika extremistmiljöer, vilket illustreras i denna studie.

Alek Minassian[148] och Dimitrios Pagourtzis[149] kommer att fortsätta att ske. Han berättar slutligen att han genom sitt förestående attentat ”exemplifierar detta”.

Det är inte alltid tydligt vad gärningspersonen vill föra fram. Det tycks dock finnas en viss ambivalens i hur han förhåller sig till vissa av de idéer som florerar i incelmiljöer, samtidigt som han vill uppmärksamma de problem tidigare gärningspersoner som identifierat sig som incels givit uttryck för och som han menar att samhället måste ta tag i. Våld tycks för honom vara det enda sätet att uppmärksamma dessa problem på.[150]

5.4.2.2 Inspelning 2 och 3

Gärningspersonen inleder den andra inspelningen med att säga att han vill prata om ”hur olika typer av så kallade terrordåd eller massmord kan förekomma” samt ”hur detta rent kumulativt har lett till att jag nu planerar att utföra ett dåd på min skola”.[151] Han fortsätter med att beskriva att det framför allt finns två aspekter som kan leda till massmord. Det ena handlar enligt honom om att skapa ett ”personlig och fundamental driv mellan folket” och att detta gäller grupper snarare än enstaka personer. Som exempel anger han islamistisk terrorism och förklarar att han på ett plan ”nästan” sympatiserar som mest med islamistisk terrorism, såtillvida att utförarna ser sina gärningar som en självklarhet och är ”orienterade” kring vad de gör. Den andra aspekten avser enligt gärningspersonen de ”enstaka terroristerna man hittar här” eller vad han också beskriver som ”massmördare i västvärlden”. Dessa, menar han, har ett ental saker gemensamt oavsett om gärningen är ideologiskt motiverad eller inte. Enligt gärningspersonen saknar de driv, är desorienterade, har upplevt trauma eller varit mobbade samt lever i konstant isolering. Han beskriver vidare dessa som ”isolerade, desorienterade losers” och inkluderar sig själv i den gruppen.[152] Senare i inspelningen kommer vänsterextremism på tal. I samband med det berättar han att han är säker på att vänsterextremister historiskt sett haft ett ”driv” som ligger till grund för vad de gjort och att det handlar om allas lika värde och ekonomisk jämlikhet. Han förstår dock inte vad ”moderna vänsterextremister” retar upp sig på, som exempel tar han rasistiska och homofoba kommentarer på sociala medier. Han förstår inte heller att det finns ett engagemang för transrättigheter och kvinnors rättigheter ” […] trots att det är ganska lätt att bara kolla upp varför kvinnor tjänar mindre än män […].”Gärningspersonen ifrågasätter vidare bilden av män som priviligierade: ”Om det stämde, varför är då pojkar överrepresenterade bland dem som utsätts för mobbing i skolan? […].” Han använder begreppet *Chad* som är centralt i incelsammanhang och syftar på en framgångsrik man. Inspelningen avslutas med att han talar om att de flesta människor befinner sig i en *comfort zone* och har för mycket att förlora för att ta till våld.[153]

I den tredje inspelningen inleder gärningspersonen med att säga att han hatar den inriktning, form och bild som han studerar på gymnasiet. Han beklagar sig över att det saknas en tydlig standard i jämförelse med de andra estetiska inriktningarna, musik, dans och teater. Han knyter i sitt resonemang om studierna an till vad han uppfattar som ett avsteg från traditioner och det ”naturalistiska” och ger uttryck för ett ogillande av det ”moderna samhället”. Han vänder sig både mot att synen på konst är ”alldeles för relativ och subjektiv” och att vi som samhälle pratar ”konstant om sexism, rasism och bla bla bla bla”. Han säger att han inte kan vänta ” […] tills jag faktiskt får sättas bakom lås och bom, för den här, det är inget jag kan göra karriär på”.[154] Med ”den här” tycks han syfta på inriktningen för gymnasiestudierna. Han framhåller också att han vill ”få bort relativiseringen, omfamna det naturliga”. I den senare delen av inspelningen

[148] Alek Minassian mördade 11 personer och skadade ytterligare 15 i Toronto i Kanada den 23 april år 2018 (Lindeman, 2022). Minassian hänvisade, i ett inlägg han publicerade i sociala medier innan attentatet, till Elliot Rodger och förmedlade att en ”*incel rebellion has already begun*” (ett inceluppror har redan inletts) (Portier, 2021).

[149] Dimitrios Pagourtzis mördade 10 personer och skadade ytterligare 13 vid en skola i Santa Fe i USA den 18 maj 2018. Pagourtzis var själv elev på den skolan och det har framkommit uppgifter om att attentatet delvis kan ha varit en hämnd mot en kvinnlig klasskamrat som hade avvisat honom (Perez m.fl., 2018).

[150] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[151] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[152] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[153] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[154] Förundersökningsprotokoll, 2022.

började han tala om sina politiska ställningstaganden men avslutar innan han säger vad dessa går ut på och att han inte visste ”om detta är motivet för vad jag kommer, tänker att göra”. [155]

5.4.2.3 Gärningspersonens intresse för incels

I samtliga inspelningar ger gärningspersonen uttryck för att han har dålig impulskontroll och han yttrar sig ursäktande över sin upplevda oförmåga att sätta ord på sina tankar. Gärningspersonen upplever sig vara desorienterad och isolerad, egenskaper han ser som gemensamma nämnare hos de massmördare han intresserat sig för. Det framgår också att han vid tidpunkten för inspelningarna hade bestämt sig för att genomföra ett attentat. Inspelningarna bidrar till att ge en bild av vad gärningspersonen ville förmedla till omvärlden vid en tidpunkt då han förefaller ha bestämt sig för att genomföra ett attentat. Han ansåg att det pågår en utveckling bort ifrån traditionella värderingar i samhället, vilket han betraktade som negativt. Hans resonemang präglas av misogyna och antifeministiska hållningar, vilket kommer som tydligast till uttryck genom hans hänvisningar till incelmiljöer och hur han använder vissa termer som associeras med de miljöerna. Han placerade även det egna attentatet i en våldsam incelkontext genom att relatera till två våldsamma förövare som själva definierat sig som incels. Han var också skeptisk mot det han uppfattade som ett överdrivet fokus i samhället på frågor som rör rasism, sexism och homofobi. I förhör beskrev han att inspelningarna inte var tänkta att utgöra en ”politisk beskrivning” utan snarare var ” […] tänkt som ett avskedsbrev snarare, inget riktigt manifest eller något åt det hållet”. Han berättade att han inte hade någon tanke alls på var eller om inspelningarna skulle publiceras eller om han ens skulle lämna kvar något meddelande. Enligt honom var det också han raderade inspelningarna.[156]

Gärningspersonen gick sista året på gymnasiet och arbetade veckorna innan attentatet med ett projekt, ett så kallat gymnasiearbete, som han lämnade in ett utkast på tre dagar innan attacken. Projektet anknyter till incelkulturen och omfattar både texter och bilder. Under arbetets gång förde han en ”processdagbok” där ansvarig lärare kunde ta del av hur arbetet framskred. Både dagboken och ett utkast på gymnasiearbetet har inkluderats i förundersökningsprotokollet.[157] I dagboken beskriver gärningspersonen bland annat hur han ägnat tid åt att söka information om incelkulturen och om dess ursprung. Där beskrivs attentaten av Elliot Rodger och Alek Minassian som han också omnämner i inspelningarna som beskrivs ovan. Angående färgval kopplat till sitt projekt – svart och vitt – motiverar han det:

> ” […] främst med att färgerna i sig, oavsett realism eller motiv kan upplevas som dystopiska och ensidiga, vilket är en potentiell symbolik till ett primitivt tankesätt konstant associerade med politiskt extrema organisationer eller grupper, såsom incels”. [158]

I utkastet till gymnasiearbetet beskrevs syftet med projektet vara att ”skildra brottsplatsen efter ett incel-relaterat terrordåd”. Vidare angav han att ambitionen var att: ” […] avbilda något som ser ut som efter en brutal och traumatiserande händelse, fylld med starka känslor och desorientering […]”. Under rubriken ”Ämnesöversikt” beskrev gärningspersonen begreppet *incel* som ”beteckning på ett fenomen som ofta förekommer på subreddits eller liknande digitala forum”. Som kännetecknande för fenomenet anges kvinnohat och avsky mot sexuellt aktiva eller framgångsrika personer. [159] Hans huvudsakliga källor till arbetet förefaller vara Wikipedia och boken ”Incel: Om ofrivilligt celibat och en mansroll i kris” ifrån 2021, skriven av den svenska psykiatrikern Stefan Krakowski.[160] I förhör berättade gärningspersonen att han blev medveten om incelkulturen genom sitt intresse för kriminologi. Han beskrev att målet med gymnasiearbetet var:

---

155 Förundersökningsprotokoll, 2022.
156 Förundersökningsprotokoll, 2022.
157 Förundersökningsprotokoll, 2022.
158 Förundersökningsprotokoll, 2022.
159 Förundersökningsprotokoll, 2022.
160 Förundersökningsprotokoll, 2022.

> ” […] att göra någon form utav bild som skulle skildra ett problematiskt scenario typ jag hade planer på att hitta på en terror… hitta på någon funktionell attack.” [161]

Detta skulle han sedan kunna berätta om genom arbetet. Han förklarade att han haft ett intresse för bilder som visar ”fruktansvärda händelser” och att ”man gärna vill analysera hur det potentiellt kan vara och känna känslan”. Vidare berättade han att han blev väldigt missnöjd med den bild han skapade inom projektet, att han upplevde stor frustration och tappade hoppet om att lyckas med arbetet.[162]

I förhör hävdade gärningspersonen att han inte identifierade sig som incel eller delade några av de uppfattningar som är centrala inom incelkulturen. Han underströk bland annat att han varken var en kvinnohatare eller att han beskyllde kvinnor för sin livssituation. Däremot beskrev han att han hade vissa drag och erfarenheter, av mobbning och socialt utanförskap, som han uppfattade som typiska för incels. Att han i de inspelningar som beskrivits, hänvisade till attentat genomförda av Elliot Rodger, Alek Minassian och Dimitrios Pagourtzis, förklarade han med att han ”tolkat deras attacker som att det är mycket frustration, känslor, utanförskap bakom det” och att det kanske fanns ”drag som de har känt som jag kanske har känt”. Han betonade att han inte kände något stöd för dem och att han inte beskyllde samhället för sina personliga problem. Gällande förberedelserna inför attentatet och ett eventuellt motiv redogjorde han för följande tankegångar:

> ”För jag hade inte så mycket, ja, människor som planerar långsiktiga dåd, vare sig det är politiskt motiverat eller ideologiskt, det är det ju ofta, de vill ju ofta vara tydliga med vad de vill åstadkomma. Vi, många känner ju till exempel som Breivik eller kanske Brenton Tarrant. Han som utförde skjutningarna på Nya Zeeland 2019. Eller kanske ja, jihadister eller liknande. De har ju ändå någon typ av formellt driv. Det är ju ändå liksom en grupp som ändå har skapat någon form utav gemenskap. Vilket gör att de har en stark anhörighet. Jag har ju inte det, så jag hade ju liksom ingenting, jag hade ingenting att vinna på det. Jag har liksom inga gängmedlemmar jag behöver imponera på”.[163]

Av den IT-forensiska undersökningen framkommer ett utdrag ur gärningspersonens webbhistorik från dagen före våldsdådet, samt för den dag då attacken ägde rum. Av utdraget framgår att han under denna period gjorde ett stort antal sökningar på Google efter olika kända attentat och de individer som genomfört dem. Bland sökningarna fanns ideologiskt motiverade gärningspersoner och attentat. Han hade exempelvis läst om Peter Mangs, Anton Lundin Pettersson och Brenton Tarrant och även om jihadistiska attentat som de mot tidningen Charlie Hebdos redaktion i Paris år 2015 och den attack som genomfördes med en lastbil i Nice 2016. Gärningspersonen hade också sökt på Elliot Rodger och hans politiska manifest, samt på Alek Minassian och Dimitrios Pagourtzis. Han hade även gjort sökningar på attentat som saknar politiskt motiverade inslag, exempelvis på välkända seriemördare.[164] I förhör förklarade gärningspersonen att han gjort sökningarna för att han inte ville ”känna någon positiv energi eller något sådant”. Han beskrev att sökningarna ökat gradvis och att han i stället för att ta hjälp när han mått dåligt, hade vänt sig till något han visste var ”mörkt och fasansfullt”. Han uppgav att han hade sett ett antal videos med Elliot Rodger dagen innan den egna attacken och att de var ”jävligt deppiga att kolla igenom”. Han konstaterade att det ”fanns säkert någon vag form av inspiration därifrån men inte utifrån hans ideologi”.[165]

De två offren var båda kvinnliga lärare anställda vid gärningspersonens skola. Han hade haft den ena som lärare och beskrev henne i förhör i positiva ordalag. Den andra kvinnan sade han sig inte känna till. I förhör uppgav han att: ” […] det finns ju säkert de som hade velat tänka att båda offren var kvinnor, att jag gjorde det på grund av kvinnohat eller liknande […]. ” Han menade emellertid att det inte fanns några ”medvetna planer eller avsikter” om exakt vilka han skulle välja att angripa och att han hade gått till angrepp mot den första personen han stött på. Han beskrev också att eftersom det var kvinnor var det lättare för honom att ”övermanna”

[161] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[162] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[163] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2022).
[164] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[165] Förundersökningsprotokoll, 2022.

dem.[166] Gärningspersonen gjorde under förhör gällande att det inte var en så ”jätteorganiserad” eller ”intellektuell” attack han genomfört och att det inte fanns något samhälleligt, ideologiskt eller religiöst motiv bakom. Han ansåg att skolan präglades av en ”politisk korrekthet” som gjorde att han inte vågade uttrycka sig kring vissa ämnen men hävdade att detta inte var en anledning att ta till våld. Det fanns enligt honom själv inte något ”formellt mål” med våldsdådet och han hade enligt egen utsago inte bestämt sig för hur många personer han skulle angripa. Hans egna förklaringar till attentatet kretsade kring hans psykiska mående, hans oförmåga att söka hjälp, att han tog motgångar hårt, att han saknade framtidstro, att han hade outhärdliga humörsvängningar inklusive självmordstankar.[167]

5.4.3 Kopplingar

Sammantaget framgår att gärningspersonen hade ett intresse för våld och olika typer av gärningspersoner och ett särskilt intresse för incels. Av förundersökningsmaterialet framkommer ingen information som tyder på specifika nätverkskopplingar. Han förefaller inte heller enligt vad som framkommer i materialet ha haft kontakt med andra personer om attentatet. Enligt gärningspersonen själv hade han inte haft kontakt med någon grupp och ” […] knappt varit inne på Reddit på mitt eget konto eller skrivit något där […]”.[168] Information om gärningspersonens aktiviteter i digitala miljöer är begränsad. Under förundersökningen ställdes frågor om hans digitala aktiviteter och svaren är inte helt enkla att tyda. Det framgår att han säger något om kontakt med vänner via Facebook och Instagram och att han scrollar och tittar på videor på TikTok. Han nämner också Snapchat och Youtube och att han tror att han haft ett konto där samt att han tittar på videor samt använder Steam och spelar datorspel. Det framkommer också att han enligt egen utsago skrev ”lite djupare saker” på Discord och att han uppfattade att det var ett sammanhang där han kunde uttrycka sina politiska åsikter. Förundersökningsprotokollet innehåller emellertid inga exempel på hans aktiviteter på Discord eller information om kontakter med andra användare. [169]

5.4.4 Rättsligt utfall

Gärningspersonen åtalades för två fall av mord.[170] Han dömdes i enlighet med åklagarens yrkanden.[171] Tingsrätten konstaterade att offren utsatts för ett mycket omfattande och brutalt, besinningslöst våld som inte varit kortvarigt och att de måste ha känt svår dödsångest samt att händelserna föregåtts av planering och att det sammantaget rörde sig om ett tillvägagångssätt som är att betrakta som särskilt hänsynslöst. Påföljden bestämdes till livstids fängelse. Domen fastställdes av en hovrätt.[172]

5.5 Fall 5:5 – Försök till attentat i en skola: med syftet att skapa kaos

> ”Tänker gå samma väg som den svenska hjälten Anton Lundin Pettersson må han vila i frid [...]”[173]

5.5.1 Händelsen

År 2021 tog sig en 25-årig man in på en skola utrustad med yxor, knivar och så kallade molotovcocktails. Efter att ha maskerat sig med en svetshjälm gick mannen omkring på skolan

[166] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[167] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[168] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[169] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[170] Stämningsansökan, 2022.
[171] Dom, 2022.
[172] Dom, 2022.
[173] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2021).

med yxorna i händerna. Han gjorde ett utfall mot en elev och hotade ett stort antal andra personer – både elever och personal – med yxorna. Han försökte också antända en av de molotovcocktails han hade med sig till platsen.[174]

När polis anlände till skolan hade gärningspersonen redan avlägsnat sig. Han greps i närheten efter att ha ringt en närstående och berättat vad som hänt och var han befann sig. Innan han anlände till skolan hade han anlagt en brand i soprummet som tillhörde den lägenhet där han bodde. Innan detta, hade han även försökt tända eld på lägenheten, och spraymålat den. Efter gripandet genomfördes en husrannsakan i mannens bostad, och hans mobiltelefon beslagtogs. Gärningspersonen hade tidigare dömts till fängelse för mordbrand.[175]

5.5.2 Motiv och inspiration

Vid husrannsakan i mannens bostad upptäcktes att han hade spraymålat olika budskap på väggarna i lägenheten, bland annat *Heil Satan, Det är ert fel* och *Die*.[176] Även symboler i form av hakkors och pentagram förekom. På papperslappar som hittades i lägenheten förekom budskap om att målet med dådet var att sprida kaos, att han inte ville överleva attentatet och att han gjorde det för sina idoler Anton Lundin Pettersson, Dylann Roof och Elliot Rodger.[177] Dessa tre namn var också skrivna på ryggtavlan till en vit overall som också hittades i lägenheten. Av den IT-forensiska undersökningen framgår att bilder av de tre även hittades i mannens mobiltelefon.[178]

Utredarnas genomgång av mannens aktiviteter i sociala medier visade att han hade delat ett klipp från Youtube om Anton Lundin Petterssons dåd i Trollhättan, bara någon timme innan han tog sig in på skolan.[179] I ett meddelande skickat till sig själv månaden innan hade han också skrivit följande:

> ”Det var kul att lära känna er alla men inom 2 timmar kommer jag troligtvis vara död eftersom det jag nu kommer göra slutar med döden. Tänker gå samma väg som den svenska hjälten Anton Lundin Pettersson må han vila i frid och döda så många jävla personer jag kan innan polisen skjuter mig så det är troligtvis det sista ni hör av mig och allt blod som spills är statens jävla händer det är deras fel att det blev som det blev”.[180]

I förhör uppgav mannen att meddelandet bestod av ett inlägg han kopierat från forumet Flashback. I förhör beskrev han vidare att hans mående hade blivit allt sämre tiden innan attentatet, att han kände sig ensam och att attentatet var ett rop på hjälp. Han konfronterades med uppgifter om att han vid gripandet skulle ha sagt att avsikten var att det skulle bli som i Trollhättan. Det vill säga att det framstått som om han var inställd på att döda och att själv bli dödad, men att han inte hade vågat fullfölja. 25-åringen menade emellertid att detta inte varit hans avsikt och berättade att han enbart ville skapa uppståndelse. Han beskrev samtidigt att han hade sett en dokumentär om Anton Lundin Pettersson och attentatet i Trollhättan ett flertal gånger, men han ville inte uppge vad han tyckte om dokumentären eller om Lundin Petterssons åsikter. Budskapet på en lapp i lägenheten om att han inte ville överleva sitt dåd beskrev han som hämtat ur dokumentären. [181]

Gärningspersonen uppgav vidare att han hade vetskap om vad Dylann Roof har gjort sig skyldig till och att han hade sett flera klipp om honom på Youtube. Han berättade att han också hade sett en dokumentär om Elliot Rodger och att han kunde identifiera sig med honom på vissa sätt, men underströk samtidigt att han inte delade Rodgers åsikter. Budskapet om att attentatet var tillägnat hans ”idoler” Lundin Pettersson, Roof och Rodger beskrev han som ”strunt” och som något han skrev för att ”framkalla en reaktion”. Gärningspersonen påstod att han inte

---

174 Förundersökningsprotokoll, 2021.
175 Förundersökningsprotokoll, 2021.
176 Förundersökningsprotokoll, 2021.
177 Anton Lundin Pettersson mördade, som beskrivits på flera platser i rapporten, ett antal personer i en skola i Trollhättan år 2015. Dylann Roof mördade nio personer i en afroamerikansk kyrka i Charleston, South Carolina, USA. Elliott Rodger, som var präglad av en misogyn och rasistisk idévärld, sköt ihjäl sex kvinnor i Santa Barbara, USA.
178 Se Pollack Sarnecki m.fl. 2023.
179 Förundersökningsprotokoll, 2021.
180 Förundersökningsprotokoll, 2021.
181 Förundersökningsprotokoll, 2021.

hyste högerextrema åsikter, men berättade samtidigt – utan att närmare specificera hur – att han under tiden hans mående blev sämre hade rört sig åt det ”mer extrema”.[182]

5.5.3 Kopplingar

Av den rättsliga dokumentationen framkommer inga uppgifter om att gärningspersonen var en del av något specifikt nätverk eller haft närmare kontakter med andra personer inom extremistiska miljöer. Inte heller finns uppgifter om att attentatet planerats tillsammans med andra eller att någon annan haft kännedom om planerna i förväg. Samtidigt visar materialet att gärningspersonen varit starkt inspirerad av Anton Lundin Pettersson, och hämtade delar av sitt innehåll från digitala miljöer. Han uppgav exempelvis att meddelandet där han skrev att han tänkte ”gå samma väg som den svenska hjälten Anton Lundin Pettersson” var kopierat från Flashback. Förundersökningsmaterialet innehåller däremot inga uppgifter om hur aktiv han varit på forumet eller om han haft kontakt med andra användare där.

5.5.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för skadegörelse, två fall av försök till grov mordbrand, mordbrand och försök till mord.[183] Han dömdes i enlighet med åklagarens yrkanden.[184] Med anledning av att mannen bedömdes lida av en allvarlig psykisk störning – såväl vid gärningen som vid undersökningstillfället – och därmed ha ett behov av vård, bestämdes påföljden till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning. Efter överklagande ändrade hovrätten tingsrättens domslut så att han istället för försök till mord dömdes för ett fall av misshandel och elva fall av grovt olaga hot. Den påföljd som tingsrätten bestämt om fastställdes.[185]

5.6 Fall 5:6 – Mordbrand: ekofascism och accelerationism

> ”Vi bör nog tona ner med radikalsnacket med folk vi känner IRL…”[186]

> ”Det var en som jobbade på Oktavia kliniken Jag gick in på deras hemsida via Google kollade vilka som jobbade där och skickade bilden.”[187]

5.6.1 Händelsen

År 2019 brändes delar av en nedlagd minkfarm på landsbygden i sydvästra Sverige ned. Gärningspersonerna var två unga män som var 17 år respektive 18 år. Avsikten hade – enligt gärningspersonernas egna utsagor – ursprungligen varit att frige minkar, men när det visade sig att verksamheten var nedlagd valde gärningspersonerna i stället att anlägga en brand i en av byggnaderna. Efter branden laddades en film innehållande delar av händelseförloppet upp på forumet *iFunny*. Avsändare var *Green Brigade Sweden* och filmen spreds även från andra konton kopplade till det numera nedlagda nätverket *The Green Brigade*, som tog på sig attentatet.[188] *The Green Brigade* var ett ekofascistiskt och accelerationistiskt nätverk som under denna period överlappande medlemskap och samarbetade med nätverket *The Base*.

The Base bildades år 2018 och har som uttalat mål att påskynda samhällskollapsen för att bana väg för en ny samhällsordning. Anhängarna bedriver bland annat paramilitär träning och

[182] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[183] Stämningsansökan, 2021.
[184] Dom, 2022.
[185] Dom, 2022.
[186] Citat från den vid tillfället 17-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2020).
[187] Citat från den vid tillfället 18-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2020).
[188] Förundersökningsprotokoll, 2020.

betraktar minoritetsgrupper och sådana som utpekas som rasförrädare som legitima mål för angrepp.[189]

Den yngre av männen bodde vid tidpunkten i ett annat EU-land och greps initialt av polisen där, misstänkt för terroristbrott.[190] Under förundersökningen som gäller branden av minkfarmen, beslagtogs elektronisk utrustning från respektive gärningsperson. På enheterna hittades en mängd material, däribland chattkonversationer de två gärningspersonerna emellan, som ger en bild av deras ideologiska grund och motiv.[191]

5.6.2 Motiv och inspiration

Det framgår av förundersökningsmaterialet att 17-åringen först förnekade brott, för att sedan beskriva attentatet som en form av djurrättsaktivism. Han hävdade att han hade ett mångårigt intresse för djurs rättigheter och miljöfrågor. 18-åringen förnekade först kännedom om attentatet och brott, men medgav senare att han att han och den yngre gärningspersonen låg bakom branden. Han menade dock att det var den yngres idé och att han blev övertalad att delta. Senare framkom att han, efter att ha blivit hörd som vittne, hade raderat sitt konto på Discord därför att han blivit nervös över vad som kunde framkomma om myndigheterna granskade innehållet.[192]

Av chattkonversationer mellan de båda gärningspersonerna framgår att de, både innan och efter branden, diskuterade andra möjliga måltavlor för attentat i Sverige. Bland dessa ingick en abortmottagning i centrala Stockholm, en rådman vid en tingsrätt och en person som rådmannen hade dömt i ett sexualbrottsmål, samt en oljedepå. Även flyktingförläggningar omnämndes i deras diskussioner. Med anledning av detta omfattade misstankarna mot de två ungdomarna inledningsvis även stämpling till allmänfarlig ödeläggelse och stämpling till mord. Konversationen om abortmottagningen hölls ett antal månader innan de brände ned minkfarmen och kretsade kring hur de skulle kunna gå tillväga för att spränga byggnaden där den låg. 17-åringen bifogade en ritning av en bomb, och tillsammans resonerade de kring om konstruktionen skulle fungera. Under förhör beskrev 18-åringen diskussionen som ett exempel på ”dålig humor” och avfärdade tanken på att det skulle handla om något de hade för avsikt att faktiskt genomföra.[193]

Enligt förundersökningsmaterialet fördes diskussionen om att mörda en rådman och en person som rådmannen dömt i ett mål några månader efter attentatet mot den nedlagda minkfarmen. Ämnet fördes på tal genom att 18-åringen länkade till en artikel om målet från den alternativa nyhetssidan Samnytt,[194] där den dömde förekom med namn och bild samt beskrevs med hänvisning till etnicitet.[195] Den fortsatta diskussionen kretsade kring hur de skulle kunna gå tillväga för att mörda rådmannen och den dömde, som konsekvent hänvisades till genom nedsättande uttryck som ”negern” och ”nigger”. Både möjligheten att konstruera en bilbomb

---

189 Nätverket har kopplats till den ryska regimen, bland annat genom att dess grundare är bosatt i Ryssland och uppges leda verksamheten därifrån. Under senare år har nätverket också uppvisat ökad aktivitet med koppling till Ukraina, bland annat genom propaganda, rekrytering och uppmaningar till sabotage och våld mot statliga mål (ISD, 2025). År 2024 terrorklassades *The Base* av Europeiska unionen, vilket var första gången ett högerextremt nätverk fördes upp på EU:s terrorlista (Renard & Rekawek, 2024).

190 Planerna avslöjades i februari år 2020 då polis grep honom i hans bostad. I samband med gripandet gjordes omfattande beslag. I bostadens garage och tvättstuga hade mannen byggt upp ett laboratorieliknande utrymme, utrustat med skyddskläder, gasmasker, laboratorieutrustning och ett stort antal farliga kemikalier. Vid rättegången framkom att mannen tillsammans med en nederländsk medbrottsling upprättat ett Google-dokument med titeln *”Fun time for Eurovision 2020 – For a better and less over-accepting future”*. I dokumentet beskrev de i detalj hur attacker skulle kunna utföras med hjälp av cyanid, ricin och klorgas. Tanken var att sprida gaserna via ventilationssystem eller med hjälp av hemmagjorda raketer under *Eurovision*-evenemanget. Planerna inkluderade även att blockera utrymningsvägar för att förvärra konsekvenserna (Melin Quintana, 2025; Wikén, 2025).

191 Förundersökningsprotokoll, 2020.

192 Förundersökningsprotokoll, 2020.

193 Förundersökningsprotokoll, 2020.

194 Samnytt är en förkortning för Samhällsnytt och avser hemsidan samnytt.se. Det är en sida som enligt egen beskrivning ”rapporterar om det som gammelmedia döljer.” Nyhetssidan lämnade i början av år 2023 det medieetiska systemet, där Medieombudsmannen (MO) och Mediernas etiknämnd (MEN) granskar att anslutna publicister följer de medieetiska reglerna. Aktörerna bakom sidan menar att vad de kallar för det vänsterliberala medieetablissemanget missbrukar det medieetiska systemet för att ”tysta och svartmåla sina konservativa konkurrenter.” Samnytt publicerar många artiklar dagligen och en stor del av dessa handlar om invandrare, brottslighet, islamism och muslimer (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

195 Förundersökningsprotokoll, 2020.

och att använda sig av skjutvapen diskuterades. 17-åringen föreslog även att de skulle filma mordet på rådmannen för att sedan publicera filmen tillsammans med ett manifest.[196]

Parallellt med den diskussion som pågick mellan gärningspersonerna hade den äldre av de två en chattkonversation om målet med en närstående. I den uppgav han att rådmannen förtjänade ett ”nackskott” och argumenterade för att situationen aldrig hade uppstått om Sverigedemokraterna hade fått genomslag för sin invandringspolitik. När han berättade om konversationen med sin närstående för den yngre gärningspersonen, anmärkte den senare att de borde ”tona ner med radikalsnacket med folk vi känner IRL”.[197]

När 17-åringen fick frågor i förhör om diskussionen om att spränga en abortmottagning, uppgav han att ritningen av en bomb bara var ”på skoj”, att det handlade om ”skitsnack” och att de hade varit ”uttråkade”. Han betonade samtidigt att han visste att konstruktionen skulle fungera eftersom han hade vetskap om hur bomber fungerar. Han berättade också att han var emot abort. Han avfärdade konversationen om att mörda en rådman och en person som rådmannen dömt i ett mål på samma grunder. Samnytt, vars artikel om målet föranledde samtalet i fråga, beskrev han som ”ett slags SD-orienterad nyhetssida” och som ”nationalistisk, främlingsfientlig och mot invandrare”. Han berättade också att de som hade fått de båda att reagera var att den dömde i målet enligt deras mening fick ett alldeles för milt straff.[198]

Även de båda gärningspersonernas diskussion om att utföra ett dåd mot en oljedepå i Nacka skedde efter attentatet mot den nedlagda minkfarmen. I den konversationen framstår den yngre av de två som klart pådrivande, medan den äldre ger uttryck för skepsis kring den plan som han fick presenterad för sig.[199]

5.6.2.1 Nazistsympatier

I en konversation de två gärningspersonerna emellan resonerade de kring utvecklingen av deras respektive politiska åsikter.[200] Av samtalet framgår att båda vid tidpunkten betraktade sig själva som nationalsocialister, men tidigare hade intresserat sig för kommunism. 18-åringen beskrev hur han gått från ”typ cringetard ateist som tycker att invandring är bra till en antisemitisk teist som vill ha barn på några få år” och 17-åringen att han gått från ”cringe ateist kommunist till nationalsocialist”. 18-åringen konstaterade vidare att han trodde att alla ”natsocs har nån cringe commiefas” och 17-åringen att ”Hitler sa ju själv att det gick utmärkt att skapa en national socialist ur en kommunist”.[201]

Den yngre gärningspersonen beskrev i förhör att han under tiden för hans engagemang i The *Green Brigade* och *The Base* hade haft ”nazistsympatier”. I ett annat förhör berättade han att han när attentatet ägde rum var ”på ett mer högerinriktat spår” jämfört med när förhöret hölls. Han beskrev även att han, eftersom han hade kontakt med *The Green Brigade*, ville att de skulle få möjlighet att ta ansvar för och offentliggöra dokumentationen av, dådet.[202] I materialet förekommer även ett antal bilder på de båda gärningspersonerna, som i vissa fall försetts med olika former av budskap. I en bildserie poserade de båda i den typen av ansiktsmask som gärningspersonen bar i samband med attentat som redovisats för i kapitel 5.2. och som populariserats i högerextrema kretsar av grupperingar som *Atomwaffen Division*. 18-åringen har i samma bildserie en tröja på sig från det svenska, högerextrema partiet Alternativ för Sverige. På bilderna poserar de också med ett leksaksvapen som till utseendet liknar ett automatgevär. Vissa av bilderna hade redigerats och försetts med budskap som ”Ingen politisk lösning” och

196 Förundersökningsprotokoll, 2020.
197 IRL är en förkortning för *in real life*, det vill säga i verkliga livet.
198 Förundersökningsprotokoll, 2020.
199 Förundersökningsprotokoll, 2020.
200 Förundersökningsprotokoll, 2020.
201 Förundersökningsprotokoll, 2020.
202 Förundersökningsprotokoll, 2020.

”Accelerera kollapsen”.[203] Det förekom även bilder där 17-åringen poserade i nazistuniform och med en hakkorsbindel runt ena armen.[204]

På frågor om hans syn på Alternativ för Sverige, föranledd av den tröja han poserat i på bild, uppgav 18-åringen att han inte var insatt i partiets politik men att han sympatiserade med deras ståndpunkt om att Sverige ska lämna EU. Övriga budskap på bilderna beskrev han som ”satir” och ”inside skämt”. Den verksamhet som bedrivs på minkfarmar beskrev han som en ”vulgär industri”. [205] På en hårddisk tillhörande 18-åringen hittades vidare en mapp innehållande material med anknytning till Brenton Tarrants attentat i Christchurch, inklusive Tarrants inspelning från dådet och hans manifest. Ett antal mappar med ritningar för att konstruera skjutvapen och för att tillverka sprängmedel hittades också.[206] En genomgång av hans sökningar på Google och annan webbhistorik visade att han innan gripandet bland annat hade sökt information om Ted Kaczynski och Kaczynskis manifest, *Oklahoma bomber* (vilket förefaller syfta på Timothy McVeigh),[207] Svenskarnas parti,[208] Azovbataljonen,[209] kriget i Donbass och om olika typer av skjutvapen.[210]

Av chattkonversationer framgår att ledaren för *The Green Brigade* instruerat 17-åringen, apropå det tidigare nämnda partnerskap som hade utvecklats mellan *The Green Brigade* och *The Base*, om hur han skulle förhålla sig till andra medlemmar i sistnämnda grupp. Han instruerades bland annat om att inte på något sätt förolämpa dem och att inte under några omständigheter ”visa några sympatier för judar”[211] Av ett antal konversationer mellan den yngre gärningspersonen och andra medlemmar i *The Green Brigade*, inklusive ledaren, framgår att 17-åringen hade diskuterat möjligheten att samla nätverkets anhängare samt medlemmar i *The Base* i en fastighet i sydvästra Sverige, ägd av en närstående till honom. I samtalen diskuterades bland annat vilka medlemmar som kunde vara pålitliga nog att delta, riskerna med att väcka underrättelsemyndigheternas intresse och vilka säkerhetsåtgärder som behövde vidtas. Vidare framgår att syftet med att samlas var att ägna sig åt träning, inklusive med skjutvapen, samt att producera propaganda.[212]

5.6.3 Kopplingar

Av materialet framgår att 17-åringen var medlem i de transnationella accelerationistiska och ekofascistiska nätverken *The Green Brigade* och *The Base*.[213] I direkt anslutning till attentatet, efter att gärningspersonerna hade avlägsnat sig från brottsplatsen, inledde 17-åringen en chattkonversation med ledaren för *The Green Brigade*. En person som inte identifierades under utredningen men som bland annat gick under användarnamnen *The Ecologist* och *Werewulf*. Under konversationen berättade 17-åringen om attentatet och lovade att förse gruppen med bilder och filmer, samt gav sitt medgivande till att materialet fick användas som propaganda.

I förhör berättade 17-åringen att han hade träffat ledaren för *The Green Brigade*, det vill säga den individ som kallade sig för ”*The Ecologist*”, vid ett tillfälle ett år tidigare. Han hade hjälpt *The Green Brigade* med ”redigering”, men han visste inte om han själv var att betrakta som medlem. Han beskrev samtidigt att han varit med i *The Base* och att han hade haft kontakt med gruppens ledare. Det framgår av förundersökningsmaterialet att ledaren hade vetskap om planerna inför attentatet och att han dagen efter bad 17-åringen att tillkännage deras ”operation” för övriga medlemmar i syfte att ”höja moralen” inom gruppen. Gärningspersonen hade i sin tur bett

---

[203] Rapportförfattarnas översättning av: *No political solution* och *Accelerate the collapse*.
[204] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[205] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[206] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[207] Timothy McVeigh genomförde den 19 april 1995 ett terrorattentat mot en myndighetsbyggnad i Oklahoma City. 168 människor miste livet och hundratals skadades. McVeigh dömdes till dödsstraff 1997 och avrättades 2001.
[208] Svenskarnas parti var ett svenskt, högerextremt parti som lades ner 2015 (Ranstorp och Ahlin, 2020).
[209] *Azov* är en ukrainsk högerextrem rörelse med ett antal olika grenar som bildades i form av en frivilligbataljon i samband med den väpnade konflikt som uppstod i Ukraina våren 2014 (Colborne, 2022).
[210] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[211] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[212] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[213] Förundersökningsprotokoll, 2020.

ledaren att skicka över en särskild QR-kod till honom och en sådan förekom även i den film från branden som gruppen senare spred genom sina kanaler.[214]

18-åringen berättade i förhör att han inte hade varit medlem i *The Green Brigade*, men medgav att han kunde ha haft kontakt med någon i gruppen genom Discord. Detta är i linje med en konversation som 17-åringen hade med en okänd person efter att de anlagt branden. 17-åringen beskrev i konversationen att 18-åringen var obestämd kring att bli medlem, men att han var positivt inställd till en ”direkt aktion” och att han kunde betraktas som en ”indirekt medlem”.[215]

Det framkommer alltså tydliga kopplingar till transnationella nazistiska och ekofascistiska nätverk samtidigt som gärningspersonerna var inspirerade av svenska högerextrema miljöer.

5.6.4 Rättsligt utfall

Männen åtalades för mordbrand och dömdes också för mordbrand, mindre allvarligt brott. Tingsrätten bedömde att straffvärdet för det brott den yngre av männen hade gjort sig skyldig till motsvarade fängelse i ett år och fyra månader, medan det för den äldre av de två bedömdes motsvara fängelse i ett år. Straffvärdet för den yngre mannens delaktighet i mordbranden ansågs vara högre än för den äldres eftersom han bedömdes ha varit den som varit mest drivande avseende planering och utförande, men också för att tingsrätten ansåg att hans syfte med att anlägga branden åtminstone delvis varit att inspirera till ytterligare våldsanvändning av andra ekofascistiska sympatisörer. Påföljden för den yngre mannen, bestämdes med hänsyn tagen till hans ålder vid tidpunkten för brottet till villkorlig dom och dagsböter. För den äldre av de två blev påföljden villkorlig dom.[216]

Den yngre av de två gärningspersonerna dömdes är 2025 i Luxemburg för att ha planerat en terrorattack mot *Eurovision Song Contest* år 2020 i Rotterdam.[217] Enligt åtalet var syftet att genomföra en massdödlig kemisk attack mot evenemanget, motiverad av högerextrema och ekofascistiska övertygelser.[218]

5.7 Fall 5:7 – Mordbrand i moské: nazism och rasism

> ” [...] och sen sökte jag upp på Youtube och så kom det upp och sen blev jag hjärntvättad”.[219]

5.7.1 Händelsen

En natt år 2025 anlades en brand i Islamiska Centrets lokaler i en stad i Bohuslän. Händelseförloppet fångades av en övervakningskamera inne i moskén. På filmen syns hur en man öppnar dörren till lokalen och sprider en vätska över golvmattan, som han sedan antänder med en tändare innan han lämnar platsen. Med anledning av att det var ramadan befann sig ett par personer i lokalen och en av de närvarande upptäckte efter en stund branden och lyckades släcka elden. På ett skåp i närheten av lokalen hade någon klottrat ett hakkors med bokstäverna F.T.G under och övervakningsbilder visade att samma man som anlagt branden var den som ritat på skåpet.[220]

---

[214] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[215] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[216] Dom, 2021
[217] By, 2025.
[218] Utöver attacken mot *Eurovision* fanns enligt åtalet även planer på attacker mot andra mål, dessa inkluderade SAS-flygplan – som en reaktion på bolagets reklamkampanjer om mångfald, inklusive ett oljedepåområde i Nacka utanför Stockholm. Planer fanns också på att angripa infrastruktur i Nederländerna (Melin Quintana, 2025 samt Wikén, 2025).
[219] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[220] Förundersökningsprotokoll, 2025.

Mannen som anlade branden kunde utifrån övervakningsbilderna identifieras som en 20-årig man. Han greps några dagar efter händelsen. I samband med gripandet genomfördes även en husrannsakan i mannens bostad och hans mobiltelefon, dator och ett anteckningsblock togs i beslag.[221]

5.7.2 Motiv och inspiration

I förundersökningsprotokollet ingår en bild av gärningspersonens mobiltelefon som togs i samband med att den beslagtogs. Av bilden framgår att mannen hade en målning av Adolf Hitler som bakgrundsbild på mobilen. Av sökhistoriken på mannens telefon framgår att han på applikationen Google Maps hade slagit in ”[namn på stad] *Islamic Center”* samt sökt på ”*synagogue near me”* (synagoga nära mig) och ”*Jewish Community of Gothenburg”* (judisk ”community” i Göteborg). Det framgår inte av förundersökningsmaterialet när sökningarna gjordes. Kvällen efter brottet hade mannen emellertid laddat ner bildfiler bestående av hakkors och ytterligare en målning av Adolf Hitler.[222]

Den IT-forensiska undersökningen av mannens dator visade att han några dagar före attentatet hade gjort liknande sökningar på Google Maps som på mobilen. Bland annat hade han sökt efter synagogan i Göteborg. Dagen efter mordbranden hade han gjort ett antal slagningar relaterade till Adolf Hitler på sökmotorn Bing.[223] Ett urval av innehåll i det anteckningsblock som beslagtogs från mannen redovisas också i förundersökningsprotokollet. I redovisningen ingår ett antal engelskspråkiga anteckningar där judar beskrivs som roten till allt ont och där Adolf Hitler beskrivs ha haft rätt om judarna. I en anteckning förefaller gärningspersonen beskriva sig själv som *homophobic, transphobic, islamophobic, LGBTQ phobic, racist, anti semitic, asia hater, anti USA, anti middle east*. Bland anteckningarna finns även hakkors och avbildningar av Adolf Hitler.[224]

I förhör uttryckte han sig fåordigt. I det fjärde och sista förhöret erkände han brott, men även då var han återhållsam i fråga om vilka förberedelser han vidtagit och vad motivet skulle vara. Han uppgav att han ångrade sitt agerande och att han inte hade planerat för händelsen längre än ”någon timme bara, typ, det var ganska spontant”.[225] När förhörsledaren uttryckte att gärningspersonens intresse för Adolf Hitler föreföll vara en ”nytillkommen grej”, höll mannen med. Han berättade vidare att han bara någon eller några dagar innan brottet hade tagit del av delar av ett tal från Hitler som hade påverkat honom:

> ”Nej, jag vet inte, ja, jag vet inte. På sociala medier, typ TikTok eller Instagram eller någonting sen var det typ något klipp om någon som hade translatat det här speech från personen. Och sen blev det typ… Jag skulle typ veta vad… vad han sa för någonting egentligen och sen sökte jag upp på Youtube och så kom det upp och sen blev jag hjärntvättad”.[226]

Av förhör framgår att han även under tiden han var frihetsberövad gav uttryck för nazistiska sympatier. Bland annat ska han ha klistrat upp ett hakkors på ett fönster i den cell han var inspärrad i och ha ”skrivit” siffrorna 88 i ett bröd som serverades i samband med en måltid under hans tid i arresten.[227] Under tiden som frihetsberövad hittades också en anteckning med noteringen ”DB30”. Gärningspersonen ville inte förklara vad förkortningen avsåg. En person i mannens närhet, ett vittne, berättade i förhör att gärningspersonen beskrivit ”DB30” som en grupp personer som skrivit avtal om att ta sina liv när de fyllt 30, men var inte säker på om det handlade om en sammanslutning av riktiga människor eller om det var något som gärningspersonen hade hittat på. Vittnet beskrev att gärningspersonens aktiviteter i digitala miljöer i första hand handlade om att spela Roblox och att titta på Youtube. Vittnet beskrev vidare att gärningspersonen hade en historia av sociala svårigheter och psykisk ohälsa, men hade inte uppfattat att han givit uttryck för rasistiska idéer eller extrema åsikter. Dagarna innan

[221] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[222] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[223] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[224] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[225] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[226] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[227] Förundersökningsprotokoll, 2025.

gärningspersonen greps hade vittnet dock noterat att han hade lagt in Adolf Hitler som bakgrundsbild på mobiltelefonen och konfronterat honom om det, utan att få någon tydlig förklaring till varför. Vittnet uppfattade det som att intresset för Hitler ”kom från ingenstans för han är ju väldigt anti mot sånt här annars”.[228]

Vidare framgår i förhör med gärningspersonen att han hade uppfattat att det fanns personer i lokalen innan han anlade branden. Även om han inte ville ange vad motivet skulle ha varit och förnekade att hans syfte skulle ha varit att kränka någon särskild grupp, konstaterade han att det framstod som ”rimligt” att gärningen rubricerades som ett hatbrott eftersom det handlade om en moské.[229] Någon förklaring till vad förkortningen F.T.G stod för – bokstäver han klottrat tillsammans med ett hakkors på ett skåp i närheten av lokalen – ville han inte ge.[230]

5.7.3 Kopplingar

Det framkommer inget i utredningen som tyder på att gärningspersonen skulle ha varit en del av någon särskild organisation eller haft kopplingar till specifika nätverk. Det framgår inte vad ”DB30” är, och inga andra uppgifter kommer fram om kopplingar till exempelvis särskilda digitala gemenskaper.

5.7.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades och dömdes till tre års fängelse för mordbrand. Åklagaren argumenterade – med hänvisning till en del av det material som påträffades i mannens elektroniska utrustning och i hans anteckningsblock – för att det förelåg ett så kallat hatbrottsmotiv.[231]

5.8 Fall 5:8 – Mordbrand: vänsterextrem prägel

”Inget svar. Misstänkt sitter tyst.” [232]

5.8.1 Händelsen

År 2022 tillkallades polis till en gård i Stockholms län med anledning av att ett överfallslarm hade aktiverats. Larmet hade aktiverats av boende på gården efter att de upptäckt en okänd man utanför bostaden. Efter att de boende först hade sökt kontakt med mannen, tog de sig till ett skyddsrum i bostaden. I samband med detta aktiverade de larmet. Från skyddsrummet kunde de höra hur ett fönster krossades varpå de uppfattade att en brand hade anlagts utanför rummet de befann sig i. Efter att polis anlänt greps mannen som tagit sig in i bostaden och branden kunde släckas. Mannen som anlade branden var 23 år och på gården bodde en medlem av familjen Wallenberg som är en välkänd svensk finansfamilj.

5.8.2 Motiv och inspiration

I förhör valde gärningspersonen att inte yttra sig. Enligt uppgifter från en närstående till mannen som citeras i förundersökningsprotokollet hade han under en tid blivit allt mer vänsterorienterad och förmedlat hat mot ”allt det går bra för och de som har mycket”. Han hade även reagerat med tydlig upprördhet inför Sveriges eventuella medlemskap i Nato och den vändning han ansåg att Socialdemokraterna hade tagit. Han hade vidare yttrat sig på ett sätt som upplevdes som obehagligt av närstående och av personer i deras bekantskapskrets som var aktiva inom Socialdemokraterna.[233]

---

[228] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[229] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[230] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[231] Stämningsansökan, 2025.
[232] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[233] Förundersökningsprotokoll, 2023.

Av den IT-forensiska undersökningen framgår att mannen bland annat hade besökt Kommunistiska partiets hemsida. Han hade även besökt ett antal digitala plattformar och konton i sociala medier som förefaller ha en socialistisk eller kommunistisk inriktning. Bland de slagningar på digitala söktjänster som bedömdes relevanta att inkludera i förundersökningsprotokollet finns bland annat sökningar om Nato, Jas Gripen, Filippinska revolutionen och ett av familjen Wallenbergs företag som den drabbade finansmannen vid tidpunkten var styrelseordförande i.[234]

Även en artikel från Kommunistiska partiets tidning Proletären, som handlade om svenska finansoligarker och bland annat berörde den drabbade finansmannen, hade dokumenterats i samband med den IT-forensiska undersökningen. I artikeln förespråkas expropriering av de utpekade oligarkernas egendom och en grundläggande samhällsomvandling som ett sätt att avskaffa deras ekonomiska makt och komma till rätta med ”allt elände de ligger bakom”.[235] Familjen Wallenberg förekommer också i en en mängd konspirationsteorier ifrån diverse olika extremistaktörer.[236]

5.8.3 Kopplingar

Av förundersökningen framkommer inget som tyder på att gärningspersonen ingått i något specifikt nätverk. Det finns inte heller några uppgifter som visar att attentatet planerats tillsammans med andra personer eller att andra haft kännedom om planerna i förväg. Materialet ger begränsad information om gärningspersonens organisatoriska och sociala sammanhang.

5.8.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för mordbrand, grovt brott. Han dömdes för mordbrand och det konstaterades att brottet begåtts under en allvarlig psykisk störning som gärningspersonen alltjämt led av, varför hans påföljd blev rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.[237]

5.9 Fall 5:9 – Vigilanterelaterat våld

> ”Han är en samhällsfara och han ska veta att folk inte tycker om såna som honom. Det har inget med hans ras eller hur han är som person. Det handlar om hur han yttrar sig mot yngre”.[238]

5.9.1 Händelsen

År 2023 ringde en grupp på sju personer på hos en medelålders man i en kommun inom Stockholms län. Efter att mannen öppnat dörren trängde sig gruppen in i bostaden och utsatte honom för omfattande våld. När mannen flydde från bostaden följde gruppen efter honom och misshandlade honom ytterligare strax utanför hemmet. Fyra av de inbladade greps i anslutning till platsen strax därpå. Några dagar senare kunde ytterligare tre misstänkta gripas. Två av gärningspersonerna var 18 år, tre 19 år, en 20 år och en 21 år. Under förundersökningen genomfördes husrannsakningar hos männen och telefoner togs i beslag. Männen hade kopplingar till nätverket *Pedo Hunting Sweden* (PHS) och misshandeln hade filmats. Händelsen är en av flera liknande våldsbrott med anknytning till nätverket.

Enligt förundersökningsmaterialet är PHS en gruppering som enligt dem själva har för avsikt att stoppa sexförbrytare. De planerar aktioner mot individer genom att utge sig för att vara minderåriga flickor på olika typer av chattapplikationer och stämmer träff. I samband med träffarna misshandlar och hotar de den utsatta, samtidigt som konfrontationen filmas.

[234] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[235] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[236] Se Pollack Sarnecki m.fl., 2023.
[237] Dom, 2023.
[238] Citat från den 21-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).

Nätverket beskrivs i förundersökningsmaterialet som decentraliserat och uppdelat i regionala grupper, ledda av så kallade regionansvariga (RA). Via gemensamma chattar på bland annat Telegram delas videor och bilder på genomförda aktioner, som poängsätts enligt en särskild skala för att regionerna och grupperna ska kunna tävla mot varandra. I dessa chattar ges också instruktioner för hur aktionerna ska genomföras på ett sätt som undviker negativ publicitet och polisens ingripanden. [239] Verksamheten bygger på att medlemmar under falska identiteter söker kontakt med män som de påstår är sexförbrytare, arrangerar möten och därefter attackerar dem. Överfallen filmas och sprids sedan i digitala miljöer som på Instagram, TikTok och Telegram. [240]

5.9.2 Motiv och inspiration

Av utdrag från en chattkonversation i applikationen Kik framgår att en av gärningspersonerna i november 2023 hade haft kontakt med en person som senare föll offer för gruppen. I konversationen utgav sig gärningspersonen för att vara en yngre flicka. Flera av gärningspersonerna hade sammanstrålat på en bar timmarna innan misshandeln genomfördes. Vissa var då klädda i tröjor märkta med PHS emblem. De sju männen hade sedan åkt tillsammans på en buss mot offrets hem.[241] En av gärningspersonerna, en 21-åring, hade under resan delat en bild på Snapchat med en text där det bland annat framgick att han var på väg till ett ”PHS kliv”.[242]

Begrepp som ”kliv” och ”stings” tycks avse olika moment i samma händelseförlopp. ”Stings” förefaller syfta på den inledande fasen, där kontakt etableras genom falska profiler i syfte att arrangera ett möt. ”Kliv” används som en benämning på den efterföljande fysiska konfrontationen, där den kontaktade personen möts upp och konfronteras under dokumentation. Dessa konfrontationer innefattar hot, tvång eller våld. [243]

21-åringen som beskrev att han var på väg till ett ”PHS-kliv” medgav under förhör att han deltog i misshandeln och beskrev hur våldet succesivt eskalerade.[244] På en fråga om varför han och de andra följde efter målsäganden när han flydde från sin bostad svarade han följande:

> ”På grund av rådande omständigheter att det blev slagsmål, jag var full och hade dragit kokain. Det blev som en gruppmentalitet att man gick på honom. Då utdelade jag mina slag där ute”.[245]

Syftet med detta var enligt samma gärningsperson att offret ”aldrig skulle vilja göra om något liknande”, att han är en ”samhällsfara” och att det har med ”hans ras” eller ”hur han är som person” att göra samt med ”hur han yttrar sig mot yngre”.

En annan av de inblandade, en 19-åring, beskrev det som att han upplevde ett ”grupptryck” att följa med och hävdade att han inte hade deltagit i våldsamheterna. [246] Den av gärningspersonerna som tycks ha filmat misshandeln beskrev även han att han hade känt sig pressad:

> ”Jag sa till grabbarna att jag inte ville vara längst fram och stå och plinga på och skälla ut personen. Jag ville bara kolla på och se vad som hände. Då sa de att jag måste filma. De var okända och äldre och jag kände mig inte hotad, men lite skraj. Jag sa att jag kunde filma. Jag trodde inte det skulle hända något”.[247]

I förhör berättade målsäganden att gärningspersonerna bland annat hade kallat honom för ”jävla idiot” och ”jävla invandrare” i samband med att de gav sig på honom. I filmerna från händelsen gick det att höra hur gärningspersonerna riktade glåpord som ”fitta” och ”din jävla hora” mot offret.[248]

---

[239] Se också Pollack Sarnecki, 2026.
[240] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[241] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[242] ”Kliv” används sannolikt i sammanhanget för att beskriva våldsutövning.
[243] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[244] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[245] Citat från den 21-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[246] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[247] Citat från den 19-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[248] Citat från gärningspersoner (Förundersökningsprotokoll, 2024).

Av utdrag från chattkonversationer i Telegram som ägt rum omedelbart efter misshandeln framgår bland annat hur en av gärningspersonerna ber en annan av deltagarna att ”skicka videon från ikv”.[249] Han berättade att ”den satte oss på topp ett”, ”fucking broder vi visade nu topp ett nästa” och att ”de var brutala vevar asså”.[250] I en annan chattgrupp hade en annan av gärningspersonerna skrivit att de ”knullade sönder peddot”.[251] Av dessa konversationer framgår förhoppningen att den våldsamma attacken ska ge dem en bra position, ”topp ett” i ett poängsystem.

Av förhör med gärningspersonerna framgår att de följer PHS aktiviteter i sociala medier. En av dem berättade exempelvis i förhör att det var ”svårt att missa” PHS i sociala medier och att han följde deras verksamhet genom Instagram, Telegram och TikTok. En annan av gärningspersonerna, en 21-åring, beskrev att han:

> ” […] sprider deras videos ibland med mina egna redigeringar på TikTok och jag kollar med dem om det är OK att lägga ut dem”.[252]

På en fråga om en av gärningspersonernas användning av Telegram och hur hans aktivitet på plattformen såg ut svarade 21-åringen att han följer massa ”olika klubbar”:

> ” […] som aktivklubb exempelvis. En nationalistisk klubb och andra som är krigsrapport vet jag. […] Appen är raderad för att jag inte vill att folk ska snoka när jag skriver med aktivklubb. Det kan ses som ganska konfrontera[n]de. […] Aktivklubb är ju en… folk ser inte bra på det”.[253]

På en fråga om vad Aktivklubbs syfte är, svarade han följande:

> ”Det är egentligen drogfri ungdom som de har som motto, de tar in ungdomar som har problem med droger och sånt samt så är de nationalister. De tar in ungdomar som har det svårt. Så fightas man och så kan man träna med varandra. Syftet är mest att träna med varandra att man ska ha en mansroll i sitt liv”.[254]

Det nazistiska nätverket Aktivklubb Sverige beskrivs således av gärningspersonen som en drogfri organisation med fokus på träning som tar in ungdomar som har det svårt samt erbjuder manliga förebilder.

5.9.3 Kopplingar

Som beskrivits tidigare (se avsnitt 2.4.6) finns en rad exempel på liknande nätverk internationellt, där kontakt initieras genom falska profiler, möten arrangeras och konfrontationer dokumenteras och sprids i digitala kanaler. Det finns exempelvis vissa likheter mellan PHS och nätverk som *Occupy Pedophilia*, grundat av den numera avlidne ryske nynazisten Maxim Martsinkevich (Tesak).[255] I ett svenskt sammanhang finns beröringspunkter med andra gruppers arbetssätt, företrädesvis den organisation som kallas Dumpen. PHS skiljer sig emellertid ifrån Dumpen, givet att nätverkets metoder ofta omfattar mycket grovt våld.[256]

Det framkommer av förundersökningsmaterialet inga specifika kopplingar till andra nätverk. En av gärningspersonerna beskriver emellertid att han följer Aktivklubb Sverige och journalistiska granskningar visar att en stor del av de våldsdåd som begåtts av individer med en koppling till PHS har kopplingar till högerextrema miljöer i allmänhet och till Aktivklubb

[249] Förundersökningsprotokoll, 2024.”Ikv” används som en förkortning för ”ikväll”.
[250] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[251] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[252] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[253] Citat från den 21-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[254] Citat från den 21-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[255] Inom ramen för verksamheten användes falska profiler för att etablera kontakt med personer i digitala miljöer som därefter konfronterades, förnedrades och filmades. Martsinkevich och den så kallade pedofiljakten har senare fungerat som referenspunkter i andra högerextrema nätverk. I Sverige hämtade till exempel det högerextrema nätverket Tesaks Medborgargarde sitt namn från Martsinkevich. Nätverket kombinerade så kallad pedofiljakt med nazistisk propaganda och våldsuppmaningar samt använde digitala plattformar för att organisera och dokumentera våldsdåd (se Glaad & Vingren, 2024).
[256] Se Djerf & Enström, 2023.

Sverige i synnerhet.[257] Journalistiska granskningar visar också på kopplingar mellan PHS och våldsamma supportermiljöer (se också avsnitt 5.10). [258]

5.9.4 Rättsligt utfall

Sex av de sju männen åtalades för grov misshandel och grovt hemfridsbrott. Den sjunde åtalades också för grovt hemfridsbrott, men eftersom det inte fanns något som pekade på att han hade deltagit i våldsutövningen rubricerades gärningen gällande misshandeln i hans fall som medhjälp. Några av männen åtalades också för narkotikabrott.[259] Tingsrätten fann samtliga skyldiga till brott. För fem av de inblandade bestämdes påföljden till fängelsestraff mellan ett år och sex månader och ett år och nio månader. För den man som åtalades för medhjälp till grov misshandel bestämdes påföljden till skyddstillsyn och samhällstjänst i 240 timmar. Även en av de män som hade åtalats för grov misshandel dömdes istället för medhjälp till grov misshandel. För honom bestämdes påföljden till skyddstillsyn och fängelse i tre månader. [260] Domen fastställdes av hovrätten.[261]

5.10 Andra liknande våldsdåd

Mellan december år 2023 och maj år 2025 har det sammantaget inträffat 13 händelser som lett till fällande domar, fördelade på åtta förundersökningar och 11 domar, med någon typ av koppling till *Pedo Hunting Sweden* (PHS). Sammanlagt har 35 personer i åldrarna 16 år till 43 år och med en medelålder av 21 år dömts under den angivna tidsperioden, sju av dem är kvinnor. I samtliga fall utom ett finns direkta kopplingar till PHS genom deltagande i nätverkets digitala kanaler eller genom hänvisningar till nätverket. [262]

Gemensamt för samtliga av dessa händelser är att de har föregåtts av att en kontakt initierats genom falska profiler som utgett sig för att vara minderåriga eller unga kvinnor, varefter ett fysiskt möte arrangerats. Som regel har digitala plattformar använts för att etablera kontakt med personer som utpekas som sexualförbrytare, arrangera möten och mobilisera deltagare till fysiska konfrontationer. Konfrontationerna är våldsamma ofta med inslag av hot, förnedring och rån. Brottsoffer rånas på till exempel mobiler, kläder, bankkort eller fordon. Det finns också inslag av utpressning, i ett fall tvingade exempelvis offret att söka lån för att kunna betala angriparna och därigenom undvika publicering av filmen från händelsen.

Händelserna filmas oftast och materialet sprids därefter i nätverkets digitala kanaler (se också ovan). Lokala grupper och individer med varierande grad av anknytning till nätverket tycks mobiliseras kring gemensamma aktioner samtidigt som kommunikation, koordinering och spridning av material som marknadsföring och propaganda sker genom gemensamma digitala plattformar. I flera fall tycks det finnas en tydlig rollfördelning där olika personer ansvarar för kontaktetablering, planering, våldsutövning, filmning och publicering. Det framgår också av förundersökningsmaterial och domar att det finns en intern statuslogik där mer omfattande eller grova handlingar, särskilt med inslag av våld och förnedring, kopplas till högre status inom nätverket. [263]

Förundersökningsmaterial och domar innehåller begränsad information om kopplingar till andra nätverk. Journalistiska granskningar visar emellertid, som redan beskrivits, att personer med kopplingar till Aktivklubb Sverige förekommer i flera av de våldsdåd som utförts av individer med anknytning till *Pedo Hunting Sweden* och det finns exempel på individer som först engagerat sig i PHS som senare rekryterats till eller blivit aktiva i Aktivklubb Sverige. Det finns

[257] Den antirasistiska tidskriften Expo visar att många av de gärningspersoner som begått våldsdåd med en koppling till PHS samtidigt har kopplingar till högerextrema miljöer i allmänhet och till Aktivklubb Sverige i synnerhet (Glaad & Leman, 2025).
[258] Se t.ex. Olsson, 2026.
[259] Stämningsansökan, 2024.
[260] Dom, 2024.
[261] Dom, 2024.
[262] Detta bygger på domar under perioden 2024 och 2025.
[263] Detta bygger på domar under perioden 2024 och 2025.

även kopplingar mellan PHS och andra högerextrema miljöer.[264] Den man i 20-års åldern som år 2026 misstänktes för att ha försökt starta en MKU-cell (*Maniac Murder Cult*) i Sverige och sedermera dömdes för deltagande i organisationen[265] (se avsnitt 2.4.7) var exempelvis med i PHS innan han försökte starta upp ett eget nazistiskt nätverk och sedan engagerade sig i MKU.[266] Journalistiska granskningar beskriver också, som nämnts, kopplingar mellan PHS och våldsamma supportermiljöer.[267] Sammantaget tyder detta på förekomsten av överlappningar mellan aktörer tillhörande PHS, olika högerextrema nätverk och andra våldsamma subkulturer, både ideologiskt drivna och inte. Få uppgifter om nätverkskopplingar framgår emellertid av den rättsliga dokumentationen.

5.11 Fall 5:10 – Rasistiskt våld: nazistiskt nätverk

”We dont bleed nigga, we make niggas bleed blood”[268]

”Genom kamp till seger, 88, Stolt svensk, Friheten leve, 1488”[269]

”Mkt feta motiv”[270]

5.11.1 Händelsen

Strax efter midnatt en sommardag år 2025 blev en man misshandlad av fyra män, 20 år, 21 år, 22 år och 23 år. Mannen blev slagen i ansiktet med den trubbiga änden av ett paraply. Därefter jagades den flyende mannen och hans vän av förövarna som ropade tillmälen som ”*fuck you nigga”*, ”*jävla nigga*” och ”*black ass”*. De stal också mannen keps och hörlurar. Bara minuter senare misshandlade gärningspersonerna en annan man allvarligt, bland annat skadades flera tänder. Medan förövarna flydde mot tunnelbanan klottrade en av dem *WBS* (*White Boys Stockholm*) tillsammans med en rasistisk symbol på två skyltfönster och utförde en så kallad hitlerhälsning. En av gärningspersonerna klev av tunnelbanan efter en station, och greps kort därefter. De övriga tre misshandlade under tunnelbanefärden ytterligare en man, innan de klev av. Samtliga offer hade utländsk bakgrund. Alla tre överfallen skedde inom loppet av 30 minuter.[271]

5.11.2 Motiv och inspiration

I en mobiltelefon som togs från 22-åringen i samband med att han greps hittades ett fotografi från brottskvällen, där 23-åringen gör Hitlerhälsning med det första offrets keps på huvudet. Två dagar innan de våldsamma attackerna hade 22-åringen haft en konversations i en Telegram-chatt med 20-åringen och ytterligare en person som visade sig ha en ledande position i *White Boys Stockholm*.[272] WBS är det nazistiska nätverket Aktivklubb Sveriges Stockholmsavdelning.[273] Även en SMS-konversation mellan 22-åringen och 21-åringen beskrivs i förundersökningsprotokollet. Den handlade bland annat om att 21-åringen ville bli medlem i det svenska aktivklubbsnätverket. I den konversationen bestämdes även att de skulle mötas under den kväll som föregick brotten.

---

[264] Glaad & Leman, 2025.
[265] Dom, 2026.
[266] Förundersökningsprotokoll, 2026.
[267] Se t.ex. Olsson, 2026. I denna text används beteckningen ”våldsamma supportermiljöer” för att beskriva miljöers som kännetecknas av organiserat våld och brottslighet som sker i anslutning till idrottsklubbar och sportevenemang, företrädesvis fotbollsmatcher (se t.ex. Deighton, 2025).
[268] Meddelande av gärningsperson i en Telegramchatt (Förundersökning 2025).
[269] Bland annat detta hittades i klottrat på väggen i en av gärningspersonernas häktescell. Det rör sig om typiska uttryck och symboler i högerextrema sammanhang. Innebörden i 88 respektive 1488 har redogjorts för tidigare i rapporten men det rör sig om hyllningar till Hitler och slogans som går ut på att säkra en ”vit” framtid.
[270] Citat av den 21-årige gärningspersonen (Dom, 2025).
[271] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[272] Se Röstlund Jonsson & Asp, 2025.
[273] Förundersökningsprotokoll, 2025.

Hos samtliga fyra gärningsmän påträffade polisen, antingen i samband med gripandet eller vid husrannsakan, klistermärken med texterna *White Boys Stockholm* och Aktivklubb. Hos två av dem påträffades även material med koppling till aktivklubbsmiljöer i andra länder.

Som beskrivits tidigare (se avsnitt 2.4.4.3) är fenomenet med aktivklubbar transnationellt och de svenska Aktivklubbarna ingår i ett större transnationellt nätverk. Förutom aktivklubbsmaterial hade tre av dem föremål med andra typer av nazistiska motiv, som till exempel ett tyskt järnkors, tygmärken med dödsskallar och hakkors, men också CD-skivor med vitmaktmusik, en karaff med hakkors och en ”tysk örn”[274]. Två av dem hade också klistermärken med motiv relaterade till ultrasmiljöerna kring svenska fotbollslag.[275] Vid en kontroll av 20-åringens häktescell upptäckte häktespersonalen att han på möblerna i cellen klottrat: *Genom kamp till seger*, *88*, *Stolt svensk*, *Friheten leve*, *1488* samt symbolen Sigruna[276] I chattmaterialet ifrån Telegram som nämns ovan, förekommer även referenser till *Racial Holy War* (RaHoWa).[277]

De fyra gärningspersonerna svarade ”inga kommentarer” på nästan alla frågor under de polisförhör som hölls. De hävdade att det utövade våldet varit någon form av ”gruff”, att det hade skett ”av misstag” och att misshandeln på tunnelbanan skedde ”av nödvärn”.[278]

5.11.3 Kopplingar

Under utredningen framkom att alla fyra gärningspersoner hade kopplingar till högerextrema miljöer och mer specifikt till det nazistiska nätverket Aktivklubb Sverige och *White Boys Stockholm* (WBS).[279]. *White Boys Stockholm* bildades år 2020 av en tidigare medlem i Nordiska motståndsrörelsen (NMR) och är enligt vad som framkommer av förundersökningsmaterialet den största och mest slagkraftiga grupperingen inom den svenska aktivklubbsmiljön. Under utredningen påträffades diverse klistermärken med aktivklubbs- och WBS-motiv men också andra symboler, slogans och föremål med en koppling till högerextremism.

Gärningspersonerna ingår sammanfattningsvis både i specifika nazistiska lokalt förankrade nätverk och har en koppling till bredare högerextrema miljöer och transnationella nazistiska nätverk, vilket illustreras genom det material som påträffades hos gärningspersonerna. Huruvida det fanns konkreta kontakter mellan gärningspersonerna och aktörer i andra länder framgår inte av materialet. Aktivklubb Sverige har, som nämnts, också kopplingar till våldsamma supportermiljöer.[280] Hos två av gärningspersonerna påträffades klistermärken med motiv kopplade till ultrasmiljöer. Det framgår emellertid inte av förundersökningsmaterialet hur täta dessa kopplingar är.[281]

5.11.4 Rättsligt utfall

De fyra männen åtalades för rån, olaga hot och flera fall av grov misshandel. Avseende den första misshandeln bedömde tingsrätten att det inte var styrkt att målsäganden utsatts för annat våld än slaget med paraplyet och att det inte gick att slå fast vem av de tilltalade som utdelat det. Alla fyra tilltalade frikändes därför avseende den åtalspunkten, dock dömdes en av dem för grov stöld. Alla fyra dömdes enligt åklagarens yrkande för grov misshandel avseende den andra misshandeln, och tre av dem för misshandel av normalgraden för den tredje. En av de tilltalade dömdes för skadegörelse. Rätten bedömde att det, med undantag för skadegörelsen, vid bedömande av straffvärde, skulle beaktas som en försvårande omständighet att ett motiv för

[274] Den tyska riksörnen är en symbol som under nazistregimen användes i en särskild utformning, där örnen håller en krans med ett hakkors i sina klor. Denna variant har senare använts som symbol inom nynazistiska miljöer.
[275] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[276] Sigrunan är en fornnordisk symbol som i dag ofta används i nazistiska och andra högerextrema sammanhang.
[277] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[278] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[279] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[280] Se t.ex. Olsson, 2026.
[281] Förundersökningsprotokoll, 2025.

brotten varit att kränka målsäganden på grund av ras, hudfärg eller etniskt ursprung. Påföljderna bestämdes till fängelse i mellan tre år och tre år och sex månader.[282]

5.12 Fall 5:11 – Knivattack: misantropiska/-nihilistiska kopplingar

> ”Och hur jag mådde den där tiden då var jag enkel matad då var då var typ, munnen helt öppen, asså. Då va jag så här typ en gris och dom, dom börja bah mata på. Och eh hur jag var typ, matad av de här propaganda och allt de i flera månader så att jag bes, asså då hade jag till slut accepterat allt det här”. [283]

5.12.1 Händelsen

En kväll i september år 2024 knivhöggs en äldre man tre gånger i ryggen i en förort till Stockholm av en för honom okänd gärningsperson. Senare samma kväll inkom uppgifter till polisen om att en tråd om händelsen hade skapats på forumet Flashback. Där gick det att ladda ner ett filmklipp från överfallet genom en länk till en kanal på meddelandetjänsten Telegram.

I kanalens titel ingick både bokstäverna NLM och siffrorna 764. I tråden på Flashback publicerade ett antal personer i efterhand uppgifter som pekade mot att gärningspersonen kunde vara en viss 14-årig pojke. Han kunde bland annat knytas till ett alias som i sin tur gick att knyta till filmen.[284] En förundersökning om försök till mord inleddes och ett par dagar efter händelsen greps den 14-årige pojke som pekades ut som skyldig i tråden på Flashback. I samband med att en husrannsakan genomfördes i den misstänktes bostad togs hans dator och mobiltelefon i beslag.[285]

I förhör erkände 14-åringen överfallet mot den äldre mannen. Han erkände även att han hade attackerat en kvinna i 50-årsåldern med kniv i samma område den 18 juli 2024 – cirka två månader före överfallet mot den äldre mannen. Även kvinnan överlevde angreppet. [286] Samtidigt som förundersökningen pågick publicerade SVT ett reportage där de beskrev att åtminstone ytterligare sex personer hade överfallits i samma område som den äldre mannen och kvinnan i 50-årsåldern. Vidare beskrevs hur totalt åtta filmsekvenser som visar hur människor misshandlas, inklusive klipp från överfallen mot mannen och kvinnan, kunde knytas till samma geografiska område.[287] I förhör framgår att pojken hade sett reportaget och att han kände sig felaktigt utpekad för fler än de två fall han redan hade erkänt.[288]

5.12.2 Motiv och inspiration

Under förundersökningen framkom uppgifter som visade att 14-åringen hade kopplingar till nätverk som bland annat 764 och *No Lives Matter* (NLM). Av den IT-forensiska undersökningen framgår bland annat att ett antal manualer – *NLM x MKU Kill Guide*, *NLM Manhunt Guide* och *NLM Terror Guide* – fanns sparade på pojkens dator. Det rör sig en typ av dokument som innehåller instruktioner för bland annat angreppstaktik, operativ säkerhet (OPSEC), vapenanvändning, tillverkning av improviserade sprängladdningar och gift samt metoder för att identifiera och angripa offer. Materialet innehåller även instruktioner om hur attentat kan

[282] Dom, 2025.
[283] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[284] Dom, 2025.
[285] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[286] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[287] Svensson, m.fl., 2024.
[288] Förundersökningsprotokoll, 2025.

planeras och genomföras samt hur våldshandlingar bör dokumenteras (se också nedan och 2.4.7).[289]

När pojkens dator togs i beslag upptäcktes att han var inloggad på Discord. Ett flertal användarnamn kunde knytas till pojken och ett antal chattkonversationer kunde säkras. I en konversation från den 11 september – dagen för överfallet mot den äldre mannen – hade pojken skrivit till en annan användare att han hade knivhuggit en person tre gånger i ryggen. I hans webbhistorik gick det att se att han hade gjort ett antal sökningar efter nyhetsartiklar om överfallet. Han hade också sökt efter information om hur allt innehåll på en iPhone kan raderas. Utöver detta hade han gjort en sökning med följande lydelse: ”kan man ta bort post från Flashback?”[290]

På datorn påträffades också ett antal filmsekvenser från överfallet mot den äldre mannen. I en av inspelningarna går det att se ett antal användarnamn på skärmen och sekvensen bedöms ha spelats in under ett videosamtal med andra deltagare. Av förundersökningsmaterialet framgår att pojken under förhör blev utfrågad om sin anknytning till nätverken 764 och NLM.

I det förhör som hölls samma dag som han greps uppgav pojken att han hade kommit i kontakt med grupperna ett antal år tidigare och att han från början hade sett dem som en ”trolling grupp”. Han beskrev grundaren till 764 – den amerikanska tonåringen Bradley Cadenhead, alias Brad – som en ”töntig idiot” och som någon som hade varit en ”tönt skitlänge”. I ett efterföljande förhör beskrev pojken att han kom i kontakt med 764 redan vid åtta eller nio års ålder genom ”en kompis”. Uttalandena är bitvis svåra att tyda och i transkriberingarna som ingår i förundersökningsprotokollet noteras ofta att delar av hans svar är ohörbara. Kontakterna förefaller i första hand ha etablerats och upprätthållits genom Discord och Telegram. De benämns enbart genom användarnamn och tycks vara bekantskaper som stiftats digitalt. [291]

Pojken beskrev att han hade blivit pressad att begå överfallet och att han var ”kontrollerad av någon annan i gruppen”, men också att han ”kände sig som ett rovdjur” i samband med dådet. Samtidigt som han berättade att han uppnått en viss status i sammanhanget beskrev han hur han pressades till våld av andra i nätverket:

> ”Jag äger ju själva NLM, jag äger ju den, nya ägaren av den. Och sen 764, jag är högre upp medlem i det. Jag har alltid emot pedofil saker (ohörbart) så jag ville inte att dom skulle göra nått med det. Så jag skrev på själva grejen att, att vi ska vara emot pedofiliet och allt det. (Ohörbart) jag tycker polisen gör jättelite för att ta pedofiler och allt det, i den där världen. Och det ba det drabbar såhär småbarn (ohörbart). Men jag blev bara pressad till det. I samtal (ohörbart) pressad, gör det, gör det, gör det, gör det så aa okej då. (Ohörbart). Själva (ohörbart) pressen och allt (ohörbart) ingen hjärna. Jag var kontrollerad av någon annan (ohörbart) själva gruppen, chatten. Efter det dag och natt ångest (ohörbart) vad jag hade gjort. Jag hade kollat igenom Flashback (ohörbart), hur många personer kollar på det här, folk tycker. Varför jag hade gjort det… (ohörbart) göra det. Det var sanningen (ohörbart)”.[292]

Beskrivningarna av hans kontakter och status inom olika digitala gemenskaper är otydliga och i ett resonemang refererar han, utan att ha blivit specifikt tillfrågad, till ytterligare nätverk som han kommit i kontakt med på ett eller annat sätt:

> ”Från början var jag bara (ohörbart) chatter kolla runt chillade jag ägde några. Och när jag lämna den politiska stället då gick jag i (ohörbart) community den om extortion och grooming (ohörbart), jag var med i Terrorgram, Telegram men för terror (ohörbart) MKY och MMC. (Ohörbart) och MMC är Maniac Murder Cult. Och båda ägarna, båda ägs av samma person (ohörbart) han är, han sitter inne just nu fortfarande (ohörbart) han står bakom typ 20–30 mord i Ryssland (ohörbart). (Ohörbart) och i (ohörbart) han erkände några i (ohörbart) han går (ohörbart) nu går han på (ohörbart), ja… Jag tänker bara ibland (ohörbart) mer normal”.[293]

I det sista förhöret återkom pojken till sin upplevelse av att ha blivit manipulerad och hur den typen av innehåll han konsumerade hade påverkat honom:

> ”Och hur jag mådde den där tiden då var jag enkel matad då var då var typ, munnen helt öppen, asså. Då va jag så här typ en gris och dom, dom börja bah mata på. Och eh hur jag var typ, matad av de här propaganda och allt de i flera månader så att jag bes, asså då hade jag till slut accepterat allt det här. Och tänkte… då tänkte jag ju inte, jag

[289] Se exempelvis New Jersey Office of Homeland Security and Preparedness, 2024.
[290] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[291] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[292] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[293] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).

> tänkte jag hade ingen hjä, de hade ingen så här… så här, så här självständighet i de här… Jag va inte bes, jag va kontrollerad av mig själv ja men nån någon annan… Jag hade ingen så här egen hjärna jag hade inget, inga asså ingen be, egna beslut… Allt annat va ss, be, så här beslutat åt mig så här styrt av nån annan".[294]

På en följdfråga om vilken typ av propaganda han syftade på uppgav pojken följande:

> "Eh propagandan att begå terror begå våld. Begå allt smärta för världen och eh… Och sen ideologier som eh NLM och eh… och eh själva, typ eh religiösa sekter som O9A och eh… Ja, de var hur jag var matad (ohörbart) dom här propagandan jag var matad asså eller ja sekter och ideologier".[295]

Även om det inte är helt enkelt att tolka, framgår att pojken beskriver det som att han blivit "matad" med våldsam propaganda som han kopplar till NLM, O9A, religiösa sekter och "ideologier".

5.12.3 Kopplingar

Av förundersökningsmaterialet framgår att 14-åringen hade etablerat kontakter med nätverk som 764 och *No Lives Matter* (NLM) flera år före gripandet. Han berättade att han kommit i kontakt med 764 redan vid åtta eller nio års ålder och att kontakterna därefter huvudsakligen skett genom Telegram och Discord. I förhör beskrev han bland annat hur han efter hand fått en framträdande roll inom nätverken och att han var den nya ägaren av NLM och hade en hög position inom 764. Samtidigt beskrev han hur han successivt blivit manipulerad och pressad av andra i nätverket att begå våldshandlingar. Han berättade att de flesta av dessa befann sig utanför Sverige, men att åtminstone en av dem var svensk. 14-åringen beskrev att han "känner inte alla av dem men jag känner tre av dem, och fem andra känner jag inte".

14-åringen berättade om den svenska personen att han hade deltagit i det videosamtal som pågick när överfallet mot den äldre mannen genomfördes och att han hade uppmanat 14-åringen att begå både detta överfall och det tidigare överfallet mot kvinnan. 14-åringen uppgav att de hade haft kontakt under "två till tre år". Han beskrev hur den personen tillsammans med andra i gruppen successivt hade manipulerat och pressat honom att begå våldshandlingar. [296] 14-åringen berättade också att han och den andra personen hade träffats i en chatt på Telegram och att båda gillade att "samla clips". [297] 14-åringen redogjorde också för att han var ganska säker på att personen gick på gymnasiet och beskrev honom som "en *editor*". Ett uttryck som i sammanhanget tycks användas för att beskriva att någon är duktig på att redigera bilder och filmer.[298]

Det skulle senare visa sig att den svensk han refererade till, var den 15-årige pojke som beskrivs i fall 8:12. Det fallet avser bland annat uppmaning till självmord och barnpornografibrott. 15-åringen dömdes år 2026, som 18-åring, av tingsrätten för ett stort antal olika brott, inklusive för brott i relation till den händelse som beskrivs i detta avsnitt.[299] På en fråga om hur användaren pressade honom i samband med överfallet på den äldre mannen svarade pojken följande:

> "Han sa till mig begå, begå de gör de bah, inget kommer hända… Och eh jag hade känt dom alla, jag har känt dom alla länge typ nästan två år nu, två, tre år. Känt dom länge så… asså de va… dom va som en, som en så här… så här ett ställe jag kunde känna så här trygg och till slut så blev jag bara manipulerad till att begå nåt hemskt, mot annan människa".[300]

Utöver detta illustrerar namnen på flera av de beslagtagna dokumenten kopplingar mellan de nätverk pojken berättade att han kommit i kontakt med och andra nätverk. *NLM x MKU Kill Guide* har utarbetats gemensamt av NLM och nätverket *Maniac Murder Cult* (MKU). MKU beskrivs tidigare i rapporten som ett löst sammansatt nätverk, inspirerat av nazism, misantropi och nihilism (se avsnitt 2.4.7).

---

[294] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[295] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[296] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[297] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[298] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[299] Förundersökningsprotokoll, 2026; dom, 2026.
[300] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).

Manualerna i fråga som påträffades på 14-åringens dator innehöll alltså, som nämnts, bland annat instruktioner om angreppstaktik, metoder och tillvägagångssätt (*tactics, techniques and procedures*, TTP). I manualerna beskrivs MKU som NLM:s *"brothers in arms"* tillsammans med budskap som *"NLM x MKU we can strike anywhere, at any time"* (se också avsnitt 2.4.7.1).[301] Detta illustrerar hur misantropiska och nihilistiska nätverk som NLM positionerar sig som en del av bredare transnationella nätverk. Det visar också hur propaganda och operativa instruktioner, inklusive tips på taktiska tillvägagångssätt, utvecklas och sprids mellan olika nätverk.

5.12.4 Rättsligt utfall

Åklagaren väckte en så kallad bevistalan mot 14-åringen gällande den äldre mannen. Det rör sig om en process som syftar till att klarlägga om någon som inte är straffmyndig har begått brott.[302] Tingsrätten fastställde i sin dom att pojken begått brottet försök till mord. Någon påföljd aktualiseras inte i en bevistalan. Däremot beslutade domstolen om att pojken ska betala skadestånd till målsäganden med ett belopp om strax över 250 000 kr.[303] Ingen bevistalan väcktes gällande överfallet på kvinnan.[304]

5.13 Fall 5:12 – Knivattack: påtryckningar och direktsändning, nihilistiska/misantropiska kopplingar

> ”För de sa ju åt mig att jag skulle, vad heter det, hugga nån som det här, vad heter det, hur säger man, inte imam, utan nån random muslim bara”.[305]

5.13.1 Händelsen

År 2025 attackerades en kvinna i en stad Västra Götaland av en för henne okänd person. Hon var ute med sin hund på promenad när hon blev knivhuggen i ryggen och orsakades smärta och skador, men överlevde överfallet och kunde larma polis.[306]

En förundersökning om försök till mord inleddes och redan i utredningens inledande skede konstaterade en av poliserna som deltog i utredningen att dådet hade likheter med överfall som skett på andra platser i Sverige, som genomförts av unga personer som filmat överfallen och lagt ut dem i sociala medier. Kontroller av huruvida det inkommit tips om personer i området med en koppling till miljöer av det slaget gjordes, men gav inget. Efter att det inkommit vad som beskrivs som ett ”trovärdigt e-tips” riktades misstankarna emellertid mot en 14-årig pojke. Poliser genomförde en husrannsakan i pojkens bostad och tog in honom på förhör. I samband med detta, togs 14-åringens dator och mobiltelefon i beslag.[307]

Redan i samband med att husrannsakan genomfördes erkände pojken att han var skyldig till överfallet. Han beskrev att han hade direktsänt dådet genom applikationen Discord på sin telefon och att det var omkring 30 personer som hade följt sändningen. Han berättade också att ”de” hade tvingat honom att genomföra attacken. Samtidigt underströk han att han inte hade lagt upp filmen från överfallet någonstans, men trodde att andra hade spelat in sändningen och spridit filmen.[308]

---

[301] New Jersey Office of Homeland Security and Preparedness, 2024.
[302] Bevistalan, 2025.
[303] Dom, 2025.
[304] Huruvida polisen vidtagit åtgärder för att bringa klarhet i om pojken gick att knyta till andra överfall, framgår inte av förundersökningsprotokollet.
[305] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[306] Dom, 2025.
[307] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[308] Förundersökningsprotokoll, 2025.

Av förundersökningsprotokollet framgår att det bara några timmar efter att överfallet genomfördes hade inkommit ett engelskspråkigt e-postmeddelande till Polismyndigheten med detaljerade uppgifter om dådet. I meddelandet angavs att tipsaren hade information om ett knivdåd mot en kvinna i den stad där dådet skedde och att förövaren hade filmat överfallet. Vidare framkom vilket användarnamn gärningspersonen använde sig av på Discord och i vilken server på Discord som filmen spridits. Gärningspersonens ålder och adress fanns också. Uppgifterna i e-postmeddelandet visade sig vara riktiga.[309]

5.13.2 Motiv och inspiration

Förundersökningsmaterialet visar att 14-åringen hade kopplingar till ett antal extremistiska, transnationella och digitala nätverk. Av den IT-forensiska undersökningen framgår bland annat att det på pojkens dator och mobiltelefon fanns en stor mängd högerextrem propaganda och material med anknytning till nätverken 764, *No Lives Matter* (NLM) *och Order of Nine Angles* (O9A). Det fanns också filmer föreställande grovt djurplågeri, mord och andra våldshandlingar, bland annat hittades inspelningen från den rasistiskt motiverade masskjutning som skedde i Buffalo, USA år 2022. Även filmer som föreställde olika former av självskadebeteende hittades på pojkens dator.[310] Bland det högerextrema material som påträffades fanns bland annat propagandafilmer för *Atomwaffen Division* och bilder med nazistisk symbolik och slagord på såväl engelska som ryska och albanska. Även material som berörde skolattentatet i Sverige av Anton Lundin Pettersson och terrordådet på Nya Zeeland av Brenton Tarrant påträffades. Det framgår vidare att han hade besökt en kanal på Telegram tillhörande ett högerextremt nätverk med bas i samma region som han själv hade hemvist i.[311]

Ett antal filmer och bilder som kunde knytas till överfallet på kvinnan hittades också. På en bild som tagits strax innan överfallet hade pojken placerat en svart känga med vita skosnören och en kniv tillsammans med boken *The Mystery of the Grail* av den italienska ”superfascisten” Julius Evola.[312] Kängan tillhörde det par han hade på sig under överfallet och kniven var den han högg kvinnan i ryggen med.[313] I förhör nämnde 14-åringen ett antal titlar på böcker från eller om O9A som han kände till. Boken av Julius Evola, som alltså förekom i en bild som pojken tog innan överfallet, sade han sig inte ha läst eller ens veta vad den handlar om. Hon konstaterade samtidigt att Evolas verk är ”mycket populära” i de digitala miljöer han befunnit sig.[314]

I förundersökningsprotokollet finns ett antal utdrag från olika chattkonversationer som pojken var delaktig i både innan och efter överfallet. I utredarnas genomgång av de olika konversationerna noteras att pojken hade omfattande kontakt med en specifik person, som av allt att döma inte kunde identifieras. Deras kontakt upprätthölls i första hand genom Discord, men även via Telegram och TikTok och deras konversationer är uteslutande på engelska. Kontakten fortlöpte före, under och efter överfallet. Ansvariga utredare konstaterar i förundersökningen att det är svårt att se den andra personen ”som något annat än en pådrivande och stöttande kraft, nästan som en mentorsroll, före, under och efter brottet”. Vidare beskrivs att den andra personen var med i den chatt på Discord där gärningspersonen direktsände överfallet.[315]

---

[309] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[310] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[311] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[312] Julius Evola (1898–1974) var en italiensk filosof och författare med stort inflytande över efterkrigsfascismen. Evolas antisemitism och rasideologi genomsyrade hans teorier. Han avskydde kapitalismen, det urbana, moderna livet och den tekniska utvecklingen och ställde allt detta mot landsbygden, som han hyllade. Han är också populär i samtida gröna fascistiska nätverk (Pollack Sarnecki, 2021).. Han utvecklade en lära om ”spirituell rasism” där biologiska föreställningar om ras kompletterades med idén att människor också tillhör olika andliga eller metafysiska raser. Enligt Evola uttrycktes den ”ariska” respektive ”judiska” anden i kultur, religion, moral och världsuppfattning, och ras ansågs därför inte enbart vara en biologisk utan också en andlig kategori. Han kritiserade den nationalsocialistiska biologiska rasläran som otillräcklig och menade att en verklig raspolitik även måste omfatta dessa ”metabiologiska” eller andliga dimensioner. Evola var inte medlem i det fascistiska partiet och kritiserade öppet vad han ansåg vara onödiga eftergifter från partiets sida Hans egna politiska åsikter var ofta betydligt mer radikala än den fascistiska huvudströmningen (Staudenmaier, 2026hewtt).
[313] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[314] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[315] Förundersökningsprotokoll, 2025.

Två dagar innan överfallet hade 14-åringen och den person han hade löpande kontakt med som beskriv ovan, en konversation av vilken det framgår att pojken planerade att genomföra ett dåd en dag senare. Efter att 14-åringen skickat en bild på den kniv han skulle använda under överfallet, svarade den personen ”*tomorrow*” (”i morgon”). Som svar skrev pojken: ”*martyrdom”* (”martyrskap”).[316] De skickade högerextrem propaganda till varandra och refererade även till den i incelkretsar hyllade Elliot Rodger.[317]

Dagen innan dådet skrev 14-åringen som ett svar på ett meddelande från den andra personen att det inte kommer bli av den dagen eftersom ”de ljög” (*they lied*), men att det är bekräftat för ”dagen efter”. [318] Användaren svarade då: ”*Well at least it's happening”* (”Nåja, det blir åtminstone av”).[319] Följande natt hade pojken ändrat sig. Då skrev han till sin kontakt att han inte skulle genomföra dådet trots allt, eftersom någon övertalat honom om att han då skulle förstöra sitt liv. Han förklarade då att han skulle lämna allt som hade med O9A och MKU bakom sig och att de inblandade bara är ”*larping pussies”* (”rollspelande fittor”) som vill att andra ska göra deras smutsjobb.[320]

Så här resonerade han då om att genomföra ett dåd:

> ”Why would you ruin your life? To be called a saint by a group of online degenerates for 15 minutes then be completely forgotten about and be referred to as “the guy who was dumb as fuck and got arrested”?[321]

Den andra personen uttryckte sin förståelse för pojkens inställning och berättade att han inte själv var med i O9A och att han enbart gillar MKU för att de har ”mördat utlänningar”. Pojken tydliggjorde att han hädanefter enbart skulle betrakta sig själv som en nationalist och att han skulle söka sig tillbaka till sina ”kristna rötter”.[322]

När natten blivit till dag, ett par timmar innan överfallet genomfördes, hade pojken sedan ändrat sig igen. Han skrev till sin kontakt att han ändå skulle genomföra dådet, men inte för MKU utan för ”den vita rasen”. Den andra användaren svarade genom att förklara för pojken att om han gav sig ut och mördade någon, eller åtminstone såg till att någon fick åka till sjukhus, så kommer han vara *good*. Pojken svarade att han inte vill mörda någon, men att han är villig att hugga någon flera gånger. Användaren svarade att han skulle nöja sig om offret fick åka till sjukhus.[323]

Pojken berättade att han tänkte direktsända dådet:

> ”Streaming it to a group of neo nazis, nothing except that, small server, like 20 members max I think” (“Sända det till en grupp av nynazister, inget mer än så, liten server, typ 20 medlemmar högst tänker jag”).[324]

Strax därefter skickade han en inbjudan till ett samtal på Discord till sin kontakt som genast svarade: ”*Don't pussy out* ” (”Fega inte ur”).[325] Minuter efter överfallet skrev pojken till honom igen och bad honom att sluta svara elakt eftersom han precis knivhuggit någon. [326] Av förundersökningen framgår vidare att pojken i förhör beskrev att han dagen för överfallet hade varit inne på en server på Discord och att han där inte bara hade blivit uppmanad att ta till våld, utan även blivit hotad. Han hade då försökt ge sken av att ha skadat sig själv för att slippa genomföra överfallet:

> ”Så, jag sitter ju på, vad heter det, en Discord-server där de uppmanar mig till att göra det. Som tvingar mig. Inte tvingar, utan så att de säger typ… vad heter det… liksom, det som man brukar höra. ”Ja, vi kommer döda dig om du inte gör det här". Utan man säger typ liksom, det hade varit då det blivit om, ”det hade inte varit kul om något

316 Förundersökningsprotokoll, 2025.
317 Förundersökningsprotokoll, 2025.
318 Varför skulle du förstöra ditt liv? För att bli kallad ett helgon av en grupp degenererade människor online i 15 minuter för att sedan bli helt och hållet bortglömd och refererad till som ”killen som var dum som fan och blev gripen?” (Förundersökningsprotokoll, 2025).
319 Förundersökningsprotokoll, 2025.
320 Förundersökningsprotokoll, 2025. Som nämnts flera gånger är MKU är en förkortning för nätverk *Maniac Murder Cult* och det förkortas även MMC på engelska.
321 Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
322 Förundersökningsprotokoll, 2025.
323 Förundersökningsprotokoll, 2025.
324 Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
325 Förundersökningsprotokoll, 2025.
326 Förundersökningsprotokoll, 2025.

> hände vid den här adressen" så skickar de min adress där min pappa bor. Liksom lite sådana odirekta hot och annat, vad heter det. Som, vad heter det, "gör det där så kommer vi läcka till en adress. Vi kommer skicka det till en massa personer. Vi kommer lägga ut det på online" liksom, säger de också. Vad heter det, inte gör det. Och då när jag börjar gå ut, vad heter det, så låtsas jag som att jag råkar hugga mig själv i magen. Så att de skulle kunna säga åt mig "ja men dra hem bara, gör inte detta"… vad heter det. Och sen istället så bara så börjar de hånskratta åt mig".[327]

Pojken förklarade att de andra deltagarna hade pressat honom att begå dådet genom att hota med att anmäla honom till polisen för ett antal uttalanden han hade gjort vid ett tidigare tillfälle. Samtidigt hade de försäkrat honom om att han inte riskerade att bli gripen för ett överfall:

> ”Jag sa att det var några dumma grejer. Jag skulle göra det för jag var... Ni vet vad som hände den där 23 december tror jag, i Tyskland. Och den första januari, alltså på nyår i USA, i New Orleans. Vet du vad som menar det här? Så jag sa till dem några grejer om, vad heter det… islamofobiska saker. För det var ju, båda de grejerna var IS-attacker. Så sa jag typ, nu blir det liksom revansch för vad de har gjort. Alltså muslimer. Och sen, vad heter det. Så sa de "ja men gör det då. Det här är olaga hot om du inte gör som vi säger så kommer vi liksom skicka till polisen. Så kommer de, vad heter det, arrestera dig" eller vad det än var. Och sen så sa de att det är ju... Polisen bryr sig inte om såna här småsaker som de säger, vad heter det. Som de kommer... Alltså de säger att jag inte kommer bli fångad för det. För de har ju sagt att de har haft brott mycket värre än... Sån här random liksom överfall”.[328]

Vidare framgår att pojken, när han väl gav sig ut, i första hand letade efter ett offer som matchade hans bild av hur en muslim ser ut, ”som en imam eller slöjklädd kvinna”, eftersom det är vad han hade blivit uppmanad till:

> ”För de sa ju åt mig att jag skulle, vad heter det, hugga nån som det här, vad heter det, hur säger man, inte imam, utan nån random muslim bara”.[329]

Pojken beskrev i förhör att han, när han inte hittade någon ”som såg ut som måltavlan”, blev uppmanad att angripa ”vem som helst”. Det var så valet kom att falla på den kvinna han slutligen attackerade.[330]

5.13.3 Kopplingar

I förhör tillfrågades pojken om hans anknytning till olika digitala nätverk och om olika personer han hade haft kontakt med. Han berättade då att han kom i kontakt med 764 under år 2022 eller år 2023 och att han hade kommunicerat med ”två, tre personer” kopplade till nätverket. På det sättet kom han också i kontakt med MKU, som han beskriver som kopplat till 764 och till NLM:

> ”Det är också samma grej, fast är bara mer baserat i Sverige och Storbritannien tror jag. Så liksom, MKU, det är större i Österuropa medan NLM är i Västeuropa”.[331]

14-åringen beskrev MKU som en gemenskap som uppmanar andra att ”[…] döda hemlösa, knarkare och sånt för dödandets skull.” Han berättade också att de lägger ut filmer i syfte att chockera. På en fråga om vad O9A är, svarade pojken att det handlar om ”satanistisk nazistterror” och att han gillade att läsa om dem, men att deras böcker är ”väldigt udda” och att han har svårt att förstå innehållet.

När pojken under ett förhör fick veta att utredarna kartlagt vilka som deltog i sändningen av hans attack utbrast han: ”*Holy fuck!”*. Den övervägande majoriteten av dem som följde sändningen sade han sig inte känna till. En av dem beskriver han som en amerikan som:

> ” […] var med på en livestream där en kille gick och attackera flera polismedlemmar”

En annan beskriver han som en person från Finland han hade haft kontakt med i ungefär två år och som han lärde känna i ”någon politisk server som jag var med i”.[332] En annan användare som pojken sade sig ha viss vetskap var den person han hade intensiv kontakt med före, under och efter dådet och som av utredare beskrevs ha haft en sorts ”mentorsroll”.[333] Pojken uppgav

[327] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[328] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[329] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[330] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[331] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[332] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[333] Förundersökningsprotokoll, 2025.

att de hade haft kontakt i ungefär en månad och att personen hade sagt sig vara 15 år och bo på Irland. Han förklarade samtidigt att han inte kände till namnen på någon av de personer han hade haft kontakt med eftersom ”inga personer här delar med sig av sina namn”.[334]

Förhörsledaren konstaterade att pojken under förhör vid olika tillfällen refererade till det användarnamn den gärningsperson som beskrivs i fall 5:12, använde sig av. Pojken uppgav att han tror sig ha haft kontakt med den pojken vid ett tillfälle under år 2023 eftersom de var med i samma server på Discord, men att den pojken (i fall 5:12) ”[…] lämnade bara sen rakt efter för att nån typ pekade ut honom som 764-medlem och de sparkade honom, tror jag”.[335] På ett antal frågor om vad han tyckte om den andra pojken och hans agerade svarade han sammanfattningsvis följande:

> ”Jag menar, det han gjorde... Jag tycker ju synd om den mannen. Liksom han högg en 80-åring, hur jävla feg kan han va? Men alltså han själv... Han var konstig, liksom. Det var alltid något... Han snackade liksom schizo hela tiden. Liksom han typ skrev jätte... Det är kort. Så han skrev typ ett ord och sen det andra och sen det andra och sen det andra hela tiden med full caps. Han var bara riktigt udda. Alltså, han skickade alltid typ konstiga videor. Alltså, typ flashande videor där det är typ 764-symbolen och Order of Nine Angles... allt den där skiten. Det bara flashade så där jättesnabbt... Sånt skit. Så han skriver på ett väldigt märkvärdigt sätt”.[336]

I fråga om hans aktiviteter på Discord konstaterade pojken i förhör att han hade haft ”minst” 20–30 olika konton genom åren eftersom han återkommande blivit avstängd (”bannad”). När han förklarade varför kom han återigen in på sin kontakt med nätverket 764:

> ”De är, de bannar direkt om du skickar typ ett djur eller en, liksom, de skickar, de bannar alltid. Eller typ, för det visar också, det där jag snackar om på 764 är ju extortion com, alltså community liksom. De syftar med på att bara tvinga folk att typ skära sig själva. Så det har också varit en del, typ, jag blir bannad av de anledningar jag hängde med sådana personer. Alltså, det är liksom anledningen till att jag aldrig träffade så många 764-medlemmar var för att de typ splittrade 2022. De var uppe från 2021 till 2022 och sen splittrades de. Så det är väldigt väldigt sällan att man träffar någon som faktiskt var med. Jag tror det var mindre än 20 personer just nu, och två av dem är i Sverige”.[337]

De två personer i Sverige han syftade på visade sig vara den 14-årige gärningspersonen i fall 5:12, samt den 15-årige gärningsperson som beskrivs i fall 8:12 som bland annat rör uppmaning till självmord. På en uppföljande fråga svarade pojken initialt att han inte hade haft kontakt med 15-åringen, men beskrev sedan att han kan ha kommit kontakt med honom i två ”*extortion*-grupper” som bildades i kölvattnet av 764:

> ”Ja, det är bokstavligen samma grej men olika namn. Alltså, 764 är typ en splinterterm nu för det är massa grupper som är under det, som umbrella, deras paraply”.[338]

Han beskrev vidare att han trodde att 15-åringen var ”gruppledare” i någon av de två grupper han berättat om och att de mest kända medlemmarna i övrigt kom från Rumänien, Bulgarien, Frankrike och Ryssland.[339]

5.13.4 Rättsligt utfall

Åklagare väckte en så kallad bevistalan mot 14-åringen, en process som syftar till att klarlägga om någon som inte är straffmyndig har begått brott, vilket beskrivits i relation till föregående fall. Gärningen rubricerades av åklagaren som försök till mord.[340] Tingsrätten konstaterade att pojken förvisso var den som hade knivhuggit kvinnan, men fastställde att han inte hade gjort sig skyldig till försök till mord. I domskälen konstaterade tingsrätten att våldet i och för sig hade utövats mot en sådan del av kroppen att det objektivt kunde sägas vara förenat med livsfara, men att det också skulle beaktas att det varit fråga om endast ett hugg i ryggen. Med hänsyn till pojkens ringa ålder och intellektuella funktionsnedsättning konstaterade domstolen att han inte kunde ha varit medveten om risken att målsäganden skulle dö och att han därmed saknade

---

334 Förundersökningsprotokoll, 2025.
335 Förundersökningsprotokoll, 2025.
336 Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
337 Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
338 Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
339 Förundersökningsprotokoll, 2025.
340 Bevistalan, 2025.

uppsåt. Domstolen dömde pojken till att betala målsäganden ett skadestånd om strax över 160 000 kr.[341] Efter överklagande från åklagaren, som inkluderade ett andrahandsyrkande i fråga om brottets rubricering, fastställde en hovrätt att 14-åringen begått brottet grov misshandel. Hovrätten ändrade också tingsrättens dom i fråga om skadestånd och ådömde pojken att betala målsäganden ett belopp om strax över 210 000 kr.[342]

5.14 Fall 5:13 – Mord: nihilism och högerextremism

> ”Som jag sa innan, jag gör vad jag vill. Och jag bryr mig inte om att jag berövar någon annan persons liv. För mig spelar det ingen roll. Det är som om du spelar TV-spel och vi säger att han är dödad. Han var bara en sån här sidokaraktär i spelet. En NPC som man typ behövde döda för att komma vidare i spelet eller, jag behövde inte döda honom nu i riktiga livet men som exempel på hur lite jag bryr mig. Jag bryr mig ingenting alls”.[343]

5.14.1 Händelsen

År 2025 blev en man i 30-årsåldern i en stad i Östergötland angripen av en för honom okänd gärningsperson beväpnad med kniv. Mannen mottog sammanlagt över 20 knivhugg mot bland annat ryggen, bröstet och huvudet. Delar av händelseförloppet filmades av förövaren.[344] Ett antal personer som befann sig i närheten av platsen larmade polis och mannen fördes till sjukhus, där han konstaterades avliden. Tre dagar senare greps en 15-årig pojke för attacken. I samband med gripandet genomfördes en husrannsakan i pojkens bostad och hans mobiltelefon och dator togs i beslag.[345]

5.14.2 Motiv och inspiration

I det inledande förhör som hölls med 15-åringen efter gripandet, uppgav han att det var ”kul” och ”spännande” att befinna sig på polisstationen, men att han inte ville berätta om sin inställning till misstankarna. När han hördes dagen efter erkände han brott och berättade i detalj om vilka förberedelser han vidtagit dagen för mordet. Han berättade hur han hade gått till väga under attacken vad han hade gjort timmarna och dagarna därpå.[346]

Under förhöret beskrev pojken att tanken på att mörda hade funnits hos honom ett antal månader, men att det var först samma dag som mordet han bestämde sig för att det skulle ske just den dagen:

> ”Man har väl haft den här tanken att göra det i kanske flera månader. Det känns som att man aldrig haft liksom chansen eller direkt. Den. Alltså någon chans att göra det direkt. Eller ... döda ... är möjligt. Men då kom jag på, den dagen när jag låg i sängen tänkte jag. Den här dagen nu när jag kommer vara hemma själv väldigt länge under dagen. Då tänkte jag att det här passar väl, en passande dag. Så jag gör det nu då. Men själva tanken att göra det just den dagen den uppstod liksom inte den uppstod i början av dagen när man vaknade första halvtimman. Så det var inte att jag hade någon, såhär, dagen innan tänkte jag; oj imorgon ska jag göra det utan det var samma dag”.[347]

Kniven som användes vid dådet plockade pojken från köket i den bostad han delade med sin mamma och syster. Som ett led i förberedelserna slipade han kniven och provade sedan hur skarp den var genom att hugga ett gosedjur. Efter att ha tagit en dusch och fixat håret stoppade han ned kniven i en väska tillsammans med servetter. Han begav sig sedan ut för att hitta ett offer. Den som blev hans offer var ingen han kände och tycks ha blivit vald spontant. Samtidigt beskriver 15-åringen att han hade en tydlig bild av att han ville att offret skulle var en medelålders

[341] Dom, 2025.
[342] Dom, 2025.
[343] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[344] Dom, 2025.
[345] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[346] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[347] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2025).

man. Han berättade i förhör om hur han reagerade när han såg den man som föll offer för hans våld:

> ”Och då tänkte jag, det är perfekt, han är en man för jag vill inte attackera några gamlingar eller några barn eller någon kvinna utan det ska vara en medelålders man. För enligt mig så är det… han borde kunna antingen springa iväg eller försvara sig på något sätt”.[348]

Gärningspersonen refererade vid ett flertal tillfällen i förhör till offret som ett ”byte” och beskrev hur han i samband med attacken att känt ”en njutning” av att vara ”den som jagade och inte blev jagad”. Han berättade att han skrattade under dådet, hur han kände ett lugn under attacken och att det var ”väldigt skönt att ha den här dominansen över honom”. Vidare uppgav han att han dagen för mordet medvetet hade undvikit att ta den medicin han annars tog mot sin ADHD och beskrev syftet enligt följande:

> ”Jag tog inte min medicin den dagen för jag ville veta hur jag genuint skulle känna och inte att det skulle bli påverkat från min medicin eller annat sätt”. [349]

Pojken berättade vidare att han ansåg sig sakna förmåga att känna empati och att det värsta som hade kunnat hända var att han inte skulle känna något alls efter att ha genomfört mordet:

> ”Det värsta som händer, att jag känner, det är att ingenting, så här, bara gjorde en sak och det bästa som kan hända, det är att man känner sig euforisk. Jag hamnade där mitt emellan. Jag kände mig bra men inte bra som kanske andra galna personer gör eller något sånt, jag vet inte. Och sen så känns det som också, om jag är nyfiken och jag vill göra det. Varför gör jag det inte bara? Alltså det var så jag tänkte. Varför ska jag? Varför ska någon lag stoppa mig? Som jag sa innan, jag gör vad jag vill. Och jag bryr mig inte om att jag berövar någon annan persons liv. För mig spelar det ingen roll. Det är som om du spelar TV-spel och vi säger att han är dödad. Han var bara en sån här sidokaraktär i spelet. En NPC som man typ behövde döda för att komma vidare i spelet eller, jag behövde inte döda honom nu i riktiga livet men som exempel på hur lite jag bryr mig. Jag bryr mig ingenting alls”.[350]

Av utredningen framgår att 15-åringen, efter att redan ha utdelat ett stort antal knivhugg, tog fram sin mobiltelefon och filmade en kort sekvens i samband att han högg offret i huvudet. På en fråga om varför återkom han ännu en gång till upplevelsen av njutning:

> ”Jag kunde så här kanske... åter... kunna... kolla tillbaka till det minnet och bara... få en liten njutning utav det typ som när man gör någon rolig resa med familjen och man filmar en rolig upplevelse som man sen kollar tillbaka på efter ett tag. Så, exempel”.[351]

Pojken förnekade att han skulle ha spridit filmen. Det fanns misstankar om att han kunde ha delat filmen med en skolkamrat, men det framkommer inget i utredningen som visar att han skickat filmen till andra. Av den IT-forensiska undersökningen framgick emellertid att han efter händelsen sökte information om den och att han tog del av nyhetsartiklar om mordet. I förhör beskrev gärningspersonen också att han hade tagit del av inlägg i sociala medier från närstående till offret:

> ”Jag hade kollat, och då tror jag att det var brottsoffrets pappa som hade lagt ut en lång, lång, lång rad av texter på Facebook där han var så ledsen över sin son som dog och då kunde jag inte låta bli att skratta för jag tyckte det var så kul. Jag vet inte varför, men jag tyckte det. Sen har jag läst, och jag blir lite glad sen när man ser liksom att det man har ute på nyheterna. Man gillar liksom det här, uppmärksamheten man får med”.[352]

På en fråga i förhör om hur han såg på sin egen framtid förklarade förövaren att han förstod att ett straff väntade och att hans handlingar skulle få konsekvenser för hans framtida möjligheter. Han gav samtidigt uttryck för en förhoppning om att en dag kunna leva ett ”vanligt liv” och sade att han inte hade för avsikt att mörda igen:

> ”Om det var lagligt att gå runt och mörda folk hade jag gjort det men jag tänker inte göra det i framtiden jag är helt säker på det för att....kommer jag få sådana här... konsekvenser som kommer vara ännu värre, förmodligen, än vad det redan är nu”.[353]

---

[348] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[349] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[350] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2025). NPC är en förkortning för *non-player character* (”icke-spelbar figur”) och avser en karaktär i ett datorspel som inte styrs av en människa.
[351] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[352] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[353] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).

15-åringen beskrev sig själv som en människa som bara bryr sig om sig själv och som enbart hjälper andra om det ger honom själv något. I ett försök att sätta ord på sitt sätt att vara använde han ordet ”narcissism”. Han uppgav vidare att han ville genomgå en rättspsykiatrisk undersökning, men inte av de anledningar som han uppfattade att andra förde fram, utan snarare för att få reda på om han hade något odiagnostiserat.[354]

5.14.2.1 *Gore* och ”någon form av revolution”

15-åringens egen beskrivning av en stark fascination för våld visade sig också i det material som ingår i utredarnas genomgång av hans aktiviteter i digitala miljöer. Redovisningen av konton på olika plattformar visade bland annat att pojken hade ett konto registrerat på en hemsida för så kallad *gore,* det vill säga filmer som innehåller verkliga och brutala våldsskildringar. Kontot var registrerat med en e-postadress som gärningspersonen uppger i förhör att han skaffade när han var 11 eller 12 år. I förhör beskrev han innehållet på hemsidan som ”allt som är såhär, blodigt” och exemplifierade med:

> ” […] mexikansk kartell, drar av personer ansikte, bilkrascher, allt med död, blodigt sånt”.[355]

Han berättade att han inte besökte hemsidan särskilt ofta och att ”[…] det var som att kolla på TikTok eller något men det var väldigt sällan, kanske en gång i månaden något sånt”. [356] Hans webbhistorik visade att han besökt hemsidan flera gånger under år 2024 och 2025.

När gärningspersonen i förhör fick frågor om sina politiska åsikter uppgav han att han inte var särskilt insatt och att han inte brydde sig om politik. Han beskrev sig själv samtidigt som ”väldigt radikal”. När han ombads att utveckla sitt resonemang sade han att han ville se ”någon form av revolution” och att han ”avskyr nuvarande staten”. Vidare berörde han sin syn på Israel och deras ”sionistiska makt” och gav uttryck för uppfattningar om invandring som implicit innefattade en hänvisning till konspirationsteorin om det stora befolkningsutbytet:

> ”För det första, det vi har gjort fel, vi har haft för mycket invandring. Vi har haft... Vi har krossat ner vår välfärdsstart, välfärdsstat. Sen också väldigt kritisk till... vad ska man säga Israel och deras sionistiska... makt. Kolla bara på hur alla presidenter och sånt går till den här väggen i Israel och har på sig sån här kappa och håller på. Så jag är kritisk till den sionistiska makten. Också hur de mördar tusentals. Alltså grejen är, jag bryr mig inte direkt om allt det här med politik men jag är medveten om det och... så, ja och jag tycker liksom att speciellt... döda miljontals civila eller hundratusentals civila i Palestina och sånt. Så jag tycker vi borde... lite mer patriotisk, mer nationell stat men fortfarande stark socialistiskt sett, men stark välfärd för sin egen befolkning med. Alltså, om man kollar, nästan en fjärdedel av befolkningen i Sverige är icke-svenskar vilket jag tycker är ett stort problem för om det fortsätter så kommer inte svenskar finnas om 50–100 år. Och man kan bli arg på mig, ja men om man bara kollar statistiken så är det sant. Om det fortsätter, öka, öka, öka, öka och sen tycker jag samhället är fullt av de här materialisterna. Man bryr sig bara om kapitalet”.[357]

Efter den här utläggningen, bad förhörsledaren honom att stanna, och förde samtalet vidare till frågan om huruvida gärningspersonen själv ansåg sig vara ”radikaliserad på något sätt”. På den frågan svarade 15-åringen följande:

> ”Ah, radikaliserad menar att någon annan gjorde mig radikal fast det enda jag direkt blev radikaliserad av det är att se hur samhället och mitt egna land förstörs. Så det är ju radika… Om allt var bra i Sverige och svenska samhället och det inte fanns några problem med gängkriminalitet och sånt då hade inte jag varit radikal i första början”.[358]

Uppgifterna om 15-åringens aktiviteter i digitala miljöer som framkommer av den IT-forensiska undersökningen, tycks stämma överens med vad han själv berättar i förhör. I förundersökningsmaterialet beskrivs att inget egenproducerat innehåll på hans konto på TikTok påträffats men att han genom kontot hade återpublicerat ”tusentals” klipp. I en sammanfattning av återpubliceringarna anges att det handlar om:

> ” […] bland annat onlinehumor, träning och TV-spel, men också antisemitism, nazism och ”alt-right” material”.[359]

---

354 Förundersökningsprotokoll, 2025.
355 Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
356 Förundersökningsprotokoll, 2025.
357 Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
358 Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
359 Förundersökningsprotokoll, 2025.

Förundersökningsprotokollet innehåller emellertid inte någon fullständig redovisning av de klipp gärningspersonen har återpublicerat.[360]

Det framgår av förundersökningsprotokollet att gärningspersonen konsumerade innehåll från, och i någon mån identifierade sig som en del av, högerextrema miljöer. Av den IT-forensiska undersökningen framkommer utöver det som redan nämnts bland annat att han både innan och efter mordet lyssnade på musik från ett antal så kallade vit makt-band, som exempelvis Fyrdung, men även Pro Patria, Vit Aggression, Vit Legion och Völund Smed. Dagen efter mordet hade han lyssnat på en podcast från NMR. Han hade också tidigare besökt NMR:s hemsida och en hemsida tillhörande Nordisk styrka. I presentationen till hans profil på TikTok var siffrorna 1161 utskrivna, som är en kod för AAFA och en förkortning för ”Anti-Antifascistisk Aktion”.[361]

Det framkommer även av det som ovan nämnts att 15-åringen konsumerat *gore* och annat våldsamt material och att det finns nihilistiska/misantropiska inslag. Mordet skedde under en tidsperiod då flera knivattacker med koppling till misantropiska/nihilistiska nätverk inträffat.

5.14.3 Kopplingar

15-åringen fick frågor i förhör om huruvida han hade blivit kontaktad av någon annan för att utföra ett våldsdåd eller om någon försökt locka med honom i något forum där uppmaningar om att ta till våld förekommer. Han svarade nekande:

> ”Ingen har uppmanat mig till våld eller något sånt det kan jag säga. Jag sa det innan. Ingen har ... mig gå ut och mörda någon, knivmörda någon. Jag såg på nyheterna här att det var en våldsgrupp, 762 eller något sånt, där en pojke hade gått runt och huggit en stackars äldre man, pensionär men nej, det är inte så i mitt fall. För jag kan tänka mig att ni kan tro att det kan vara en sak”.[362]

På en fråga om gärningspersonen ”försökt vara med i något forum med våldsbejakande ideologier” svarade han också nekande och betonade att mordet var något han genomförde för sin egen skull. På en fråga om han hade tagit del av innehåll med anknytning till våldsverkare svarade att han med regelbundenhet både konsumerade och distribuerade vidare *edits* av terrordåd:

> ”Som terrorister och sånt och jag har ingen direkt... Jag vet att det finns folk som typ ser upp till typ, som typ tycker om till exempel Breivik eller något sånt men jag har aldrig så här, det var exempel men jag har aldrig direkt gillat eller sett upp till någon sån typ av terrorist. Spelar ingen roll om det är IS, Breivik, den där snubben i Australien eller Nya Zeeland eller någon i USA. Jag kan typ lajka eller kommentera typ, det är någon sån här, vad ska man säga, edit av personen. Typ, den person som gjorde videon, de gillar jag men jag tycker det bara är kul för att… när man typ skämtar om sånt, det väcker känslor hos folk. Jag njuter av att folk blir så himla, vad ska man säga, känsliga och kränkta, negativa känslor. Men det har aldrig varit jag sett upp till någon sån typ av person. Jag gillar bara... vad ska man säga… sprida det här kaoset och, ja. Så det har aldrig varit sånt seriöst, nej”.[363]

Det framkommer inga uppgifter i förundersökningsmaterialet om att gärningspersonen ingick i något specifikt nätverk.

5.14.4 Rättsligt utfall

Pojken åtalades för mord [364] och dömdes i enlighet med åklagarens yrkande och påföljden bestämdes till fyra år sluten ungdomsvård. I domskälen konstaterar tingsrätten att påföljden för en person som fyllt 18 år hade varit livstids fängelse. Tingsrätten beskriver vidare gärningen som ett ”lustmord” med ”närmast sadistiska inslag” och konstaterar att gärningspersonen ”känt såväl tillfredsställelse som välbehag vid och efter mordet”.[365] Hovrätten fastställde domen.

---

[360] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[361] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[362] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[363] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[364] Stämningsansökan, 2025.
[365] Dom, 2025.

5.15 Fall 5:14 – Bilattack mot pro-palestinska demonstranter: rasistiskt motiv

””Palestinier” världens vidrigaste folk. Rädda mänskligheten, utplåna samtliga”.[366]

5.15.1 Händelsen

År 2024 gick ett demonstrationståg anordnat av Palestinska Vision Föreningen genom de centrala delarna av en stad i Västergötland. I samband med att demonstrationståget svängde in på en gågata kunde deltagarna i den bakre delen av tåget höra en bil som stod stilla på gågatan tuta och de kunde höra hur föraren, en 69-årig man, skrek ”jävla nazister”. [367]

52 vittnen och fyra målsäganden hördes under förundersökningen. Några av dessa hävdade att bilen accelererat rakt in i demonstrationståget medan andra beskrev att den ”stötvis” kört fram genom folkmassan. Det framgår av deras berättelser att tumult uppstod och att människor kastade sig undan för att inte bli påkörda. Efter att ha passerat ungefär två tredjedelar av demonstrationståget svängde bilen upp på en annan gågata där den körde över en kant så att däcket exploderade varpå bilen stannade. Strax därefter backade den i hög fart tillbaka mot demonstranterna. Bilen backade sedan upprepade gånger, medan flera av demonstranterna slog med händerna och med ett flaggskaft samt en megafon mot bilen. När bilen till slut körde därifrån hade två demonstranter skadats lindrigt av den backande bilen. Bilens vindruta hade krossats och föraren hade skadats i ansiktet. [368]

Redan några timmar efter händelsen rapporterade medier om den. Då citerades polisens vakthavande befäl, som bedömde att det inte hade rört sig om någon medveten påkörning in i folkmassan. Ett stort antal demonstranter hade emellertid polisanmält föraren för att medvetet ha kört in i demonstrationståget. Föraren hävdade att han blivit omringad och misshandlad av demonstranter och flytt längs den färdväg bilen tagit.

5.15.2 Motiv och inspiration

Av förundersökningen framgår att polisen tagit emot skärmdumpar av bilförarens delningar och egna inlägg på X. På sitt konto på X – som han efter händelsen hade försökt radera – och på Facebook, hade han bland annat skrivit följande:

> ”Inga muslimer ska vara föräldrar. Avkomman blir ytterligare hatiska våldsverkare och förtryckare. Med mycket lågt IQ och inavel.” [369]
>
> ”Slakta på. Palestinier är bäst döda. Vidriga jävla terrorister är så.” [370]
>
> ”Palestinier är ett sjukligt våldsamt folk. Går inte att blanda med människor. Höga murar runt dem, ingen in. Ingen ut.” [371]

Inläggen innehåller grov rasism mot muslimer och mer eller mindre explicita uppmaningar till våld mot palestinier. Av förundersökningsprotokollet framgår att skärmdumparna som hittades i samband med utredningen visade att han under flera år hade uttryck sig rasistiskt och våldsamt om muslimer och palestinier

Under förhör berättade mannen om vad han tänkte när han såg demonstrationståget framför sig:

---

366 Gärningspersonens konto på X (Förundersökningsprotokoll, 2024).
367 Förundersökningsprotokoll, 2024.
368 Förundersökningsprotokoll, 2024.
369 Förundersökningsprotokoll, 2024.
370 Förundersökningsprotokoll, 2024.
371 Förundersökningsprotokoll, 2024.

> ”Det är nazister. Det är jätteflaggor och jag fattar inte varför man får demonstrera i Sverige. Det undgår inte att se vilka det är. Det finns inget hat men jag tycker inte om dom. Man kan inte skära ihjäl folk som dom har gjort”. [372]

På frågan om han hade någon uppfattning om varför bilen attackerats svarar han:

> ”Ja det har jag, jag har läst historien om dom. Dom här människorna. Jag tycker inte om Hamas. Palestinademonstranterna skriker döda judar utplåna Israel, eskalera, eskalera. Vi är vita, det räcker.” [373]

Kort efter att gärningspersonen släpptes blev han intervjuad av mediebolaget Riks YouTube-kanal. Där hävdade han, liksom i förhör, att han blivit oprovocerat angripen av personer ur demonstrationståget. På en fråga om uppgifter i medier om att han velat utrota palestinier svarade han:

> ”Det vill jag. Eller rättare sagt jag har skrivit… och det står jag för, så länge palestinier finns kommer det aldrig bli fred”.[374]

Uttalandet ligger i linje med de uppgifter som framgår av förundersökningsmaterialet om hans syn på palestinier och muslimer.

5.15.3 Kopplingar

Av förundersökningsmaterialet framkommer inga uppgifter om att gärningspersonen hade kopplingar till något specifikt nätverk. Materialet visar däremot att han under flera år publicerat rasistiska och avhumaniserande budskap om muslimer och palestinier på egna konton i sociala medier. [375] Även av journalistiska granskningar framgår att gärningspersonen under en längre tid spridit rasistiska och konspiratoriska föreställningar om palestinier i sociala medier, samt uttryckt sympatier för det högerextrema partiet Alternativ för Sverige. [376]

5.15.4 Rättsligt utfall

Gärningspersonen dömdes för försök till grov misshandel och för hets mot folkgrupp. Tingsrätten bedömde att gärningen skett uppsåtligen och att åtminstone ett motiv för brottet varit att kränka i vart fall vissa av demonstrationsdeltagarnas nationella och etniska ursprung som palestinier och palestinier som grupp. Tingsrätten konstaterade att händelserna i samband med demonstrationen hade gått till på det vis som målsägandena hade beskrivit. Rätten bedömde att det inte kan uteslutas att körningen genom demonstrationståget kan ha föregåtts av någon slags konfrontation mellan föraren och en annan person, men att föraren i vart fall inte blivit överfallen av någon grupp av människor. Körningen utgjorde enligt tingsrätten ett farligt och hänsynslöst agerande där ett mycket stort antal demonstranter riskerade att bli påkörda och skadas.[377] Påföljden bestämdes till fängelse i tre år.[378]

---

[372] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[373] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[374] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[375] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[376] Se t.ex. Jönsson, 2024.
[377] 81 demonstranter, varav 28 barn, begärde kränkningsersättning. Tingsrätten bestämde att mannen ska betala kränkningsersättning till dem som blev påkörda eller som riskerade att bli påkörda.
[378] Dom, 2025.

5.16 Fall 5:15 – Attentat mot israeliskt företag: våld på uppdrag

”Töm hela. Minst 5. Bror ta ut tabben ha den i fickan. Täck ej ditt ansikte så ingen misstänker nåt. Ingen kmr misstänka en oskyldig svenne haha”.[379]

5.16.1 Händelsen

På förmiddagen en höstdag år 2024 avlossade en 13-årig pojke ett skott mot entrén till det israeliska företaget *Elbit Systems Sweden AB*, som är ett dotterbolag till det israeliska vapenföretaget *Elbit Systems Ltd.* En anställd befann sig i lokalen, men ingen person skadades. Utanför entrén fanns en polispatrull som omgående grep gärningspersonen.[380] I samband med gripandet påträffades det vapen som använts samt en väska innehållande ytterligare ett vapen, en ljuddämpare och ammunition. Det rörde sig om modifierade tårgaspistoler som gjorts om för att kunna avfyra skarp ammunition.[381] Av förundersökningsmaterialet framgår att 13-åringen tagit sig an ett uppdrag via chattapplikationen Signal och att det gick ut på att skjuta mot en specifik port, mot en ersättning på 200 000 kronor. En liknande händelse beskrivs i avsnitt 7.10.

Flera personer misstänktes för inblandning i händelsen. Bland dessa fanns en 15-årig pojke som var placerad på samma HVB-hem[382] som 13-åringen. Två män i 18- och 19-årsåldern som misstänktes ha transporterat pojken från hemmet. En 18-åring som misstänktes ha tillhandahållit vapnen samt en 45-årig man vars DNA påträffades på ett av vapnen.[383]

5.16.1.1 Instruktioner via Signal

Av förundersökningsmaterialet framgår att den 13-årige pojken hämtades upp med bil av två personer utanför det HVB-hem där han var placera. Under bilfärden fick han Tramadol, som kan ha en lugnande och ångestdämpande effekt, av en av personerna i bilen. Av den kommunikation som säkrats under utredningen, framkommer att 13-åringen under bilresan berättade för de andra att han var 13 år och att han pratade om vad uppdraget innebar, vilket väckte irritation hos en av de andra i bilen. Vid cirka kl. 05.00 släpptes han av, fick pengar för att ta en taxi vidare och så småningom fick han en adress som han skulle bege sig till. Därefter kom en annan bil och i anslutning till detta överlämnade en man i 20-årsåldern en väska till pojken. Väskan innehöll två pistoler, en ljuddämpare och ammunition. Via Signal fick 13-åringen löpande instruktioner om hur vapnen skulle laddas och hanteras. Han fick även länkar till instruktionsfilmer på YouTube som visade hur vapnen skulle hanteras.[384]

Av chattmaterial som påträffats i 13-åringens beslagtagna mobil framgår att han under hela förloppet stod i tät kontakt med en oidentifierad person som styrde genomförandet. Den oidentifierade aktören uppmanade 13-åringen att inte stressa och skrev att han ”e med dig genom allt”. När 13-åringen frågade: ”Även när jag ska skjuta?” så får han svaret: ”Ja bror”. Det framgår av förundersökningsmaterialet att den oidentifierade personen uttryckte irritation över att 13-åringen diskuterat ”jobbet” med andra i bilen. Han kallade 13-åringen för ”horunge” samt skrev att han ”ska knulla han”. Vid ett tillfälle sade 13-åringen: ”Snälla gör inte illa mig”.[385]

---

[379] Citat från oidentifierad aktör (Förundersökningsprotokoll, 2024). ”Kmr” är en förkortning för ”kommer”. ”Svenne” är ett slangord som används som beteckning för en vit, svensk person och kan användas både på ett neutralt, beskrivande sätt eller som ett nedsättande tillmäle. I sammanhanget förefaller det användas för att betona att poliserna på plats inte skulle komma att misstänka att en ung, vit svensk skulle vara där för att begå ett brott.

[380] Dom, 2025.

[381] Förundersökningsprotokoll, 2024.

[382] HVB står för hem för vård eller boende och avser en placeringsform för barn och unga som har behov av stöd, omsorg eller behandling utanför det egna hemmet.

[383] Dom, 2025.

[384] Förundersökningsprotokoll, 2024.

[385] Förundersökningsprotokoll, 2024.

Det framgår också av förundersökningsmaterialet att en 15-årig pojke från samma HVB-hem som 13-åringen deltog i kommunikationen. Han uppmanade gärningspersonen, som han sett lämna HVB-hemmet och sätta sig i bilen, att fokusera på ”jobbet”. Samtidigt skrev han att han kommer ”knulla” honom om han inte håller tyst i bilen.[386] I en gruppkonversation mellan 13-åringen, 15-åringen och den oidentifierade aktören frågade 13-åringen om personalen hade märkt att han avvikit, varpå 15-åringen svarade att han skulle fokusera på uppdraget. Under den fortsatta kommunikationen instruerades 13-åringen att ladda ner taxiapplikationer och blev informerad om att han skulle få ”tabbarna” levererade till sig. Därefter skulle han enligt instruktionerna ta sig till platsen och ”köra direkt som en soldat”.[387] 13-åringen gav uttryck för att han ville ha stöd under genomförandet och fick besked om att de kunde vara i kontakt via telefon. Enligt den oidentifierade personen skulle 13-åringen bli upphämtad efteråt och körd tillbaka till HVB-hemmet.[388]

När 13-åringen befann sig i taxi på väg mot målet uttryckte den oidentifierade användaren beröm och uppmuntran. Han kallade 13-åringen för sin ”älskade bror” och skickade hjärtemojis. Samtidigt instruerades pojken att genomföra attentatet trots att ”aina” sannolikt skulle finnas på plats, med tillägget att detta ”inte hindrar oss”. Instruktionerna blev därefter mer konkreta och chattkonversationen fortgick fram till genomförandet. [389] Av förundersökningsmaterialet framgår att ett röstsamtal inleddes strax innan skjutningen och avslutades i samband med att 13-åringen greps. Det framgår också att 13-åringen efter att ha tagit emot vapnen rörde sig i området en stund innan han avlossade skottet. [390]

En ung person på HVB-hemmet uppger i förhör att ”alla” på avdelningen visste vad som skulle hända och att 13-åringen hade blivit ”skickad på en skjutning”, att han hade erbjudits ersättning och fått löfte om att bli skjutsad tillbaka. Ungdomen uppgav också att 13-åringen först varit positivt inställd, men senare sagt att han inte ville åka. Samma person uppgav också att den 15-årige pojken låg bakom förmedlingen av uppdraget. Ett uppdrag som i sin tur enligt samma person, kom från en ”polare” till 15-åringen.[391]

5.16.2 Motiv och Inspiration

Material från den 15-årige pojkens mobil visar att han i en Snapchat-konversation kopplad till rekryteringen av 13-åringen skrivit formuleringen: ”Free Palestina”. Han beskriver också att han ordnat en skytt för ett attentat ”mot Israel” och att han skulle ha fått 150 000 kronor om skytten hade ”spreyat” (avlossat flera skott) men att ”horungen släppte ett enda skott”. Därför behövde han omförhandla ersättningen.[392]

I övrigt domineras kommunikationen, som nämnts, av instruktioner om hur uppdraget skulle genomföras, där den 13-årige pojken fortlöpande fick anvisningar via Signal om bland annat vapenhantering och tilldelades länkar till instruktionsfilmer på YouTube. Ekonomisk ersättning tycks ha varit centralt för utförarna, samtidigt som det framgår att den 13-årige skytten agerat under press, hot, och manipulation.[393]

5.16.3 Kopplingar

Enligt Säkerhetspolisen använder den iranska regimen kriminella nätverk för att genomföra attentat mot israeliska och judiska mål i Sverige. Detta är enligt deras och andras bedömningar ett sådant fall. Det vill säga en händelse som omfattar samarbeten mellan utländska statliga aktörer och den inhemska organiserade brottsligheten.[394]

---

386 Förundersökningsprotokoll, 2024.
387 Förundersökningsprotokoll, 2024.
388 Förundersökningsprotokoll, 2024.
389 Förundersökningsprotokoll, 2024.
390 Förundersökningsprotokoll, 2024.
391 Förundersökningsprotokoll, 2024.
392 Förundersökningsprotokoll, 2024.
393 Förundersökningsprotokoll, 2024.
394 Säkerhetspolisen, 2024. Se också t.ex. Rekawek m.fl., 2025.

Av den rättsliga dokumentationen framgår att de inblandade hade varierande grad av kopplingar till varandra. En struktur bestående av flera led framträder, men inte alla involverade tycks känna varandra sedan tidigare. Den oidentifierade användaren på Signal framstår som central i egenskap av koordinator, med kontroll över instruktioner, kommunikation och genomförande. Några som haft mer perifera roller, som den 18-åring som deltog i transporten, berättade att han fått i uppdrag att utföra en körning mot ersättning och att han inte kände till att det rörde sig om ett attentat. I förhör berättade han att han inte vågade svara på frågor som berör ”andra”[395] och att han inte har något emot Israel.[396] 19-åringen som körde bilen, var en bekant till 18-åringen. Av chattkonversationer framgår att 18-åringen erbjöd honom ersättning för att köra och att han beskrev uppdraget som ”riskfritt”. I förhör berättade 19-åringen att han inte visste vad det var för uppdrag han var involverad i. Vid en husrannsakan i hans bostad hittade polisen iranska pass, både i hans eget och en närståendes namn. En närstående till 19-åringen berättade i sin tur i förhör att han trodde att 19-åringen kunde ha blivit ”utvald” för att bidra till att spä på en konflikt mellan Iran, Israel och Sverige.[397] Det framgår dock inte av förundersökningsmaterialet vem som är den ursprungliga uppdragsgivaren och långt ifrån alla involverade har full insyn i motiven bakom attentatet.

5.16.4 Rättsligt utfall

15-åringen, de två 18-åringarna, 19-åringen och 45-åringen åtalades den 19 mars 2025 för ett antal brott. 15-åringen åtalades bland annat för anstiftan av försök till mord. De två männen som hämtade upp 13-åringen åtalades bland annat för medhjälp till försök till mord och den 18-åring som misstänktes ha tillhandahållit vapnen samt 45-åringen åtalades för grovt vapenbrott.[398] 15-åringen dömdes till sluten ungdomsvård i ett år och åtta månader, 18-åringen som deltagit i transporten dömdes till fängelse i fem år, medan 19-åringen dömdes till fängelse i fyra år och 11 månader. Den andra 18-åringen dömdes till fem års fängelse för grovt vapenbrott och 45-åringen frikändes. 13-åringen blev inte föremål för bevistalan.[399]

I juli 2025 ändrade hovrätten tingsrättens dom avseende 19-åringen på så vis att han endast dömdes för medhjälp till grovt olaga hot. Påföljden bestämdes till fängelse i tre år och 11 månader. I övrigt fastställde hovrätten tingsrättens dom.

5.17 Sammanfattning kapitel 5

I detta kapitel har vi redogjort för de politiskt motiverade våldsdåd som inträffat under den aktuella tidsperioden. Nedan följer en sammanfattning av några av de mest centrala dragen i dessa fall, med hänsyn till studiens syfte och frågeställningar.

Fall 5:1 gäller mordet på en psykiatriker och förberedelser till ett attentat mot Centerpartiets dåvarande partiledare. Gärningspersonen var bland annat präglad av föreställningar om det så kallade folkutbytet och en så kallad djup stat. Han hade haft kopplingar till flera olika högerextrema miljöer, däribland NMR och DFS, och deltagit i diverse aktiviteter arrangerade av NMR. Gärningspersonen hade under lång tid konsumerat innehåll från diverse högerextremister och opinionsbildare. I förhör beskrev han hur personer inom alternativhögern fungerat som ”läromästare”. Han hade vidare intresserat sig för bland annat Anders Behring Breivik, Brenton Tarrant, Peter Mangs och andra ideologiskt motiverade gärningspersoner. Almedalen där mordet ägde rum betraktades av honom som en symboliskt betydelsefull arena, där personer som representerar den politiska, mediala och samhälleliga makten kunde angripas. Gärningspersonen hade över tid kartlagt personer som han uppfattade som politiska motståndare. Bland de hundratals personer som förekom på hans listor fanns politiker, journalister, forskare och andra offentliga personer.

---

395 Förundersökningsprotokoll, 2024.
396 Citat från den vid tillfället 18-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
397 Förundersökningsprotokoll, 2024.
398 Stämningsansökan, 2025.
399 Dom, 2025.

Fall 5:2 avser en attack i en skola där en lärare knivhöggs och flera andra lärare och elever hotades. Gärningspersonen var präglad av en nazism, islamofobi och antisemitism. I det manifest han skrev beskrivs muslimer och svarta som orsaken till Sveriges problem – och han gav uttryck för att muslimer borde dödas. Han uppgav själv att en av avsikterna med attentatet var att få fler att lyssna på hans politiska budskap. Han refererade i sina texter och utsagor till högerextrema våldsverkare som Brenton Tarrant, Stephan Balliet och Anton Lundin Pettersson. Gärningspersonen hade för avsikt att filma och sända attacken på samma sätt som andra högerextrema våldsverkare gjort. I det beslagtagna materialet hittades stora mängder nazistisk propaganda, antisemitiskt material, rasistiska och våldsförhärligande *memes* samt filmer från tidigare attentat. Materialet omfattade även egenproducerade filmer och *edits*. Musiken som valts ut till attentatet bestod av låtar med en koppling till antimuslimsk propaganda. Gärningspersonen var aktiv i olika digitala gemenskaper och hade en framträdande roll på Discord-servern *Gas the Jews*. Flera personer i dessa gemenskaper hade på förhand fått information om eller indikationer på hans attentatsplaner och vissa hade också tagit del av hans manifest. Attityden från omgivningen beskrevs av gärningspersonen som uppmuntrande. En central person i hans nätverk var en nära vän som han beskrev som ett moraliskt stöd och som själv genomförde ett liknande attentat mot en skola.

Fall 5:3 rör ett attentat i en skola där en lärare knivhöggs, två elever utsattes för försök till mord och ytterligare två elever utsattes för hot. Gärningspersonen hade sedan många år en nära relation till gärningspersonen i fall 5.2. De beskrev varandra som ”blodsbröder”, hade regelbunden kontakt och var under flera år aktiva i samma digitala sammanhang. Liksom vännen skrev gärningspersonen ett manifest före attentatet. Det innehåller resonemang om en upplevd försämring av Sverige och samhällsförfall. Gärningspersonen beskriver sig själv som nihilist och hänvisar till Oden, Valhalla och nordisk mytologi. I det beslagtagna materialet hittades nazistisk symbolik, referenser till Brenton Tarrant och annan högerextrem propaganda. Gärningspersonen använde bland annat aliaset Saint Tarrant och hade tidigare varit aktiv på Discord-servern GTJ (*Gas the Jews*). Han berättade att han haft kontakt med nazister i digitala forum och att han och vännen under flera år umgåtts i sammanhang där nazism, rasism och andra ”socialt oacceptabla” ämnen var en central del av jargongen. I förhör beskrev han hur vännens attentat och förlusten av den person han betraktade som sin närmaste vän hade stor betydelse för honom under tiden före den egna attacken.

Fall 5:4 avser mordet på två kvinnliga lärare i en skola. Gärningspersonen var elev på skolan och hade under tiden före attentatet gjort flera inspelningar som han senare beskrev som ett slags avskedsbrev. I inspelningarna återkommer resonemang om ensamhet, isolering, mobbning, bristande framtidstro, unga vita mäns utsatthet, antifeminism, traditionella värderingar och vad gärningspersonen benämner som ”incel fenomenet”. Han hänvisade till Elliot Rodger, Alek Minassian och Dimitrios Pagourtzis som begått misogyna våldsdåd och placerade det egna förestående attentatet i relation till dessa våldsdåd samtidigt som han förefaller ha haft ett stort intresse för våldsamma attentat och massmord i allmänhet. I samband med morden gjorde gärningspersonen sökningar på ovan nämnda gärningspersoner men också efter högerextrema förövare som Peter Mangs, Anton Lundin Pettersson, Brenton Tarrant. Han verkade intresserad av jihadistiska attentat, i Paris och Nice. I förhör beskrev han sökningarna som ett sätt att vända sig till något han visste var ”mörkt och fasansfullt”. Gärningspersonen förefaller inte ha varit del av något specifikt nätverk men präglades åtminstone i viss mån av föreställningar som är centrala i incelmiljöer.

Fall 5:5 gäller en man som genomförde ett angrepp i en skola beväpnad med yxor, knivar och molotovcocktails. I bostaden påträffades nazistiska symboler, våldsbudskap och anteckningar där han beskrev att syftet med dådet var att sprida kaos och att han inte avsåg att överleva. De egna anteckningarna och den övriga dokumentationen visar en uttalad fascination för tidigare attentatsmän. Anton Lundin Pettersson, Dylann Roof och Elliot Rodger beskrivs som förebilder och deras namn förekommer både i anteckningar och på gärningspersonens kläder. Kort före attentatet delade han ett videoklipp om skolattacken i Trollhättan och skrev att han avsåg att ”gå samma väg som den svenska hjälten Anton Lundin Pettersson”, döda så många

som möjligt och därefter bli skjuten av polis. I förhör uppgav han att delar av materialet hämtats från Flashback och skrivits för att provocera, men beskrev samtidigt hur han under tiden före attentatet hade rört sig åt det ”mer extrema”. Utredningen visar också att gärningspersonen under en längre tid tagit del av material om tidigare gärningspersoner via bland annat Youtube, dokumentärer och Flashback. De egna anteckningarna, kommunikationen och den digitala konsumtionen visar sammantaget att tidigare attentat och attentatsmän hade en framträdande plats i gärningspersonens föreställningsvärld inför angreppet.

Fall 5:6 rör två unga män som brände ned en minkfarm. Dådet dokumenterades och filmen spreds därefter som propaganda genom ett transnationellt ekofascistiskt nätverk, som tog på sig ansvaret för attentatet. Gärningspersonerna beskrev sig vid tiden för attentatet som nationalsocialister och i deras konversationer förekommer rasistiska resonemang och diskussioner om möjliga attentat. Bland annat diskuterades attacker mot en abortmottagning, en oljedepå och flyktingförläggningar. Det förekom också planer på att mörda en rådman och en person som dömts i ett sexualbrottsmål. Gärningspersonerna var inspirerade av accelerationistiska budskap om samhällskollaps och i beslagen fanns bland annat Brenton Tarrants manifest och en film från hans attentat, ritningar för tillverkning av skjutvapen och sprängmedel, samt referenser till bland annat Ted Kaczynski, Timothy McVeigh och Azovbataljonen. Den yngre gärningspersonen hade under tidsperioden planerat en dödlig kemisk attack mot *Eurovision Song Contest* i Rotterdam.

Fall 5:7 rör en rasistiskt motiverad mordbrand. Gärningspersonen anlade en brand i en moské, samtidigt som flera personer befann sig i lokalen. Gärningspersonen tycks under dagarna före attentatet ha utvecklat ett intresse för Adolf Hitler och nazistisk ideologi. I beslag påträffades bland annat en bakgrundsbild föreställande Adolf Hitler, hakkors, antisemitiska anteckningar, sökningar efter en moské och en synagoga samt ytterligare bilder och sökningar med anknytning till Adolf Hitler. Gärningspersonen berättade att han efter att ha sett ett klipp med ett översatt tal av Adolf Hitler på sociala medier sökt vidare på YouTube och blivit ”hjärntvättad”. Han gav även under frihetsberövandet uttryck för nazistiska sympatier. Det framkom inga uppgifter om kopplingar till specifika extremistiska nätverk.

Fall 5:8 gäller en mordbrand på en gård där en medlem av familjen Wallenberg var bosatt. Enligt uppgifter från närstående hade han under en tid blivit allt mer ”vänster” och givit uttryck för ett starkt missnöje med personer som han uppfattade som rika och privilegierade. Han hade reagerat med upprördhet inför Sveriges Natoansökan och den politiska utveckling han ansåg att Socialdemokraterna genomgått. Av den IT-forensiska undersökningen framkommer att gärningspersonen besökt Kommunistiska partiets hemsida. Bland sökningarna fanns bland annat Nato, Jas Gripen, Filippinska revolutionen och ett företag där den drabbade var styrelseordförande. I materialet fanns även en artikel från Kommunistiska partiets tidning Proletären om svenska finansoligarker där den utsatta omnämndes och där expropriering av egendom och genomgripande samhällsförändringar lyftes fram som lösningar. Det framkommer inget i förundersökningen som tyder på att gärningspersonen hade kopplingar till några specifika nätverk.

Fall 5:9 avser en grov misshandel och ett grovt hemfridsbrott där sju unga män med kopplingar till nätverket *Pedo Hunting Sweden* (PHS) trängde sig in i en mans bostad och utsatte honom för grovt våld. Händelsen föregicks av att en av gärningspersonerna under falsk identitet etablerat kontakt med mannen i digitala miljöer. Misshandeln filmades och materialet spreds i digitala kanaler. Nätverkets konfrontationer med påstådda sexualförbrytare är mycket våldsamma och olika grupper och regioner tävlar om uppmärksamhet och poäng genom våldsamma och dokumenterade aktioner som sedan sprids som propaganda. Journalistiska granskningar visar på kopplingar mellan PHS och högerextrema och nazistiska miljöer samt fotbollshuliganmiljöer.

Avsnitt 5:10 beskriver att ytterligare ett stort antal liknande händelser ägde rum under tiden för materialinhämtningen för denna studie. Dessa följde i huvudsak det mönster som beskrivits i det fall som redogjorts för mer detaljerat.

Fall 5:10 rör flera rasistiskt motiverade misshandelsbrott. Under en kväll attackerade fyra individer flera individer med invandrarbakgrund, gjorde rasistiska uttalanden, klottrade rasistiska symboler och gjorde Hitlerhälsningar. Samtliga gärningspersoner hade kopplingar till *White Boys Stockholm*. Inför brottskvällen förekom kommunikation med personer inom *White Boys* om medlemskap och möten. I beslag och chattmaterial påträffades klistermärken, symboler och annat material med koppling till *White Boys*, Aktivklubb Sverige och andra högerextrema och nazistiska miljöer, däribland referenser till *Racial Holy War* (RaHoWa), liksom material med anknytning till aktivklubbsmiljöer i andra länder. Gärningspersonerna hade kopplingar till lokala och regionala nazistiska nätverk och till bredare högerextrema miljöer. Hos två av gärningspersonerna påträffades även material med koppling till fotbollens ultrasmiljöer.

Fall 5:11 rör en pojke som attackerade en äldre man med kniv och som under förundersökningen även erkände ett tidigare knivöverfall mot en kvinna. Överfallet filmades och spreds via Telegram och Flashback. Den IT-forensiska undersökningen visar att pojken hade ett omfattande innehav av manualer från *No Lives Matter* (NLM), däribland ***NLM x MKU Kill Guide***, med instruktioner om angreppstaktik, operativ säkerhet, vapenanvändning och andra metoder för att planera och genomföra våldsdåd. Förundersökningen visar att pojken redan vid åtta–nio års ålder etablerade kontakt med personer i de digitala nätverken 764 och NLM via Discord och Telegram. I förhör beskrev han hur propaganda, grupptryck och långvarig exponering för våldsinnehåll successivt påverkade honom och hur andra användare under flera år uppmanade och pressade honom att begå våld. Han uppgav också att en svensk kontakt deltog i det videosamtal som pågick när knivöverfallet genomfördes. Fallet illustrerar hur digitala extremistmiljöer kan fungera som långvariga sociala miljöer där unga personer exponeras för propaganda, knyter kontakter och uppmuntras att begå våld. Den beslagtagna ***NLM x MKU Kill Guide***, framtagen gemensamt av NLM och *Maniac Murder Cult* (MKU), visar samtidigt hur operativa instruktioner utvecklas och sprids mellan transnationella nätverk. Att detta material återfanns hos en svensk 14-åring med etablerade kontakter i miljöerna belyser hur sådana nätverk kan nå, påverka och vägleda mycket unga personer över flera år.

Fall 5:12 avser en pojke som knivhögg en kvinna. Överfallet direktsändes via Discord. I förhör uppgav han att andra användare i de digitala miljöer där han var aktiv hade pressat och hotat honom att genomföra gärningen. Den IT-forensiska undersökningen visar att pojken hade ett omfattande innehav av material med anknytning till 764, *No Lives Matter* (NLM), *Maniac Murder Cult* (MKU) och *Order of Nine Angles* (O9A), tillsammans med högerextrem propaganda, material från tidigare attentat och grovt våld. Förundersökningen visar också att han först sökte efter ett offer som motsvarade andra användares uppmaning att angripa en muslim. När han inte fann någon sådan person uppmanades han i stället att attackera ”vem som helst”. Kort före överfallet fotograferade han den kniv och de kläder som senare användes tillsammans med en bok av Julius Evola. Materialet innehåller omfattande kommunikation med en användare som fungerade som en pådrivande och stöttande kraft före, under och efter gärningen. Pojken beskrev hur han under lång tid utsatts för grupptryck och hot om att få sin identitet röjd om han inte lydde, samtidigt som han uttryckte en vilja att lämna miljön eftersom andra försökte få honom att utföra deras ”smutsjobb”. Fallet visar hur transnationella digitala nätverk kan kombinera högerextrem propaganda, nihilistiska och misantropiska föreställningar med social kontroll, hot och direkta uppmaningar att begå våld.

Fall 5:13 avser ett knivmord. Gärningspersonen berättade i förhör att han under flera månader haft tankar på att mörda någon och beskrev gärningen i termer av dominans, njutning och likgiltighet inför offrets liv. Han filmade delar av mordet och uppgav att syftet var att senare kunna återuppleva händelsen. Gärningspersonen tycks ha varit präglad av en kombination av nihilistiska, misantropiska och högerextrema idéer. Han hade ett intresse för grovt våld, konsumerade så kallat *gore*-material, lyssnade på vit makt-musik, tog del av innehåll från NMR och Nordisk styrka samt hade publicerat ett stort antal klipp med bland annat antisemitiskt och nazistiskt innehåll samt material med en koppling till den så kallade alternativhögern. Mordet skedde under en tidsperiod då flera knivattacker med koppling till misantropiska/nihilistiska nätverk inträffat. Gärningspersonen beskrev att ingen hade uppmanat honom att begå mordet

och det framkom inga uppgifter i förundersökningsmaterialet om medlemskap i någon organisation eller om konkreta kontakter med andra extremistiska nätverk.

Fall 5:14 gäller en man som körde in i ett demonstrationståg anordnat av Palestinska Vision Föreningen. I samband med händelsen beskrev han demonstranterna som ”nazister” och kopplade dem till Hamas. Förundersökningen visar att gärningspersonen under flera år publicerat rasistiska och avhumaniserande budskap om muslimer och palestinier i sociala medier. I egna inlägg beskrev han bland annat palestinier som ett folk som borde utplånas och uttryckte återkommande att palestinier och muslimer utgör ett hot mot samhället. Kort efter händelsen bekräftade han i en intervju att han stod fast vid tidigare uttalanden om att palestinier borde utrotas. Fallet visar hur en längre tids offentlig spridning av rasistiska, antimuslimska och avhumaniserande föreställningar föregick våldshandlingen. Den rättsliga dokumentationen visar samtidigt hur sociala medier användes för att sprida och befästa de föreställningar som senare riktades mot den grupp som demonstrationståget ansågs representera.

Fall 5:15 gäller ett skjutvapenattentat riktat mot det israeliska företaget, där en minderårig pojke avlossade ett skott mot företagets entré. Av förundersökningsmaterialet framgår att attentatet genomfördes som ett uppdrag mot ekonomisk ersättning. Under genomförandet fick pojken fortlöpande instruktioner via Signal om bland annat vapenhantering och tilldelades länkar till instruktionsfilmer på YouTube. En pojke från samma HVB-hem deltog i kommunikationen, uppgav att han ordnat en skytt för ett attentat ”mot Israel” och uttryckte stöd för Palestina genom formuleringen ”Free Palestina”. Flera personer dömdes för olika roller i attentatet, däribland anstiftan, transport av gärningspersonen och tillhandahållande av vapnen. Enligt bland annat Säkerhetspolisen använder den iranska regimen kriminella nätverk för att genomföra attentat mot israeliska och judiska mål i Sverige, och detta bedöms vara ett sådant fall.

5.17.1 Sammanfattande diskussion av kapitlets centrala resultat

Sammanfattningsvis har kapitlet behandlat politiskt motiverade våldsdåd av olika karaktär med en koppling till flera olika extremistiska miljöer. Kapitlet omfattar bland annat mord, misshandel och mordbränder samt våldsdåd i skolor och attentat mot en moské och ett israeliskt företag. Kapitlet omfattas av brott som begåtts av högerextrema gärningspersoner och av förövare som ingår i nätverket *Pedo Hunting Sweden*. Även våldsbrott som begåtts av vänsterextrema aktörer, förövare som inspirerats av incelmiljöer, samt gärningspersoner inspirerade av högerextremism, respektive nihilism och misantropi omfattas av kapitlet. Därutöver finns fall där unga individer med anknytning till andra kriminella nätverk använts för att genomföra ett attentat som enligt bland annat Säkerhetspolisens bedömning kan knytas till aktörer med en koppling till den iranska regimen.

Den roll ideologi spelar i relation till brotten varierar. Det rör sig om alltifrån aktörer med tydligt uttalade politiska mål till aktörer som saknar den typen av traditionella politiska mål. I flera fall framkommer ett stort intresse för våld och referenser till våldsverkare. Anders Behring Breivik, Brenton Tarrant, Stephan Balliet, Anton Lundin Pettersson, Elliot Rodger, Timothy McVeigh och andra våldsverkare förekommer i politiska manifest, sökhistorik, användarnamn, filmer, musik, anteckningar och symboler. Dessa fungerar inte enbart som allmänna inspirationskällor utan erbjuder modeller för hur nya våldsdåd kan planeras och genomföras. Även förundersökningar har ibland använts av gärningspersonerna som inspirationskällor. Digitala miljöer har haft en framträdande roll i alla händelser, men på olika sätt. De har använts för att ta del av och sprida propaganda, etablera sociala kontakter, diskutera våld, inhämta teknisk kunskap, planera handlingar, ta emot instruktioner och för att sprida material som visar de egna våldsdåden. Att dokumentera och direktsända det egna våldet inför en publik utgör inte sällan en integrerad del av själva handlingen och görs i flera fall för att försöka stärka individens position samt med syftet att inspirera andra till våld.

Graden av organisering varierar avsevärt. Några gärningspersoner genomför brott ensamma och utan konkreta nätverkskopplingar. Andra har långvariga relationer till extremistiska nätverk,

ingår i olika digitala transnationella gemenskaper eller har nära vänner som känt till eller uppmuntrat våldsplanerna. De två närliggande attentaten i skolor illustrerar det sistnämnda tydligt. Gärningspersonerna hade känt varandra länge, deltagit i samma digitala miljöer och fortsatte sin kontakt efter det första attentatet. Ytterligare ett annat attentat i en skola visar samtidigt att inspiration från tidigare våldsverkare inte förutsätter specifika nätverkskopplingar. Gärningspersonen i det fallet relaterade sitt eget attentat till andra incelrelaterade våldsdåd och beskrev i förhör ensamhet, isolering, mobbning och unga mäns utsatthet, men materialet ger begränsat stöd för att han själv varit aktiv i incelrelaterade digitala miljöer. Även mordet i Östergötland illustrerar hur gärningspersoner utan tydliga nätverkskopplingar kan vara starkt ideologiskt förankrade i bredare ideologiska miljöer. Gärningspersonen beskrev mordet i termer av dominans, njutning och likgiltighet inför mänskligheten och offrets liv - nihilism och misantropi - samtidigt som han tagit del av högerextrem propaganda, vit makt-musik och återpublicerat antisemitiskt och nazistiskt innehåll. Det fanns emellertid inga dokumenterade kopplingar till specifika nätverk. Attentatet mot skiljer sig i sin tur från de ovan beskrivna fallen. Den unga utföraren rekryterades mot betalning, transporterades till platsen, försågs med vapen och instruerades fortlöpande genom Signal och YouTube. Händelsen visar hur politiskt motiverat våld kan organiseras genom samarbeten mellan utländska statliga intressen och den inhemska organiserade brottsligheten.

Ibland har val av offer och angreppssätt skett efter noggrann planering och år av kartläggningar, ibland framstår det som mer spontant. I vissa fall har gärningspersonerna under lång tid kartlagt politiker, journalister, forskare eller andra personer som av förövarna betraktas som företrädare för ”eliten” eller som ”landsförrädare”. Gärningspersonernas val av offer omfattar såväl offentliga personer som människor med invandrarbakgrund, lärare och elever inklusive personer som anklagats för sexualbrott. I ett antal fall har kvinnor mördats av gärningspersoner som uttrycker misogyna föreställningar samtidigt som det inte alltid på ett tydligt sätt framkommer av utredningarna i vilken grad detta har med deras ideologiska utgångspunkter att göra eller om det beror på andra omständigheter. Offren har ofta valts utifrån vilka de är eller vilka grupper de anses representera, men också utifrån praktiska omständigheter i de enskilda fallen. I flera fall har själva platsen för attentaten varit central medan offren förefaller vara mer slumpmässigt och spontant utvalda, som vid attackerna i skolor. Det som först kan framstå som slumpmässiga val av offer och spontana angrepp, kan emellertid ibland visa sig vara en del av vissa gruppers etablerade tillvägagångssätt – tillvägagångssätt som även kan inspirera individer som saknar specifika nätverkskopplingar.

I nästkommande kapitel redogörs för kollektivt våld i form av bland annat våldsamma upplopp.

6 Våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet

I detta kapitel beskrivs helt eller delvis politiskt motiverade våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet som ägt rum inom den aktuella tidsperioden. Våldsamt upplopp innebär att en folksamling gemensamt använder våld mot personer eller egendom i syfte att sätta sig upp mot en myndighet eller tvinga fram eller förhindra en viss åtgärd.[400] Sabotage mot blåljusverksamhet innebär att angripa eller på annat sätt störa polis, räddningstjänst eller ambulanssjukvård, på ett sätt som allvarligt kan hindra eller försvåra verksamheten.[401]

Flera av uppploppen som skildras i kapitlet har inträffat i anslutning till antimuslimska aktioner och så kallade koranbränningar. Det rör sig om en typ av aktioner som i flera fall organiserats av högerextrema aktivister. I samband med dessa händelser har aktivisterna vid flera tillfällen uttryckt sig grovt rasistiskt mot muslimer och personer med utländsk bakgrund (se avsnitt 8.10). Ett antal av de upplopp som beskrivs har inträffat i anslutning till att den här typen av aktioner utannonserats, men i slutändan inte ägt rum. I kapitlet ingår också ett upplopp som inträffat i anslutning till en *Black Lives Matter*-demonstration.

Många av händelserna som beskrivs omfattar ett stort antal åtalade individer. Det är därför inte ändamålsenligt att redovisa samtliga utsagor eller allt utredningsmaterial. Beskrivningarna bygger i stället på ett urval av exempel från förhör, IT-forensiskt material och annan rättslig dokumentation som bedömts vara särskilt belysande för studiens frågeställningar och tematik. De personer som citeras har valts ut eftersom deras beskrivningar är relevanta avseende motiv och händelseförlopp.

6.1 Fall 6:1 – Våldsamt upplopp kopplat till antimuslimsk aktion

> ”Jag fick höra att polisen ville bränna ner koranen. Jag förstod först senare att det inte var så. I början så deltog vi i det här. Vi kastade saker och slogs. Men vi blev vänligt och snällt bemötta av polisen så vi slutade. Jag var själv en av dom som attackerade polisen men det var ett missförstånd, vi fick fel information i inledningen”. [402]

6.1.1 Händelsen

År 2020 annonserade det danska högerextrema partiet Stram Kurs[403] och dess partiledare Rasmus Paludan via sociala medier att de skulle hålla en manifestation i en stad i södra Sverige. Under manifestationen skulle Koranen brännas. Aktionen skulle genomföras tillsammans med en svensk högerextrem aktivist och äga rum utanför en moské i en stadsdel med en stor andel invånare som har utländsk bakgrund.[404] Under den aktuella dagen ägde två aktioner rum och på kvällen utbröt våldsamheter som involverade hundratals personer. För att beskriva händelsen har fyra olika mål sammanfattats nedan.

Redan på morgonen brändes en Koran ett antal personer förknippade med Stram Kurs i ett industriområde i staden. En film från aktionen publicerades av den alternativa nyhetssidan Samnytt som hade en utsänd på plats. Under eftermiddagen genomförde sedan grupperingen

[400] Mer exakt innebär våldsamt upplopp att en folksamling, med uppsåt att genom gemensamt våld sätta sig upp mot en myndighet eller framtvinga eller hindra en viss åtgärd, går till gemensamt våld mot personer eller egendom (Brottsbalken SFS 1962:700, 16 kap. 2 §).
[401] Brottsbalken SFS 1962: 700, 13 kap. 5 c §; Åklagarmyndigheten, 2022.
[402] Citat från 17-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2021).
[403] Se Pollack Sarnecki m.fl., 2023.
[404] Eriksson, 2020.

ytterligare en aktion på ett torg i centrala delar av staden. Då hölls tal och Koranen sparkades runt. I samband med detta greps ett antal av deltagarna. Rasmus Paludan hade redan innan dess avvisats vid gränsen till Sverige och meddelats inreseförbud.[405]

Senare under eftermiddagen började människor samlas vid en korsning i en annan del av stadem. Enligt polisens bedömning var det i ett inledande skede ett hundratal personer på platsen, men allt fler anslöt sig efterhand och vid 19-tiden bedömdes folksamlingen uppgå till 300–400 personer. I det skedet började också vissa personer att släpa ut lastpallar och andra föremål i korsningen som sedermera sattes i brand. Situationen eskalerade stegvis och både stenar och fyrverkeripjäser kastades mot poliserna på plats.[406] I ett senare skede började folkmassan att förflytta sig in mot centrala delar av staden och polisen upprättade en spärr för att förhindra deras framfart. Då uppstod ytterligare konfrontationer mellan polis och deltagare i samlingen. Polis utsattes för omfattande stenkastning. Busskurer, reklamskyltar och annat slogs sönder och föremål av olika slag sattes i brand. Ett stort antal personer deltog i våldsamheterna och polisen vidtog olika åtgärder för att stoppa våldet och skingra folkmassan, men inte förrän omkring klockan två på natten bedömdes läget som lugnt.[407]

6.1.2 Motiv och inspiration

Av förundersökningsmaterialet framgår att en av de individer som poliserna på plats uppfattade som drivande i att uppvigla till våld var en 58-årig kvinna. Kvinnan bar en fackla och höll ett tal på platsen. En del av talet som hölls på arabiska publicerades av Samnytt och deras publicering av filmen utgör en del av bevisningen mot kvinnan. I en promemoria som ingår i förundersökningsprotokollet har en polisassistent, som uppges ha arabiska som modersmål, redogjort för dess innehåll. Av materialet framgår att det i filmen hörs hur kvinnan argumenterar med en man som inte syns i bild. Mannen förefaller ha uppmanat de som var närvarande att inte kasta sten mot polisen och informerade kvinnan om att det var en ”dansk” som brände Koranen. Kvinnan tycks i sin tur ha konstaterat att polisen ”beskyddade dansken”.[408] På en fråga i förhör vidhöll kvinnan att hon inte ville uppnå något särskilt med sitt tal och att hon inte ställde sig bakom övriga deltagares agerande:

> ”Ingenting. Jag vill inte uppnå något. Jag hade inte med folksamlingen att göra. Jag blev upprörd och det som hände kan ju vem som helst bli upprörd av. Det man såg folk gjorde, det tyckte jag inte var okej. När folk kastade stenar så visste inte jag från början att det fanns brottslingar, narkomaner, alkoholister och att det inte var praktiserade muslimer. Jag backade och ställde mig så jag kunde vara på avstånd”.[409]

Det framgår också av materialet att det i filmen går att höra hur personer på platsen skanderade *allahu akbar* (”Gud är större”) och den trosbekännelse som lyder: ”Det finns ingen gud utom Allah och Muhammed är hans profet”.[410]

En annan individ som enligt förundersökningsmaterialet, av poliser på plats, uppfattades som pådrivande var en 31-årig man. Vid en tömning av hans mobiltelefon påträffades flera filmer från händelserna. Enligt förundersökningsprotokollet syns och hörs bland annat på filmerna hur mannen uppmanar andra att kasta sten, hetsar till våld och skanderar budskap som *fuck the police* och *allahu akbar*.[411] Utredarna säkrade 26 filmer ifrån TikTok, där mannen förefaller ha publicerat flera av sina filmer. I förhör berättade 31-åringen att han under kvällen hade hört att någon hade eller skulle bränna Koranen och poängterade att ”ni vet hur känsligt detta är för muslimer”.[412] Mannen uppgav vidare att han hade varit lika intresserad av händelsen om det hade handlat om bibeln och att han ”försvarar alla religioners rättigheter”, samtidigt framhöll

[405] Samnytt, 2020.
[406] Detta baseras på domar meddelade under 2020 och 2021.
[407] Detta baseras på domar meddelade under 2020 och 2021.
[408] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[409] Citat från 58-årig gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2021).
[410] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[411] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[412] Förundersökningsprotokoll, 2021.

han att skändandet av Koranen hade gjort honom upprörd eftersom islam var hans religion. Han gav uttryck för följande om det som hänt tidigare under dagen:

> ”Jag har inget problem med själva brännandet av boken för boken har folk i sina hjärnor. Boken är memorerad. Genom historien har många kränkt islam, det är inget jag har några problem med. Men att han började stampa och sparka på boken då gick han över gränsen tycker jag”.[413]

Han berättade att det är många som känner till honom från sociala medier och att flera personer uppmanade honom att ta till våld. Han hävdade dock att han på olika sätt hade agerat för att lugna ner situationen och att det bland annat var därför han hade dansat framför polisbussarna:

> ”Folk som låg bakom detta hade planerat att det skulle pågå i tre dagar och inte bara en dag. Det blev bara en dag tack vare mig”.[414]

Vilka det var han menade låg bakom våldsamheterna kunde eller ville han inte uppge, men han förefaller ha indikerat att det rörde sig om kriminella aktörer. Om de som deltog i våldsamheterna uttryckte han följande:

> ”Jag blir irriterad på det, de som kom ut var inte ute för koranens skull. De var uttråkade och gick ut på gatan. 80 % av de som gick ut på gatorna kan inget om koranen och de har inte läst koranen”.[415]

Mannen hävdade för egen del att hans deltagande och inspelningarna han gjorde från händelserna var resultatet av ett spontant infall och att han inte ville att någon skulle komma till skada.[416]

Ytterligare en individ som deltog i våldsamheterna var en 17-åring som uppgav i förhör att han, efter att ha sett sig själv i ett inslag i TV-programmet Efterlyst, självmant hade gått till en polisstation och berättat att han hade deltagit i uppploppet. Han beskrev att han i samband med händelserna hade känt en typ av stress, att han upplevde sig provocerad och att han hade varit både arg och ledsen över att någon hade bränt Koranen.[417] Han berättade också att både han och andra på plats hade en uppfattning om att polisen på något sätt hade deltagit aktivt eller hjälpt till med att bränna Koranen:

> ”Den aktuella dagen var jag hemma. Jag såg hur folk la upp filmer från [namn på stadsdelen]. Jag fick höra att polisen ville bränna ner koranen. Jag förstod först senare att det inte var så. I början så deltog vi i det här. Vi kastade saker och slogs. Men vi blev vänligt och snällt bemötta av polisen så vi slutade. Jag var själv en av dom som attackerade polisen men det var ett missförstånd, vi fick fel information i inledningen”.[418]

Han berättade vidare att en person som befann sig på platsen och som enligt hans uppfattning var en imam hade varit en bidragande orsak till att han och flera andra deltagare efterhand upphörde med att kasta sten mot polisen:

> ”Det kom en imam som började prata med oss. I början så tvivlade folk på om han var imam eller inte. Jag har aldrig träffat honom innan men jag förstod på folket som var där att han var imam. Vi lyssnade på imamen och många lugnade sig. Troligtvis är era filmer när jag kastar sten från innan imamen kom fram till oss för efter det gick jag hem. Det blev lugnare på platsen när han kom och då blev vi också lugna. Vi gick då fram till polisen som ställt upp sina bilar i korsningen och pratade med dem. De var trevliga och snälla mot oss och förklarade hur det låg till. Vi förstod då att de inte hjälpt till att bränna någon koran och jag förstod att det hela var ett missförstånd. Tyvärr förstod vi inte det först och därför blev reaktionen såhär”.[419]

En annan ung man som var 16 år, beskrev att han enbart ”låtsades” kasta sten mot polisen och att han hade känt sig pressad av äldre ungdomar på plats att delta.[420] På en fråga om vad som föranledde våldsamheterna uppgav han följande:

---

413 Citat från 31-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2020).
414 Citat från 31-årig gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2020).
415 Citat från 31-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2020).
416 Förundersökningsprotokoll, 2020.
417 Förundersökningsprotokoll, 2021.
418 Citat från 17-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2021).
419 Citat från 17-årige gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2021).
420 Förundersökningsprotokoll, 2020.

> ”Jag frågade om vad som hade hänt och dom flesta hade ett gemensamt svar som löd; det var en koranbränning som skedde på [namn på stadsdel]. Jag argumenterade med dom om att det inte kommer hjälpa att kasta sten mot polisen, för att det är inte så att det var polisen som brände koranen”.[421]

En annan person som också var 16 år, gav uttryck för att stenkastningen var ”typiskt araber, blattar”. [422] Han påstod att det enda våld han hade bevittnat kom från poliserna på plats och att han ”fattar att folk hatar polisen” eftersom de ”slår oskyldiga folk”.[423]

Ytterligare en ung person, en 16-årig kvinna, berättade att hon hade kastat ett flertal stenar mot polisen och beskrev sig själv som ”den enda tjejen bland killarna”. Hon beskrev att hon hade följt med en killkompis till platsen. Även hon beskrev att hon upplevt ett grupptryck som gjorde att hon agerade som hon gjorde:

> ”Mina vänner kastade och jag var rädd för att bli utanför om inte jag gjorde det”.[424]

Hennes uppfattning var att det inte fanns någon som styrde våldsamheterna, men att hon kände eller kände igen jättemånga av dem som befann sig på platsen.[425]

De enskilda motiven till att delta i våldsamheterna varierade och är inte alltid enkla att urskilja utifrån den rättsliga dokumentationen. Förundersökningsmaterialet visar emellertid att skändandet av Koranen och det nedvärderande förhållningssättet till islam, triggat flera deltagare till våld.[426] I filmer från händelsen hörs deltagare skandera *allahu akbar* och den tidigare nämnda islamiska trosbekännelsen. En av de personer som av polisen uppfattades som drivande höll ett tal på arabiska som enligt polisens översättning innehöll uppmaningar till fortsatt konfrontation med poliser och andra. En del av de som deltog förefaller ha varit mest arga på de högerextrema aktivisterna och andra på svenska myndigheter – särskilt polisen – som skyddar den här typen av aktörer. Ytterligare andra gav uttryck för allt detta samtidigt. Flera beskrev dessutom att de dragits med på grund av grupptryck medan andra mest förfaller ha passat på att orsaka så mycket kaos och skada som möjligt. Av materialet framgår att filmer ifrån aktionerna snabbt spreds i sociala medier. I flera förhör framkommer också uppgifter om att felaktig information om svenska myndigheters roll, företrädesvis polisens, bidrog till deltagarnas tolkning av händelserna och till att våld betraktades som rättfärdigat.

6.1.3 Kopplingar

Materialet ger bilden av en händelse där mobiliseringen skedde relativt snabbt och där många av deltagarna hade lokala sociala relationer. Flera uppgav att de befann sig på plats tillsammans med vänner eller personer de kände sedan tidigare. Poliser på plats beskriver vissa individer som särskilt drivande genom att de uppmanade andra att angripa polisen, rörde sig längst fram i folksamlingen eller på annat sätt bidrog till att våldet fortsatte. Det finns också uppgifter om att vissa yngre deltagare upplevde ett grupptryck från äldre ungdomar att delta. Det framgår att somliga individer intog mer framträdande roller under våldsamheterna och att vissa förberedelser vidtagits. Bland annat hade fyrverkeripjäser medförts till platsen och lastpallar samt annat brännbart material förts fram och använts för att anlägga bränder. Av materialet framgår emellertid inte vem eller vilka som ansvarade för dessa förberedelser eller i vilken utsträckning de i förväg hade planerats.[427] Några uppgifter om vem eller vilka som tog initiativ till den första samlingen framkommer inte heller.

Av förundersökningsmaterialet framkommer inga konkreta uppgifter om kopplingar till specifika extremistiska nätverk eller andra kriminella nätver bland de personer som deltagit i våldsamheterna. Frågor om nätverkskopplingar har inte heller varit ett inslag i förundersökningarna. Det innebär emellertid inte att sådana kopplingar inte existerar, vilket

---

421 Citat från 16-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2020).
422 Förundersökningsprotokoll, 2021.
423 Förundersökningsprotokoll, 2020.
424 Citat från 16-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2020).
425 Förundersökningsprotokoll, 2020.
426 I en intervju med den alternativa nyhetssidan Samnytt år 2020, beskrev Paludan Sverige som ”islamifierat”. Han berättade i intervjun att han skulle fortsätta att genomföra koranbränningar i Sverige till dess att det inte längre fanns någon islam kvar i landet (Samnyt, 2020).
427 Förundersökningsprotokoll, 2021.

framgår längre fram i kapitlet där kopplingar till både extremistiska miljöer och andra krminella nätverk med en koppling till andra liknande händelser beskrivs.

6.1.4 Rättsligt utfall

I de fyra mål som ligger till grund för den här sammanställningen åtalades sammanlagt 21 personer för våldsamt upplopp.[428] Det rör sig om 18 män och tre kvinnor. Den äldsta är född år 1962 och den yngsta år 2005. Drygt hälften är födda mellan 2002–2005. Den 58-åriga kvinnan dömdes i tingsrätt för anstiftan.[429] Efter överklagande rubricerades kvinnans brott av hovrätten som enbart våldsamt upplopp. Påföljden bestämdes till fängelse i 10 månader.[430] Den 31-årige man som också uppfattades av polis på plats som pådrivande och som publicerat ett antal filmer från händelserna i sociala medier, dömdes för våldsamt upplopp. Rätten konstaterade emellertid i sina domskäl att utredningen i målet gav stöd för att han var att betrakta som en anförare i angreppen. Påföljden bestämdes till skyddstillsyn, som förenades med en föreskrift om att genomgå den vård för sitt psykiska mående som frivården bedömde som lämplig.[431] Efter överklagande konstaterades i hovrätten att mannen begick gärningarna under påverkan av en allvarlig psykisk störning och att han även vid undersökningstillfället led av en sådan. Hovrätten ändrade tingsrättens domslut och han överlämnades till rättspsykiatrisk vård utan särskild utskrivningsprövning.[432] Merparten av de övriga åtalade dömdes för sin delaktighet i våldsamheterna. Påföljderna omfattar, beroende på ålder och andra omständigheter, såväl fängelsestraff som villkorlig dom med samhällstjänst, ungdomsvård och ungdomsövervakning.[433]

6.2 Våldsamma upplopp i samband med antimuslimska aktioner 2022

Nedan skildras våldsamma upplopp som ägde rum på flera platser runt om i Sverige under våren år 2022. Dessa bröt ut i stadsdelar med en stor andel invånare med utländsk bakgrund i samband med att Rasmus Paludan annonserade att han skulle utföra antimuslimska manifestationer och bränna exemplar av Koranen. Särskilt våldsamt blev det i en av städerna, där minst 71 poliser skadades och fyra polisbilar sattes i brand. Även om liknande händelser inträffat på fler platser i Sverige, har uppploppen i den staden lett till flest domar och är därför det fall vi valt att skildra mer utförligt. För att ge en övergripande bild sammanfattas emellertid förloppen i de andra städerna kortfattat under avsnitt 6.4.[434]

6.3 Fall 6:2 – Omfattande angrepp mot blåljusverksamhet

> ”Dom stora som protesterade, de sa att det var polisens fel och att vi måste göra något åt det så att inte koranen skulle brännas”.[435]

6.3.1 Händelsen

Under våren 2022 skulle Rasmus Paludan anordna en allmän sammankomst i ett område av det slag som beskrivs ovan. Han hade via sociala medier meddelat att han skulle bränna en Koran. Tillstånd hade beviljats av Polismyndigheten men på grund av att våldsamheter brutit ut på

[428] Detta baseras på fyra domar meddelade 2020, 2021, 2022 respektive 2024.
[429] Dom, 2021.
[430] Dom, 2021.
[431] Dom, 2020.
[432] Dom, 2021.
[433] Dom, 2021.
[434] Se också Acta Publica, 2023 som gjort en sammanställning över förloppen.
[435] Citat från 18-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).

andra platser i landet i samband med tidigare aktioner, beslutade Polismyndigheten att ändra platsen för sammankomsten. Nedan sammanfattas delar av de 30 olika mål som rör uppploppet.

Av förundersökningsmaterialet framgår att polisen innan sammankomsten hade spärrat av ett område med bland annat kravallstaket. När sammankomsten skulle inledas hade ett mindre antal människor redan samlats i parken. Folksamlingen skanderade olika fraser, däribland *allahu akbar*[436], och redan vid denna tidpunkt fanns det maskerade personer på plats.[437] Efter att avspärrningsbandet gått av närmade sig folksamlingen de poliser som stod placerade utanför kravallstaketet. I samband med detta började individer samla sten och antalet personer i parken ökade. Flera försök att häva kravallstaketen gjordes och stenar kastades mot polis. Under de nästkommande två timmarna trappades folksamlingens våld mot polisen upp. Enligt den rättsliga dokumentationen var det fråga om omfattande stenkastning och sparkar och slag med tillhyggen riktade mot poliser, polishundar och polisfordon. Polisen avlossade varningsskott och gjorde flera försök att skingra folkmassan, men tvingades slutligen att ställa in sammankomsten och retirera. I samband med detta intensifierades angreppen. När de sista poliserna lämnade platsen stod ett antal polisbilar i brand. Av utredningen framgår att 71 poliser skadades, varav 50 personer så allvarligt att de uppsökte vård i samband med händelsen eller i ett senare skede. Åtta polisfordon skadades varav fyra totalförstördes genom brand.[438] Polismyndigheten har inte kunnat fastslå med säkerhet hur många personer som befann sig i parken, men har uppskattat antalet till åtminstone 200 personer.[439] Organisatörerna bakom sammankomsten var aldrig på plats.

Under förundersökningarna har i många fall husrannsakningar gjorts och bland annat klädesplagg och elektronisk utrustning tagits i beslag. Den rättsliga dokumentationen innehåller emellertid begränsad information om motiv och ideologiska drivkrafter. Nedan sammanställs emellertid den information som framgår av materialet om detta.[440]

6.3.2 Motiv och inspiration

Flera av gärningspersonerna beskrev i förhör att de hade en negativ inställning till organisatörer och att de var ”emot” att bränna Koranen. En 19-åring gav följande svar på en fråga om han varför han åkte till platsen där den antimuslimska aktionen skulle äga rum:

> ”Det är förbjudet att bränna koranen, eller toran. Jag accepterar inte det. Oavsett om man är muslim eller av annan religion så kan inte någon bränna en koran och folk tittar på och inte gör något”.[441]

Liknande resonemang förekommer i förhör med andra. En 43-åring uttryckte ånger för sitt handlande, men uppgav också att hans och andras agerande berodde på okunskap om islam:

> ”Tyvärr så är det svårt att inte bli arg i en helig månad när någon bränner en koran och människor har okunskap vad man inte får göra, i islam får man vara arg men man behöver inte visa det. Men att man agerar som man gör är okunskap”.[442]

Hos ett mindre antal gärningspersoner påträffades också material i de IT-forensiska undersökningarna som visar på förberedelser och intentioner att orsaka skada, eller som illustrerar att de betraktade våldsamheterna och att sammankomsten inte kunde genomföras som en seger. I en konversation via Snapchat från dagen innan uppploppen gav en gärningsperson exempelvis uttryck för att han ville döda anordnaren om han fick tag på honom och att ”folk ska ta polisen”.[443] Den som fick meddelandet försökte övertala honom om att inte åka dit och i förhör

---

[436] *Allahu akbar* är ett uttryck på arabiska som på svenska översätts till ”Gud är större”. Uttrycket benämns även som *takbir* och används av muslimer i en mängd olika sammanhang, inte minst vid böneutrop. Samtidigt har *Allahu akbar* utropats i samband med flera mycket grova våldsdåd genomförda av aktörer med en koppling till extremislamism.

[437] Se Acta Publica, 2023.

[437] Förundersökningsprotokoll, 2023.

[438] Informationen baseras dels på förundersökningsprotokoll, 2023 och dels på vad som framkommer om förloppet i de domar som kom i relation till de beskrivna händelserna, under åren 2022–2024.

[439] Förundersökningsprotokoll, 2023.

[440] Detta avsnitt baseras på vad som framkommer om förloppet i de domar som kom i relation till de beskrivna händelserna, under åren 2022-2024.

[441] Citat från 19-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).

[442] Citat från 43-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).

[443] Förundersökningsprotokoll, 2023.

berättade gärningspersonen att det handlade om en konversation med en närstående och att hans sätt att uttrycka sig var för att ”skoja” och ”dramatisera”.[444]

På en mobiltelefon påträffades ljudfiler som transkriberats i förundersökningsprotokollet. De tillhörde en 27-årig gärningsperson som enligt poliser på plats utmärkte sig under händelsen genom att vara utrustad med en ”egengjord påk”, samtidigt som han befann sig längst fram i folksamlingen och ”tog mark”. Hans agerande föranledde enligt förundersökningsmaterialet att ett varningsskott avlossades. På en av ljudfilerna beskrivs händelsen som en seger över polisen:

> ”Det finns en kille som heter Rasmus från Danmark som är politiker. Han kom till [namn på stad] för att bränna koranen framför oss. Han skulle ha kommit till [namn på stad] men de var rädda att det skulle bli farligt, så de flyttade det till [namn på plats] i parken. Vi stred mot dem, och vi vann. Vi brände ner deras bilar. Det var väldigt bra. Alla muslimer var enade”.[445]

I förhör uppgav gärningspersonen att han anade att det kunde bli våldsamt på plats, men att han hade med sig påken för självförsvar och att det inte var meningen att det skulle bli som det blev. Han förklarade vidare att det initialt hade känts som en seger och uttryckte sig oförstående till varför poliserna på plats skyddade sammankomsten. Hans syfte med att vara på plats beskrev han på följande sätt:

> ”Jag kan säga att det var som en protest mot honom, när jag kollade upp honom på sociala medier. Jag såg då att han hade planer på att besöka vår stad och såg vad han var för människa och att han avskyr vår tro och religion, han avskyr muslimer. Varför jag gick dit var för att delta i protesten mot honom, en sådan människa. Det är allt”.[446]

En 31-åring framförde en liknande uppfattning:

> ”Jag vill säga att jag har full rätt att demonstrera och jag i det fallet höll på att skydda det som islam uppmanar oss att göra att skydda islam och islams värderingar och det som hände där var att man struntade i min tro totalt och höll på att bränna vår heliga bok, som inte borde ha gjorts”.[447]

En 28-åring menade att:

> ”Jag tror inte jag är kapabel att göra sådana saker. Speciellt mot polisen. Om du skulle se mig om jag hade möjlighet att slå Paludan hade jag gjort det för han är en ful fisk. Även om Paludan ska dyka upp nu, man kan inte förutspå reaktionen. Han har kränkt min tro och min heder. Jag accepterar inte att någon bränner koranen. Samma med gamla eller nya testamentet. Frihet är att man ska stanna där andras gränser börjar. Man ska inte förolämpa andra”.[448]

I en chatt som redovisas i en IT-forensisk undersökning beskrev en 27-åring, som valde att inte uttala sig under förundersökningen, för en bekant att han från början inte hade tänkt delta i protesterna, men att han väl på plats hade försökt ”förklara” för polis att de skyddade en person som vill skapa oroligheter och uppmanat journalister att inte bara filma deltagare som ”skriker allahu akbar o kastar sten” utan att även ge en bild av anledningarna bakom människors ilska.[449] Han ansåg samtidigt att uppploppet var att betrakta som en vinst:

> ”Men d va bra iaf vi vann han fick aldrig bränna o alla mår bra alhamduliah”.[450]

I ett meddelande som framkom av en IT-forensisk undersökning, beskrev en annan man att de var några personer som skulle samlas och gå till sammankomsten, samt att de skulle ”göra precis som de gjorde” i annan stad där det hade förekommit våldsamheter.[451] I förhör berättade han om anledningen till sitt agerande på följande sätt:

> ”Det var en reaktion för att försvara min religion. Det som hände var oplanerat”.[452]

---

444 Förundersökningsprotokoll, 2023.
445 Citat från 27-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2022).
446 Citat från 27-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2022).
447 Citat från 31-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2022).
448 Citat från 28-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).
449 Förundersökningsprotokoll, 2023.
450 Citat från 27-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).
451 Förundersökningsprotokoll, 2023.
452 Citat från 20-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2022).

6.3.2.1 Upplevelser av grupptryck och rättfärdigande av våld

Flera personer uppgav att de rycktes med av övriga deltagares agerande, kände sig påverkade av grupptryck eller till och med blev hotade av andra att delta. En 19-åring beskrev i förhör att han sökt sig till platsen för att protestera, men att han påverkades av grupptrycket till att delta i våldsamheterna och uttryckte ånger över att han bidragit till att ge en felaktig bild av muslimer:

> ”Jag ville inte göra dumma saker. Det var inte min plan att göra kaos. Grupptrycket påverkade mig. Efter så ångrade jag mig varför jag gjorde detta. Jag skickade en dålig bild av islam. Jag gjorde fel när jag kastade mot polisbilen. Man är människa man gör fel. Jag har hela tiden ångrat mig och tänkt varför jag har gjort sådär. Rasmus är glad att vi gjort sådär. Det är inte bara för att jag sitter hos polisen. Jag vill säga sanningen även om det gör ont. Jag vill inte ljuga. Jag tycker att det var dåligt det jag gjorde”.[453]

Den citerade gärningspersonen var inte ensam om att framföra uppfattningen att Paludans syfte med sammankomsten var att skapa en grogrund för att våldsamheter skulle kunna uppstå. En 22-åring berättade att han begav sig till platsen av nyfikenhet:

> ”Jag tyckte att det var jobbigt för nånstans förstod jag att Paludan ville skapa kaos och provocera men jag ville ändå vara där för att se vad som hände. Min mamma sa till mig: *varför går du ens dit, du är ju inte ens religiös*”.[454]

Ett antal gärningspersoner beskrev i relation till upplevelsen att det fanns ett tryck på dem att delta i våldsamheterna och att det fanns andra deltagare som var pådrivande. En 18-åring beskrev att det fanns äldre deltagare som uppmanade honom till att delta och att han uppfattade det som en ”utmaning”:

> ”Dom stora som protesterade, de sa att det var polisens fel och att vi måste göra något åt det så att inte koranen skulle brännas”.[455]

En del av dem som deltog i våldsamheterna betonade att de inte var praktiserande muslimer eller framhöll att de var kristna. En person uppgav att han bodde i närheten av händelserna, att han upplevde en ”hajp-känsla” (en upprymdhet) på plats och att han hade agerat likadant om det hade handlat om två fotbollslag.[456] En 36-åring menade för att han var på plats för att stödja anordnaren, men att han deltog i uppploppet eftersom han upplevde att polisen betedde sig illa mot folk och att våldet mot polisen var rättfärdigat:

> ”Ärligt talat. Det var polisen som började bete sig illa och började köra allt och alla. Ja jag kanske har kastat två stenar mot polishuset eller polisbiljäveln, ja. Det var för att det var de äckligaste jag har sett från en polis att bete sig. Köra med en skåpbil bland folkmassa. Det var nära att dom skulle köra på min pappa som varken är muslim eller har, var där för muslimer eller för att försvara något. Jag var där för att jag var på väg till mitt jävla jobb. Jag var inte där för att ställa upp för några jävla muslimer. Är du med? Ja jag kanske kastade en sten, fyrtio minuter innan jag stack därifrån. Men det var för att han skulle köra på mig. Den polisjäveln, ser jag honom kommer jag krossa hans huvud. Men gällande muslimer, terrorister och så det trampar jag på. Hela jävla muslimer och koranbränning *(ohörbart)* hela eran verksamhet under mina fötter. Om du tror att jag heter Hussein och är muslim eller så. Det har du jävligt fel i. Jag är kurd, jag är inte muslim. Kom ihåg det”.[457]

Få av dem som skanderade *allahu akbar* fick specifika frågor om detta under förhör. En person förklarade emellertid att han skrek *allahu akbar* för att alla andra på platsen gjorde det. En annan, som beskrev att han hade blivit arg efter att ha blivit slagen av poliser plats, uppgav att hans skanderade inte hade med ilska över våldet han utsatts för att göra. Han gjorde detta eftersom det var något ”alla gjorde” och betonade att uttrycket är ”ett ord som inte skadar någon”.[458] En 19-åring beskrev sin och folksamlingens användning av *allahu akbar* på följande vis:

> ” […] egentligen det är så att så fort man hör takbir eller maknae man säger allahu akbar för det, alla muslimer säger allahu akbar för det inget liksom att man vill göra något problem eller något sånt utan det är vanligt att muslimer säger allahu akbar ofta”.[459]

Ytterligare en annan av deltagarna, en 27-åring, berättade följande om varför han skanderande:

---

[453] Citat från 19-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[454] Citat från 22-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).
[455] Citat från 18-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).
[456] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[457] Citat från 36-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).
[458] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[459] Citat från 19-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).

”Det brukar jag säga. Gud är störst. Det är för att han skulle bränna koranen”.[460]

Av underlaget framgår att flera personer hade tagit bilder eller filmat delar av händelseförloppet. Det finns också exempel på bilder där deltagare poserar framför förödelsen som uppploppet resulterat i. I de fall det finns information om spridning av sådant material handlar det om att gärningspersoner delat bilder eller filmer till bekanta genom tjänster som WhatsApp och Snapchat eller publicerat bilder eller filmer i sociala medier genom personliga konton på Instagram och TikTok.[461]

Det finns även exempel på material som framkommer av de IT-forensiska undersökningarna som tycks illustrera att en del personer tagit sig till platsen för att motverka våldsamheterna. I en ljudfil på en mobil, som hade spelats in timmar innan händelsen, hördes en 42-åring tala om att ta med sig högtalare till platsen för att kunna störa sammankomsten:

> ”Jag har ett förslag angående vad det kommer hända idag. Den här demonstrationen, så jag har ett förslag så vi kan börja, vi kan köra innan hans tal börjar. Vad säger du om vi har, vi hämtar från nån högtalare, två stora högtalare som vi kan spela en skiva till exempel eller koran medan han talar, så vi kan störa honom och inte låt hans tal ska höras. Så vi kan störa honom på det här sättet faktiskt på det här sättet”.[462]

Ideologiska drivkrafter och motiv har inte varit föremål för brottsutredningarna. Det framkommer emellertid viss information om detta i materialet. Motiven till att delta i våldsamheterna förefaller ha varierat mellan enskilda individer. För flera av de personer som uttalade sig i förhör framstår den planerade koranbränningen och upplevelsen av att islam hade kränkts som den främsta orsaken till att de sökte sig till platsen. Samtidigt visar materialet att de objekt och individer mot vilka ilskan riktades varierade. För vissa förefaller koranbränningen och organisatörerna ha varit den primära måltavlan, medan andra i högre grad riktade sin ilska mot polisen eller andra myndighetsföreträdare. För ytterligare andra förefaller dessa motiv ha sammanfallit, där ilskan över hur Koranen och islam behandlats och upplevelsen att svenska myndigheter stod bakom detta, förstärkt varandra. Materialet visar också att sociala medier hade stor betydelse för mobiliseringen och för spridningen av information inför och under händelsen. Flera personer beskriver hur de fick kännedom om sammankomsten eller följde händelseutvecklingen via sociala medier. Samtidigt finns uppgifter om att vissa personer på plats uppmanade andra att angripa polisen eller fortsätta våldsamheterna.

6.3.3 Kopplingar

Merparten av gärningspersonerna har enligt uppgifter i förundersökningsmaterialet en lokal anknytning och många uppgav i förhör att de kom till platsen med andra som också deltog eller att de kände personer på plats. Ett antal gärningspersoner berättade i förhör att de hörde talas om sammankomsten i samband med fredagsbönen i den lokala moskén samma dag. Flera beskrev att representanter för moskén hade uppmanat människor att inte bege sig till platsen och att behålla lugnet. Många av de personer som svarat på frågor om hur de hörde talas om sammankomsten, beskriver att det var genom bekanta, genom sociala medier eller genom traditionella nyhetsmedier.[463] Av förundersökningsmaterialet och domarna framkommer inga uppgifter som visar på kopplingar till specifika nätverk. Den typen av frågor var inte föremål för den rättsliga processen.

Efter att individerna dömts och placerats på anstalt har det emellertid, enligt Kriminalvården, framkommit uppgifter om kopplingar till olika typer av nätverk. En del av de personer som deltog i uppploppen har visat sig ha kopplingar till våldsbejakande islamistiska miljöer och andra till kriminella nätverksmiljöer. Kriminalvården beskriver ett kluster av dömda gärningspersoner som kände varandra sedan tidigare och som hade en koppling till regionen, med olika grad av kopplingar till våldsbejakande islamistiska miljöer och kriminella nätverksmiljöer. En del av dessa personer har uttryckt tydliga sympatier för våldsbejakande islamism i fängelse efter att de

[460] Citat från 27-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).
[461] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[462] Citat från 42-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2022).
[463] Detta baseras på en sammanfattning av de domar som meddelades i relation till de beskrivna händelserna 2022-2024.

blivit dömda medan andra har visat sig ha andra typer av kopplingar till dessa miljöer. Av dessa finns också enstaka individer som har återvänt till Sverige efter att ha anslutit sig till IS i Syrien. Enligt Kriminalvårdens uppgifter har 55 individer med den här typen av kopplingar dömts, under perioden för denna studies datainsamling, i samband med de våldsamma upplopp som skedde under våren år 2022. De flesta av dessa deltog i våldsamheterna under det upplopp skildras ovan, medan några deltog i uppploppen på andra platser. [464] Av dessa 55 individer har 15 bedömts ha någon form av koppling till kriminella nätverksmiljöer, särskilt i två av städerna där uppploppen ägde rum. I 15 av fallen finns det vidare uppgifter om kopplingar till våldsbejakande islamism. [465] Ett antal av dessa individer har också enligt Kriminalvårdens uppgifter varit i kontakt med medlemmar tillhörande ett nätverk bestående av unga brottsaktiva individer Sverige med islamistiska sympatier.[466]

6.3.4 Rättsligt utfall

Under tiden för denna studies datainsamling hade 165 individer, varav fyra är kvinnor, dömts för sin delaktighet i uppploppet, företrädesvis för grovt sabotage mot blåljusverksamhet, men även för exempelvis våld mot tjänsteman. Den äldsta personen var 49 år (född år 1971) och den yngsta 12 år (född år 2008). Cirka 90 procent (153 individer) är födda mellan år 1985 och 2007. Merparterna av domarna överklagades till hovrätten. I ett mål har Högsta domstolen prövat frågan om hur brotten ska rubriceras och vilket straffvärde de kan anses ha. I målet fann HD att händelserna utgjorde grovt sabotage mot blåljusverksamhet och inte våldsamt upplopp. De flesta av gärningspersonerna dömdes till mångåriga fängelsestraff, men även påföljder som exempelvis ungdomsvård förekommer. I förekommande fall har straffet förenats med beslut om utvisning. [467] Enligt Polismyndigheten har ytterligare individer dömts vid senare skede.[468]

6.4 Andra våldsamma upplopp i samband med antimuslimska aktioner 2022

6.4.1 Händelserna

Under påskhelgen år 2022 uppstod våldsamma upplopp på sex olika platser i Sverige i samband med att Rasmus Paludan och Stram Kurs planerade eller genomförde antimuslimska manifestationer. Händelserna utspelade sig på olika platser och dynamiken skiljer sig åt på dessa platser, samtidigt som de har vissa gemensamma drag. Ovan har vi skildrat en av dessa händelser mer ingående, nedan skildras andra liknande händelser kortfattat.

Inför den 14 april hade de planerade manifestationerna i två av städerna föregåtts av omfattande medial uppmärksamhet. I den ena staden samlades människor redan innan arrangemanget skulle inledas. Innan arrangören anlänt gick delar av folksamlingen till angrepp mot polis genom omfattande stenkastning och användning av pyroteknik. Angreppen var så kraftiga att polisen lämnade platsen. Därefter fortsatte våldsamheterna genom nya angrepp mot polis, skadegörelse på polisfordon och anlagda bränder. I den andra staden utvecklades ett liknande händelseförlopp samma dag. Trots att sammankomsten ställts in samlades ett stort antal människor i området där den skulle ha ägt rum. Innan polisen anlände hade räddningstjänsten redan attackerats med stenkastning när de försökte släcka brinnande fordon. När polisen anlände utsattes även polispersonal omedelbart för omfattande våld. Flera poliser beskrev senare händelsen som ett förlopp där de periodvis kunde avancera, för att därefter tvingas

[464] Uppgifter ifrån Kriminalvården, inhämtade under 2025.
[465] Uppgifter ifrån Kriminalvården, inhämtade under 2025.
[466] Det rör sig enligt Kriminalvårdens uppgifter om ett nätverk av yngre brottsaktiva individer som bedriver verksamhet ihop som bland annat består av individer som reste till Syrien för att ansluta sig till IS och som sedan återvände till Sverige samt av andra med kopplingar till kriminella nätverksmiljöer.
[467] Detta baseras på en sammanfattning av de domar som kom i relation till de beskrivna händelserna 2022–2024.
[468] Se polismyndigheten, 2026.

retirera under fortsatt stenkastning. Några uppfattade också att stenar redan hade samlats i högar och att angreppen föreföll vara förberedda.

Den 15 april uppstod våldsamheter i en större stad, där våldet huvudsakligen riktades mot polisen, trots att arrangören befann sig bakom polisens avspärrningar. Den 16 april angreps polisen på en mindre ort trots att manifestationen flyttats till en större stad och arrangören aldrig befann sig på plats. I den större staden försökte delar av folksamlingen först forcera polisens avspärrningar vid den plats där manifestationen genomfördes. Senare samma kväll samlades människor åter i den stadsdel där våldsamma upplopp ägt rum några år tidigare i samband med den här typen av antimuslimska aktioner. Där anlades bränder, barrikader byggdes upp, gatsten bröts loss och samlades i högar. En del personer hade maskerat sig innan polisen anlände. När polisen kom till platsen möttes de av ett angrepp med stenkastning och andra tillhyggen samtidigt som fordon och annan egendom sattes i brand.

Den 17 april uppstod nya våldsamheter i samma två städer som den 14 april. I en av dem observerade polisen från drönare hur grupper av företrädesvis unga män samlades under ett garagetak och vinkade till sig andra personer innan våldsamheterna inleddes. När polisen anlände möttes de omedelbart av stenkastning samtidigt som barrikader byggdes upp med bland annat däck och kundvagnar. I den andra staden hade gatsten brutits upp, bildäck och annat material släpats fram och barrikader anlagts innan polisen anlände. Under flera timmar utsattes polisen för stenkastning, fyrverkerier och brandbomber. Polisen avlossade ett stort antal varningsskott och senare även verkanseld.

Gemensamt för händelserna är att våldet i huvudsak kom att riktas mot polis och annan blåljusverksamhet. Våld uppstod både i anslutning till genomförda manifestationer och på plaster där de ställts in eller aldrig ägde rum. Händelseförloppen skilde sig samtidigt åt genom att våldet på vissa platser startade innan de planerade manifestationerna hade inträffat medan konfrontationer på andra plaster uppstod i anslutning till polisens avspärrningar under pågående manifestationer. På flera platser intensifierades också angreppen när polisen retirerade eller omgruppera. Samtidigt finns uppgifter om bland annat maskerade individer, samlande av gatsten, en uppställning av barrikader och andra omständigheter som tyder på att åtminstone delar av våldet föregicks av förberedelser.[469]

6.4.2 Motiv och inspiration

Av det som framkommer i den rättsliga dokumentationen är motiven för enskilda individer inte alltid enkla att urskilja. För en del framstår motståndet mot den planerade koranbränningen och upplevelsen av att islam hade kränkts som den huvudsakliga orsaken till att de sökte sig till platserna. Samtidigt visar materialet att de objekt mot vilka ilskan riktades varierade. För vissa var det den planerade koranbränningen och Rasmus Paludan som stod i centrum, medan andra i högre grad riktade sin ilska mot polisen som uppfattades möjliggöra eller skydda manifestationerna. För ytterligare andra förefaller dessa motiv ha sammanfallit. Som beskrivs i relation till händelserna i tidigare avsnitt, beskriver flera deltagare att de påverkades av grupptryck eller av andra deltagares agerande. Andra uppger att de sökte sig till platserna av nyfikenhet eller för att protestera men utan avsikt att delta i våld. Det finns samtidigt exempel på individer som redan före händelserna uttryckte en vilja att använda våld eller som i efterhand beskrev de inställda aktionerna och angreppen mot polisen som en framgång. Sociala medier var också i dessa fall centrala kanaler för att sprida olika berättelser om händelserna, men också vad gäller mobilisering inför och under händelserna.

6.4.3 Kopplingar

Av förundersökningsmaterialet framkommer endast i begränsad utsträckning uppgifter om nätverkskopplingar bland de individer som lagförts för våldsamheterna. Efter lagföring och verkställighet har emellertid Kriminalvården, som tidigare nämnts, identifierat kopplingar

[469] Denna redogörelse baseras på domar meddelade 2022–2024.

mellan ett antal dömda personer och såväl våldsbejakande islamistiska miljöer som olika kriminella nätverksmiljöer. Enligt deras bedömningar är dessa kopplingar särskilt framträdande bland personer dömda för händelserna i relation till två av städerna men förekommer även i mindre omfattning i andra städer. Samtidigt framhåller Kriminalvården att gruppen är heterogen och att den omfattar både individer med ideologiska motiv och personer vars våldsanvändning tycks vara kopplade till andra drivkrafter. Enligt deras uppgifter förekommer med stor sannolikhet individer som anser att de har en legitim rätt att försvara sin tro med våld inklusive individer med låg tröskel för våldsanvändning, som saknar religiösa motiv.[470]

6.4.4 Rättsligt utfall

Samtliga redovisade händelser har lett till domar mot ett stort antal personer – huvudsakligen för brott som sabotage mot blåljusverksamhet eller våldsamt upplopp. I en av städerna dömdes 30 personer sammanlagt, samtliga män. Den äldsta är född år 1981 och den yngsta år 2007, och 80 procent (24 individer) är födda mellan 2000 och 2007. I en annan stad dömdes sammanlagt 7 personer, samtliga män. Den äldsta är född år 1978 och den yngsta år 2006, sex av sju individer är födda mellan 2001 och 2006. Avseende händelserna i en annan av städerna dömdes 44 män och en kvinna. Den äldsta är född år 1973 och den yngsta 2007. Två av tre personer (30 individer) är födda mellan år 2000 och år 2007. Gällande händelserna i en annan stad två dagar senare, åtalades tre individer, alla män. Den äldsta är född år 1995, den yngsta år 2003 och den tredje individen år 2000. I ytterligare en annan stad dömdes 30 individer, samtliga män. Den äldsta är född år 1985 och den yngsta år 2007 och 80 procent (24 individer) är födda mellan 1998 och 2007. Avseende händelserna i en av de större städerna dömdes 27 individer, samtliga män. Den äldsta är född år 1972 och den yngsta år 2007. Cirka två av tre (16 individer) är födda mellan år 1997 och år 2007.[471]

6.5 Fall 6:3 – Våldsamt upplopp efter antimuslimsk aktion: dokumentation och spridning av våld

> ”För dem brände koranen och folk kommer göra det tills dem slutar bränna koranen här i Sverige”.[472]

6.5.1 Händelsen

År 2023 genomförde två personer en aktion i en stad i södra Sverige.[473] De höll tal och sparkade ett exemplar av Koranen mellan sig, samt brände flera exemplar av Koranen (se fall 8.11). Den ena direktsände detta via TikTok. Enligt uppgifter ifrån medier befann sig hundratals personer på platsen. Ett fåtal av de närvarande försökte forcera avspärrningarna och kastade föremål i riktning mot gärningspersonerna och de poliser som var på plats.[474] Nedan beskrivs händelsen genom en sammanfattning av två olika mål.

Efter aktionen ska uppgifter ha cirkulerat i sociala medier om att våldsamheter skulle uppstå i en av stadens stadsdelar. Under kvällen samlades en större grupp människor, mestadels ungdomar, vid en plats i närheten av en bensinstation i området. En bit från platsen sattes en bil i brand. Poliserna på plats noterade att det bland de närvarande ungdomarna fanns flera som hade maskerat sig. Ett tjugotal av dem började, enligt vad som framkommer av materialet, att bryta upp betongsten från uteplatser vid bostadshusen i området och slog sönder stenarna i mindre delar. Stenarna kastades sedan mot de poliser som var i närheten.[475] En stund senare sattes flera bilar i brand. Efter att polis med skyddsutrustning hade anlänt började ytterligare en

[470] Uppgifter ifrån Kriminalvården, inhämtade under 2024–2025.
[471] Denna information baseras dels på förundersökningsprotokoll, 2023, dels på en av sammanfattning av domar som meddelades 2022 – 2024.
[472] Citat från 14-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[473] En av dessa två har sedermera mördats.
[474] Alström m.fl., 2023; Shexo & Haupt, 2023.
[475] Baseras på två domar meddelade under 2024.

mindre gruppering av maskerade personer att kasta stenar och andra föremål mot polisens bussar. Antalet individer som deltog i stenkastningen uppgick till ett femtontal, men ytterligare ett hundratal personer befann sig i närheten och beskådade våldet. Poliserna i bussarna fotograferade och filmade händelseförloppet, men valde i takt med att stenkastningen som riktades mot dem eskalerade, att lämna platsen.[476] Våldsamheterna fortsatte även efter att polisen hade lämnat och ett antal av deltagarna i uppploppet satte upp en banderoll med följande budskap:

> ”Missbruka inte yttrandefriheten – Nej till koranbränning”.[477]

En övervakningskamera på platsen utsattes för skadegörelse och fler fordon tillhörande boende i området sattes i brand innan polisen återvände till platsen. Ytterligare stenkastning mot polisbussarna följde. Det anlades också bränder i bland annat papperskorgar och återvinningsstationer. Innan våldsamheterna upphörde hade också ett underjordiskt garage i anslutning till ett av de närliggande husen satts i brand. Insatsen avslutades inte förrän tidigt efterföljande morgon.[478] Bland de poliser som deltog i insatsen fanns bland annat en områdespolis som i sitt vittnesmål uppgav att han uppfattade uppploppet som en ”planerad aktion”, eftersom det hade förekommit uppmaningar i sociala medier om att komma till [namn på stadsdel] och angripa polisen. En annan polis beskrev att platsen där våldsamheterna utspelade sig såg ut som en ”krigsskådeplats”. Sammanlagt bärgades 22 utbrända bilvrak och två utbrända motorcyklar från platsen.[479]

6.5.2 Motiv och inspiration

Bland dem som under förundersökningen erkände några av handlingarna, fanns en ung man som var 17 år och som också hade närvarat vid manifestationen tidigare samma dag. I förhör uppgav han att det redan i samband med aktionen fanns personer på plats som ”spred ordet” om en samling i den aktuella stadsdelen på kvällen och att det var därför han hade sökt sig till platsen. Han berättade att han bara kände ytterligare en person som deltog i våldsamheterna och att resterande deltagare var okända för honom. Han beskrev också att våldet uppstod på grund av koranbränningen och att han tyckte det som utspelade sig under kvällen var ”lite kul” eftersom ”polisen tyckte det var kul när koranen brändes”. [480] På en fråga om vad han kände inför de boende som fått sina bilar brända svarade han att det fanns ”folk som gav sina bilar till andra att bränna för att de hade försäkring” och att han inte såg någon anledning till att vara ledsen.[481] Den unga mannens telefon beslagtogs under förundersökningen. På en bild, som förefaller ha delats med andra på Snapchat, poserar mannen maskerad framför en polisbuss samtidigt som han räcker finger. Bland de sparade bilderna fanns också skärmavbilder från en nyhetsartikel om uppploppet, bland annat en bild på en person som är i färd med att kasta en sten mot en polisbuss. På en av skärmavbilderna har någon, förmodligen gärningspersonen själv, lagt in texten ”Man blev känd” och på den andra texten ”Brinn era horungar”. [482]

I en film syns en okänd gärningsperson tända eld på olika föremål vid en återvinningsstation och skrattande utropa ”*allahu akbar*”. I en annan film syns den unga mannen tända eld på ett förråd samtidigt som personen bakom kameran säger ”jävla Sverige”. [483] Av materialet framgår också att han hade delat två inlägg om uppploppen på Snapchat, där han vid tillfället hade 1 380 följare. Någon information om vilka han hade kommunicerat med om uppploppet framkommer emellertid inre.[484]

En annan som deltog i våldet var en 19-årig man. I förhör hävdade han att en av hans kompisar, som senare också åtalades för inblandning, hade uppmanat 19-åringen att följa med till aktionen,

---

[476] Baseras på två domar meddelade under 2024.
[477] Baseras på två domar meddelade under 2024.
[478] Baseras på två domar meddelade under 2024.
[479] Baseras på två domar meddelade under 2024.
[480] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[481] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[482] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[483] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[484] Förundersökningsprotokoll, 2023.

men att han avböjt. Han uppgav vidare att han på kvällen hade följt med kompisen till samlingsplatsen i stadsdelen, att det fanns en grupp maskerade killar på plats och att någon hade givit honom en mask. Han berättade att han uppfattade ett antal äldre killar på platsen som ”ledare” och sade sig ha blivit pressad till att kasta sten.[485] Han ska enligt egen uppgift bland annat ha blivit kallad för ”horunge” och ”äckliga jude”.[486] Även om han menade i förhör att han inledningsvis hade blivit tvingad att delta, beskrev han också hur han allt eftersom själv hade blivit ”triggad” till att fortsätta.[487] 19-åringem uppgav också att han hade sett två personer gå fram till de personer han uppfattade som ledare och bett dem att bränna deras motorcyklar i syfte att kunna erhålla försäkringsersättning.[488] En annan som berättade i förhör att han deltagit i våldet var en pojke som var under 15 år och således inte straffmyndig. Han berättade att ”alla vet” att det vid en koranbränning kommer att samlas folk i anslutning till händelserna.[489] Han beskrev att det var några äldre killar som hade initierat stenkastningen och att det var för att ”dem” brände koranen, och att folk kommer göra detta tills det upphör i Sverige (se citatet i början av fallbeskrivningen).[490]

Bland de personer som under förundersökningen förnekade brott, fanns bland annat en man som fyllde 19 år kort efter händelserna. Han berättade i förhör att han hade varit på plats, men att han inte hade deltagit i våldsamheterna. Samtidigt illustrerar material ifrån hans mobiltelefon att han beskrivit sitt agerande under händelsen i triumferande ordalag. Utöver att hänvisa till koranbränningen som den faktor som triggade igång våldet beskrev han också att han själv deltagit i omfattande våld samt att han haft en ledande roll under uppploppet. Innehållet i konversationen har i förundersökningsprotokollet översatts från arabiska till svenska.[491]

> ”Nej min bror, min bror jag älskar dig. Nej dem hade bränt koranen och jag har knullat deras systrar. Jag knullade upp en polis syster och kastade en flaska med bensin på honom. Bensinflaskan som var eldad kastade jag mot hans ansikte och han tog fyr. Jag brände 4 till 5 bilar och jag ledde människorna/folket. Jag knullade upp dem”.[492]

Även om uppgifterna inte kan tas som belägg för att beskrivningen är sakligt riktig, illustrerar konversationen hur de våldsamma händelserna utnyttjades av vissa som ett sätt att marknadsföra sig själva som våldsamma. På andras mobiltelefoner hittades material som tyder på en fortsatt spridning av information om samlingar och upplopp genom sociala medier. Bland annat påträffades en bild med uppmaningen “20.30 samlas i samma plats” och “sprid”. Av förundersökningsmaterialet framgår inte vem som skapade eller distribuerade materialet, men Snapchat och TikTok förefaller ha fungerat som centrala plattformar för såväl informationsspridning som dokumentation och konsumtion av innehåll från våldsamheterna.[493] På bilder från en övervakningskamera går det att se hur en större grupp människor står samlade i ring runt en bil som ett antal personer är i färd med att välta. Flera av dem håller en mobil i handen med kameran riktad mot bilen och personerna som är i färd med att välta den. Liknande scener går att urskilja på övervakningsbilder från andra delar av händelserna.[494]

IT-forensiskt material visar att bilder och filmer från våldsamheterna både producerades av deltagare och cirkulerade i sociala medier. Både beslagtaget material och övervakningsfilmer tyder på att ett stort antal personer dokumenterade händelserna med sina mobiltelefoner. Uppploppet tycks alltså ha fått omfattande spridning långt utanför den fysiska platsen. På mobiltelefoner hittades ett stort antal bilder, filmer och chattkonversationer, varav en del hade producerats av deltagarna själva och andra hämtats från sociala medier, som TikTok och Snapchat. I flera fall framställdes uppploppet i positiva eller triumferande ordalag. I ett av de sparade klippen kopplades koranbränningen, den svenska regeringen och polisen samman i en

[485] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[486] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[487] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[488] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[489] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[490] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[491] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[492] Citat från 19-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).
[493] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[494] Förundersökningsprotokoll, 2023 samt förundersökningsprotokoll, 2024.

narrativ kedja – ”Han brände vår koran”, ”Ni tillät han”, ”Ni skydda han” – som avslutades med bilder från uppploppet och texten ”Så dem brände er”. Koranbränningen, polisens agerande och våldsamheterna knöts samman i berättelser där angreppen framställdes som ett rättfärdigat svar på att myndigheterna skyddat manifestationen. I vissa fall framställdes deltagandet också som något att visa upp eller skryta om genom filmer, bilder och meddelanden som spreds vidare i sociala medier.[495]

6.5.3 Kopplingar

Merparten av de inblandande förefaller vara lokalt förankrade. Av materialet framgår att information och uppmaningar om att samlas spreds både genom personliga kontakter och via sociala medier. Förundersökningsmaterialet ger dock begränsad information om vem eller vilka som tog initiativ till att samlas eller som låg bakom den digitala spridningen. Samtidigt finns uppgifter om att vissa personer tog initiativ och utövade inflytande över andra som deltog i våldet.

Av förundersökningsmaterialet framkommer inga uppgifter om specifika nätverkskopplingar. Den typen av frågor var inte heller föremål för den rättsliga processen, vilket även gäller andra liknande fall som beskrivits. I relation till flera andra liknande händelser har det emellertid, som beskrivits tidigare, visat sig finnas kopplingar mellan aktörer som deltagit i den här typen av upplopp och extremislamistiska miljöer samt andra kriminella nätverk, inklusive i vissa fall till nätverk som samlar individer med en koppling dessa olika miljöer.[496]

6.5.4 Rättsligt utfall

I de två mål som ligger till grund för den här sammanställningen dömdes sammanlagt 10 personer. Ytterligare tre personer som var under 15 år blev föremål för bevistalan. Samtliga 13 individer är män. Den äldsta är född år 2002 och den yngsta år 2010.[497] Åtalen innefattade bland annat sabotage mot blåljusverksamhet, våldsamt upplopp och mordbrand. Merparten av de som åtalades dömdes för sin delaktighet i våldsamheterna. Påföljderna omfattar, beroende på ålder och andra omständigheter, såväl mångåriga fängelsestraff som sluten ungdomsvård och ungdomsövervakning. [498] Av domskälen i respektive mål framgår att tingsrätten delade åklagarens bedömning att angreppet mot polisen åtminstone delvis motiverades av att polisen tidigare under dagen hade försökt skydda den allmänna sammankomsten då Koranen skändats.[499] I vissa fall har tingsrättens domar överklagats.[500]

6.6 Fall 6:4 – Våldsamt upplopp i anslutning till *Black Lives Matter*-demonstration

> ”Vi skulle bara kolla på demonstrationerna men sen hamnade vi mitt i skiten…”[501]

6.6.1 Händelsen

Under sommaren år 2020 anordnades en demonstration i en stad i Sverige under parollen *Black Lives Matter* (BLM). Demonstrationen var en av många på samma tema i både Sverige och

[495] Förundersökningsprotokoll, 2023 samt förundersökningsprotokoll, 2024.
[496] Detta bygger på uppgifter ifrån Kriminalvården insamlade under perioden 20024–2026.
[497] Stämningsansökan, 2023 samt stämningsansökan 2024.
[498] Dom, 2024 samt dom, 2024.
[499] Dom, 2024 samt dom, 2024.
[500] Hovrättsdom, 2024 samt hovrättsdom, 2024.
[501] Citat från 19-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2021).

världen samma sommar och följde organiserades som en reaktion på mordet av George Floyd i Minneapolis, USA, våren 2020. [502]

Arrangörerna av demonstrationen hade beviljats tillstånd att anordna en allmän sammankomst den aktuella dagen. Uppemot 3 000 personer deltog i demonstrationen och den genomfördes utan några nämnvärda ordningsstörningar. På grund av de restriktioner som införts med anledning av då rådande pandemi fattade polisen på plats beslut om att upplösa sammankomsten. I samband med detta rörde sig en del av folksamlingen vidare i vad som då var att betrakta som en annan, icke-tillståndsgiven allmän sammankomst. Efterhand uppstod våldsamheter och en del av folksamlingen gick till angrepp mot polis genom bland annat stenkastning. Ett antal butiker fick sina skyltfönster sönderslagna och även andra former av skadegörelse förekom. En telefonbutik i en galleria plundrades på varor.[503]

Av förundersökningen framgår att i samband med att Polismyndigheten beslutar om att upplösa demonstrationen, beslutar sig en större grupp individer, de flesta maskerade, för att begå våldsamheter mot polispersonal, blåljusfordon samt privatpersoner som befinner sig på platsen. Den våldsutövning som förekom från folksamlingens sida har, enligt vad som framkommer i förundersökningen, inte varit isolerad till några få enskilda tillfällen utan har mer eller mindre sträckt sig över hela den tid som folksamlingen rört sig genom delar av staden, det vill säga efter att polisen valde att upplösa sammankomsten.[504]

6.6.2 Motiv och inspiration

Det finns i förundersökningsprotokollet, flera hänvisningar till att gruppen ”skanderade”, men inga uppgifter finns om exakt vad som skanderades. Under förhören ställdes inga frågor om politiska motiv. Flera beskriver emellertid händelseförloppet som en “hype”, att man “följde rytmen” [505] eller som en 19-årig man beskrev det att man ”gjorde som andra gjorde”.[506] Samtidigt förekommer utsagor som illustrerar en allmänt negativ inställning till polisen. Somliga ger intryck av att ha begränsad kunskap om vad som föranlett demonstrationen. En 16-årig deltagare uppgav exempelvis att han var på plats för att ”demonstrera mot en sak som hänt i USA”.[507] Andra beskriver att de sökte sig till platsen av nyfikenhet eller tillsammans med vänner. Återkommande förklaringar är att deltagarna drogs med av situationen, gruppdynamiken och den upptrissade stämningen. [508]

Flera av utsagorna ger samtidigt intryck av att deltagarnas motiv för att söka sig till den ursprungliga demonstrationen inte nödvändigtvis sammanföll med motiven bakom våldsanvändningen senare under dagen. Medan vissa beskriver att de ville delta i eller bevittna demonstrationen, framställs själva våldet i högre grad som en följd av den situation som uppstod efter att sammankomsten upplösts. Polisens beskrivningar av hur de maskerade deltagarna sökte konfrontation illustrerar samtidigt att det fanns både individer och grupperingar som var ute efter att orsaka kaos som drev på våldet efter att den ursprungliga sammankomsten upplöstes. [509]

6.6.3 Kopplingar

Det framkommer av utredningarna att vissa av de som deltog i våldsamheterna var kända för polisen sedan tidigare. I förhör konstaterade exempelvis en polis att de snabbt kunde konstatera

[502] Händelseförloppet fångades på film av förbipasserande och bilderna fick omfattande, global spridning. Den polis som var mest aktiv i ingripandet mot Floyd, och som bland annat placerade ett knä över hans nacke, dömdes senare till över 20 års fängelse för vad som enligt den aktuella lagstiftningen benämns som *unintentional second-degree murder while committing a felony* och ett antal andra brott. Även övriga involverade poliser dömdes till fängelse för olika former av medhjälp.
[503] Dom, 2022.
[504] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[505] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[506] Citat från 19-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2021).
[507] Citat från 16-årig gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2021).
[508] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[509] Förundersökningsprotokoll, 2021.

att det ”till stor del rörde sig om våldsbejakande kriminella individer som ledde demonstrationståget”.[510] En annan polis beskrev i förhör att han redan under den fredliga sammankomsten som föregick våldsamheterna observerade ”kluster av förortskillar” som bytte kläder med varandra, maskerade sig och sökte konfrontation.[511]

Av förundersökningarna framgår också att deltagarna fick kännedom om demonstrationen genom sociala medier och via personer i sina bekantskapskretsar. Materialet visar även att sociala medier användes för dokumentation och spridning av händelserna. En av deltagarna uppgav exempelvis att han filmade under dagen eftersom många av hans följare på Snapchat ville följa händelserna. Han uppgav också att materialet senare återpublicerades av den medieplattformen Samnytt. [512] Åtalet mot honom lades senare ner av åklagare och en frikännande dom meddelades efter hans begäran.[513]

6.6.4 Rättsligt utfall

Vid tidpunkten för denna studies materialinsamling hade sammanlagt 30 personer åtalats för delaktighet i våldsamheterna, 28 personer dömdes varav sex var kvinnor. Den äldsta, en man, var 30 år och den yngsta, en kvinna, var 15 år. De flesta var tonåringar. Vad gäller kvinnorna var samtliga mellan 15 år och 19 år. De åtalades i första hand för sabotage mot blåljusverksamhet tillsammans med andrahandsyrkanden om våldsamt upplopp alternativt förargelseväckande beteende. Av domstolen bedömdes deras agerande utgöra våldsamt upplopp. I somliga fall dömdes även deltagare för ytterligare brott som exempelvis våld mot tjänsteman, skadegörelse och stöld.[514] En del dömdes till ungdomstjänst andra till fängelse beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. [515]

6.7 Sammanfattning kapitel 6

Detta kapitel har behandlat våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet. Nedan följer en sammanfattning av de centrala dragen i de undersökta fallen i kapitlet.

Fall 6:1 rör våldsamma upplopp som följde efter att individer med en koppling till Rasmus Paludan och det danska högerextrema partiet Stram Kurs skändat Koranen och hållit en antimuslimsk aktion. Händelsen utmärktes av en snabb mobilisering. För flera av dem som deltog var skändandet av Koranen och att Islam behandlats respektlöst, den huvudsakliga drivkraften. En del riktade i första hand sin ilska mot de högerextremister som arrangerat den antimuslimska aktionen, medan andra framförallt var upprörda över att poliser skyddade manifestationen. I flera förhör framkom uppgifter om att felaktig information spridits, bland annat om att polisen skulle ha deltagit i att bränna Koranen. Några deltagare beskrev att de ändrade inställning efter samtal med poliser och lokala religiösa företrädare, vilket i vissa fall bidrog till att de drog sig tillbaka. Vissa individer intog mer framträdande roller än andra och vissa deltagare skildrade ett grupptryck på plats. Yngre deltagare berättade att de påverkades av äldre personer på plats. Sociala medier hade betydelse både för den snabba informationsspridningen inför uppploppet och för hur olika tolkningar av våldsamheterna sedan spreds till en digital publik. Inga uppgifter om specifika kopplingar till extremistiska nätverk eller andra aktörer framkommer av förundersökningen.

Fall 6:2 gäller våldsamma upplopp som ägde rum i anslutning till Rasmus Paludans planerade antimuslimska aktioner. Paludans provokationer, att Koranen skändats och att islam inte respekterats, var centrala motiv för flera av de personer som uttalade sig i förhör. Ilska mot arrangören samt mot polisen och annan blåljuspersonal var centrala drivkrafter för flera deltagare. Vissa deltagare beskrev, som ovan, ett grupptryck och att äldre pådrivande deltagare

[510] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[511] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[512] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[513] Dom, 2022.
[514] Dom, 2022.
[515] Dom, 2022

var viktiga för förloppet. En del tycks ha dragits till händelserna av nyfikenhet eller ryckts med mer spontant i stunden medan andra tycks ha drivits av våldet i sig. Av de IT-forensiska undersökningarna framkommer exempel på kommunicerade våldsavsikter före händelsen, vilket tyder på en viss grad av planering. Av materialet framkommer inga uppgifter om kopplingar till specifika nätverk. Efter lagföring har Kriminalvården emellertid identifierat kopplingar mellan flera av de dömda personerna och extremislamistiska miljöer respektive kriminella nätverksmiljöer.

De övriga våldsamma uppploppen visar att liknande händelseförlopp uppstod i områden med en hög andel invånare med utländsk bakgrund, i flera andra städer. På flera platser genomfördes aldrig de planerade manifestationerna och arrangören var aldrig där. Trots det samlades många människor och våldsamheter uppstod. Materialet innehåller i relation till dessa händelser bland annat uppgifter om maskerade individer, stenar som samlats i högar, barrikader som konstruerats, bränder som anlagts och angrepp som fortsatte eller intensifierades när polisen retirerade eller omgrupperade. Även vad gäller dessa händelser framkommer variation i motiven. För vissa deltagare framstår skändandet av Koranen och den respektlösa inställningen till islam som en central drivkraft, medan andra i högre grad förefaller ha drivits av en ilska mot polisen och annan blåljuspersonal som skyddade arrangören. För ytterligare andra framstår grupptryck och en mer spontan mobilisering som centrala anledningar till att ha deltagit. Av den rättsliga dokumentationen framkommer inga uppgifter om specifika nätverkskopplingar medan andra myndigheters uppgifter, som tidigare nämnts, visar på kopplingar till både extremislamistiska miljöer och nätverkskriminella miljöer. I alla dessa fall, inklusive det som beskrivits mer ingående, spelade de bilder, filmer och budskap som spreds på sociala medier en mycket central roll både för hur uppploppen utvecklades i stunden och för hur de utnyttjades av såväl extremistaktörer som statsaktörer för att tjäna sina egna intressen.

Fall 6:3 avser våldsamma upplopp i södra Sverige som följde efter en utannonserad koranbränning som också sändes live på TikTok. Skändandet av Koranen beskrevs av flera deltagare som det som utlöste våldet. Samtidigt riktades ilska i hög grad mot polisen. I förhör framkommer uppgifter om att äldre personer och mer pådrivande deltagare initierade stenkastning, att yngre deltagare upplevde ett grupptryck och att vissa efterhand blev ”triggade” att fortsätta. Det IT-forensiska materialet omfattar bilder, filmer, chattar och inlägg från TikTok, Snapchat och WhatsApp som visar att våldet dokumenterats, spridits och i vissa fall framställts i positiva och triumferande ordalag. Vissa deltagare framställde de våldsamma angreppen som ett svar på att myndigheterna tillät och skyddade manifestationen. Andra använde sitt våldsamma agerande som ett sätt att vinna status och marknadsföra sig själva. Förundersökningsmaterialet innehåller inga uppgifter om specifika nätverkskopplingar.

Fall 6:4 rör våldsamma upplopp i anslutning till en antirasistisk *Black Lives Matter*-demonstration. Flera deltagare beskrev hur gruppdynamiken och en upptrissad stämning efter att den ursprungliga demonstrationen upplösts, ledde till en eskalering av våld. Enligt polisen var vissa individer drivande och sökte aktivt konfrontation vilket bidrog till en upptrissad stämning. Förundersökningsmaterialet innehåller inga uppgifter om kopplingar till extremistiska miljöer. Flera av de personer som deltog var sedan tidigare kända av polisen och vissa av dem uppfattades inta en ledande roller under våldsamheterna. De som organiserade demonstrationen förefaller inte ha haft kopplingar till de aktörer som låg bakom kaoset och våldet.

6.7.1 Sammanfattande diskussion av kapitlets centrala resultat

Sammanfattningsvis har kapitlet behandlat våldsamma upplopp och angrepp mot polis och annan blåljusverksamhet. Fallen omfattar olika typer av våldsamma upplopp. Flera har skett i samband med antimuslimska aktioner eller i samband med att den typen av aktioner utannonserats. Ett av uppploppen inträffade i anslutning till en antirasistisk demonstration. Den sistnämnda utgör som tidigare nämnts ett gränsfall avseende inkludering eftersom det är svårt att urskilja huruvida de som deltagit i våldet haft ideologiska motiv eller inte.

I flera fall som ingår i kapitlet har skändningar av Koranen, ett nedvärderande av islam och rasism provocerat till våld. Våld riktas i hög grad mot poliser och annan blåljuspersonal eftersom de genom att skydda arrangörerna till de antimuslimska aktionerna uppfattas stå på deras sida. I förhör beskrev deltagare att de uppfattat polisens agerande som en del av den handling de reagerar mot. Materialet innehåller också exempel där felaktig information och rykten snabbt fått betydelse för hur situationen tolkats. Bland annat spreds budskap om att poliser själva deltagit i att bränna Koranen. Samtidigt illustreras av förhör hur sådana uppfattningar i vissa fall förändrats när deltagare fått korrekt information eller själva kommit i kontakt med poliser eller lokala religiösa företrädare som förklarat situationen.

Sociala medier har i samtliga fall som rör upplopp i relation till antimuslimska aktioner spelat en central roll. De har varit centrala arenor både för ryktesspridning och för mobilisering av deltagare. Under uppploppen användes plattformar som TikTok, Snapchat, Instagram och WhatsApp av diverse aktörer för att dokumentera våldet eller för återpublicera berättelser om händelserna. Olika aktörer, däribland de högerextrema arrangörerna, alternativa medier och deltagare i uppploppen, förefaller löpande ha spridit sina tolkningar av händelserna till en digital publik. Av de högerextrema aktörerna framställdes händelserna bland annat som ett ”bevis” på vad som händer när ett land tar emot invandrare och för att illustrera att den svenska staten misslyckats totalt eller givit upp (se fall 8.10). Vissa deltagare i våldet använde digitala kanaler för att beskriva våldet och kaoset som en framgång och i vissa fall för att stärka den egna positionen eller för att uppmana till fortsatt konfrontation. Både under och efter händelserna fortsatte filmer, fotografier och inlägg att cirkulera på sociala medier och kom att ingå i diverse olika politiska berättelser om Sverige, liberala demokratier och invandrare (se avsnitt 8.10).

Graden av organisering varierar mellan fallen. Den bild som framträder av materialet är att en snabb och lokalt förankrad mobilisering skett, där vissa personer fått mer framträdande roller under händelseförloppet, utan att detta nödvändigtvis innebär ett formellt ledarskap. Samtidigt visar uppgifter från andra myndigheter att ett antal personer haft kopplingar till extremistiska miljöer och andra nätverkskriminella. Materialet illustrerar därmed att frånvaron av sådana uppgifter i den rättsliga dokumentationen inte innebär att kopplingar den här typen av nätverk inte finns. Materialet visar också hur våldet utvecklas genom social interaktion under händelsernas förlopp. I flera fall beskrivs hur äldre eller mer drivande personer initierar stenkastning eller andra angrepp, medan andra ansluter efterhand. Grupptryck, lokala relationer, nyfikenhet, rädsla och en successivt upptrissad stämning återkommer som beskrivningar av varför personer deltar. Materialet illustrerar således att motiv och drivkrafter varierar betydligt mellan deltagare och mellan olika händelser. Ett och samma upplopp omfattas av deltagare som agerar utifrån olika motiv och som tolkar det som sker på olika sätt. Händelserna har också exploaterats av statsaktörer som använt uppploppen för sina egna intressen (se avsnitt 3.1.3).

I nästa kapitel redogörs för de fall av förberedelser till våld som ingår i studiens empiriska underlag.

7 Förberedelser till våld

I detta kapitel undersöks helt eller delvis politiskt motiverade händelser som omfattar förberedelser till våld under den aktuella tidsperioden. Det rör sig bland annat om planerade attacker i skolor. I flera fall har gärningspersonerna åtalats för innehav av ämnen, exempelvis kemikalier eller föremål, så som vapen som omfattas av tillståndsplikt.[516]

7.1 Fall 7:1 – Sprängämnen: politikerhat och kartläggning av meningsmotståndare

”I Almedalen går dom fritt på gatorna…”[517]

7.1.1 Händelsen

År 2019 besökte poliser en lägenhet där en 59-årig man bodde. Poliserna var där i ett annat ärende, men i samband med besöket i lägenheten uppkom misstankar om bland annat förberedelse till allmänfarlig ödeläggelse. Misstankarna föranledde en husrannsakan som resulterade i beslag av bland annat så kallade sprängämnesprekursorer.[518] Mannen anhölls men häktades aldrig utan blev försatt på fri fot. Efter att ytterligare utredningsåtgärder vidtagits, häktades han i slutet av 2020.

Under förundersökningen beslagtogs en stor mängd kemikalier och andra föremål som hade kunnat användas för att framställa sprängämnen. Även ritningar för konstruktion av sprängladdningar samt ammunition och elektronisk utrustning beslagtogs. Redovisningen av den IT-forensiska undersökning som genomfördes innehåller en mängd material som ger en bild av gärningspersonens ideologiska grund.

I förhör förnekade gärningspersonen brott och avfärdade frågor kring hans innehav av sprängämnesprekursorer och kemikalier med att det handlade om en hobby och att han gillade att experimentera. Han berättade att han under en period när han många år tidigare arbetade som lärare, hade velat lära eleverna att göra egna fyrverkeripjäser. Anledningen till att kemikalierna fanns kvar i hans hem berodde enligt honom på slarv och svårigheten i att göra sig av med den sortens material. En detaljerad ritning av ett skjutvapen med kikarsikte menade gärningspersonen hängde ihop med hans intresse för att konstruera saker. I respons till en skiss som förhörsledaren menade föreställde en tidsutlösande bomb, medgav gärningspersonen att ”det här verkar vara en utlösningsmekanism”.[519]

7.1.2 Motiv och inspiration

7.1.2.1 Kartläggningar

Gärningspersonen hade ägnat sig åt at kartlägga uppfattade meningsmotståndare. I en lista som hade upprättats mellan sommaren 2016 och våren 2017 återfanns 115 namn.[520] Merparten av namnen hade försetts med epitet som ”*Sverigehatare*”, ”*invandringsfanatiker*”, ”*otacksam blatte*”,

[516] Rubriceringen av brotten omfattar förberedelse till mord, förberedelse till allmänfarlig ödeläggelse, brott mot lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer, brott mot lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och brott mot vapenlagen (1996:67). I två av de fall som ingår i detta kapitel friades gärningspersonerna på de åtalspunkter som innefattade förberedelse till brott och dömdes enbart för innehav. Dessa fall har ändå inkluderats i kapitlet eftersom de omfattar omständigheter som kan betraktas som förberedelsehandlingar. I det ena fallet ansåg tingsrätten att det var ställt utom rimligt tvivel att förberedelse till brott låg för handen. Hovrätten gjorde en annan bedömning. I båda fall handlar det något förenklat om att domstolarna inte ansett det visat att det funnits en konkret brottsplan.

[517] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll 2021).

[518] Med sprängämnesprekursorer avses ämnen och blandningar som kan användas för tillverkning av hemmagjorda sprängämnen.

[519] Förundersökningsprotokoll, 2021.

[520] Förundersökningsprotokoll, 2021. Ett 30-tal av de som fanns på listan, ingick också i det register som gärningspersonen som utfört våldsdådet hade upprättat.

”högljudd svarting”, ”oikofob”,[521] *”mussekramare”,*[522] *”galen judesubba”, ”manshatare”, ”vänsterextremist”, ”SD-hatare”* och liknande uttryck. I anslutning till enstaka namn fanns hemadresser noterade. Bland namnen i listan återfanns politiker, journalister, akademiker och andra personer som verkar i offentligheten, men även ett antal mindre kända personer. Den gemensamma nämnaren för de som inkluderats i listan tycks vara att de tagit ställning mot rasism eller uttryckt en positiv syn på invandring. Längst ner i dokumentet, efter listan på individer, stod följande:

> ”I Almedalen går dom fritt på gatorna… Båt över – bagagekontroll?”.[523]

Almedalen syftar på den årliga så kallade politikerveckan eller Almedalsveckan i Visby på Gotland och citatet förefaller vara ett konstaterande av att många av de människor som ingick i gärningspersonens kartläggning ”går fritt” under den veckan i Visby. [524]

En individ som gärningspersonen förefaller ha haft ett särskilt intresse för, är den före detta statsministern Fredrik Reinfeldt. Han ingick bland de 115 namnen i den lista gärningspersonen hade upprättat. Han ingick också i det register gärningspersonen i fall 5:1 hade upprättat, där Reinfeldt kategoriserades som en ”landsförrädare” av högsta rang. En genomgång av gärningspersonens aktiviteter i digitala miljöer visade vidare att han, även efter att den första husrannsakan i hans hem genomfördes, hade sökt på och sparat information om Fredrik Reinfeldt och hans sambo. Detta inkluderade bland annat deras folkbokföringsadress och adresserna som deras respektive företag var registrerade på. Det fanns även anteckningar som visade att gärningspersonen hade intresserat sig för olika evenemang som Fredrik Reinfeldt skulle delta i. Ett av evenemangen var Almedalsveckan i Visby. [525]

Det framgår vidare att gärningspersonen vid åtminstone några tillfällen skickat e-postmeddelanden till journalister om Fredrik Reinfeldt och att han fått ett 30-tal aviseringar från Google om artiklar innehållande namnet Fredrik Reinfeldt. Han hade också bokmarkerat en artikel från Samnytt om att Fredrik Reinfeldt hade införskaffat ett hus i skärgården. [526] I ett av meddelandena till en journalist hade gärningspersonen skrivit att Fredrik Reinfeldt var hatad på grund av att han svikit sitt land och att Moderaterna kunde glömma hans röst till dess att Reinfeldt bad svenska folket om ursäkt.[527] På hans dator hittades även en bild av den före detta statsministern försedd med följande text:

> ”Dela detta foto om du vill se mig åtalad och dömd för landsförräderi”.[528]

På frågor om sitt intresse för Fredrik Reinfeldt uttryckte sig gärningspersonen fåordigt. I flera fall valde han att inte kommentera och efter upprepade frågor om vad han tyckte om Reinfeldt, uppgav han slutligen ”ingenting”.[529] När han konfronterades med uppgiften om att han hade sparat skärmavbilder med adressen till Reinfeldt och Reinfeldts sambos hem, samt adresserna till deras respektive företag, svarade han utan vidare förklaring att det berodde på nyfikenhet. Gärningspersonen berättade i förhör att efterforskningarna kring olika evenemang som Reinfeldt skulle delta i kunde härledas till hans politiska intresse. Han angav att han under flera år hade funderat på att åka till Almedalsveckan i Visby på Gotland, men att det aldrig blivit av.[530]

Några direkta frågor om vad gärningspersonen avsåg med anteckningen om Almedalsveckan, ställdes inte under förhöret.

---

[521] ”*Oikofob*” är ett uttryck som förknippas med den brittiska filosofen Roger Scruton och som används för att beskriva personer som när en fientlighet mot sin egen kultur.
[522] ”*Mussekramare*” är ett uttryck av okänd upphovsperson som används i högerextrema kretsar för att beskriva personer som har en icke-fientlig inställning till muslimer.
[523] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[524] Förundersökningsprotokoll, 2021. Ett 30-tal av de som fanns på listan, ingick också i det register som gärningspersonen som utfört våldsdådet hade upprättat.
[525] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[526] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[527] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[528] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[529] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[530] Förundersökningsprotokoll, 2021.

7.1.2.2 Meddelanden till journalister och ”manifest”

Av förundersökningen framgår att gärningspersonen under flera år skickade e-postmeddelanden till skribenter och chefredaktörer vid bland annat Aftonbladet, Expressen, Svenska Dagbladet och Göteborgs-Posten. Innehållet kretsade kring invandring, mediernas rapportering och föreställningar om att etablerade medier bedriver propaganda och medvetet döljer invandringens negativa konsekvenser.

Meddelandena skildrade hur gärningspersonen genomgått en gradvis politisk förskjutning. Han beskrev sig själv som tidigare moderat och att han senare blivit en ”motvillig SD-väljare” samt att han under en kort period varit medlem i Sverigedemokraterna i sin hemkommun. Samtidigt beskrev han hur kontakterna med partiets lokala företrädare fick honom att ifrågasätta demokratin som styrelseform. I samma meddelande efterlyste han en ”otvetydig tillbakagång till moderata kärnvärden” och listade ett antal förslag för vad det kunde komma att innefatta.[531] Bland dessa ingick en vägran att ”acceptera att vårt land skall koloniseras till undergång”, att ”Sverige skall inte vara mångkulturellt enligt grundlagen”, ett ”slut på identitetspolitiken” och att ”allt genustrams måste tvättas bort från vår vardag”. I ett meddelande anklagade han en person för att i egenskap av att vara chefredaktör för en av Sveriges största tidningar ha dolt avigsidorna med den ”massinvandring som pågår” och att han ”kommer att få en obehaglig överraskning vid valet, om det nu blir något”. Meddelandet avslutades med en förhoppning om att mottagaren och mottagarens familj ”drabbas lika hårt som oss som lever mitt i detta elände”.[532]

Vid husrannsakan påträffades även ett dokument med titeln ”*Mitt manifest*”, skapat några månader före gripandet. Texten inleds med en mening om att alla ”politiska fångar förväntas skriva eller ha skrivit ett manifest”. Dokumentet saknade i stort sett löpande text men innehöll ett antal rubriker som ger en tydlig bild av de teman gärningspersonen avsåg att utveckla. Bland dessa återfanns ”*Kalergiplanen*”, ”*Frankfurtskolan*”, ”*Folkutbytet*”, ”*PK-media*”, ”*Identitetspolitik*”, ”*Åsiktskorridoren*”, ”*Rättsväsendets haveri*”, ”*Klimathysterin*”, ”*Inbördeskrig*” och ”*Civilisationernas krig*”.

Flera av dessa begrepp utgör centrala inslag i samtida högerextrema och antisemitiska konspirationsföreställningar. *Kalergiplanen* syftar på en konspirationsteori som gör gällande att judar och andra ”samhällseliter” medvetet driver massinvandring och etnisk blandning i syfte att ersätta Europas vita befolkning. Hänvisningar till Frankfurtskolan, som ofta förekommer i relation till idéer om kulturmarxism, syftar på att judiska intellektuella tillskrivs ett ansvar för bland annat invandring, feminism och andra moderna samhällsförändringar.[533]

När dokumentet togs upp under förhör berättade gärningspersonen att det var ett utkast till en bok han planerade att skriva. Rubriken ”*Inbördeskrig*” beskrev han som ”vart vi kommer att hamna i”. På en av de beslagtagna hårddiskarna återfanns även ett dokument (från 2011) med formuleringarna:

> ”Bränn koranen. Döda alla muslimer. Sverige åt svenskarna.” [534]

Den lista med namn som hittades på en hårddisk benämnde han som en lista över vad han beskrev som vänsteraktivister. Gärningspersonen ville emellertid inte svara på vad syftet med att upprätta listan hade varit.[535]

7.1.3 Kopplingar

Gärningspersonen förefaller under flera år ha varit ideologiskt förankrad i digitala gemenskaper och var präglad av högerextrema, islamofobiska och antisemitiska konspirationsteorier. Förundersökningsmaterialet innehåller dock få uppgifter om specifika nätverkskopplingar. Gärningspersonen uppgav själv att han under en kort period varit medlem i

[531] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[532] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[533] Se Pollack Sarnecki, 2022.
[534] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[535] Förundersökningsprotokoll, 2021.

Sverigedemokraterna, men materialet innehåller inga uppgifter om fortsatt engagemang eller om att brottet planerades inom ramen för någon organisation. Det framgår att han hade kontakter med andra personer i digitala nationalistiska miljöer. Ett vittne, som haft kontakt med honom via Twitter (numera X), beskrev att han ingick i ett ”digitalt community av nationalister” som ville ”ha tillbaka det gamla Sverige”. I en konversation skrev gärningspersonen att det var dags att ”organisera sig inför apokalypsen”. Vittnet uppgav dock att han inte visste vad gärningspersonen avsåg och de två förefaller inte enligt materialet ha haft någon närmare relation. [536]

7.1.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för brott mot lagen om sprängämnesprekursorer, grovt brott, två fall av brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor, grovt brott, samt förberedelse till allmänfarlig ödeläggelse, grovt brott. Han dömdes i enlighet med åklagarens yrkanden till ett fängelsestraff om tre år och sex månaders fängelse.[537] Efter överklagande frikändes han i hovrätten från åtalet för förberedelse till allmänfarlig förberedelse, grovt brott. Påföljden ändrades till ett fängelsestraff om tre år. Hovrätten konstaterade att gärningspersonen hade haft idéer att använda färdiga bomber på ett sådant sätt att det skulle kunna bli fråga om allmänfarlig ödeläggelse, men ansåg att även om risken för att han skulle komma att utföra ett sprängdåd var betydande hade åklagaren inte lyckats styrka att det funnits en så konkret brottsplan som hade krävts för att visa att gärningspersonen hade för avsikt att utföra brottet.[538]

7.2 Fall 7:2 – Vapen och sprängämnen: antisemitism och accelerationism

> ”Jag tyckte det var en väldigt dålig organisation, tyckte jag. Det var inte alls vad jag förväntade mig…” [539]

7.2.1 Händelsen

År 2021 genomförde Säkerhetspolisen en husrannsakan i en bostad på landsbygden i sydvästra Sverige där en 25-årig man bodde, med anledning av misstankar om förberedelse till terroristbrott alternativt förberedelse till allmänfarlig ödeläggelse. I samband med husrannsakan gjordes flera beslag av bland annat sprängämnesprekursorer, skjutvapen och skjutvapendelar. [540][541] Av förundersökningsprotokollet framgår att gärningspersonen var föremål för hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation under ett antal veckor innan gripandet och att detta innefattade inhämtning från såväl hans mobiltelefon som hans router.[542]

7.2.2 Motiv och inspiration

Inhämtningen visade att gärningspersonen, utöver hemsidor och forumtrådar om sprängmedel, kemikalier och vapen, under tidsperioden i fråga bland annat besökt hemsidor tillhörande Nordiska motståndsrörelsen (NMR) och Det Fria Sverige (DFS) samt att han vid flera tillfällen besökt den adress som används för att logga in till kommentarsfältet på Samnytt.[543]

---

[536] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[537] Dom, 2021.
[538] Hovrättsdom, 2022.
[539] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2022).
[540] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[541] Mannen hade dömts redan 2018 för misshandel till villkorlig dom och dagsböter. Åtalet gällde en händelse som skedde i samband med att han i egenskap av medlem deltog i en flygbladsutdelning med NMR. Också då beslagtogs, utöver vapen, vapendelar och sprängämnesprekursorer, elektronisk utrustning samt också annat material så som bland annat ett antal böcker och propagandamaterial från NMR
[542] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[543] Förundersökningsprotokoll, 2022. Huruvida han hade varit aktiv i kommentarsfältet på Samnytt framgår inte av förundersökningsprotokollet.

En annan hemsida gärningspersonen frekvent hade besökt var *The American Futurist* [544], en hemsida med nationalsocialistiskt, accelerationistiskt innehåll med budskap tagna från eller inspirerade av James Masons texter. Genom hemlig dataavläsning, som bland annat gör det möjligt för polisen att kringgå kryptering, framkom vidare att han bedömdes använda ett konto på meddelandetjänsten Telegram där användarnamnet inkluderade förkortningen NS, som i högerextrema sammanhang används för att beteckna sig själv eller andra som nationalsocialist, med en profilbild som föreställde Ted Kaczynski.[545]

Förundersökningsprotokollet inkluderade också ett urval av bilder från gärningspersonens dator respektive mobiltelefon som ansågs ha en ”ideologisk kontext”.[546] Bland dessa fanns flera exempel på propaganda för *Atomwaffen Division* och med budskap som ”Från varje träd och lyktstolpe kommer en förrädare hänga”, ”Jag är en accelerationist”, ”Läs Siege” och ”Sträva efter kollapsen”.[547] På frågor om accelerationism svarade 25-åringen att han betraktade det som en ”meme eller ett skämt”.[548] Han menade att förhörsledarens beskrivning av accelerationism lät "absurd” och sade att han inte visste om ”den där rasgrejen är så relevant heller”.[549] När förhörsledaren beskrev att accelerationismen var inspirerad av boken *Siege* svarade 25-åringen att det var godtyckligt sagt eftersom bokens författare James Mason, enligt gärningspersonen, tagit avstånd från terror.[550]

En sammanställning av hans sökningar på Google visade att gärningspersonen återkommande gjort sökningar på *Atomwaffen Division*, Nordfront, Nordisk styrka och Fria Nationella Anarkister. I övrigt visade sammanställningen på sökningar på begrepp som accelerationism, anarkofascism och anti-centrism samt på personer som exempelvis James Mason, Anders Behring Breivik, Brenton Tarrant, Varg Vikernes[551], George Lincoln Rockwell[552], William Pierce och Robert Jay Matthew.[553] Sparat på hans hårddisk hittades också det manifest, och annat skriftligt material, som Stephan Balliet lämnade efter sig i samband med attentatet i Halle. Även inspelningen från Brenton Tarrants attentat i Christchurch, propagandafilmer från *Atomwaffen Division* och Islamiska staten (IS), samt ett klipp från Anton Lundin Petterssons attentat i Trollhättan fanns sparade.[554]

Filmerna beskrev han i förhör som skämtvideos och *memes*, och som något människor delade med sig av för att provocera.[555] Dokument med titlar som *Practical Guide to Aryan Revolution*,[556] *White Resistance Manual*,[557] *Subverted Nation's Basic Training For Revolutionaries*,[558] *A Squire's Trial*,[559]

---

[544] Hemsidan är nära kopplad till organisationen *National Socialist Order*, ett nätverk som uppstod 2020 ur resterna av *Atomwaffen Division*.
[545] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[546] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[547] Förundersökningsprotokoll, 2022. Rapportförfattarnas översättning av: *From Every Tree And Lamp Post A Traitor Will Hang*, *I'm An Accelerationist*, *Read Siege* och *Strive For The Collapse*.
[548] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[549] Förhörsledarens beskrev accelerationism som ett förespråkande av att ”den förväntade systemkollapsen bör accelereras genom våld och terrorattentat. Och syftet med dessa våldsdåd är att inleda ett förmodat raskrig som i förlängningen ska leda till att det västerländska samhället efterhand kan återuppbyggas, som vita etnostater och att ideologin är tydligt inspirerad av boken Siege” (Förundersökningsprotokoll, 2022).
[550] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[551] Vikernes är en norsk högerextrem black metal-musiker och författare. Han dömdes 1994 för bland annat mord. Efter frigivningen har han spridit rasistiska och antisemitiska idéer genom böcker, bloggar och andra digitala publikationer (se t.ex. Michaels, 2009).
[552] George Lincoln Rockwell var en amerikansk nynazist och grundare av *American Nazi Party* (Moore, 2024).
[553] Robert Jay Mathews var grundare av det amerikanska nazistiska nätverket *The Order* (se t.ex. Kushner, 2023).
[554] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[555] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[556] *A Practical Guide to Aryan Revolution* är en text skriven av David Myatt som publicerades 1997. Vid tidpunkten för publiceringen ledde Myatt den brittiska, nazistiska organisationen National Socialist Movement. Texten är en manual för högerextrem terror och inkluderar avsnitt med rubriker som *Methods of Covert Direct Action*, *Escape and Evasion*, *Assassination*, *Terror Bombing*, *Sabotage*, *Racial War* och *How to Create a Revolutionary Situation*.
[557] *White Resistance Manual* är ett högerextremt manifest och en manual för terror från tidigt 2000-tal där judar, icke-vita, journalister, poliser och så kallade rasförrädare pekas ut som särskilt prioriterade mål. Vem eller vilka som författat texten är inte känt. Texten innehåller bland annat instruktioner för konstruktion och användning av skjutvapen och sprängmedel.
[558] *Subverted Nation's Basic Training for Revolutionaries* är en bok av Adam Austin och beskrivs i förundersökningsprotokollet av Säkerhetspolisen som en högerextrem handbok för väpnad kamp.
[559] *A Squire's Trial* är en text skriven av Alexander Slavros, en pseudonym som grundaren till det numera nedlagda, nyfascistiska forumet *Iron March* använde sig av. *Iron March* existerade mellan 2011 – 2017 och attraherade användare från världen över – inklusive Sverige. Forumet fyllde en central funktion i framväxten av ett transnationellt nätverk av högerextrema, accelerationistiska nätverk som bland annat inkluderar *Atomwaffen Division*.

Fascist Economics and Socialism of Duty och *Open Letter to the White Man* hittades också.[560] Som bakgrundsbild på datorns skrivbord hade han ett hakkors med texten *Love Hate* i mitten.[561]

Bland böckerna som hittades i gärningspersonens bostad fanns bland annat texter ifrån NMR, däribland organisationens *Handbok för aktivister* men även *Nationalsocialismen – Den biologiska världsåskådningen* och *Motståndsrörelsen – 20 år av revolutionär kamp*. Bland övriga böcker fanns exempelvis den ovan nämnda *Siege* av James Mason, *The Movementarian Menace* av Vincent Snyder,[562] *The Futurist State* av Timothy Turtle,[563] och *Harassment Architecture* av Mike Ma[564].

Även CD-skivor från nazistiska band som *The Klansman* och *Pro Patria* hittades. Böcker av utpräglat revisionistisk karaktär och med utgångspunkt i antisemitiska konspirationsteorier om påstådd judisk eller ”sionistisk” makt ingick också i gärningspersonens samling. Många av dessa böcker saluförs eller har saluförts av NMR. På merparten av de frågor han fick om innehållet i beslagen i övrigt avböjde han att kommentera.[565]

7.2.2.1 Egna texter

Av förundersökningsprotokollet framgår att det på gärningspersons dator återfanns sju texter som han själv skrivit. Fem av dessa är ideologiska texter och sammanställningar av olika citat. Nedan har vi valt att redogöra för två av dessa, mer noggrant. Dessa har bedömts som särskilt relevanta när det kommer till att förstå gärningspersonens ideologiska motiv.

Den ena som har titeln *20 years* berörde gärningspersonens relation till en nazistisk organisation. Den andra texten med titeln *Who is innocent?* kretsade kring vilka kategorier av människor som är att betrakta som legitima offer vid ett attentat. Båda texterna var skrivna på engelska några månader innan gärningspersonen greps. [566]

I inledningen till ”*20 Years*” beskrev gärningspersonen att han gick med i en ”massrörelse” i de sena tonåren och att han ville ge sin syn på varför han ansåg att rörelsen i fråga hade misslyckats.[567] Av texten framgick att han ansåg att organisationen led av ”offermentalitet” i relation till vad han benämnde som ”systemet”. Offermentaliteten resulterade i att varje möjlighet att utmåla sig som orättvist behandlade, togs tillvara på. Detta gjorde att organisationen behövde framställa sig som rumsren och att den på detta sätt, i förlängningen, blev en del av ”systemet”. [568] Han undrade också varför någon som ville föra en kamp mot systemet skulle vilja engagera sig i en organisation som följde polisens befallningar. Poliser – som han kallade *the pigs* – menade han konstant intog en offerposition. Han skildrade i texten organisationens regelbundna aktiviteter, som exempelvis flygbladsutdelningar, som meningslösa. Han menade att det faktum att den nazistiska organisationen fortsatt att existera efter 20 år, inte kunde betraktas som en framgång i sig. Han ifrågasatte vad som skiljde denna nazistiska organisation från vilket annat parti som helst och hänvisade till grupperingen som ännu en konservativ, ”alternativhöger organisation”. Han avslutade texten med en uppmaning till läsaren om att ”fortsätta kampen”.[569]

---

[560] *Fascist Economics and Socialism of Duty* och *Open Letter to the White Man* är ytterligare två ideologiska skrifter från forumet *Iron March*.

[561] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[562] Bakom pseudonymen ”Vincent Snyder” står John Cameron Denton, som tillhörde ledarskapet för *Atomwaffen Division* (Council of the European Union, 2022).

[563] ”Timothy Turtle” är en pseudonym som används av en av de drivande personerna bakom sidan *The American Futurist* som är en accelerationistisk medieplattform i digitala miljöer, som främst drivs av flera tidigare anhängare av *Atomwaffen Division*. Sedan Hamas terrorattentat i Israel har de också publicerat artiklar och annat material till stöd för Hamas (Se t.ex. ISD, 2024).

[564] Mike Ma (pseudonym för Mike Mahoney) är en amerikansk högerextrem aktivist med kopplingar till gröna fascistiska och accelerationistiska miljöer och är författare till novellerna *Harassment Architecture* (2019) och *Gothic Violence* (2021), som bland annat innehåller skildringar av extremt våld.

[565] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[566] Översättning ifrån engelska till svenska har gjorts av författarna till denna studie av de texter som bedömts som mest centrala med hänsyn till studiens frågeställningar och syfte. Komprimeringen översättningen av texterna innebär att vissa nyanser kan ha förlorats. En del meningar skrivs därför fram i original i fotnoterna.

[567] Vilken rörelse det handlar om framgår inte uttryckligen men av hans texter och av det som framgår av förundersökningsmaterialet framkommer uppgifter som tyder på att det rör sig om NMR.

[568] Förundersökningsprotokoll, 2022.

[569] Förundersökningsprotokoll, 2022.

En annan text han skrivit inleds med frågan *Who is innocent?* Här resonerade 25-åringen kring vilka grupper som är att betrakta som legitima offer vid ett attentat. Han beskrev även sitt förhållningssätt till poliser. Gärningspersonen vände sig emot uppfattningen att polisen skulle vara undantagna från ansvar för att de ”enbart följer order”. Det faktum att polisens agerande är sanktionerat av vad han kallar ”det ruttna systemet” gör inte, enligt honom, att de kan betraktas som oskyldiga.[570] Polisen försvarar enligt 25-åringen ”jordens lägsta avskum” och ”allt det fula” i den moderna världen menade han är möjligt, enbart på grund av att polisen upprätthåller den rådande ordningen. Hans resonemang om poliser avslutas med ett citat från boken *Siege*, en antologi skriven av den amerikanska nazisten James Mason:

> ”Det enda lägre än niggers och judar är polisen som skyddar dem”.[571]

Utöver den text där gärningspersonen beskrev hur han såg på polisen, fanns också annat material som gav en bild av hans inställning till polisen. I förundersökningsprotokollet fanns exempelvis skärmavbilder från inlägg som han skrivit på forumet *FunnyJunk*. Det illustrerar tankegångar likt de som beskrivs ovan.[572] I ett inlägg skrev han bland annat:

> “Mörda en snut och du har räddat många liv och gjort av med en av satans undersåtar, sannerligen ett arbete för ett helgon”.[573]

Av förundersökningsmaterialet framgår att ungefär en månad innan gripandet så hade gärningspersonen gjort ett flertal sökningar på en polischef verksam i västra Sverige. Han hade bland efterforskat polischefens hemadress. Polischefen i fråga har vid flera tillfällen uppmärksammats av NMR, som på sin hemsida publicerat en artikel om polischefen, som 25-åringen också sökt efter. I den artikeln beskrevs polischefen som politiskt motiverad och de uttalanden han hade gjort inför att en nazistisk demonstration skulle organiseras, som ”skrämselpropaganda”. [574]

Den andra kategorin av personer som tas upp i texten *Who is innocent?* är ”*the average system sucker*”. Med detta tycks gärningspersonen mena något i stil med en ”genomsnittlig” vit person som lever inom ramen för ”systemet”. [575] Enligt 25-åringen kan dessa inte ursäktas enbart för att de ”försörjer sin familj”. Han menar att blod inte har någon betydelse eller ett värde om ”bäraren” saknar kvalitet.[576] I texten likställs ”*the average system sucker*” med slaktdjur som göds och omhändertas av någon annan.[577] Resonemanget följs av ett citat från boken *Siege*:

> ”Om vi inte kan få vita att få tummen ur och ta kontroll över deras öde, kan vi åtminstone försätta dem i en position där de måste kämpa för sina miserabla liv”.[578]

Texten avslutas med en utläggning om att inte heller barn är oskyldiga eller skyddsvärda eftersom de uppfostras av ”*systemsuckers”* och matas med ”gift och lögner” som begränsar deras potential.

> Gärningspersonen framhåller vidare att barns död inte ogiltigförklarar de enligt honom heroiska uppoffringarna av sådana som Timothy McVeigh och Anders Behring Breivik. Han konstaterar slutligen att ”inget kan vara heligt” i denna kamp.[579] I ett annat inlägg på FunnyJunk hade gärningspersonen också lagt upp en meme där Dylann Roof – en amerikansk högerextremist som 2015 mördade nio svarta personer i ett attentat mot en kyrka i Charleston i South Carolina – framställdes som ett helgon.[580]

---

[570] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[571] Förundersökningsprotokoll, 2022. Rapportförfattarnas översättning av: ”*The only thing lower than niggers and Jews is police that protect them*”.
[572] I förhör beskrev gärningspersonen FunnyJunk som ett forum för *memes* och *shitposting* där människor skickade ”skämt och absurditeter till varandra”. Han beskrev sin egen aktivitet på forumet – där han alltså bland annat förespråkade mord på poliser och hyllade massmördare – som en form av verklighetsflykt och tidsfördriv. Förundersökningsprotokoll, 2022.
[573] Förundersökningsprotokoll, 2022. Rapportförfattarnas översättning av: ”*Kill a cop and you have saved many lives and got rid of one of satans minions, truly a work for a saint*”.
[574] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[575] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[576] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[577] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[578] Förundersökningsprotokoll, 2022. Rapportförfattarnas översättning av:” *If we can't get the Whites off their asses to retake control of their destiny then we can at least put them in a position where they will have to fight for their miserable lives*”.
[579] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[580] Förundersökningsprotokoll, 2022

Det beslagtagna materialet visar sammantaget att 25-åringen länge hade konsumerat propaganda från ett flertal nationella och internationella högerextrema aktörer. Hans egna texter anknyter till en accelerationistisk idévärld genom hänvisningar till ***Siege***, revolutionärt våld och kritik mot etablerade högerextrema organisationers parlamentariska strategier.

7.2.3 Kopplingar

Av texten *20 Years* framgår att gärningspersonen enligt honom själv varit med i en nazistisk rörelse under flera år, men valt att lämna. Han motiverade avhoppet med att organisationen enligt honom blivit alltför passiv, upptagen av att framställa sig som respektabel och alltför villig att rätta sig efter polisens och andra myndigheternas regler. Förundersökningsmaterialet innehåller i övrigt få uppgifter om specifika nätverkskopplingar.

Sammantaget framgår således av materialet att gärningspersonen tidigare varit en del av en mer etablerad nazistiska organisation, men att han före gripandet i första hand förefaller ha varit förankrad i lösare, decentraliserade och digitala accelerationistiska miljöer.[581]

7.2.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för förberedelse till allmänfarlig ödeläggelse, grovt brott, två fall av grovt vapenbrott, förberedelse till grovt vapenbrott, vapenbrott, brott mot lagen om sprängämnesprekursorer, grovt brott och brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor.[582] Han dömdes på samtliga åtalspunkter utom den gällande förberedelse till allmänfarlig ödeläggelse, grovt brott, till ett fängelsestraff om tre år och sex månader.[583] Tingsrätten ansåg inte att den bevisning åklagaren lagt fram avseende förberedelse till allmänfarlig ödeläggelse, grovt brott, kunde anses klart visa att det hade funnits några mera konkreta planer och framhöll vidare att det också saknades tänkbara brottsobjekt. Efter överklagande ändrade hovrätten tingsrättens dom på så sätt att samtliga tre åtalspunkter om grovt vapenbrott respektive vapenbrott bedömdes utgöra ett fall av grovt vapenbrott.[584]

7.3 Fall 7:3 – Förberedelse till attentat i skola: rasism och misogyni

> ”Ja, jag har ingen fascination men det är mycket inside jokes jag har bland mina vänner med typ Hitler och school shootings [...]”[585]

7.3.1 Händelsen

År 2019 genomförde Polismyndigheten en husrannsakan mot en bostad i Stockholmstrakten efter att det inkommit uppgifter om att den boende, en 21-årig man, hade tillgång till vapen och givit uttryck för en avsikt om att spränga en skola. I samband med husrannsakan beslagtogs bland annat bensindunkar, gastuber, fyrverkeritårtor, pyrotekniska satser, kolsyrebehållare, attrapper av skjutvapen och knivar. Slidan till en av knivarna som påträffades var dekorerad med ett hakkors. Även elektronisk utrustning, anteckningsböcker och kläder beslagtogs. Bland kläderna fanns en t-tröja med texten *Shoot Up Your Local School* (Skjut din lokala skola).[586]

[581] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[582] Stämningsansökan, 2022.
[583] Dom, 2022. En av åtalspunkterna om grovt vapenbrott bedömdes av tingsrätten enbart utgöra vapenbrott av normalgraden.
[584] Dom, 2022.
[585] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2019).
[586] Förundersökningsprotokoll, 2019.

7.3.2 Motiv och inspiration

Den IT-forensiska undersökningen visade att 21-åringen gjort ett stort antal sökningar på Google respektive Youtube gällande skjutvapen av olika slag, tillverkning av bomber och på ord som *murder, gore*[587] och *dead nigger*. Vidare framgår att han bland annat intresserat sig för Hitler, Mussolini, Azovbataljonen och information med anknytning till Columbine. Han hade även sökt efter inspelningen från det attentat i Christchurch som Brenton Tarrant genomförde den 15 mars 2019. En sökning avsåg också *Aryan Republican Army*, en organisation han också hänvisade till i en av sina anteckningsböcker.[588]

Bland de föremål som beslagtogs i gärningspersonens hem fanns en anteckningsbok med handskrivna texter. På det första uppslaget i boken fanns titeln *The White Zebra* (Den vita zebran) tillsammans med ett hakkors. I ett inledande stycke anges att namnet har sin förklaring i att omslaget till anteckningsboken pryds av en zebra. Innehållet i anteckningsboken består av engelskspråkiga texter försedda med rubriker – ibland på ett särskilt tema, ibland på ett datum – och med en inriktning som kan variera mellan personlig och politisk. Boken innehåller också anteckningar som anknyter till gärningspersonens praktiska förberedelser inför det avvärjda attentatet.[589]

I en av bokens inledande texter ger 21-åringen uttryck för att han och en person som hänvisades till genom ett alias, kanske skulle vara reinkarnationer av Dylan Klebold och Eric Harris. Det vill säga de två som låg bakom massakern på Columbine High School år 1999. Gärningspersonen beskriver i samma stycke sig själv som en ”sociopat” och den andra personen som ”deprimerad och självmordsbenägen”. I ett senare avsnitt, vars rubrik utgörs av den andra personens alias, beskriver gärningspersonen den andra personen som ”en tjej med stora problem”. Han beskriver att den ursprungliga planen var att de två skulle utföra ett dåd och sedan ta livet av sig. I samma stycke skriver emellertid 21-åringen att han vill övertala henne att inte ta livet av sig och att hon, på grund av sin unga ålder, kanske kan få behandling om hon istället överlämnar sig till polisen. I ett annat avsnitt beskriver gärningspersonen att det bara är två månader kvar till 20-årsdagen för massakern på Columbine och att möjligheten att genomföra ett attentat på jubileumsdagen skulle vara för bra för att gå miste om. Han anger i samma stycke att han gärna vill att den andra personen ska delta, men att hon har börjat tveka.[590]

I ett avsnitt med rubriken *Natural Selection* (Naturligt urval) argumenterade mannen för att modern feminism saknar vetenskaplig grund och att kvinnor föds svagare än män eftersom de är gjorda för att ta hand om hemmet och barnen. I ett annat avsnitt, med rubriken *Fascism*, beskrevs fascismen som en ideologi baserad på mänskliga instinkter och biologi och som det ”främsta politiska systemet”. I ett annat avsnitt beskrev han att motivet till det förstående attentatet skulle vara att han betraktar sig själv som en ”extremkapitalist” och att Sveriges regering ”är socialistisk till gränsen till kommunistisk”.[591] På en av de efterföljande sidorna i boken hade gärningspersonen antecknat *Aryan republican army (ARA).*[592]

Flera avsnitt innehåller anteckningar om gärningspersonens psykiska ohälsa, missbruksproblematik, mediciner han tog, behovet av hjälp och olika former av uttryck för självförakt. Även i relation till den här typen av inlägg förekommer uttryck för rasism och misogyni. I ett avsnitt som handlade om gärningspersonens reaktion på en viss form av medicin gav han exempelvis samtidigt uttryck för en vilja att döda människor han uppfattar som ”underlägsna” nordiska européer och att människor från Balkan borde utrotas. I andra avsnitt hänvisar han exempelvis till en tidigare flickvän som ”hora” och uttrycker irritation över möjligheten att behöva möta ”jävla muslimska invandrarkunder” på sin arbetsplats samt beklagar sig över ”gamla kärringar”. I ett avsnitt beskrev 21-åringen att hans mål med attentatet inte var att mörda

---

[587] Med *gore* avses extremt våldsamt och blodigt bild- eller videomaterial, inte sällan autentiskt, som sprids i digitala miljöer och används som chockinnehåll eller underhållning.
[588] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[589] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[590] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[591] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[592] *Aryan Republican Army* var en högerextrem gruppering verksam i USA under 1990-talet som bland annat genomförde ett stort antal bankrån.

någon, att han var en mordbenägen sociopat som ville bli ihågkommen, men att han inte var en psykopat som vill slå i sönder familjer utan att han bara ville ”terrorisera” och att folk skulle känna fruktan när de ser hans ansikte. Han bad också sina föräldrar och ett antal personer i sin närhet om förlåtelse.[593]

En annan anteckningsbok, av gärningspersonen benämnd som *The Black Book* (Den svarta boken) hade ett innehåll som både liknar och skiljer sig åt från ”Den vita zebran”. Gärningspersonen beskrev ”Den vita zebran” som *the Klonopin book (*Klonopin-boken) medan ”Den svarta boken”, som var mer detaljerad, benämndes som *the alcohol book* (alkoholboken).[594] I ett avsnitt av ”Den svarta boken” skrev 21-åringen att Adolf Hitler var en missbrukande galning och uppmanade läsarna att sluta vara ”*Hitler loving faggots”* (Hitlerkramande bögar). I samma stycke stod också: ”*suck my dick niggerlover* (sug min kuk negerälskare). I boken fanns anteckningar om att ”*kill all niggers, kill all women, kill all crippled”* (döda alla svarta, döda alla kvinnor, döda alla handikappade) och anteckningar om att mörda hela mänskligheten. I ett avsnitt beskrev 21-åringen att han hade bestämt sig för att mörda så många han kunde, att han ändå inte kommer kunna ta sig ur situationen och att han inte bryr sig om de eventuella offrens familjer.[595]

I förhör uppgav mannen att ”Den vita zebran” var en ”bokidé” och att en ”majoritet” av innehållet var fiktion, men att det fanns en del sanning i delarna han hade skrivit under månaden innan han greps. Han beskrev att han tagit ”inspiration från min fiktion” och tänkte att genomförandet av ett attentat skulle vara ”bästa sättet att dö”. 21-åringen beskrev att hans plan inte var att skada någon utan att attentatet skulle utmynna i ett ”självmord via polis”, men att han även hade tänkt ta med sig tabletter med ångestdämpande medicin och sprit för att kunna begå självmord om han inte blev skjuten.[596]

Gärningspersonen förklarade att han inte ville ”bara bli glömd” och att attentatet delvis var tänkt som ett sätt för honom att bli ihågkommen på. Han hade ursprungligen tänkt genomföra attentatet den 20 april och hänvisade till årsdagen för skolskjutningen på Columbine som anledningen. När förhörsledaren påpekade att den 20 april var en lördag och att skolan hade varit tom på elever då, skrattade gärningspersonen till. Han beskrev att han vid gripandet inte visste hur han tänkte, men att han möjligen såg det som ett sätt att ”rädda sig själv” och att det kanske vore ett bättre alternativ att bli frihetsberövad.[597]

I förhör berättade 21-åringen att det mellan honom och ett antal av hans bekanta, däribland den unga kvinnan som nämns ovan, fanns en viss jargong och humor som kretsade kring att dela rasistiskt och våldsamt material. Han berättade att han och den unga kvinnan passade bra ihop för att de delade samma humor, men att de ”flesta” i hans ålder hade ”sjuk humor”.[598]

På en fråga i förhör om massakern i Columbine uppgav gärningspersonen exempelvis att:

> ”Ja, jag har ingen fascination men det är mycket *inside jokes* jag har bland mina vänner med typ Hitler och *school shootings*, vi skickar sånt. För att det är stötande. Vi tycker det är roligt att skicka till varandra”.[599]

Under förhör framförde förhörsledaren tanken att ett uppbrott med den unga kvinnan kunde ha varit anledningen till att gärningspersonen eskalerade sina förberedelser och bestämde sig för att genomföra ett attentat. Gärningspersonen svarade att han förstod vad förhörsledaren menade, men att han inte helt höll med.[600]

7.3.3 Kopplingar

Av en promemoria, skriven av en av poliserna som var delaktig i gripandet av 21-åringen, framgår att gärningspersonen under en period umgåtts med *skinheads* (skinnskallar) och att han

[593] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[594] Klonopin är ett varumärke för en form av ångestdämpande läkemedel.
[595] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[596] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[597] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[598] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[599] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2019).
[600] Förundersökningsprotokoll, 2019.

i samband med detta träffat en ledande figur inom NMR. Den polis som förhörde honom uppfattade att gärningspersonen hade blivit ”*starstruck*” av ledarfiguren. Av uppgifter som ingår i den IT-forensiska undersökningen framgår att gärningspersonen sökt efter en hemsida NMR driver och den webbutik som då var kopplad till sidan. Några uppgifter som tyder på att han på skulle ha haft andra kontakt med organisationen framkommer inte.[601] I en tömning av hans mobiltelefon framgår att han i en konversation med två vänner hade pratat om att ta med sig en ”liten bomb” i samband med att de skulle ses. I ett senare meddelande berättade han för vännerna, som tog avstånd från hans tal om bomber, att det var:

> ”[…] rätt läskigt nu när jag e nykter hur jag tänkte att det skulle go down jag ville göra en stor bomb och spränga moskén” [på en specifik ort] för att sedan typ dö av att bli skjuten av polisen”.[602]

Den person som i 21-åringens egna texter framstår som en tilltänkt medgärningsperson visade sig under förundersökningen vara en ung kvinna han tidigare haft en nära relation till. Det framgår vidare att även hon blev misstänkt för brott och hade suttit frihetsberövad under en period, men att hon sedan avfördes från utredningen. Det framkommer inga uppgifter om att han eller den unga kvinnan skulle ha varit del av andra specifika nätverk. [603]

7.3.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för förberedelse till allmänfarlig ödeläggelse, grovt brott, respektive förberedelse till grov mordbrand.[604]. Han dömdes för förberedelse till grov mordbrand, men frikändes följaktligen för den åtalspunkt som avsåg förberedelse till allmänfarlig ödeläggelse. Tingsrätten konstaterade att gärningspersonens brottsplan var att genomföra ett attentat mot sin tidigare gymnasieskola och att det bland annat innefattade att han skulle antända en rörbomb, sätta eld på skolans bibliotek, orsaka explosioner med hjälp av gasoltuber och konfrontera polis med skjutvapenattrapper i syfte att bli ihjälskjuten av polis. Däremot ansåg domstolen att åklagaren inte hade kunnat styrka att gärningspersonen hade för avsikt att åstadkomma en explosion av sådan omfattning som avses i bestämmelsen gällande allmänfarlig ödeläggelse. Påföljden bestämdes till fängelse i två år och sex månader.[605]

7.4 Fall 7:4 – Förberedelse till attentat i skola: en digital true crime-gemenskap

> ”Asså det här låter sjukt men vi behöver en svensk Hitler.”[606]

7.4.1 Händelsen

År 2022 hämtades en 17-årig man i Stockholmregionen in till förhör av polis för misstanke om olaga hot. Ingripandet föranleddes av att den unge mannen efter ett attentat mot en skola i södra Sverige tidigare samma månad där en elev mördade två lärare (se fall 5.4) hade givit uttryck för att det bara var en tidsfråga innan samma sak skulle hända i Stockholm. Han anhölls senare samma dag för förberedelse till mord. Husrannsakan genomfördes i hans bostad och det skåp han disponerade på skolan gicks också igenom. I samband med detta beslagtogs bland annat elektronisk utrustning, anteckningsblock, en kniv och en hammare.[607]

7.4.2 Motiv och inspiration

I handskrivna, engelskspråkiga anteckningar, som hittades vid husrannsakan hade gärningspersonen skrivit att han kunde relatera till skolskjutare och att han fantiserade om att mörda

[601] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[602] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2019).
[603] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[604] Stämningsansökan, 2019.
[605] Dom, 2020.
[606] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2022).
[607] Förundersökningsprotokoll, 2022.

tidigare klasskamrater till honom. Han formulerade också att han var en av få personer som kunde se hur samhället fungerade och att han såg det som sitt uppdrag att jaga ”korrupta politiker”.[608]

Bland det material som hittades på hans elektroniska utrustning fanns bland annat Anders Behring Breiviks manifest och förundersökningsprotokoll från ett antal olika våldsdåd.[609] Ett av de förundersökningsprotokoll som hittades gällde fallet som beskrivs i fall 5.2. På gärningspersonens enheter hittades även ett stort antal så kallade *edits*. Det vill säga korta filmklipp, ibland försedda med bakgrundsmusik, bestående av bilder och rörligt material från terrorattentat och andra grova våldsdåd. Innehållet var kopplat till diverse skolattacker, särskilt från den attacken mot Columbine, men även tilltydligt ideologiskt motiverade dåd och gärningspersoner som Brenton Tarrant, Dylann Roof och Philip Manshaus. En del *edits* hade gärningsperson själv skapat.[610]

I en chattkonversation med en tidigare klasskamrat argumenterade gärningspersonen bland annat för att det behövdes en svensk Hitler, att alla ”blattar” borde dödas eller kastreras och att han ville införskaffa skjutvapen för att kunna jaga ”negrer”.[611] Han uttryckte även oro över att det inte kommer finnas några vita människor om 100 år och beskrev hur han äcklades av den tanken. Han refererade vidare till Anders Behring Breivik som ett helgon, Anton Lundin Pettersson som en gud och berättade om en beundran för den rasistiskt motiverade seriemördaren Peter Mangs.[612] Den sistnämnda uppgav han sig dessutom ha skickat ett brev till. Han sade sig också ha för avsikt att skicka ett brev till den gärningsperson som låg bakom attentatet som beskrivs i fall 5.2.[613]

I förhör uppgav gärningspersonen dessutom att han tidigare hade varit nazist, men att det inte var något han hade tagit seriöst utan att det hade handlat om skämt och skämtbilder. Han framställde vad han uttryckt om behovet av en ”svensk Hitler” som ett försök att imponera på sin tidigare klasskamrat och menade att han inte hade varit sig själv i deras konversation.[614]

7.4.3 Kopplingar

I förhör beskrev gärningspersonen hur han under år 2020 hade börjat intressera sig för *true crime* – som i sammanhanget snarast innefattade ett intresse för grova våldsdåd i allmänhet och skolattentat i synnerhet – och att han hade sökt sig till en digital gemenskap av personer som delade hans intresse. Gemenskapen förefaller till stor del att ha bestått i att dela och skapa den typen av filmklipp – så kallade *edits* – som hittades på hans mobiltelefon. Han förklarade att skapandet av *edits* fungerade som ett sätt för honom att få uppmärksamhet och positiv bekräftelse från andra i gemenskapen.[615]

Av förundersökningsprotokollet framkommer vidare att en av de personer han hade kontakt med var en kvinna i Finland som år 2024 häktades misstänkt för förberedelse till grovt brott mot liv och hälsa i form av planer på ett attentat mot en skola. I samband med att kvinnan greps beslagtogs bland annat ett skjutvapen.[616] I förhör berättade gärningspersonen att han – även om han hade berättat för en tidigare klasskamrat att han hade för avsikt att göra det – aldrig hade skickat något brev till den gärningsperson som dömdes för attentatet som beskrivs i avsnitt 5.2.[617] Av material som redogörs för i nästkommande avsnitt framgår dock att de senare etablerade kontakt och att han även kom i kontakt med gärningspersonen ansvarig för attentatet som beskrivs i avsnitt 5.3. Han introducerade så småningom också de båda för ytterligare en ung individ, som skulle komma att dömas för förberedelse till mord och som beskrivs nedan.

---

608 Förundersökningsprotokoll, 2022.
609 Förundersökningsprotokoll, 2022.
610 Förundersökningsprotokoll, 2022.
611 Förundersökningsprotokoll, 2022.
612 Förundersökningsprotokoll, 2022. För en kortfattad beskrivning av Peter Mangs attentat, se fotnot 77.
613 Förundersökningsprotokoll, 2022.
614 Förundersökningsprotokoll, 2022.
615 Förundersökningsprotokoll, 2022.
616 Förundersökningsprotokoll, 2022.
617 Förundersökningsprotokoll, 2022.

7.4.4 Rättsligt utfall

Den unge mannen åtalades för förberedelse till mord för att ha planerat och förberett att beröva livet av eller annars skada tre namngivna målsäganden samt ytterligare slumpvis utvalda personer med hjälp av en kniv och en hammare. Dådet skulle enligt åklagaren ha utförts på en skola där han tidigare hade varit elev. [618] Han dömdes för förberedelse till mord. Rätten ansåg att åklagarens utredning styrkt att den unge mannen hade skaffat kniven och hammaren med uppsåt att döda och att två av de namngivna målsägandena och en obestämd krets bestående av elever och personal på skolan var hans tilltänkta offer.[619] Påföljden bestämdes till skyddstillsyn med särskilt föreskrift om att han skulle genomgå den vård och behandling eller programverksamhet som Frivården fann lämplig. Efter överklagande fastställde en hovrätt tingsrättens dom utan ändring. [620]

7.5 Fall 7:5 – Förberedelse till attentat i skola: antisemitiska konspirationsteorier och islamofobi

”Jag har typ blivit radikaliserad. ”[621]

7.5.1 Händelsen

År 2023 genomförde Polismyndigheten husrannsakningar mot två bostäder i Västergötland tillhörande föräldrarna till en 15-årig pojke, med anledning av misstankar om att pojken planerade att genomföra ett allvarligt våldsdåd. I samband med husrannsakningarna hittades bland annat ett antal knivar, explosiva varor och patroner. Senare genomfördes även en husrannsakan mot det skåp som pojken disponerade på sin skola. I samband med husrannsakningarna beslagtogs, utöver nämnda knivar, explosiva varor och patroner, också elektronisk utrustning, anteckningsböcker och en del klädesplagg.[622]

7.5.2 Motiv och inspiration

I en skolbok som hittades i pojkens rum i en av bostäderna fanns en text pojken hade skrivit. Av en chattkonversation med en okänd användare på Telegram framgår att pojken – i samband med att han skickade en bild på texten – berättade att han skrev på ett manifest som han senare hade tänkt renskriva på dator och att hans avsikt var att skicka texten till samtliga sina digitala kontakter på dagen för det attentat han planerade att genomföra.[623]

Texten är, i likhet med flera av de andra manifest och texter som hittats i fall som redogjorts för tidigare, skriven på engelska och verkar inte vara helt färdigskriven. I texten beskrivs bland annat hur vad som beskrivs som illegala invandrare ”rånar äldre på gatorna”, men också att pojken upplevt sig trakasserad som svensk i Sverige. Invandrare refereras till som ”undermänniskor”, ”råttor” och som ”mindre intelligenta”. Vidare skriver han att brottsligheten har ökat sedan Europa började ta emot invandrare och att han betraktar invandrare som ”inkräktare”. Avslutningsvis anges att han tänker på Lola Daviet[624] och Ebba Åkerlund varje dag och att de båda

[618] Dom, 2022.
[619] Dom, 2022.
[620] Dom, 2022.
[621] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2023).
[622] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[623] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[624] Lola Daviet var en 12-årig flicka som mördades i Paris den 14 oktober 2022 efter att först ha blivit våldtagen. Mördaren var en 24-årig kvinna från Algeriet som vid tidpunkten för mordet var föremål för ett beslut om utvisning. Omständigheterna kring mordet och inte minst det faktum att beslutet om utvisning inte hade verkställts gjorde att fallet blev föremål för omfattande debatt i Frankrike. Mordet används än idag, så väl i Frankrike som internationellt, som ett slagträ i fråga om invandring och kriminalitet. Se Hamilton, 2023. Ebba Åkerlund var en 11-årig flicka som mördades av Rakhmat Akilov vid terrorattentatet på Drottninggatan i Stockholm den 7 april 2017. Även Brenton Tarrant gav uttryck för en vilja om att hämnas hennes död i sitt manifest (Nilsson, 2021).

är offer för mångkulturen – samt att han kommer at utkräva hämnd. På en annan sida fanns ett antal begrepp nedtecknade. Bland annat *the great replacement*, *muslimer* och *judar*.[625]

I en papperskorg i pojkens rum hittades också ett antal pappersark med diverse budskap. På ett av arken står pojkens förnamn och budskapet *14 words, 14/88* och *Secure the existence*.[626] Ett annat ark – med rubriken ”*Förord*” – inleddes på följande vis:

> ”I denna bok kommer jag att avslöja judarnas och de allierades brott mot mänskligheten från WW2 till nutid”.[627]

I förhör beskrev pojken att han blivit inspirerad av andra som skrivit manifest och att det gav upphov till tanken om att skriva ett eget. På en fråga om vilka personer han kände till som skrivit manifest, svarade pojken Adolf Hitler, Oswald Mosley[628] och Anders Behring Breivik.[629]

7.5.2.1 Möjliga mål för en attack

Av en promemoria i förundersökningsprotokollet framgår att Säkerhetspolisen fick kännedom om pojken under tidig vår år 2023 och att uppgifterna senare kompletterades med information om ett konto på Discord, som bedömdes tillhöra honom. Gärningspersonen hade i en chatt angett att han planerade att genomföra ett attentat mot sin skola och att attentatet skulle ske den ett visst datum På grundval av information från Säkerhetspolisen inledde Polismyndigheten en förundersökning och genomförde husrannsakningar i mars. På ett pappersark som hittades i pojkens rum, fanns ett namn antecknat med ordet ”skada” noterat intill, tillsammans med anteckningarna ”tjocka blatten döda” och ”hans vänner: skada”. Utredningen visade att namnet i fråga syftade på en skolkamrat till pojken. [630]

I de chattkonversationer som redogörs för i förundersökningsprotokollet, går att läsa att gärningspersonen flera gånger uttryckt en vilja att genomföra ett attentat mot sin skola. Han diskuterade eventuella tillvägagångssätt, och resonerade kring hur hans närstående skulle reagera. Han pratade också om att han hade två vänner som redan hade genomfört attentat och konstaterade att det nu var hans tur. I en av chattkonversationerna uppgav han att det fanns ett antal ”sandnegrer” på hans skola och att de var hans tilltänkta offer. I andra konversationer beskrev han hur skolkamraten vars namn han hade antecknat på en lapp hade varit kaxig mot honom och att skolkamraten var en ”svensk som leker orten”. I förhör sade han att han på olika sätt känt sig utsatt av den nämnda skolkamraten och ett antal personer med utländsk bakgrund. Han förklarade vidare hur detta hade byggt upp aggressioner i honom över en tid och att det fanns en vilja hos honom att hämnas.[631]

Pojken medgav i förhör att han hade pratat med vänner om att gå till attack mot sin skola på det nämnda datumet. Han påstod dock att avsikten inte var någon annan än att leta upp personerna han ville hämnas på, och skada dem lindrigt med kniv. Han beskrev även planerna som *fifty, fifty* mellan skämt och allvar. Delar av det han givit uttryck för i olika konversationer avfärdade han också som ”fantasier” och som en del av en jargong som fanns inom den digitala gemenskap han ingick i.[632]

7.5.2.2 Nazism, skolskjutningar och terrorattentat

Av både beslag – så väl fysiska som digitala – och pojkens uttalanden i förhör framgår att han hade en stark dragning till nationalsocialism och en fascination för våldsdåd – inte minst skolskjutningar och terrordåd. På bilder som hittades på hans telefon poserar han maskerad med dödskallemask och med hakkorsbindel på ena armen samtidigt som han gör en så kallad Hitlerhälsning. Hans anteckningsblock var fyllt med nazistisk symbolik, uttryck som *white power*

---

[625] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[626] *14 words*, siffran 14 och uttrycket *Secure the existence* syftar på det citat av David Lane som redogörs för i fotnot 105. Siffran 88 utgör en kod för HH – en förkortning för *Heil Hitler*.
[627] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[628] Oswald Mosley var en brittisk politiker som 1932 bildade det fascistiska och antisemitiska partiet *British Union of Fascists*.
[629] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[630] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[631] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[632] Förundersökningsprotokoll, 2023.

och *kebab remover* och avbildningar av gärningspersoner – bland annat Anton Lundin Pettersson och gärningspersonen ansvarig för det attentat som redogörs för i avsnitt 5.2.[633]

På en fråga i en chattkonversation om vad som fick honom att söka sig till högerextremismen svarade han att det hände när han var 14 år, att han då blev medveten om ”befolkningsutbytet”, ”judar” och ”problematiken” med flyktingar. Flyktingar benämner han genom den nedsättande termen *rapefugees*.[634] I andra konversationer angav han att han vill se ”blattar slaktas på gatorna”, att han ville bli som Brenton Tarrant och att han ville ”göra en Trollhättan”.[635] Det framgår också av materialet att pojken pratat med en vän om att ett eventuellt attentat måste direktsändas för att andra ska kunna göra *memes* och *edits* om dem i framtiden.

På pojkens mobil fanns ett antal mappar med filmklipp varav flera av dessa enligt utredningen bedömdes ha en tydlig koppling till skolskjutningar eller terrorattentat. En annan mapp – *Natsoc edits* – omfattade ett stort antal filmklipp som enligt polisen utredare hade ett nazistiskt tema eller innehöll material från kriget i Ukraina.[636]

Ytterligare en mapp hade namnet på den gärningsperson som låg bakom attentatet som redogörs för i avsnitt 5.2 och innehöll bilder och filmklipp på förövaren i fråga. Ett kollage i mappen bestod av en sammansättning av tre bilder – en på en person som tar examen från ett universitet med rubriken Plan A, en på gärningspersonen som omnämns i avsnitt 5.2 med rubriken Plan B och en på Ted Kaczynski med rubriken Plan C.[637]

Den IT-forensiska undersökningen innehåller även en redovisning av pojkens webbhistorik. Genomgången visar att han gjort flera sökningar på det attentat som redogörs för i avsnitt 5.2 – men också på det attentat som avhandlas i avsnitt 5.3. Han hade också gjort sökningar på Anton Lundin Petterssons attentat i Trollhättan. Andra sökningar handlade om Adolf Hitler, *Atomwaffen Division*, Anders Behring Breivik och Brenton Tarrant, men innefattade även begrepp som svenskfientlighet och *white genocide*.[638]

På ett pappersark i pojkens rum fanns ett antal tidsangivelser noterade tillsammans med boktitlar som *After The Reich* och *A Requiem for Hitler*. I förhör uppgav pojken att tidsangivelserna syftade till delar i filmserien *Europa: The Last Battle* som han tyckte var särskilt informativa och att böckerna var sådana som det refereras till i filmen. Han berättade också att han lärt sig från filmen att familjen Rothschild äger de flesta storbankerna i världen och att de har försökt att få kontroll över jordens befolkning. Vidare uppgav han att filmserien var en av flera dokumentärer han sett som varit ”kritiska mot judar” och att innehållet i dessa hade påverkat honom.[639]

Europa: The Last Battle är en över 12 timmar lång propagandafilm i 10 delar från 2017 producerad av en svensk aktör med kopplingar till svenska högerextrema miljöer. Innehållet är uppbyggt kring diverse antisemitiska konspirationsteorier som sammanflätas på olika sätt. Bland annat påstås att judar skulle ha legat bakom både första och andra världskriget och att Hitler bara försökte rädda Tyskland ifrån judarna och kämpade emot en världsomspännande judisk konspiration. Förintelsen påstås aldrig ha ägt rum och utöver detta hävdas bland annat att både kommunismen och sionismen har skapats av judarna med syftet att ta över världen.[640] Enligt filmerna korrumperar judar alla människor de möter.[641]

---

633 Förundersökningsprotokoll, 2023.

634 Förundersökningsprotokoll, 2023. *Rapefugee* är ett i högerextrema sammanhang väletablerat begrepp – en ordlek där ordet *rape* (våldtäkt) slås ihop med ordet *refugee* (flykting) i syfte att framställa flyktingar som våldtäktsmän.

635 Att göra en Trollhättan” syftar till att genomföra ett attentat på en skola i likhet med det Anton Lundin Pettersson genomförde i staden 2015.

636 Förundersökningsprotokoll, 2023.

637 Förundersökningsprotokoll, 2023.

638 Förundersökningsprotokoll, 2023.

639 Förundersökningsprotokoll, 2023.

640 På *International Movie Database* (IMDB) presenterades *Europa: The Last Battle* länge som en dokumentär om andra världskrigets ursprung, men beskrivs numera som revisionistisk. Filmserien har i skrivande stund ett snittbetyg på 7.0 (av 10) baserat på betygssättning från närmare 3 000 användare (se IMDB). Filmerna består av klipp från en rad olika källor som redigerats ihop och berättelsen vävs samman av en berättarröst. Filmserien sprids, i delar och som helhet, frekvent i sociala medier, som exempelvis på X och Tiktok, och på diverse andra olika digitala plattformar (data insamlad i digitala miljöer under perioden 2024–2026).

641 Se t.ex. Vahia Malliagros, 2024.

7.5.3 Kopplingar

I förhör berättade gärningspersonen hur han hade kommit in ”nazistiska kulturer” och ”subkulturer på nätet som var emot invandrare”. Det handlade enligt pojken om högerextrema grupper på i första hand Discord. Han beskrev hur han genom olika gruppchattar fått kontakt med likasinnade som han delade samma humor med. Samtidigt beskriver han att det också fanns ett visst allvar i deras diskussioner och att han ”typ blivit radikaliserad”. Han gav vidare uttryck för att det var ett sammanhang han sökt sig till för att få gemenskap och att hans sätt att se på saker hade förändrats genom att anamma de bland annat antisemitiska idéer han introducerades för.[642]

Bland de pojken hade fått kontakt med fanns gärningspersonerna ansvariga för de attentat som redogörs för i fall 5.2 respektive 5.3.[643] Pojken berättade under förhör hur att han började se upp till dem och att han betraktade deras dåd som häftiga. Han beskrev vidare att han under en period – från början av februari fram till dagarna innan han greps – hade omfattande kontakt med den gärningsperson som dömdes för attentatet i fall 5.2. Av ett utdrag från en av deras konversationer framgår att de bland annat diskuterat vilka låtar pojken skulle kunna spela vid genomförandet av ett dåd. Kontakten med de två andra gärningspersonerna fortlöpte under tiden de båda avtjänade sina respektive straff. Av pojkens berättelse i förhör framgår vidare att den som introducerade honom till de två andra var den unge man som dömdes för förberedelse till mord i fall 7.4.[644]

7.5.4 Rättsligt utfall

Pojken åtalades för förberedelse till mord, brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor och brott mot vapenlagen.[645] Han dömdes för förberedelse till mord och brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor, men frikändes för brott mot vapenlagen. Påföljden bestämdes till ungdomsövervakning om 10 månader. [646]

7.6 Fall 7:6 – Förberedelse till mordbrand i samband med antimuslimsk aktion

> ”Du kan söka på google. Du kan söka var du vill. Den här flaggan är mycket äldre än IS kom ut”[647]
>
> ”Specifik tid minns jag inte”[648]
>
> ”Ja, jag… jag… alltså jag lägger inte mig i mig. För i religionen så kommer gud straffa han. Så jag bryr mig inte om det”[649]

7.6.1 Händelsen

Under våren år 2022 hade den högerextrema politikern Rasmus Paludan via Instagram och Facebook annonserat att han skulle hålla en manifestation som innefattade att bränna koranen en viss dag i en stad i Västra Götaland och att han avsåg att utföra detta trots att han inte fått tillstånd. Den här typen av aktioner och de våldsamheter dessa föranlett, beskrivs ur flera olika perspektiv i denna studie, bland annat i relation till våldsamma upplopp i kapitel 6.

---

642 Förundersökningsprotokoll, 2023.
643 Förundersökningsprotokoll, 2023.
644 Förundersökningsprotokoll, 2023.
645 Stämningsansökan, 2023.
646 Dom, 2023.
647 Citat från den vid tillfället 28-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2023).
648 Citat från den vid tillfället 19-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2023).
649 Citat från den vid tillfället 15-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2023).

Den dagen Paludan annonserat att han skulle hålla manifestationen, hittade en väktare i den staden den skulle hållas, ett antal flaskor i en trappuppgång fyllda med bensin, så kallade molotovcocktails eller brandbomber. Några veckor efter händelsen anhölls två personer, 28 år respektive 19 år. De var misstänkta för förberedelse till mordbrand samt för att i samband med, vad som i förundersökningen beskrivs som en islamfientlig demonstration, ha tillverkat flera molotovcocktails i syfte att använda dessa mot ingripande poliser, polisfordon, annan blåljuspersonal eller blåljusfordon, eller demonstranter. Detta skulle, enligt utredningen, ha kunnat innebära fara för människors liv eller hälsa eller inneburit omfattande förstörelse av egendom. En tredje person, som var 15 år, anhölls för misshandel av väktaren och skyddande av brottsling för att, på uppmaning av annan, ha fört bort en dunk bensin från trappuppgången.[650]

Inför den planerade antimuslimska aktionen hade Paludan lagt upp information om detta i sina sociala medier. Filmklippen hade tusentals visningar och inläggen hade kommenterats i stor utsträckning. Bland annat hade han publicerat ett inlägg där det stod när aktionen skulle äga rum och att Koranen skulle brännas med ”svinblod”. Han skrev också att polisen inte ville ge tillstånd, men att man ”[…] behöver ju inget tillstånd. De är ju dumma i huvudet” [651]

Det framgår av beslagen att den 28-årige gärningspersonen var med i en chattgrupp där det delades uppdateringar från den lokala tidningen om Paludans planerade aktion. I förhör berättar han att:

> ”Jag visste inte om att han inte… skulle komma. Men folk kontaktade mig bland annat, och andra att ’men kom ändå. Kom så ser det bra ut… ‘Alltså de ville att det skulle se ut som att det var många som kom till plats, att det inte är så tomt. Så att eventuellt skulle han kanske tänka … ja, men han vågar inte, liksom. Det är mycket folk på plats och så vidare.”[652]

De brandbomber som upptäcktes i trappuppgången förefaller, enligt vad som framkommer av förundersökningsprotokollet, ha tillverkats för att användas i samband med aktionen. Antingen avsedda för Paludan eller för blåljuspersonal.[653]

Väktaren som hittade brandbomberna hade fått information om att det fanns en svart hink vid entrén, en sax utanför en dörr och att det luktade bensin eller tändvätska i trappuppgången. I samband med att hon ringde sin gruppledare för att berätta vad hon hittade på platsen – flera molotovcocktails på ett elskåp och en fem till 10-liters bensindunk på golvet – samlades sex till åtta maskerade män vid trappuppgången. Enligt förundersökningsprotokollet blev väktaren knuffad av en av dem när de försökte hämta med sig bensindunken och ta den därifrån. Männen fick emellertid inte med sig brandbomberna. [654]

7.6.2 Motiv och inspiration

I samband med anhållandet av de två männen som var misstänkta för mordbrand, genomfördes husrannsakningar i respektive persons bostad. Hos 28-åringen hittades en flagga som är förknippad med salafism-jihadism och mer specifikt med IS. Flaggan låg hopvikt i en garderob, vid sidan av ett kassaskåp som stod på golvet i garderoben och vid flaggan låg en platta till en skyddsväst. Det låg också en kniv intill kassaskåpet och det låg en batong i garderoben framför kassaskåpet. [655]

På frågor under förhör, om flaggan som hittades i hans bostad, svarade mannen att flaggan betydde mycket för honom, eftersom han hade fått den av en kusin som inte längre var vid liv. Samtidigt uppgav han att han inte var medveten om att flaggan fanns i hans hem. Mannen

---

650 Förundersökningsprotokoll, 2023.
651 Förundersökningsprotokoll, 2023.
652 Förundersökningsprotokoll, 2023.
653 Förundersökningsprotokoll, 2023.
654 Förundersökningsprotokoll, 2023.
655 Det rör sig om en flagga som används av den Islamiska staten och som är nydesignad. Den användes först av *al-Shabaab* i Somalia och sedan av IS i Irak och Levanten. Flaggan skiljer sig ifrån tidigare islamistiska flaggor, överst står inledningen av den muslimska trosbekännelsen ”Den finns ingen gud utom Allah. Under syns en cirkel med orden ”Gud”, ”Profet”, och ”Muhammed” skrivna i vitt. Det är en kopia av den stämpel som profeten Muhammed använde sig av i sin korrespondens med sina anhängare (Aldahhan, 2014).

hävdade också att han inte visste att flaggan användes av IS och berättade att det var en flagga som använts av muslimer sedan 1400 år tillbaka. Bland annat sa han att:

> ”Du kan söka på google. Du kan söka var du vill. Den här flaggan är mycket äldre än IS kom ut”.[656]

Mannen berättade att han ”kunde stå” för flaggans budskap på det sätt som han uppfattade det, nämligen det som står på flaggan, att det inte finns någon annan gud än Allah och att Muhammed är hans profet. Han sa att han inte kunde stå för om den används av terroristorganisationer. Han framförde också att han kände sig förolämpad av förhörsledarens frågor och att flaggan saknade relevans för brottet han misstänktes för. Han utvecklade sitt resonemang kring detta genom att berätta att han var född och uppvuxen i Sverige, att han kände sig svensk, att han hade barn med en svensk icke-muslim, att merparten av hans vänner och kollegor var svenskar, att han knappt kunde tala arabiska, att han enbart hade varit i landet hans föräldrar invandrat från en gång. Mot bakgrund av detta menade han att han inte stämde in på bilden av en IS-anhängare eller islamist. [657]

7.6.3 Kopplingar

Hemma hos den 28-årige gärningspersonen hittades som nämnts en IS-flagga.

Hos den gärningsperson som var 19 år gjordes inga beslag av liknande karaktär. Han berättade att den äldre gärningspersonen var en nära vän till hans storebror och att han såg upp till honom men var tystlåten under förhör och svarade exempelvis återkommande att han inte mindes den specifika tiden för de händelser polisen frågade om.

Några närmare frågor kring hans motiv avseende angrepp mot manifestationen, ställdes inte under förhöret, och således saknas mer ingående information om ideologisk förankring ifrån förundersökningsmaterialet. [658] Enligt uppgifter ifrån Kriminalvården bedömdes 19-åringen emellertid ha kopplingar till extremislamistiska nätverk, samt till den kriminella nätverksmiljön i regionen.[659]

Den gärningsperson som var 15 år, som knuffade väktaren och som misstänktes för våld mot tjänsteman och skyddande av brottsling, beskrev i förhör att han var medveten om att en koranbränning skulle ske den aktuella dagen. Han brydde sig inte om detta, sade han, eftersom den som utförde handlingen skulle straffas av gud. 15--åringen berättade att han hade begett sig till torget där aktionen eventuellt skulle hållas, för att se om det skulle bli av eller inte.[660] Inga frågor kring hans eventuella motiv avseende att försöka undanröja bevisning ställdes under förhöret och information om kopplingar till specifika nätverk saknas.

7.6.4 Rättsligt utfall

De två männen åtalades för förberedelse till mordbrand med ett ansvarsyrkande i andra hand om förberedelse till grovt sabotage mot blåljusverksamhet.[661] De dömdes för förberedelse till mordbrand. Påföljden bestämdes till fängelse i ett år för var och en av gärningspersonerna. Enligt tingsrättens mening var omständigheterna sammantaget av sådant slag att det kunde konstateras att brandbomberna tillverkats med uppsåt att användas vid den islamfientliga demonstrationen i syfte att anlägga brand. Tingsrätten ansåg det däremot inte styrkt att uppsåtet omfattat att använda brandbomberna mot de specifika objekt – ingripandepoliser, polisfordon, annan blåljuspersonal, blåljusfordon, demonstranter eller andra personer – som åklagaren angivit i gärningsbeskrivningen. Efter överklagande fastställde hovrätten tingsrättens domslut med undantag i fråga om påföljd för 19-åringen, där fängelsestraffets längd i stället bestämdes till 10 månaders fängelse. 15-åringen som förekom i utredningen, dömdes mot sitt nekande i

656 Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).
657 Förundersökningsprotokoll, 2023.
658 Förundersökningsprotokoll, 2023.
659 Uppgifter ifrån Kriminalvården, inhämtade under 2025.
660 Förundersökningsprotokoll, 2023.
661 Stämningsansökan, 2023.

tingsrätt för våld mot tjänsteman och skyddande av brottsling. Påföljden bestämdes till ungdomsvård. Efter överklagande fastställdes domslutet av hovrätten.[662]

7.7 Fall 7:7 – Attentatsplanering: extremislamism och transnationella kontakter

> ”Som Al-Baghdadi, må Gud acceptera honom sa: ’En operation här i Europa; de otrognas mark; motsvarar 1000 operationer i Mellanöstern”’.[663]
>
> ”Till att börja med är jag allierad med islamiska staten; må gud välsigna dem. För det andra, jag är inte medlem, men jag sympatiserar med dem”.[664]

7.7.1 Händelsen

Någon gång under våren år 2024 spelade två unga män, 17 år och 18 år, in en video på 17-åringens mobil, där de svor trohet till Islamiska Staten (IS). Samma sommar började 18-åringen tala om IS i familjens hem och riktade hot mot sin mamma för hur hon levde. Under sommaren, i augusti, åkte de två männen tillsammans till Tyskland för att, enligt vad 18-åringen själv har uppgivit i samtal med andra, försöka utföra ett mord i IS namn. Av förundersökningsprotokollet framgår att de i Tyskland köpte en kniv, rekognoscerade kring det tilltänkta offrets bostadsadress, och knackade på dörren på adressen. Mordförsöket misslyckades eftersom fel person öppnade dörren. I samband med resan, som 18-åringen åkte på mot sina föräldrars vilja, polisanmälde föräldrarna honom.[665]

Under hösten 2024 inledde Säkerhetspolisen en utredning av 18-åringen. Genom hemliga tvångsmedel kunde de dokumentera att han tog del av våldsam islamistisk propaganda och att han i chattar och via röstmeddelanden kommunicerade med andra om att begå terrordåd och bli martyr. Till en början handlade det om att resa till Syrien för att strida, senare om att genomföra attentat i Israel eller i Frankrike.

I början av december mottog han via en chatt, från en okänd person, detaljerade instruktioner för att tillverka sprängmedel. I den chatten skrev 18-åringen:

> ”Jag kommer att genomföra i Europa. Bror, be för mig.”[666]

I slutet av december fick han kontakt med en person som utgav sig för att vara islamistisk extremist, men som i själva verket var en polis som arbetade under täckmantel. När planerna i början av januari konkretiserades till att avse ett våldsamt attentat under Kulturfestivalen i Stockholm, ledde det till att 18-åringen kunde gripas. Detta skedde i samband med att han i februari utforskade platsen för det planerade dådet. När polisen gjorde husrannsakan fann de ingredienser för att tillverka sprängmedel i hans bostad.[667]

7.7.2 Motiv och inspiration

7.7.2.1 18-åringen

Av förundersökningsmaterialet framgår att 18-åringens familj hade kommit till Sverige år 2018 och då hade hamnat i en större stad. Där gick han i skolan och hade, vad det verkar, kompisar

[662] Dom, 2023.
[663] Ur röstmeddelande i artonåringens telefon (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[664] Citat från den 17-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[665] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[666] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[667] Förundersökningsprotokoll, 2025.

och bra betyg. Efter att familjen ett par år senare flyttade till en något mindre stad, förefaller det ha gått sämre. Han gick inte längre till skolan, greps för narkotikabrott och bodde på flera HVB-hem.[668] År 2022 dömdes han till sex månaders ungdomsövervakning för blåljussabotage i samband med de så kallade påskkravallerna (se kapitel 6 om de våldsamma uppploppen).[669]

18-åringens föräldrar berättade i förhör att deras son förändrades under sommaren 2024, när han under en period bodde hemma. Han blev enligt dem mycket intresserad av religion och började att kritisera sin mamma och sina syskon för hur de levde och betedde sig. Han började också att tala om IS.

I förundersökningen finns en chatt av vilken det framgår att 18-åringen chattat med en kvinna och att han hade försökt få henne att genomföra ett terrordåd tillsammans med honom. I den chatten skrev han själv om hur hans intresse för *jihad* uppstod.[670]

> ”När jag vaknade en dag, var jag intresserad av jihad. Och såna grejer. En gång drömde jag en dröm. Att mitt hår var långt och jag hade maskingevär. Sprang efter en person, ville döda honom. Men han lyckades fly. Här, på samma plats där jag bor.”[671]

> ”Oh, hehe. Jag älskade mord och sånt. Lönnmord operationer. Och jag ville bli en sån person. Hehehe. Men jag tvekade på grund av det var haram. Jag blev glad när jag fick höra om Dawla/Staten.”[672]

Efter att 18-åringen greps kunde polisen dokumentera den islamistiska propaganda som fanns på hans mobiltelefon och kartlägga hur han hade konsumerat den. Granskningen visar att karaktären på propagandan förändrades under hösten 2024. I september hade han i huvudsak sparat skriftligt material såsom delar av utgåvor av Islamiska Statens nyhetsmagasin *al-Naba*, samt en video med tydlig IS-estetik som visade maskerade personer som poserar med vapen och en IS-flagga. I oktober hade han sparat ytterligare skriftligt material, till exempel en 123 sidor lång bok med den avlidna IS-ledaren Abu Bakr Al-Baghdadis samlade ”tal och beteenden”, samt flera propagandavideor med tydlig IS-prägel.[673]

Efterhand blev materialet på 18-åringens mobiltelefon allt mer fokuserat på grovt våld. I december och januari fanns det flera mycket grafiska videor som visade avrättningar och självmordsdåd. Då hade också antalet propagandavideor i mobilen ökat, från ett tiotal till ett hundratal. I konversationer som han haft med andra, och som återfanns på hans telefon, framgick det att 18-åringens ansåg sig ha lämnat sitt gamla liv bakom sig.

> ”Jag berättar för dig, att min familj, min familj alltså, som har uppfostrat mig och jag var med dem och allt, när de gjorde sig skyldiga till *kufer*; och det genom att de allierade sig med de otrogna *kufar*, har jag då förklarat dem för otrogna. Vad vill du ha för bevis mer än så? Det finns även två av mina bröder som jag inte kommer att betrakta som bröder om de inte ångrar sig. Jag har försökt döda dem, men de var fler än mig.”[674]

7.7.2.2 17-åringen

Under 2024 hade socialtjänsten tagit kontakt med familjen på grund av en anmälan om att 17-åringen hade spridit klipp via TikTok och YouTube. Enligt pappan förefaller materialet ha varit av religiös karaktär. Det framgår emellertid inte av förundersökningsmaterialet exakt vad som har föranlett kontakten med socialtjänsten. Av förhör med 17-åringens föräldrar framgår att de inte uppfattat någon extremism eller radikalisering hos sonen. De berättade att sonen tyckte om att diskutera och prata om religion. Mamman beskrev att 17-åringen försökt värva andra till Islam, men att det inte hade med IS att göra och pappan gav uttryck för att han ”[…] är inte alls extrem i sitt tänkande”.[675] Av materialet framgår att mamman sade sig inte veta vad för slags religiöst material som spridits och att 17-åringen hade raderat allt. Han ska också enligt föräldrarna ha sagt att det var ett misstag.

---

668 Förhör med föräldrarna (Förundersökningsprotokoll, 2025).
669 Turesson, 2025.
670 Chattmeddelanden (Förundersökningsprotokoll, 2025). I citaten har flera på varandra följande meddelanden slagits samman.
671 Förundersökningsprotokoll, 2025.
672 Förundersökningsprotokoll, 2025.
673 Förundersökningsprotokoll, 2025.
674 Förundersökningsprotokoll, 2025, transkriberingarna har översatts från arabiska.
675 Förhör med sjuttonåringens pappa (Förundersökningsprotokoll, 2025).

Inte heller den ungdomsbehandlare som 17-åringen hade haft kontakt med hade, enligt vad som framkommer av förundersökningen, noterat någon tendens till religiös extremism. 17-åringen själv berättade emellertid i förhör att han svor trohet till IS första gången år 2020 och att han hade talat med andra personer om islam och IS sedan han var 13 år. Han berättar i ett förhör hur det gick till när han började sympatisera med IS:

> ”I början sökte jag guds religion, islam såklart. Sen kom jag fram till tanken att man måste söka i guds sharia och man måste även göra jihad i det syftet. Sen började jag fråga mig själv: vart finns en riktig islamisk stat bland alla länder. Finns inget land som praktiserar guds sharia. Sen sökte jag bland grupperna Hamas, Taliban och Al-Qaida. Jag kom fram till att Hamas inte praktiserar sharia. Taliban verkställer 70 till 80%, inte alla guds lagar och regler. Sen hittade jag islamiska staten och såg deras ljudpubliceringar även föreställningar som deras religiösa ledare gjort samt videoklipp. Det visade sig för mig att det var rätt väg, de praktiserar guds lagar”.[676]

7.7.3 Kopplingar

Det framgår av förundersökningen att 18-åringen tagit del av en stor mängd propaganda som producerats av IS eller av medier kopplade till rörelsen. Gärningspersonen hade upprepade gånger svurit trohet till IS och övat på ett ”attentatstal”. Han hade också planerat att direktsända det planerade dådet.[677] 18-åringen hade vidare haft direktkontakt med flera personer och med dem diskuterat möjliga offer för ett terrorattentat, inklusive metoder för genomförandet av ett sådant. Utöver detta hade han uppmanat andra att själva utföra våldsdåd och hjälpt dem genom att förmedla tekniska instruktioner.[678]

I en chatt med en okänd person uppmanas han att meddela ”ledarna på IS” för att få råd. Den okända personen erbjuder sig vidare att hitta en väg för kommunikation med de ”officiella”. På detta svarar 18-åringen: ”Jag har kontakt med de officiella”.[679]

I samband med visitation av gärningspersonens häktescell fann personalen ett kuvert med handskrivna papper under madrassen. Dessa tycks vara fem brev till vad som beskrivs som ”bröder inom islam”. Det framkommer vidare av förundersökningsmaterialet att han uttryck planer på att samla alla bröder som ”sitter inne här i Svergie”, för att ”arbeta tillsammans efter frisläppandet”. [680]

På en dator som beslagtogs i samband med husrannsakan hos 17-åringen återfanns flera filer med koppling till IS. Av innehållet i en mobiltelefon som tagits i beslag från honom framgick att han följde eller hade följt ett stort antal kanaler på sociala medier, med namn som anspelar på våldsam islamistisk extremism. Han hade också i chattar själv diskuterat islam och IS med andra personer. Bland annat hade han skickat olika *nasheede,* en traditionell muslimsk sångform, som uppmanar till religiöst motiverade våldshandlingar. I förhör berättar gärningspersonen att han försökt sprida ”IS tankar” genom att prata och diskutera med andra på internet.[681]

7.7.4 Rättsligt utfall

Tingsrätten dömde den 21 januari 2026 18-åringen för deltagande i terroristorganisation, förberedelse till brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor, förberedelse till mord, förberedelse till terroristbrott och utbildning för terrorism. Påföljden blev fängelse i sju år och tio månader.

17-åringen dömdes för deltagande i terroristorganisation och förberedelse till mord till sluten ungdomsvård i ett år och fyra månader.[682] I mars 2026 skärpte hovrätten straffen för båda

---

[676] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2025).
[677] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[678] Eftersom förundersökningsprotokollet i viss utsträckning är maskat. och någon av dem han haft kontakt med är polis, är det svårt att avgöra hur många personer han haft kontakt med och deras olika roller.
[679] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[680] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[681] Förundersökningsprotokoll, 2025.
[682] Citat av gärningsperson (Dom, 2026).

gärningspersonerna. 18-åringen dömdes till fängelse i nio år och 10 månader. För 17-åringen blev påföljden sluten ungdomsvård i ett år och åtta månader.[683]

7.8 Fall 7:8 – Attentatsplanering: kriminella nätverk, IS-kopplingar och antisemitism

> "It's time for the Jews, zionist to be expelled from the face of the earth, a time when not even a stone or a tree will be able to tolerate their presence and exposes their whereabouts to a muslim, the whole world and the everything in it despises them, what's wrong with the muslims."[684]

7.8.1 Händelsen

År 2024 genomförde Säkerhetspolisen ett tillslag mot flera platser i en kommun i Stockholms län med anledning av misstankar om förberedelse till terroristbrott. De som misstänktes var två bröder, 23 år respektive 24 år, samt en 20-åring och en 62-åring. Husrannsakningar genomfördes i deras bostäder samt i en lokal i området som tillhörde en islamisk kulturförening. Samtliga greps och ett stort antal föremål, inklusive elektronisk utrustning och vapen togs i beslag. Säkerhetspolisen hade bedrivit hemlig rumsavlyssning och kameraövervakning av kulturföreningens lokaler i flera månader innan tillslaget.[685]

7.8.2 Motiv och inspiration

På den äldre broderns, 24-åringens, mobil fanns en anteckning från sommaren året innan gripandet som innehöll en så kallad *bay'ah,* en ed om trohet, till IS dåvarande ledare Abu al-Hussein al-Husseini al-Qurashi. I ett meddelande som den äldre brodern skickat till sig själv senare den sommaren påträffades ytterligare en *bay'ah.* Den gången till IS nuvarande ledare Abu Hafs al-Hashimi al-Qurashi (i skrivande stund, 2026). Meddelandet skickades samma dag som IS officiellt meddelade att Abu Hafs utsetts till IS femte Kalif, efter att den tidigare kalifen Abu al-Hussein dödats i Syrien.[686]

På mobilen kunde också innehåll säkras från konversationer som han hade haft med ett antal olika personer genom meddelandetjänsten Telegram. Bland de personer han hade kontakt med via Telegram fanns bland annat en svensk man som av Säkerhetspolisen bedömdes vara ansluten till IS i Somalia. Innan han lämnade Sverige hade han också haft en anknytning till den aktuella lokal som den islamiska kulturföreningen disponerade. Genom redovisningen av hemliga tvångsmedel framgår att både den äldre brodern, det vill säga 24-åringen, och 62-åringen hade pratat med mannen i Somalia över telefon. Utifrån ljudupptagningar av 24-åringens samtal med den person som misstänktes vara ansluten till IS i Somalia, framgår att den mannen hjälpt flera "bröder" att göra "*hijra*" till Somalia. Däribland hade han hjälpt två nederländska "bröder" år 2023. Dessa greps i samband med resan, misstänkta för att vara på väg att ansluta sig till IS. Under ett samtal mellan 24-åringen och personen i Somalia i februari 2024, uppgav han som var i Somalia att de två nederländska personerna nu var släppta på fri fot och i säkerhet. Under rubriken "kopplingar" nedan, beskrivs mer om vad som framkommit om eventuella kopplingar mellan gärningspersonerna i detta fall och de nederländska resenärerna. [687]

---

[683] Dom, 2026.

[684] Citat från gärningsperson, 62-åringens meddelande i en gruppchat på WhatsApp (dom, 2025). Citatet lyder ungefär "Det är dags för judarna, sionisterna, att fördrivas från jordens yta, en tid då inte ens en sten eller ett träd kommer att kunna tolerera deras närvaro och avslöjar var de befinner sig för en muslim, hela världen och allt i den föraktar dem, vad är det för fel på muslimerna?" Inlägget tycks anspela på en välkänd *hadith* enligt vilken stenar och träd i den yttersta tiden ska avslöja gömda judar för muslimer.

[685] Förundersökningsprotokoll, 2024.

[686] Förundersökningsprotokoll, 2024.

[687] Förundersökningsprotokoll, 2024.

7.8.2.1 Om att attackera judiska mål och *jihad*

I en av de konversationer från Telegram som kunde säkras under utredningen framgår att den äldre brodern, 24-åringen, hade en engelskspråkig konversation med en person, vars identitet inte framgår av förundersökningsprotokollet. I det samtalet diskuterar gärningspersonen och den oidentifierade personen möjligheten att hjälpa en tredje person att genomföra ett bombdåd. När 24-åringen uppgav att de saknade tändhattar svarade motparten att dessa går att tillverka på egen hand. Den oidentifierade personen uppmanade honom också att rekognosera en synagoga och att söka upp information om när judiska evenemang infaller. Han förefaller även framhålla möjligheten att placera ut sprängmedel på en rad olika platser och att genom tidsinställning se till att explosionerna kunde ske samtidigt.[688]

I en diskussion med en annan oidentifierad person får den äldre brodern ett förslag om att attackera judiska mål med molotovcocktails i syfte att orsaka ”ekonomisk skada”. 24-åringen påstod i diskussionen med den oidentifierade personen att judar använder Förintelsen för att få sympati från andra, för att på det sättet kunna ”behålla sin kontroll över världen”.[689] Han uttryckte också att han, möjligen som kontrast till andra han hade diskuterat detta med, inte förnekade att Förintelsen ägt rum, utan tvärtom trodde på detta och vad glad för det:

> ”I believe the Holocaust actually happened and I’m glad that it did” [690]

Av förundersökningsmaterialet framgår att 24-åringen, i ett flertal konversationer, givit uttryck för uppfattningen att det är nödvändigt att ta till våld. Han förefaller ha sett det som en möjlighet att antingen resa till en plats för att delta i strider för IS eller att genomföra ett attentat i Sverige. Möjligheten att resa till Somalia eller ett annat land i Afrika förefaller ha varit lockande. Av förundersökningsprotokollet framgår vidare att han hade försökt att resa till Turkiet, men avvisats från landet. Hans avsikt tycks ha varit att resa vidare till området Etiopien-Somalia, med förhoppningen att kunna ansluta sig till IS.[691] Av materialet från Telegram framgår också att 24-åringen både konsumerade och distribuerade propaganda från IS. Det handlade bland annat om filmer som innehöll avrättningar och andra former av grova våldshandlingar, men innehöll också exempelvis nyheter från IS militära operationer i olika afrikanska länder.[692]

Vidare framgår av förhören att Säkerhetspolisen säkrat ljudupptagningar och filmsekvenser där det framgår att den yngre brodern, det vill säga 23-åringen, deltagit i diskussioner om *hijra*[693] till Somalia samt i diskussioner om att utföra *jihad.* Utöver detta framkom att han hade deltagit i hanteringen av ett skarpladdat vapen i kulturföreningens lokaler.

7.8.2.2 IS och hets mot judar

Under förhör berättade 62-åringen att han hade varit delaktig i verksamheten i lokalen i fråga i över 20 år och att föreningen hade 200 till 300 medlemmar. Han beskrev att var självlärd inom islam och att de andra inom verksamheten kallade honom för ”imam”. [694] Han framhöll att han hade haft många diskussioner om religion med de två bröderna och att han hade uppmanat dem att sätta sig in i islam och att lära sig arabiska. Han berättade också att bröderna inte hade någon roll i föreningens verksamhet men att de brukade besöka lokalen och att han ville hjälpa dem att bli goda muslimer. [695] På en fråga om han tagit en *bay’ah,* om han svurit trohet till IS, nekade han. Han berättade att han brukade säga att IS står för ”*Israel Security*”. Han uppgav att

---

[688] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[689] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[690] Citat från den 24-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024). På svenska ungefär: ”Jag tror att Förintelsen faktiskt ägde rum och jag är glad att den gjorde det”.
[691] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[692] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[693] *Hijra* betyder på arabiska ”migration” och syftar ursprungligen på profeten Muhammeds utvandring från Mecka till Medina år 622 e.Kr., en händelse som markerar början på den islamiska tideräkningen. Begreppet har i islamisk tradition även kommit att beteckna migration i religiöst syfte, men har i modern jihadistisk propaganda omtolkats till att uppmana muslimer att ansluta sig till territorier som kontrolleras av jihadistiska grupper (Gould, 2016).
[694] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[695] Förundersökningsprotokoll, 2024.

han brukade ge rådet till unga personer att avstå från samröre med den typen av organisationer.[696]

Vidare förklarade han att begreppet *jihad* har flera betydelser och att det för honom betyder ”anstränga med hjärta”:

> ”Här i [namn på stad] när de hade palestinsk demonstration, han brände en koran och Palestinaflagga, vad är det för liv när islam är attackerat och bara grovare och grovare hela tiden. Allting blir bara värre. Man sitter och ska anpassa sig efter kuffar. Och när det är det så tycker jag att det enda sätt att man gör jihad. Att man anstränger sig. Jihad är ansträngа, inte göra öppna krig. Jihad är att stå emot”.[697]

Under utredningens gång blev 62-åringen även misstänkt för hets mot folkgrupp. Detta gällde ett meddelande han hade skickat i en gruppchatt på applikationen WhatsApp (se också ovan):

> “It’s time for the jews, zionist, to be expelled from the face of the earth, a time when not even a stone or a tree will be able to tolerate their presence and exposes their whereabouts to a muslim, the whole world and the everything in it despises them, what’s wrong with the muslims”.[698] .

I förhör uppgav 62-åringen att han var upprörd över att människor blev dödade i Gaza och över det han beskrev som ”omvärldens tystnad” kring detta. Han menade att meddelandet var en reaktion på detta och berättade att meddelandet byggde på en *hadith,* en nedtecknad berättelse inom islam:

> ”Ah, de här, här var reaktion till de meddelanden som jag skickar, vad som händer i Gaza, när de dödar barn och kvinnor och alltså, hela världen är bara tyst och säger ingenting. Så det var en reaktion. Och jag skrev det här med tanke på den hadith som finns, det finns en hadith som säger att det kommer en tid och det ska vara de sista tiderna när även en träd kommer att utropa och säga att det finns en jude bakom mig, den hadith, det är det som jag menade”.[699]

Han resonerade vidare om att Förintelsen inte har skett så som det beskrivs i historieböckerna och påstod att Adolf Hitler hade judisk bakgrund. När han ombads bemöta en inspelning från avlyssningen där han förefaller ge uttryck för att andra muslimer uppfattade honom och andra med anknytning till verksamheten som extremister, svarade han att det inte är en rättvis beskrivning. Han underströk att han aldrig skulle tillåta vapen i lokalen och blev upprörd när han konfronterades med bilder som indikerade att vapen hade hanterats i lokalen vid ett tillfälle när han inte var på plats. Han sade sig bli rädd när han såg bilderna och beskrev att myndigheterna utifrån de uppgifterna gjorde ”helt rätt” i att genomföra en husrannsakan.[700]

7.8.2.3 *Jihad* och gängkriminalitet

Av förundersökningsmaterialet framgår att 20-åringen tillbringade tid i Somalia under år 2021. På bilder som han publicerade på sociala medier under den tiden syns han posera med olika typer av vapen och han tycks genomgå vad som framstår som vapenträning. Liksom de två bröderna, framgår att han hade kopplingar till gängkriminella aktörer i Stockholmsområdet. Av förhör framgick också att han tycks ha varit en central person bakom hanteringen av det skarpladdade vapen som nämns ovan. Mannen hade också varit delaktig i samtal om *jihad,* martyrskap och *hijra* och förefaller ha varit bekant med den IS-anslutna personen i Somalia.[701]

I ett av förhören var han tydlig med att han identifierade sig som kriminell och att misstankarna om terrorbrott var främmande för honom:

> ”Det här är alltså om jag ska säga såhär det är helt främmande i mitt huvud för jag är kriminell inte terrorist”.[702]

---

696 Förundersökningsprotokoll, 2024.
697 Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).
698 Citat från den 62-årige gärningspersonen. Översatt svenska betyder det ungefär ”Det är dags för judarna, sionister, att förvisas från jordens yta, en tid när inte ens en sten eller ett träd kommer att kunna tolerera deras närvaro och kommer exponera deras uppehållsplats till en muslim, hela världen och allting i den avskyr dem, vad är det för fel på muslimer” (Förundersökningsprotokoll, 2024).
699 Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).
700 Förundersökningsprotokoll, 2024.
701 Förundersökningsprotokoll, 2024.
702 Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).

Han förefaller också ha resonerat kring om han, som normalt sett inte samarbetade med polis, kunde göra ett undantag eftersom det handlade om ett ärende som drevs av Säkerhetspolisen:

> ”Men jag tänker, det här är ändå SÄPO, det är inte polisen, det här är jävligt… det är grova anklagelser. Jag tänker man samarbetar kanske med dom den här gången”.[703]

Han beskrev vidare att han inledde en ”kriminell bana i ung ålder” och förklarade att även om han identifierade sig som troende muslim så var han knappast att betrakta som rättrogen:

> ”Alltså ramarna inom tro, jag tror på gud, jag anser mig inte som extremist. Jag har ju flickvän, jag röker hasch och säljer knark så jag är ingen extremist. Det här är ju grejer som får dig att komma ut från islam om man säger så”.[704]

Han berättade vidare att han vistats i den aktuella lokalen till och från och att han också träffade vänner där, men att det inte är en ”fritidsgård” och att lokalen stängs efter sista bönen. På en fråga om det bara är troende som vistas i lokalen svarade han på följande vis:

> ”Det vistas även gängkriminella i moskén, det vistas alla typer av människor. Folk är civila, jobbar på bygg och gängkriminella och dom som är troende och knarklangare alla som går dit för att be till gud. Det är det enda folk gör där, dom ber till gud sen dom går därifrån och sedan självklart du vet SÄPO kan höra allt vi säger på telefoner och sånt. Vi brukar till och med skoja om det. Det är inget gammalt för oss förstår du”.[705]

På en fråga om han uppfattade att hans vän, det vill säga den äldre brodern, skulle ha gått med i IS sade han sig vara ovetande. Han nämnde att han känner människor utanför Sverige som är med i IS:

> ”Nej, alltså märkt av, det är inte så att folk går runt och säger att jag är med i ISIS. Jag vet inte ens om han är med i ISIS, förstår du, jag vet inte. Jag kan inte uttala mig om något jag inte vet. Sen om du frågar mig; känner du andra människor som inte är i Sverige som är med i ISIS, det är en helt annan fråga. Just den här personen; jag hade ingen aning, jag har ingen aning. Jag har inte den blekaste aning”.[706]

När 20-åringen ombads kommentera sin egen syn på terror, tog han avstånd ifrån terrorism och exemplifierade detta genom att beskriva att han var oberörd inför att någon brände Koranen. Han betonade vidare att han under alla år han kommit i kontakt med poliser aldrig tagit till våld:

> ”Jag hade aldrig gått och, jag hade aldrig låtit någon utföra ett terroristbrott i Sverige, aldrig. Det säger jag med gott samvete, jag skiter i vad dom tycker eller inte, jag hade aldrig låtit det hända, så är det. Om det hade vart så att man hade gått och skjutit han koranbrännaren, varför har man inte gjort det, jag håller inte med om sådana grejer. Men jag bryr mig inte, låt han bränna koranen. Det är han som förlorar på det, det är inte vi. Poliser. Jag gillar inte poliser men jag har aldrig aldrig utfört våld mot poliser. Aldrig. Aldrig. När jag pratar med poliser är jag respektfull det är inte så att, självklart andra poliser på gatan man har känt dom i flera år. Det har varit ett bittert förhållande”.[707]

Att det i en av inspelningarna från avlyssningen går att höra hur han, bröderna och ytterligare någon person till synes hanterar ett skjutvapen, förklarar 20-åringen med att det handlade om en replika och att han i egenskap av kriminell har lång erfarenhet av att hantera vapen:

> ”Det här är en replika som jag har, som jag har sagt innan jag har varit gängkriminell i en lång tid/period, sedan jag var 12 år jag har handskats med… jag mitt första vapen när jag var 12 år. Det här det är en replika som jag har tagit med mig till moskén. Folk har sagt att kan du inte lära mig hur man rengör och sådana här grejer”.[708]

Han sade upprepade gånger att han aldrig varit och aldrig skulle involvera sig i några planer på att begå ett terrorattentat i Sverige och berättade om en tidigare vistelse i Somalia för att illustrera att han saknade koppling till IS och till andra islamistiska organisationer:

> ”Aldrig, men jag har varit involverad i planer av knark. Ja, knark, inbrott, rån, göra pengar. Nyss jag var i Spanien, jag var på horhus, jag har flickvän, jag är otrogen. Jag ska gifta mig i Marocko, ändå är jag otrogen, jag kan inte anse mig som… De ger mig ju maten här, den är inte halal, jag äter den ändå, jag har inte bett på två dagar så jag kan inte anse mig själv, alltså, jag kan max fyra suras. Suras, det är dom, du kan koranen, det är kapitlar. Jag kan fyra stycken i min ålder folk som kan den ändå utantill, jag, nej, jag ägnar inte min tid. Senaste veckan har jag försökt komma närmare gud. Men jag har varit i Somalia. Säpo vet om det, säkert ni vet om det också, ni har sett det på bilder när

[703] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[704] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[705] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[706] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[707] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[708] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).

> jag håller vapen i Somalia och sådana här grejer. Vem var jag med i Somalia? Jag var med government, det finns ju ISIS där, det finns Al-Shabab, men jag var med the government, yani, det borde ändå visa, han är ingen terrorist".[709]

Med *the government,* förklarade mannen, att han syftade på den somaliska staten och uppgav att han hade hemma hos en "polisgeneral" i februari år 2021 till juli år 2022. Han beskrev att han vid den tidpunkten var efterlyst för grovt narkotikabrott, att han åkte till Somalia för att "ducka fängelset" och att han spenderade tiden där med att " […] chilla, rökte joint, drack alkohol, knulla horor". [710] Han uppgav också ett namn på generalen i fråga och uppmanade förhörsledaren att kontakta den personen för att få detta bekräftat.[711]

20-åringen beskrev under förhör att han uppfattade anklagelserna mot honom som absurda och att han ansåg att det saknades bevisning. 24-åringen ville inte yttra sig under förhör.[712] Inte heller den yngre brodern, 23-åringen, ville svara på frågor i förhör. Han bekräftade emellertid att han identifierade sig som muslim och beskrev att det för honom handlade om att vara en "god människa". Han hävdade att varken han, hans bror eller någon annan som förekom i utredningen hade någon koppling till en terroristorganisation eller hade haft några planer på att genomföra ett attentat.[713]

7.8.3 Kopplingar

Medan 62-åringen beskrev sig själv som religiös vägledare och förnekade kopplingar till IS, framstår den äldre brodern som mer aktiv i kontakterna med extremislamistiska miljöer. 20-åringen beskrev sig själv som kriminell snarare än som ideologiskt motiverad, men deltog också i samtal om *jihad* och *hijra.* Materialet visar på samarbeten och interaktion mellan extremislamistiska aktörer och icke-ideologiska kriminella aktörer. Den äldre brodern och 20-åringen hade båda kopplingar till gängkriminella aktörer i Stockholmsområdet. 20-åringen identifierade sig själv som kriminell och beskrev hur personer med olika bakgrund – troende muslimer, gängkriminella, narkotikaförsäljare och andra – vistades i kulturföreningens lokaler. Gärningspersonerna ingick i internationella nätverk och flera av dem hade exempelvis kontakt med en svensk IS-ansluten person i Somalia, som beskrev att han hjälpt flera personer att ansluta sig till IS där. Den äldre brodern försökte senare själv att resa till området kring Somalia via Turkiet.

Uppgifter från nederländska myndigheter visar att två personer som misstänktes planera att ansluta sig till IS, uppgav att de hade kontakt med personer i Sverige och att en av de svenska bröderna hade uppmuntrat till *hijra* till Somalia. Även om någon direktkontakt mellan de nederländska personerna och de svenska bröderna inte kunnat styrkas, visar förundersökningen att de ingick samma transnationella miljöer. Uppgifter ifrån spanska myndigheter visar att en person som gripits i Spanien, hade haft kontakt med den äldre brodern genom Telegram, och att han beskrivit honom som "extremt radikaliserad och våldsam". Den gripna i Spanien hade också berättat att brodern vid upprepade tillfällen uppmanat honom och andra att utföra våldsamma handlingar. [714]

Europols analys av material från de beslagtagna telefonerna visar också på internationella kopplingar. Enligt deras analys var båda bröderna aktiva i Telegramkanaler och gruppchattar där jihadistisk propaganda utgjorde ett centralt inslag. Materialet omfattade bland annat propaganda om *hijra* och martyrskap kombinerat med vad som skulle föreställa religiös vägledning och terrorismrelaterat instruktionsmaterial, inklusive uppmaningar till donationer. Den äldre brodern var administratör för privata gruppchattar där sådan propaganda distribuerades. Han fungerade enligt Europol som en kontaktperson för personer som efterfrågade vägledning om *hijra* och förmedlade kontakter mellan personer som ville göra den

[709] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[710] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[711] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[712] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[713] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[714] Förundersökningsprotokoll, 2024.

typen av resor, samt till sådana som kunde bistå dem i detta. Han erbjöd också själv att hjälpa personer som ville ta sig till Somalia.

Europols analyser visar således att de kanaler där bröderna var aktiva innehöll omfattande propaganda ifrån IS och ifrån närstående aktörer. Bland annat delades publikationer från *Al-Battar Media*[715], filmer från IS *Salahuddin Province*[716], olika nummer av propagandamagasinet *Dabiq*[717], material ur vad som benämns *Brothers Cookbook* samt föreläsningar av den jihadistiske predikanten Anwar al-Awlaki[718]. Material av detta slag delades därefter vidare av bröderna till andra användare genom privata konversationer på Telegram. [719]

7.8.4 Rättsligt utfall

20-åringen, 23-åringen och 24-åringen åtalades för förberedelse till terroristbrott och deltagande i terroristorganisation samt grovt vapenbrott. 23-åringen åtalades också för ringa vapenbrott. 20-åringen åtalades också för brott mot vapenlagen och för två fall av narkotikabrott. 62-åringen åtalades för deltagande i terroristorganisation och hets mot folkgrupp. [720] 20-åringen och bröderna (23-åringen och 24-åringen) frikändes i fråga om förberedelse till terroristbrott, men dömdes i enlighet med övriga åtalspunkter, med undantag för den yngre brodern som friades gällande ringa vapenbrott. 62-åringen dömdes också för de brott han åtalats för. Påföljden bestämdes till fängelse i sex år och sex månader för 20-åringen, fängelse i sex år för den äldre brodern, fängelse i fem år och sex månader för den yngre brodern och fängelse i tre år för 62-åringen.

Avseende frikännandet från förberedelsebrotten meddelar Tingsrätten i sitt domskäl att det saknas tillräcklig konkretion för en fällande dom, det vill säga att åklagaren inte kunnat presentera konkreta bevis avseende tilltänkta mål och tidpunkt för ett attentat som kan knytas till de åtalade.[721] Efter överklagande ändrade hovrätten tingsrättens dom i flera avseenden. Hovrättens ändringar berör främst tingsrättens domar avseende deltagandebrotten för samtliga utom den äldre brodern. I fråga om 24-åringen, bestämdes längden på fängelsestraffet till fyra år och 10 månader istället för sex år. 23-åringen, 20-åringen och 62-åringen frikändes avseende deltagande i terroristorganisation. 23-åringens fängelsestraff blev följaktligen tre år och 10 månader och 20-åringens fyra år och 10 månader. Påföljden för 62-åringen, som enbart dömdes för hets mot folkgrupp, bestämdes till villkorlig dom.[722]

7.9 Fall 7:9 – Rekrytering och förberberedelser: IS-koppling

> ”Vad räknas som samröre med en terrororganisation, The islamic state, Hating Sweden, Terrorist material, Visa requirement Afghanistan, Afghanistans ambassad Stockholm, Billiga resor till Afghanistan, Iraqi visa och Hur många har åkt till Isis.” [723]

[715] *Al-Battar Media* är en av IS mediekanaler (se Europol, 2023).
[716] Salahuddin är en provins i Irak som IS betraktar som ett av sina områden (se t.ex the Soufan Center, 2015).
[717] *Dabiq* var en av IS propagandatidskrifter och fungerade som en viktig kanal för organisationens internationellt riktade propaganda. Den ersattes år 2016 av magasinet *Rumiyah* (se Al-Rawi, 2024; Welch, 2018).
[718] Anwar al-Awlaki var en amerikansk-jemenitisk islamistisk predikant och propagandist inom al-Qaida, som dog år 2011 i en amerikansk drönarattack. Genom sin digitala närvaro blev han en inflytelserik jihadistisk propagandist, och nådde särskilt ut till en västerländsk publik. Hans propaganda fortsätter att spridas och att inspirera extremistiska islamister (se t.ex Scott 2016).
[719] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[720] Stämningsansökan, 2024.
[721] Dom, 2025.
[722] Dom, 2025.
[723] Förundersökningsprotokoll, 2020.

7.9.1 Händelsen

År 2019 genomförde Säkerhetspolisen en husrannsakan hos en 19-årig man som bland annat var misstänkt för rekrytering och utbildning avseende terroristbrott.

19-åringen misstänktes för brott enligt den numera upphävda lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet.[724] Hur misstanken uppkommit framgår inte av förundersökningsprotokollet eller annan dokumentation. I samband med husrannsakan beslagtogs elektronisk utrustning i form av datorer och telefoner från 19-åringen. Mannen var sedan tidigare dömd för hets mot folkgrupp. Han hade några år tidigare publicerat meddelanden på forumet Quora där han förespråkat att homosexuella skulle ”stenas till döds” och där han uttryckt en önskan om att ”mörda judar i Israel.” [725]

7.9.2 Motiv och inspiration

Av den IT-forensiska undersökningen framgår att det på en mobiltelefon tillhörande gärningspersonen hittades 818 filmer, varav ett större antal kategoriserades av Säkerhetspolisen som våldsbejakande IS-propaganda med rekryteringsprägel. Ett flertal av filmerna innehöll enligt redogörelse av utredare mycket grova avrättningsscener där människor mördades med svärd, skjutvapen och sprängmedel. Även filmer med självmordsbombningar, inklusive förövarnas avskedstagande, förekom i materialet. Telefonen innehöll därutöver 56 801 bilder, varav ett stort antal omfattade motiv med en anknytning till IS. [726]

På en dator hittades ett antal publikationer som redovisas särskilt i förundersökningsprotokollet. En av dessa har titeln *Book of Terror – A Guide To Strike Terror In The Hearts of the Kuffar of the West* och utgör en sammanställning av ett flertal olika alster. I den avhandlas allt från religiösa spörsmål till hantering av sprängämnen och praktiska förberedelser för *jihad*. En annan publikation har titeln *How To Survive In the West – A Mujahid Guide* och omfattar bland annat information om hur underrättelsetjänster arbetar, bombtillverkning, vapenträning och hur ”kampen” kan finansieras genom brott. En tredje publikation utgjordes av utbildningsmaterial gällande pistol- och gevärsskytte från den amerikanska armén. [727]

I ett urval av de filmer som hittades fanns ett flertal instruktionsfilmer för tillverkning av olika typer av sprängmedel. Även filmer avseende grundläggande hantering av skjutvapen hittades. En film innefattade instruktioner om hur människor kan avrättas med kniv och visar hur två maskerade män, med en IS-flagga vajande i bakgrunden, mördar en fastbunden man genom att hugga och skära honom i handleder, buk och hals. [728]

Även två egeninspelade filmer hittades. Det handlar om två korta sekvenser där den misstänkte talar på engelska om att spränga den mormonska kyrkan i staden han bor och om att hänga mormonska missionärer. Inspelningarna förefaller vara meddelanden riktade till en annan person, men det framgår inte av förundersökningsprotokollet vem som skulle ha varit mottagare. [729] Ett urval av sökningar som den misstänkte gjort på sin telefon redovisas i förundersökningsprotokollet. Bland de ord som den misstänkte sökt på fanns bland annat *Vad räknas som samröre med en terrororganisation*, *The islamic state*, *Hating Sweden*, *Terrorist material*, *Visa requirement Afghanistan*, *Afghanistans ambassad Stockholm*, *Billiga resor till Afghanistan*, *Iraqi visa* och *Hur många har åkt till Isis.*[730]

---

[724] Misstanken avsåg så kallade ”självstudier”, att ta del av instruktioner om tillverkning och användning av sprängämnen och vapen samt metoder eller tekniker som är särskilt ägnade för särskilt allvarlig brottslighet, i avsikt att använda dem för att begå eller annars medverka till särskilt allvarlig brottslighet. Brottet regleras sedan den 1 juli 2022 i terroristbrottslag (2022:666).
[725] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[726] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[727] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[728] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[729] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[730] Förundersökningsprotokoll, 2020.

I förhör hävdade gärningspersonen han inte hade tagit del av materialet i fråga i avsikt att skada någon, annat än vid en möjlig självförsvarssituation. Han uppgav att han hade konverterat till islam flera år tidigare och att han betraktade sig själv som sunnimuslim. Han berättade att han sympatiserade med IS eftersom de slogs mot de ”amerikanska ockupanterna och mot Bashar”, men att han inte var medlem i organisationen.[731] Han beskrev också att han hade varit aktiv på digitala forum med en koppling till IS och att han ”kunde ha” erbjudit sig att hjälpa dem i deras kamp. En kort tid innan gripandet hade han ansökt om nytt pass och i samband med gripandet uttalat en önskan om att komma till paradiset genom att spränga sig själv eller bli skjuten av polis.[732]

7.9.3 Kopplingar

Av materialet framgår inga uppgifter om formellt medlemskap i IS eller om några etablerade personliga kontakter med personer tillhörande IS. Samtidigt berättade gärningspersonen i förhör att han varit aktiv på digitala forum med en koppling till IS och att han där kunde ha erbjudit sig att hjälpa organisationen i dess kamp. Utifrån förundersökningsmaterialet framkommer ingen mer information kring huruvida detta föranledde direkta kontakter med representanter för IS eller andra anhängare.

7.9.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för brott mot den numera upphävda lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet för att ha tagit del av instruktioner om tillverkning och användning av sprängämnen och vapen samt metoder eller tekniker som är särskilt ägnade för särskilt allvarlig brottslighet, i avsikt att använda dem för att begå eller annars medverka till särskilt allvarlig brottslighet.[733] Tingsrätten ansåg att det vid en samlad bedömning och mot mannens nekande inte var ställt utom rimligt tvivel att han hade tagit del av de instruktioner som åtalet omfattade i avsikt att använda dessa för att begå eller annars medverka till särskilt allvarlig brottslighet.[734] Som en följd ogillades åtalet. Efter överklagande dömdes mannen emellertid i hovrätten som ansåg att omständigheterna sammantaget utgjorde tillräcklig bevisning för att konstatera att gärningspersonen tagit del av instruktionerna i avsikt att använda dem för att begå eller annars medverka till särskilt allvarlig brottslighet.[735] Påföljden bestämdes till fängelse om fyra månader.[736]

7.10 Fall 7:10 – Attack mot israeliskt företag: våld på uppdrag

> ”Ja det är ju därför jag blir så jävla irriterad när jag får reda på att det finns en bomb där i”.[737]

7.10.1 Händelsen

År 2024 placerades två så kallade termosbomber utanför porten till en lokal i närheten av en större stad. I lokalen finns företaget *Elbit Systems Sweden AB* (se också fall 5:15).

---

731 Förundersökningsprotokoll, 2020.
732 Förundersökningsprotokoll, 2020.
733 Stämningsansökan, 2020.
734 Dom, 2020.
735 Hovrätten konstaterade vidare att begreppet avsikt tar sikte på ett beslut om att göra något i framtiden och att det inte krävs att brottet är preciserat i fråga om tidpunkt eller närmare tillvägagångssätt samt att bestämmelsen inte är nationellt begränsad utan tillämplig i relation till brott som är avsedda att förövas såväl i Sverige som utanför Sverige.
736 Hovrätten lade vid sin bedömning vikt vid de sökningar gärningspersonen gjort på ämnen som terroristattacker, resor till Afghanistan, IS, att mörda poliser och vad som räknas som samröre med en terroristorganisation
737 Citat från den 28-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).

Genom en granskning av övervakningsfilmer kunde polisen se hur en person på elsparkcykel hade stannat vid porten, placerat ut bomberna och antänt deras stubintrådar. Strax innan hade en annan person på sparkcykel passerat porten. Termosbomberna upptäcktes av en väktare strax efter att de hade placerats ut. Trots viss rökutveckling exploderade bomberna inte och vid en senare undersökning konstaterades att de saknade sprängkapslar. Tillsammans innehöll de 3,3 kilo dynamitsprängämne.[738] På natten två dagar senare passerade en person på elsparkcykel lokalen. Då befann sig två poliser utanför porten och när de rörde sig mot personen, som hade stannat en bit bort, lämnade han platsen.[739]

Efter att en förundersökning inletts greps tre män, 16 år, 23 år och 28 år, misstänkta för inblandning i händelsen. Vid husrannsakan hos 28-åringen påträffades en termosbomb i en ryggsäck liggande i en garderob. Mobiltelefoner och datorer beslagtogs också.[740] 16-åringen och 23-åringen misstänktes vara de två personer som syntes på övervakningsfilmen i samband med att termosbomberna placerades ut den 3 juni. 23-åringen misstänktes vara den person som passerade lokalen på sparkcykel den 5 juni. 28-åringen misstänktes för att tidigare samma dag ha överlämnat ytterligare en termosbomb till 23-åringen och, efter att den på grund av polisens närvaro inte kunde placeras ut, ha hämtat upp den igen några dagar senare från den lägenhet där de två andra misstänkta hade uppehållit sig i samband med händelserna.[741]

7.10.2 Motiv och inspiration

I förhör förklarade bolagets VD att företaget, som är verksamt inom försvar och säkerhet, är israeliskt och levererar varor till Israel. Han uppgav vidare att det sedan november år 2023 regelbundet hade hållits demonstrationer utanför bolagets lokaler. Han berättade att det var olika ”vänstergrupperingar” som låg bakom demonstrationerna, men att han uppfattade stämningen under sammankomsterna som god och att han inte hade anledning att tro att dessa grupper låg bakom attentatsförsöket. Han hävdade att han veckan innan bomberna hade placerats ut blivit informerad av sin arbetsgivare om att det fanns tecken på att ett attentat skulle ske. Hans uppfattning var att informationen hade kommit till företaget från säkerhetstjänster i Israel respektive Säkerhetspolisen i Sverige. Han kopplade samman informationen med uppgifter som vid tidpunkten hade florerat i medier om att Iran använder sig av kriminella nätverk i Sverige för att begå våldsdåd.[742]

De tre gärningspersonerna uttryckte sig knapphändigt under de förhör som hölls under utredningen och samtliga förnekade brott. 16-åringen uttalade sig överhuvudtaget inte. 23-åringen avböjde också att yttra sig under de inledande förhören, men uppgav i ett senare förhör att han hade fått betalt för att göra inköp av bland annat elsparkcyklar, mobiler, bilbatterier och bensin och att boka hotell. På vems uppdrag han skulle ha agerat ville han inte berätta. En person i 23-åringens närhet beskrev i förhör att mannen dagarna innan händelserna hade fått ett samtal från en person som enligt mannen själv befann sig i Dubai. Efter samtalet hade 23-åringen enligt samma person, givit intryck av att vara stressad och ha sagt att han skulle ”tjäna flera tusen eller riskera fängelse” samt dö om han inte ställde upp.[743]

I förhör påstod 28-åringen att han inte kände till att det fanns en bomb i väskan som hittades hemma hos honom.[744] Han förnekade all form av inblandning och underströk att han hade starkt ”pro-israeliska” uppfattningar:

> ”Kolla… sök upp mina såna här… eller avlyssna vissa konversationer, jag är den mest pro palestinska… eller pro israeliska människan som finns. Jag hatar muslimer… förlåt… jag hatar islam och jag hatar muslimer. Jag är troende

[738] Dom, 2024.
[739] Dom, 2024.
[740] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[741] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[742] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[743] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[744] Förundersökningsprotokoll, 2024.

> kristen. Jag anser inte att Palestina är ett land utan Israel tillhör judar… jag skulle aldrig i mitt liv ha nån anti-israelisk/judisk propaganda".[745]

En närstående till 28-åringen menade att han hade en positiv inställning till Israel och var förvånad över misstankarna mot honom. Samtidigt beskrev samma person 28-åringen som ”naiv” och gav uttryck för farhågor om att någon utnyttjade honom.[746]

7.10.3 Kopplingar

I förundersökningsprotokollet ingår ett utlåtande från en polis av vilket det bland annat framgår att 16-åringen:

> ”[...] haft ett umgänge med kopplingar till kriminellt nätverk samt även uppvisat en glorifiering och stoltsering av det genom bilder och filmer i sin mobil".[747]

Vidare framgår att det framkommit underrättelseinformation om att han haft kontakter med individer kopplade till kriminella nätverk under senaste året och att vissa av individerna i fråga ”kan antas vara potentiella utförare av grova våldsbrott”. [748] Enligt journalistiska granskningarna kan en av männen kopplas till *Foxtrot*.[749] 23-åringen förekom under ett antal avsnitt i belastningsregistret medan 28-åringen var ostraffad. Det framkommer inga uppgifter i förundersökningsmaterialet om att han skulle ha någon anknytning till kriminella nätverk. Utredningen visade emellertid att 28-åringen var skuldsatt och hade en missbruksproblematik och att han, enligt egen utsago, var utsatt för utpressning från personer han var skyldig pengar för inköp av droger.[750]

Av förundersökningsprotokollet framgår att både 16-åringen och 23-åringen var delaktiga i en chattgrupp på applikationen Signal tillsammans med ytterligare två personer. De sistnämnda två deltagarna i gruppen förefaller inte ha identifierats under utredningen. Gruppen tycks ha skapats dagen före attentatsförsöket av en av de två som inte identifierades. Den 5 juni berättade 16-åringen för de två oidentifierade användarna att 23-åringen hade försvunnit från den lägenhet de uppehållit sig i. Han gav också uttryck för oro om att lägenheten kunde vara övervakad av polis. Han instruerades då i chatten att gömma termosbomben som fanns kvar och att lämna platsen. Innan han lämnade platsen, skickade han en film till de övriga i chatten där det framgick var bomben hade gömts.[751]

Som nämnts tidigare använder den iranska regimen enligt bland annat Säkerhetspolisen nätverk med en koppling till den inhemska organiserade brottligheten för att genomföra attentat mot israeliska och judiska mål i Sverige. Även om det rör sig om fall som är svåra att attribuera, förefaller denna händelse, liksom en rad andra fall som redogörs för i rapporten vara exempel på den här typen av samarbeten.[752]

7.10.4 Rättsligt utfall

De tre männen åtalades för sin inblandning i händelserna. 16-åringen och 23-åringen åtalades för grovt olaga hot och brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor. De två åtalades även för försök till grov allmänfarlig ödeläggelse – alternativt förberedelse till grov allmänfarlig ödeläggelse. 28-åringen åtalades för medhjälp gällande samma händelse och samtliga tre åtalades för brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor. Både 16-åringen och 28-åringen åtalades också för brott som saknade koppling till händelserna i fråga.[753] 16-åringen dömdes för brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor, grovt olaga hot, förberedelse till grov allmänfarlig ödeläggelse och för de andra brott som han åtalades för. Påföljden bestämdes till

---

[745] Citat från den 28-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[746] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[747] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[748] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[749] SVT-nyheter, 2025.
[750] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[751] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[752] Säkerhetspolisen, 2024b.
[753] Stämningsansökan, 2024.

sluten ungdomsvård i ett år och två månader.[754] 23-åringen dömdes för brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor gällande händelserna, grovt olaga hot och förberedelse till grov allmänfarlig ödeläggelse. Påföljden bestämdes till fängelse i sju år.[755] 28-åringen friades gällande medhjälp till försök till grov allmänfarlig ödeläggelse, men dömdes för brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor, samt för ett brott utan koppling till händelsen i fråga. Påföljden bestämdes till fängelse i fyra år och nio månader.[756] Domen avseende samtliga tre män fastslogs i hovrätt.[757]

7.11 Fall 7:11 – På väg mot Israels ambassad: våld på uppdrag

> ”Äh jag kommer bara få två år för detta på LVU hem, sen är jag ute igen”.[758]

7.11.1 Händelsen

År 2024 inträffade flera attentat och attentatsförsök mot Israels ambassad i Stockholmsområdet. I januari påträffades en handgranat på ambassadområdet. I maj avlossades skott mot ambassaden och ytterligare ett attentatsförsök avvärjdes. I oktober utsattes ambassaden återigen för en skottlossning. Natten därpå genomfördes en granatattack mot Israels ambassad i Köpenhamn, för vilken två svenska medborgare senare dömdes för terrorism. En av dem åtalades samtidigt i Sverige för skottlossning mot ambassaden i Stockholm.[759] Eftersom denna studie endast omfattar svenska fall som lett till fällande domar redogörs nedan endast för den händelse som lett till fällande dom i Sverige.

En natt stoppades en taxibil av poliser i en kommun i Stockholms län. I bilens baksäte befann sig en tidigare ostraffad 15-årig pojke, beväpnad med en skarpladdad halvautomatisk pistol. Bilen var på väg till Israels ambassad.[760] I samband med gripandet av 15-åringen togs två mobiltelefoner i beslag från pojken och en husrannsakan genomfördes senare i hans rum. Den ena mobiltelefon hade pojken köpt med kontanter två dagar innan han greps.[761]

7.11.2 Motiv och inspiration

Av förundersökningsmaterialet framgår att en polis i samband med gripandet talade med pojken som då bland annat berättade att han inte skulle skjuta någon, utan enbart leverera vapnet. I förhör valde gärningspersonen att inte yttra sig och kommenterade inte heller misstankarna överhuvudtaget.[762] Undersökningen av pojkens mobiltelefoner visade att han hade gjort sökningar efter Israels ambassad och att han hade en bild av den israeliska flaggan sparad på en av telefonerna. Bland andra sökningar pojken gjort dagarna innan gripandet fanns termer som *big long knife* (”stor lång kniv”), ”kan man bli häktad under 18” och ”hur rensar man chatt på Snapchat”.[763]

Redovisningen av innehållet i mobiltelefonerna omfattar också ett antal chattkonversationer som pojken deltagit i. Det handlar om kortfattade konversationer med ett fåtal andra användare, där pojken verkar ge uttryck för en vilja att ta sig an ”ett jobb”. Det framgår av materialet att han timmarna innan gripandet tog emot instruktioner om hur han skulle resa och var han skulle hämta pistolen. Mellan de kortfattade meddelandena förefaller även ett antal samtal ha ägt rum.

[754] Dom, 2024.
[755] Dom, 2024.
[756] Dom, 2024.
[757] Dom, 2025.
[758] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[759] SVT Nyheter, 2024.
[760] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[761] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[762] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[763] Förundersökningsprotokoll, 2024.

Det framgår dock inte av materialet vilka instruktioner gärningspersonen eventuellt kan ha mottagit, exempelvis om vad vapnet skulle användas till. En del av kommunikationen skedde genom applikationen Zangi.[764] Av utredningen framgår att det var en kvinna som bokade både den taxibil gärningspersonen åkte med från sitt hem till den plats där han tycks ha hämtat vapnet och den taxi han senare greps i.

Ytterligare två unga män, 17 år respektive 19 år, sökte kontakt med chaufförен till taxibil en som pojken greps i, under tiden han befann sig i bilen. Anledningen verkar vara att pojken saknade uppkoppling på sin mobil och inte gick att nå. Dessa två kom att misstänkas för medhjälp till grovt vapenbrott, men avskrevs senare från utredningen. Kvinnan som bokade taxiresorna förefaller inte ha hörts inom ramen för förundersökningen.[765]

7.11.3 Kopplingar

Av förundersökningsmaterialet framkommer inga uppgifter om att den 15-årige gärningspersonen själv haft kopplingar till några extremistiska nätverk. Utredningen visar däremot att flera andra personer förefaller ha varit involverade i genomförandet. En kvinna bokade de taxiresor som användes för att hämta vapnet och därefter färdas mot Israels ambassad. Därutöver försökte två äldre män få kontakt med taxichaufförен under färden när pojken inte längre gick att nå på sin telefon. Delar av kommunikationen skedde genom applikationen Zangi. Förundersökningen gör det emellertid inte möjligt att klarlägga vem eller vilka som låg bakom uppdraget eller vilket sammanhang de övriga aktörerna ingick i.

Samtidigt bör händelsen förstås mot bakgrund av de övriga attentat och attentatsförsök som riktades mot Israels ambassad i Stockholm under tidsperioden. I likhet med flera av dessa fall illustrerar händelsen hur minderåriga rekryterats som utförare i attentat mot israeliska mål. Senare rättsprocesser i Sverige och Danmark har också visat att attentaten haft kopplingar till svenska kriminella nätverk och att dessa, enligt Säkerhetspolisens bedömning, använts av den iranska regimen för att genomföra politiskt motiverade våldsdåd mot israeliska och judiska mål i Sverige och övriga Norden. Även om sådana kopplingar inte framgår av den aktuella förundersökningen, utgör fallet en del av detta större händelseförlopp.

7.11.4 Rättsligt utfall

15-åringen åtalades den för grovt vapenbrott[766] och dömdes i enlighet med åklagarens yrkande. Påföljden bestämdes till ungdomsövervakning i 11 månader. Rätten ansåg att det var visat att gärningspersonen visste att han var på väg till Israels ambassad och att vapnet innehades inom ramen för miljö som innebar att det typiskt kunde befaras att det kunde komma till brottslig användning. I domskälen konstaterades emellertid också att det inte fanns någon utredning i målet om vad som faktiskt var planerat att ske vid destinationen, om bilen inte hade stoppats och vapnet påträffats.[767]

7.12 Sammanfattning kapitel 7

I detta kapitel har brott som rör förberedelser till våld beskrivits. Nedan följer en sammanfattning av dessa fall.

Fall 7:1 rör en äldre man som hade stora mängder explosiva varor hemma hos sig och vars agerande präglades av en successiv radikalisering. Under flera år kartlade han politiker, journalister och akademiker som han uppfattade som politiska motståndare. Dessa beskrevs med uttryck som ”Sverigehatare”, ”landsförrädare” och ”mussekramare”. Mannen uppfattade invandrare som ett existentiellt hot och hyste en stark misstro mot etablerade medier. Ett påbörjat manifest innehöll rubriker som *Kalergiplanen, Frankfurtskolan, Folkutbytet, PK-media* och

[764] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[765] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[766] Stämningsansökan, 2024.
[767] Dom, 2024.

Civilisationernas krig, tillsammans med texter som gav uttryck för rasistiska, antimuslimska och antisemitiska föreställningar. I en konversation skrev gärningspersonen att det var dags att organisera sig inför ”apokalypsen”. Ett vittne beskrev att han varit del av ett digitalt ”community” bestående av nationalister.

Fall 7:2 avser en man som hemma hos sig hade vapen, sprängämnesprekursorer och annan utrustning. Han hade tagit del av propaganda ifrån från såväl svenska som internationella högerextrema och accelerationistiska aktörer, däribland NMR, *Atomwaffen Division* och James Masons *Siege*. Han hade också konsumerat manifest från olika våldsverkare och diverse olika manualer för bomb- och vapentillverkning. Gärningspersonens egna texter illustrerade hans utveckling mot ett accelerationistiskt synsätt där våld rättfärdigas som ett legitimt och nödvändigt medel för samhällsförändring. Poliser beskriver han som företrädare för ett ”ruttet system” och som legitima offer för våld. Gärningspersonen hade tidigare varit medlem i en nazistisk organisation men var vid tidpunkten för gripandet inte del av något specifikt nätverk samtidigt som han var starkt inspirerad av transnationella accelerationistiska miljöer. I sina egna texter kritiserade han en nazistisk organisation, troligen den han tidigare varit med i, för att ha blivit alltför passiv och inriktad på laglig politisk verksamhet.

Fall 7:3 rör en man som planerade ett attentat mot en skola. I bostaden påträffades utrustning för att anlägga bränder och orsaka explosioner tillsammans med anteckningsböcker som dokumenterade planeringen. Han hade ett stort intresse för skolattacker, bombtillverkning och högerextrema våldsutövare. Gärningspersonens egna anteckningar visar på konkret planering av attentatet och på rasistiska, misogyna och fascistiska föreställningar. Han argumenterar för ett fascistiskt samhällssystem och uttrycker en vilja att mörda människor utifrån bland annat etnicitet och kön. Det planerade attentatet beskrev han skulle avslutas genom ett “självmord via polis”. Hans anteckningar innehöll också beskrivningar av psykisk ohälsa, missbruk, självhat och en önskan om att bli ihågkommen. Skolmassakern i Columbine var en särskilt viktig inspirationskälla. Under en period hade gärningspersonen umgåtts med personer som han beskriver som skinheads. Han hade träffat en ledande företrädare för NMR och intresserat sig för den organisationens verksamhet. Utöver detta hade han diskuterat bomber och attentatsplaner med personer i sin närhet och konversationer på hans mobiltelefon visar att han uttryckt planer på att spränga en moské och därefter bli skjuten av polis.

Fall 7:4 rör en ung man uttryckt planer på att genomföra ett attentat i en skola. Han hade länge varit intresserad av skol attentat och andra typer av våldsdåd. På hans elektroniska enheter hittades bland annat Anders Behring Breiviks manifest, förundersökningsmaterial från tidigare attentat samt ett stort antal filmklipp med en koppling till tidigare våldsverkare, däribland Brenton Tarrant, Dylann Roof, Philip Manshaus och massakern i Columbine. En del av filmklippen hade han själv producerat. De egna anteckningarna och chattkonversationerna visade att han identifierade sig med individer som tidigare utfört attentat i skolor och att han fantiserade om att mörda tidigare klasskamrater. Han gav uttryck för rasism och hyllade bland andra Anders Behring Breivik, Anton Lundin Pettersson och Peter Mangs, och förefaller ha velat skaffa skjutvapen för att mörda människor med utländsk bakgrund. Pojken deltog under flera år i digitala gemenskaper där det fanns ett gemensamt intresse för skolattacker och andra grova våldsdåd, och där skapandet och spridningen av filmklipp utgjorde en viktig del av interaktionen. Han beskrev hur filmklippen gav honom uppmärksamhet och bekräftelse från andra i gruppen. Gärningspersonen hade haft kontakt med en ung kvinna i Finland som senare greps misstänkt för att planera ett skolattentat och även etablerat kontakt med två svenska gärningspersoner som behandlas i 5:2 och 5:3. Dessa två hade han introducerat för ytterligare en ung person som senare dömdes för förberedelse till mord (fall 7:5). Fallet visar hur digitala gemenskaper kring skolattacker kan fungera som kontaktytor mellan personer som senare själva blir föremål för brottsutredningar.

Fall 7:5 gäller en pojke som dömdes för förberedelse till mord efter att ha planerat ett attentat mot en skola. Han hade utvecklat en högerextrem världsbild. I ett påbörjat manifest beskrev han invandrare som ”undermänniskor” och ”inkräktare”, hänvisade till det så kallade folkutbytet och skrev att han ville utkräva hämnd för vad han kallade mångkulturens offer.

Hemma hade han anteckningar med nazistiska slagord och symboler, och i förhör uppgav han att Adolf Hitler, Oswald Mosley och Anders Behring Breivik inspirerat honom att skriva ett eget manifest. Han planerade ett attentat mot sin skola och i chattkonversationer diskuterade han både tillvägagångssätt och offer. Han var starkt inspirerad av den antisemitiska propagandafilmen *Europa: The Last Battle* och var aktiv på Discord, där han beskrev att han blivit ”typ radikaliserad”. Där etablerade han kontakt med de två gärningspersoner som behandlas i fall 5:2 och fall 5:3, vilka han såg upp till och vars attentat han beskrev som häftiga. Kontakten förmedlades av gärningspersonen i fall 7:4 och fortsatte även efter att de båda dömts och frihetsberövats. Fallet illustrerar hur digitala miljöer kan fungera både som arena för ideologisk påverkan och samtidigt som kontaktyta mellan unga personer med ett gemensamt intresse för våld.

Fall 7:6 avser två män som hade tillverkat flera molotovcocktails i anslutning till en planerad antimuslimsk aktion. Huruvida dessa skulle användas för att angripa på arrangörerna, på poliser eller annan blåljuspersonal är inte helt tydligt. Förundersökningen visar att männen följde utvecklingen kring aktionen via sociala medier och lokala chattgrupper. Hos den äldre gärningspersonen påträffades en flagga som Islamiska staten (IS) använder, som han själv beskrev som en religiös symbol. Enligt uppgifter från Kriminalvården bedömdes den yngre gärningspersonen ha kopplingar till både extremislamistiska nätverk och kriminella nätverksmiljöer.

Fall 7:7 gäller två unga män som svurit trohet till IS. De hade tagit del av och spridit nätverkets propaganda samt planerat attentat både utomlands och i Sverige. De hade rest tillsammans till Tyskland där de försökte genomföra ett mord i IS namn, men lyckades inte. Därefter utvecklades planeringen mot attentat i Europa och slutligen planerades ett dåd under Kulturfestivalen i Stockholm. De båda gärningspersonernas egna uppgifter och det digitala materialet visar på ett intresse för IS som utvecklats under en period. Den ene beskrev hur hans digitala innehåll kom att domineras av IS-propaganda och filmer med avrättningar, självmordsattentat och annat grovt våld. Han diskuterade martyrskap, attentatsplanering och sprängmedel, försökte rekrytera andra och uppgav att han brutit med sin familj eftersom han betraktade dem som avfällingar. Den andre uppgav att svurit trohet till IS och under flera år spridit deras budskap. Gärningspersonerna beskriver att de haft kontakt med personer de uppfattade som företrädare för IS. De producerade och spred propaganda, diskuterade attentatsplanering och möjliga brottsobjekt, samt beskrev en ambition att organisera andra IS-sympatisörer.

Fall 7:8 rör fyra män som svurit trohet till IS och som bland annat diskuterat angrepp mot judiska mål och rekognoserat en synagoga samt givit stöd till personer som planerade bombdåd. En av dem övervägde att ansluta sig till IS i Somalia eller att genomföra ett attentat i Sverige. En annan beskrev sig som en religiös vägledare för de yngre. Han uttryckte antisemitiska föreställningar och hänvisade exempelvis till en *hadith* om att judar i den yttersta tiden skulle avslöjas och dödas, samt hyllade Förintelsen. Fallet visar på omfattande digitala och transnationella kontakter. De tycks ha varit aktiva i Telegramkanaler och privata gruppchattar där propaganda, instruktioner, donationer och vägledning om *hijra* spreds. Fallet visar på kopplingar mellan islamistisk extremism och organiserad brottslighet.

Fall 7:9 avser en man som hade tagit del av omfattande och mycket våldsam propaganda från IS samt instruktionsmaterial om sprängämnen, vapen och attentatsmetoder. Det digitala materialet omfattade propaganda med rekryteringsprägel, filmer med avrättningar och självmordsattentat samt publikationer om bombtillverkning, vapenträning och praktiska förberedelser för *jihad*. Han hade även gjort egna filmer där han talade om att spränga en mormonsk kyrka och mörda mormonska missionärer. I förhör uppgav han att han konverterat till islam och sympatiserade med IS eftersom organisationen stred mot amerikanska styrkor och Bashar al-Assads regim. Han hade varit aktiv på forum med koppling till IS där han beskrev att han erbjudit sig att hjälpa organisationen. Hans sökhistorik visar på ett intresse för resor till Afghanistan och Irak. Kort före gripandet ansökte han om ett nytt pass och uttryckte en önskan att nå paradiset genom att spränga sig själv eller bli skjuten av polis.

Fall 7:10 rör ett attentatsförsök mot ett israeliskt försvars- och säkerhetsföretag. Två termosbomber placerades utanför anläggningen och antändes, men exploderade inte. Två dagar senare gjordes ett nytt försök att föra fram ytterligare en termosbomb till platsen. Attentatet planerades och samordnades genom kontakter med andra. En chatt på Signal med två oidentifierade personer användes för att lämna instruktioner om genomförandet och om hur bomben skulle hanteras när deltagarna misstänkte polisövervakning. Den yngste gärningspersonen umgicks med personer med en koppling till kriminella nätverk och hade material som glorifierade sådana miljöer på sin telefon. En andra gärningsperson uppgav att han mot betalning utfört praktiska uppgifter inför attentatet och att han haft kontakt med en person i Dubai. En tredje beskrev att han levde under hot från personer och var skuldsatt. Händelseförloppet överensstämmer med ett mönster som återkommer i flera fall, där personer med koppling till kriminella nätverk anlitats för att genomföra attentat mot israeliska mål och där främmande makt av Säkerhetspolisen och andra bedöms ligga bakom.

Fall 7:11 gäller en pojke som greps på väg mot Israels ambassad i Stockholm med en skarpladdad halvautomatisk pistol. Händelsen inträffade under en period då flera attentat och försök till attentat mot israeliska mål inträffade i Sverige. Pojken mottog instruktioner om hur han skulle resa och var vapnet skulle hämtas. Kommunikation skedde bland annat genom Zangi och flera personer förefaller ha haft varit involverade i genomförandet. En kvinna bokade de taxiresor som användes och ytterligare personer försökte samordna händelseförloppet när kontakten med pojken bröts. Den digitala kommunikationen och arbetsfördelningen mellan flera aktörer pekar mot ett organiserat genomförande och ingår i den serie av attentat och attentatsförsök mot israeliska mål som tyder på samarbeten mellan den inhemska organiserade brottsligheten och aktörer med en koppling till den iranska regimen.

7.12.1 Sammanfattande diskussion av kapitlets centrala resultat

Sammanfattningsvis omfattar kapitlet bland annat förberedelser för attacker i skolor samt mot judiska och israeliska mål. Det omfattar också exempelvis planer på att utföra dåd på offentliga platser som festivaler. Förberedelserna har kommit olika långt och i vissa fall har gärningspersonerna inspirerats av extremistisk islamism, särskilt IS, medan det i andra fall rör sig om aktörer som inspirerats av högerextremism och accelerationism. De flesta fall rör förberedelser till våld som upptäckts innan planerna verkställts, men det finns också fall där gärningspersonen varit på väg mot ett brottsobjekt men hindrats på vägen, eller så har bomber placerats ut men inte detonerat.

Många av fallen har gemensamt att gärningspersonerna förefaller ha exponerats för stora mängder propaganda och själva aktivt bidragit till att sprida, bearbeta eller producerat sådant material. Det är i stor uträckning i digitala forum sociala relationer etableras först, där planer ofta diskuteras, och ibland ”läcks”. I flera fall beskriver gärningspersonerna att de successivt blivit en del av digitala gemenskaper. I vissa fall beskrivs också hur andra uppmuntrat, väglett eller pressat dem att gå vidare mot konkret våld. Discord, Telegram, Signal, Youtube, TikTok och andra digitala plattformar har i flera fall fungerat som distributionskanaler för våldsamt innehåll men också som de sociala miljöer där relationer etableras och upprätthållits.

Ideologiska föreställningar styr både val av offer och hur rättfärdigandet av våld motiveras, både inför sig själv och andra. Samtidigt är det inte alltid självklart vad som i första hand har föranlett förberedelserna till våld. Ideologi, psykisk ohälsa, upplevelser av ensamhet, självhat, tankar på självmord, ett starkt intresse för tidigare attentat, en önskan att bli ihågkommen och ekonomiska incitament är exempel på faktorer som framträder i kapitlet, som förmodligen ofta samspelar. Det finns också fall där den politiska avsikten huvudsakligen finns hos de personer som rekryterar, instruerar eller samordnar attentatet, snarare än hos den som försökt utföra själva dådet.

Praktiska förberedelser har i flera fall kombinerats med kartläggningar av potentiella offer. Ibland har politiker, journalister, forskare och andra som av gärningspersonerna uppfattas som politiska fiender, kattlags under en längre tid. Dessa har bland annat beskrivits som

"landsförrädare" och ansvariga för ett påstått samhällsförfall. Potentiella val av offer har skett utifrån offrens uppfattade religion, etnicitet, hudfärg eller utifrån den grupp de uppfattas representera, som exempelvis poliser. Avseende förberedelserna för våld i skolmiljöer så utgör tidigare attentat och kända våldsverkare viktiga inspirationskällor, men också de personer som ingår i deras egna digitala gemenskaper. Tidigare grova våldsbrott används som inspiration för hur ett dåd kan planeras, vilka brottsoffer som kan väljas, hur ett manifest kan utformas och för hur våld kan dokumenteras.

Några av gärningspersoner har planerat sina handlingar själva. I andra fall har planeringen skett i nära samspel med personer i omgivningen och med konkret stöd, eller uppmuntran av, kontakter i digitala miljöer. Kapitlet innehåller också exempel på attentatsförberedelser där minderåriga och personer med en koppling till kriminella nätverksmiljöer användes som utförare, samtidigt som instruktioner gavs av andra aktörer genom krypterade kommunikationstjänster. Kapitlet illustrerar sammantaget hur utvecklingen mot politiskt motiverat våld kan utgöras av flera olika överlappande processer. Ideologisk fördjupning, sociala relationer och praktiska förberedelser utvecklas i flera fall parallellt och påverkar varandra ömsesidigt. Allt detta utvecklas i kapitel 9.

I nästa kapitel beskrivs de fall av uppmaningar till våld och hot om våld som ingår i undersökningens empiriska underlag.

8 Uppmaningar till och hot om våld

I detta kapitel undersöks händelser som innefattar helt eller delvis politiskt motiverade uppmaningar till våld och hot om våld. Dessa brott kan beroende på omständigheterna i det enskilda fallet rubriceras som exempelvis olaga hot, uppvigling, hets mot folkgrupp eller offentlig uppmaning till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet. Hets mot folkgrupp är ett brott som inte behöver innefatta uppmaning till våld, men där sådana uppmaningar är vanligt förekommande.

8.1 Fall 8:1 – Våldsuppmaningar mot judar: nazistiska digitala miljöer

> ”Då trodde jag så här liksom att… så här judar var onda och dem kontrollerar typ världen så här…”[768]

8.1.1 Händelsen

År 2020 greps en 15-årig pojke som av Säkerhetspolisen misstänktes för brott mot den numera upphävda lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskilt allvarlig brottslighet samt hets mot folkgrupp.[769] Misstankarna gällde ett antal inlägg i sociala medier. En stor del av dem var fördelade på tre olika grupper i meddelandetjänsten Telegram, varav två hade kopplingar till Nordiska motståndsrörelsen (NMR). Andra meddelanden hade publicerats i olika kommentarsfält på Youtube.

De flesta av hans meddelanden var uttryckliga uppmaningar till våld mot judar och innehöll bland annat uppmaningar till att ”bomba synagogor”, ”gasa judar” och att ”mörda varje *kike*”.[770] Av förundersökningen framgår att Säkerhetspolisen inledningsvis blev informerade om pojkens aktivitet på Telegram av FBI.[771] I samband med gripandet genomfördes en husrannsakan i pojkens hem, och elektronisk utrustning togs i beslag. Gärningspersonen hade emellertid fått behålla sin mobiltelefon i det inledande skedet av gripandet och efter att i närvaro av polis ha ringt några samtal, stoppade pojken ner mobiltelefonen i en ficka.[772] När den sedan togs i beslag hade all data raderats. I förhör uppgav pojken att detta skett av misstag på grund av ”en standardfunktion” på telefonen.[773]

8.1.2 Motiv och inspiration

Mot bakgrund av ovanstående är det digitala material som finns att tillgå för analys inte särskilt omfattande och innehåller framför allt uppgifter som användes för att knyta gärningspersonen till olika användarnamn. I ett av de alias pojken använde sig av ingick förkortningen HH och i ett annat siffrorna 88.[774] Förkortningen HH syftar på uttrycket *Heil Hitler* och siffrorna 88 är i högerextrema sammanhang ett vanligt kodord för HH. Två av de 16 meddelanden som pojken hade skrivit var på svenska och övriga 14 på engelska, vilket tyder på att han vände sig till en internationell krets.

---

[768] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2020).

[769] Offentlig uppmaning till terrorism eller särskilt allvarlig brottslighet samt rekrytering till terrorism regleras sedan den 1 juli 2022 inom ramen för terroristbrottslagen (2022:666).

[770] *Kike* är en nedsättande, engelskspråkig term för jude.

[771] Säkerhetspolisen informerades vidare av Interpol Washington om pojkens aktiviteter i kommentarsfält på Youtube. De hade i sin tur informerats av Google som äger Youtube (Förundersökningsprotokoll, 2020).

[772] Det framgår av frågor som ställdes under förhör under utredningen att Säkerhetspolisen hyste misstankar om att ett av de samtal pojken ringde gick till en administratör för en av grupperna på Telegram som han var aktiv i. Administratören hade samma dag som gripandet skedde givit uttryck i chatten att han hade vetskap om det som inträffat. Enligt pojken hade de inte haft kontakt den aktuella dagen (Förundersökningsprotokoll, 2020).

[773] Förundersökningsprotokoll, 2020.

[774] Förundersökningsprotokoll, 2020.

De meddelanden pojken skrivit innehåller bland annat koder och förkortningar som är vanliga i högerextrema miljöer, som exempelvis 1488 och GTKRWN. Som nämnts står 14 för ”We must secure the existence of our people and a future for the white race” och 88 för *Heil Hitler*. *GTKRWN* är en förkortning för *Gas The Kikes Race War Now*. Detta är en uppmaning om att gasa judar till döds och en önskan om att ett raskrig ska inledas. Meddelandena innehåller också referenser till våldsverkare som Timothy McVeigh och exempelvis dåden i Christchurch.[775] När pojken blev tillfrågad i förhör om det antisemitiska innehållet han spridit, svarade gärningspersonen att:

> ”Judar var onda och dem kontrollerar världen typ så här”.[776]

Han menade dock inte att de uppmaningar till våld som merparten av meddelandena gick ut på var allvarligt menade. Det snarare handlade om, berättade han, att få andra att tro att han var ”tuff”. Han återkom också ofta till att det skulle handla om *fedposting*.[777] På en fråga om vad pojken visste om det som av Säkerhetspolisen beskrivs som ”Siegeideologin”, berättade han att *Siege* var en bok skriven av en nazist och att de som läst den var våldsamma och påminde om terrorister. Han uppgav vidare att han hade blivit uppmanad att läsa boken och att det fanns många anhängare till bokens budskap i de grupper på Telegram han var aktiv i. På en fråga om han visste vem Timothy McVeigh var, som han hänvisat till i ett meddelande, svarade pojken att han var:

> ”Nån snubbe som bombade en byggnad tror jag… i Amerika”.[778]

I ett av meddelandena hade pojken i ett kommentarsfält på Youtube skrivit att nätverket *The MoonKrieg Division* skulle resa till Christchurch för att ta hand om – som i ”att ta livet av” – de som överlevde Brenton Tarrants attentat mot två moskéer år 2019. Han hade också angivit ett datum för när detta skulle ske.[779] *The MoonKrieg Division* är ett mindre transnationellt nätverk som upphörde att existera i den formen under senare delen av år 2020 och som varit mycket aktivt vad gäller att sprida nazistisk och accelerationistisk propaganda i digitala miljöer. När gärningspersonen under förhör ombads berätta om *The MoonKrieg Division* beskrev han att det var en grupp på Telegram som han tyckte ”var rolig” och att han brukade marknadsföra material från gruppen i andra grupper, men att han inte hade någon annan typ av koppling till nätverket.[780] Han menade inte heller att han i inlägget om vad nätverket skulle göra i Christchurch skulle ha fört deras talan. Han sade sig även helt sakna kännedom om när gruppen hade startats och om vilka andra som var involverade.[781]

8.1.3 Kopplingar

I samband med förhör om gärningspersonens kontakter ställde polisen frågor om användarnamnet Anon. De frågade också om vad han kände till om attentatet mot synagogan i Halle år 2019. Anon var det alias som Stephan Balliet använde när han inledde sin direktsändning på Twitch i samband med attentatet mot synagogan. Pojken uppgav att han följt sändningen i realtid efter att en vän på Discord skickat en länk och uppmanat honom att titta. Han hävdade att han inte i förväg känt till att ett attentat skulle genomföras. Under sändningen spelade han in händelseförloppet och beskrev han gjorde det på uppmaning av samma person som skickat länken och som uppmanat honom att titta, och som ville att inspelningen skulle spridas vidare

---

775 Förundersökningsprotokoll, 2020.
776 Förundersökningsprotokoll, 2020.
777 Begreppet *fedposting* består av en sammansättning av ordet *fed* – en förkortning för *federal* som i första hand syftar på *Federal Bureau of Investigation* (FBI), men som kan används synonymt för andra underrättelsetjänster – och ordet *posting* – som syftar på att lägga upp inlägg i digitala forum. Termen grundar sig i en uppfattning om att en metod som FBI och andra underrättelsetjänster använder sig av i digitala miljöer är att under täckmantel sprida material som innehåller uttryckliga uppmaningar till våld, i syfte att senare kunna vidta rättsliga åtgärder eller på annat sätt agera mot de som delar vidare materialet eller ger uttryck för liknande idéer. Att ägna sig åt *fedposting* är med andra ord att i ett ”skämtsamt” syfte sprida material med ett extremt och våldsamt innehåll (Loadenthal & Wilson, 2025).
778 Förundersökningsprotokoll, 2020.
779 Förundersökningsprotokoll, 2020.
780 Den antirasistiska stiftelsen och tidskriften Expo beskriver i en artikel att gärningspersonen, i motsats till vad han berättar i förhör, i själva verket var delaktig i bildandet av och har haft en ledande roll i nätverket (Expo, 2024).
781 Förundersökningsprotokoll, 2020.

till andra. Enligt gärningspersonens egen utsago hade han inte haft någon kontakt med Stephan Balliet.[782]

8.1.4 Rättsligt utfall

Pojken åtalades för 16 fall av hets mot folkgrupp och dömdes av tingsrätten i enlighet med åklagarens yrkanden.[783] Påföljden bestämdes till 50 timmars ungdomstjänst.[784]

8.2 Fall 8:2 – Våldsuppmaningar: folkförrädare och väpnad revolution

> ”Nu kanske gemene svensk frågar sig, hur långt skall vi gå? Mitt svar är, hur långt som krävs. I detta frigörelsekrig existerar inga gränser för hur vi skall gå till väga. Vi skall bruka så mycket våld som krävs för att få dessa krafter ur spel…”[785]

År 2020 upprättades en anmälan gällande hets mot folkgrupp avseende en video med titeln ”Judekarikatyren” som hade tillgängliggjorts på Youtube några dagar tidigare.

8.2.1 Händelsen

I filmen uttryckte sig en ung svensktalande man nedsättande om judar. I samband med att den kanal som filmen hade laddats upp genom undersöktes av polisen, hittades ett dokument med titeln ”*Svenskarnas uppror*” som hade publicerats tidigare samma år. Mannen i filmen var en 18-åring som i inspelningen i fråga och i övriga videor på kanalen, framträtt utan att dölja sin identitet. Han hade tillhandahållit ett telefonnummer så att tittare kunde donera pengar genom Swish.[786] Ingen husrannsakan tycks ha genomförts hos honom och ingen elektronisk utrustning ha beslagtagits.[787]

8.2.2 Motiv och inspiration

Det politiska manifestet ”*Svenskarnas uppror*”, som 18-åringen själv skrivit, utgör den huvudsakliga källan till hans ideologiska utgångspunkter. Manifestet omfattar drygt 100 sidor och är disponerat i ett antal kapitel med rubriker, samt förord och slutord, som: *”Den svenska degenereringen”, ”Det svenska folket”, ”Det svenska folkets fiender” som inkluderar underrubrikerna ”De islamiska horderna”, ”Det politiska etablissemanget”, ”Det socialdemokratiska partiet”* och *”Media”*. Det finns också rubriker som ”*Globalismen och dess undersåtar”, ”De falska hoppen”,* som inkluderar underrubrikerna *”Sverigedemokraterna”, ”Borgerligheten”, ”Kristendomen”, ”Libertarianismen och dess falska dissidenter”* samt *”Övriga falska dissidenter och Klassanalysfällan”*. Även rubriken *”Revolutionen och Framtiden”* ingår i dokumentet.[788]

8.2.2.1 Om samhällsförfall, folkförrädare och en väpnad revolution

I manifestet beskrivs Sverige och det svenska samhället som degenererat. Rötterna till landets förfall spåras till 1970-talet och till en politik som drivits igenom av Olof Palme och Socialdemokraterna: Enligt texten syftade denna politik till att bilda en kulturell och etnisk mångfald inom nationen. Degeneringen påstås ha fortgått oavsett politiskt styre och ha exploderat under Fredrik Reinfeldts tid som statsminister, då Sveriges ”import” av flyktingar

[782] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[783] Dom, 2020.
[784] Stämningsansökan, 2020.
[785] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2022).
[786] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[787] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[788] Förundersökningsprotokoll, 2022.

beskrivs som så massiv att den går att likställa med en form av ”kolonisering”. Som ett resultat har folket, beskrivet som den homogena, germanska befolkning som Sverige enligt gärningspersonen varit berömt för, blivit lidande. Landet, påstår gärningspersonen, har genomgått en gigantisk förvandling till det sämre, till följd av invandring av framför allt muslimer från Mellanöstern och Nordafrika. [789]

Att Sverige skulle vara en demokrati beskrivs som en osanning. De politiska partierna anklagas för att sitta ”i knäet på varandra” och för att ha fört samma invandringspolitik oavsett politiskt parti. Som ett resultat är hela ”det politiska etablissemanget” enligt 18-åringen att betrakta som ”folkförrädare”. Till samma kategori sorteras etablerade medier. Som det yttersta exemplet på ett ”falskt hopp” lyfts Sverigedemokraterna fram. Deras inträde i riksdagen år 2010 framhålls som den första reaktionen från folket på föraningen av ett existentiellt hot och deras framgångar som inledningen på ”en revolt”, men partiet anklagas av 18-åringen för att sedermera ha övergivit sina övertygelser och för att tjäna ”fientliga krafter”. Konservativ nationalism beskrivs som en motsägelse och partiets ovilja att förespråka repatriering som ett bevis på att partiet inte längre går att hoppas på. Som ”sanna opponenter” till det rådande tillståndet anges i stället bland annat Nordiska motståndsrörelsen (NMR). [790]

I manifestet beskrivs vidare att en reell förändring enbart kan ske genom en ”folklig revolution” och att denna måste vara väpnad. En sådan revolution skulle innefatta två ”spektrum” – en intern och en extern revolution. Den interna revolutionen måste ske först och innefattar två komponenter 1) ”en spirituell revolution” och 2) ”en väpnad revolt”. Den spirituella revolutionen beskrivs som en förutsättning för den väpnade revolten och kräver att det svenska folket överger den ödmjukhet som uppvisats mot de ”ockupanter” som befinner sig i landet och den naiva inställningen om att allt är väl. [791] Genom en ” […] nationell pånyttfödelse kan den identitetskris som drabbat folket hävas, läran om den fria individen förkastas och värdet av folket som ett kollektiv anammas”. [792] Klasskampen måste överges och den socialistiska hegemonin brytas. Kampens slagord ska enligt manifestet vara ”emancipation” och ”svensk nationell enighet”. [793] Den väpnade revolutionen kommer enligt gärningspersonen att innebära att svensken slår tillbaka, mot både ”etablissemanget” och ”ockupanterna” som befinner sig i landet. Det handlar om en:

> ” […] våldsam resning där vedergällning mot ockupanterna i landet ska ske tiofalt, folkförrädarna i Riksdagen ska angripas, maktens högkvarter intas och staten slutligen krossas”.

Målet med den väpnade revolten är att upprätta en ”fascistisk stat” och som en allra första reform ska de som varit delaktiga i att förstöra Sverige ställas till svars för sina illdåd – under förutsättning att de inte redan mist livet under den väpnade revolten. [794]

Bland de som enligt gärningspersonen ska ställas inför rätta nämns politiker som Fredrik Reinfeldt, Stefan Löfven, Annie Lööf, Jonas Sjöstedt och Bengt Westerberg. Även debattörer som ”försvarat multikulturalism” samt journalister och andra som ”fördärvat folkkroppen” ska straffas. De som anses ha agerat mest förrädiskt ska dömas till döden. Våld beskrivs som motiverat eftersom den eftersträvade revolutionen skulle vila på en legitim grund:

> ”Nu kanske gemene svensk frågar sig, hur långt skall vi gå? Mitt svar är, hur långt som krävs. I detta frigörelsekrig existerar inga gränser för hur vi skall gå till väga. Vi skall bruka så mycket våld som krävs för att få dessa krafter ur spel. Lagarna appliceras endast för att undertrycka oss och staten är rent av korrupt och folkfientlig. Det är där av ingen poäng med den lagstiftning som finns idag, då den endast tillfredsställt politikernas önskan på vår bekostnad”.[795]

I manifestet beskrivs att den fascistiska stat som 18-åringen vill få till stånd, ska vara totalitär och sekulär, med folkgemenskap, pliktkänsla och moralisk enighet som grund. I den fascistiska

[789] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[790] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[791] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[792] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[793] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[794] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[795] Citat från gärningspersonens manifest (Förundersökningsprotokoll, 2022).

staten kommer individuella intressen inte att kollidera med statens och friktion mellan individ och grupp inte längre existera. Människor kommer att känna en glädje över att bidra till det gemensamma och betrakta ”en enighet” bortom klass, klan och religion som grundläggande för deras fortlevnad. Staten ska vara befriad från ”globalismens tyglar” och utrikespolitiken ska skilja sig drastiskt från dagens. Detta beskrivs som den externa revolutionen.[796] Med det avses bland annat också att bankväsendet och andra ”kritiska sektorer” ska nationaliseras. [797] Utländska företag som enligt författaren ”bidragit till folkets lidande” ska få sina tillgångar strypta och avvisas från landet.[798] Strävan bör enligt gärningspersonen vara att uppnå ”autarki”, det vill säga självförsörjning och utträde ur EU och andra internationella samarbeten prioriteras.[799]

8.2.2.2 Om antifeminism, jämställdhet och antisemitism

I texten framkommer även föreställningar om en påstådd pågående indoktrinering av befolkningen i relation till kön och jämställdhet. Gärningspersonen resonerar på följande sätt:

> ”Om dessa hjärntvättade människor skulle få frågan om vad det beror på skulle de svara att biologin inte har betydelse utan snarare beror det på sociala kontexter. Att miljö har sin del i en människas utveckling förnekar ingen. Men att säga att män och kvinnor är identiska och har som grupp samma intressen i sina liv osv. är fullständigt absurt. Detta är emellertid den uppfattning som bildas via den doktrin som bedriver numera hjärntvätt på barn redan när de börjar på dagis. Härmed skapas en falsk världsåskådning där biologi ses som ett ont medel som används av ondskans hantlangare för att sprida lögner. Det är vid detta skede som grunden för ett mediokert, dekadent samhälle bildas och leder således ett samhälle till fördärv och total misär. Männen lär sig att etablera en mer fjollig mentalitet och det har börjat bli synligt. Varje dag presenterar dessa feminister sina problembeskrivningar och sina lösningar. Problemet är fundamentalt en enda faktor, män som grupp. Inom denna analys finns inget utrymme för kultur, etnicitet, religion etc. utan den stora boven är maskuliniteten. Men vem som helst med lite vett i skallen skulle snabbt förstå att detta ej är sanning. Hur skulle exempelvis dessa människor förklara överrepresentationen av folk från MENA området inom sexualbrott och våldsbrott. Att påstå att kultur och etnicitet ej har en betydelse inom denna analys är endast absurt, och vem som helst som äger förnuft, fri från genusdoktrinens hjärntvätt, skulle inse att det är synnerligen löjligt. Även i den praktiska politiken är de partier som beskriver sig som kvinnovänliga rena lögnare. Ständigt förnekar de de riktiga problemen, såsom skilda kulturer, och därmed skyddar dessa företeelser till sista man. Om en svensk kvinna utsätts för exempelvis en våldtäkt talar de jämt om att skydda brottslingen, baserat på tron att vi måste gulla med dem för att hjälpa dem. Det är för den delen synnerligen märkligt att dessa talar om hur de endast vill hjälpa kvinnorna”. [800]

Gärningspersonen hävdar alltså att en indoktrinering av föreställningar om att ”kvinnor och män är identiska” leder till att ett dekadent samhälle bildas och till ”fördärv” och ”misär”, samt till att män lär sig att ”etablera en mer fjollig mentalitet”. [801] Feminister, beskriver han, pekar ut män som ett hot samtidigt som de förnekar de ”riktiga problemen”, nämligen enligt 18-åringen ”skilda kulturer” och att män ifrån ”MENA-området” är överrepresenterade när det kommer till ”sexual-och våldsbrott”. [802] Detta, förklarar han, beror på ”genusdoktrinens hjärntvätt”.[803]

Under förhör berättade gärningspersonen att han hade skrivit ”*Svenskarnas uppror*” under sommaren år 2020 utan hjälp av andra. Han beskrev att syftet med manifestet var att upplysa om den problematik han uppfattade att Sverige har i relation till vad han benämner som massinvandring och multikulturalism. Han förklarade också att han börjat fundera kring frågorna som berörs redan när han var i 10-års åldern, men att det hade blivit mer på allvar när han var omkring 16 år. Kanalen på Youtube hade han startat under samma period som manifestet laddats upp. Den hade emellertid stängts ned av Youtube under 2021.

På frågor i förhör om inspelningen ”*Judekarikatyren*” berättade gärningspersonen att syftet med inspelningen var att ”avmaskera judarna” och att förklara att antisemitism är en ”reaktion mot

796 Förundersökningsprotokoll, 2022.
797 Förundersökningsprotokoll, 2022.
798 Förundersökningsprotokoll, 2022.
799 Förundersökningsprotokoll, 2022.
800 Citat från gärningspersonens manifest (Förundersökningsprotokoll, 2022).
801 Förundersökningsprotokoll, 2022.
802 Förundersökningsprotokoll, 2022.
803 Förundersökningsprotokoll, 2022.

judars beteende i de samhällen som de kommer till”.[804] Han berättade att han var av uppfattningen att ”judar styr världen” och att han i sina resonemang om ”judisk makt” avsåg en:

> ” […] internationell sammansvärjning av judar som dominerar finansvärlden, medier och underhållningsindustrin med det slutgiltiga målet att utplåna den vita rasen”.[805]

På frågor om han hade funderat på att göra verklighet av något som beskrivs i manifestet svarade han att han ”inte haft några planer på terrorattentat eller något annat”. Några uppföljande frågor om vad den väpnade revolt som beskrivs i manifestet skulle innefatta ställdes inte.[806]

8.2.3 Kopplingar

Gärningspersonen uppgav i förhör att han skrivit ”*Svenskarnas uppror*” på egen hand och att han inte varit engagerad i någon organisation. Han beskrev att syftet med Swish-donationerna var att utveckla den Youtube-kanal där han publicerade sina filmer och sitt manifest. Inga uppgifter om kontakter med specifika extremistiska nätverk framkommer av materialet. Inte heller framkommer några uppgifter om andra aktörer som medverkat i produktionen eller av spridningen av materialet framkommer.

8.2.4 Rättsligt utfall

Den unga mannen åtalades för två fall av hets mot folkgrupp. Den ena åtalspunkten omfattade ett antal uttalanden ur filmen ”*Judekarikatyren*”. Bland annat påståenden om att judar ”alltid betett sig illa var de än kommer” och att de skulle vara ”vårt största utländska hot”. Den andra åtalspunkten omfattade ett utdrag ur ”*Svenskarnas uppror*” där det bland annat påstods att ”negerfolk” inte var likvärdiga med en ”europeisk befolkning”. Gärningspersonen medgav att han gjort uttalandena som åtalet omfattade, men bestred brott. Han dömdes för hets mot folkgrupp vid två tillfällen och påföljden bestämdes till villkorlig dom.[807]

8.3 Fall 8:3 – Våldsuppmaningar mot judar

> ”Judekvinnor lider av sadism! Alla palestinier måste skaffa vapen o döda judarna o deras barn och familje på samma sätt, som judar dödar dem i så många år med hjälp av USA, Europa, Sverige, bahaier, FN, Amnesty o Haagtribunalen!”[808]

8.3.1 Händelsen

År 2022 inkom en anmälan till Polismyndigheten från Judiska ungdomsförbundet i Sverige, gällande flera antisemitiska inlägg som visade sig ha publicerats av en 57-årig man.[809] Förundersökningen kom att omfatta fem inlägg publicerade på plattformen X (då Twitter). Ett av dem är citatet ovan och de fyra andra lyder som följer:[810]

> ”Dessa jävla svin jude, som begår folkmord o ockupation i Palestina”.[811]

> ”Är det inte löjligt att dessa jävla smutsiga judar är andra världskrigets offer”.[812]

---

[804] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[805] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[806] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[807] Dom, 2024.
[808] Dom, 2023.
[809] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[810] Citaten sammanfattades på detta sätt av åklagaren (Dom, 2023).
[811] Dom, 2023.
[812] Dom, 2023.

”Döda judarna, o deras barn o familje med god samvetet”. [813]

”Tillbaka med judar till Auschwitz! Efter 77 år, vill vi att judar ska dö på samma sätt! Döda judarna på samma sätt igen! Tack för att ni visste vilka satan judar är och behöll dem kvar Auschwitz! Judejävlar, massmördare och ockupanter, marschera till Auschwitz, där är ert hem! Döda judarna på samma sätt, som européer dödade dem under andra världskriget. Gör pulver på dessa äckliga satan judar!”. [814]

Enligt förundersökningsprotokollet hade mannen under den tidsperiod som inläggen publicerades omkring 400 följare på X/Twitter. Han hade publicerat fler än 3100 inlägg och kontot hade registrerats några år tidigare. Hur stor spridningen inläggen i fråga hade fått när bevissäkring genomfördes, framgår inte. Gärningspersonen berättade i förhör att han inte fick något annat än vad han betraktade som ”barnslig” respons på sina inlägg.[815]

I de enskilda inläggen är också en bild, olika filmer respektive en länk till Youtube inkluderade. Ett inlägg innehåller en bild som föreställer en ung man, med namn och ålder angivet i text. Den unge mannen på bilden beskrivs som en *Palestinian martyr* och uppges ha mördats av *Israeli occupation forces in Jenin*. Det går inte att med säkerhet fastställa vad de filmer som ingår i andra inlägg innehåller och detta har inte redogjorts för i förundersökningsprotokollet.

8.3.2 Motiv och inspiration

Meddelandena ovan är förkortade versioner av mannens inlägg. Ett av meddelandena om folkmord och ockupation i Palestina innehöll även en länk till en film av någon form av explosion och lyder i sin helhet så här:

”Jag önskar o hoppas att liknande explosion o ännu större ska hända varje sekund i Israel! Dessa jävla svin jude, som begår folkmord o ockupation i Palestina i så många år, med hjälp av amerikaner, europier, svenskar, bahaijer, FN, Amnesty o Haagtribunalen!”[816]

Uttalandet om att det skulle vara löjligt att judar betraktas som andra världskrigets offer såg i sin helhet ut som följer:

”Är det inte löjligt att dessa jävla smutsiga judar är ”andra världskrigets erbjudande” o därför ska de ha rätt att begå folkmord o ockupation??? Jävla judeorganisation FN o Haagtribunalen måste omedelbart stänga!!!!!!!!! Era jävla politiner, jurister, drottningar och kungar!!!!!!!!”[817]

Uttalandet om att döda judar såg i sin helhet ut så här:

”Döda judarna, och deras barn o familje med god samvetet, för att judar har inte rätt att döda er och ockupera ert land!!!!!!!!!”[818]

Samtliga fem inlägg som förundersökningen omfattar anspelade på Israels agerande i relation till Palestina och innehöll samtidigt uttryckliga uppmaningar till våld mot judar. Även de uttalanden som inte innehåller uttryckliga hänvisningar till palestinier, Palestina eller israelisk ockupation, förefaller ha en koppling till mannens uppfattning om Israel och Palestina. Israel och judar sammanblandas konsekvent i inläggen. Gärningspersonen motiverade sina inlägg med att de utgjorde kritik mot Israels agerande gentemot Palestina och den palestinska befolkningen. I förhör utvecklade han samtidigt sina antisemitiska föreställningar om judar och beskrev dem bland annat som ansvariga för ”systematiska övergrepp mot barn”. Han påstod att ”judar kidnappar unga barn” och hänvisade till en påstådd uppgift från FN om att 40 procent av barnen blir sexuellt utnyttjade. Han menade att dessa övergrepp inte uppmärksammades i tillräcklig utsträckning och uppmanade under förhör förhörsledaren att ”sluta med det här” och att fokusera på att ”försvara barnen”.[819] Han beskrev vidare att övergreppen är systematiska, men att varken FN eller Haagtribunalen anser att det begåtts ett folkmord. Han betonade också

[813] Dom, 2023.
[814] Dom, 2023.
[815] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[816] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[817] Förundersökningsprotokoll, 2023. Av förhör framgår att gärningspersonens avsikt var att skriva ”andra världskrigets offer”, men att X hade ändrat det sistnämnda ordet till ”erbjudande”. I den sammanfattning av uttalandet som finns i stämningsansökan har detta korrigerats för att förtydliga uttalandets faktiska innebörd.
[818] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[819] Förundersökningsprotokoll, 2023.

att hans avsikt med inläggen var att hjälpa människor och att bidra till att Israels ockupation av Palestina ska ta slut.

Utöver detta beskrev han bestämmelsen om hets mot folkgrupp som ”diskriminerande” och ”som ett skydd för judar” som borde upphävas för att ”folk ska kunna prata”.[820] I ett skriftligt yttrande som inkluderats i förundersökningsprotokollet utvecklar han sitt resonemang om bestämmelsen. Där argumenterar han för att bestämmelsen om hets mot folkgrupp används för att skydda judar och för att skrämma personer som kritiserar judar och Israel. Han uppger att han träffat många som inte vågar uttrycka sådan kritik av rädsla för att ”stämplas som antisemiter” och frågar i vilken utsträckning lagen använts för att skydda andra grupper.

8.3.3 Kopplingar

Förundersökningen innehåller inga uppgifter om specifika nätverkskopplingar. Någon husrannsakan genomfördes inte och ingen elektronisk utrustning beslagtogs.

8.3.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för fem fall av hets mot folkgrupp och dömdes i enlighet med åklagarens yrkande. Rätten ansåg att samtliga uttalanden som åtalet avsåg, innefattade hot eller uttryck för missaktning mot judar. Domstolen konstaterade vidare att även om vissa av uttalandena gjorts i publiceringar där mannen också givit uttryck för kritik gällande skeenden i Palestina, överskred yttrandena i fråga klart gränsen för vad som kan tolereras. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och dagsböter.[821]

8.4 Fall 8:4 – Antimuslimsk aktion: koranbränning och referens till Christchurchattentatet

> ”Det är ju remove kebab-låten, samma som användes när han på Nya Zeeland gjorde moskéskjutningen förra året…”[822]

8.4.1 Händelsen

En morgon år 2020 påträffades en bränd Koran framför entrén till en moské i sydöstra Sverige. Koranen hittades av medlemmar i den lokala församlingen som var på plats för att förbereda inför fredagsbönen. Samma morgon laddades en film upp på Youtube respektive X (då Twitter) där det gick att se hur en Koran brändes på en grill på gården i anslutning till ortens domkyrka. När Koranen hade tagit fyr lades ett antal skivor bacon över den. Under grillen fanns pappersark med budskapen ”*Muhammed var pedofil*”, ”*Nej till Islam*” och ”*#BBQuran*” placerade. I en senare del av filmen hade en version av låten *Od Bihaća do Petrovca sela* lagts in som bakgrundsmusik. I slutet av filmen syntes en stillbild av den brända koranen placerad utanför moskén, den plats där den sedermera påträffades av församlingsmedlemmar.

Polisen beslutade med anledning av filmen att inleda en förundersökning om hets mot folkgrupp alternativt förargelseväckande beteende. En tid senare genomfördes en husrannsakan hos en 24-årig man som visade sig ligga bakom händelsen.[823]

8.4.2 Motiv och inspiration

I förhör valde 24-åringen till övervägande del att inte svara på de frågor som ställdes. På en fråga om hur han skulle beskriva sin politiska hållning uppgav han dock ”höger” och angav att

[820] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[821] Dom, 2023.
[822] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[823] Förundersökningsprotokoll, 2022.

han tidigare hade varit ordförande för den fria, moderata studentföreningen i hans hemort.[824] Han beskrev vidare att han betraktade sig själv som libertarian och att det för honom innebar en liten stat med en stor mängd individuell frihet.[825]

I utdrag ur en hemsida som gärningspersonen skapat år 2017 angavs bland annat begrepp som ”höger”, ”tradition” och ”Naturlig Ordning” under rubriken ”Om mig”. På hemsidan publicerade han inlägg som, enligt polisens utredare, fokuserade på diverse samhällsfrågor och där utdrag från två inlägg publicerade år 2018 inkluderades som exempel. I det ena inlägget beskrivs det som ”smärtsamt uppenbart att de senaste 20 årens invandringspolitik inte har fungerat i Sverige” och att det har resulterat i ”klyftor av hat” mellan invandrare och ”det mottagande folket”. [826] Inlägget avslutas med en frågeställning: ”Hur kan man rättfärdiga långsiktig undergång istället för kortsiktigt obehag?”. I det andra inlägget som inkluderades i förundersökningsprotokollet beskrivs att gärningspersonen i sitt skrivande kommer ägna sig åt något som benämns som ”Nej-sägande” – vilket ställs i motsats till ”utanför-lådan-tänk” och att ”verka inom marginalen för vad som är godkänt” – som i stället innefattar en strävan om att omkullkasta sanningar och ”bryta ny mark”. Som exempel på ett antal ämnen som anses förknippade med eller utgöra ”allmänna sanningar” som enbart har ”ett godkänt svar” anges bland annat ”Frågan om Islam i Europa”, ”Demokrati är ett oetiskt system som förvärrar och degenerar samhället” och ”Mänskliga rättigheter är humbug”.[827]

Under huvudförhandlingen, som hölls mer än tre år efter händelsen, uppgav gärningspersonen att syftet med videon var att kritisera islam som religion, filosofi och idékomplex på ett ”estetiskt slående” sätt. Detta eftersom han betraktade yttrandefriheten som en särskilt viktig del av de mänskliga rättigheterna och ansåg att islam som idé riskerade att inskränka denna på ett påtagligt vis. Han förklarade vidare att han valde att vara anonym på grund av risken för repressalier från islamistiska organisationer. Han beskrev låten som användes i videon som ett ”internetfenomen”, som välkänd i ”högerkretsar” och som ”anti-islamistisk redan innan attentatet i Christchurch”. [828]

Bland det digitala material som påträffades på gärningspersonens olika enheter fanns bland annat ett antal *memes* som förknippas med alternativhögern där rasistiska budskap förmedlas i en förment humoristisk skepnad.[829] Bland dessa fanns den antisemitiska *memen* ”*happy merchant*” som är en karikatyr av en stereotyp judisk man som gnider handflatorna mot varandra. [830]

Gärningspersonen hävdade inledningsvis att han inte kunde komma ihåg vad syftet var med att lämna den brända Koranen utanför moskén och att det inte hade något med den specifika församlingen eller moskén att göra. Han menade samtidigt att syftet var att den Koran som hade bränts skulle lämnas utanför just en moské. Valet av datum för aktionen – den 11 september – beskrev han som en ren slump.[831]

8.4.3 Kopplingar

I en tråd om aktionen på forumet Flashback som skapades efter att aktionen uppmärksammats i medier, hade det bara timmar därefter publicerats ett inlägg från en användare som kunde knytas till gärningspersonen. Inlägget var ett svar till en annan användare som kommenterade att det hördes någon ”serbisk folkmusik” i bakgrunden till den video som spreds:

> ”Det är ju remove kebab-låten, samma som användes när han på Nya Zeeland gjorde moskéskjutningen förra året”.[832]

[824] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[825] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[826] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[827] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[828] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[829] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[830] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[831] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[832] Förundersökningsprotokoll, 2022.

Dagarna innan dådet hade gärningspersonen vid ett flertal tillfällen besökt en diskussionstråd i ett forum på hemsidan bubb.la med en ämnesrubrik som handlade om planering och genomförande av en koranbränning den 11 september i den stad aktionen senare kom att genomföras i. I en promemoria skriven av en polisutredare beskrevs forumet i fråga som ett ”låst forum för betalande medlemmar”. Bland andra trådar som gärningspersonen bedömdes ha varit aktiv i, fanns exempelvis en tråd med ämnesrubriken ”Subgrupp för att planera koranbränning”.[833]

8.4.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för hets mot folkgrupp för att ha skapat och publicerat den aktuella filmen.[834] Av gärningsbeskrivningen framgår att åklagarens uppfattning var att filmen hade skapats av mannen tillsammans med ett antal andra, okända personer. Han dömdes av tingsrätten i enlighet med åklagarens yrkande. Påföljden bestämdes till villkorlig dom. Tingsrätten bedömde att innehållet i filmen var riktat mot muslimer och att det var helt uteslutet att det, som gärningspersonen hävdade, skulle ha varit riktat mot religionen islam. Tingsrätten konstaterade vidare att musiken som filmen försetts med var starkt kopplad till attentatet i Christchurch och att den inte kunde uppfattas på annat sätt än som ett hot mot muslimer. Övriga inslag i filmen bedömdes, i sammanhanget och tillsammans, inte kunna uppfattas på annat sätt än som ett uttryck för missaktning. Domen fastställdes av hovrätten.[835]

8.5 Fall 8:5 – Hot mot uppfattad antifascist: nazism och antifeminism

> ”Ger du dig på mig och min familj så kan vi slänga ut moral, heder och samvete. Då finns det inga gränser”.[836]

8.5.1 Händelsen

År 2020 kontaktades en kvinna i Västra Götaland av en 29-årig man genom ett direktmeddelande på Instagram. I konversation som följde påstod mannen att kvinnan var en ”organiserad antifascist” och beskrev henne som en ”klistermärkes-klasskämpe” som jagade nazister på Instagram. Mannen anklagade kvinnan för att ha utsatt honom och hans familj för hot och skadegörelse och lade till att hon därför kunde:

> ” [...] räkna med att det kommer ta hus i helvete för dig och alla dina rödingpolare”.[837]

I samband med detta skickade han ett antal bilder som bland annat föreställde en sten som skulle ha kastats mot en ruta i mannens bostad, en krossad ruta och graffitti på en fasad med ett budskap om att mannen och hans sambo skulle vara ”NMR nazis”. Han framställde därefter ett krav om att, innan ett visst datum, få information från kvinnan om vem som var ansvarig för skadegörelsen och uppgav att han skulle hålla henne ansvarig för skadegörelsen om han inte fick den information han efterfrågade. Mannen betonade att han menade allvar med sitt krav och att det inte fanns ”några gränser” för vad han var villig att göra.

Under konversationen hänvisade han också till kvinnans barn och tidigare sambo med namn. Han avslutade med att skriva att ”fortsätter ni att ge er på oss så kommer det sluta mycket tråkigt för alla inblandade”. Kvinnan förnekade i deras konversation all kännedom om skadegörelsen.[838] Mannen hörde av sig igen till kvinnan i samband med att datumet han hade satt som deadline närmade sig. Kvinnan meddelade då att hon hade polisanmält honom. Som svar

[833] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[834] Stämningsansökan, 2022.
[835] Dom, 2023.
[836] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2021).
[837] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[838] Förundersökningsprotokoll, 2021.

på den uppgiften frågade han henne om det inte var kul att ”springa runt och leka afait längre?”.[839]

Målsäganden beskrev i förhör att hon kände till vem mannen var, eftersom han hade blivit ”uthängd på internet som aktiv NMR medlem”. Hon trodde att mannen möjligen hade hört av sig till henne eftersom hon var ordförande för en feministisk förening i den ort där de båda bodde. Hon redogjorde för deras konversation, att hon ångrade att hon svarade honom och att hon kände sig rädd både för sig själv och sina anhöriga. Det framkommer inga uppgifter i utredningen om att kvinnan skulle ha varit inblandad i skadegörelsen av hans bostad eller ingå i extremistiska miljöer. [840]

8.5.2 Motiv och inspiration

Mannen beskrev i förhör att han och hans familj hade blivit uthängda på en hemsida som drivs av den vänsterextrema organisationen Antifascistisk Aktion (AFA) och att de sedan dess hade blivit utsatta för olika former av trakasserier:

> ”Jag är en utpekad nazistledare, oavsett om det är sant eller inte, så har det gett mig repressalier så att säga”.[841]

Han påstod också bland annat att saker hade beställts i hans namn och att det hade skapats konton på olika forum som i inlägg utgav sig för att vara han och hans sambo. Han uppgav också att vänsterextremister hade kontaktat både hans chef och kollegor till honom. Han beskrev tiden efter uthängningen som stressfylld och att konsekvenserna av den nästintill hade slagit familjens liv i spillror.

Han berättade att han inte kände kvinnan han hotat, men anklagade henne för att vara en ”organiserad vänsterextremist” som hade ”ena foten i den radikalfeministiska miljön och den andra i den vänsterextrema våldsbejakande miljön”. Han uppgav vidare att kvinnans bekantskapskrets bestod av ”fängelsedömda medlemmar av Revolutionära Fronten” och ”vänsterextrema fotbollssupportrar”. Han sade sig också ha sett henne sätta upp klistermärken med ett budskap om att det är legitimt att mörda nazister i närheten av hans hem, samt hävdade att hon hade satt upp en lapp på hans port med en uppmaning till våld.[842]

Genom benämningar som ”klistermärkesklasskämpe” och ”rödingpolare” förefaller gärningspersonen vara inspirerad av en nazistisk och högerextrem retorik om politiska motståndare, i det här fallet en kvinna som var ordförande för en feministisk förening.

8.5.3 Kopplingar

Gärningspersonen uppgav att han pekats ut som ”aktiv nazistledare” av Antifascistisk Aktion (AFA). Målsäganden uppgav också att hon kände till gärningspersonen genom att han hade hängts ut som aktiv medlem i NMR.

8.5.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för ett fall av olaga hot. Han dömdes i enlighet med åklagarens yrkande. Påföljden bestämdes till dagsböter. Domen överklagades av gärningspersonen, men hovrätten meddelade inte prövningstillstånd.[843]

[839] Med *afait* avses en person som är engagerad i Antifascistisk Aktion (AFA).
[840] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[841] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2021).
[842] Förundersökningsprotokoll, 2021.
[843] Dom, 2021.

8.6 Fall 8:6 – Hot mot journalist med koppling till Djurfront

”Han har skrivit artiklar där han smutskastar oss”.[844]

8.6.1 Händelsen

År 2020 publicerade en 56-årig kvinna ett inlägg på Facebook där hon uppgav att en namngiven persons könsorgan borde ”skäras av” och ”matas till han kvävs”. Den person som namngavs var en journalist verksam vid en av Sveriges största dagstidningar och kommentaren upptäcktes av journalisten själv. Gärningspersonen var medlem i en organisation vid namnet Djurfront. [845]

Av förundersökningsprotokollet framgår att kommentaren publicerades i en tråd på en annan persons profil på Facebook. I trådens huvudinlägg tackade innehavaren av profilen en dagstidning ”för all gratis-reklam som vi aldrig någonsin hade haft råd med själva”. I inlägget hade dagstidningens profil på Facebook ”taggats”. Vidare framgår att inlägget syftade på en artikel som tidningen hade publicerat om organisationen Djurfront och som hade skrivits av den journalist som namngavs i kommentaren. Innehavaren av den profil som hade publicerat huvudinlägget var en framträdande figur i organisationen.[846]

Målsäganden uppgav i förhör att han hade skyddad identitet på grund av den hotbild som fanns mot honom. Han berättade vidare att någon hade dumpat kol utanför hans föräldrars bostad efter att det första reportaget han skrivit om Djurfront hade publicerats, och att han misstänkte att det var organisationen som låg bakom tilltaget.[847]

8.6.2 Motiv och inspiration

Det framkommer av förundersökningsmaterialet att Djurfront är en radikal djurrättsorganisation som förespråkar så kallad ”direkt aktion” och vars företrädare vid flera tillfällen blivit dömda för brott med anknytning till organisationens verksamhet. Det handlar bland annat om våldsbrott och hot mot ägare till minkfarmar. Gärningspersonen beskrev sig som aktiv i flera djurrättsgrupper. Hon uppgav att hon hade publicerat hotet därför att hon var ”arg” på journalisten och att han hade ”skrivit väldigt mycket om oss”. Mot denna bakgrund framstår hotet som en reaktion på journalistisk granskning av de miljöer där gärningspersonen var engagerad.[848]

8.6.3 Kopplingar

Gärningspersonen var medlem i Djurfront och förekommer i förundersökningen på fotografier från organisationens verksamhet, där hon poserar med ett plakat mot pälsindustrin och Djurfronts logotyp. Hon uppgav också att hon var aktiv i flera djurrättsgrupper. Hotet publicerades i en kommentarskedja under ett inlägg på Facebook från en framträdande företrädare för Djurfront, där en artikel om organisationen diskuterades.

8.6.4 Rättsligt utfall

Kvinnan åtalades för olaga hot,[849] men frikändes i tingsrätten. Tingsrätten ansåg att åklagaren inte hade styrkt att kvinnan hade uppsåt till att hennes kommentar faktiskt skulle nå målsäganden.[850] Efter överklagande dömdes hon i hovrätten i enlighet med åklagarens yrkande. Hovrätten tog i sin bedömning fasta på att gärningspersonen var en van användare av

[844] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2020).
[845] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[846] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[847] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[848] Förundersökningsprotokoll, 2020.
[849] Stämningsansökan, 2020.
[850] Dom, 2021.

Facebook, att hon var väl medveten om att kommentaren kunde läsas av andra användare och att hon visste att hon var föremål för granskning av bland annat den namngivna journalisten på grund av sitt engagemang i djurrättsfrågor. Rätten ansåg att hon därmed måste ha insett att det fanns en avsevärd risk att journalisten skulle få del av det hot hon hade publicerat samt att hon hade agerat med så kallat likgiltighetsuppsåt. Påföljden bestämdes till dagsböter och vid straffmätningen tog rätten hänsyn till att hotet hade riktats mot en journalist som en reaktion på dennes arbete.[851]

8.7 Fall 8:7 – Hot mot avhoppare: antisemitism och homofobi

”Snart blir dockaktionen sanning din homosexuella lilla jude”.[852]

8.7.1 Händelsen

År 2021 fick en ung man ovan nämnda citat skickat till sig via Instagram. Han hade tidigare varit medlem i NMR och hade, efter att han lämnat organisationen, talat ut offentligt om tiden som medlem och tagit avstånd från organisationen.

Under den perioden mottog också en annan person ett hot genom Snapchat som bland annat innehöll budskapet ”*Square up kike*” och en brinnande Prideflagga. På svenska betyder det ungefär ”kom igen och slåss din judejävel”. Avsändaren visade sig i båda fall vara en 18-årig man hemmahörande i södra Sverige.[853]

8.7.2 Motiv och inspiration

Av uppgifter i förundersökningsprotokollet framgår att *dockaktionen* som nämns i citatet ovan syftade på ett tidigare hot som framförts till målsäganden. En tid efter att målsäganden hade medverkat i medier och berättade tiden i NMR, hade en grupp som kallade sig för Autonoma Nationalsocialister genomfört en fysisk aktion som det spreds bilder från i sociala medier. Ett antal bilder från aktionen återfinns också i förundersökningsprotokollet. På en stor banderoll går att se en avbildning av en person som hänger i en snara från ett träd tillsammans med texten ”Vi glömmer aldrig en förrädare” i versaler. Bredvid banderollen hänger en docka med målsägandens initialer skrivna på och skruvmejsel intryckt i bröstet.[854]

Av förhör framgår att målsäganden även tidigare hade mottagit ett antal hot och utsatts för våld. Hans uppfattning var att någon som lämnade NMR på ett ur organisationens synvinkel ”korrekt sätt” förmodligen inte skulle få problem, men att han hade hamnat i ”dålig dager” på grund av sin medverkan i medier. Han uppgav att han inte visste vem personen som hade hotat honom var, men att han hade gjort vissa efterforskningar och tagit reda på vem det var. I samband med att målsäganden mottog hotet hade även gärningspersonen skickat ett meddelande direkt till honom med följande lydelse:

> ”Vad ska du göra? Ringa Säpo på mig eller?”[855]

Målsäganden berättade också att hans uppfattning var att gärningspersonen inte trodde att han varken var jude eller homosexuell, men att detta i sammanhanget användes som skällsord.[856]

Gärningspersonen beskrev i förhör att han inte kände målsäganden personligen, men att han var känd för honom som en ”avhoppare” från NMR. På en fråga om vad som åsyftades med begreppet *dockaktionen*, svarade gärningspersonen att det handlade om en aktion som NMR

[851] Dom, 2023.
[852] Citat från gärningspersonen (Stämningsansökan, 2020).
[853] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[854] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[855] Citat från gärningspersonen (Stämningsansökan, 2020).
[856] Förundersökningsprotokoll, 2022.

genomfört där en docka föreställande målsäganden förekom. Han berättade att han själv inte hade deltagit i aktionen, men att han rörde sig i ”samma kretsar” som de personer som låg bakom den. Han beskrev vidare att han ansåg att målsäganden hade ”gjort saker han inte borde göra” och att han betraktade målsäganden som en ”förrädare”.[857] På en fråga om vad han hade för åsikter om judar, svarade gärningspersonen att han hade varit glad om de hade ”hållit sig till Israel” och att de inte borde ”lägga sig i vad folk gör”.[858]

Inom ramen för samma förundersökning utreddes gärningspersonen för ytterligare ett hot riktat mot en annan person på Snapchat. Mottagaren beskrev i förhör att han hade blivit tillagd av en för honom okänd person på Snapchat. Av skärmavbilder i förundersökningsprotokollet framgår att personen som lade till målsägande inledde med att skicka en bild av en brinnande Prideflagga tillsammans med följande meddelande:

> ”Men svara då tönt. Du var ju så tuff o kalla mig nazzejävel innan. Square up kike”.[859]

Av förhör framgår att målsäganden trodde att det kan ha handlat om att han kallat någon ”nassejävel” på TikTok och att personen kan ha hittat hans användarnamn på Snapchat där.[860] Av skärmavbilderna framgår vidare att när målsäganden ifrågasatte varför den okända avsändaren ville ha hans uppmärksamhet, så fick han ett svar med följande innehåll:

> ”För att jag vill våldta din näsa tills det blir äggröra av din hjärna”.[861]

Vidare skickade avsändaren en bild på Che Guevara med ett nedsättande citat om svarta och en bild föreställande ett hakkors sammanlänkat med ett vanligt kors. Avsändaren identifierades av polis som samma person som skickat det hot på Instagram som redogjorts för ovan.

I förhör sade sig gärningspersonen inte minnas händelsen men uppgav att han ofta ”tjafsar och debatterar” med människor på internet, inte minst om invandring. På en fråga om vad gärningspersonen hade för åsikter om homosexuella, svarade han att han betraktade homosexualitet som ”onaturligt” och att han som ”gammeldagskristen” var av åsikten att det är ”synd att homosexuella existerar”.[862]

Gärningspersonens uttalanden präglades av en nazistisk, antisemitisk och homofobisk retorik. I förhör beskrev han den tidigare NMR-medlemmen som en ”förrädare”, uppgav att han kände till den så kallade dockaktionen mot honom och att han rörde sig i samma kretsar som personerna bakom den. Han uttryckte också antisemitiska hållningar genom att säga att judar borde ”hålla sig till Israel” och beskrev homosexualitet som ”onaturligt” och oförenligt med hans egen kristna övertygelse. I förundersökningsprotokollet ingår ett antal skärmavbilder från gärningspersonens konto på Instagram. I sin presentation på kontot hade han texten *In Christ we trust* tillsammans med ett kors. På en av bilderna han publicerat, poserade han i skogen iklädd en dräkt med kamouflagemönster och en dödskallemask. På andra förekom nazistisk symbolik och en genomgång av hans konto på strömningstjänsten Soundcloud visade på ett intresse för vit makt-musik. Av förundersökningen framgår också att konflikten mellan gärningspersonen och den ena målsäganden hade sin bakgrund i tidigare interaktioner på TikTok.[863]

8.7.3 Kopplingar

I förhör tillfrågades gärningspersonen om han var politiskt aktiv. Han svarade nekande, men betonade att han betraktade sig själv som ”nationell”. Han fick inga frågor om sin eventuella koppling till NMR och det framkommer inget i övrigt angående relationen till organisationen eller till något annat specifikt nätverk.[864]

---

[857] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[858] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[859] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[860] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[861] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[862] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[863] Förundersökningsprotokoll, 2022.
[864] Förundersökningsprotokoll, 2022.

8.7.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för två fall av olaga hot och dömdes i enlighet med åklagarens yrkanden. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och dagsböter. Tingsrätten konstaterade i sina domskäl att även om hoten framfördes digitalt kan det ha framstått för mottagarna som att gärningspersonen hade en större organisation bakom sig i form av NMR, oavsett om han var medlem i organisationen eller inte. Tingsrätten ansåg att det lett till att respektive målsägande, även om de befunnit sig i en annan del av Sverige än gärningspersonen, haft fog för rädslan att hoten kan komma att verkställas. Vidare konstaterades att hoten till viss del var ämnade att tysta politiska motståndare.[865]

8.8 Fall 8:8 – Hot mot politiker: *drag queen story hour* och pedofilanklagelser

> ”Han är säkert jättetrevlig men just den politiska blundern som han gjorde, gör att vi kommer ha ögonen på honom. Minsta misstag han gör så kommer vi måla ut det i media/sociala medier”.[866]

8.8.1 Händelsen

År 2023 publicerade en manlig, förtroendevald politiker för partiet Liberalerna bilder och film i sociala medier som del av en opinionsbildande kampanj. Kampanjen syftade till att ta ställning för den fria kulturen i allmänhet och för fenomenet *drag queen story hour* i synnerhet. Detta med anledning av att bibliotek och andra som arrangerade sagostunder för barn med drag queens utsattes för hot och trakasserier. I kampanjmaterialet var politikern själv uppklädd som en drag queen.[867]

Efter att kampanjen hade lanserats mottog politikern, själv aktiv i sociala medier, en stor mängd svar som innehöll personangrepp eller andra former av påhopp. Liknande inlägg publicerades också på andra håll där kampanjen uppmärksammades. Bland inläggen förekom även hot. Tre inlägg anmäldes som olaga hot av säkerhetsavdelningen i den stad där politikern är verksam. Ett av inläggen publicerades i kommentarsfältet till en video om kampanjen. Videon hade publicerats på Youtube av kanalen Riks. Övriga två inlägg publicerades på X (då Twitter) av två olika avsändare.[868]

Inlägget i kommentarsfältet på Youtube såg ut som följer:

> ”Kör in en metall stav där bak på den dj---- sedan en metall klämma på tungan 25 amp och 320 volt”.[869]

Det ena inlägget innehöll en bild föreställande en galge med två snaror hängande tillsammans med texten *Treason* (Förräderi). Till bilden hade användaren som publicerat inlägget skrivit följande:

> ”Du e ju fan störd! Kom hit med dina barn så skall jag berätta sagor för dom! Det vet alla att influerade barn finns från många kulter och dom är livsfarliga. Dom blir vad du lär dom!!! Din tid kommer din jävla landsförrädare!”.[870]

Det andra inlägget på Twitter innehöll en bild föreställande en mansfigur hängande i en snara från en galge tillsammans med texten *The Cure For Pedophilia* (Botemedlet för pedofili). I inlägget hade också politikerns användarprofil på plattformen ”taggats”.

Den användare som publicerade det sistnämnda inlägget hade en användarprofil som inkluderade både hans faktiska namn och en bild. Han identifierades av polis som en 33-årig man

[865] Dom, 2022.
[866] Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).
[867] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[868] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[869] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[870] Förundersökningsprotokoll, 2023.

hemmahörande i Svealand. Användarna bakom övriga två inlägg förefaller inte ha identifierats.[871]

8.8.1.1 Mer om händelsen

I förhör svarade 33-åringen på en fråga om varför han publicerade bilden, att syftet var att påminna politikern om ”vad vi tycker om pedofili i landet och att han legitimerar pedofili”. [872] När han ombads förklara sammanhanget berättade han att det knöt an till kampanjen som försvarade *drag queen story hour* som politikern hade lanserat och som gärningspersonen ansåg legitimerade pedofili. På uppföljande frågor gav mannen uttryck för att drag queens inte behöver vara pedofiler, men att en del kan vara det och att ett deltagande i *drag queen story hour* kunde ge pedofiler ”fri lejd till barn”. Han menade att ingen har problem med drag queens i sig, men att den kontakt med barn som ingår i konceptet *drag queen story hour* kan leda till en ”normalisering av pedofili”.[873]

På en fråga om vad han trodde att politikern tänkte när han såg bilden med snaran, svarade mannen att ”är han inte pedofil så behöver han inte bry sig”. På frågor om risken för att någon skulle kunna inspireras att ta till våld av dylika bilder, och om mannen i så fall hade något ansvar för det, svarade han så här:

> ”Nej, jag tycker faktiskt inte det. Är man politiker i Sverige så har man själv ett politiskt ansvar och det är mina intressen och mina pengar och mitt land. Börjar man hålla på i den här änden som [han] har gjort, då är man ute på djupt vatten. Då kommer folk att reagera. Han har säkerligen fått värre hot än det här”.[874]

Efter att förhörsledaren berättat för gärningspersonen att politikern konstant måste vidta säkerhetsåtgärder i sin vardag på grund av den hotbild som finns, svarade gärningspersonen att det inte borde vara så eftersom ”då kommer ingen våga vara politiker”. Han beskrev samtidigt att han själv inte hade några avsikter att ta till våld, utan att han ville vara en ”nål i ögat” på politikern och utsätta honom för en form av ”politisk press”. [875]

Den utsatta politikern berättade i förhör att hoten påverkade honom både som person och politiker. Han beskrev att han i samtal med flera andra politikerkollegor fått höra att de aldrig skulle ”sticka ut hakan” i frågan om *drag queen story hour* eller andra frågor som kan leda till den här typen av reaktioner. Han betonade samtidigt att det också sporrade honom:

> ”För om alla tystnar, då kommer vi ju få stora problem för hela vår demokrati”.[876]

Politikern beskrev vidare att han hade uppfattat bilden i fråga som skrämmande och att han hade tolkat det som att det fanns någon form av ”extremistisk, kanske högerextremistisk, agenda” bakom budskapet. Han gav vidare uttryck för att han uppfattade inlägget som en uppmaning till fysiskt handlande.

Samtidigt som förundersökningen gällande hotet mot politikern pågick, utreddes mannen för ett hot riktat mot en annan person.[877]

8.8.2 Ytterligare hot

Av det andra förundersökningsprotokoll som ingår i målet framgår att mannen hade publicerat ett antal inlägg på Twitter riktade mot en person som han tidigare blivit stämd av i en civilrättslig process. Han hade blivit ålagd att betala skadestånd för att ha utsatt motparten för förtal. Målsäganden var vid tillfället projektledare för en ideell förening, vars verksamhet i första hand syftade till att anmäla människor för hets mot folkgrupp och andra brott begångna i digitala

871 Förundersökningsprotokoll, 2023.
872 Förundersökningsprotokoll, 2023.
873 Förundersökningsprotokoll, 2023.
874 Citat från gärningsperson (Förundersökningsprotokoll, 2023).
875 Förundersökningsprotokoll, 2023.
876 Citat från målsägande, förundersökningsprotokoll, 2023.
877 Förundersökningsprotokoll, 2023.

miljöer. I en diskussion med flera andra användare om projektledaren på Twitter/X hade mannen den 3 januari 2022 publicerat ett inlägg med följande lydelse:

> ”Skulle vara en ära om jag fick chansen. Sitter gärna några år för o radera ut fanskapet från livet”.[878]

Av skärmavbilder som inkluderats i förundersökningsprotokollet framgår att mannen även tidigare gjort snarlika, hotfulla uttalanden om målsäganden.

I förhör uppgav mannen att han förmodligen var ”väldigt arg” när han publicerade inlägget, men att det var ett ”rent hypotetiskt” resonemang och som han inte hade gjort några ansatser till att agera på. Han uppgav vidare att han hade en ”martyrkänsla” när det begav sig och att han var arg på projektledaren på grund av skadeståndstalan, som han förlorat. Han betonade vidare att han skulle hata projektledaren ”för all framtid” men att han ”inte är värd att jag sitter inne halva livet”. Han påstod också att det var ”många” som ställde sig bakom tankegången om att projektledaren ”borde mördas”. Han beskrev att han i stunden han skrev inlägget också kände så men att känslan hade lagt sig efter en stund.

Projektledaren berättade i förhör att hotet hade anknytning till hans arbete för den ideella föreningen och detta var ett av många hot han mottagit. Han beskrev att han var rädd att gärningspersonen skulle verkställa sitt hot samt för att den typen av uttryck skulle kunna ge upphov till liknande tankegångar hos andra.[879]

8.8.3 Motiv och inspiration

Gärningspersonens motivbild knyts i förundersökningsmaterialet till föreställningen att *drag queen story hour* bidrar till att normalisera eller legitimera pedofili. I förhör utvecklade han resonemanget genom att hävda att även om drag queens inte i sig är pedofiler kan verksamheten ge pedofiler ”fri lejd” till barn. Denna typ av föreställningar har under senare år varit särskilt framträdande inom radikaliserade konspirationsmiljöer, där hbtqi-personer och drag queens påstås utgöra ett hot mot barn.[880] Dessa idéer är också utbredda i högerextrema miljöer och har bidragit till en mobilisering mot bland annat drag *queen story hour* och liknande arrangemang.[881]

8.8.4 Kopplingar

Det finns inga uppgifter i respektive förundersökningsprotokoll om specifika nätverkskopplingar. Av skärmavbilder som ingår i förundersökningen gällande hotet mot projektledaren framgår att mannen var, eller hade varit engagerad i, det liberalkonservativa politiska partiet Medborgerlig samling. Av hans svar i förhör framträder samtidigt en bild av att han såg sig som en del av ett ”vi” i form av en bredare gemenskap som förefaller ha stärkt honom i hans uppfattningar om den påstådda kopplingen mellan *drag queens* och pedofili.[882]

8.8.5 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för ett fall av olaga hot i fråga om inlägget som riktades mot projektledaren. Senare inkom åklagaren med ytterligare en stämningsansökan mot honom gällande ett fall av olaga hot i fråga om inlägget som riktades mot politikern.[883] Mannen dömdes i enlighet med åklagarens yrkanden för två fall av olaga hot. Rätten konstaterade i sina domskäl gällande hotet mot politikern att det fanns ett samband mellan brottet och politikerns förtroendeuppdrag och att det skulle beaktas som en försvårande omständighet vid bedömningen av gärningens straff-

[878] Citat ifrån gärningsperson, förundersökningsprotokoll, 2023.
[879] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[880] Se Pollack Sarnecki, 2023.
[881] Ibid.
[882] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[883] Stämningsansökan, 2023.

värde. Däremot ansåg rätten att det inte var styrkt bortom rimligt tvivel att ett av gärningspersonens motiv med inlägget skulle ha varit att kränka en grupp på grund av sexuell läggning eller könsöverskridande identitet. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och dagsböter.[884]

Både åklagaren och gärningspersonen överklagade delar av tingsrättens dom. Åklagaren yrkade att hovrätten skulle skärpa påföljden till villkorlig dom med fler dagsböter än vad tingsrätten hade bestämt. Gärningspersonen yrkade om att hovrätten skulle frikänna honom avseende åtalspunkten om hot mot politikern och, under alla förhållanden, lindra påföljden. Hovrätten ändrade tingsrättens dom på så sätt att antalet dagsböter som den villkorliga domen förenades med bestämdes till 60 istället för 40. Vidare framgår av domskälen att hovrätten delade tingsrättens bedömning gällande motivet för gärningen.[885]

8.9 Fall 8:9 – Spridning av hot med IS-koppling

> ”Om det som människorna utsätts för i filmen har att göra med religionen, om dem t.ex. spionerat så enligt islam bör straffet vara döden”.[886]

8.9.1 Händelsen

År 2019 genomförde Säkerhetspolisen en husrannsakan hos en 61-årig man i nordvästra Svealand med anledning av en misstanke gällande olaga våldsskildring. Det rörde sig om en länk till en film som 61-åringen hade publicerat i sociala medier som skildrade närgånget och utdraget våld. Symboler för IS återkommer i filmen som avslutas med ett hot om att ”våldet ska eskalera” och att IS har förberett ”något regimen inte kan räkna med”. I samband med husrannsakan hämtades mannen till förhör och elektronisk utrustning i form av mobiltelefoner och datorer beslagtogs.[887]

8.9.2 Motiv och inspiration

Förundersökningsmaterialet visar att gärningspersonen delade en film på Facebook som Säkerhetspolisen bedömde som propaganda för IS. Av en promemoria framgår att filmen var drygt sex minuter lång och bestod av ett stort antal ihopklippta sekvenser. Originalljudet hade i de flesta sekvenser ersatts av körsång och en mansröst som talade på ”arabiska eller liknande språk”. Texten i filmen hade inte översatts före förhöret, varför förhörsledaren under förhöret gick igenom innehållet tillsammans med den närvarande tolken.[888]

Filmen innehöll skildringar av mycket grovt våld. I en sekvens knivhöggs en man upprepade gånger i ryggen medan en annan person fick ett avlångt föremål instucket i munnen. I en annan misshandlades en bakbunden man med slag, ett bildäck kastades över honom och hans hår antändes. I ytterligare en sekvens låg flera bakbundna män uppradade med halsarna över en ränna medan deras halsar skars av med kniv. Våldssekvenserna varvas med stillbilder av döda kroppar.

Enligt utredarnas anteckningar förekommer IS-flaggan som symbol på flera ställen och filmen avslutas med ett hot om att våldet ska eskalera och att IS, som nämns ovan, har förberett ”något regimen inte kan räkna med”. Gärningspersonen beskrev i förhör att filmen visade al-Assadregimens övergrepp mot det syriska folket och att syftet med att dela den var att uppmärksamma dessa brott. Samtidigt rättfärdigade han det våld som IS utövade i filmen. Han menade att om de personer som avrättades hade spionerat eller gjort sig skyldiga till handlingar som enligt islam medför dödsstraff, så var avrättningarna berättigade. Detta uttryckte han på följande sätt:

---

884 Dom, 2024.
885 Dom, 2024.
886 Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2019).
887 Förundersökningsprotokoll, 2019.
888 Förundersökningsprotokoll, 2019.

> "Om det som människorna utsätts för i filmen har att göra med religionen, om dem t.ex. spionerat så enligt islam bör straffet vara döden". [889]

Gärningspersonen uppgav också att det sannolikt var han som delat filmen, även om han inte kunde minnas det, eftersom han brukade dela filmer från sitt Facebookkonto. [890]

Fallet, som utgör ett gränsfall för inkludering, illustrerar hur hot om våld och våldsamma budskap kan spridas vidare genom publicering av extremistiskt propagandamaterial på sociala medier, även om den som delar materialet inte själv uttryckligen har formulerat hoten.

8.9.3 Kopplingar

Förundersökningsmaterialet innehåller inga uppgifter om att gärningspersonen haft direkta kontakter med IS eller andra extremislamistiska nätverk. Det framkommer inte heller några uppgifter om andra specifika nätverkskopplingar eller om deltagande i digitala extremistiska gemenskaper. De dokumenterade digitala aktiviteter som framkommer rör den via Facebook delade den film som Säkerhetspolisen bedömde utgjorde IS-propaganda.

8.9.4 Rättsligt utfall

Mannen åtalades för olaga våldsskildring enligt 16 kapitel 10 c § första stycket andra meningen brottsbalken för att ha publicerat och ha tillgängliggjort filmen.[891] Han dömdes i enlighet med åklagarens yrkande. Tingsrätten konstaterade att filmen innehöll skildringar av extremt våld och tortyrliknande mord på levande människor samt att huruvida offren var syriska soldater eller krigare från IS saknade betydelse. I fråga om gärningspersonens påstående om att syftet med spridningen var att påvisa grymheter utförda av en diktatorisk regim och att spridningen av den därmed hade varit försvarlig, konstaterade rätten att det stod klart att filmen varit del av en grym och brutal terroristorganisations propaganda utan något som helst vettigt eller godtagbart syfte. Därmed kunde inte heller spridningen av filmen anses försvarlig. Påföljden bestämdes till villkorlig dom och dagsböter. Efter överklagande fastställde hovrätten tingsrättens dom.[892]

8.10 Fall 8:10 – Antimuslimska aktioner: koranbränningar och islamofobi

> ”Och eftersom Muhammed var en gris, och även en lögnare och en mördare och en tjuv och en rövare och en våldtäktsman, då är det rätt att man tar grisablod i Koranen. Så vi kommer att göra det. Lite bacon à la Koran, lite grisabacon i Koranen. Och sen kommer vi att elda upp Koranen. För att Koranen är en så jättedum bajsbok*”.*[893]

8.10.1 Händelsen

Under våren 2022 ansökte Rasmus Paludan i 40-års åldern, jurist och ledare för ett högerextremt politiskt parti om tillstånd att få genomföra allmänna sammankomster runt om i Sverige. Aktören, aktionerna och de våldsamma upplopp som inträffat i relation till vissa av dem har beskrivits på flera ställen i rapporten, särskilt i kapitel 6.

Två ansökningar beviljades och genomfördes i en stad i södra Sverige under hösten 2022. Sammankomsterna beskrevs i ansökan som:

---

[889] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2019).
[890] Förundersökningsprotokoll, 2019.
[891] Stämningsansökan, 2019.
[892] Dom, 2022.
[893] Citat från gärningspersonen (Dom, 2024).

> ”Demonstration mot Islam i Sverige med bränning av Koranen och visning av teckningar av profeten Muhammed och för valet av Stram Kurs Sverige till Riksdagen”.[894]

Båda aktionerna filmades och publicerades på det politiska partiets Facebook-sida. På inspelningen syns hur Paludan spottade i Koranen, rev ut sidor och snöt sig i dem samt lade bacon i Koranen och tände eld på den. Han talade både i megafon till människorna som samlats runtomkring honom och rakt in i kameran till en digital publik. [895]

8.10.2 Motiv och inspiration

Den första aktionen som lades ut på det politiska partiet Stram Kurs Facebook-sida, inkluderade bland annat påståenden om att: muslimer inte gillar västerländsk demokrati och yttrandefrihet, att muslimer gillar att använda våld som kommunikationsmedel, att länder påverkas negativt när muslimer kommer dit, att länder tas över av muslimer om de tillåts komma dit, att det blir obekvämt för de som redan bor i ett land om muslimer får komma dit och att Sverige påverkas negativt om muslimer får komma dit.

Utöver det citat som återges ovan om Muhammed och Koranen, säger Paludan exempelvis att:

> ”Det är sant att Muhammed var en horunge. Men det är ju bara därför att hans mamma, som hade en gris i sin släkt, ofta jobbade på en bordell. Ja, man kan inte säga det på annat sätt än att det finns många historiska källor som antyder att Muhammeds mamma var ett luder. Ja, hon jobbade som prostituerad och hon hade kunder som var kristna, judar och ateister, och också så klart kossor”. [896]

Därutöver redogör han bland annat för följande:

> ”Och om man är människor på ett sätt var man gillar till exempel att använda våld som kommunikativmedel, om man gillar att inte få ha yttrandefrihet för att det är bara Guds ord som gäller och så vidare, ja men då kan det vara problem. Och det finns ju inte nåt exempel i världshistorien på att det har blivit bra, när islam kommit till ett land som inte har islam”. [897]

Under den andra aktionen, som också spelades in och publicerades på sociala medier talar 40-åringen om vad han hävdar är konsekvenserna av att det finns araber och afrikaner i Sverige:

> ”Det är ju som *ohörbart* och om man gillar arabisk och afrikansk kultur. Och gillar att araber och afrikaner är så jätteintelligenta, alltid jobbar och aldrig gör brott. Ja, men i så fall har det ju blivit jättebra att det kom hit två miljoner av den typen. För vi vet ju allihop, eller man kan tänka sig till detta kanske, att för fyrtio år sedan innan vi tog hit två miljoner muslimer då var ju Sverige ett land där det var jättemycket brott. Vi hade förnedringsrån där svenska killar blev pissade i munnen och skrattade åt medan någon hotade med kniv, och de fick kvinnor att bli våldtagen i röven och slagna och knivskurna och mördade. Och svenska flickor blir våldtagna. Sånt var det jättemycket för fyrtio år sedan i Sverige, men nu när vi har fått hit två miljoner muslimer. Dessa halva gudar som är så intelligenta att det blir bra alla ställen på jorden där de kommer. Där går det jättebra”.[898]

Under aktionen riktade sig gärningspersonen också mot en enskild man bland åskådarna och sade upprepade gånger ”go back to Africa” och att han ”aldrig skulle bli svensk”.[899]

Det rör sig alltså om grovt nedsättande och rasistiska kommentarer som gärningspersonen under aktionerna riktar mot muslimer, svarta och invandrare mer generellt. I samband med inlägg på sociala medier i samband med aktionerna har han också förmedlat budskap om att svenska myndigheter möjliggjort det som av honom beskrivs som en katastrofal samhällsutveckling genom att tillåta ”massinvandring”. Under aktionerna riktade han sina budskap inte bara till de som var på plats fysiskt, utan även till en publik på sociala medier och följarnas reaktioner bidrog direkt till dynamiken på plats, och tvärtom. [900]

Hans politiska budskap och rasism ingår i en bredare antimuslimsk idéströmning. I dessa miljöer finns exempelvis högerextrema nätverk såsom tyska Pegida och norska SIAN vars företrädare ägnat sig åt liknande aktioner. Gemensamt för den här typen av nätverk är

---

[894] Dom, 2024.
[895] Dom, 2024.
[896] Citat från gärningspersonen (Dom, 2024).
[897] Citat från gärningspersonen (Dom, 2024).
[898] Citat från gärningspersonen (Dom, 2024).
[899] Dom, 2024.
[900] Data inhämtad via observationer i digitala miljöer 2024-2026.

konspiratoriska idéer om det så kallade folkutbytet och föreställningen att islam utgör ett existentiellt hot mot den västerländska civilisationen. Bland de högerextrema aktörer som genomfört koranbränningar i Sverige och i andra länder, är centrala budskap att islam är en totalitär politisk ideologi som är oförenlig med västerländsk demokrati. Det görs i sammanhanget oftast ingen skillnad mellan religionen islam, extremistisk islamism och muslimer. Paludans aktioner har uppmärksammats och fått stöd av andra antimuslimska aktörer i Sverige som på samma sätt ägnat sig åt att skända Koranen och att hetsa mot muslimer, i vissa fall har detta kombinerats med en form av kristen fundamentalism. De aktörer som ägnat sig åt detta har delat varandras innehåll och ofta spridit material från samma svenska och transantionella antimuslimska och högerextrema aktörer och influerare.[901]

8.10.3 Kopplingar

De specifika nätverkskopplingar som framkommer av materialet rör det politiska parti gärningspersonen grundat. Utöver detta har han kopplingar till bredare transnationella antimuslimska och högerextrema miljöer.[902] Han har också haft kopplingar till svenska alternativa medier, som ofta dokumenterat, direktsänt och spridit material från hans aktioner.

Som beskrivs tidigare har aktörens aktioner och de våldsamma upplopp som ibland inträffat i relation till dessa, också använts i propaganda- och påverkanssyfte av statsaktörer med en koppling till såväl den ryska som iranska regimen (se kapitel 3).

8.10.4 Rättsligt utfall

I tingsrättsdomen förs ett ingående resonemang kring rekvisiten för brottet hets mot folkgrupp i förhållande till de uttalanden som Paludan gjort i samband med de två sammankomsterna. Tingsrätten bedömde att hans yttranden utgjorde hets mot folkgrupp vid bägge tillfällen. Avseende den första sammankomsten bedömde tingsrätten att även om gärningspersonen endast talade om islam, så blir påståendena obegripliga om de endast skulle anses vara riktade mot islam som religion, vilken omöjligen kan ”ogilla demokrati eller gilla att använda våld”. Uttalanden blir endast begripliga om de tar sikte på dem som bekänner sig till religionen, det vill säga muslimer. Vidare bedömde tingsrätten att hanteringen av Koranen utgjorde hets mot folkgrupp. Vid den andra sammankomsten uttalade sig gärningspersonen nedsättande om araber, muslimer och afrikaner på ett sätt som tingsrätten bedömde vara dåligt inlindade sarkasmer som gick ut på att uttrycka motsatsen till vad som ordagrant sades. Påföljden blev fängelse i 4 månader för hets mot folkgrupp vid två tillfällen samt till 40 000 kr i skadestånd till en enskild person för förtal i samband med den andra manifestationstillfället.[903] Domen överklagades till hovrätten som ändrade tingsrättens dom i fallet gällande den första sammankomsten. Påföljden ändrades till villkorlig dom och 50 dagsböter om 50 kronor. Däremot ansåg hovrätten att tingsrättens avgörande dom avseende den andra sammankomsten var korrekt.[904]

8.11 Fall 8:11 – Antimuslimska aktioner: direktsändningar och bidrag från följare

> ”Alla muslimer är terrorister”.[905]
>
> ” Jag hade en väl min yttrandefrihet, jag tyckte inte om den här boken och det fanns verserna som jag inte tyckte om. Det är bara det”.[906]

[901] Observationer inhämtade i digitala miljöer 2024-2026
[902] Pollack Sarnecki m.fl., 2023.
[903] Dom, 2024.
[904] Dom, 2025.
[905] Citat från den 37-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[906] Citat från den 49-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).

8.11.1 Händelserna

Under sommaren år 2023 genomförde en 37-åring år respektive en 49-åring fyra aktioner tillsammans, som inkluderade att bränna Koranen på olika platser i Stockholmsområdet. I samband med aktionerna tände de eld på Koranen, rev ur sidor och putsade sina skor med dem samt sparkade och trampade på Koranen. Vid två tillfällen placerade de också bacon i eller runt Koranen. [907]

8.11.2 Motiv och inspiration

37-åringen var ursprungligen från Irak och hade enligt förundersökningsmaterialet tidigare haft kopplingar till en shiitisk väpnad milisgrupp med stöd från Iran. Även den 49-årige gärningspersonen är ursprungligen från Irak men hade kommit till Sverige många år före 37-åringen. Av förundersökningsmaterialet framgår att de lärde känna varandra genom TikTok.[908]

De utförda aktionerna och brännandet av Koranen ägde rum på platser där personer med muslimsk bakgrund förväntades befinna sig. Som exempelvis utanför Stockholms stora moské där en aktion genomfördes under lunchbönen vid den islamska högtiden Eid al-Adha. [909] Under aktionerna gjorde de två männen uttalanden som exempelvis dessa:

> ”Ni svenskar och det svenska samhället som utmärker sig för sin yttrandefrihet och demokrati, jag uppmanar er att granska denna bok. Denna bok utgör en fara mot svenska värderingar, svensk demokrati och svensk lag. Detta terroristiska tankesätt har aldrig och kommer aldrig att bli en del av det svenska samhället --- Idag finns här mycket polis, många flygplan och många säkerhetsvakter. Om det visar något så är det att de som följer denna bok är farliga”.[910]

> ”Vakna innan islamcancern sprider sig. Idag vill jag likna Sverige vid en cancersjuk kropp och cancern måste tas bort innan den sprider sig”.[911]

> ”I denna moské föds uppvigling. Den svenska regeringen måste sätta upp övervakningskameror här. Ni måste sätta upp övervakningskameror i moskéerna och förbjuda barn från att gå in i moskéerna för det förekommer våldtäkter där. Det förekommer våldtäkter i moskéerna. Förbjud barnen att gå in här, annars kommer de att bli tidsinställda bomber i framtiden”.[912]

> ”Muslimerna tvingar barn att bära slöja. Varför gör de så? För att de känner sexuell attraktion till barn?”.[913]

Handlingarna dokumenterades via filminspelningar i mobiltelefon och sändes direkt via sociala medier. Videoklippen, som även publicerades via sociala medier i efterhand, skapade stor uppmärksamhet både nationellt och internationellt. Publiceringen av videomaterialet skedde bland annat genom en av gärningspersonernas TikTok-konto, konton på X och Facebook. På TikTok-kontona fanns även en länk till betaltjänsten Paypal för finansiella bidrag till en av gärningspersonerna. Männen uppgav i förhör att de var ”starkt kritiska” till islam och Koranen. [914]

Det framgår av förundersökningsmaterialet och de uttalanden gärningspersonerna gjort i samband med att skända Koranen, att de är präglade av en föreställningsvärld där islam – och muslimer – betraktas som ett existentiellt hot mot Sverige, Europa och den kristna civilisationen. Deras aktioner byggde vidare på den typ av manifestationer som Rasmus Paludan och en rad andra högerextrema aktörer runt om i Europa tidigare utfört.

Under aktionerna brändes Koranen samtidigt som detta direktsändes till en publik i sociala medier som ett sätt att skapa reaktioner och mobilisera anhängare. Ekonomisk vinning förefaller också ha varit en drivkraft. 37-åringen riktade sig i stor utsträckning till en arabiskspråkig publik genom TikTok och andra sociala medier. Samtidigt spred han innehåll

---

[907] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[908] Förundersökning, 2024.
[909] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[910] Citat från den 37-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2023).
[911] Citat från den 37-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2023).
[912] Citat från den 37-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2023).
[913] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[914] Dom, 2025.

från svenska och europeiska högerextrema aktörer, däribland Alternativ för Sverige.[915] Han beskrev islam som en våldsam och ”terroristisk” ideologi, uppmanade sina följare att sprida hans budskap vidare och kombinerade återkommande antimuslimska budskap med svenska nationella symboler. Under den första aktionen som ingår i materialet uttryckte han också stöd för Sverigedemokraterna. Utifrån förundersökningsmaterialet framstår 49-åringens roll som mindre ideologiskt tydlig. Han deltog tillsammans med 37-åringen i aktionerna och medverkade aktivt i genomförandet av koranbränningarna, men materialet innehåller få uppgifter om hans ideologiska resonemang och bakomliggande drivkrafter.[916]

8.11.3 Kopplingar

Den 49-årige gärningspersonen uppgav att han och 37-åringen lärde känna varandra via TikTok. 37-åringen var mycket aktiv på Tiktok och hade byggt upp en omfattande följarskara. I samband med aktionerna genomförde han direktsändningar och uppmanade sina följare att sprida materialet vidare i sociala medier för att nå en ännu större publik. Under förhör uppgav han att han saknade inkomst och levde på de bidrag han erhöll från de som följer honom via sociala medier och TikTok, där videoklippen från manifestationerna spreds. Han uppmanade sina följare under direktsändningar av händelserna att sprida hans budskap vidare i syfte att nå ut till en bredare publik:

> ”Visa solidaritet genom att sprida min bild i sociala medier. Lägg upp min bild så att våra åsikter om detta terroristiska tankesätt får spridning”.[917]

De aktörer som genomfört koranbränningar i Sverige ingår i överlappande antimuslimska miljöer där aktioner, budskap och material delats mellan aktörerna, framför allt via sociala medier.[918] Av journalistiska granskningar framkommer att han hade etablerat transnationella kontakter, bland annat med aktörer inom europeiska högerextrema miljöer. Exempelvis uttryckte den brittiske högerextremisten Tommy Robinson offentligt stöd för honom i samband med att Migrationsverkets beslutade om att han skulle utvisas. Ett utvisningsbeslut som emellertid inte kunde verkställas på grund av hotbilden mot honom i hans hemland.[919] I januari år 2025 blev han mördad i Sverige mitt under en direktsändning på TikTok.[920]

8.11.4 Rättsligt utfall

Båda gärningspersonerna åtalades för brott och förhördes under huvudförhandlingen. Den 37-årige gärningspersonen avled emellertid efter huvudförhandlingen, vilket medförde att åklagaren lade ned åtalet och att tingsrätten avskrev målet i den delen.[921] Den 49-årige gärningspersonen dömdes av Stockholms tingsrätt till villkorlig dom och dagsböter för sju fall av bidragsbrott och fyra fall av hets mot folkgrupp. Avseende hetsbrotten konstaterade tingsrätten att det som utgör de brottsliga gärningarna är kombinationen av sätten på vilka männen hanterat Koranen, och vad de samtidigt har uttalat.[922]

---

915 Wikén & Alshawish, 2023.
916 Förundersökning, 2024.
917 Förundersökning, 2024.
918 Data inhämtat via observationer i digitala miljöer under perioden 2024-2026.
919 Bednarski, m.fl., 2023.
920 Wikén & Jönsson, 2025.
921 Förundersökningsprotokoll, 2024.
922 Dom, 2025.

8.12 Fall 8:12 – Digital utpressning och uppmaningar till självskada: misantropiska/nihilistiska nätverk

> ”Discord är inte så användbart men det är typ där man hittar folk. Ja, på Discord är folk som gör saker och på Telegram skummare folk som är med i grupperna”.[923]

8.12.1 Händelsen

År 2023 inkom en anmälan till Polismyndigheten från vårdnadshavarna till en 13-årig pojke gällande uppmaning till självmord och utnyttjande av barn för sexuell posering. Anmälan föranleddes av att vårdnadshavarna hade påträffat pojken naken i sitt rum med datorns kamera riktad mot honom och kunnat se delar av en konversation på datorns skärm där en annan användare uppmanade honom att skriva dennes användarnamn på sitt könsorgan och andra delar av kroppen med en överstrykningspenna. Förundersökningen visade att pojken vid andra tillfällen även hade uppmanats av andra att skära sig med kniv och att begå självmord.[924]

Senare samma månad inkom också en anmälan gällande barnpornografibrott från den amerikanska organisationen *National Center for Missing & Exploited* Children (NCMEC), som innehöll dokumentation gällande en svensk användare som delade övergreppsmaterial. Materialet bestod av bilder där många hade försetts med en text som uppmanade andra användare att ansluta sig till ett visst nätverk på Discord.[925]

En 15-årig pojke boende i norra Sverige togs sedermera in på förhör, misstänkt för våldtäkt mot barn alternativt grovt utnyttjande av barn för sexuell posering, barnpornografibrott, grovt olaga tvång och uppmaning till självmord. 15-åringen misstänktes vara en av dem som var involverade i trakasserierna mot 13-åringen. En husrannsakan genomfördes i pojkens bostad och hans dator och telefon togs i beslag. [926]

8.12.2 Motiv och inspiration

I förhör beskrev målsäganden att händelserna hade sin upprinnelse i att han hade letat efter så kallade servers på Discord en dag och gått med i en som han inledningsvis uppfattade som helt ”normal”. Men efter en stund kom han att uppfatta det som en ”kultserver” och när han ombads beskriva vad det innebar uppgav han följande:

> ” Det var massor av personer som gjorde olagliga grejer. De tvingade folk skära sig själva, de delade barnporr”.[927]

Det var i det här sammanhanget som målsäganden kom i kontakt med 15-åringen. Han uppfattade inledningsvis honom som ”snäll” och ”som en vän”:

> ”Han var den snällaste. Han var den enda som var snäll på servern. Han var inte aggressiv, han kändes som en vän”.[928]

De två ungdomarna hade kontakt vid flera tillfällen över ett par dagar på Discord – både genom meddelanden och ljudsamtal. Under samtalens gång hade 15-åringen bett pojken att skicka ett antal personuppgifter, vilket han också hade gjort. I förhör ger pojken uttryck för skam och skuldbelägger sig själv för att han delade med sig av uppgifterna till 15-åringen. Uppgifterna

[923] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[924] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[925] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[926] Förundersökningsprotokoll, 2026.
[927] Citat från målsäganden (Förundersökningsprotokoll, 2024). Namnet på nätverket har maskats i förundersökningsprotokollet.
[928] Citat från målsäganden (Förundersökningsprotokoll, 2024).

användes sedan av 15-åringen som en form av påtryckningsmedel till att förmå pojken att skära sig själv och ställa upp på bilder.[929]

Pojken beskriver i förhör hur vad han inledningsvis uppfattade som en vanlig konversation med 15-åringen, snabbt förändrades till sin karaktär och att han blev ombedd att skära sig framför kameran. Innan dess hade pojken skickat åtminstone en bild till 15-åringen som han var rädd kunde användas för *blackmail* (”utpressning”) och om han inte ställde upp skulle 15-åringen skicka ett meddelande till hans skola:

> ”Då ville han att jag skulle skära mig. Om jag inte gjorde det så skulle han skicka ett mejl till min skola. Jag ville inte att det skulle hända. Jag ville inte förlora mitt liv så jag gjorde det i alla fall. Jag gjorde det inte så bra att skära mig. De sa att jag gjorde det väldigt dåligt”. [930]

Pojken hänvisar i förhör till ”de” – eftersom 15-åringen hade bjudit in ytterligare en person till att delta i samtalet:

> ”Jag vet inte vad den andre hette. Detta samtal var på Discord. Han ringde upp och sedan bjöd han in sin vän som inte är svensk och jag vet inte vad han hette”.[931]

Under samtalets gång hade 15-åringen och den tredje personen också givit uttryck för att pojkens liv var förstört, att det var bättre för honom att sticka kniven i halsen och att självmord var den enkla vägen ut. Det framgår vidare av förundersökningsprotokollet att ett e-post-meddelande som innehöll olika påståenden om pojken hade skickats till rektorn på hans skola en tid efter samtalet. I meddelandet fanns även en länk till Youtube, som innehöll en inspelning av samtalet. Publiceringen kunde spåras till 15-åringen.[932]

Dagen efter händelsen hade ytterligare en okänd, engelsktalande person hört av sig till pojken på Discord. En del av de meddelanden de skickade mellan varandra ingår i förundersökningsprotokollet. Av konversationen framgår att den okända personen uppmanade pojken att ta av sig sina kläder och att skriva hans användarnamn över hela kroppen. Den okända personen uppgav sig kunna erbjuda pojken ”skydd” från de som har hans personuppgifter och pressar på trots att pojken ger uttryck för en ovilja. Rasistiska uttryck som *you fucking niglet* (”din jävla niglet”) och *come on niggerboy* (”kom igen niggerpojke”) förekom också under konversationen. Det var i samband med detta samtal som pojkens vårdnadshavare kom in på hans rum och situationen fick ett avslut.[933]

I förhör gav 15-åringen uttryck för en viss ambivalens inför misstankarna. Han medgav vissa omständigheter och förnekade andra. Han uttryckte sig huvudsakligen också kortfattat och svävande, men bekräftade pojkens uppgifter om att de hade fått kontakt genom Discord. På en fråga om varför han hade uppmanat pojken att skära sig var svaret tydligt: ”Kul”. Han beskriver vidare att han upplevde det som ”komiskt” när pojken hade börjat gråta:

> ”Han satt och skrev i chatten och sa ”aa, ni kommer inte göra någonting”. Och sen så sitter han där och gråter”.[934]

15-åringen bekräftade att han hade förmått pojken att lämna ut personuppgifter och på en fråga om vad syftet var med information konstaterade han att de ”så klart” utnyttjade den.[935] Han följde upp sitt svar med en retorisk fråga som förefaller ge en inblick i hur han resonerade: ”Vad annars?”. E-postmeddelandet till pojkens skola förklarade han med att han hade haft det ”tråkigt”.[936]

8.12.3 Kopplingar

I förhör fick 15-åringen frågor om vad 764 var och beskrev det som en ”editinggrupp”:

---

[929] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[930] Citat från målsäganden (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[931] Citat från målsäganden (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[932] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[933] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[934] Citat från gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[935] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[936] Förundersökningsprotokoll, 2024.

> ”Det är en grupp av människor som gör edits. Videoklipp. Olika saker. Vad som helst”.[937]

Han medgav att han hade varit med i gruppen, men påstod sig inte minnas hur han kom i kontakt med den första gången. Han uppgav emellertid att det var genom Discord och att det kunde ha varit mer än ett år tillbaka i tiden. På en fråga om varför hans användarnamn innehöll siffrorna 764 uppgav han att det var för att göra ”reklam” för gruppen.[938] Han tonade samtidigt ner sin egen roll i sammanhanget. Någon särskild förklaring till varför han var med i gruppen kunde eller ville 15-åringen inte ange. Han uppgav bland annat att det ”var bara en grupp som man var med” och att det handlade om en sammanslutning av ”roliga personer”.[939]

15-åringen beskrev i förhör 764 som en grupp av ”speciellt utvalda” personer som ingick i en vidare ”cirkel”. Han uppgav att det ingick ”minst 20 personer” i deras kanal på Telegram, men att det i den vidare cirkeln fanns tiotusentals människor som kände till 764. På en fråga om hur gruppen attraherade nya deltagare svarade 15-åringen: ”Rekryterar”. I ett uppföljande resonemang om hur rekryteringen gick till, gav 15-åringen svar som är bitvis svåra att tyda men som förefaller indikera att potentiella ”offer” söks upp på Discord och att en del av verksamheten bedrivs genom Telegram:

> ”Man ser någon som gjort någonting. Sedan frågar man dom. Eller? Det brukar vara att nån frågar ägaren om de kan släppa in eller inte. […] Om jag skulle vara liksom alltså om jag skulle kunna vara liksom där jag var innan. Så då har man Telegram uppe, för det är liksom, det är mycket mer grupper där. Alltså chattar. Sen har vi. Discord är inte så användbart men det är typ där man hittar folk. Ja, på Discord är folk som gör saker och på Telegram skummare folk som är med i grupperna”.[940]

Gärningspersonen beskrev vidare att förmågan att förse gruppen med bilder av olika slag kunde höja ens status och att fler bilder innebar ”större status”.[941] På frågor om vad bilderna behövde innehålla uttryckte han sig vagt, men konstaterade slutligen: ”Man ska ha det mest chockerande”. Han förklarade vidare att kärnan i gemenskapen var att dela material mellan varandra – det var ”gruppens mål”. Han konstaterar vidare att det är ”ganska många som vill vara i grupperna och sånt där”. Förutom 764 nämner han grupperna ”Simland”, ”Harm nation” och ”H 3 LL”.[942]

I de inledande förhören nämnde 15-åringen inget om att han själv skulle ha varit utsatt för tvång till att delta. Men efter att han påkallat ett kompletterande förhör påstod han sig ha utsatts både för hot och andra former av påtryckningar. I det kompletterande förhöret uppgav han att han hade varit involverad i gruppen i ungefär sex månader och att han hade en status som medlem. Konfronterad med en uppgift om att han hade behörighet som administratör på servern medgav han att det berodde på att han hade en ”hög roll”.[943]

15-åringen beskrev att det i sammanhanget var vanligt med ”hot genom att man har delat information som man har tagit fram på olika sätt med hjälp av internet” och att han hade fått veta av andra deltagare att de hade hans adress. Han hade därefter blivit hotad med att bli utsatt för *swatting* (”svärmning”) – vilket innebär att flera personer slår larm till polis om att det pågår en nödsituation på en viss adress, i syfte att den drabbade ska bli föremål för ett ingripande från polis. Han påstod vidare att han exempelvis kunde förses med en ”måltavla” och bli hotad att utsätta den utvalda personen för något. Men också att alla de brott han misstänktes för – däribland att inneha och dela vidare barnpornografi – var ett resultat av påtryckningarna.[944]

Bland det underlag som ingår i den IT-forensiska undersökningen finns samtidigt textmeddelanden där gärningspersonen ger uttryck för ett intresse för övergreppsmaterial. I förundersökningsprotokollet ingår också ett antal skärmavbilder av diskussionstrådar på plattformen

[937] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[938] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[939] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[940] Citat från den 15-årige gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2024).
[941] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[942] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[943] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[944] Förundersökningsprotokoll, 2024.

Reddit där 764 och angränsande nätverk diskuteras. I ett antal inlägg pekas 15-åringen, genom sitt användarnamn, ut som en av de mer drivande och ”värsta” användarna i sammanhanget.[945]

8.12.4 Rättsligt utfall

15-åringen åtalades för grovt utnyttjande av barn för sexuell posering, barnpornografibrott, grovt olaga tvång, uppmaning till självmord och grovt barnpornografibrott.[946] Han dömdes i enlighet med åklagarens yrkanden. Påföljden bestämdes till ungdomsövervakning i sju månader.[947]

Gärningspersonen som tidpunkten för den händelse som beskrivs här var 15 år, dömdes år 2026, som 18-åring, för ett stort antal andra brott med en koppling till nihilistiska/misantropiska nätverk (se också fall 5:11 och 5:12).[948]

8.13 Fall 8:13 – Hot mot chefredaktörer

> ”Om man skriver saker i en tidning så kan man i efterhand ställas till svars. Jag ville tydliggöra att det kan hända även om man tillhör ett vänsterliberalt mediehus.”[949]

8.13.1 Händelsen

År 2023 skrev en vid tillfället 54-årig man ett inlägg på X som löd:

> ”Kom ihåg att man hängde en journalist i Nürnberg för vad han skrev i sin tidning. När vi säger att alla som varit inblandade i Israelkramandet och attackerna mot Gaza borde hängas i enlighet med Nürnbergprinciperna, då pratar vi om er också @_ [namn] och @_ [namn]”.[950]

De som anklagades och hotades med hängning var journalister och chefredaktörer på två olika tidningar, Flamman respektive Dagens ETC, som båda har en vänsterprofil. Hotet riktades direkt mot chefredaktörerna genom att deras användarkonton taggades i publiceringen.

8.13.2 Motiv och inspiration

Gärningspersonens inlägg förefaller ha varit en reaktion på att de båda chefredaktörerna publicerat texter med anledning av Hamas terrorattacker i Israel den 7 oktober år 2023. Dessa innehöll bland annat resonemang om att Hamas våld mot civila israeler borde fördömas.

I ett e-postmeddelande som gärningspersonen skickade som tillägg till sin utsaga i förhör utvecklade han sitt resonemang:

> “Redan nu pågår processer mot Israel vid både ICC och ICJ angående grova folkrättsbrott. Att försvara och relativisera folkmord samt medvetet eller oreflekterat sprida propaganda via, med svenska mått mätt, någorlunda stora plattformar anser jag är något som självfallet både kan, och bör, påpekas och ifrågasättas.” [951]

Av förundersökningsmaterialet framgår att mannen ansåg att chefredaktörerna borde hållas ansvariga för att respektive tidning publicerat texter som han uppfattade försvarade eller relativiserade folkmord samt utgjorde propaganda. I förhör uppgav han också att syftet med inlägget varit att tydliggöra att personer som skriver i medier kan komma att ställas till svars för vad de publicerar, även om de arbetar vid ett ”vänsterliberalt mediehus” (se citatet i avsnittets inledning). [952]

---

[945] Förundersökningsprotokoll, 2024.
[946] Stämningsansökan, 2024.
[947] Dom, 2024.
[948] Dom, 2026.
[949] Gärningspersonen under huvudförhandling (citerad av Nadja Al-Malaki i Parabol 2024).
[950] Förundersökningsprotokoll, 2023.
[951] Citat ifrån gärningspersonen (Förundersökningsprotokoll, 2023).
[952] Förundersökningsprotokoll, 2023.

Den historiska jämförelsen i inlägget om Nürnberg, tycks syfta på den antisemitiska tidningen *Der Stürmers* chefredaktör Julius Streicher, som efter andra världskriget ställdes inför rätta vid Nürnbergrättegångarna och dömdes för brott mot mänskligheten för sin roll i den nazistiska propagandan. [953] Genom jämförelsen antydde gärningspersonen att chefredaktörernas publicistiska verksamhet borde betraktas på motsvarande sätt, eftersom han ansåg att deras rapportering och vad han beskrev som ett "israelkramande" bidrog till Israels agerande i Gaza.

8.13.3 Kopplingar

Av förhör med målsägande och med ett vittne framgår att gärningspersonen tidigare hade arbetat på tidningen Arbetaren. Av förundersökningsmaterialet framgår inga andra kopplingar till specifika nätverk. Enligt en journalistisk text av den kommunistiska tidningen Proletären har gärningspersonen, enligt egen utsago, efter domen fått stöd av pro-palestinska grupper.[954]

8.13.4 Rättsligt utfall

54-åringen dömdes för olaga hot vid två tillfällen, till villkorlig dom och dagsböter. Tingsrätten bedömde att brottet i normala fall skulle föranleda endast dagsbotsstraff, men att det aktuella hotet riktat sig mot två journalister med tydlig hänvisning till vad de skrivit i sina yrkesroller, varför straffvärdet motsvarar en månads fängelse.[955]

8.14 Sammanfattning kapitel 8

I detta kapitel har händelser som omfattar uppmaningar till våld och hot om våld redogjorts för. Nedan följer en sammanfattning av några av de mest centrala dragen i relation till respektive fall.

Fall 8:1 rör en pojke som publicerade upprepade uppmaningar till våld mot judar i Telegram-grupper och kommentarsfält på Youtube. Merparten av inläggen var skrivna på engelska. Materialet präglas av referenser till transnationella högerextrema subkulturer, bland annat genom användning av nazistiska kodord och slagord, hänvisningar till Timothy McVeigh, attentatet i Christchurch och det accelerationistiska nätverket *The MoonKrieg Division*. Gärningspersonen beskrev i förhör att han hade delat antisemitiska föreställningar om att judar kontrollerade världen samtidigt som han beskrev flera av inläggen som så kallad *fedposting*. Syftet med spridningen menade han var att framstå som tuff inför andra användare. Han berättade att han blivit uppmanad att läsa James Masons *Siege* och att många i de Telegramgrupper där han var aktiv, sympatiserade med bokens budskap. Han följde attentatet mot synagogan i Halle i realtid efter att ha fått en länk via Discord och spelade in direktsändningen för vidare spridning på uppmaning av en användare. Telegram, Discord och Youtube fungerade som centrala kommunikations- och spridningskanaler för de transnationella högerextrema miljöer han varit en del av.

Fall 8:2 avser ung man som publicerade en antisemitisk film och det drygt hundra sidor långa manifestet "*Svenskarnas uppror*" på Youtube. Han redogör i sina egna texter för en relativt sammanhållen fascistisk föreställningsvärld där revolutionärt våld framställs som ett legitimt och nödvändigt medel för att återupprätta en nationell gemenskap. Hans manifest präglas av fascistiska, etnonationalistiska, antisemitiska, misogyna och antifeministiska idéer. Sverige beskrivs som ett samhälle i förfall till följd av invandring, globalism och feminism, medan etablerade politiker, medier och andra samhällsaktörer utpekas som folkförrädare. Utgångspunkten är att demokratiska medel inte fungerar och att en väpnad revolution är den enda möjliga vägen till samhällsförändring. Manifestet innehåller också resonemang om hur en fascistisk stat bör organiseras, vilka grupper som ska ställas till svars efter revolutionen och varför omfattande våld, inklusive dödsstraff, är legitimt. Antisemitismen intar en central plats

[953] Bytwerk, 2001.
[954] Se Eliasson, 2024.
[955] Dom, 2024.

och kommer till uttryck både genom konspirationsteorier om en judisk världskonspiration och genom föreställningar om att judar eftersträvar vita människors utplåning. Samtidigt beskrivs bland annat jämställdhet som uttryck för samhälleligt förfall. Enligt gärningspersonens utsago hade han inte varit engagerad i någon särskild organisation. Youtube användes både för att publicera det ideologiska materialet och för att samla in donationer från tittare.

Fall 8:3 gäller en man som publicerade hot om våld och uppmaningar till att mörda judar på X. Han beskriver bland annat en önskan om att judar återigen ska mördas i Auschwitz. Vissa av inläggen innehöll påståenden om att judar är skyldiga till folkmord och andra övergrepp och motiverades av gärningspersonen med hänvisningar till Israels agerande i Palestina. I förhör utvecklade han dessa resonemang genom att påstå att judar är skyldiga till systematiska övergrepp mot barn samtidigt som han hänvisade till en påstådd internationell tystnad kring dessa handlingar. Han gav också uttryck för konspiratoriska föreställningar om att bestämmelsen om hets mot folkgrupp främst syftar till att skydda judar och hindra kritik mot Israel. Förundersökningen innehåller inga uppgifter om nätverkskopplingar. Någon husrannsakan eller beslag av elektronisk utrustning genomfördes inte.

Fall 8:4 rör en man som genomförde en aktion där han brände en Koran, placerade den brända Koranen utanför en moské och filmade händelsen. Filmen innehöll islamofobiska budskap och samma musik som spelades av Brenton Tarrant när han genomförde terrordåden i Christchurch spelades i filmen. Material från gärningspersonens digitala miljöer visar ett intresse för frågor om invandring och islam. Han elektroniska utrustning innehöll rasistiska och antisemitiska *memes* och han hade varit aktiv i digitala forum där koranbränningar diskuterades och planerades. Inga uppgifter om kopplingar till andra specifika nätverk framkommer.

Fall 8:5 avser en man hotade en kvinna via Instagram, som han beskrev som en organiserad antifascist. Han anklagade henne för att ligga bakom trakasserier och skadegörelse mot honom och hans familj och hänvisade till hennes anhöriga för att förstärka hotbilden. I förhör beskrev gärningspersonen sig själv som utsatt för en kampanj från den autonoma vänstern efter att ha pekats ut som nazist och uppgav att uthängningen föranlett trakasserier, skadegörelse och andra repressalier. Antifascister, vänsterextremister och radikalfeminister konstruerades av mannen som politiska fiender. Mannen förefaller ha kopplingar till NMR.

Fall 8:6 gäller en kvinna som på Facebook uppmanade till våld mot en journalist vid en av Sveriges största dagstidningar. Hotet publicerades i anslutning till en diskussion om en artikel som journalisten skrivit om den radikala djurrättsorganisationen Djurfront. Gärningspersonen uppgav i förhör att hon publicerat kommentaren därför att hon var arg på journalisten som hade skrivit om organisationen. Hon var själv medlem i Djurfront och beskrev sig som aktiv i flera djurrättsgrupper.

Fall 8:7 rör en ung man som hotade två olika personer via sociala medier. Det ena hotet, präglat av antisemitism och homofobi, riktades mot en tidigare medlem i NMR som offentligt tagit avstånd från organisationen. Gärningspersonen uppgav att han betraktade målsäganden som en förrädare. Det andra hotet riktades mot en person på Snapchat och innehöll homofobiska och antisemitiska tillmälen samt nazistisk symbolik. I förhör beskrev sig gärningspersonen som nationell, uttryckte antisemitiska uppfattningar och beskrev homosexualitet som onaturligt. Hans konto på Instagram innehöll nazistisk symbolik och en genomgång av hans Soundcloud-konto visade på ett intresse för vit makt-musik.

Fall 8:8 avser en man som i sociala medier riktade hot mot en politiker efter att politikern deltagit i en kampanj till stöd för *drag queen story hour*. Hotet bestod av en bild föreställande en hängd person tillsammans med texten ***The Cure for Pedophilia*** och publicerades i anslutning till ett inlägg av politikern. I förhör motiverade han sitt agerande med uttalanden om att *drag queen story hour* bidrar till att normalisera pedofili och att syftet var att utöva politisk press mot politikern. Under samma period riktade han också hot mot en projektledare vid en ideell förening som arbetade med att bland annat anmäla hatbrott. Materialet innehåller inga uppgifter om kopplingar till specifika nätverk.

Fall 8:9 gäller en man som delade en film på Facebook som Säkerhetspolisen bedömde utgjorde propaganda för Islamiska staten (IS). Filmen innehöll utdragna skildringar av grovt våld, tortyr och avrättningar samt avslutades med hot om fortsatt våld från IS. I förhör uppgav gärningspersonen att syftet med delningen var att uppmärksamma al-Assadregimens övergrepp mot det syriska folket, samtidigt som han rättfärdigade det våld som IS utövade i filmen. Han uppgav att dödsstraff kunde vara berättigat om de personer som avrättades hade gjort sig skyldiga till handlingar som enligt islam medför ett sådant straff. Materialet innehåller inga uppgifter om direkta kopplingar till IS eller andra extremislamistiska miljöer.

Fall 8:10 rör två antimuslimska aktioner organiserade av den högerextrema politikern Rasmus Paludan. Under aktionerna skändades Koranen samtidigt som Paludan uttalade sig nedsättande och rasistiskt om muslimer, araber, afrikaner och invandrare mer generellt. Aktionerna filmades och spreds till en digital publik som utgjorde en central del av dynamiken. Aktionerna uppmärksammades av svenska alternativa medier och andra antimuslimska aktörer, samtidigt som de användes i propaganda- och påverkanssyfte av främmande makter. Gärningspersonen har kopplingar till transnationella antimuslimska och högerextrema miljöer.

Fall 8:11 avser två män som tillsammans genomförde fyra aktioner där de skändade Koranen. Aktionerna genomfördes på platser med en stor andel muslimska besökare, dokumenterades och direktsändes via sociala medier samt spreds vidare till en nationell och internationell publik. Materialet visar att åtminstone den ena gärningspersonen var präglad av idéer om att islam och muslimer utgjorde ett existentiellt hot mot Sverige, Europa och västerländsk demokrati. Han finansierade delar av sin verksamhet genom bidrag från följare i sociala medier och var särskilt aktiv på TikTok. De två männen ingick i ett sammanhang där olika aktörer som skändade Koranen hänvisade till varandras aktioner, spred liknande innehåll och förstärkte varandras budskap i digitala miljöer.

Fall 8:12 rör en ung pojke som genom påtryckningar och utpressning försökte få en ännu yngre pojke att skada sig själv. Kontakten inleddes på en Discord-server som målsäganden uppfattade som en så kallad "kultserver", där deltagare delade övergreppsmaterial och utsatte varandra för olika former av övergrepp. Gärningspersonen beskrev i förhör att syftet med handlingarna varit "kul" och bekräftade att de personuppgifter målsäganden lämnat användes som ett påtryckningsmedel. Han visade sig ha en framträdande roll i det nihilistiska/misantropiska nätverket 764, där han var administratör. Nya deltagare rekryterades enligt honom via Discord medan den mer slutna verksamheten bedrevs i Telegram. Gärningspersonen uppgav att status i nätverket byggde på att bidra med så chockerande material som möjligt och han beskrev att spridning av sådant material var central verksamhet för nätverket. Samtidigt som han hade en central roll i 764-nätverket beskrev han hur även han själv hade utsatts för hot och påtryckningar av aktörer inom nätverket.

Fall 8:13 gäller en man som riktade hot mot två chefredaktörer efter att de publicerat texter om Hamas terrorattacker den 7 oktober 2023 och kriget i Gaza. I ett inlägg på X hänvisade han till Nürnbergrättegångarna och skrev att personer som varit inblandade i vad han beskrev som ett "israelkramande" borde hängas enligt Nürnbergprinciperna. I förhör uppgav han att syftet var att tydliggöra att journalister och chefredaktörer kan hållas personligen ansvariga för det de publicerar. Den historiska jämförelsen knöt an till Julius Streicher, som dömdes vid Nürnbergrättegångarna för sin roll i den nazistiska propagandan. Inga kopplingar till specifika nätverk framkommer utöver att han berättade att han efter domen fått stöd från pro-palestinska grupper.

8.14.1 Sammanfattande diskussion av kapitlets centrala resultat

Sammanfattningsvis har kapitlet behandlat händelser som omfattar uppmaningar till våld och hot om våld. Bland annat har uppmaningar till att döda judar, hot mot journalister, politiker och avhoppare, skändningar av Koranen med islamofobiska budskap, samt hot, påtryckningar och uppmaningar till våld i digitala nätverk beskrivits. Fallen skiljer sig åt avseende ideologisk inriktning, gärningspersonernas bakgrund och relationen mellan gärningspersonerna och

offren. De personer och grupper som hoten och våldsuppmaningarna riktas mot varierar mellan fallen. Ofta rör det sig om personer och grupper som konstrueras som ansvariga för samhällsproblem, krig, förtryck eller moraliskt förfall, vilket leder till att hot och våld, ur gärningspersonernas perspektiv, betraktas som berättigat. I vissa fall sker hoten och uppmaningarna till våld inför en digital publik som kan ge bekräftelse, sprida budskapen vidare och bidra till att höja gärningspersonens status. Kapitlet illustrerar hur en avhumaniserande retorik ofta används i kombination med uppmaningar till våld eller hot om våld. På det sättet pekas uppfattade fiender ut som mindre mänskliga och som legitima måltavlor. Många gånger förefaller avsikten vara att tysta och skrämma enskilda personer eller grupper, eller att försöka få andra att inspireras till våld mot uppfattade meningsmotståndare. Hot om våld och uppmaningar till andra att skada sig själva används i vissa av fall som ett medel för påtryckningar och samtidigt som ett sätt att vinna status och utöva social kontroll.

I några fall saknas kända nätverkskopplingar, i andra fall har gärningspersonerna haft en anknytning till specifika nätverk och i många fall har de varit en del av mer eller mindre tillfälliga digitala gemenskaper på olika plattformar eller via olika servrar. Även om formella band till nätverk ofta saknas är den ideologiska förankringen många gånger stark. Kapitlet visar också hur digitala gemenskaper utan formella medlemskap kan ha en tydlig hierarkisk organisering och struktur.

Det nästkommande kapitlet är rapportens sista. Där analyseras studiens resultat och de mest centrala slutsatserna redovisas.

9 Analys av centrala resultat

9.1 Ett brett spektrum av extremistiska miljöer och brott

Idag saknas det i Sverige en systematisk insamling av data om politiskt motiverade brott. Det finns inte något samlat underlag som möjliggör systematiska analyser av vilka brott som begås, vilka miljöer som genererar dem och hur de förändras över tid. Kunskapen bygger i stället ofta på journalistiska granskningar, myndighetsrapporter och forskningsprojekt med ett ofta avgränsat fokus. Dessa utgör mycket viktiga kunskapskällor, men ger ingen samlad bild av utvecklingen. Utan en systematisk insamling av den här typen av data är det svårt att följa hur extremistiska miljöer förändras och att förstå hur brottsligheten utvecklas över tid. Därmed försvåras också möjligheterna att rikta förebyggande insatser på ett adekvat sätt och att utveckla metoder för tidig upptäckt. Den här studien är ett bidrag till detta, men den kan inte ersätta en systematisk och kontinuerlig datainsamling.

Resultaten visar att svenska extremistiska miljöer under den studerade perioden genererat ett brett spektrum av politiskt motiverade våldsrelaterade brott. Dessa har delats in i fyra övergripande kategorier:

1. Genomförda våldsdåd som bland annat omfattar mord, misshandel och mordbrand.

2. Våldsamma upplopp och sabotage mot blåljusverksamhet som bland annat omfattar stenkastning och skadegörelse i samband med upplopp.

3. Förberedelser och försök till våld som bland annat omfattar förberedelser till attentat i skolor, terroristbrott, mordbrand och allmänfarlig ödeläggelse.

4. Hot om och uppmaningar till våld som bland annat omfattar olaga hot, hets mot folkgrupp med uppmaningar till våld.

Materialet domineras av män. Detta betyder emellertid inte att kvinnor inte kan inneha centrala positioner inom de olika extremistmiljöerna (Askanius, 2021; Leidig 2023). Kvinnor begår emellertid sällan grova våldsbrott. Som nämns tidigare i rapporten är samtidigt forskning om kvinnors roller i kriminella och extremistiska miljöer fortfarande begränsad, och särskilt kunskapen om kvinnor som förövare (Mondani, m.fl., 2021). I denna studies material förekommer några kvinnor i de extremistiska vigilanterelaterade fallen. Deras roller i dessa nätverk tycks ofta vara att locka och lura tilltänka offer, snarare än att utöva våld. Även i de våldsamma uppploppen förekommer kvinnor, båda unga och äldre. Även om de är få så intar de i vissa fall framträdande och drivande roller, vilket beskrivs i kapitel 6. Flera kvinnor återfinns också i materialet som rör hot om våld och uppmaningar till våld, exempelvis i ett fall med en koppling till extremistiska miljö-, klimat- och djurrättsrelaterade nätverk.

Flera av de allvarligaste våldsbrotten och förberedelsebrotten har begåtts av tonåringar och unga vuxna män. Medelåldern är 21,5 år för genomförda våldsdåd, 23,7 år för våldsamma upplopp och 23 år för förberedelser till våld. Materialet omfattar även flera mycket unga gärningspersoner. De yngsta är 12, 13 och 14 år. 12-åringar återfinns bland gärningspersonerna i de våldsamma uppploppen, 13-åringar i de våldsuppdrag som utförts på uppdrag av främmande makt och 14-åringar bland annat i nihilistiskt/misantropiskt motiverade våldsdåd och våldsamma upplopp. De äldre gärningspersonerna återfinns framför allt i kategorin hot om våld och uppmaningar till våld, där medelåldern uppgår till 42,5 år. Materialet innehåller samtidigt enstaka fall där även äldre personer varit involverade i allvarliga förberedelsebrott. Ett exempel är en 59-årig man som misstänktes för förberedelse till allmänfarlig ödeläggelse efter att stora mängder sprängämnesprekursorer, ritningar för sprängladdningar, ammunition och annan utrustning påträffats i hans bostad.

9.1.1 Åtta extremistiska huvudinriktningar

I denna studie har vi identifierat ett bredare spektrum av extremistiska miljöer och politiskt motiverade brott än vad som vanligtvis behandlas i forskningen om extremism och politiskt våld. Flera av de nätverk och typer av brott som identifierats har tidigare studerats var för sig, vilket innebär att kunskapen om hur de förhåller sig till varandra i en svensk kontext är begränsad. Genom att undersöka och sammanställa ett stort empiriskt material har det varit möjligt att jämföra miljöer, brottstyper och gärningspersoner. Jämförelserna visar både likheter och skillnader mellan olika ideologiska inriktningar, men också att vissa av miljöerna inte alltid enkelt går att skilja ifrån varandra.

Det finns skäl att kort påminna om hur några centrala begrepp används i studien. Med organisationer avses strukturerade sammanslutningar med identifierbara medlemsgränser. Nätverk kan sträcka sig över flera miljöer och skapa förbindelser mellan olika ideologiska sammanhang, graden av organisering kan variera men är ganska låg. Med extremistiska miljöer avses bredare sociala och ideologiska sammanhang. Begreppet extremistiska inriktningar och miljöer används ibland synonymt och i plural för att tydliggöra att var och en av dessa inriktningar i sig är heterogena och består av många olika subgrupper och delmiljöer. Ett centralt resultat är att alla gärningspersoner i studien i någon mån har kopplingar till ideologiska miljöer, det vill säga till bredare ideologiska sammanhang, även om långt ifrån alla är en del av avgränsade specifika nätverk.

Åtta olika extremistiska huvudinriktningar har identifierats i studien. Traditionella högerextrema miljöer, extremislamistiska miljöer, vänsterextrema miljöer, extremistiska vigilanterelaterade miljöer, nihilistiska/misantropiska miljöer, incel- och manosfärrelaterade miljöer, extremistiska miljö-, klimat- och djurrättsrelaterade miljöer och ett fall med möjlig koppling till extremistiska antirasistiska miljöer. Materialet visar att samma brottstyper genereras inom flera olika extremistiska miljöer. Attacker i skolor har exempelvis en koppling till traditionella högerextrema, incelrelaterade och nihilistisk/misantropiska nätverk. Hot och uppmaningar till våld har en koppling till traditionella högerextrema miljöer, extremislamistiska miljöer, vänsterextrema miljöer och extremistiska miljö-, klimat- och djurrättsrelaterade miljöer.

Aktörer med en koppling till traditionella högerextrema miljöer har begått flest brott. De har bland annat begått mord, mordbrand, grov misshandel, förberedelser och försök till attentat samt hot om våld och uppmaningar till våld. Individer som ingår i de extremislamistiska miljöerna dominerar framför allt i de fall som rör förberedelser till terroristbrott och våldsamma upplopp. Personer som är en del av extremistiska vigilanterelaterade miljöer har begått brott som omfattar våldsamma attacker mot personer som pekas ut som sexualbrottslingar. Individer som ingår i nihilistiska/misantropiska miljöer har begått mord, mordförsök och förberedelser till attacker i skolor. Det finns ett fall där en individ med viss koppling till incel- och manosfärrelaterade miljöer har utfört en attack i en skola. Individer som ingår i vänsterextrema samt extremistiska miljö-, klimat- och djurrättsrelaterade miljöer har begått mordbrand och hot mot personer eller verksamheter.

Alla miljöer är inte lika representerade i materialet, vilket framgår av de tidigare kapitlen. Endast ett fåtal fall rör vänsterextrema miljöer och extremistiska miljö-, klimat- och djurrättsrelaterade miljöer och en händelse har en koppling till en antirasistisk demonstration som urartade och utgör ett gränsfall för inkludering. Dessa miljöer och aktörer behandlas inte lika ingående i detta kapitel som de miljöer och aktörer det finns mer information om. Eftersom vissa av inriktningarna är mindre beforskade än andra, som de nihilistiska/misantropiska nätverken och de extremistiska vigilanterelaterade nätverken, beskrivs dessa – och särskilt de misantropiska/nihilistiska miljöerna – mer ingående i detta kapitel än övriga miljöer. Resultat som rör nyare former av våldsamma subkulturer som det ännu inte finns så mycket forskning om får alltså mer utrymme.

9.2 De extremistiska inriktningarnas karaktär

De traditionella högerextrema inriktningarna karaktäriseras av bland annat antisemitism, islamofobi och rasism mot svarta. Konspirationsteorier om judar utgör grundläggande inslag. Även konspirationsteorier om muslimer är centrala. Även föreställningar om att det liberaldemokratiska systemet är korrupt, illegitimt och kontrollerat av judar samt om att muslimer är i färd med att ockupera väst utgör vanliga inslag. Misogyni, hbtqi-fientlighet, antifeminism liksom accelerationism, naturmysticism och inslag av grön fascism är framträdande element. I vissa fall förekommer även inslag av kristen fundamentalism, nyandlighet och ockultism. Offer för aktörernas brottslighet är politiker, journalister, forskare, minoriteter och andra personer eller grupper som uppfattas bära ansvar för det som betraktas som en destruktiv samhällsutveckling. Materialet visar också på tydliga transnationella kopplingar och ständigt återkommande hänvisningar till tidigare högerextrema attentat och våldsverkare.

De extremislamistiska inriktningarna kännetecknas av idéer om *jihad*, *hijra* och martyrskap (IS). Religiöst inramade berättelser om otrogna och västs förfall är centrala samt antisemitism och antisemitiska konspirationsteorier. Även antifeminism och misogyni är centrala inslag. Framför allt är hyllningar och referenser till Islamiska Staten (IS) vanligt förekommande i materialet. IS har en särskilt framträdande ställning, samtidigt förekommer även referenser till jihadistiska predikanter med en koppling till exempelvis al-Qaida. Transnationella relationer är centrala och kopplingar förekommer mellan extremislamistiska nätverk och andra kriminella nätverk. Aktörernas våldsbrottslighet är bland annat inriktad på israeliska och judiska mål, samt på alla de som uppfattas som ”otrogna”.

Extremistiska vigilanterelaterade miljöer har sällan analyserats inom extremismforskningen trots att flera av de studerade fallen med *Pedo Hunting Sweden* uppvisar extremistiska drag. Våldet motiveras med föreställningen att staten inte förmår skydda barn mot sexualbrott och att enskilda därför själva har rätt att identifiera, döma och sedan bestraffa misstänkta sexualförbrytare. Parallell rättskipning utgör den bärande idén bland de studerade aktörerna. Brotten kännetecknas av organiserade konfrontationer med personer som misstänks söka sexuella kontakter med minderåriga. Miljöerna har kopplingar till andra våldsamma miljöer, däribland högerextrema nätverk och våldsamma supportermiljöer.

De nihilistiska/misantropiska inriktningarna utmärks av nihilism, misantropi, rasism, antisemitism, misogyni, satanism och av ockulta föreställningar kombinerat med ritualiserat våld och självskadebeteenden. Samarbeten och kopplingar mellan nätverk som bland annat 764, NLM, *Maniac Murder Cult* (MKU) och *Order of Nine Angles* (O9A) förekommer. Attacker i skolor och massmord hyllas samtidigt som inslag ifrån *True Crime Communities* (TCC) och *gore*-miljöer är återkommande. Miljöerna karaktäriseras av att många av anhängarna är mycket unga. Vilka våldet riktas mot varierar.

Incel- och manosfärrelaterade inriktningar representeras av ett fall. Här kombineras misogyna och antifeministiska föreställningar med ett motstånd mot det moderna samhället, kombinerat med idéer om att män missunnas till kvinnors gagn. Referenser till exempelvis Elliot Rodger och Alek Minassian är centrala. Inspiration hämtas också ifrån högerextremism. Materialet visar att incel-inspirerade idéer och referenser till våldsdåd som förknippas med incels, är vanliga också i de traditionella högerextrema respektive nihilistiska/misantropiska miljöerna. Kvinnor är ofta offer för våldet.

Vänsterextrema inriktningar representeras av två fall. Miljöerna kännetecknas, utifrån de få fall som ingår i materialet, av antikapitalistiska och antiimperialistiska idéer, aversion mot ekonomiska och politiska makthavare, motstånd mot Nato och antisemitism. Konflikten mellan Israel och Palestina, Hamas terrorattacker i Israel och kriget i Gaza är centrala för hur antisemitismen ramas in. Brotten riktas främst mot personer eller verksamheter som uppfattas representera ekonomiska, politiska eller mediala maktstrukturer.

Extremistiska miljö-, klimat- och djurrättsrelaterade inriktningar representeras av ett fall och kännetecknas av föreställningar om att djur och natur måste försvaras mot aktörer som orsakar lidande eller exploatering. Brotten riktas mot personer eller verksamheter som uppfattas bidra till detta eller motverka rörelsens mål.

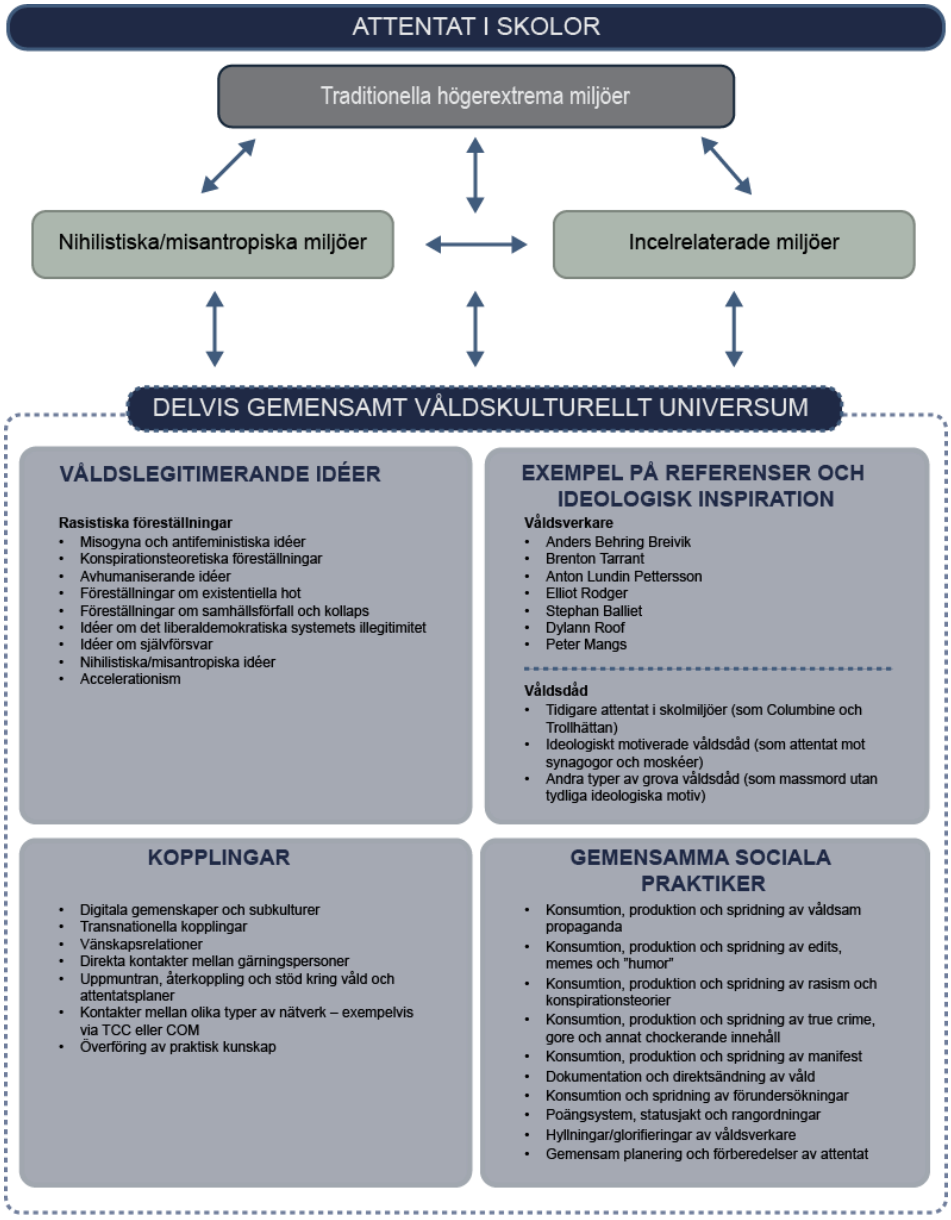
Den extremistiska antirasistiska inriktningen representeras av ett enskilt gränsfall med koppling till våldsamma upplopp i samband med en *Black Lives Matter*-demonstration. Detta fall illustrerar hur i sig legitima politiska krav under vissa oanständigheter kan resultera i omfattande våld.

9.2.1 Kännetecknande för attentat i skolor: ett våldskulturellt universum

De fall i studien som rör attentat i skolor har som alla andra fall analyserats utifrån det idéinnehåll, de referenser och kopplingar till specifika nätverk och ideologiska miljöer som framträder i respektive fall. Många idéer som sprids i de här miljöerna, och de hyllningar och referenser till tidigare våldsverkare och våldsdåd, är gemensamma för de traditionella högerextrema miljöerna, de nihilistiska/misantropiska miljöerna[956] samt för fallet med en koppling till incel- och manosfärrelaterade inriktningar. Studien visar därmed att attentat i skolor sker i ett fält av interaktioner mellan dessa extremistiska inriktningar. Händelserna som rör attentat i skolor visar också, i flera av fallen, hur de unga män som planerat att utföra och genomfört den här typen av dåd har haft konkreta kontakter med varandra, inspirerats av varandra, och i vissa fall introducerat andra som senare planerat attentat för varandra. En av gärningspersonerna var särskilt inspirerad av incels, men utan att ha direkta kopplingar till andra aktörer eller vara en del av specifika nätverk.

Nedanstående figur visar hur de tre miljöerna interagerar med varandra, samt hur gärningspersonerna delar vad som här benämns som ett våldskulturellt universum.

[956] Under år 2026, efter att datainsamlingen för denna studie avslutats, har flera händelser i Sverige ägt rum med en koppling till nihilistiska/misantropisks miljöer. Exempelvis knivhögg en 12-åring en 5-åring i juli. Han hade innan dådet varit aktiv på ett TikTok konto som hyllat massmördare och gärningspersoner bakom attentat i skolor. I augusti mördade en 18-årig pojke en flicka och skadade två andra i en svärdattack på en skola. Även en 16-årig pojke häktades senare för inblandning. Samma 16-åring, samt en person under 15 år, kom att utredas för egna planer på attentat i skolor. I augusti utreddes ett fall av förberedelse till mord gällande en 14-årig flicka som förefaller ha producerat och spridit material med en koppling till TCC. I september knivhögg en 13-årig pojke en flicka under en idrottslektion och tackade därefter TCC i en video på TikTok (Olsson mfl, 2026).

Figur 3. Figuren visar interaktioner mellan det våldskulturella universumet och de aktuella extremistiska inriktningarna

Det våldskulturella universum som dessa aktörer delvis delar och rör sig inom sammanfattas i figuren genom fyra delar: idéer som legitimerar våld, kopplingar mellan aktörer, gemensamma sociala praktiker samt gemensamma referenser och ideologisk inspiration. Tillsammans synliggör dessa delar något mer än att enskilda gärningspersoner hämtar inspiration från flera håll. Attentaten i skolor utgör en särskilt tydlig koncentrationspunkt för dessa interaktioner och överlappningar som också återfinns i det bredare extremistlandskapet. Till viss del gemensamma idéer förekommer tillsammans med en gemensam idolisering av tidigare attentat och våldsverkare, samtidigt som det i flera fall finns konkreta relationer mellan personer som själva har genomfört eller planerat attentat.

Det som utmärker attentaten i skolor är inte bara att tidigare attentat fungerar som förebilder för nya dåd. Själva våldsformen tycks också bidra till att hålla samman ett socialt och kulturellt sammanhang.

9.3 Om ideologins betydelse i samtida extremism

I denna studie har vi, med utgångspunkt i tidigare forskning om centrala idéer i extremistiska miljöer som redogörs för i studiens inledande delar, systematiskt analyserat förekomsten av olika idéer (som vi också benämner idékomponenter) i det empiriska materialet. Vi har skiljt mellan explicita uttryck – där idéerna framkommer tydligt i relation till de olika fallen – och implicita uttryck. Det vill säga idéer som är centrala i de ideologiska miljöer som gärningspersonerna har en koppling till, men som inte uttrycks i det specifika fallet. Ett centralt resultat av denna studie är att de undersökta ideologiska inriktningarna kännetecknas av både tydliga skillnader och överlappningar. Samtida extremistmiljöer skiljer sig således åt ideologiskt, men de förenas av ett antal föreställningar som kombineras på olika sätt i olika miljöer.

Tablå 1. Överlappningar mellan olika extremistiska inriktningar

Idéer	Extremistisk inriktning	Grad av överlappning
Föreställningar om existentiella hot	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade Miljö-/djurrättsrelaterade Antirasistiska	Mycket stor
Konspirationsteoretiska föreställningar	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade Miljö-/djurrättsrelaterade Antirasistiska	Mycket stor
Idéer om den liberala demokratins illegitimitet (antidemokratiska idéer)	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade, Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade Miljö-/djurrättsrelaterade Antirasistiska	Mycket stor
Idéer om våld som legitimt eller nödvändigt medel	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade Miljö-/djurrättsrelaterade Antirasistiska	Mycket stor
Avhumaniserande idéer	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade Miljö-/djurrättsrelaterade Antirasistiska	Stor

Idéer om självförsvar som nödvändigt	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade Miljö-/djurrättsrelaterade Antirasistiska	Stor
Idéer om offerskap	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade, Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade Miljö-/djurrättsrelaterade Antirasistiska	Stor
Antisemitism	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade, Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade	Mycket stor (med varierande uttryck och betydelse)
Rasistiska föreställningar	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade	Stor
Accelerationism	Traditionella högerextrema Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade	Måttlig–stor
Misogyna och antifeministiska idéer	Incel-/manosfärrelaterade Nihilistiska/misantropiska Traditionella högerextrema Vissa extremislamistiska miljöer	Måttlig
Särskild överlappning mellan traditionella högerextrema och nihilistiska/-misantropiska miljöer	Gemensamma idékomponenter: rasism, antisemitism, satanism, ockultism, esoteriska föreställningar och naturmysticism.	Stor
Skillnader i hur idékomponenterna kombineras	Traditionella högerextrema miljöer: naturmysticism, grön fascism, esoteriska föreställningar och ibland satanism kombineras med fascism, rasism, föreställningar om renhet, accelerationism och civilisationskritik. Nihilistiska/misantropiska miljöer: satanism, ockultism och esoteriska symbolsystem kombineras med självskadeuppmaningar, sextortion, spridning av *gore*-material och ibland accelerationism. Konspirationsteorier, avhumanisering, idéer om sig själv som offer, föreställningar om existentiella hot, apokalyptiska idéer och våldsfantasier förekommer samtidigt i samtliga undersökta extremistmiljöer.	

Tablån illustrerar att det finns stora överlappningar mellan högerextrema och nihilistiska/-misantropiska inriktningar genom förekomsten av rasism, antisemitism, satanism, ockultism,

esoteriska föreställningar och naturmysticism. Dessa idékomponenter förekommer emellertid inte i samma kombinationer. Inom delar av de traditionella högerextrema miljöerna integreras naturmysticism, grön fascism och esoteriska föreställningar – ibland satanism – med fascism, nationalism, rasism, föreställningar om etnisk renhet, accelerationism och civilisationskritik. Inom de nihilistiska/misantropiska miljöerna kombineras satanism, ockultism och esoteriska symbolsystem med självskadeuppmaningar, *sextortion*, spridning av *gore*-material och ibland accelerationism.

Konspirationsteorier, avhumanisering, idéer om sig själv som offer, föreställningar om existentiella hot, apokalyptiska föreställningar och våldsfantasier existerar i alla extremistmiljöer. Hur de olika idéerna relaterar till varandra ser emellertid olika ut och får betydelse bland annat för vilka existentiella hot som uppfattas som mest akuta, vilka konspirationsteoretiska föreställningar som blir mest populära och för vilka fiender som konstrueras som mest centrala att angripa. Samtidigt betraktas i flera fall judiska eller israeliska individer eller grupper som legitima att attackera, men motiven och förklaringarna till varför, varierar mellan de olika ideologiska inriktningarna. Detta beskrivs närmare längre fram.

9.4 Varken koherenta eller oklara

Som beskrivs i rapportens inledande delar är det idag vanligt förekommande bland både forskare och myndigheter att tala om samtida extremism som ”oklar” eller ”blandad”. Vissa samtida extremistiska uttryck passar inte in i de traditionella ideologiska kategorierna vilket antyder att etablerade sätt att kategorisera extremism inte fullt ut fångar hur ideologi tar sig uttryck i samtida extremism. I de extremistmiljöer som studerats existerar i många fall idéer som inte, sett utifrån, är helt koherenta eller sammanhängande. Det kan exempelvis röra sig om nazistiska idéer blandat med gröna fascistiska inslag och satanism. Vissa av miljöerna har emellertid mer sammanhängande idéinriktningar än andra. Generellt sett förekommer emellertid vissa ideologiska inslag i många olika miljöer. Detta innebär dock inte att gränserna mellan de olika extremistiska inriktningarna har upplösts eller att det rör sig om oklara ideologier för de som är anhängare av dessa miljöer.

I flera fall framträder relativt stabila – men *samtidigt* öppna och ibland motsägelsefulla – idéstrukturer. Detta skiljer sig inte ifrån äldre former av extremism. Ideologiska inriktningar har aldrig varit helt sammanhängande eller koherenta. Nazistiska miljöer har exempelvis alltid förenat rasism och antisemitism med naturmystik, esoteriska föreställningar och ockulta inslag. Den här studien visar emellertid hur digitala miljöer har förändrat förutsättningarna för hur idéer kombineras och får genomslag. Idéer som tidigare främst förekom inom vissa miljöer kan idag betydligt mycket snabbare tas upp, omtolkas och införlivas i nya sammanhang. Denna slutsats ligger nära Maynard och Beneschs (2016) syn på ideologi som ett system av idéer vars betydelse formas genom relationen till andra idéer. Samtidigt bidrar Jansson och Hattiangadis (2026) modell om källfiltrering till att förstå hur idéer som – sett utifrån – saknar ett tydligt samband ändå kan bli delar av samma övertygelsesystem. När information i första hand värderas utifrån *vem* som förmedlar den blir också de idéer som förmedlas av samma aktörer eller inom samma sociala miljöer lättare att uppfatta som förenliga med varandra. De ideologiska föreställningarna bidrar till identitetsskapande processer och till att konstruera vilka som delar, respektive inte delar, ens världsåskådning. Det vill säga vilka som är ”Vi” och vilka som är ”Dem”. Som tidigare forskning visar är ett centralt drag i många extremistmiljöer ett svart-vittänkande och dikotom världsbild (se kapitel 2).

Som beskrivs tidigare i rapporten behöver ideologi – eller ens världsbild – inte vara fullt sammanhängande för att påverka hur en individ förstår världen och handlar i den. Även fragmentariska föreställningar och förenklade tolkningar kan få ideologisk betydelse för extremistaktörer genom att forma hur händelser förstås, vilka aktörer som tillskrivs skuld för olika samhällsproblem, vilka personer och grupper som uppfattas som ett hot samt vilka handlingar som framstår som legitima eller helt nödvändiga. Ideologiska föreställningar kan dessutom omfattas med olika grad av övertygelse. De kan vara starkt förankrade, ambivalenta, tagna för givna eller användas utan närmare reflektion och ändå påverka individers handlande.

Gärningspersonerna i denna studie framför långt ifrån alltid en sammanhängande ideologisk berättelse i texter eller förhör – där det senare förstås också är avhängigt vilka frågor som ställs – men ideologiska element bidrar oavsett till att bland annat identifiera brottsobjekt och ge uppfattade och verkliga konflikter en politisk eller religiös innebörd. Ideologi bidrar också till att placera det egna handlandet, innan eller ibland efter ett brott, i en vidare berättelse om existentiella hot, samhällsfördärv och offerskap.

9.5 Extremistaktörer med och utan traditionella politiska mål

Vi har i denna studie undersökt huruvida ideologi används av samtida extremistaktörer (gärningspersonerna bakom de brott som studeras) som ”medel” eller som ”mål”. Detta har vi gjort för att försöka förstå den roll ideologi spelar.

För det första finns fall där ideologin tydligt är kopplat till ett politiskt mål. Här syftar våldet till att försvara eller skapa en viss samhällsordning, ett religiöst styre eller en homogen gemenskap. Det gäller exempelvis flera av de traditionella högerextrema och extremislamistiska fallen där gärningspersonerna uttryckligen beskriver hur våldet ska bidra till en önskad ny samhällsförändring, där kaos och destabilisering – samt våld – ska leda till en ny världsordning.

För det andra finns fall där ideologin framför allt fungerar som ett medel och där traditionella politiska mål saknas. Vigilanterelaterade miljöer är ett exempel. Här består ideologin alltså inte främst av ett sammanhängande politiskt projekt utan som något som rättfärdigar utövandet av våld.

För det tredje visar de nihilistiska/misantropiska nätverken att relationen mellan ideologi som mål och medel är komplex. I vissa av dessa nätverk, framför allt de nätverk som 764 och NLM samarbetar med som MKU, framkommer accelerationistiska idéer om att påskynda en samhällskollaps och om hur en ny samhällsordning sedan ska se ut, som tydligt påminner om de traditionella högerextrema miljöerna (se också nedan om accelerationism). Samtidigt finns flera nätverk där den här typen av idéer om vad våldet ska leda till saknas och där våldet i sig är målet. I de fallen används ideologiska referenser tillsammans med annat våldsamt innehåll snarare för att chockera, provocera, vinna status – eller som ett sätt rekrytera nya anhängare.

Oavsett om ideologin utgör ett mål, ett medel eller båda delarna, visar materialet att ideologi också används för att rättfärdiga våld mot utpekade personer eller grupper. Genom att beskriva dem som ett existentiellt hot mot religionen, den egna gruppen eller som personer som förlorat sitt skyddsvärde, beskriver gärningspersonen våldet som berättigat eller nödvändigt snarare än brottsligt. Neutraliseringsteorin erbjuder ett användbart perspektiv för att förstå denna process. Genom att omtolka handlingens moraliska innebörd kan våld som annars skulle uppfattas som moraliskt oacceptabelt framstå som legitimt (Sykes & Matza, 1957).

9.6 Relationen mellan ideologi och brottsobjekt

I tablån nedan redovisas kopplingen mellan ideologi och valet av objekt för angrepp som det framkommer i det studerade materialet.

Tablå 2. Kopplingar mellan ideologi och val av angreppsobjekt enligt det undersökta materialet

Extremistisk inriktning	Brottsobjekt	Karaktären på kopplingen mellan ideologi och brottsobjekt
Traditionell högerextremism	Judar, svarta, romer, muslimer och hbtqi-personer och individer med utländsk bakgrund, feminister, antirasister samt alla de som representerar det etablerade samhället som betraktas som förrädare.	Föreställningar om den liberala demokratins förljugenhet, rasism, misogyni, konspirationsteorier bidrar till uppfattningen att vissa grupper och personer uppfattas bära ansvar för samhällsutvecklingen och därmed blir legitima brottsobjekt.
Extremislamism	Judiska och israeliska mål, personer som uppfattas ha kränkt islam samt andra personer eller verksamheter som förstås som fiender till islam.	Politiska föreställningar – som lindas in som religiösa – om jihad, martyrskap och försvaret av islam bidrar till att vissa personer, grupper och symboliska byggnader (som israeliska företag eller ambassader) uppfattas som legitima att angripa.
Vigilante	Personer som utpekas som sexualbrottslingar.	Föreställningen att staten har misslyckats med att skydda barn och att utpekade personer därför förlorat sitt skyddsvärde används för att legitimera parallell ”rättskipning” och våld. Våldet framstår samtidigt som ett eftersträvat mål i sig.
Nihilistiska/misantropiska	Äldre eller andra lättillgängliga personer, barn och unga.	Inledningsvis är vem som angrips ofta underordnat genomförandet av våldet, dokumentationen och erkännandet inom nätverket. Brottsobjekten kan successivt bli mer ideologiskt definierade och knytas till föreställningar om bland annat uppfattade rashierarkier, statens misslyckande, allmän destruktion och samhällskollaps.
Incel	Lärare/kvinnor.	Misogyna och andra till viss del högerextremt kopplade föreställningar och som leder till vissa personer uppfattas som ansvariga för den egna livssituationen och därmed blir brottsobjekt.
Vänster	Offentliga personer som betraktas som skyldiga till den israeliska regimens aktiviteter.	Antikoloniala och antiimperialistiska föreställningar leder till att vissa aktörer betraktas som företrädare för förtryckande maktstrukturer.
M/K/D	Personer eller verksamheter som uppfattas motarbeta aktörernas syfte.	Föreställningar om ansvar för djurs lidande eller exploatering av naturen bidrar till att vissa personer eller verksamheter blir föremål för hot.

Av materialet framgår att i de traditionella högerextrema fallen konstrueras ofta judar, muslimer, svarta, hbtqi-personer, feminister och invandrare men också politiker, journalister, forskare eller andra personer som uppfattas bära ansvar för en påstått degenererad samhällsutveckling som legitima offer för hot och våld. I de nihilistiska/misantropiska nätverken framträder delvis ett annat mönster. Här visar materialet hur våldet i något högre grad än i de traditionella högerextrema fallen ingår i ett system där olika handlingar ger status och erkännande. Enligt vissa av de manifest och manualer med en koppling till dessa nätverk, framgår att det är önskvärt att angripa poliser, statliga företrädare, minoriteter och andra ideologiskt definierade fiender. Inom flera av nätverken finns en progression där aktiviteter som att sprida propaganda, klottra nätverkens symboler eller skada egendom kan följas av allt grövre handlingar, såsom djurplågeri, självskadehandlingar, övergrepp mot andra människor. I de tidiga faserna förefaller vem som utsätts ofta vara av underordnad betydelse. Handlingen tycks framför allt gå ut på att producera innehåll och visa handlingskraft inom nätverket – där en viss stress att uteslutas eller inte få tillräckligt med poäng också påverkar ens handlingar.

Samtidigt kan våldets karaktär förändras över tid. Det som inledningsvis kan framstå som relativt slumpartat våld kan successivt integreras i ett mer uttalat ideologiskt projekt. Det är också centralt att påpeka att de olika nihilistiska/misantropiska nätverken skiljer sig mycket ifrån varandra. De barn och unga som ingår i studien är i varierande grad medvetna om vad nätverken de ingår i har för ideologisk inriktning eller politiska mål.

I vissa extremistiska miljöer definieras brottsobjekten av ideologi redan från början. I delar av de nihilistiska/misantropiska miljöerna föregår deltagandet i en våldsglorifierande digital gemenskap ibland valet av offer. Dessa mekanismer förekommer även i delar av de traditionella högerextrema miljöerna, inte minst i relation till gärningspersoner som utfört eller planerat att utföra attentat i skolmiljöer. Sammanfattningsvis visar materialet att målen för politiskt våld förändras i takt med att nya våldsamma subkulturer växer fram.

9.7 Centrala praktiker i extremistmiljöer

För att förstå hur samtida extremism tar sig uttryck, har vi undersökt vilka praktiker som framkommer i det studerade materialet. Vi har identifierat **22 praktiker** som särskilt vanligt förekommande. En del av dessa är tydligt brottsliga, andra inte. Tabellen illustrerar i vilken utsträckning dessa överlappar mellan olika ideologiska miljöer.

Tablå 3. Vanligt förekommande (explicita) sociala praktiker i de studerade extremistmiljöerna och överlappningar mellan dessa

Praktiker	Extremistiska inriktningar	Grad av överlappning
Propaganda- och påverkansaktiviteter	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade Vissa miljö-/djurrättsrelaterade fall	Mycket stor
Rekryteringsaktiviteter	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Nihilistiska/misantropiska Vissa incel-/manosfärrelaterade fall	Måttlig–stor
Hot, trakasserier och uthängningar	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Miljö-/djurrättsrelaterade	Stor

Kartläggningar av brottsobjekt, uppfattade fiender och politiska motståndare	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska	Måttlig–stor
Direktaktioner, exempelvis sabotage	Traditionella högerextrema Miljö-/djurrättsrelaterade	Begränsad–måttlig
Destabiliserande och polariserande praktiker	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade	Stor
Våldsretorik	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade Miljö-/djurrättsrelaterade	Stor
Accelerationistiska metoder och praktiker	Traditionella högerextrema Nihilistiska/misantropiska miljöer	Måttlig
Träning inför kamp, strid eller krig	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vigilanterelaterade miljöer	Måttlig
Survivalistiska praktiker, beredskaps- och överlevnadspraktiker	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vigilanterelaterade Vänsterextrema	Måttlig–stor
Aktiviteter kopplade till parallella rättssystem eller utomrättslig rättsskipning	Vigilanterelaterade	Begränsad
Konsumtion, produktion och spridning av politisk propaganda, extremistiskt material och konspirationsteorier	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade Antirasistiska	Mycket stor
Konsumtion, produktion och spridning av vilseledande information och desinformation	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade Antirasistiska	Mycket stor
Konsumtion, produktion och spridning av *gore*, true crime och annat chockerande innehåll	Traditionella högerextrema Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Vissa extremislamistiska miljöer	Måttlig–stor
Konsumtion, produktion och spridning av extremistiska eller våldsamma symboler, edits och memes som propagandapraktik	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vänsterextrema Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska Incel-/manosfärrelaterade	Stor

Utpressnings- och förnedringspraktiker, exempelvis sextortion	Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska	Begränsad–måttlig
Konsumtion, produktion och spridning av sexualiserat våldsmaterial	Nihilistiska/misantropiska	Begränsad
Konsumtion, produktion eller spridning av egenproducerat våld	Nihilistiska/misantropiska	Begränsad
Konsumtion, produktion eller spridning av våldsamt material	Traditionella högerextrema Extremislamistiska Vigilanterelaterade Nihilistiska/misantropiska	Måttlig–stor
Ritualiserade vålds- eller övergreppspraktiker med ockulta eller satanistiskt inspirerade inslag	Nihilistiska/misantropiska	Begränsad
Sexuella övergreppspraktiker, däribland barnpornografibrottspraktiker	Nihilistiska/misantropiska	Begränsad
Hämndpraktiker relaterade till uppfattade orättvisor eller existentiella hot	Traditionella högerextrema Nihilistiska/misantropiska	Måttlig

Tablån omfattar endast praktiker som kodats explicit i materialet. Praktiker som existerar i dessa miljöer men inte framkommer explicit i relation till de studerade fallen har inte inkluderats. Förekomst i miljöerna innebär inte att praktiken förekommer i samtliga fall med en koppling till miljöerna.

9.8 Några av extremismens mest centrala element

Den betydelse som antisemitism, antidemokratiska idéer, misogyni, antifeminism och maskulinitetsideal, avhumanisering samt accelerationism har i samtida extremism, redogörs för särskilt. Detta eftersom de intar olika men centrala positioner i studiens material. Dessutom utgör de element som förekommer i flera av de studerade miljöerna. Antidemokratiska idéer och antisemitism förekommer i alla undersökta ideologiska miljöer (explicit och implicit sammantaget) vilket gör dessa komponenter till de mest utbredda ideologiska inslagen. Misogyni utgör på motsvarande sätt ett centralt inslag, men kommer inte alltid till explicit uttryck och riskerar därför att förbises i analyser av ideologiskt motiverade brott. Maskulinitetsideal lyfts fram eftersom fenomenet i flera fall har en central betydelse för relationen mellan gemenskap, status och våld. Avhumanisering har en särskild betydelse för relationen mellan retorik och våld, och behandlas därför närmare. Accelerationism beskrivs särskilt eftersom fenomenet har en framträdande betydelse för politiskt våld.

9.8.1 Antidemokratiska idéer – och våld

Som diskuterats tidigare i studien (se kapitel 2) är det motståndet mot den liberala demokratins själva fundament och rättfärdigandet av våld för att uppnå politiska eller religiösa mål som skiljer

extremism från radikala idéer om genomgripande samhällsförändring. Begreppet antidemokratisk extremism används i rapporten som samlingsterm för ideologiskt olika miljöer som förenas av ett motstånd mot den liberaldemokratiska samhällsordningen. Antidemokratiska idéer handlar i denna mening inte bara om motstånd mot fria val eller parlamentarism, utan också om ett förkastande av exempelvis politisk pluralism, människors fri- och rättigheter, minoriteters rättigheter, fria medier och rättsstatens institutioner. Antidemokratiska idéer utgör således ett grundläggande ideologiskt fundament för den extremism som studeras och förekommer i samtliga undersökta miljöer.

Gemensamt för alla de studerade extremistmiljöerna är ett motstånd mot den liberaldemokratiska samhällsordningen och grundläggande mänskliga rättigheter. Det som skiljer miljöerna och aktörerna som studeras ifrån varandra är emellertid bland annat vad i denna ordning som i första hand förkastas och hur de antidemokratiska idéerna tar sig uttryck i samband med att våldsrelaterade brott begås. Nedan skildras hur några av dessa idéer framkommer i materialet.

I många av de traditionellt högerextrema fallen uttrycks en avsky i relation till det pluralistiska samhället. Migration, mångkulturalism, jämställdhet, feminism, samt brottslighet och exempelvis våldtäkter, framställs som tecken på totalt samhällsförfall, samtidigt som politiker, medier, myndigheter och forskare betraktas som ansvariga för utvecklingen. Antisemitiska konspirationsteorier bidrar med förklaringar genom föreställningen att en judisk eller globalistisk makt ligger bakom allt detta. En del gärningspersoner uttrycker explicit att den rådande ordningen måste störtas genom våld. Den utpekade fienden är inte bara den grupp som påstås hota samhället. Fiendebilden utvidgas till alla dem som anses ha släppt in, skyddat eller gynnat gruppen. Politikern refereras till som ”folkförrädare”, journalisten anklagas för att dölja sanningen och polisen betraktas som en företrädare för och beskyddare av systemet. Detta får betydelse för vilka som blir brottsobjekt.

I de extremislamistiska fallen ställs den sekulära samhällsordningen mot vad som framställs som religiöst grundade föreställningar om hur samhället ska organiseras, vilka auktoriteter som är legitima och vilka som är fiender. Pluralism och jämställdhet avfärdas medan jihad och politiskt våld rättfärdigas utifrån religiöst inramade politiska mål som står i konflikt med den liberaldemokratiska ordningen. Religionens betydelse varierar dock för de enskilda gärningspersonerna. I vissa fall finns ett starkt religiöst engagemang, medan andra tycks ha anammat extremislamistiska idéer utan att, vad det verkar, ha ett lika tydligt intresse för religionen som sådan. Detta knyter an till diskussioner inom forskningen om huruvida religion är den främsta drivkraften eller om religion snarare används för att legitimera våld och förtryck (Roy, 2017).

Samhällsdiagnosen och den eftersträvade ordningen är en annan än i de högerextrema fallen, men de har perspektivet på den demokratiska samhällsordningen som dekadent, korrumperad och falsk gemensamt. Även i flera av dessa fall är antisemitiska konspirationsteorier centrala för förståelsen av hur världen är beskaffad, vilket påverkar val av offer.

Antidemokratiska idéer i de nihilistiska/misantropiska miljöerna är inte alltid tydligt knutna till en tydlig politisk fiende. Rasism, antisemitism och misogyni förekommer tillsammans med ett mer allmänt förakt för svaga människor och för samhället i stort. Till skillnad från flera av de traditionella högerextrema fallen behöver den som utsätts inte tillskrivas en bestämd roll i en politisk konflikt eller samhällsutveckling. Människor kan göras till legitima objekt för våld, kontroll och förnedring utan att först definieras som politiska motståndare. Bilden av vilka ens fiender är och vilka som utgör legitima offer, är därmed inte lika snäv.

De extremistiska vigilanterelaterade aktörerna avvisar rättsstatens grundläggande principer. De utgår från att rättsväsendet inte förmår skydda barn och inte vill bestraffa sexualförbrytare och tar därför själva på sig den uppgiften. Här åsidosätts grundläggande demokratiska och rättsstatliga principer om en rättslig prövning och rättssäkerhet genom att aktörerna själva tar sig rätten att avgöra vem som är skyldig och hur personen ska straffas.

Jämförelsen mellan de olika ideologiska inriktningarna visar att antidemokratiska idéer tar sig olika uttryck och får olika betydelse i olika grupper. De kan handla om att störta demokratin

och ersätta den med en annan samhällsordning, angripa dess institutioner och företrädare, frånta vissa grupper deras rättigheter och skydd eller själv ta sig rätten att kontrollera, döma och straffa andra. Gemensamt är att centrala delar av den liberaldemokratiska ordningen förkastas. Antidemokratiska idéer påverkar både vem som konstrueras som fiende och vad aktörerna anser sig ha för rätt att göra mot denna fiende. Våldet kan riktas mot den demokratiska ordningen, mot dem som företräder den, mot grupper som inte anses ha en plats i den eftersträvade ordningen eller användas för att själv utöva den makt som den demokratiska rättsordningen inte anses kunna utöva på ett adekvat sätt. Antidemokratiska idéer är därmed inte bara ett gemensamt ideologiskt inslag i materialet, utan själva grunden för hur de brott och det våld i flera av fallen förstås och rättfärdigas av gärningspersonerna.

9.8.2 Antisemitism – och våld

Antisemitism har i denna studie undersökts med utgångspunkt i Jerusalem Declaration on Antisemitism (JDA, 2021) vars kortfattade definition av antisemitism går ut på att antisemitism är diskriminering, fördomar, fientlighet eller våld mot judar i egenskap av att vara judar eller judiska institutioner i egenskap av att vara judiska (ibid; se också avsnitt 2.5.2). Definitionen har kompletterats med tillägget att antisemitism inte enbart kan riktas mot personer som är judar utan även mot personer, grupper eller institutioner som uppfattas som judiska eller som anses företräda, stödja eller ”gå judars ärenden” (Pollack Sarnecki m.fl., 2019). Utifrån det studerade materialet har antisemitismens uttryck och roll i de undersökta extremistiska miljöerna analyserats. Särskilt har vi undersökt hur antisemitism kommer till uttryck i relation till de olika brotten.

Resultaten visar att antisemitism är särskilt framträdande i brottsliga händelser som begåtts av traditionella högerextrema aktörer, extremislamistiska aktörer samt nihilistiska/misantropiska aktörer. Ett fall som begåtts av en aktör med vänsterextrema kopplingar, innehåller antisemitiska komponenter. Även ett fall som är svårt att kategorisera, där retoriken om judar och Israel har både vänsterextrema och högerextrema drag, innehåller grov antisemitism. Antisemitism är även ett inslag i andra extremistiska miljöer som studerats, som i incel-och manosfärrelaterade miljöer och i extremistiska vigilanterelaterade miljöer. Gällande de brott som ingår i studien som begåtts av aktörer tillhörande dessa miljöer så har antisemitism emellertid, enligt vad som framkommer av materialet, inte haft en så framträdande roll. Därför behandlas antisemitismens roll i dessa miljöer inte närmare nedan. Ett annat fenomen med en koppling till antisemitism är attentaten mot israeliska mål som begåtts av aktörer med en koppling till kriminella nätverk på uppdrag av, vad det verkar, främmande makt.

9.8.2.1 Som ”försvar” av islam

I vissa av de extremislamistiska fallen är antisemitism ett centralt och explicit inslag medan antisemitism i andra fall inte kommer till uttryck lika explicit. Även i många av de senare fallen förekommer emellertid referenser till exempelvis IS-propaganda, i vilken antisemitism är ett centralt inslag. I några av de extremislamistiska fallen där antisemitism uttrycks tydligt, framkommer konspiratoriska föreställningar om påstådd judisk världskontroll tillsammans med en religiöst inramad antisemitisk retorik, inklusive uppmaningar om att judar ska fördrivas och mördas. I ett av fallen beskrev en man ”sionister, judar” som ”föraktade av hela världen”. Han ansåg att judar borde fördrivas från jordens yta. Utöver detta anspelade han på en *hadith* om att stenar och träd i den yttersta tiden ska avslöja gömda judar för muslimer, så att de kan dödas. I ett förhör förklarade samma person att uttalandet var en reaktion på mördandet av kvinnor och barn i Gaza, samt på vad han beskrev som ”omvärldens tystnad”. Här användes händelser i Gaza för att rättfärdiga mördandet av judar. Händelser i Gaza används alltså i vissa fall för att rättfärdiga våld mot judar, samtidigt som religiöst inramade föreställningar placerar konflikten i ett sammanhang där judar framställs som fiender till islam. Våld mot judar kan därmed legitimeras genom såväl hämnd för muslimers utsatthet som deltagande i vad som framställs som en religiös kamp.

I samma fall, uttryckte en annan man konspirationsteorier om judisk världskontroll genom påståendet att judar använder Förintelsen för att väcka omvärldens sympati och därigenom behålla sin påstådda kontroll över världen. Samtidigt beskrev han glädje över att Förintelsen ägt rum. Dessa gärningspersoner hade diskuterat *jihad* och angrepp mot judiska mål och hade planer på att rekognosera en synagoga för ett eventuellt attentat. Även i ett annat extremislamistiskt fall med IS-kopplingar framkom en önskan om att utföra terrorattentat i Israel. Också där påträffades omfattande IS-propaganda.

I de extremislamistiska miljöerna blandas föreställningar om judar som samtidigt manipulativa, omänskliga, lägre stående och mäktiga, parallellt med att Förintelsen hyllas. Antisemitism ges en religiös inramning, där en specifik tolkning av islam och vilka som är muslimer på ”rätt” sätt samt föreställningar om den ”yttersta tiden” används för att ge politiskt våld mot judar religiös legitimitet. Antisemitismen får i dessa miljöer en särskild roll genom att våld mot judar knyts till föreställningar om *jihad* och försvaret av islam och ”den muslimska gemenskapen”.

9.8.2.2 Anti-israeliska hållningar och antisemitiska myter

I de få fall med kopplingar till vänsterextrema miljöer som ingår i materialet och där antisemitism förekommer, förenas anti-israeliska hållningar med relativisering av Förintelsen och antisemitiska föreställningar. Relativisering av Förintelsen görs inom ramen för berättelser om uppfattningar om Israels som kolonialmakt där judar – och även andra som anses gå judars eller Israels ärenden – hålls ansvariga för den israeliska regeringens agerande mot palestinier. I ett fall hotas två chefredaktörer som anklagas för att försvara Israels krigföring i Gaza. Genom hänvisningar till Nürnbergrättegångarna dras paralleller mellan den israeliska krigföringen och Nazitysklands brott. Ansvaret för Israels ageranden utvidgas till att omfatta journalister som påstås försvara Israel och därför görs till måltavlor för hot. Gällande den här typen av fall är gränsdragningarna för vad som utgör antisemitism och inte svåra, och möjliggör alternativa tolkningar.

I ett annat fall där gärningspersonen inte har någon känd nätverkskoppling, men där den antisemitiska retoriken har både vänsterextrema och högerextrema drag, används den israeliska regeringens agerande som en förevändning för att uppmana till våld mot judar. Gärningspersonen beskyller judar för att vara skyldiga till folkmord och förenar anklagelserna med konspirationsteorier om judisk makt och övergrepp mot barn. Han ifrågasätter vidare judar som offer för Förintelsen och uppmanar samtidigt till att judar återigen ska mördas i Auschwitz. Även här används den israeliska regeringen agerande för att peka ut judar som legitima måltavlor för hot och våld. Händelsen inträffade före Hamas terrorattacker den 7 oktober år 2023 och det efterföljande kriget i Gaza, och illustrerar hur Israel–Palestinakonflikten sedan länge använts för att sprida antisemitisk propaganda.

9.8.2.3 Antisemitiska ”världsförklaringar”

I traditionella högerextrema miljöer konstrueras judar som det största existentiella hotet mot vitas fortlevnad och tillskrivs avsikten att försvaga, ersätta eller förinta vita människor. Antisemitismen har i dessa miljöer en framträdande roll som ”världsförklaring”. Det vill säga som förklaring till hur samhället fungerar, hur olika skeenden hänger ihop, hur samhällsproblem uppstår och vem som är skyldig till dessa. Berättelser om det så kallade folkutbytet och massinvandring, om feminism och pluralism, liksom om den djupa staten och demokratins falskhet, knyts samman med idéer om samhällsförfall och förräderi – och härleds till en judisk världskonspiration. Judar förklaras vara skyldiga till allt som uppfattas som fel med det nuvarande liberaldemokratiska systemet och hålls ansvariga för att politiker, medier och myndigheter driver det svenska samhället i vad som betraktas som en katastrofal riktning.

Antisemitism är ett centralt inslag i de politiska manifest, i den ideologiska litteratur och i annan propaganda samt i filmer, *edits*, musik, symboler, alias och *memes* som gärningspersoner md en koppling till högerextrema miljöer tagit del av eller skapat själva. Detta omfattar till exempel propaganda från NMR, *Atomwaffen Division*, James Masons *Siege* och diverse texter från olika

våldsverkare. Propagandan kombineras inte sällan med instruktioner om bombtillverkning och vapenanvändning. I ett av fallen hade gärningspersonen exempelvis tagit starkt intryck av filmen *Europa: The Last Battle*, en film som är uppbyggd kring antisemitiska konspirationsteorier, samtidigt som det i beslagen fanns nazistiskt material och propaganda där attentat i skolor och andra former av grovt våld hyllades. Antisemitiska förklaringar till vad som är fel med samhället och demokratin förenas ibland med uppmaningar till revolutionärt våld. I flera fall har gärningspersonerna tagit del av antisemitisk litteratur och själva skrivit texter där antisemitiska föreställningar förenas med idéer om att krossa det rådande samhällsystemet. I relation till en händelse påträffades ett pappersark i gärningspersonens rum med antecknade tidsangivelser och boktitlar, däribland *After the Reich* och *A Requiem for Hitler*. I ett annat fall hade gärningspersonen skrivit ett manifest där idéer om massinvandring, globalism och feminism presenterades som uttryck för samhällsförfall. Samtidigt beskrevs en väpnad revolution och omfattande våld, inklusive dödsstraff, som vägen till ett idealsamhälle: en fascistisk stat (se också nedan). I ytterligare ett annat fall påträffades revisionistisk litteratur och texter som innehöll konspirationsteorier om påstådd ”sionistisk” makt. Gärningspersonen hade också skrivit egna texter där han utvecklade resonemang om revolutionärt våld och vilka som är legitima måltavlor för attentat.

Antisemitismen fungerar i dessa miljöer inte bara som förklaringar till vem som påstås styra samhället eller är roten till allt ont, utan förekommer i propaganda och manualer där våld mot det demokratiska systemet behandlas som ett medel för samhällsförändring. Hos flera gärningspersoner har material påträffats där antisemitiska ”världsförklaringar” förenas med uppmuntran till revolutionärt våld. En antisemitisk föreställningsvärld är central, även när angrepp inte riktas mot judiska personer eller institutioner. Politiker, journalister, forskare och myndighetsföreträdare placeras i en berättelse om ”judisk makt” och kartläggs utifrån föreställningen att de driver samhället mot ett totalt sammanbrott. Antisemitismen vidgar därmed fiendebilden långt utanför judar som grupp. En politiker, journalist eller forskare kan bli en del av den antisemitiska föreställningsvärlden utan att själv ha judisk bakgrund. Det avgörande är den roll personen tillskrivs i berättelser om exempelvis ”folkutbytet”, det så kallade ”PK-samhället” eller om uppfattade orättvisor och korruption.

9.8.2.4 Statushöjande och som jargong

I de nihilistiska/misantropiska miljöerna blandas högerextrem propaganda och nazism med satanism, ockultism, misogyni, *gore*, djurplågeri, sexuellt våld och hyllningar av massmördare. Även i dessa miljöer har antisemitismen en framträdande roll. Den kan också här fungera som en ”förklaring” till hur världen fungerar men används också för att chockera samt som jargong och markör för grupptillhörighet i nätverk där det ger status och ”poäng” att bryta mot etablerade normer och tabun. De manualer och det propagandamaterial som påträffats hos gärningspersoner med koppling till dessa miljöer, som visar på samarbeten mellan nätverk som *No Lives Matter* (NLM) och *Maniac Murder Cult* (MKU), innehåller bland annat antisemitisk och rasideologisk propaganda där bland annat poliser, myndighetspersoner och judar pekas ut som legitima måltavlor för våld. I ett fall hade en gärningsperson återpublicerat tusentals klipp på TikTok, däribland antisemitiskt och nazistiskt material och tagit del av vit makt-musik och högerextrem propaganda. Han talade också om ”sionistisk makt” och hänvisade till politiska ledares besök vid Västra muren i Jerusalem, vilket anknyter till antisemitiska föreställningar om judiskt inflytande över världspolitiken. De högerextrema och antisemitiska inslagen förekom tillsammans med ett omfattande intresse för *gore* och extremt våld. Gärningspersonen hade inga kända kopplingar till några nätverk. Fallet, som uppvisar tydliga inslag av både traditionell högerextremism, nihilism och misantropi, illustrerar hur antisemitism även existerar i relation till händelser där det inte finns tydliga nätverksanknytningar.

Avseende våldsamma attacker i skolmiljöer förekommer, som i många av fallen med en koppling till högerextremism, antisemitism, islamofobi, hbtqi-fientlighet, rasism mot svarta, misogyni, våldsfantasier och en fascination för tidigare attentat ofta tillsammans i gärnings-personernas beslagtagna material och kommunikation. Vår analys av dessa fall visar att

antisemitism ingår i de föreställningsvärldar och sociala miljöer där även den här typen av attacker planerats, diskuterats och ges mening. Detta framkommer exempelvis tydligt i de fall där bägge gärningspersoner hade varit aktiva på Discordservern GTJ, *Gas the Jews*. Serverns namn gjorde ett utrotningsbudskap till beteckning för den gemenskap där flera hundra personer enligt en av gärningspersonerna var aktiva. Där uttrycktes hat mot judar, muslimer och andra personer som inte betraktades som vita. De två gärningspersonerna hade känt varandra sedan de var barn, beskrev sig senare som ”blodsbröder” och deltog under flera år i samma digitala sammanhang. Gemenskap utvecklades kring en nazistiskt inspirerad ”humoristisk” jargong om bland annat Förintelsen och genom skapandet av antisemitisk propaganda. Antisemitism uttrycktes både i serverns namn, i den rasistiska jargongen, i materialet som delades och i kommunikationen mellan deltagarna. Fallen exemplifierar hur antisemitism kan spela en betydande roll i radikalisering och rekrytering till extremistiska gemenskaper. De illustrerar också hur antisemitiska ”skämt” kan vara centrala för relationsskapande i extremistiska sammanhang, även om gärningspersonerna själva avfärdar detta som lustig jargong utan betydelse. I såväl de traditionella högerextrema miljöerna som i de nihilistiska/misantropiska miljöerna kan grova antisemitiska uttryck fungera som ett sätt att markera radikalitet och visa trovärdighet inför andra.

Sammanfattningsvis varierar antisemitismens roll mellan, men också inom, olika ideologiska miljöer. Samtidigt är det centralt att understryka att det finns stora likheter i de antisemitiska föreställningar och den retorik som förekommer i de extremistiska sammanhang som studerats. Det gäller exempelvis idén om judar som ett existentiellt hot och bakomliggande kraft som strävar efter att försvaga, ersätta eller förinta andra grupper eller den traditionella ordningen. Likheter finns också i hur Israel–Palestinakonflikten och sedan hösten 2023, kriget i Gaza, används för att rättfärdiga hot och våld mot judar samt hur ”sionist” används för att signalera påstådd judisk makt eller korruption. Att relativisera och hylla Förintelsen är också vanligt förekommande inslag i flera av de studerade miljöerna, vilket tydliggörs i flera av brottsfallen.

9.8.3 Misogyni – och våld

Misogyni och antifeminism analyseras i enlighet med de definitioner som presenterats tidigare i studien. Där beskrivs att misogyni avser föreställningar och praktiker genom vilka kvinnor möter fientlighet och bestraffas när de avviker från patriarkala normer eller en könad ordning, samtidigt som det är en mekanism genom vilken könshierarkier upprätthålls (Manne, 2017). Antifeminism avser motstånd mot feminism, jämställdhet och förändringar av traditionella könsroller, där sådana förändringar uppfattas som illegitima, skadliga eller som ett hot mot en viss social ordning (Gentry, 2022). Mot denna bakgrund analyseras nedan hur misogyna och antifeministiska föreställningar, tillsammans med idéer om patriarkala strukturer, maskulinitet och våld, framträder i de studerade fallen.

Den tydligaste kopplingen mellan misogyna föreställningar och genomfört dödligt våld återfinns i morden på de två kvinnliga lärarna. I sina avskedsmeddelanden beskriver gärningspersonen ett långvarigt utanförskap präglat av ensamhet, mobbning, social isolering, självmordstankar och oro inför framtiden. Samtidigt resonerar han om ”incel-fenomenet”, feminism och unga mäns situation och hänvisar till Elliot Rodger, Alek Minassian och Dimitrios Pagourtzis. Han menar att samhället inte har tagit de problem han beskriver på allvar, varnar för att liknande dåd kommer att fortsätta och skriver att han genom sitt eget attentat ska ”exemplifiera detta”. Våldet ges en politisk betydelse genom att den egna erfarenheten av utanförskap placeras i en större berättelse om unga mäns utsatthet. Materialet visar emellertid inte på någon tydlig social förankring i incelmiljöer. Det material gärningspersonens tagit del av domineras inte enbart av incelrelaterat innehåll utan omfattas också av högerextremt och visst extremislamistiskt material, liksom av innehåll kopplat till icke-ideologiskt drivna massmördare. Misogyni är också ett centralt inslag i de sammanhang där skolattacker diskuteras och hyllas. Där blandas misogyna uttryck med antisemitism, islamofobi, rasism, fascination för tidigare attentat och en glorifiering av förövare. Här existerar misogyni som en jargong, som en

berättelse om att män har förlorat status och möjligheter, som identifikation med tidigare gärningspersoner eller som en del av en revolt mot skolan, uppfattade auktoriteter och samhället i stort.

I ett av de manifest som beskrivs i rapporten exemplifieras hur misogyni och antifeminism kan ta sig uttryck i traditionell högerextremism. Feminism och jämställdhet framställs i manifestet som centrala orsaker till nationens och den västerländska civilisationens påstådda förfall. Enligt gärningspersonen har föreställningen om att kvinnor och män är lika eller ”identiska” bidragit till ett ”dekadent” samhälle, ”fördärv” och ”misär” och till att män har utvecklat en mer ”fjollig mentalitet”. Feminismen beskrivs samtidigt som en doktrin som utpekar män som grupp som ett hot medan feminister beskrivs som om de står i vägen för ”verklighetsförankrade” diskussioner om migration, kultur och etnicitet. Antifeminismen ingår därmed i föreställningen om att den vita befolkningen, nationen och den traditionella könsordningen har försvagats. Feminism placeras tillsammans med föreställningar om liberala demokratier, invandring, etablerade medier, politiker och påstådd judisk makt i en berättelse om samhällets sammanbrott. I manifestet argumenteras också för att demokratiska medel är verkningslösa och för en väpnad revolution inklusive för omfattande utrensningar och straff, däribland dödsstraff, mot de aktörer som anses bära ansvar för utvecklingen. Feminism, som det beskrivs i manifestet, bidrar enligt författaren av manifestet till ett så degenererat och onaturligt samhälle att en fascistisk samhällsomvälvning – inklusive omfattande politiskt våld – kan framställas som berättigat och nödvändigt. Kvinnors frigörelse, jämställdhet och förändrade könsroller används som belägg för att samhället har avvikit från en påstått naturlig ordning. Återställandet av denna ordning görs i sin tur till en del av det revolutionära projektet.

Misogyni kan, på samma sätt som antisemitism, existera som ständigt närvarande underliggande idéer utan att våldet nödvändigtvis riktas mot kvinnor. Misogyni kan bidra till att legitimera våld mot politiker, forskare, journalister, minoriteter, myndighetsföreträdare och andra personer som uppfattas upprätthålla den liberaldemokratiska samhällsordningen. Detta illustreras bland annat av mordet i Almedalen där brottsobjekten alla var kvinnor och representerade den ”djupa staten”, det vill säga ”dolda eliter” som i högerextrema miljöer, som nämnts, förknippas med judar. I flera högerextrema fall görs feminismen ansvarig för låga födelsetal, förändrade familjeformer, försvagad manlighet och den vita befolkningens påstådda demografiska tillbakagång. Antifeminismen förenas då med rasism och antisemitism i en sammanhängande förklaringsmodell där migration framställs som ett yttre hot, kvinnors frigörelse som en intern upplösning av gruppens reproduktiva och sociala ordning och judar eller ”globalister” som de aktörer som påstås ha drivit fram båda processerna. Misogyni utgör således inte ett fristående inslag utan är en integrerad del av berättelsen om vilka som tillhör den egna gruppen, hur gruppen ska reproduceras och vilka könsroller som anses nödvändiga för dess fortlevnad.

Materialet visar också hur misogyni kan omsättas direkt i våldspraktiker. I de nihilistiska/ misantropiska nätverken förekommer manipulation, *sextortion* (som beskrivits tidigare utgör en form av sexualiserad utpressning) och krav på självförnedring och självskada, samt spridning av sexuellt övergreppsmaterial. Sexuellt material som offren har förmåtts producera används för att upprätthålla kontrollen över dem, och hot om spridning, uthängning eller fortsatt exploatering begränsar möjligheten att lämna nätverket. Sexualiserat våld är därmed inte endast en konsekvens av deltagarnas attityder till flickor och kvinnor utan en metod genom vilken kontroll etableras, förstärks och förlängs – och omfattar också unga pojkar. Offrets utsatthet omvandlas till material som ger status och används för att visa den egna förmågan att dominera andra. Manualer som cirkulerar i dessa miljöer kan innehålla både rasideologiska och misogyna inslag samt instruktioner för manipulation, exploatering och våld. Misogyni uttrycks här också genom det våldsamma material som sprids i nätverken i form av *gore*, som ofta involverar flickor och unga kvinnor.

De extremislamistiska fallen visar hur misogyna och patriarkala föreställningar kan bli synliga under en ideologisk förändringsprocess. I ett av fallen beskrev föräldrarna hur deras son under en period då han blev alltmer intresserad av religion, började tala om IS och konsumerade jihadistiskt material. Han började under den här perioden också att kritisera sin mamma och

sina syskon för hur de levde och betedde sig. Hans förändrade perspektiv kom till uttryck i vardagliga familjerelationer och genom kritik och anspråk på att reglera närstående kvinnors och familjemedlemmars agerande.

Sammanfattningsvis illustrerar studiens empiri att på individnivå kan hat mot kvinnor användas som förklaring till personliga motgångar, Samtidigt kan föreställningar om manlig utsatthet eller om behovet av en återupprättad manlighet ge individen en position och berättelse om vem ”han är”. På gruppnivå kan en misogyn jargong, men också dominans och våld mot kvinnor skapa status och tillhörighet.

Misogyni och antifeminism har alltså en koppling till våld på olika sätt. Det kan kombineras med föreställningar om unga mäns utsatthet för att tolka en personlig livssituation och ge mening åt ett planerat attentat eller användas som en förklaring till hur det moderna samhället ser ut och som en anledning att förespråka en fascistisk revolution. I de nihilistiska/misantropiska nätverken finns inslag av allt detta, men här handlar det samtidigt om att använda det mest förbjudna för att vinna status. De nihilistiska/misantropiska fallen illustrerar också hur gemenskap och exploatering existerar samtidigt: den som söker erkännande och social förankring kan utsätta andra för övergrepp, men också själv bli föremål för *sextortion*, kontroll och hot.

9.8.4 Maskulinitetsideal och kamp

I nazistiska nätverk som exempelvis aktivklubbsmiljöerna betonas fysisk träning, kamp, disciplin och behovet av en återupprättad mansroll. En av gärningspersonerna i *Pedo Hunting Sweden* beskrev exempelvis Aktivklubbarnas syfte som att ta emot unga män som har det svårt, låta dem träna och slåss tillsammans och ge dem ”en mansroll i sitt liv”. Miljöerna erbjuder på det sättet inte enbart en politisk eller rasideologisk gemenskap, utan också en modell för hur manlighet ska formas genom fysisk styrka, drogfrihet, kamp – men också manliga förebilder. Maskulinitetsidealet är alltså relevant för att förstå de sociala miljöer där våldet utvecklas och ges status (se kapitel 2). Förmågan och beredskapen att slåss kan fungera som ett sätt att förverkliga både den politiska identiteten och den mansroll som miljöerna erbjuder. Liknande ideal om styrka, handlingskraft, dominans och synlighet framträder i de vigilanterelaterade PHS-fallen. Där etablerar deltagare kontakt med personer som utpekas som sexualförbrytare, arrangerar fysiska konfrontationer, begår våldshandlingar och filmar sedan händelserna varpå de sprider materialet i digitala kanaler. Regionala grupper och deltagare konkurrerar om uppmärksamhet genom dokumenterade aktioner. Våldet framställs som ett skydd av barn och andra utsatta, samtidigt som det producerar status för de män som konfronterar och bestraffar den utpekade personen. Detta kan förstås i ljuset av den forskning som beskriver ”pedofiljakt” som en praktik genom vilken maskulinitetsideal iscensätts och uttrycks, snarare än att det skulle vara ett svar på att staten är oförmögen att skydda barn (Hussey m.fl., 2021).

Kopplingar mellan PHS, Aktivklubbarna, andra högerextrema miljöer, våldsamma supportermiljöer och nihilistiska/misantropiska nätverk som MKU visar också hur våldsamma maskulinitetsideal kan röra sig mellan olika typer av miljöer, där vissa av dem är ideologiskt drivna och andra inte, men där våldsamma aktiviteter förenar. Som beskrivits, kan våld i dessa miljöer ge status och erkännande, men också upplevelser av gemenskap och trygghet. När våd filmas och sprids blir det samtidigt ett sätt att visa upp en våldsam mansroll och får den bekräftad av andra. I de studerade fallen kombineras ideal om styrka, träning och disciplin med rasistiska föreställningar, konstruktioner av ett ”Vi” och ”Dem” och avhumaniserande idéer och praktiker, men också genom exempelvis belöningar via poängsystem för genomförda konfrontationer. Samtidigt är det centralt att skilja mellan mer allmänna föreställningar om manlighet och de konkreta sätt på vilka extremistmiljöer kopplar manlig status till förmågan att dominera, straffa eller skada en utpekad fiende.

Materialet visar att våldsamma maskulinitetsideal är centrala i många av de studerade miljöerna, även om de ideologiska utgångspunkterna skiljer sig åt. Fysisk styrka, disciplin, handlingskraft och beredskap att använda våld kopplas till status, gemenskap och identitet i såväl nazistiska aktivklubbsmiljöer som i *Pedo Hunting Sweden*. Maskulinitetsideal kommer dels till uttryck genom

föreställningar om manlighet, men också genom hur exempelvis disciplin, kontroll och våld tillskrivs en ideologisk innebörd i de olika extremistiska miljöerna.

9.8.5 Accelerationism: samhällskollaps och framtidsvisioner

Som beskrivits (se avsnitt 2.4.9) definieras accelerationism ofta på olika sätt av forskare och praktiker och som framgått används begreppet i denna studie för att beskriva föreställningar om att samhälleliga konflikter och kriser ska påskyndas för att framkalla en systemkollaps som möjliggör en ny samhällsordning. Det avgörande är därför inte förekomsten av våld eller andra destabiliserande handlingar i sig, utan föreställningen om vad våldet och kollapsen ska leda till. Accelerationism bygger alltså på en särskild föreställning om relationen mellan destruktion och samhällsförändring, där attentat, terror och andra former av samhällelig destabilisering beskrivs som nödvändiga för att påskynda övergången från den rådande samhällsordningen till en ideologiskt eftersträvad framtid. Det som kännetecknar de accelerationistiska fallen är därför inte enbart en hög acceptans för våld, utan att våldet motiveras genom föreställningen att samhället först måste brytas ned innan en ny ordning kan etableras.

Denna koppling mellan samhällskollaps och framtidsvision framträder tydligt i flera av de högerextrema fallen, där attentat, sabotage och eskalerande konflikter beskrivs som medel för att påskynda den liberala demokratins sammanbrott och skapa förutsättningar för en fascistisk eller nationalsocialistisk samhällsordning. Samtidigt visar studien att motsvarande idéer även återfinns i delar av de nihilistiska/misantropiska nätverken där manifest och instruktioner med kopplingar till exempelvis MKU hittas i beslagen. I dessa manualer kopplas terror, massvåld och samhällskollaps till visioner om en framtida ordning präglad av den vita rasens dominans. I vissa fall kan emellertid accelerationistiskt material förekomma utan att gärningspersonerna själva uttrycker motsvarande framtidsvisioner. Studien identifierar en betydande variation inom de nihilistiska/misantropiska nätverken avseende accelerationism. I vissa fall förefaller det inte finnas tydligt formulerade idéer om vad det kaos och våld som förespråkas ska leda till, medan det i andra fall finns en tydlig framtidsvision, vilket illustreras bland annat genom de manualer och manifestliknande texter som delas mellan nätverken. Aktörer tillhörande andra ideologiska inriktningar ägnar sig också åt destabiliserande praktiker och försöker skapa kaos genom våld, som exempelvis de vigilante-relaterade nätverken. I dessa miljöer görs detta med förevändningen om att detta ska leda till ett samhälle där ordning och kontroll återupprättas genom eget ingripande när staten uppfattas ha misslyckats. Extremislamistiska aktörer förklarar och rättfärdigar snarare politiskt våld till etableringen eller försvaret av en religiöst grundad samhällsordning.

Det som skiljer accelerationistiska aktörer från andra aktörer är därför varken förekomsten av våld, strävan efter samhällelig destabilisering eller alternativa framtidsvisioner i sig utan föreställningen att samhällets sammanbrott måste framkallas för att möjliggöra en total ideologisk omvandling, där den existerande samhällsordningen och dess värderingar ersätts av en ny ordning (och en ny idealmänniska). Det är denna kombination av ett aktivt eftersträvat samhällssammanbrott och en vision om en efterföljande nyordning som skiljer accelerationistiska nätverk och aktörer från andra som också använder våld och destabilisering som medel.

9.8.6 Avhumanisering och relationen mellan retorik och våld

Materialet visar hur uppmaningar till våld och hot om våld ofta kombineras med en avhumaniserande retorik som fråntar de utpekade grupperna mänskliga egenskaper. Muslimer, judar, invandrare, svarta, romer och hbtqi-personer beskrivs bland annat som parasiter, råttor, löss, kackerlackor, apor, svin, ohyra, ogräs, virus, farsoter och smuts. I andra fall framställs de som genetiskt defekta, primitiva, sjukdomsspridande, moraliskt fördärvade eller oförmögna att kontrollera sina sexuella och våldsamma drifter. Sådana beskrivningar förekommer i olika extremistiska sammanhang, men följer ett likartat språkligt mönster: människor reduceras till djur, smitta, avfall eller ett främmande ämne i samhällskroppen. Detta överensstämmer med de två former för avhumanisering som Haslams (2006) beskriver och som redogörs för tidigare i studien (se avsnitt 2.2.2.). I materialet återkommer båda formerna: vissa grupper framställs som

djurlika och styrda av primitiva drifter, medan andra reduceras till smitta, objekt eller biologiska hot som påstås behövs avlägsnas. I flera fall fråntas grupper egenskaper som förknippas med att vara mänsklig, så som rationalitet, moral och civiliserat beteende, och framställs i stället som primitiva eller styrda av okontrollerade drifter. I andra fall behandlas de som objekt eller som smitta. Studiens material visar emellertid på ytterligare en aspekt: avhumanisering handlar inte endast om en uppfattad fiende betraktas utan anger ofta direkt eller indirekt hur fienden bör behandlas.

Den avhumaniserande retoriken är inte bara en retorik om hur vissa grupper är, utan ofta följs av en retorik om vad som bör göras med den utpekade gruppen. När muslimer betecknas som ohyra, parasiter, ogräs eller en infektion följer uppmaningar om att de ska utrotas, elimineras, brännas, skjutas eller fördrivas. När judar framställs som råttor, parasiter, pest eller en satanisk kult kombineras detta med hänvisningar till gaskamrar, Zyklon B, Förintelsen och uppmaningar att döda judar eller att bränna synagogor. Svarta personer beskrivs som apor eller undermänniskor samtidigt som gärningspersoner uttrycker att de bör skjutas eller avlivas. Hbtqi-personer beskrivs som genetiskt defekta, sjukdomsspridande eller som ohyra och görs därmed till föremål för fantasier om gasning, stening, skjutning eller andra former av dödligt våld.

Avhumaniserande uttryck och våldsuppmaningar förekommer således, i de fall vi studerat, ofta tillsammans och är språkligt sammanfogade. Benämningen av gruppen innehåller redan en antydan om den åtgärd som framställs som rimlig. Ohyra bekämpas, smitta avlägsnas, ogräs rensas bort och parasiter utrotas. Genom denna språkliga förskjutning omformuleras våld från ett angrepp på människor till en påstådd handling av rening, försvar eller skadebekämpning. Våldet kan därmed beskrivas som något annat än våld: som att rädda landet, skydda kvinnor och barn, återställa ordningen eller avlägsna ett hot. Detta framträder särskilt tydligt i de fall som omfattar islamofobi och en mer allmän avsky mot individer med utländsk bakgrund. Muslimer och invandrare framställs inte endast som enskilda personer som exempelvis påstås vara kriminella till sin natur, utan som ett kollektiv som invaderar Sverige, lever på svenskars bekostnad, förökar sig, sprider sjukdomar och hotar landets fortlevnad. Berättelser om bidragsberoende, kriminalitet, sexuellt våld och demografisk förändring fogas samman till en föreställning om en grupp som både är underlägsen och existentiellt farlig. I detta sammanhang framställs utvisning, sterilisering, krig och dödande som proportionerliga svar på ett påstått kollektivt angrepp.

I de fall som omfattar antisemitism framträder ett delvis annorlunda mönster. Judar framställs både som parasitära och övermäktiga. De beskrivs som råttor, pest och moraliskt defekta, men samtidigt som en dold elit som kontrollerar medier, finanssystem, politik och samhällsinstitutioner. Denna kombination är central eftersom gruppen konstrueras både som obetydlig och som kapabel att medvetet krossa den europiska civilisationen eller utrota den vita befolkningen. Våld mot judar legitimeras som ett försvar mot en både underordnad och överlägsen fiende. Referenser till Hitler, gaskamrar och Förintelsen tillhandahåller ett färdigt sätt att formulera sig kring detta och en historisk föreställning om hur den konstruerade fienden ska hanteras.

Den här typen av avhumaniserande föreställningar och retorik existerar i alla identifierade extremistiska inriktningar, dock särskilt i relation till de traditionella högerextrema miljöerna. Även i de extremislamistiska fallen förekommer avhumaniserande föreställningar, även om de uttrycks på delvis andra sätt. I ett fall hyllas Förintelsen samtidigt som antisemitiska föreställningar används för att legitimera våld mot judar. I de IS-relaterade fallen delas människor återkommande in i kategorier som troende, avfällingar och fiender till islam. Personer som placeras utanför den moraliska gemenskapen framställs som legitima mål för avrättningar och attentat, samtidigt som gärningspersonerna konsumerar och sprider propaganda med avrättningar och annat dödligt våld. I extremistiska vigilanterelaterade nätverk görs personer som misstänks för sexualbrott till representanter för en kategori som anses stå utanför rättsordningens skydd. Föreställningen att de utpekade personerna är monster eller rovdjur bidrar till att misshandel och förnedring kan framställas som rättskipning. Inom nihilistiska/misantropiska nätverk avhumaniseras människor generellt till objekt för manipulation, förnedring och våld, medan offrets lidande omvandlas till innehåll.

Jämförelsen visar därmed både likheter och variation. Det gemensamma är att individer fråntas sina mänskliga drag och samtidigt blir till representanter för en kollektiv kategori: ”muslimen”,” juden”, ”invandraren”, ”transpersonen”, ”pedofilen” och så vidare. Skillnaden ligger i hur kategorin konstrueras och vilket slags våld som därmed framställs som berättigat. I vissa fall motiveras våld genom föreställningar om biologisk eller kulturell underlägsenhet. I andra fall framställs gruppen som ett övermäktigt hot eller en kraft som förstör barn, religionen eller samhällets moraliska ordning. Avhumaniseringen förenar förakt med rädsla: motståndaren beskrivs både som mindervärdig och som farlig.

Studiens material visar emellertid också ytterligare en aspekt som ligger nära den senare forskning som sammanfattas av Hodson och Kteily (2025). Avhumanisering framträder inte enbart som ett föregående steg inför våld utan kan också reproduceras genom våldspraktiker och socialisering i våldsorienterade miljöer. Detta framträder särskilt i de nihilistiska/misantropiska nätverken, där unga personer själva kan vara utsatta för manipulation, hot och våld samtidigt som de deltar i att utsätta andra. Materialet ger därmed stöd för att förstå relationen mellan avhumanisering och våld som ömsesidigt förstärkande under vissa omständigheter, snarare än som en enkelriktad process från retorik till våld.

Resultaten visar vidare att gärningspersonernas världsåskådningar formas genom flera sammanlänkade idéer och praktiker, och att vissa föreställningar ofta förekommer tillsammans och förstärker varandra. Det rör sig exempelvis om olika former av rasism, misogyni och avhumaniserande föreställningar som kombineras med konspirationsteoretiska idéer om en korrupt elit och ett samhälle i förfall.

9.9 Konspirationsteorier och politiskt våld

I denna studie definieras konspirationsteorier som en världsåskådning och tolkningsmodeller (Barkun, 2016). Samtidigt förstås de som en form av mer sofistikerad rasism (Pollack Sarnecki m.fl., 2022). Spridningen av konspirationsteorier betraktas vidare som spridningen av en form av politisk propaganda (Cassam, 2022) och som ett fenomen som behöver förstås i kontexten av andra informations- och påverkansaktiviteter (Scharfbillig m.fl., 2026). Även om konspirationsteorier, som beskrivits tidigare, inte är en särskilt bra term för att beskriva dessa fenomen, används den för enkelhetens skull här (för tidigare diskussion, se exempelvis avsnitt 3.1.7). I materialet identifierades konspirationsteorier utifrån tre nivåer:

På individnivå (mikronivå) använder gärningspersoner konspirationsteoretiska berättelser för att tolka världen, identifiera ansvariga för samhällsutvecklingen och för att förstå och motivera sina egna handlingar. Berättelser om exempelvis ett krig mot islam, judisk kontroll, dolda maktnätverk eller ett korrumperat etablissemang erbjuder sammanhängande förklaringar till komplexa samhällsförändringar och bidrar till att definiera vilka personer och grupper som är fiender och legitima mål.

På gruppnivå (mesonivå) används konspiratoriska berättelser för att skapa gemensamma berättelser om världen och för att upprätthålla kollektiva fiendebilder och stärka den interna gemenskapen. Genom konspiratoriska berättelser om att den egna gruppen är utsatt för ett existentiellt hot förstärks gruppens ”vi” i relation till ”dem”. De används också för att rekrytera nya anhängare.

På samhällsnivå (makronivå) visar materialet att konspiratoriska berättelser kan användas strategiskt av statliga aktörer och vara centrala instrument i geopolitiska konflikter. De antimuslimska aktioner som omfattar koranbränningar illustrerar detta. Konspirationsteoretisk propaganda om muslimer gav upphov till flera parallella konspiratoriska berättelser om Sverige som land och de lokala aktionerna blev samtidigt propagandamaterial för högerextrema aktörer och alternativa medier, mobiliseringsverktyg för extremislamistiska miljöer. Detta utnyttjades av utländska statsanknutna aktörer för att förstärka bilden av Sverige som antingen islamfientligt, icke-demokratiskt eller korrumperat och oförmöget att upprätthålla ordning. Konspira-

toriska berättelser används för att öka motsättningar mellan grupper och samtidigt för undergräva demokratiska institutioner och försvaga den liberaldemokratiska samhällsordningens motståndskraft.

9.9.1 De mest vanligt förekommande typerna av konspirationsteorier

Som beskrivits i forskningsgenomgången visar tidigare forskning att konspirationsteorier har en nära förbindelse med extremism, kan påverka radikalisering och har en koppling till våldsutövning. Det finns emellertid få studier som tittar på faktiska våldsbrott och hur dessa knyter an till konspirationsteoretiska tolkningsmodeller. Mot denna bakgrund redogörs i följande avsnitt för den typ av konspirationsteoretiska berättelser som förekommer i studiens empiriska material i relation till konkreta våldsrelaterade brott.

De mest vanligt förekommande konspirationsteorierna har delats in i fyra övergripande men överlappande idealtyper. Som beskrivits tidigare är konspirationsteorier mycket vanligt förekommande i antisemitism och antisemitism formuleras ofta i form av konspirationsteorier. De idealtyper (och de konspiratoriska berättelser som konstrueras inom ramen för dessa) har således en koppling till antisemitism, antingen genom att de explicit innehåller antisemitism eller genom att de påminner om gamla antisemitiska myter till formen (se Pollack Sarnecki, 2022).

Idealtyp 1: Konspirationsteorier om existentiella hot

Den första och mest framträdande typen av konspirationsteorier utgår från föreställningen att den egna gruppens fortsatta existens är hotad genom ett medvetet och samordnat angrepp. Hotet kan exempelvis uppfattas vara riktat mot den europeiska västerländska civilisationen, mot religionen eller den traditionella samhällsordningen. Samhällsutvecklingen förstås som en avsiktlig plan iscensatt av identifierbara aktörer. I relation till högerextremism tar detta sig framför allt i uttryck genom berättelser om civilisatoriskt förfall. Invandring, jämställdhet, feminism, antirasism, hbtqi-rättigheter och förändrade familje- och sexualitetsnormer framställs som planerat av judar med syftet att förinta, försvaga och förslava den vita befolkningen. En liknande struktur återkommer i de extremislamistiska fallen, men med ett till viss del annorlunda innehåll. Här beskrivs den muslimska gemenskapen som utsatt för ett samordnat angrepp från västvärlden, judar, sionister, sekulära institutioner eller shiamuslimer. Även här förstås politiska konflikter, militära interventioner eller sociala förändringar som uttryck för en avsiktlig plan riktad mot den egna gruppens religion och framtid. Även i incel- och manosfärsrelaterade miljöer återkommer samma konspirationsteoretiska struktur. Feminism, jämställdhet och förändrade könsnormer förstås som ett medvetet systematiskt politiskt projekt som kvinnor ligger bakom, och som syftar till att försvaga män och beröva män deras naturliga ställning i samhället. Trots betydande ideologiska skillnader rör det sig om samma grundläggande logik: den egna gruppens existens och den traditionella samhällsordningen sägs vara hotad genom ett organiserat angrepp som ytterst syftar till dess förstörelse. När hot uppfattas som akuta och existentiella uppfattas extraordinära motåtgärder som nödvändiga. Självförsvar, hämnd, plikt och i vissa fall martyrskap blir logiska konsekvenser av den verklighetsbild som konspirationsteorin etablerar. Konspirationsteorin fungerar således inte enbart som en förklaring till varför världen ser ut som den gör, utan också som en mekanism som framställer våld som nödvändigt.

Idealtyp 2: Konspirationsteorier om att demokratin är förkastlig och falsk

En andra typ av konspirationsteorier utgår från föreställningen att liberala demokratier är korrumperade samt att den demokratiska samhällsordningen endast är en fasad. Val, lagstiftning, medier, forskning och demokratiska institutioner generellt beskrivs som delar av ett ont och skenbart system där den verkliga makten utövas av andra aktörer. Demokrati framstår därmed som en chimär. Politiker, journalister, forskare, myndighetspersoner och andra företrädare för det etablerade samhället uppfattas som representanter för ett system som vilseleder och lurar befolkningen. Liknande föreställningar förekommer även i andra ideologiska inriktningar, om än med delvis andra aktörer i centrum, även om de ideologiska inriktningarna har gemensamt att judar ofta påstås vara de som styr bakom kulisserna.

Gemensamt är vidare uppfattningen att demokratin är förkastlig och att de formella demokratiska institutionerna saknar verklig betydelse. Denna typ av konspirationsteorier bidrar till att underminera förtroendet för demokratiska institutioner och etablerade kunskapskällor. Om staten inklusive rättsväsendet, medierna och forskningen uppfattas som delar av samma dolda maktstruktur förlorar också fredliga och demokratiska vägar för förändring sin legitimitet. Samtidigt identifieras konkreta företrädare för det påstådda systemet, vilket bidrar till kartläggningar, uthängningar, hot och våld mot bland de som uppfattas bära upp och skydda ”systemet” och hjälpa eller representera den dolda makten.

Idealtyp 3: Konspirationsteorier om korruption och liberala demokratiers skydd av förövare

En tredje typ utgår från föreställningen att staten och särskilt rättsväsendet men också medierna och andra samhällsinstitutioner medvetet och systematiskt skyddar personer eller grupper som uppfattas våldföra sig på barn. Gemensamt för dessa berättelser är att samhällets institutioner inte bara beskrivs som passiva eller ineffektiva, utan som aktiva medaktörer i ett större moraliskt förfall. I materialet förekommer sådana föreställningar både i traditionella högerextrema miljöer och i de vigilante-relaterade miljöerna. I vissa fall kopplas de till berättelser om den så kallade djupa staten, satanistiska pedofilnätverk eller andra konspirationsteoretiska föreställningar om dolda maktstrukturer, medan de i de vigilante-relaterade fallen framför allt uttrycks genom föreställningen att rättsväsendet och myndigheterna medvetet och systematiskt låter sexualförbrytare undgå ansvar. Detta har en direkt koppling till brottsliga handlingar. Om staten och myndigheterna beskrivs som oförmögna eller ovilliga att skydda barn och lagföra förövare framställs utomrättslig rättskipning som både legitim och nödvändig. I de extremistiska vigilante-relaterade fallen identifieras misstänkta personer genom falska profiler, kartläggs, lockas till möten, misshandlas, filmas och exponeras offentligt. Den utpekade personen konstrueras samtidigt som någon som har förlorat sitt skyddsvärde, medan gärningspersonerna framställer sig själva som de enda som är beredda att försvara barn och återupprätta rättvisa. Konspirationsteorierna legitimerar den egna gruppens rättskipning.

Idealtyp 4: Konspirationsteorier om ekonomiska, politiska och mediala maktnätverk

En fjärde typ som överlappar särskilt med idealtyp 2, utgår från föreställningen att samhällsutvecklingen i grunden styrs av dolda ekonomiska, politiska eller mediala maktnätverk. Till skillnad från konspirationsteorier om existentiella hot ligger fokus här inte i första hand på den egna gruppens överlevnad, utan på att makt och inflytande utövas genom hemliga eller samordnade ”eliter” som kontrollerar politiska beslut, medier, ekonomi eller internationella konflikter. Komplexa samhällsprocesser förklaras genom föreställningar om dolda aktörer som medvetet styr utvecklingen mot bestämda mål med syftet att förslava, exploatera eller lura befolkningen. I materialet förekommer detta bland annat i de få vänsterextrema fallen, men också i högerextrema miljöer där berättelser om ”globalister”, ”finanseliter” och ”sionister” sammanflätas med föreställningar om dold makt. Gemensamt är att ansvaret för komplexa samhällsproblem koncentreras till identifierbara individer eller grupper. Kopplingen till brott blir tydlig när abstrakta maktstrukturer översätts till konkreta personer. I fallet med olaga hot mot chefredaktörer framställs publicister som personligen ansvariga för Israels agerande i Gaza och jämförs med personer som ställdes inför rätta efter andra världskriget. På detta sätt framställs journalister som personligt ansvariga – och åtminstone som delar av en komplott mot palestinier – vilket används för att legitimera hot mot enskilda personer.

Sammantaget tycks dessa fyra egenskaper vara särskilt viktiga när det gäller konspirationsteoriers koppling till våldsbrott:

1. Ett hot beskrivs som **existentiellt och akut**,
2. Hotet beskrivs som avsiktligt **och samordnat,**
3. Fienden görs **identifierbar**,
4. Den **demokratiska** samhällsordningen framställs som **en illusion**, kapad, korrupt eller illegitim.

Sammanfattningsvis omvandlar konspirationsteorier i många fall upplevda samhällsförhållanden till ett avsiktligt och akut existentiellt angrepp, identifierar konkreta skyldiga och förklarar samtidigt varför etablerade institutioner inte får eller kan hantera hotet. Gärningspersonen kan framställa sig som någon som försvarar gruppen mot ett redan pågående eller i närtid förestående angrepp. Våldet blir då möjligt att formulera som självförsvar, hämnd, nödvärn, motstånd eller rättskipning.

9.10 Propagandans karaktär i samtida extremistmiljöer

En stor del av alla extremistaktörers aktiviteter går ut på att sprida propaganda (se också Pollack Sarnecki m.fl., 2023) och digitala miljöer är idag helt centrala för detta ändamål. Här definieras, som beskrivits, propaganda som medvetna och systematiska försök att forma mottagarnas uppfattningar och påverka människors beteenden i en riktning som gagnar propagandistens önskemål och syften (Jowett & O'Donnell, 1992; jfr Petersson, 2014). Detta perspektiv har kompletterats med ett perspektiv som tar fasta på hur propaganda sprids, tolkas och används, vilket beskrivs längre fram.

Gärningspersonerna bakom de studerade brotten använder ett stort antal olika plattformar och rör sig mellan en rad digitala delmiljöer, däribland Telegram, Discord, Signal, TikTok, YouTube, X, Instagram, Facebook, Flashback och olika webbplatser. Här benämner vi detta som en form av *plattformskoreografi*: plattformar används på olika sätt, men samma personer rör sig ofta mellan flera olika typer av digitala delmiljöer. Samtidigt föredrar vissa gärningspersoner av uppenbara skäl mer slutna digitala sammanhang – som forskare av forskningsetiska skäl ofta har mycket begränsad tillgång till. Genom att studera rättslig dokumentation framkommer emellertid i vissa fall även hur kommunikationen ser ut i dessa mer slutna sammanhang. I de avsnitt som följer fokuserar vi på de extremistiska inriktningar som framträder i störst utsträckning i materialet.

9.10.1 Traditionella högerextrema miljöer

Den högerextrema propagandan kännetecknas av ett omfattande idékomplex där ideologisk litteratur, manifest, historiska referenser, symboler och audiovisuellt material vävs samman till en åtminstone delvis gemensam referensram. I materialet förekommer skrifter såsom *Siege* av James Mason, *The Futurist State* av Timothy Turtle och *Harassment Architecture* av Mike Ma samt material från NMR, däribland "*Handbok för aktivister*", "*Nationalsocialismen – Den biologiska världsåskådningen"* och "*Motståndsrörelsen: 20 år av revolutionär kamp"*. Även manifest som *The Great Replacement*, filmer som *Europa: The Last Battle* samt historiska verk som *After the Reich* används som ideologiska referenspunkter. Det är också mycket vanligt förekommande med hänvisningar och hyllningar till tidigare våldsverkare, däribland Timothy McVeigh, Anders Behring Breivik, Brenton Tarrant, Ted Kaczynski, William Pnärierce, Martin Bryant, Stephan Balliet, Anton Lundin Pettersson samt Dylan Klebold och Eric Harris.

Utöver den ideologiska litteraturen präglas propagandan av ett omfattande symboliskt innehåll. Klassiska nationalsocialistiska symboler såsom hakkors, sigrunor, järnkors och nazistuniformer förekommer tillsammans med koder och slogans som "*14 words*", "*1488", "88", "Genom kamp till seger"* och *"Friheten leve"*. Antisemitiska *memes* exempelvis "*Happy Merchant*", vit makt-musik och nationalistiska låtar såsom *Od Bihaća do Petrova Sela* och den så kallade *Remove Kebab*-låten återkommer också. I flera fall producerar gärningspersonerna egna bilder, texter och *edits* där tidigare attentat, nazistisk symbolik och accelerationistiska budskap, exempelvis "*Accelerate the collapse*", kombineras i nytt material. I propagandan förekommer även ofta referenser till transnationella accelerationistiska och nazistiska nätverk såsom *Atomwaffen Division* och *The Base* men också till svenska politiska aktörer som Alternativ för Sverige. Därtill återkommer sökningar och referenser till exempelvis Azovbataljonen och kriget i Donbass. Propagandan kännetecknas dessutom av att idéer, symboler och referenser ifrån andra extremistiska sammanhang inte sällan förekommer, däribland ifrån extremislamistiska miljöer.

De digitala plattformarna som används för att sprida, diskutera och bearbeta innehåll varierar. Telegram, Discord och YouTube utgör de viktigaste arenorna, där filmer, musik, *memes*, manifest och egenproducerade *edits* delas och vidareutvecklas. Samtidigt förekommer propagandan även i fysiska miljöer genom klotter, affischer, symboler och andra visuella markörer i både offentliga och privata miljöer. I flera fall används propagandan som hot, exempelvis genom bilden "*The Cure for Pedophilia*", där en person hängande i en snara syftade till att legitimera våld mot utpekade grupper.

9.10.2 Nihilistiska/misantropiska miljöer

Den nihilistiska/misantropiska propagandan kännetecknas av bland annat nazistisk, antisemitisk och islamfobisk litteratur, samt annan högerextrem propaganda vilket kombineras med exempelvis egengjorda manualer och dokumentation av olika typer av våldsdåd**.** Det rör sig om manualer som ***NLM x MKU Kill Guide***, ***NLM Manhunt Guide*** och ***NLM Terror Guide***. De innehåller bland annat instruktioner om val av offer, operativ säkerhet (OPSEC), användning av skjutvapen och knivar, tillverkning av improviserade sprängladdningar och gifter samt hur attentat ska planeras, genomföras och dokumenteras. *Maniac Murder Cult* (MKU) och *No Lives Matters* beskrivs som "*brothers in arms*", samtidigt som budskapet *"NLM x MKU we can strike anywhere, at any time"* återkommer i materialet. Detta illustrerar hur propagandamaterial produceras genom samarbeten mellan olika nätverk.

I flera fall återpublicerar gärningspersonerna antisemitiskt och nazistiskt material på sina egna konton på sociala medier, samtidigt som högerextrema symboler och kodsystem används i profiler och användarnamn. Utöver mer renodlad ideologisk propaganda präglas materialet av ett mycket våldsamt innehåll**.** Förundersökningarna beskriver hur gärningspersonerna konsumerar och delar *gore*-material, filmer med dödligt våld, inklusive mord och knivattacker samt annat extremt våld. I ett fall filmar gärningspersonen själv filmat morden för att senare, enligt egen utsago, kunna återuppleva händelsen. I ett annat fall filmas ett knivöverfall och sprids via Telegram och Flashback samtidigt som överfallet följs av andra personer i ett pågående videosamtal. Gärningspersonerna producerar alltså själva filmer, fotografier och annat material från de brott de begår, vilket innebär att dokumentationen av den egna gärningen blir en del av det propagandamaterial som sedan cirkulerar i nätverken. Materialet omfattar också barnpornografiskt material och annat liknande övergreppsmaterial – som alltså cirkulerar vilket i samma digitala kretsar som högerextrem propaganda och instruktionsmanualer. Telegram och Discord utgör centrala plattformar. Här delas propaganda i form av manualer, filmer och bilder samtidigt som användarna kommunicerar med varandra i chattar och videosamtal. Våldsamt innehåll sprids också via sociala medier som TikTok och även på plattformar som exempelvis Flashback.

Materialet visar samtidigt att de traditionella högerextrema aktörer och de misantropiska/nihilistiska aktörerna i hög grad delar propagandamaterial och att vissa av dem rör sig i samma digitala delmiljöer. I många fall används dessutom material ifrån olika extremistiska traditioner parallellt. I både de högerextrema och de nihilistiska/misantropiska fallen, i det incel- och manosfärrelaterade fallet – inklusive i fall som inte helt enkelt går att kategorisera som traditionellt högerextremt eller nihilistiskt/misantropiskt – förekommer hänvisningar till och hyllningar av tidigare våldsdåd och våldsverkare. Den tydligaste överlappningen gäller Anders Behring Breivik, Brenton Tarrant, Ted Kaczynski och Anton Lundin Pettersson samt Columbineattentatet och dess gärningspersoner Dylan Klebold och Eric Harris. Dessa refereras till och hyllas manifest, filmer, fotografier, sökhistorik, användarnamn, bildkollage och egenproducerade *edits*. Timothy McVeigh förekommer också i fall där högerextrema, nihilistiska/misantropiska inslag överlappar.

Även proganda i form av musik visar på överlappningar mellan miljöerna. I ett fall där det finns både tydliga traditionella högerextrema och nihilistiska/misantropiska inslag, finns bland annat musik av Fyrdung, Pro Patria, Vit Aggression, Vit Legion och Völund Smed. Där förekommer också propagandainslag av NMR och andra nazistiska nätverk.

9.10.3 Extremislamistiska miljöer

Den extremislamistiska propagandan präglas i de fall som studerats starkt av IS. Ideologiska texter, religiösa budskap, våldsamma filmer och operativa instruktioner tillsammans formar propagandans innehåll. I materialet förekommer konsumtion av publikationer som *al Naba*, tal och uttalanden av IS-ledare såsom Abu Bakr al-Baghdadi, Abu al Hussein al Husseini al Qurashi och Abu Hafs al Hashimi al Qurashi samt propagandafilmer och *nasheeder*. Propagandamaterialet omfattar filmer som skildrar avrättningar, självmordsattacker och andra former av grovt våld. Propagandan är ofta religiöst inramad där *jihad*, *hijra*, martyrskap och idéer om religiös plikt är viktiga teman. Utöver detta innehåller den, som nämnts, ofta även tydliga operativa inslag. Publikationer såsom *Book of Terror – A Guide to Strike Terror In the Heart of the Kuffar of the West* och *How to Survive in the West – A Mujahid Guide* kombinerar religiös argumentation med konkreta instruktioner om hur attentat kan planeras och genomföras.

Flera gärningspersoner producerar dessutom eget material, bland annat trohetseder (*ba'ah*) till IS-ledare, egna filmer, ljudinspelningar och texter där våldsavsikter uttrycks eller ideologiska ställningstaganden dokumenteras. IS-flaggan och andra symboler kopplade till salafistisk jihadism framträder i flera fall som centrala som markörer för status och tillhörighet. Telegram är utifrån materialet en av de mest centrala plattformarna för spridning och bearbetning av propagandan. Där delas publikationer, propagandafilmer, *nasheeder* och religiöst material. Propagandan används för både rekrytering, ideologisk vägledning och mobilisering genom att religiöst präglade politiska budskap fortlöpande kombineras med instruktioner och exempelvis dokumentation av tidigare attentat.

9.10.4 Extremistiska vigilanterelaterade miljöer

I de extremistiska vigilanterelaterade-miljöerna kretsar det propagandamaterial som sprids, utifrån vad som framkommer av materialet, huvudsakligen kring deras egna konfrontationer och uthängningar. Misstänkta personer filmas när de konfronteras inför kamera och uppmanas att erkänna eller kommentera sina handlingar. Materialet kompletteras ofta med skärmdumpar från chattkonversationer, fotografier, namnpubliceringar och annat innehåll som används för att styrka anklagelserna. De mest centrala propagandainslagen rör berättelser om att civilsamhället tvingas ingripa när staten inte förmår upprätthålla lag och ordning. Konfrontationerna presenteras inte bara som dokumentation av enskilda händelser utan som bevis för behovet av medborgaringripanden. Flera grupper producerar material genom direktsändningar och redigerade videor där tidigare konfrontationer sammanställs och kommenteras. Materialet används både för att dokumentera verksamheten och för att uppmuntra fortsatt deltagande. Facebook, TikTok, Youtube och andra sociala medieplattformar används för att publicera filmer på våld som ska fungera inspirerande. Plattformarna används för att sprida materialet vidare, samla följare och skapa uppmärksamhet kring gruppens verksamhet.

Trots betydande ideologiska skillnader uppvisar de undersökta miljöerna flera gemensamma drag både avseende propagandans innehåll och den roll olika former av propaganda spelar. Våldet utgör ofta propagandans mest centrala innehåll. Tidigare våldsverkare och genomförda attentat ges en framträdande plats genom manifest, filmer, fotografier och annat material som används för att studera, glorifiera och göra tidigare våld aktuellt på nytt. På så sätt etableras en gemensam referensram där tidigare gärningspersoner tillskrivs status och fungerar som förebilder för nya deltagare. Genom dokumentation, redigering och vidare spridning blir genomförda attentat utgångspunkt för ny propaganda – ofta i form av *edits* – och används som inspiration och utbildningsmaterial samt i vissa fall som praktisk vägledning inför framtida våldshandlingar. I samtliga miljöer kombineras ideologiska budskap med musik, populärkulturella referenser, *memes*, humor och annat innehåll. Propagandan används därigenom både för att legitimera våld, skapa gemensamma berättelser och stärka gruppidentiteten samt för att ge status åt de personer som producerar eget material. Centralt är att propagandan inte enbart fungerar som ett medel för ideologisk påverkan och mobilisering till våld, utan också som en form av underhållning.

9.11 Den deltagande propagandamodellen och ett nexus mellan propaganda och våld

Som redogjorts för tidigare påverkas mottagligheten för extremistiskt innehåll av en rad samverkande individuella, strukturella och kontextuella faktorer (Nienierza m.fl., 2019). Forskning visar samtidigt att en hög grad av exponering för radikala miljöer kraftigt ökar sannolikheten för ideologiskt motiverat våld (Becker, 2021) samt att exponering för extremistiskt innehåll på internet kan öka risken för radikalisering (Schlegel, 2021).

För att undersöka propagandans roll och betydelse i relation till olika våldsrelaterade brott, har vi utgått ifrån den deltagande propagandamodellen (Wanless & Berk, 2021) som beskrivs i studiens inledande delar. Tre former av propagandaaktiviteter bland gärningspersonerna har analyserats: konsumtion, spridning och produktion av propaganda. Med konsumtion avses att ta del av exempelvis filmer, manifest, bilder, musik och ideologiska texter. Spridning omfattar bland annat att dela, återpublicera, kommentera och översätta redan existerande material. Produktion avser att själv skapa eller bearbeta innehåll, exempelvis genom att framställa eller omarbeta *edits* och lägga på musik, skriva eller omarbeta manifest eller dokumentera egna eller andras våldsamma handlingar. Dessa kategorier används som utgångspunkter, men överlappar mycket ofta i praktiken.

Med deltagandebaserade propagandamodellen som utgångspunkt visar studiens resultat följande:

För det första handlar deltagandet inte enbart om att förstärka och sprida politiska budskap. Att producera och bearbeta propaganda är också ett sätt att etablera sociala relationer, skapa status, visa lojalitet och utveckla en position i en grupp. Propaganda utgör därmed både politisk kommunikation och är en social praktik som i flera fall leder till upplevelser av gemenskap.

För det andra handlar deltagandet i samtida extremistiska miljöer ofta om att våld planeras för att filmas, direktsändas eller presenteras genom exempelvis *edits*, manifest eller musik. Dokumentationen bearbetas därefter av andra deltagare och förs tillbaka in i miljöerna som nytt propagandamaterial.

Uppmärksamhet och status utgör centrala delar av flera av de digitala gemenskaper som vuxit fram under senare år som ofta kretsar kring att dela och producera propaganda i olika former. Detta gäller exempelvis de extremistiska vigilanterelaterade och nihilistiska/misantropiska miljöerna, där dokumenterade handlingar, poängsystem, konkurrens mellan grupper och olika former av erkännande utgör tydliga inslag. Liknande mönster återfinns också i flera av de traditionella högerextrema miljöerna, där egenproducerade filmer, manifest, bildredigeringar och annan propaganda får en central plats. I gemenskaper kring skolattentat produceras filmer, *edits* och annat innehåll som ger uppmärksamhet och skapar nya kontakter. Produktionen blir därmed en del av deltagandet i gemenskapen. I de nihilistiska/misantropiska nätverken förväntas deltagarna bidra med allt grövre material för att vinna status och avancera i nätverken.

Studiens resultat visar att konsumtion, spridning och produktion inte utgör tydligt separerade led. Ett manifest kan först konsumeras och därefter översättas, redigeras och återpubliceras. Ett filmklipp kan förses med ny musik och nya symboler, och dokumentation av ett genomfört våldsdåd kan omvandlas till *edits*. Äldre material kan dessutom återaktiveras och ges en ny innebörd när det kopplas till en aktuell händelse. Propagandan utvecklas därmed genom att olika deltagare successivt bygger vidare på redan existerande innehåll. Utöver att dessa aktiviteter, som nämnts, handlar om att etablera relationer och få erkännande, erbjuder deltagandet i propagandan och utförandet av våldshandlingar också möjligheten att skriva in sig i en ”större” berättelse (se Hamm & Spaaij, 2015) och i en historia som delas av andra genom gemensamma referenser, musik och ideologisk litteratur som knyter an till tidigare våldsverkare och våldsdåd. Därutöver detta tycks propagandaaktiviteter i digitala miljöer inom samtida extremistmiljöer också hänga ihop med att uppvisa teknisk kompetens och i flera fall att vinna ”poäng”.

Det är emellertid inte alltid tydligt var gränsen går mellan underhållning, rasism och politisk propaganda. Politiska budskap förekommer tillsammans med musik, ”humor”, *memes*, våldsamma filmer, rasistiskt och antisemitiskt material och livsstilsinnehåll (om exempelvis träning och hälsa) som inte alltid framstår som politiskt.

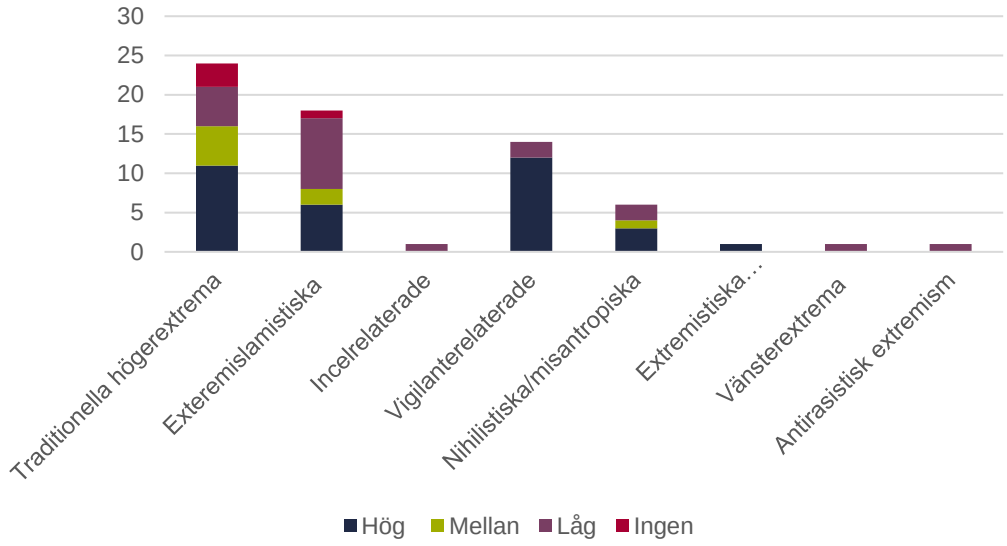
Gärningspersoners propagandaaktiviteter och våld är således tätt sammanflätade med etableringen av sociala relationer och med jakten på erkännande och att bli synliggjord – samtidigt som våldet i sig är en del av propagandaproduktionen. Detta är i linje med tidigare forskning som visar att politiskt våld har en kommunikativ funktion. Våldet riktas inte enbart mot de omedelbara offren utan iscensätts också för en bredare publik och används för att förmedla politiska budskap, skapa rädsla och påverka olika parter i en konflikt (Jenkins, 1974; Schmid, 2012; Whittaker & Elsayed, 2019). Att politiskt våld samtidigt utgör en form av propaganda är således inget nytt. Denna studie illustrerar dock att propaganda och våld inte alltid är sekventiell, det vill säga att propaganda först påverkar en person som därefter begår ett brott. I flera fall produceras propagandan istället *genom* våldshandlingen, samtidigt som den dokumenterade handlingen blir en utgångspunkt för fortsatta sociala relationer, status, möjlig nyrekrytering och mobilisering av andra.

Den deltagandebaserade propagandamodellen bidrar till att utveckla den klassiska förståelsen av terrorism som kommunikativt våld. Våldet riktas fortsatt mot flera publiker men idag kan delar av den publiken dokumentera, bearbeta och sprida våldet vidare, ibland i realtid eller mycket nära inpå dådet inför en aktiv publik – vilket i sin tur ger gärningspersonen (om dådet är ”lyckat”) synlighet och erkännande. Även om dessa processer existerat även tidigare genom traditionella medier, är hastigheten med vilken detta sker idag en stor förändring, som i sin tur rimligen påverkar radikaliseringens hastighet.

Sammantaget illustrerar detta ett *nexus* mellan politisk propaganda och politiskt våld. Våldshandlingarna är inte en avslutning på processen utan ett led i en pågående interaktion. Själva våldshandlingen producerar nytt propagandamaterial som bearbetas och sprids vidare av andra deltagare. Dessa producerar i sin tur nytt material som kan inspirera ytterligare personer. Allt detta leder till en självförstärkande process, där propagandan kontinuerligt inspirerar till nytt våld samtidigt som våldet genererar ny propaganda.

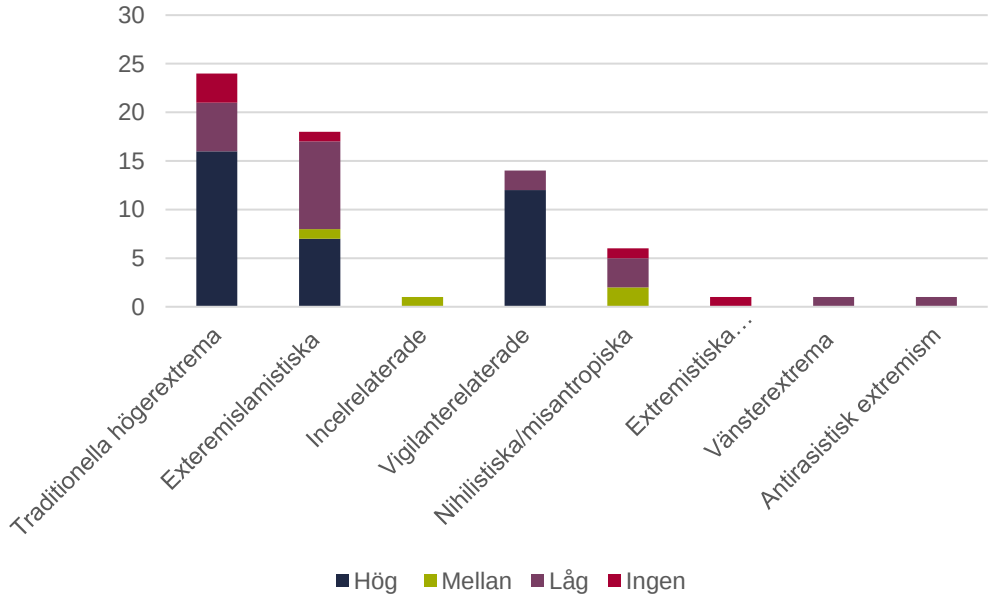
9.12 Organisering som ett kontinuum: graden av anknytning till miljöer, graden av planering samt typ av nätverk

I denna studie har flera olika aspekter av extremistisk organisering som är relaterade till varandra undersökts. Dels har vi undersökt graden av gärningspersonernas anknytning till extremistiska miljöer, dels graden av planering bakom de brottsliga handlingarna. Utöver detta har vi undersökt vilken typ av nätverk de olika miljöerna består av.

Figur 4. Graden av gärningspersonernas anknytning till specifika extremistiska miljöer

Diagrammet illustrerar graden av organisering i de undersökta miljöerna. I den största ideologiska inriktningen, de traditionella högerextrema miljöerna dominerar en hög grad av anknytning, men även lägre grader av anknytning förekommer. I den näst största ideologiska inriktningen, de extremislamistiska miljöerna dominerar låg anknytning, men också andra organiseringsformer förekommer. I den tredje ideologiska inriktningen, de vigilante-relaterade miljöerna, är anknytningsgraden mycket hög. I den fjärde största ideologiska inriktningen, de nihilistiska/misantropiska miljöerna, är graden av anknytning blandad. I de övriga återstående ideologiska inriktningarna där det handlar om enstaka fall, förekommer både låg och hög grad av anknytning.

Figur 5. Graden av planering i relation till våldsrelaterade brott

Diagrammet illustrerar graden av planering i relation till de undersökta brotten. I den största ideologiska inriktningen, de traditionella högerextrema miljöerna, är en hög grad av mycket vanlig, men det förekommer också att planeringen är lägre eller att ingen planering skett. I den näst största ideologiska inriktningen, de extremislamistiska miljöerna är graden av planering

lägre men i flera fall är dock graden av planering hög. I den tredje ideologiska inriktningen, de vigilante-relaterade miljöerna, är det vanligt med en hög grad av planering. I den fjärde största ideologiska inriktningen, de nihilistiska/misantropiska miljöerna, är graden av planering blandad. I de återstående ideologiska inriktningarna varierar planeringsgraden.

9.12.1 Stor variation i extremistisk organisering

Utifrån tidigare forskning (Eleftheriadou, 2025; Schuurman & Carthy, 2025; Stabile, 2025) har vi urskilt tre idealtyper för att fånga olika former för samtida extremistisk organisering: traditionella organisationer, decentraliserade nätverk och ensamagerande. Dessa idealtyper har utgjort utgångspunkt för vår analys. Sammantaget visar resultaten att idealtyperna inte fullt ut fångar variationen i materialet. Nätverk kan ha en hög grad av organisering utan att utgöra formella organisationer, samtidigt sammanfaller inte alltid graden av organisatorisk anknytning med graden av operativ samordning kopplat till utförandet av brott. Utöver detta kan individers anknytning till olika extremistiska sammanhang förändras över tid.

Materialet visar att organisering kan byggas upp på många olika sätt. I vissa fall sker den genom etablerade organisationer eller lokala grupper. I andra bygger den på vänskapsrelationer, tillfälliga eller regelbundna samarbeten eller genom gemensamma praktiker. I flera fall utgör servrar, chattar, forum och andra digitala delmiljöer de centrala organisatoriska strukturerna. Där rekryteras nya deltagare, introduceras till gemensamma referensramar, får instruktioner, socialiseras in i normer och tilldelas olika roller. Administratörer, användare med hög status och innehållsproducenter får centrala funktioner samtidigt som arbetsfördelning, ledarskap och kontroll utvecklas utan att någon formell organisation existerar. Organisering sker alltså i många fall genom gemensamma praktiker och interaktioner snarare än genom medlemskap i en organisation. Detta illustreras på olika sätt i de studerade miljöerna.

I flera av de extremislamistiska fallen beskrivs kontakter med andra aktörer som gärningspersonerna betraktar som centrala, samtidigt som den faktiska kopplingen till IS är oklar. Flera gärningspersoner beskriver sig själva som en del av organisationen eller uppfattar att de står i kontakt med dess företrädare. Denna organisatoriska identifikation förefaller ha haft betydelse för hur de förstått sin egen roll och planerat attentaten, även när formella anknytningar saknats och inga direkta instruktioner givits.

I de traditionella högerextrema miljöerna finns både tydligt organiserade nätverk, lösa konstellationer av nätverk, och exempelvis fall där gärningspersoner tidigare varit aktiva i etablerade organisationer men lämnat dessa för att i stället röra sig mellan olika digitala miljöer, nätverk och gemenskaper. En individs relation till olika nätverk förändras i de fallen över tid och kan ta sig flera olika uttryck fram till ett visst brott. Aktivklubbarna illustrerar en annan organiseringsform. Här förekommer lokala grupper, kontakter kring medlemskap och gemensamma fysiska aktiviteter samtidigt som miljöerna ingår i bredare nationella och transnationella nazistiska nätverk. Det kan finnas en långvarig och tydlig anknytning i vissa fall medan den för andra främst tycks bestå av gemensamma aktiviteter och rörelser mellan olika högerextrema delmiljöer. Organiseringen bygger således både på stabila relationer och på mer föränderliga nätverkskopplingar.

De extremistiska vigilanterelaterade nätverken saknar tydliga medlemsgränser men uppvisar ändå en hög grad av organisering i relation till de studerade brotten. Verksamheten bygger på gemensamma arbetsformer där deltagare skapar falska profiler, etablerar kontakt med utpekade personer, arrangerar möten, genomför konfrontationer och dokumenterar dessa. Regional samordning, arbetsfördelning och olika belöningssystem bidrar till att strukturera verksamheten. Organiseringen återfinns därmed inte enbart i relationerna mellan deltagarna utan också i de regler, normer och praktiker som styr hur verksamheten bedrivs.

Liknande organisatoriska drag framträder hos de nihilistiska/misantropiska nätverken. Även här förekommer administratörer och personer som instruerar, pressar eller kontrollerar andra deltagare. Hot om uthängningar, spridning av privata uppgifter och krav på att dokumentera eller direktsända våld används för att styra deltagarnas handlande. Delade manualer och

gemensamma regler beskriver dessutom hur status uppnås och hur deltagarna förväntas agera. Trots avsaknaden av en traditionell organisation utvecklas ändå tydliga organisatoriska strukturer med arbetsfördelning, ledarskap, kontroll och en tydlig hierarki.

Attentaten mot israeliska mål visar på en annan typ av organisering. Här präglas genomförandet av en hög grad av operativ samordning. Personer rekryteras, resor organiseras, vapen eller explosiva föremål förmedlas och instruktioner lämnas fortlöpande genom digital kommunikation. Flera aktörer har skilda roller medan minderåriga används som utförare. Samtidigt tyder materialet på att utförarna inte alltid delat den politiska avsikten bakom attentaten. Den operativa organiseringen kan därmed vara omfattande även när den ideologiska förankringen hos den enskilde gärningspersonen är begränsad.

Våldsdåd med en koppling till skolmiljöer visar ett annat mönster. I flera fall har gärningspersonerna planerat och genomfört attentaten på egen hand men samtidigt varit tydligt ideologiskt förankrade i sociala och digitala miljöer. I flera fall har gärningspersonerna också varit vänner, deltagit i samma digitala gemenskaper, haft kontakt efter sina attentatet och fungerat som stöd och inspiration för varandra. Genomförandet har skett individuellt, men varken utvecklats i social eller ideologisk isolering.

Tidigare forskning har ofta behandlat ensamagerande som en särskild kategori. Materialet visar emellertid att ensamhet behöver specificeras betydligt mer. Alla individer bakom de brott som studerats här ingår i ett bredare ideologiskt sammanhang och även om vissa individer agerat ensamma, har planeringen sällan skett utan påverkan från andra. Samtidigt omfattar studien gärningspersoner där varken en tydlig nätverkskoppling, operativ samordning eller varaktig social förankring framkommer. De kan exempelvis ha konsumerat propaganda utan att vad det verkar ha haft direkt kontakt med de personer eller nätverk som producerat materialet eller med andra gemenskaper. Att agera ensam innebär inte att radikaliseringen skett i ett socialt eller ideologiskt vakuum. Graden av anknytning till både specifika nätverk och bredare ideologiska miljöer varierar.

Upploppen i anslutning till inträffade eller planerade antimuslimska aktioner och koranbränningar illustrerar ytterligare en organiseringsform. Här sker mobiliseringen lokalt och är situationsbunden genom grupptryck, ryktesspridning och mer drivande deltagare som påverkar andra att kasta sten, anlägga bränder eller angripa polisen. Organiseringen är nära knuten till den lokala händelseutvecklingen samtidigt som händelser av liknande karaktär – och bilderna och budskapen om dessa som spridits via sociala medier – också påverkat dynamiken på plats. Extremistiska och andra kriminella nätverks påverkan på händelseförloppet har också troligen påverkat dynamiken.

Studien visar stora variationer rörande hur svenska extremistaktörer är organiserade och avseende hur de studerade brotten planeras och genomförs. Gärningspersonerna kan ha olika grad av anknytning till extremistiska traditionella organisationer, decentraliserade nätverk eller bredare ideologiska miljöer, samtidigt som brotten kan vara mer eller mindre planerade och samordnade. Nätverken som studerats är vidare mycket diversifierade. Det kan, som nämns ovan, röra sig om alltifrån några vänner i chatt på exempelvis Telegram eller server på Discord, till välstrukturerade etablerade organisationer. Många av de små mindre nätverken som framträder i materialet utgör subgrupper i större digitala gemenskaper som tillsammans utgör subkulturer där extremistiska idéer och ett starkt intresse för våld ofta dominerar.

Även nätverk utan tydliga medlemsgränser eller formellt ledarskap kan präglas av en långtgående arbetsfördelning, etablerade hierarkier, gemensamma regler och social kontroll. Materialet visar att en alltför långtgående betoning på fragmentering, flytande tillhörighet och gränsöverskridande relationer riskerar att osynliggöra de strukturer som trots allt präglar många av de nya våldsamma subkulturerna – även om dessa strukturer i de digitala gemenskaperna ofta ser annorlunda ut än i de traditionella extremistorganisationerna. I praktiken rör sig individer dessutom ofta mellan olika former av engagemang och organisering. En och samma aktör kan inleda sin radikaliseringsprocess i ett nätverksbaserat sammanhang eller i en formell organisation, därefter agera självständigt som ensamagerande och senare återknyta till kollektiva

strukturer. Vissa opererar dessutom parallellt i flera roller och sammanhang samtidigt. Av materialet framgår att gärningspersonerna i regel inte agerar varken i social eller ideologisk isolering.

9.13 Radikalisering och politiskt våld

Tidigare forskning har beskrivit radikalisering som en process där ideologiska, sociala och organisatoriska faktorer samverkar, samtidigt som forskningen betonat att processerna kan ta sig olika uttryck och sällan följer en enhetlig utveckling (Borum, 2011; McCauley & Moskalenko, 2017; Pilkington, 2023; Becker, 2021; Malthaner m.fl., 2024). Denna studie identifierar sex delvis överlappande processer som rör radikalisering, samt i några fall, mobilisering till våld utan att gärningspersonerna själva radikaliserat. Utifrån studiens empiriska material identifieras flera överlappande processer – eller typer av processer – genom vilka individer och grupper närmar sig politiskt motiverat våld. Processerna ska inte förstås som en sekventiell modell eller som ömsesidigt uteslutande kategorier. De illustrerar istället hur både kognitiv och beteendemässig radikalisering kan utvecklas genom flera delvis överlappande processer.

Typerna av processer kan sammanfattas på detta sätt:

1. Successiv ideologisk orientering
2. Socialisering i digitala vålds- och attentatsgemenskaper
3. Radikalisering genom aktivt deltagande i digitala gemenskapers verksamhet
4. Radikalisering genom deltagande i våldsorienterade sociala praktiker
5. Snabb konfliktdriven mobilisering
6. Uppdragsbaserad/styrd radikalisering/mobilisering till våld

Nedan beskrivs vad dessa olika typer av processer innefattar mer ingående.

En **första** typ av process utgörs av ett succesivt anammande av ideologiska berättelser om världen och samhället gradvis formar föreställningar om vilka som utgör den egna gruppen respektive fiender, med andra ord vilka som uppfattas som goda respektive onda. I takt med denna utveckling identifieras också allt tydligare vilka personer eller grupper som framstår som legitima mål. Ideologiska berättelser om världen fungerar därmed inte enbart som förklaringar till samhällsutvecklingen, utan bidrar också till att definiera vilka som kan utsättas för hot eller våld. Materialet visar samtidigt att den ideologiska orienteringen och den operativa planeringen utvecklas parallellt snarare än som två tydligt åtskilda steg.

En **andra** typ av process handlar om socialisering i digitala vålds- och attentatsgemenskaper. Flera av de traditionella högerextrema fallen, inklusive de med en koppling till attentat i skolmiljöer, illustrerar hur referenser till tidigare attentat, manifest, filmer och digital propaganda kombineras med kontinuerlig interaktion i digitala miljöer. Rasism, antisemitism, misogyni, accelerationism och nihilism förekommer i olika kombinationer. Det gemensamma är att tidigare våldsverkare och attentat successivt blir referenspunkter för hur våld förstås, legitimeras och motiveras. Även de extremislamistiska fallen uppvisar liknande drag. Här bidrar IS-propaganda, föreställningar om jihad och martyrskap samt kontakter med andra sympatisörer successivt till att legitimera våld. Trots skillnader i ideologiskt innehåll visar båda miljöerna hur propaganda, social interaktion och digitala gemenskaper tillsammans formar deltagarnas förståelse av våld och dess legitimitet.

Den **tredje** typ av process utgörs av radikalisering genom ett aktivt deltagande i digitala gemenskapers verksamhet. Materialet visar att den ideologiska och sociala förankringen ofta fördjupas när individer själva börjar producera propaganda, administrera digitala kanaler, översätta material eller skapa filmer och annat innehåll. Deltagandet är inte nödvändigtvis ett uttryck för en redan etablerad ideologisk övertygelse, utan bidrar också till att utveckla eller fördjupa den. Flera fall visar hur ett aktivt deltagande successivt utvecklar sociala relationer, skapar status och stärker identifikationen med gruppen och dess idéer. Propagandaproduktion är därmed inte enbart ett resultat av radikalisering, utan också en del av själva radikaliseringsprocessen.

En **fjärde** typ av process framträder i miljöer där våld normaliseras genom gemensamma våldspraktiker snarare än genom sammanhållna ideologiska resonemang. De extremistiska vigilanterelaterade nätverken och de nihilistiska/misantropiska nätverken illustrerar detta. I vigilante-nätverken utvecklas social tillhörighet, arbetsfördelning och status genom deltagande i en verksamhet där våld mot utpekade personer successivt legitimeras som ett sätt att skydda barn eller kompensera för ett upplevt samhälleligt misslyckande. Ett liknande men delvis annorlunda mönster återfinns i de nihilistiska/misantropiska nätverken. Där används *grooming*, *sextortion*, hot, systematisk utpressning och dokumenterade övergrepp för att etablera kontroll, skapa lojalitet och upprätthålla deltagarnas medverkan, framför allt bland unga personer. Ideologiska budskap förekommer även här, men samspelar i hög grad med manipulation, poängsystem och social kontroll.

En **femte** typ av process utgörs av snabb konfliktdriven mobilisering. De våldsamma upploppen, exempelvis de som ägt rum i samband med antimuslimska aktioner och koranbränningar, visar att politiskt motiverat våld i vissa fall kan utvecklas snabbt. Här handlar det inte nödvändigtvis om en långvarig ideologisk orientering utan om hur uppfattade konflikter förstärks genom propaganda, vilseledande information och gruppdynamik på plats. Samtidigt visar materialet att utvecklingen inte är entydig. I vissa fall tycks det ha funnits en sedan tidigare ideologisk förankring eller relation till våldsamma och kriminella miljöer, i andra fall förändrade deltagare sin uppfattning efter samtal med poliser och lokala religiösa företrädare, vilket illustrerar att mobilisering dels påverkas av tidigare förankring i olika miljöer, dels kan påverkas av hur information tolkas och vilken trovärdighet olika aktörer tillskrivs.

En **sjätte** typ av process återfinns i de fall där den politiska avsikten och den person som utför brottet inte sammanfaller. Attackerna på uppdrag av främmande makt visar hur minderåriga eller personer med koppling till kriminella nätverk kan användas som utförare, medan den ideologiska och operativa styrningen huvudsakligen återfinns hos andra aktörer. Dessa fall visar att politiskt motiverade brott inte alltid förutsätter en motsvarande ideologisk radikalisering hos den som genomför handlingen. I dessa fall blir relationen mellan uppdragsgivare och utförare samt den operativa styrningen viktigare för att förstå brottet än utförarens egen ideologiska utveckling. I dessa fall samverkar politiska och ekonomiska intressen.

Processerna ska inte förstås som ömsesidigt uteslutande. I flera fall kombineras två eller flera processer, medan andra fall huvudsakligen präglas av en enskild process. Tillsammans illustrerar de olika vägar genom vilka radikalisering kan utvecklas**.** Samtidigt behöver, som nämnts, en rad individuella och strukturella faktorer som ligger bortom denna studies fokus beaktas. Ett centralt resultat är att de radikaliseringsprocesser som identifieras i studien huvudsakligen utvecklas i digitala miljöer och att digitala miljöer spelar en central roll för alla de sex processer som identifierats ovan, om än på olika sätt. Materialet visar samtidigt att fysiska platser och sociala relationer är centrala för både kognitiv och beteendemässig radikalisering, exempelvis genom kulturföreningar, vänskapsrelationer eller gemensamt genomförda våldshandlingar som planerats digitalt.

Resultaten visar att radikalisering inte utvecklas antingen i digitala eller fysiska miljöer, utan genom ett kontinuerligt samspel mellan dem, där den relativa betydelsen av digitala respektive fysiska miljöer varierar mellan olika fall. Ett viktigt resultat är att radikalisering sällan framträder som en linjär utveckling från tanke till handling. Särskilt bland yngre individer kan den kognitiva och beteendemässiga radikaliseringen utvecklas nära nog samtidigt. Materialet visar dessutom att deltagande i våld eller andra brottsrelaterade aktiviteter i vissa fall bidrar till att förstärka den ideologiska orienteringen och den sociala förankringen, vilket innebär att handlingen inte enbart blir ett resultat av radikaliseringen utan också en del av den fortsatta radikaliseringsprocessen.

9.14 Geopolitiska konflikter och krig: auktoritära regimer, propaganda och politiskt våld på beställning

En central slutsats är att samtida extremistiska miljöer i Sverige utvecklas i nära relation till geopolitiska konflikter och transnationella informationsflöden. Dessa påverkar vilka ideologiska konfliktlinjer som aktualiseras och vilken propaganda som sprids. Extremistiska nätverk är snabba på att använda krig och samhällskriser för att sprida sina budskap och mobilisera anhängare. Ofta knyts aktuella händelser till sedan länge etablerade ideologiska föreställningar (Pollack Sarnecki m.fl., 2023).

Geopolitiska konflikter har ofta en direkt koppling till vad svenska extremistaktörer mobiliserar kring och har även betydelse för den våldsrelaterade brottsligheten. Detta framträder exempelvis i angrepp mot israeliska mål i Sverige som utförs på uppdrag av främmande makt, liksom i IS-relaterade fall där Israels krigföring i Gaza används för att rättfärdiga hot och våld mot judar. Rysslands krig mot Ukraina, både före och efter den fullskaliga invasionen år 2022, återspeglas också i materialet. I ett fall hade en gärningsperson sökt information om Azovbataljonen och kriget i Donbass, tillsammans med sökningar på högerextrema organisationer, attentatsmän och vapen. I ett annat fall påträffades en mapp med nazistiskt innehåll och filmklipp från kriget i Ukraina i en ung gärningspersons mobiltelefon.

Studien visar hur utländska statsaktörer, som den iranska regimen, har en direkt relation till våldsbrott i Sverige. Attackerna mot israeliska mål illustrerar hur politiskt motiverade brott genomförs genom samarbeten mellan auktoritära regimer och den inhemska organiserade brottsligheten. Unga individer rekryteras som utförare genom flera mellanleder, där hot, utpressning och andra former av utnyttjande kan ingå. I ett av fallen uttrycker en person som deltar i organiseringen av attentatet stöd för att ”befria Palestina”, vilket indikerar att politiska ställningstaganden kan finnas även hos andra än hos anstiftaren.

Auktoritära regimer, som den ryska, utnyttjar extremistiska nätverk för att sprida propaganda, påverka opinioner och förstärka samhälleliga konflikter (Rekawek m.fl., 2025). Ett sedan länge etablerat tillvägagångssätt hos aktörer med en koppling till den ryska regimen är att strategiskt försöka spä på religiösa eller etniska konflikter i försök att destabilisera västerländska samhällen (Rid, 2020). De antimuslimska aktionerna och de så kallade koranbränningarna är, som beskrivits, exempel på händelser i Sverige som har utnyttjats för sådana syften. Som skildrats i de inledande kapitlen har även möjliga kopplingar mellan ryska statsaktörer och nihilistiska/misantropiska nätverk uppmärksammats (ISD, 2026). Detta illustrerar hur också nyare former av våldsamma subkulturer kan utnyttjas för att rekrytera utförare av politiskt motiverade våldsdåd. Den här typen av relationer mellan extremistiska nätverk och bakomliggande statsaktörer är emellertid ofta svåra att urskilja, särskilt utifrån den typ av empiriskt underlag som denna studie bygger på.

Studien visar hur våldsamma miljöer som extremistiska nätverk och kriminella nätverksmiljöer brottsligheten utgör resurser som auktoritära regimer kan exploatera för att försöka destabilisera liberala demokratier genom propaganda och våld. Ideologisk närhet mellan extremistiska inriktningar och auktoritära regimer underlättar sådana relationer, men samarbeten kan också bygga på ekonomiska incitament, opportunistiska överväganden, utpressning eller på ett ömsesidigt utnyttjande av varandra.

Dessa former av samarbeten visar på komplexiteten i relationen mellan ideologiska motiv, våldsutövning och radikalisering. De ideologiska motiven kan finnas hos anstiftaren utan att delas av den som utför våldsdådet, samtidigt som även utförare och personer i mellanleden kan ha ideologiska övertygelser. Själva deltagandet i den här typen av våldsrelaterad brottslighet kan alltså innebära att individer utan politiska motiv kommer i kontakt med extremistiska miljöer och ideologiska föreställningar, vilket i sin tur kan leda, eller bidra till, radikalisering.

9.15 Tidig upptäckt och varningssignaler

Analysen visar att det i många av de studerade fallen finns information tillgänglig före brotten som, sammantaget, kan utgöra varningssignaler. Även om typen av information varierar mellan olika fall och ideologiska miljöer framträder ett gemensamt mönster: gärningspersonerna lämnar ofta olika former av sociala och digitala spår innan brotten genomförs. Dessa kan bestå av spridning och produktion av propaganda, kontakter med likasinnade, sökningar i digitala miljöer efter instruktioner, vapen eller potentiella mål samt olika former av konkreta förberedelser eller kommunicerade våldsavsikter. I flera fall förekommer även uppgifter om psykisk ohälsa, drogproblematik, självmordstankar och tidigare brottslighet. Materialets begränsningar innebär att det inte i samtliga fall går att avgöra vilken information som funnits tillgänglig, men resultaten visar att det ofta funnits omständigheter som, sedda i efterhand, framstår som relevanta för att förstå utvecklingen mot brott och våld.

Samtidigt visar materialet att det inte finns någon enskild indikator som med rimlig säkerhet kan identifiera personer som kommer att begå ideologiskt motiverade våldsbrott. Faktorer som psykisk ohälsa, social isolering, konsumtion av extremistiskt innehåll eller fascination för tidigare attentat förekommer i flera av de studerade fallen, men är samtidigt förhållanden som återfinns hos många människor som aldrig utvecklar våldsavsikter. Som isolerade observationer har de därför ofta ett begränsat värde som varningssignaler. Studiens resultat pekar istället mot att kombinationer av indikatorer, satta i sitt sammanhang, har ett betydligt större analytiskt värde än enskilda riskfaktorer.

9.15.1 Varningssignaler

Ett viktigt resultat är att digitala miljöer utgör centrala arenor där information om gärningspersonernas ideologiska sammanhang, intresse för våld, avsikter att begå våldsbrott samt förberedelser inför ett brott blir synlig. De studerade brotten har frekvent föregåtts av digitala aktiviteter som kan ge information om gärningspersonernas avsikter och planer. Det är vanligt förekommande att gärningspersonerna tagit del av, spridit eller skapat våldsam propaganda inklusive våldsglorifierande material. Parallellt med detta har de ofta tagit del av olika typer av manualer och instruktioner om hur våldsdåd kan genomföras, vapen konstrueras eller anskaffas. I de traditionella högerextrema fallen har bland annat politiska manifest och propaganda som glorifierar tidigare våldsverkare och attentat samt instruktioner om exempelvis bombtillverkning spridits av gärningspersoner innan ett dåd. Utöver detta har kartläggningar av uppfattade politiska fiender eller andra potentiella brottsobjekt skett. Det finns också flera fall där våldsavsikter kommunicerats till andra i digitala miljöer. Konkret planering av våldsdåd har också i vissa fall kommunicerats till andra i digitala kanaler. Bland annat finns exempel på vänner som haft kontakt med varandra kring propaganda och våld och som planerat och genomfört attentat i nära anslutning till varandra.

I de nihilistiska/misantropiska fallen har såväl högerextrem propaganda, manifest och manualer som filmer på bland annat djurplågeri, barnpornografi och sexualiserat och ritualiserat våld spridits och delats med deltagare på olika digitala plattformar och kanaler. I de vigilanterelaterade händelserna används digital kommunikation för praktisk samordning och organisering inför våldsamma attacker. I flera fall, inom olika miljöer, har individer i gärningspersonernas nätverk fått kännedom om planerat eller pågående våld genom exempelvis chattar eller direktsändningar. I de extremislamistiska fallen har brotten föregåtts av konsumtion eller egen produktion av propaganda, ofta IS-relaterad sådan, ibland i kombination med trohetsförklaringar och diskussioner om jihad och martyrskap. Uppdrag som främmande makt förefaller ligga bakom har till stor del organiserats och styrts genom digital kommunikation via sociala medier och chattapplikationer. Där har utförarna fått instruktioner om bland annat vapenhantering, transporter och genomförande. I vissa fall har även ekonomisk ersättning för uppdragen diskuterats och utförarna har utsatts för hot och påtryckningar i chattar.

En observation är att flera av de allvarligaste fallen kännetecknas av uttryck för ideologiska föreställningar i kombination med ett våldsintresse som övergår i konkreta förberedelser inför ett brott – ibland är detta processer som sker under kort tid. Materialet visar bland annat exempel på:

- befattning med politisk propaganda och våldsglorifierande material inklusive hyllning av våldsdåd och våldsverkare
- fascination för tidigare attentat, övergrepp eller extrema våldshandlingar,
- produktion av *edits* med våldsinslag
- sökningar efter instruktioner, vapen, sprängmedel eller andra hjälpmedel
- kartläggning av personer, grupper eller andra potentiella brottsobjekt
- dokumentation av våld genom filmning eller direktsändning samt spridning av sådant material
- deltagande i digitala miljöer där våld och andra destruktiva handlingar ”spelifieras” genom statushierarkier, poängsystem eller andra belöningsmekanismer,
- intensifierade kontakter med likasinnade
- försök att rekrytera, manipulera eller påverka andra
- tecken på att en individ utsätts för manipulation, *sextortion* eller andra påtryckningar
- konkret planering, rekognosering eller andra former av förberedelser inför olika typer av brott
- självskadebeteende, uttryckta självmordstankar eller uttalad vilja att inte överleva ett planerat våldsdåd
- kommunicerade våldsavsikter eller andra uttryck för vilja att skada sig själv eller andra
- skadegörelse, hot, trakasserier eller andra typer av brott som kan utgöra steg i en vidare utveckling
- våld mot djur eller andra personer
- tydliga förändringar i beteende, sociala relationer eller digital aktivitet.

Att individer uttrycker extrema idéer leder oftast inte till handling. När detta sker kan det emellertid i vissa fall gå väldigt fort medan det i andra fall handlar om en längre tid av exponering och kontakter med den här typen av miljöer. I flera fall framkommer av de studerade brottsutredningarna att gärningspersonerna innan brotten visat symtom på psykisk ohälsa. Några har haft kontakt med psykiatrin, medan andra beskriver social isolering, nedstämdhet, självförakt, upplevd hopplöshet, bristande socialt stöd eller avsaknad av empati. Flera uttrycker självmordstankar eller en avsikt att inte överleva attentatet. Materialet innehåller också exempel på tidigare hot om våld, drogproblematik, omfattande konsumtion av våldsrelaterat material, inklusive barnpornografi och annat övergreppsmaterial, i kombination med deltagande i destruktiva digitala gemenskaper där våld mot andra, mot sig själv eller mot djur normaliseras eller uppmuntras. I några fall framkommer dessutom tydliga beteendeförändringar under perioden före brottet. Gemensamt för flera av dessa fall är dock inte någon enskild faktor, utan kombinationen av omfattande exponering för våldsrelaterat innehåll, aktivt deltagande i digitala våldsorienterade miljöer och successivt allt mer konkreta förberedelser för våld. Vissa omständigheter i de fall som inte fullbordats och som bidragit till våldet avbrutits, handlar om att planeringen blivit synlig genom digitala spår, att information nått andra aktörer, att vissa gärningspersoner eller medaktörer uppvisat ambivalens inför genomförandet och att rättsvårdande myndigheter har kunnat ingripa.

Riskbilden är alltså sammansatt och består v flera olika indikatorer, först när det går att få en helhetsbild av digitala aktiviteter och relationer så kan det i vissa fall vara möjligt att göra prediktioner.

Materialet visar att digitala nätverk fungerar som miljöer där sociala relationer etableras, våld normaliseras, där propaganda sprids, där teknisk kunskap och instruktioner delas, där hierarkier och roller tydliggörs, relationer etableras och där våldshandlingar kan ge status och erkännande. Detta resultat är betydelsefullt eftersom det visar att personer som genomför brott ensamma ofta inte är helt socialt isolerade. Tvärtom kan de vara djupt integrerade i digitala gemenskaper där idéer, normer och praktiska förberedelser utvecklas tillsammans med andra. Det råder dock ingen tvekan om att vara anknuten till den sortens extremistmiljöer som beskrivs i denna studie ökar individers risk att begå politiskt motiverade våldshandlingar.

9.15.2 Fragmenterad information och behov av fördjupad kunskap

Sammantaget visar materialet att det ofta finns signaler på att det föreligger risk för någon form av våldsamt beteende, men att den relevanta informationen ofta är fragmenterad och spridd mellan olika aktörer och arenor. Anhöriga, skolan, hälso- och sjukvården, rättsvårdande myndigheter och personer i digitala nätverk kan var och en ha tillgång till delar av ett händelseförlopp, utan att någon enskild aktör ser helheten.

Samtidigt är det centralt att understryka att de allra flesta individer som uppvisar den här typen av beteenden aldrig kommer att begå våldsbrott. En enskild indikator har därför ett begränsat prediktionsvärde. Först när olika typer av information sätts in i sitt sammanhang och analyseras tillsammans kan ett tydligare riskmönster framträda. Även om det i efterhand ofta går att identifiera olika former av varningssignaler är det alltså på individnivå mycket svårt att förutse vem som faktiskt kommer att begå ett våldsbrott och när ett sådant brott kommer att inträffa. På gruppnivå framträder däremot betydligt tydligare mönster. Riskerna behöver analyseras på minst två nivåer samtidigt: dels individens utveckling mot handling, dels förändringar i relation till de sociala miljöerna. Effektiv tidig upptäckt handlar således inte i första hand om att identifiera enskilda riskfaktorer eller försöka definiera en generell gärningspersonsprofil. Det handlar istället om förmågan att tolka olika typer av information i sitt sammanhang. Detta kräver fördjupad kunskap om hur olika extremistiska miljöer fungerar och förändras över tid.

9.16 En sammanfattning av resultat och slutsatser

Nedan sammanfattas några av studiens mest centrala resultat, varefter några viktiga slutsatser presenteras. Avslutningsvis redogörs för implikationer för samhällsåtgärder, prevention och fortsatt kunskapsutveckling.

9.16.1 Centrala resultat och slutsatser

- I denna studie har åtta extremistiska huvudinriktningar identifierats: traditionella högerextrema miljöer, extremislamistiska inriktningar, extremistiska vigilanterelaterade inriktningar, nihilistiska/misantropiska inriktningar, vänsterextrema inriktningar, extremistiska miljö-, klimat- eller djurrättsaktivistiska inriktningar samt incel- och manosfärrelaterade inriktningar. Det finns även en händelse, som utgör ett gränsfall för inkludering, med koppling till extremistiska antirasistiska inriktningar.
- Aktörer med koppling till de studerade extremistiska miljöerna genererar våld och annan brottslighet av mycket varierande slag.
- Brottslighet knuten till traditionella högerextrema miljöer dominerar i det undersökta materialet.
- Extremism i Sverige präglas av både kontinuitet och förändring. Etablerade extremistiska grupperingar och sätt att organisera sig består samtidigt som nya digitala subkulturer och organiseringsformer vuxit fram och interagerar med de mer etablerade formerna för extremism.

- Samtida extremism fångas inte genom en enkel uppdelning mellan organisationer, nätverk och ensamagerande. Det finns en större variation av former för organisering: alltifrån etablerade organisationer och mer varaktiga nätverk till lösa och tillfälliga gemenskaper som uppstår kring olika chattar eller servrar som byter namn och snabbt förändras. Dessa former för organisering kan överlappa varandra och individer kan röra sig mellan olika konstellationer och ha olika stark förankring i dem över tid.
- En person kan genomföra ett brott ensam men samtidigt ha nära relationer till andra i en extremistisk gemenskap. Även personer med låg organiseringsgrad är ofta socialt förankrade i digitala miljöer där propaganda sprids, våld diskuteras, uppmuntras och ges mening.
- Extremistiska nätverk kan vara löst strukturerade till sin karaktär och samtidigt präglas av starka gemensamma normer och social kontroll, där långtgående krav ställs på individers beteende. Detta illustreras särskilt av de nihilistiska/misantropiska nätverken.
- Ideologins betydelse varierar mellan och inom extremistiska miljöer. I vissa fall är ideologin nära knuten till traditionella politiska eller religiösa mål som våldet syftar till att förverkliga. I andra fall används ideologiska föreställningar för att rättfärdiga våld i efterhand. Ibland utgör våldet, eller det kaos och samhällsdestabiliserande effekter som våldsdåd kan orsaka, ett mål i sig.
- Ideologins betydelse för politiskt våld handlar inte bara om vilka politiska mål en aktör eftersträvar. Ideologiska föreställningar påverkar vem som uppfattas som fiende, hur våld rättfärdigas och vilken politisk, religiös eller moralisk mening våldet ges. Ideologi kan därmed ha betydelse för brott och våld även när ideologi framstår som osammanhängande eller när traditionella politiska mål saknas.
- Antisemitism och antisemitiska konspirationsteorier används för rekrytering och mobilisering och utgör en sammanbindande komponent mellan olika extremistiska sammanhang.
- Antisemitism är – tillsammans med ett motstånd mot den liberala demokratin – den minsta gemensamma nämnaren för samtida extremistmiljöer.
- Även när judar, judiska eller israeliska institutioner inte utgör det direkta brottsobjektet har gärningspersonerna i många fall tagit del av antisemitisk propaganda och antisemitiska konspirationsteorier. Antisemitiska föreställningar kan bidra till att identifiera politiker, journalister, forskare och myndighetsföreträdare som fiender eftersom de tillskrivs en roll i en föreställning om judisk, sionistisk eller globalistisk konspiration.
- Islamofobi är ett centralt inslag i den högerextrema propaganda som påträffats i beslag hos gärningspersonerna. Muslimer porträtteras som en grupp som skaffar för många barn, lever på etniska svenskars bekostnad och successivt tränger undan dem. De framställs som kriminella och som ett hot mot svenskars säkerhet. Folkmordet på muslimer i Srebrenica och attentaten mot moskéerna i Christchurch är frekventa referenser i musik och annan propaganda i dessa sammanhang. För högerextremt inspirerade gärningspersoner utgör tidigare massvåld mot muslimer en inspirationskälla.
- När muslimer beskrivs som ett hot mot svenskars säkerhet och landets fortlevnad – och deras närvaro skildras som ett pågående angrepp på Sverige – kan långtgående åtgärder, inklusive våld, framställas som ett proportionerligt och legitimt försvar.
- Avhumaniserande retorik konstruerar inte bara andra som mindre mänskliga utan anger också hur dessa bör behandlas: ohyra bekämpas, smitta avlägsnas och parasiter utrotas. Våld kan på det sättet rättfärdigas som försvar eller ”skadebekämpning”. De

nihilistiska/misantropiska nätverken visar dock hur relationen kan gå i båda riktningarna: avhumanisering underlättar våld, medan deltagande i våldspraktiker i sin tur förstärker avhumaniseringen.

- Misogyni och våldsamma maskulinitetsideal är i flera av de miljöer som studerats nära sammankopplade med praktiker där förmågan att kontrollera, förnedra och bestraffa andra ger status och tillhörighet. Det kommer bland annat till uttryck genom anspråk på att begränsa kvinnors rättigheter, reglera deras handlande och genom sexualiserad förnedring och exploatering. Vissa av dessa praktiker omfattar emellertid inte enbart flickor och kvinnor. I de nihilistiska/misantropiska nätverken utsätts även pojkar för sexualiserat våld och kontroll.
- Konspirationsteorier får särskild betydelse för våld när de förmedlar bilden av samhällsförhållanden som ett avsiktligt och akut angrepp på den egna gruppen, identifierar konkreta skyldiga och samtidigt framställer demokratiska institutioner som oförmögna och korrumperade. På så sätt kan abstrakta samhällsproblem knytas till konkreta personer och grupper pekas ut som skyldiga. Våld mot utpekade fiender kan då rättfärdigas som självförsvar, hämnd, motstånd, moralisk plikt eller rättskipning.
- Gränsen mellan kognitiv och beteendemässig radikalisering – det vill säga att vara tankemässigt övertygad respektive att vara beredd att agera på den övertygelsen – genom att använda våld, är inte alltid så tydlig. Ideologiska föreställningar kan inspirera till och leda till våld, men ett starkt intresse för våld kan också föregå ideologi och leda till att individer närmar sig extremistiska sammanhang.
- Radikalisering kan ske genom handling, snarare än att handling alltid är ett resultat av redan etablerade ideologiska övertygelser. Våld är således inte alltid ett resultat av radikalisering utan kan också vara en väg till radikalisering.
- Propaganda fungerar både som politisk kommunikation och som social praktik i extremistiska gemenskaper. I flera fall producerar, bearbetar och sprider gärningspersoner propaganda. Genom dessa aktiviteter etablerar de relationer, får ibland erkännande och kan skapa sig positioner. Propagandaaktiviteter, som att skapa *edits*, synliggör också aktörer för varandra och för andra, även för sådana som kan vara intresserade av att exploatera sårbara individer.
- Det finns ingen strikt uppdelning mellan de som producerar propaganda och de som utövar våldshandlingar. Samma personer kan vara ideologiska propagandister samtidigt som de begår våldsbrott.
- Interaktionen – eller nexus – mellan propaganda i digitala miljöer och våld kan förklara vissa mekanismer bakom radikalisering. Genom attacker som filmas och direktsänds inför en publik leder själva våldshandlingen till en produktion av nytt propagandamaterial som bearbetas och sprids vidare av andra deltagare. Dessa producerar i sin tur nytt material som kan inspirera ytterligare personer. Allt detta leder till en självförstärkande process, där propagandan kontinuerligt inspirerar till nytt våld samtidigt som våldet genererar ny propaganda. Våld är inte enbart ett resultat av radikalisering, utan bidrar i form av propaganda, till fortsatt radikalisering – både hos gärningspersonen själv och andra.
- Våldet är i sig socialt och relationsskapande. Deltagande i gemensamma våldspraktiker skapar och upprätthåller relationer mellan deltagare och formar tillhörighet, lojalitet, status och positioner inom gruppen. Men våldet skapar också relationer som inte bygger på personlig kontakt. Genom manifest, hyllningar och andra referenser knyter gärningspersoner an till tidigare våldsverkare de aldrig träffat och skriver in sig i en historia av våld. Samtidigt utformas det egna våldsdådet för att inspirera andra och därigenom föra denna kedja av referenser och inspiration vidare.

- Föreställningarna om vad politiskt våld ska åstadkomma varierar mellan och inom extremistiska miljöer, men sammanfaller också i vissa avseenden Inom traditionella högerextrema miljöer kan våldet syfta till att etablera en fascistiskt och rasideologiskt inspirerad samhällsordning. I vissa fall är de politiska målen tydligt uttalade, i andra inte alls. Liknande idéer förekommer bland vissa av de nihilistiska/misantropiska nätverken, medan andra i de miljöerna förespråkar kaos och samhällsdestabilisering genom våld och utan tydliga framtidsvisioner. I de extremistiska vigilante-relaterade miljöer är våldet i sig centralt och ramas in genom att ordning och kontroll ska återupprättas eftersom staten anses ha misslyckats. Extremislamistiska aktörer utför och rättfärdigar politiskt våld med hänvisning till ett etablerande av en stat som styrs av religiösa principer grundade i sharia. Samtidigt finns aktörer inom alla dessa miljöer som drivs av våldet och kaoset i sig.
- De nihilistiska/misantropiska nätverken kännetecknas inte främst av nya idéer eller praktiker, utan av hur redan existerande föreställningar och praktiker kombineras. Nihilism, misantropi, rasism, antisemitism, misogyni, satanism och ockultism är centrala i dessa miljöer och kombineras ofta med handlingar som självskada, djurplågeri, *sextortion*, sexualiserat våld och andra grova våldshandlingar. I flera av nätverken finns poängsystem där allt grövre handlingar ger status och erkännande. Deltagarna är ofta mycket unga och kan både utsätta andra för övergrepp och själva bli föremål för hot, utpressning och våld. Genom hot, utpressning och social kontroll skapas beroenderelationer som gör det svårt att lämna nätverken. Nätverken är samtidigt heterogena och gränserna mot framför allt traditionella högerextrema miljöer är inte skarpa. Vissa aktörer har uttalade politiska mål, medan sådana tycks saknas hos andra. Det finns också svårkategoriserade fall med både nihilistiska/misantropiska och mer traditionellt högerextrema drag, där gärningspersonen saknar kända kopplingar till specifika nätverk.
- Digitala nätverk underlättar att kontakter snabbt kan etableras mellan personer och miljöer som annars inte självklart, åtminstone inte lika snabbt, skulle inspireras av varandra eller vara sammanlänkade. Digitala nätverk som exempelvis *True Crime Community* (TCC), liksom plattformar där *gore* och annat grovt våldsmaterial delas och diskuteras, utgör exempel på detta.
- Studien visar att attentat i skolor sker i ett fält av interaktioner mellan traditionella högerextrema, nihilistiska/misantropiska och incel- och manosfärrelaterade inriktningar. Aktörer med koppling till dessa miljöer delar delvis ett våldskulturellt universum. I flera fall finns också konkreta kontakter mellan personer som har planerat eller genomfört attentat.
- Psykosociala sårbarheter och psykiatriska diagnoser framkommer i flera av de studerade fallen. Bland annat är självdestruktivitet framträdande vilket inte sällan sammanflätas med våld mot andra. Flera gärningspersoner uttrycker självmordstankar eller en avsikt att inte överleva våldshandlingen och i vissa fall blir den egna döden en del av den planerade våldshandlingen. Detta kan också vara kopplat till en önskan att, liksom tidigare våldsverkare, själv bli ihågkommen och genom det egna dådet inspirera andra. Mer övergripande illustrerar studien hur psykisk ohälsa och ideologisk övertygelse kan samverka och förstärka varandra.
- Upplevelser av ensamhet och social isolering är vanligt förekommande i flera av fallen. Detta innebär emellertid inte nödvändigtvis frånvaro av social eller ideologisk förankring.
- Geopolitiska konflikter och krig påverkar inte bara vilka frågor svenska extremistaktörer mobiliserar kring och vilken propaganda som sprids, utan också risken för radikalisering och vilka som utsätts för hot och våld i Sverige.
- Auktoritära regimer exploaterar svenska extremistmiljöer och den inhemska organiserade brottsligheten för politisk påverkan och för att utöva våld. I

extremistmiljöerna kan ideologisk närhet till den auktoritära regimen skapa förutsättningar för ett sådant utnyttjande.

- Studiens empiriska underlag omfattar sådana brott där det går att sluta sig till att det finns en ideologisk bakgrund kopplad till brottet. Det finns dock skäl att anta att både Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten är återhållsamma när det kommer till att ta upp ideologiska motiv i förundersökningarna, vilket begränsar möjligheterna att undersöka och beskriva fenomenet i sin fulla omfattning.
- Överhuvudtaget förfaller det svenska rättsväsendet vara återhållsamt när det kommer till att synliggöra ideologiska motiv bakom brott och att definiera ideologiskt motiverade brott som terrorism.

9.16.2 Implikationer för samhällsåtgärder, prevention och kunskapsutveckling

- De samtida extremistiska konstellationerna är instabila och föränderliga. För att förstå hur de är konstruerade behöver propagandaproduktion och kommunikationsflöden mellan olika aktörer kontinuerligt följas. Att undersöka vem som sprider, bearbetar och producerar propaganda kan bidra med förståelsen av relationer, roller och hierarkier där traditionella organisationsstrukturer saknas.
- Många samtida extremistiska nätverk är digitala och aktörerna är ofta geografiskt utspridda. Det innebär att ett alltför lokalt perspektiv på radikalisering riskerar att missa var ideologisk påverkan och organisering sker, liksom de relationer som kan vara centrala för utvecklingen mot våld.
- Det är centralt med förståelse för vad som gör extremistiska miljöer attraktiva. Utöver de olika strukturella och individuella perspektiv som redogjorts för i denna rapports inledande delar, är det också centralt att undersöka vad den här typen av miljöer kan erbjuda i termer av, för individen, positiva upplevelser. Det kan handla om upplevelser av gemenskap, humor, att få erkännande och status, att bli sedd eller känd och om att bli erbjuden möjligheter som inte upplevs finnas någon annan stans. Att utmana etablerade normer och tabun, att chockera och ägna sig åt det ”mest förbjudna” tycks också vara centrala delar av lockelsen för unga. I de studerade miljöerna är inte gränserna mellan våld, underhållning och marknadsföring av sig själv alltid så tydliga – och just denna sammanblandning tycks vara en viktig del av miljöernas attraktionskraft.
- För att motverka risken för politisk påverkan och våld ifrån främmande makter behöver kopplingar mellan dessa och inhemska extremistaktörer samt andra kriminella nätverk noggrant följas. Det behövs mer kunskap om hur inhemska extremistiska miljöer och andra kriminella nätverk utnyttjas för att sprida propaganda eller mobilisera till våld. Sådana processer kan vara särskilt viktiga att undersöka bland unga, där ekonomiska incitament eller utpressning kan föra individer in i sammanhang där radikaliseringsprocesser utvecklas eller förstärks. Mer kunskap behövs således om samspelet mellan påverkan från auktoritära regimer, ekonomiska incitament, utpressning och radikalisering.
- Preventiva insatser behöver beakta att radikalisering och fortsatt engagemang i extremistiska miljöer kan fördjupas genom den ”spelifiering” och de olika poängsystem som utvecklats i flera av nätverken. I vissa nätverk kan hot, utpressning och exploatering försvåra möjligheterna att lämna. Det innebär att insatser för att bryta ett engagemang kan behöva inriktas på olika former av social kontroll och beroenderelationer.
- Det är essentiellt att följa hur extremistiska föreställningar och retorik sprids och normaliseras i olika grupper. När en konspiratorisk och våldsam retorik om existentiella hot och samhällskollaps får ökad acceptans i etablerade sammanhang

minskar avståndet mellan vad som betraktas som socialt accepterat inom dessa respektive extremistmiljöer. När gränserna för vad som uppfattas som extremt förskjuts förändras förutsättningarna för radikalisering samtidigt som möjligheterna att predicera radikalisering till våld försvåras.

- Det är vanligt att politiskt motiverade våldshändelser föregås av olika sorters signaler. Informationen är dock ofta spridd och fragmenterad. För att kunna upptäcka riskerna behövs en samlad bild, men också tillräckligt med kunskap för att kunna tolka signalerna.
- Varningssignaler finns ofta i de sociala och digitala miljöer där våldsam propaganda sprids, våldsavsikter utvecklas och våld planeras. Det är viktigt att våldsretorik, hot om våld och våldsamma praktiker i digitala miljöer tas på allvar och följs upp av ansvariga myndigheter.
- Att mycket noggrant utreda alla digitala spår, kan leda till bättre förmåga att upptäcka risker framåt.
- Bristen på systematiska och jämförbara data om politiskt motiverad brottslighet försvårar bedömningar av brottslighetens omfattning och förändringar över tid. Det är viktigt att de miljöer där ideologiskt motiverat våld utvecklas kontinuerligt undersöks och följs. Sådan kunskap är nödvändig för det preventiva arbetet.
- Ur ett preventivt perspektiv är det viktigt att förstå omfattningen och karaktären på den ideologiskt motiverade brottsligheten. Därför är det problematiskt när de politiska motiven inte utreds i tillräckligt hög utsträckning under brottsutredningar.

Avslutningsvis kan extremistiska miljöer beskrivas som olika sammanhängande universum där våldet utgör en central faktor – *våldets multiversum*. I extremistiska sammanhang växer egna universum av pseudovetenskapliga föreställningar, konspirationsteorier och alternativa förklaringar av verkligheten fram. När dessa föreställningar sprids och bekräftas av andra kan de uppfattas som självklara sanningar. Samtidigt inspirerar och påverkar olika miljöer varandra, ibland på oväntade sätt. Parallellt med detta sker en interaktion mellan extremistiska och mer etablerade sammanhang. För att förstå varför vissa attraheras av extremism och är villiga att ta till våld, krävs förståelse för hur de olika världarna uppfattas utifrån den interna logik som råder inom olika extremistiska miljöer, även när den utifrån kan framstå som osammanhängande eller ologisk. Termen multiversum påminner om att det vi känner till eller tror oss veta om extremism, radikalisering och terrorism sedan tidigare, inte alltid räcker till. Tidigare kunskap är en essentiell utgångspunkt men om etablerade kategorier och förklaringsmodeller får styra förståelsen alltför snävt, riskerar vi kanske att förbise nya former av extremism, samt oväntade kopplingar.

10 Referenser

Forskningslitteratur

Aceves, W. J. (2019). Virtual Hatred: How Russia Tried to Start a Race War in the United States. *Michigan Journal of Race and Law* 24 (2), 177–250. https://doi.org/10.36643/mjrl.24.2.virtual

Ahrne, G., & Svensson, P. (red.). (2015). *Handbok i kvalitativa metoder* (2:a uppl.). Liber.

Andrews, S. (2023). The 'First Person Shooter' Perspective: A Different View on First Person Shooters, Gamification, and First Person Terrorist Propaganda. Games and Culture, *Games and Culture* 19(1), https://doi.org/10.1177/15554120231153789

Angelides, S. (2005). The Emergence of the Paedophile in the Late Twentieth Century. *Histories of Sexuality* 36(126), 272–295. https://doi.org/10.1080/10314610508682924

Al-Rawi, A. (2024). *ISIS' Propaganda Machine: Global Mediated Terrorism.* Routledge.

Alexander, A. (red.). (2019). *Perspectives on the Future of Women, Gender & Violent Extremism.* Program on Extremism at George Washington University.

Allern, S., & Pollack, E. (2019). *Källkritik! Journalistik i lögnens tid.* Studentlitteratur.

Allington, D., & Joshi, T. (2020). "What Others Dare Not Say": An Antisemitic Conspiracy Fantasy and its YouTube Audience. *Journal of Contemporary Antisemitism*, 3(1), 35–54. https://doi.org/10.26613/jca/3.1.42

Alimi, E. Y., Bosi, L., & Demetriou, C. (2015). *The Dynamics of Radicalization: A Relational and Comparative Perspective.* Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199937707.001.0001

Altay, S., & Mercier, H. (2026). Misinformation is a Symptom: Commentary on Ecker et al. (2025). *American Psychologist,* 81(2), 287–289. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/amp0001550

Askanius, T. (2021). "I Just Want to be the Friendly Face of National Socialism": The Turn to Civility in the Cultural Expressions of Neo-Nazism in Sweden". *Nordicom Review,* 42 (s1), 17–35. https://doi.org/10.2478/nor-2021-0004

Askanius, T., Molas, B., & Amarasingam, A. (2025). Far-right Extremist Narratives in Canadian and Swedish COVID-19 Protests: A Comparative Case Study of the Freedom Movement and Freedom Convoy. *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, 17(2), 164–184. https://doi.org/10.1080/19434472.2024.2340492

Aspers, P. (2011). *Etnografiska metoder.* (2:a uppl.). Liber.

Argentino, M. A., & Hart, M. B. (2026). A Working Definition of Nihilistic Violent Extremism (NVE). *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, 1–7. https://doi.org/10.1080/19434472.2026.2730302

Arendt, H. (1951). *The Origins of Totalitarianism.* Harcourt, Brace.

Arendt, H. (1970). *On Violence.* Harcourt.

Argentino, M., Barrett, G. & Bastin, M. (2024). Nihilism and Terror: How M.K.Y is Redefining Terrorism, Recruitment, and Mass Violence. *CTC Sentinel* 17(8), 22–29. https://ctc.westpoint.edu/wp-content/uploads/2024/09/CTC-SENTINEL-082024_article-4.pdf

Argentino, M-A. & Lindsay, A. (2026). Remotely Coerced Violence: 764, The Com Network, and the Hybridization of Threats. *Combating Terrorism Center at West Point* 19(6), 36–47.

Ayad, M. (2025). Teenage Terrorists and the Digital Ecosystem of the Islamic State. *CTC Sentinel,* 18(2). https://ctc.westpoint.edu/teenage-terrorists-and-the-digital-ecosystem-of-the-islamic-state/

Baele, S. J., Brace, L., & Coan, T. G. (2021). From "Incel" to "Saint": Analyzing the Violent Worldview behind the 2018 Toronto Attack. *Terrorism and Political Violence,* 33(8), 1667–1691. https://doi.org/10.1080/09546553.2019.1638256

Bandura, A. (1999). Moral Disengagement in the Perpetration of Inhumanities. *Personality and Social Psychology Review,* 3(3), 193–209. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0303_3

Barkun, M. (2013). *A Culture of Conspiracy: Apocalyptic Visions in Contemporary America* (2:a uppl.). University of California Press.

Barkun, M. (2015). Conspiracy Theories as Stigmatized Knowledge. *Diogenes,* 62(3–4), 114–120. https://doi.org/10.1177/0392192116669288

Bastos, M., & Farkas, J. (2019). "Donald Trump is my President!": The Internet Research Agency Propaganda Machine. *Social Media + Society,* 5(3). https://doi.org/10.1177/2056305119865466

Becker, M. H. (2021). When Extremists Become Violent: Examining the Association between Social Control, Social Learning, and Engagement in Violent Extremism. *Studies in Conflict & Terrorism,* 44(12), 1104–1124. https://doi.org/10.1080/1057610X.2019.1626093

Belew, K. (2018). *Bring the War Home: The White Power Movement and Paramilitary America*. Harvard University Press.

Belton, E., Mulholland, T., & Murphy, K. (2026). Linking Conspiracy Beliefs with Violence: A Scoping Review of the Empirical Literature. *Terrorism and Political Violence*, 38(5), 586–612. https://doi.org/10.1080/09546553.2025.2462601

Bernstein, M. (2004). Paths to Homophobia. *Sexuality Research & Social Policy,* 1(2), 41–55. https://doi.org/10.1525/srsp.2004.1.2.41

Blee, K. M. (2018). *Understanding Racist Activism: Theory, Methods, and Research*. Routledge.

Bleich, E. (2011). What is Islamophobia and How Much is There? Theorizing and Measuring an Emerging Comparative Concept. *American Behavioral Scientist,* 55(12), 1581–1600. https://doi.org/10.1177/0002764211409387

Borum, R. (2011). Radicalization into Violent Extremism II: A Review of Conceptual Models and Empirical Research. *Journal of Strategic Security,* 4(4), 37–62.

Boulby, M. (2011). Muslim Brotherhood. i N. DeLong-Bas. (red.), *Oxford Bibliographies in Islamic Studies*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/obo/9780195390155-0137

Bouhana, N., Malthaner, S., Schuurman, B., Lindekilde, L., Thornton, A., & Gill, P. (2018). Lone-Actor Terrorism: Radicalisation, Attack Planning and Execution. i A. Silke (red.) *Routledge Handbook of Terrorism and Counterterrorism*. Routledge, 112-124.

Brace, L., Baele, S., & Ging, D. (2024). Where do "Mixed, Unclear and Unstable" Ideologies Come From? A Data-Driven Answer Centred on the Incelosphere. *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism,* 19(2), 103–124. https://doi.org/10.1080/18335330.2023.2226667

Braun, V., & Clarke, V. (2021). *Thematic Analysis: A Practical Guide*. Sage.

Briant, E. L. (2024). Researching Influence Operations: 'Dark Arts' Mercenaries and the Digital Influence Industry. C. Bjola & I. Manor (red.). *The Oxford Handbook of Digital Diplomacy*, Oxford University Press, 80-100. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780192859198.013.5

Buril, F. (2017). Changing God's Expectations and Women's Consequent Behaviors: How ISIS Manipulates "Divine Commandments" to Influence Women's Role in Jihad. *Journal of Terrorism Research,* 8(3), 1–10. https://doi.org/10.15664/jtr.1363

Butter, M. (2020). Conspiracy Theories in American History. i M. Butter & P. Knight (red.), *Routledge handbook of conspiracy theories*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780429452734-5_10

Butter, M., & Knight, P. (2020). Conspiracy theory in historical, cultural and literary studies. i M. Butter & P. Knight (red.), *Routledge handbook of conspiracy theories*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780429452734-1_2

Bytwerk, R. L. (2001). *Julius Streicher: Nazi Editor of the Notorious Anti-Semitic Newspaper Der Stürmer* (2nd ed.). Cooper Square Press.

Carlbom, A. (2018). *Islamisk aktivism i en mångkulturell kontext – ideologisk kontinuitet eller förändring.* Stockholm: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Cassam, Q. (2022). *Extremism: A Philosophical Analysis*. Routledge.

Chakyan Tang, I. (2022, April 22). Echoes of a turbulent past: Turbo folk war music in Serbia. *Harvard International Review*. https://hir.harvard.edu/turbo-folk-war-music-in-serbia/

Chernobrov, D. (2022). Diasporas as Cyberwarriors: Infopolitics, Participatory Warfare and the 2020 Karabakh War. *International Affairs*, 98(2), 631-651. https://doi.org/10.1093/ia/iiac015

Crenshaw, M. (2007). *The Debate over "New" vs. "Old" Terrorism*. Paper presenterat vid American Political Science Association Annual Meeting, Chicago, IL.

Colborne, M. (2022). *From the Fires of War: Ukraine's Azov Movement and the Global Far Right*. Ibidem.

Connell, R. (2005). *Masculinities*. Polity Press.

Conway, M. (2017). Determining the Role of the Internet in Violent Extremism and Terrorism: Six Suggestions for Progressing Research. *Studies in Conflict & Terrorism,* 40(1), 77–98. https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1157408

Conway, M., Scrivens, R. & McNair, L. (2019). Right-Wing Extremists' Persistent Online Presence: History and Contemporary Trends. *ICCT*. https://icct.nl/publication/right-wing-extremists-persistent-online-presence-history-and-contemporary-trends

Copsey, N. (2013). Fascism…But With an Open Mind: Reflections on the Contemporary Far Right in (Western) Europe. *Fascism: Journal of Comparative Fascist Studies* 2(1), 1–17.

Costalli, S., Guariso, D., Justino, P. & Ruggeri, A. (2025). Political Violence in a Polarized Democracy: Years of Lead (YoL) Data on Italy 1969–1988, *Journal of Peace Research* 62(5), 1597–1608. https://doi.org/10.1177/00223433251347762

Crenshaw, M. (2007). *The Debate over "New" vs. "Old" Terrorism*. Paper presenterat vid American Political Science Association Annual Meeting, Chicago, IL.

Crosby, D. A. (1988). *The Specter of the Absurd: Sources and Criticisms of Modern Nihilism*. SUNY Press.

Cunningham, D. (2015). A Marxist heresy?: Accelerationism and its discontents. *Radical Philosophy,* 191, 29–38.

Čvoro, U. (2014). *Turbo-Folk Music and Cultural Representations of National Identity in Former Yugoslavia*. Ashgate Publishing.

Dahl, G. (2017). *Folk och identitet: Identitarismen och dess källor*. Bokförlaget Korpen.

Dalgaard-Nielsen, A. (2010). Violent Radicalization in Europe: What We Know and What We Do Not Know. *Studies in Conflict & Terrorism,* 33(9), 797–814. https://doi.org/10.1080/1057610X.2010.501423

Darwish, M., & Gottzén, L. (2024). The Contemplative Man: "Positive" Affect and Masculinity in Ecofascist Visual Communication. *Journal of Gender Studies*. https://doi.org/10.1080/09589236.2025.2479797

de Graaf, B. (2024). *The Radical Redemption Model: Terrorist Beliefs and Narratives*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780197792469.001.0001

della Porta, D. (2003). Violence and the New Left. i W. Heitmeyer & J. Hagan (red.), *International Handbook of Violence Research*. Springer, 383–398. https://doi.org/10.1007/978-0-306-48039-3_21

della Porta, D. (2018). Radicalization: A Relational Perspective. *Annual Review of Political Science,* 21, 461–474. https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-042716-102314

della Porta, D., & Diani, M. (2006). *Social movements: An Introduction* (2a uppl.). Blackwell Publishing.

della Porta, D. & Lafree, G. (2012). Procceses of Radicalization and De-radicalization. *International Journal of Conflict and Violence* 6(1), 4–10.

Deighton, J. (2025). Extremism in European Football: Historical and Contemporary Review in Nince Countries. *Journal of Innovation in Polytechnic Education* 7(1), 121–133. https://doi.org/10.69520.jipe.v7i1.267

DiMaggio, A. R. (2022). Conspiracy Theories and the Manufacture of Dissent: QAnon, the Big Lie," Covid-19 and the Rise of Right-Wing Propaganda. *Critical Sociology,* 48(6). https://doi.org/10.1177/08969205211073669

Douglas, K. M., Uscinski, J. E., Sutton, R. M., Cichocka, A., Nefes, T., Ang, C. S., & Deravi, F. (2019). Understanding Conspiracy Theories. *Political Psychology,* 40(s1), 3–35. https://doi.org/10.1111/pops.12568

Dyrendal, A. (2023). Covid, Conspiracy Theories, and the Nordic Countries. i M. Butter & P. Knight (red.), *Covid Conspiracy Theories in Global Perspective*. Routledge, 268-79.

Eco, U. (1995, Juni). Ur-Fascism. *The New York Review of Books*.

Eggert, J. P. (2015). Women Fighters in the "Islamic State" and Al-Qaida in Iraq: A Comparative Analysis. *Die Friedens-Warte,* 90(3–4), 363–380.

Ekman, M. (2022). The Great Replacement: Strategic Mainstreaming of Far-Right Conspiracy Claims. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies,* 28(4), 1127–1143. https://doi.org/10.1177/13548565221091983

Eleftheriadou, M. (2025). Learning in Times of Organisational Fluidity: Processes of Knowledge Production and Transfer in Leaderless Extremist Movements. *Perspectives on Terrorism,* 19(2). https://doi.org/10.19165/QIIP4767

Ellis, C., Pantucci, R., de Roy van Zuijdewijn, J., Bakker, E., Smith, M., Gomis, B., & Palombi, S. (2016). Analysing the Processes of Lone-Actor Terrorism: Research findings. *Perspectives on Terrorism,* 10(2), 33–41. http://www.jstor.org/stable/26297551

Ellul, J. (1973). *Propaganda: The Formation of Men's Attitudes*. Vintage Books.

Emirbayer, M. (1997). Manifesto for relational sociology. *American Journal of Sociology* 103(2), 281–317. https://doi.org/10.1086/231209

Enders, A., Klofstad, C. & Uscinski, J. (2024). The Relationship Between Conspiracy Theory Beliefs and Political Violence. *HKS Misinformation Review,* 5(6). https://doi.org/10.37016/mr-2020-163

Essed, P. (1991). *Understanding Everyday Racism: An Interdisciplinary Theory*. Sage. https://doi.org/10.4135/9781483345239

Fathallah, J. (2024). '"BEING A FANGIRL OF A SERIAL KILLER IS NOT OK': Gatekeeping Reddit's True Crime Community. *New Media & Society,* 26(10), 5638–5657. https://doi.org/10.1177/14614448221138768

Fazlhashemi, M. (2017). Takfirism. *Våldsbejakande extremism: En forskarantologi* (SOU 2017:67). Statens offentliga utredningar, 47–67.

Fielitz, M., & Ahmed, R. (2021). *It's Not Funny Anymore: Far Right Extremists' Use of Humour*. Radicalisation Awareness Network (RAN), Publications Office of the European Union. https://www.utveier.no/wp-content/uploads/sites/6/2021/10/ran_ad-hoc_pap_fre_humor_20210215_en.pdf

Fielitz, M., & Marcks, H. (2019). *Digital Fascism: Challenges for the Open Society in Times of Social Media*. Berkeley Center for Right-Wing Studies. https://escholarship.org/uc/item/87w5c5gp

Franzke, A. S., Bechmann, A., Ess, C. M. & Zimmer, M. (2020). *Internet Research: Ethical Guidelines 3.0*. Association of Internet Researchers (AoIR).

Fridman, O. (2018). *Russian "Hybrid Warfare": Resurgence and Politicization*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780190877378.001.0001

Gartenstein-Ross, D., Zammit, A., Chace-Donahue, E. & Urban, M. (2023). Composite Violent Extremism: Conceptualizing Attackers Who Increasingly Challenge Traditional Categories of Terrorism. *Studies in Conflict & Terrorism* 48(2), 1343-1369.

Gaudette, T., Scrivens, R., & Venkatesh, V. (2020). The Role of the Internet in Facilitating Violent Extremism: Insights from Former Right-Wing Extremists. *Terrorism and Political Violence,* 34(7), 1339–1356. https://doi.org/10.1080/09546553.2020.1784147

Gaspar, H. A., Daase, C., Deitelhoff, N., Junk, J., & Sold, M. (2020). Radicalization and Political Violence: Challenges of Conceptualizing and Researching Origins, Processes and Politics of Illiberal Beliefs. *International Journal of Conflict and Violence,* 14(2), 1–18. https://doi.org/10.4119/ijcv-3802

Gentry, C. E. (2022). Misogynistic Terrorism: It Has Always Been Here. *Critical Studies on Terrorism,* 15(1), 209–224. https://doi.org/10.1080/17539153.2022.2031131

Gelder, K. (2005). Introduction: The Field of Subcultural Studies. i K. Gelder (red.), *The Subcultures Reader* (2a uppl.) Routledge, 1–15.

Gibson, A. (2017). *Misanthropy: The Critique of Humanity*. Bloomsbury Academic.

Gill, P., & Corner, E. (2016). Lone-Actor Terrorist Target Choice. *Behavioral Sciences & the Law,* 34(5), 693–705. https://doi.org/10.1002/bsl.2268

Gill, P., Corner, E., Thornton, A., & Conway, M. (2015). *What Are the Roles of the Internet in Terrorism? Measuring Online Behaviours of Convicted UK Terrorists*. Vox-Pol Publications. https://doras.dcu.ie/20897/1/VOX-Pol_Online_Behaviours_30.10.15_WEB.pdf

Giry, J., & Gürpinar, D. (2020). Functions and Uses of Conspiracy Theories in Authoritarian Regimes. i M. Butter & P. Knight (red.), *Routledge Handbook of Conspiracy Theories*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780429452734-3_5

Giannopoulos, G., Smith, H., & Theocharidou, M. (red.). (2021). *The Landscape of Hybrid Threats: A Conceptual Model*. Publications Office of the European Union.

Goodrick-Clarke, N. (2002). *Black Sun: Aryan Cults, Esoteric Nazism, and the Politics of Identity*. New York University Press.

Goodwin, M. (2006). The Rise and Faults of the Internalist Perspective in Extreme Right Studies. *Representation,* 42(4), 347–364. https://doi.org/10.1080/00344890600951924

Gould, R. R. (2016, Aug 15). *The Islamic State's Perversion of Hijra*. SSRN.

Gosse, M., Halpin, M., & Maguire, F. (2024). Stochastic Gender-Based Violence: How Incels Justify and Encourage Sexualized Violence Against Women. *Violence Against Women*, 31 (12–13). https://doi.org/10.1177/10778012241279816

Gregor, M., & Mlejnková, P. (red.). (2021). *Challenging Online Propaganda and Disinformation in the 21st Century*. Springer.

Griffin, R. (1991). *The Nature of Fascism*. Pinter Publishers Limited.

Griffin, R. (2003). From Slime Mould to Rhizome: An Introduction to the Groupuscular Right. *Patterns of Prejudice,* 37(1), 27–50. https://doi.org/10.1080/0031322022000054321

Hafez, F. (2014). Shifting Borders: Islamophobia as Common Ground for Building Pan-European Right-Wing Unity. *Patterns of Prejudice,* 48(5), 479–499. https://doi.org/10.1080/0031322X.2014.965877

Hall, J. (7 July, 2021). *What is the threat to the UK today?* Independent Reviewer of Terrorism Legislation. https://terrorismlegislationreviewer.independent.gov.uk/wp-content/uploads/2021/07/July-2021-What-is-the-threat-to-the-UK-today.pdf

Hamilton, C. (2023, december 10). Security, Emotions and Radical Right Populism: Beyond a "Flaunting of the Low"? *The British Journal of Criminology,* 64(3), 761–780. https://doi.org/10.1093/bjc/azad061

Hamm, M., & Spaaij, R. (2017). *The Age of Lone Wolf Terrorism*. Columbia University Press.

Hardt, M., & Negri, A. (2000). *Empire*. Harvard University Press.

Hardy, K., & Henschke, A. (2024). A Gathering Storm: Offensive and Defensive Accelerationism in an Online Far-Right Community. *Dynamics of Asymmetric Conflict: Pathways toward Terrorism and Genocide*, 17(3), 200–220. https://doi.org/10.1080/17467586.2024.2356515

Haslam, N. (2006). Dehumanization: An Integrative Review. *Personality and Social Psychology Review,* 10(3), 252–264. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr1003_4

Heath-Kelly, C. (2013). *Politics of Violence: Militancy, International Politics, Killing in the Name*. Routledge.

Heelas, P. (1996). *The New Age Movement: The Celebration of the Self and the Sacralization of Modernity*. Blackwell.

Herf, J. (2006). *The Jewish Enemy: Nazi Propaganda during World War II and the Holocaust*. Harvard University Press.

Hodson, G., & Kteily, N. S. (2025). The Role of Dehumanization in Violent Extremism. i M. Obaidi & J. Kunst (red.), *The Cambridge Handbook of the Psychology of Violent Extremism*. Cambridge University Press, 366–386. https://doi.org/10.1017/9781009407892.021

Hoffman, B., Ware, J., & Shapiro, E. (2020). Assessing the Threat of Incel Violence. *Studies in Conflict & Terrorism,* 43(7), 565–587. https://doi.org/10.1080/1057610X.2020.1751459

Hoffman, D. C. (2018). How "Alone" are Lone-Actors? Exploring the Ideological, Signaling and Support Networks of Lone-Actor Terrorists. *Studies in Conflict & Terrorism,* 43(7), 657–678. https://doi.org/10.1080/1057610X.2018.1493833

Holmes, D. R. (2019). Fascism at Eye Level: The Anthropological Conundrum. *Focaal: Journal of Global and Historical Anthropology*. 84, 62–90. https://doi.org/10.3167/fcl.2019.840105

Holzer, J., Dew, A., Recupero, P. R., & Gill, P. (2022). *Lone-Actor Terrorism: An Integrated Framework*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/med/9780190929794.001.0001

Horgan, J. (2014). *The Psychology of Terrorism* (2a uppl.). Routledge.

Huesmann, L. R., & Taylor, L. D. (2006). The Role of Media Violence in Violent Behavior. *Annual Review of Public Health,* 27, 393–415. https://doi.org/10.1146/annurev.publhealth.26.021304.144640

Hussey, E., Richards, K., & Scott, J. (2021). Pedophile Hunters and Performing Masculinities Online. *Deviant Behavior,* 43(11), 1313–1330. https://doi.org/10.1080/01639625.2021.1978278

Introvigne, M. (2016). *Satanism: A Social History*. Brill.

Irfan, A. (2024) The Red Poll Problem. *Index on Censorship* 53(2), 24-27. https://doi.org/10.1177/03064220241270327

Ismail, E. (2022). *The Antisemitic Origins of Islamist Violence: A Study of the Muslim Brotherhood and the Islamic State* (avhandling). Uppsala universitet.

James. W. (1985). Is Life Worth Living? *International Journal of Ethics* 6(1), 1–24.

Jansson, F., & Hattiangadi, A. (2026). The Emergence of Polarised Groups Through Source Filtering. *Humanities and Social Sciences Communications,* 13, 112–128. https://doi.org/10.1057/s41599-025-06419-x

Jenkins, B. (1974, juni). *International Terrorism: A New Kind of Warfare*. *Rand Papers Series*. https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/papers/2008/P5261.pdf

Jacobsson, K., & Lindblom, J. (2016). *Animal Rights Activism: A Moral-Sociological Perspective*. Amsterdam University Press. https://doi.org/10.1515/9789048525485

Johnston, L. (1996). What is Vigilantism? *British Journal of Criminology,* 36(2), 220–236. https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.bjc.a014083

Jones, C., Trott, V., Robards, B., & Roberts, S. (2024). "You Can't Trust the Mainstream Media": Exploring Shifts in Racist, Homophobic, Transphobic, Sexist, Antisemitic and Islamophobic Sentiment within Australian Far-Right Alternative News Media. *Media International Australia.* 199 (1). https://doi.org/10.1177/1329878X241291312

Jowett, G. S., & O'Donnell, V. (1992). *Propaganda & Persuasion*. SAGE.

Jowett, G. S., & O'Donnell, V. (2012). *Propaganda & Persuasion*. 5:e. uppl. SAGE.

Jowett, G. S., & O'Donnell, V. (2019). *Propaganda & Persuasion*. 7:e. uppl. SAGE.

Jämte, J. (2013). *Antirasismens många ansikten* (avhandling). Umeå universitet.

Kalyvas, S. N. (2019). The Landscape of Political Violence. E. Chenoweth, R. English, A. Gofas, & S. N. Kalyvas (red.), *The Oxford Handbook of Terrorism*. Oxford University Press, 11–33. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780198732914.013.1

Katsiaficas, G. (2006). *The Subversion of Politics*. AK Press.

Kelman, H. C. (1973). Violence Without Moral Restraint: Reflections on the Dehumanization of Victims and Victimizers. *Journal of Social Issues,* 29(4), 25–61.

Katz, S., & Landes, R. A. (2011). *The Paranoid Apocalypse: A Hundred-Year Retrospective on the Protocols of the Elders of Zion*. New York University Press. https://doi.org/10.18574/nyu/9780814748923.001.0001

Kelly, M., Rothermel, A.-K., & Sugiura, L. (2024). Victim, Violent, Vulnerable: A Feminist Response to the Incel Radicalisation Scale. *Perspectives on Terrorism,* 18(1), 91–119.

Klein, K., & Kruglanski, A. (2013). Commitment and Extremism: A Goal Systemic Analysis. *Journal of Social Issues,* 69(3), 419–435. https://doi.org/10.1111/josi.12022

Koster, J., Dou, F., Dol, N., Ning, Y., & van Prooijen, J.-W. (2026). The Roles of Conspiracy Theories and Political Participation on Justifying Violence in the Capitol Hill Riots. *Social Psychological and Personality Science*. https://doi.org/10.1177/19485506261421177

Kriner, M. (2022, 9 maj). An Introduction to Militant Accelerationism. *Accelerationism Research Consortium*. https://www.accresearch.org/shortanalysis/an-introduction-to-militant-accelerationism

Kristinsdottir, K., Ebner, J. & Whitehouse, H. (2025). Extreme Overvalued Beliefs and Identities: Revisiting the Drivers of Violent Extremism. *Frontiers in Psychology,* 16. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1556919

Kruglanski, A. W., Bélanger, J.J, & Gunaratna, R. (2019). *The Three Pillars of Radicalization: Needs, Narratives, and Networks*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780190851125.001.0001

LaFree, G. (2018). *A Comparative Study of Violent Extremism and Gangs*. U.S. Department of Justice, National Institute of Justice.

Lankford, A., & Madfis, E. (2018). Don't Name Them, Don't Show Them, But Report Everything Else: A Pragmatic Proposal for Denying Mass Killers the Attention They Seek and Deterring Future Offenders. *American Behavioral Scientist,* 62(2), 260–279. https://doi.org/10.1177/0002764217730854

Lee, B. (2020). Radicalisation and Conspiracy Theories. i M. Butter & P. Knight (red.), *Routledge Handbook of Conspiracy Theories*. Routledge.

Leidig, E. (2023). *The Women of the Far Right: Social Media Influencers and Online Radicalization*. Columbia University Press.

Lewandowsky, S. (2022). Fake News and Participatory Propaganda. i R. F. Pohl (red.), *Cognitive Illusions: Intriguing Phenomena in Thinking, Judgment, and Memory*. Routledge, 324-340. https://doi.org/10.4324/9781003154730-23

Loadenthal, M. (2017). "Eco-Terrorism": An Incident-Driven History of Attack (1973–2010). *Journal for the Study of Radicalism,* 11(2), 1–34. https://doi.org/10.14321/jstudradi.11.2.0001

Loadenthal, M., & Wilson, R. (2025). He's a Fed: Snitchjacketing and the Far-Right's Culture of Paranoia. M.-A. Argentino & A. Amarasingam (red.), *Contemporary Far-Right Culture: The Art, Music and Everyday Practices of Violent Extremism*, Routledge, 19–42.

Lomfors, I. (2026). *Den förtäckta antisemitismen: I antisionismens förklädnad – exemplet Sovjetunionen 1967–1979* (Rapport nr 17). Segerstedtinstitutet, Göteborgs universitet.

Lööw, H. (2016). *Nazismen i Sverige 1980–1999. Den rasistiska undergroundrörelsen: musiken, myterna, riterna*. Ordfront.

Lööw, H. (2017). Våldsbejakande extremism – begrepp och diskurs. i C. Edling & A. Rostami (red.). *Våldsbejakande extremism: En forskarantologi* (SOU 2017:67). Statens offentliga utredningar.

Malthaner, S. (2017). Radicalization: The Evolution of An Analytical Paradigm. *European Journal of Sociology,* 58(3), 369–401. https://doi.org/10.1017/S0003975617000182

Malthaner, S., O'Connor, F. F. P., & Lindekilde, L. (2024). Scattered Attacks: The Collective Dynamics of Lone-Actor Terrorism. *Perspectives on Politics,* 22(2), 463–480. https://doi.org/10.7910/DVN/LZXQ6E

Malthaner, S., & Waldmann, P. (2014). The Radical Milieu: Conceptualizing the Supportive Social Environment of Terrorist groups. *Studies in Conflict & Terrorism,* 37(12), 979–998. https://doi.org/10.1080/1057610X.2014.962441

Manne, K. (2017). *Down Girl: The Logic of Misogyny*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780190604981.001.0001

March, L. (2011). *Radical Left Parties in Europe*. Routledge.

Marwick, A., Clancy, B., & Furl, K. (2022). Far-right Online Radicalization: A Review of the Literature. *The Bulletin of Technology & Public Life*. https://doi.org/10.21428/bfcb0bff.e9492a11

Marwick, A., & Lewis, R. (2017). *Media, Manipulation and Disinformation Online*. Data & Society Research Institute. https://datasociety.net/wp-content/uploads/2017/05/DataAndSociety_MediaManipulationAndDisinformationOnline-1.pdf

Maussen, M. (2006). Anti-Muslim sentiments and mobilization in the Netherlands: Discourses, policies and violence. i J. Cesari (red.), *Securitization and Religious Divides in Europe: Muslims in Western Europe after 9/11*. European Commission, 100–142.

Maynard, J. L., & Benesch, S. (2016). Dangerous Speech and Dangerous Ideology: An Integrated Model for Monitoring and Prevention. *Genocide Studies and Prevention,* 9(3), 70–95. http://dx.doi.org/10.5038/1911-9933.9.3.1317

McCauley, C., & Moskalenko, S. (2014). Toward a Profile of Lone Wolf Terrorists: What Moves an Individual from Radical Opinion to Radical Action. *Terrorism and Political Violence,* 26(1), 69–85. https://doi.org/10.1080/09546553.2014.849916

McCauley, C., & Moskalenko, S. (2017). Understanding Political Radicalization: The Two-Pyramids Model. *American Psychologist,* 72(3), 205–216. https://doi.org/10.1037/amp0000062

McNeil-Wilson, R. (2022). *Framing in Times of Crisis: Responses to Covid-19 Amongst Far Right Movements and Organisations. ICCT Research Paper*. https://doi.org/10.19165/2020.1.04

Meleagrou-Hitchens, A., & Ayad, M. (2023). *The Age of Incoherence? Understanding Mixed and Unclear Ideology Extremism*. Program on Extremism, George Washington University. https://extremism.gwu.edu/sites/g/files/zaxdzs5746/files/2023-06/the-age-of-incoherence-final.pdf

Meleagrou-Hitchens, A., & Kaderbhai, N. (2017). *Research Perspectives on Online Radicalisation: A Literature Review 2006–2016*. VOX-Pol.

Merrin, W. (2018). *Digital War: A Critical Introduction*. Routledge.

Miller-Idriss, C. (2020). *Hate in the Homeland: The New Global Far Right*. Princeton University Press.

Miller-Idriss, C. (2025). *Man Up: The New Misogyny and the Rise of Violent Extremism*. Princeton University Press.

Milton, D. (2018). *Pulling Back the Curtain: An Inside Look at the Islamic State's Media Organization*. Combating Terrorism Center. https://ctc.westpoint.edu/pulling-back-the-curtain-an-inside-look-at-the-islamic-states-media-organization/

Mondani, H., Rostami, A., Askanius, T., Sarnecki, J., & Edling, C. (2021). *Women in Violent Extremism in Sweden* (TemaNord 2021:513). Nordiska Ministerrådet.

Monaghan, R. (2013). Not Quite Terrorism: Animal Rights Extremism in the United Kingdom. *Studies in Conflict & Terrorism,* 36(11), 933–951. https://doi.org/10.1080/1057610X.2013.832117

Monaghan, R., & da Silva, R. (2023). Militant Animal Rights Activity: Terrorism, Extremism or Something Else? *Studies in Conflict & Terrorism* 49 (1), 82–97.

Mosse, G. L. (1996). *The Image of Man: The Creation of Modern Masculinity*. Oxford University Press.

Mudde, C. (2019). *The Far Right Today*. Polity Press.

Munn, L. (2023). *Red Pilled: The Allure of Digital Hate*. Bielefeld University Press.

Musgrave, N. (2023). Hamas's Quest for Legitimacy. i J. Cook & S. Maher (red.), *The Rule is For None but Allah: Islamist Approaches to Governance*. Oxford University Press, 125–146. https://doi.org/10.1093/oso/9780197690390.003.0006

Murphy, K., Cherney, A., Hardy, K., Sas, S., & Shakespeare, E. (2025). Linking Conspiracy Beliefs and Violent Anti-Government Extremism: Mitigating the Threat with Procedurally Just Governance. *Terrorism and Political Violence*. https://doi.org/10.1080/09546553.2025.2536333

Nassauer, A. (2019). *Situational Breakdowns: Understanding Protest Violence and Other Surprising Outcomes*. Oxford University Press.

Neumann, P. (2013). The Trouble with Radicalization. *International Affairs,* 89(4), 873–893. https://doi.org/10.1111/1468-2346.12049

Neumann, P. (2026). The New Grey Zone: How Terrorism in Europe has changed. *Perspectives on Terrorism,* 20(1), 25–34. https://doi.org/10.19165/UFYJ5392

Nienierza, A., Reinemann, C., Fawzi, N., Riesmeyer, C., & Neumann, K. (2019). Too Dark to See? Explaining Adolescents' Contact with Online Extremism and their Ability to Recognize it. *Information, Communication & Society,* 24(9), 1229–1246. https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1697339

Nilsson, P.-E. (2021). *Från skitpostning till folkmord – ensamagerande våldsverkare, ideologi och accelerationism i den digitala tidsåldern*. Totalförsvarets forskningsinstitut.

Noor, M., Shnabel, N., Halabi, S., & Nadler, A. (2012). When Suffering Begets Suffering: The Psychology of Competitive Victimhood between Adversarial Groups in Violent Conflicts. *Personality and Social Psychology Review,* 16(4), 351–374. https://doi.org/10.1177/1088868312440048

Norris, P. (2023). Cancel Culture: Myth or Reality? *Political Studies,* 71(1), 145–174. https://doi.org/10.1177/00323217211037023

Nouri, L. & Whiting, A. (2014). Prevent and the Internet. i C. Baker-Beall, C. Heath-Kelly & L. Jarvis (red.), *Counter-Radicalisation: Critical Perspectives*. Routledge, 175–189.

Nygren, G., & Widholm, A. (2022). Hur vet medierna? Källkritik och desinformation i bevakningen av kriget i Ukraina 2022. i U. Beck-Friis & J. Lundqvist, *Källkritik och krig: Propaganda, desinformation och lögner*. Institutet för Mediestudier, 13–73.

Olsson, S., & Sorgenfrei, S. (2021). Salafism. i S. Olsson & S. Sorgenfrei (red.), *Islam: En religionsvetenskaplig introduktion* (2:a uppl.). Liber, 282–295.

Pamment, J., & Tsurtsumia, D. (2025). *Beyond Operation Doppelgänger: A Capability Assessment of the Social Design Agency*. Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF).

Pantucci, R. (2011). *A Typology of Lone Wolves: Preliminary Analysis of Lone Islamist Terrorists*. The International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence. https://icsr.info/wp-content/uploads/2011/04/1302002992ICSRPaper_ATypologyofLoneWolves_Pantucci.pdf

Paxton, R. O. (1998/2004). The Five Stages of Fascism. *The Journal of Modern History,* 70(1), 1–23.

Peels, R. (2024). Towards a Fruitful Concept of Radicalisation: A Synthesis. *Journal of Contemporary European Studies,* 32(3), 610–624. https://doi.org/10.1080/14782804.2023.2185594

Perešin, A. (2018). Why Women from the West are Joining ISIS. *International Annals of Criminology,* 56(1–2), 32–42. https://doi.org/10.1017/cri.2018.19

Persson, A. (2024). Antisemitism, gråzon eller legitim kritik av Israel – var går gränsen? i C. Mattsson, R. Andersson Malmros, & M. Sager (red.), *Antisemitismen i Sverige efter den 7 oktober: Upplevelser och konsekvenser*. Segerstedtinstitutet, Göteborgs universitet.

Peters, A. (2016). Global Animal Law: What It Is and Why We Need It. *Transnational Environmental Law,* 5(1), 9–23. https://doi.org/10.1017/S2047102516000066

Peterson, A. (2001). *Contemporary Political Protest: Essays on Social Movements*. Ashgate.

Petersson, O. (2014). *Opinionsbildning* (2:a uppl.). Studentlitteratur.

Pilkington, H. (2023). Radicalization as and in Process: Tracing Journeys Through an "Extreme-Right" Milieu. *Studies in Conflict & Terrorism* 48 (10), 1100–1126. https://doi.org/10.1080/1057610X.2023.2169896

Pieslak, J. (2015). *Radicalism and Music: An Introduction to the Music Cultures of Al-Qa'ida, Racist Skinheads, Christian-Affiliated Radicals, and Eco-Animal Rights Militants*. Wesleyan University Press.

Pollack Sarnecki, H. (2016). *Favela Funk – Ways of Being Young in the Urban Peripheries of Rio de Janeiro* (avhandling). Stockholms universitet.

Pollack Sarnecki, H., Englander (Sahlström), J., & Shannon, D. (2019). *Antisemitiska hatbrott*. Brottsförebyggande rådet.

Pollack Sarnecki, H. (2021). *Fascismens gröna rötter: Konspirationsteorier, kris och kollaps*. Totalförsvarets forskningsinstitut.

Pollack Sarnecki, H. (2022). Konspiratoriska narrativ som våldsideologi. i A. Strindberg & E. Svensson (red.), *Demokratisk säkerhet: En antologi*. Totalförsvarets forskningsinstitut, 79–107.

Pollack Sarnecki, H., Lioufas, A., & Jarlsbo, M. (2023). *Rutten demokrati – Konspirationspropaganda, rasism och våld*. Totalförsvarets forskningsinstitut.

Pollack Sarnecki, H., Törning, L., & Strindberg, A. (2025). *Antisemitism i digitala miljöer: En kunskapsöversikt*. Totalförsvarets forskningsinstitut.

Pollack Sarnecki, H. (2026). Svensk extremism i förändring. i J. Sarnecki & A. Rostami (red.), *Det svenska tillståndet*. Studentlitteratur.

Ramakrishna, K. (2025). The "Salad Bar" of Extremist Ideologies in Youth Radicalisation: A New Threat? *RSIS Commentaries*, CO25191.

Ranstorp, M., Ahlin., F., Ahlerup, L., & Normark, M. (2021). *Gränslös extremism: En studie om transnationella kopplingar till svenska radikala miljöer*. Försvarshögskolan.

Ranstorp, M., & Petterson Daniels, E. (2025). *När Koranen brinner: Narrativ, påverkansoperationer och främmande makt*. Försvarshögskolan.

Ranstorp, M., & Ahlerup, L. (2022). *Salafism och salafistisk jihadism 2.0: Påverkan mot och utmaningar för det svenska demokratiska samhället*. Försvarshögskolan.

Ranstorp, M., & Ahlerup, L. (2023). *LVU-kampanjen: Desinformation, konspirationsteorier och kopplingar mellan det inhemska och det internationella i relation till informationspåverkan från icke-statliga aktörer*. Försvarshögskolan.

Ranstorp, M., & Ahlin, F. (red.). (2020). *Från Nordiska motståndsrörelsen till alternativhögern*: *En studie om den svenska radikalnationalistiska miljön*. Försvarshögskolan & Centrum för asymmetriska hot- och terrorismstudier.

Rapoport, D. C. (2004). The Four Waves of Modern Terrorism. i A. K. Cronin & J. M. Ludes (red.), *Attacking terrorism: Elements of a grand strategy*, Georgetown University Press, 46-73.

Ray, A. (2024). Sextortion: A Scoping Review. *Trauma, Violence, & Abuse* 26(1). https://doi.org/10.1177/15248380241277271

Reeve, Z. (2019). Engaging with Online Extremist Material: Experimental Evidence. *Terrorism and Political Violence*, 33(8), 1595–1620. https://doi.org/10.1080/09546553.2019.1634559

Rickenbacher, R. (2019). The Centrality of Antisemitism in the Islamic State's Ideology and Its Connection to Anti-Shiism. *Religions,* 10(8). https://doi.org/10.3390/rel10080483

Rid, Thomas. (2020) *Active Measures: The Secret History of Disinformation and Political Warfare.* Farrar, Straus and Giroux.

Ristić, K. (2023). Far-Right Digital Memory Activism: Transnational Circulation of Memes and Memory of Yugoslav Wars. *Memory Studies*. 17(4), https://doi.org/10.1177/17506980231155596

Rostami, A., Mondani, H., Liljeros, F., & Edling, C. (2018). Criminal Organizing: Applying the Theory of Partial Organization to Four Cases of Organized Crime. *Trends in Organized Crime* 21(4), 315–342.

Rostami, A., Mondani, H., Carlsson, C., Edling, C., Sarnecki, J., & Sturup, J. (2022). Lone Threats: A Register-Based Study of Swedish Lone Actors. *International Journal of Comparative and Applied Criminal Justice,* 48(1), 75–94. https://doi.org/10.1080/01924036.2022.2100802

Rostami, A., Mondani, H., Carlsson, C., Sturup, J., Edling, C., & J, Sarnecki. (2018). *Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*. Institutet för framtidsstudier.

Rostami, A., & Edling, C. (Red.). (2017). *Våldsbejakande extremism: En forskningsantologi av Utredningen en nationell samordnare för att värna våldsbejakande extremism*. SOU 2017:16. Kulturdepartementet.

Rothut, S., Schulze, H., Hohner, J., Greipl, S., & Rieger, D. (2026). Radicalization and the internet: 25 years of (online) radicalization research. The Communication Review, 1–45. https://doi.org/10.1080/10714421.2026.2658935

Rottweiler, B., & Gill, P. (2022). Conspiracy Beliefs and Violent Extremist Intentions: The Contingent Effects of Self-Efficacy, Self-Control and Law-Related Morality. *Terrorism and Political Violence,* 34(7), 1485–1504. https://doi.org/10.1080/09546553.2020.1803288

Roy, O. (2017). *Jihad and Death: The Global Appeal of Islamic State*. Hurst & Company.

Sageman, M. (2004). *Understanding Terror Networks*. University of Pennsylvania Press.

Sánchez-Cuenca, I. (2007). The Dynamics of Nationalist Terrorism: ETA and the IRA. *Terrorism and Political Violence,* 19(3), 289–306. https://doi.org/10.1080/09546550701246981

Scharfbillig, M., Lewandowsky, S., Altay, S., van Alstyne, M., Kozyreva, A., Hertwig, R., Lorenz-Spreen, P., Diresta, R., Valenzuela, S., Egidy, S., Quattrociocchi, W., & Orben, A.(2026). *Fractured Reality: How Democracy Can Win the Global Struggle over the Information Space*. Publications Office of the European Union. https://doi.org/10.2760/9358883

Schmid, A. P. (2012). The Revised Academic Consensus Definition of Terrorism. *Perspectives on Terrorism,* 6(2), 158–159.

Schuurman, B., Bakker, E., Gill, P., & Bouhana, N. (2018). Lone Actor Terrorist Attack Planning and Preparation: A Data-Driven Analysis. *Journal of Forensic Sciences,* 63(4), 1191–1200. https://doi.org/10.1111/1556-4029.13676

Schuurman, B. W., & Carthy, S. L. (2025). Who Commits Terrorism Alone? Comparing the Biographical Backgrounds and Radicalization Dynamics of Lone-Actor and Group-Based Terrorists. *Crime & Delinquency* 71 (6–7), 2092–2117. https://doi.org/10.1177/00111287231180126

Scrivens, R. & Chermak, S. M. (2024). Understanding the Online Posting Behaviours of Violent and Non-Violent Right Wing Extremists: A Research Note. *Perspectives on Terrorism.* XIX(4), 60–70.

Sela, A. (2015). From Revolution to Political Participation: Institutionalization of Militant Islamic Movements. *Contemporary Review of the Middle East,* 2(1–2), 31–54. https://doi.org/10.1177/2347798915584033

Selbing, I., Strindberg, A., & Wennberg, S. (2021). *Ensamagerande våldsverkare – En översikt och analys av befintlig forskning*. Totalförsvarets forskningsinstitut.

Scrivens, R., Wojciechowski, T.W. & Frank, R. (2022). Examining the Developmental Pathways of Online Posting Behavior in Violent Right-Wing Extremist Forums. *Terrorism and Political Violence* 34(8), 1721-1738.

Silke, A. (2019). The Study of Terrorism and Counterterrorism. i A. Silke (red.), *Routledge Handbook of Terrorism and Counterterrorism*. Routledge.

Smith, A. D. (1991). *National Identity*. University of Nevada Press.

Smith, P., Cadenhead, C., & Broekaert, C. (2026). True Crime Community: Understanding the Depths of Digital Fandom and Performative Violence. *CTC Sentinel,* 19(2). https://ctc.westpoint.edu/true-crime-community-understanding-the-depths-of-digital-fandom-and-performative-violence/

Sommier, I., Hayes, G., & Ollitrault, S. (red.) (2019). *Breaking Laws: Violence and Civil Disobedience in Protest*. Amsterdam University Press. https://doi.org/10.2307/j.ctvgs0976

Sorgenfrei, S. (2021). Branding Salafism: Salafi Missionaries as Social Media Influencers. i *Method & Theory in the Study of Religion*. Brill.

Spaaij, R. (2012). *Understanding Lone Wolf Terrorism: Global Patterns, Motivations and Prevention*. Springer.

Spaaij, R., & Hamm, M. S. (2015). Key Issues and Research Agendas in Lone Wolf Terrorism. *Studies in Conflict & Terrorism,* 38(3), 167–178. https://doi.org/10.1080/1057610X.2014.986979

Stabile, J. (2025). Beyond "Leaderless Resistance"? Toward a Typology for White Supremacist Extremist Leadership. *Studies in Conflict & Terrorism*, 1–32. https://doi.org/10.1080/1057610X.2024.2435074

Stanley, J. (2019). *Fascismens metoder: Att skilja "dom" från "oss"*. Daidalos.

Staub, E. (1989). *The Roots of Evil: The Origins of Genocide and Other Group Violence*. Cambridge University Press.

Staudenmaier, P. (2026). *Julius Evola and the Radical Right: Spiritual Racism from Fascist Italy to the New Age*. Routledge.

Stern, J. (2004). *Terror in the Name of God: Why Religious Militants Kill*. Harper Perennial.

Strömbäck, J. (2021). *Media Trust in Europe: Breaking News, Polarized Views*. European Liberal Forum.

Sykes, G. M., & Matza, D. (1957). Techniques of Neutralization: A Theory of Delinquency. *American Sociological Review,* 22(6), 664–670. https://doi.org/10.2307/2089195

Taylor, B. (2009). *Dark Green Religion: Nature Spirituality and the Planetary Future*. University of California Press.

Teter, M. (2020). The Pandemic, Antisemitism, and the Lachrymose Conception of Jewish History. *Jewish Social Studies,* 26(1), 20–32. https://doi.org/10.2979/jewisocistud.26.1.02

Thomas, E. F., Stothard, C., Besta, T., Akbas, G., Becker, J. C., Becker, M., Brik, T., Chayinska, M., Deguchi, M., Dhakal, S., Kelmendi, K., Kende, A., de Lemus, S., Le Dornat, P., Iwanowska, M., Leung, A., Martiny, S., Mizuki, R., Osborne, D., Palace, M., Pozzi, M., Pistoni, C., Raja Reza Shah, R. I. A. B., Raut, P. K., Safdar, S., Stroebe, K., Sulejmanović, D., Tee, E. Y. J., Ton, G., Ulug, Ö. M., Urbiola, A., Weber, N., Włodarczyk, A., & van Zomeren, M. (2025). Anti-Immigration Conspiracy Beliefs are Associated with Endorsement of Conventional and Violent Actions Opposing Immigration and Attitudes towards Democracy across 21 Countries. *Communications Psychology,* 3(1), 66. https://doi.org/10.1038/s44271-025-00246-1

Thorleifsson, C. (2021). From Cyberfascism to Terrorism: On 4chan/Pol/ Culture and the Transnational Production of Memetic Violence. *Nations and Nationalism* 28(1), 286–301. https://doi.org/10.1111/nana.12780

Tilly, C. (2003). *The Politics of Collective Violence*. Cambridge University Press.

Tilly, C., & Tarrow, S. (2007). *Contentious Politics*. Paradigm Publishers.

Tibi, B. (2012). *Islamism and Islam*. Yale University Press.

Tippett, A. (2022). The Rise of Paedophile Hunters: To What Extent are Cyber-Vigilante Groups a Productive Form of Policing, Retribution and Justice? *Criminology & Criminal Justice*, p. 1–22.

Trottier, D. (2017). Digital Vigilantism as Weaponisation of Visibility. *Philosophy & Technology,* 30(1), 55–72. https://doi.org/10.1007/s13347-016-0216-4

Turcotte, J., York, C., Irving, J., Scholl, R. M., & Pingree, R. J. (2015). News Recommendations from Social Media Opinion Leaders: Effects on Media Trust and Information Seeking. *Journal of Computer-Mediated Communication,* 20(5), 520–535. https://doi.org/10.1111/jcc4.12127

Törnberg, A., & Törnberg, P. (2016). Muslims in Social Media Discourse: Combining Topic Modelling and Critical Discourse Analysis. *Discourse, Context & Media,* 13, 132–142.

Törnberg, P., & Rogers, R. (2026). *Towards a Post-Social Media Studies*. Förpublicerat manuskript. https://doi.org/10.31235/osf.io/6nue7_v1

Valentino, B. A. (2004). *Final Solutions: Mass Killing and Genocide in the 20th Century*. Cornell University Press.

van Prooijen, J.-W., & Douglas, K. M. (2018). Belief in Conspiracy Theories: Basic Principles of an Emerging Research Domain. *European Journal of Social Psychology,* 48(7), 897–908. https://doi.org/10.1002/ejsp.2530

van Prooijen, J.-W., Krouwel, A. P. M., & Pollet, T. V. (2015). Political Extremism Predicts Belief in Conspiracy Theories. *Social Psychological and Personality Science,* 6(5), 570–578. https://doi.org/10.1177/1948550614567356

Van den Bos, K. (2018). *Why People Radicalize: How Unfairness Judgments are Used to Fuel Radical Beliefs, Extremist Behaviors, and Terrorism.* Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780190657345.001.0001

Von Lampe, K. (2008). Organized Crime in Europe: Conceptions and Realities. Policing: *A Journal of Policy and Practice* 2(1), 7–17.

Wanless, A., & Berk, M. (2021). The Changing Nature of Propaganda: Coming to Terms with Influence in Conflict. i T. Clack & R. Johnson (red.), *The World Information War: Western Resilience, Campaigning, and Cognitive Effects*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003046905

Wahlström, M. (2011). *The Making of Protest and Protest Policing: Negotiation, Knowledge, Space and Narrative*. Göteborg Studies in Sociology No 47. (Avhandling) Göteborgs universitet.

Walby, S. (1990). *Theorizing Patriarchy*. Basil Blackwell.

Welch, T. (2018). Theology, Heroism, Justice, and Fear: An Analysis of ISIS Propaganda Magazines *Dabiq* and *Rumiyah*. Dynamics of Asymmetric Conflict 11(3), 186–198 https://doi.org/10.1080/17467586.2018.1517943

Weimann, G. (2005). Cyberterrorism: The Sum of all Fears? *Studies in Conflict & Terrorism,* 28(2), 129–149. https://doi.org/10.1080/10576100590905110

Weir, D. (2024). The Commander: George Lincoln Rockwell, Veteran and Nazi. *Journal for the Study of Radicalism* 18(1). 10.14321/jstudradi.18.1.0037

Whittaker, J. (2022). *Online Radicalisation: What We Know*. Radicalisation Awareness Network (RAN), Publications Office of the European Union.

Wiktorowicz, Q. (2006). Anatomy of the Salafi Movement. *Studies in Conflict & Terrorism,* 29(3), 207–239. https://doi.org/10.1080/10576100500497004

Wilkinson, M. L. N. (2018). *The Genealogy of Terror: How to Distinguish between Islam, Islamism and Islamist Extremism*. Routledge.

Willmott, D., Long, M., Agneswaran, A., & Labhart, D. (2024). Why Do People Riot? Examining Rioter Motivations and the Role of the Police. *The Police Journal: Theory, Practice and Principles* 98(3), 476–494. https://doi.org/10.1177/0032258X241299620

Winkler, C., & Pieslak, J. (2018). Multimodal Visual/Sound Redundancy in ISIS Videos: A Close Analysis of martyrdom and training segments. *Journal of Policing, Intelligence and Counter-Terrorism,* 13(3), 345–360. https://doi.org/10.1080/18335330.2018.1503701

Wistrich, R. S. (1977). Anti-Capitalism or Antisemitism? The Case of Franz Mehring. *The Leo Baeck Institute Year Book,* 22 (1), 35–51. https://doi.org/10.1093/leobaeck/22.1.35

Wolfowicz, M., Hasisi, B., & Weisburd, D. (2022). What are the Effects of Different Elements of Media on Radicalization Outcomes? A Systematic Review. *Campbell Systematic Reviews,* 18(2). https://doi.org/10.1002/cl2.1244

Wolfowicz, M., Weisburd, D., & Hasisi, B. (2022). *Counter-Radicalization Interventions: A Review of the Evidence*. Institute for Future Studies.

Zdjelar, V. (2026). The Who's Who of Nihilistic Violent Extremism. *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, https://doi.org/10.1080/19434472.2026.2730284

Zeng, J., & Schäfer, M. S. (2021). Conceptualizing "Dark Platforms": Covid-19-Related Conspiracy Theories on 8kun and Gab. *Digital Journalism,* 9(9), 1321–1343. https://doi.org/10.1080/21670811.2021.1938165

Zeitzoff, T. (2026). *No Option but Sabotage: The Radical Environmental Movement and the Climate Crisis*. Oxford University Press.

Zimmerman, B. J. (2006) Development and Adaptation of Expertise: The Role of Self-Regulatory Processes and Beliefs', i K. A. Ericsson, N. Charness, P. J. Feltovich, och R. R. Hoffman (red.), *The Cambridge Handbook of Expertise and Expert Performance*. Cambridge University Press, 705–722.

Publikationer ifrån myndigheter, tankesmedjor och civilsamhällesorganisationer

Acta Publica (2023). *Uppploppsmakarna: De brottsutredda deltagarna i påskuppploppen 2022*, https://actapublica.se/nyheter/rapport-uppploppsmakarna/

Anti-Defamation League. (2023, 12 oktober). *Fringe Left Groups Express Support for Hamas's Invasion and Brutal Attacks on Israel*. ADL Southwest. https://southwest.adl.org/resources/article/fringe-left-groups-express-support-hamass-invasion-and-brutal-attacks-israel

Bouhana, N. (2019). *The Moral Ecology of Extremism: A Systematic Perspective*. UK Commission for Countering Extremism.

Korsell, L., Olsson, J., Nyqvist, A., Vesterhav, D., Skinnari, J., Nilsson Sahlin, H., Hagström, A. Lodenius, A., Sundström., E., Baard, P. & Carle, J. (2009). *Våldsam politisk extremism: Antidemokratiska grupperingar på yttersta höger- och vänsterkanten*. Brottsförebyggande rådet och Säkerhetspolisen.

Bundesamt für Verfassungsschutz. (2025). *Brief summary 2024 Report on the Protection of the Constitution: Facts and Trends*. Bundesamt für Verfassungsschutz.

Byman, D., & McCabe, R. (2025, September 25). *Left-Wing Terrorism and Political Violence in the United States: What the Data Tells Us*. Center for Strategic & International Studies. https://www.csis.org/analysis/left-wing-terrorism-and-political-violence-united-states-what-data-tells-us

Center mot våldsbejakande extremism. (2025). *Årsbok för Center mot våldsbejakande extremism 2024/2025*.

Convey, M., Scrivens, R., & Macnair, L. (2019, November 24). *Right-wing Extremists' Persistent Online Presence: History and Contemporary Trends*. The International Centre for Counter-Terrorism (ICCT). https://icct.nl/publication/right-wing-extremists-persistent-online-presence-history-and-contemporary-trends

Cook, J., & Vale, G. (2018). *From Daesh to 'Diaspora': Tracing the Women and Minors of Islamic State*. International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence (ICRS). https://icsr.info/wp-content/uploads/2018/07/ICSR-Report-From-Daesh-to-'Diaspora'-Tracing-the-Women-and-Minors-of-Islamic-State.pdf

Council of the European Union. (2022). *A Strategic Compass for Security and Defence*.

De Leede, S. (2018, 19 september). *Women in Jihad: A Historical Perspective*. ICCT Policy Brief.

Ebner, J. (2023, 10 augusti). *From Margins to Mainstream: How Extremism has Conquered the Political Middle*. International Centre for Counter-Terrorism (ICCT). https://icct.nl/publication/margins-mainstream-how-extremism-has-conquered-political-middle

Europol. (2024). *Online Jihadist Propaganda – 2023 in Review*. Publications Office of the European Union.

Europol. (2025, 19 augusti). *European Union Terrorism Situation and Trend Report 2025 (EU TE-SAT 2025)*. Publications Office of the European Union. https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2025-eu-te-sat

Europol. (2026). *European Union terrorism situation and trend report 2026 (EU TE-SAT 2026)*. Publications Office of the European Union. https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2026-eu-te-sat#downloads

Expo. (2025). *Svensk rasideologisk miljö 2024: Normaliserade idéer – extrema metoder*. Stiftelsen Expo.

Federal Bureau of Investigation. (2025, 1 januari). *FBI Statement on the Attack in New Orleans*. FBI Newsroom.

Finnsiö, M. & Glaad, E. (2025). *När Inga Liv Räknas*. Expo.

Fisher, A., & Bradley, A. (2025). *Gore and Violent Extremism: An Explorative Analysis of the Use of Gore Websites for Hosting and Sharing Extremist and Terrorist Content*. VOX-Pol Network of Excellence.

Frenzel, A., Viberg, J., Forselius, N., & Westerberg, S. (2021). *Handlagda hatbrott: Utrednings- och lagföringsbeslut för anmälda brott med ett identifierat hatbrottsmotiv åren 2013–2016 och 2018* (Rapport 2021:1). Brottsförebyggande rådet.

Gilson, G. (2026, 5 februari). *Latest Epstein Files Release Unleashes Wave of Antisemitic Conspiracy Theories on Social Media*. Nexus Project. https://nexusproject.us/resources/latest-epstein-files-release-unleashes-wave-of-antisemitic-conspiracy-theories-on-social-media/

Glaad, E., & Leman, J. (2025, 25 mars). *Aktivklubb-medlemmar i pedofiljaktsnätverk*. Expo. https://expo.se/fordjupning/majoriteten-av-phs-valdsdad-har-kopplingar-till-aktivklubb-sverige/

Glaad, E., & Vingren, M. (2024, 13 mars). *Polisen visste att ledaren bar kniv utan att ingripa: "risk att han har ihjäl någon"*. Expo. https://expo.se/fordjupning/polisen-visste-att-ledaren-bar-kniv-utan-att-ingripa-risk-att-han-har-ihjal-nagon/

Global Project Against Hate and Extremism (GPAHE) (2026). Violent Neo-Nazi Ideology at the Heart of San Diego Attack. https://globalextremism.org/post/violent-neo-nazi-ideology-at-the-heart-of-san-diego-attack/

Guhl, J. (2023, 4 september). *Conspiracy Theories, Extremism and Violence: Why and When do Conspiracy Beliefs Lead to Violence?* GNET Insights. https://gnet-research.org/2023/09/04/conspiracy-theories-extremism-and-violence-why-and-when-do-conspiracy-beliefs-lead-to-violence/

Guhl, J. (2025, 8 januari). *Left Wing Extremism*. ISD Explainers. https://www.isdglobal.org/explainers/left-wing-extremism/

Göteborgskommittén. (2002). *Göteborg 2001* (SOU 2002:122). Fritzes offentliga publikationer.

Home Office (2022). Individuals Referred to and Supported Through the Prevent Programme, April 2021 to March 2022. UK Governemnt.

Human Rights Watch. (2016). *World Report 2016: Iraq*. Human Rights Watch.

Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic. (2016). *"They Came to Destroy": ISIS Crimes against the Yazidis* (A/HRC/32/CRP.2). United Nations Human Rights Council.

Institute for Strategic Dialogue. (2024, 26 september). *Alleged Patriot Offshoot May be Astroturfed by Neo-Nazi Accelerationists*. Institute for Strategic Dialogue. https://www.isdglobal.org/digital-dispatch/alleged-patriot-front-offshoot-may-be-astroturfed-by-neo-nazi-accelerationists/

Institute for Strategic Dialogue. (2025, 8 maj). *Terror Without Ideology? The Rise of Nihilistic Violence – An ISD Investigation*. Digital Dispatches. https://www.isdglobal.org/digital_dispatches/terror-without-ideology-the-rise-of-nihilistic-violence-an-isd-investigation/

Institute for Strategic Dialogue. (2025, 2 oktober). *Memetic Violence: How the True Crime Community Generates Its Own Killers*. https://www.isdglobal.org/digital-dispatch/how-the-true-crime-community-generates-its-own-killers/

Institute for Strategic Dialogue. (2026, 15 september). *"United by Chaos": Examining the Russian nexus to online networks of nihilistic violence*. https://www.isdglobal.org/digital-dispatch/united-by-chaos-examining-the-russian-nexus-to-online-networks-of-nihilistic-violence/

Johnson, B. (2021, 21 juli). Siege Culture After Siege: Anatomy of a Neo-Nazi Terrorist Doctrine. *ICCT*, https://icct.nl/publication/siege-culture-after-siege-anatomy-neo-nazi-terrorist-doctrine

Jones, S. G. (2020, 4 juni). *Who are Antifa, and are They a Threat?* Center for Strategic & International Studies. https://www.csis.org/analysis/who-are-antifa-and-are-they-threat

Jones, S. G., & Doxsee, C. (2020, 17 juni). *The Escalating Terrorism Problem in the United States. CSIS Briefs*. https://www.csis.org/analysis/escalating-terrorism-problem-united-states

Kapelner, Z. (2025, 10 mars). 'Flooding the zone' and the politics of attention. *Justice Everywhere*. https://justice-everywhere.org/general/flooding-the-zone-and-the-politics-of-attention/

Kragh, M. (2023). *Det fallna imperiet: Ryssland och väst under Vladimir Putin*. Fri Tanke.

Levitt, M., & Boches, S. (2024, 21 oktober). *Iranian External Operations in Europe: The Criminal Connection*. International Centre for Counter-Terrorism (ICCT).

Medhane, R., & Lejonstad, A. (2025). *Polisanmälda hatbrott 2024* (Rapport 2025:19). Brottsförebyggande rådet.

Meier, A. (2023, 24 augusti). *'Salad Bar Extremism' as White Distraction: The (In)coherence of a Category*. GNET Insights. https://gnet-research.org/2023/08/24/salad-bar-extremism-as-white-distraction-the-incoherence-of-a-category/

Morley-Davies, J. (2024, 28 augusti). How Did Foreign Actors Exploit the Recent Riots in the UK? *RUSI*, https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/how-did-foreign-actors-exploit-recent-riots-uk

Nationellt centrum för terrorhotbedömning. (2025). *Helårsbedömning 2025*.

Nationellt centrum för terrorhotbedömning. (2025). *Våldsbejakande misantropi*.

Nationellt centrum för terrorhotbedömning. (2026). *Helårsbedömning 2026*.

New Jersey Office of Homeland Security and Preparedness, 2024. Threat Landscape: No Lives Matter Updates Extremist Messages and Publishes Tactical Guides, https://njohsp.gov/Home/Components/News/News/1430/2

Nordström, S. (2023). *Vistelseförbud på allmän plats och vissa andra platser* (Ds 2023:17). Justitiedepartementet.

Polismyndigheten. (2026, 15 april). *Fyra år senare – 181 dömda, 383 utdömda fängelseår och 18 efterlysta*. https://polisen.se/aktuellt/nyheter/bergslagen/2026/april/fyra-ar-senare--181-domda-383-fangelsear-utdomda-totalt-och-18-efterlysta/

Regeringen. (2006). *En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009* (Skr. 2005/06:95). https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2006/03/skr.-20050695

Rekawek, K., Lanchès, J., Zotova, M., & Bowser, D. (2025). *Russia's Crime-Terror Nexus: Criminality as a Tool of Hybrid Warfare in Europe*. GLOBSEC & International Centre for Counter-Terrorism (ICCT).

Rekawek, K., Renard, T., Molas, B., Schmid, F., Shekhovtsov, A., Petrović, P., Zgut-Przybylska, E., Hénin, N., Galuzzi, O., Milo, D., Víchová, V., Krátka Špalková, V., Finnsiö, M. & Witkowski, P. (red.). (2024, 10 april). *Russia and the Far-Right: Insights from Ten European Countries*. International Centre for Counter-Terrorism (ICCT).

Rekawek, K., Renard, T., Lanchès, J., Zotova, M., Hartgers, M., Finnsiö, M., Bolpagni, A., Lombardi, M., Lucini, S. R., & Ware, J. (2026, 10 mars). *Recent Developments of Anti-government Threats: Online Activities and Transnational Connections*. International Centre for Counter-Terrorism (ICCT).

Renard, T., & Rekawek, K. (2024, 26 juli). *The Base, and the Basis for Listing Far-Right Terror Groups*. ICCT Analysis. https://icct.nl/publication/base-and-basis-listing-far-right-terror-groups

Riedl, M.J., Joseff, K., Soorholtz, S. & Woolley, S. (2024). Platformed antisemitism on Twitter: Anti-Jewish Rhetoric in Political Discourse Surrounding the 2018 U.S. Midterm Election. *New Media & Society* 26(4), 2213-2233. https://doi.org/10.1177/14614448221082122

Ritzmann, A. 2019. *Fighting Hate Speech and Terrorist Propaganda on Social Media in Germany*. Washington, D.C.: Program on Extremism, George Washington University. https://extremism.gwu.edu/fighting-hate-speech-germany https://extremism.gwu.edu/sites/g/files/zaxdzs5746/files/Fighting%20Hate%20Speech%20and%20Terrorist%20Propaganda%20on%20Social%20Media%20in%20Germany.pdf

Schlegel, L. (2021). *The Gamification of Violent Extremism & Lessons for P/CVE*. Radicalisation Awareness Network (RAN), European Commission.

Scott, S. (2016). The Enduring Influence of Anwar al.Awalaki in the Age of the Islamic State. (2016). *Combating Terrorism Center at West Point* 9(7), https://ctc.westpoint.edu/the-enduring-influence-of-anwar-al-awlaki-in-the-age-of-the-islamic-state/

Statens medieråd. (2013). *Ungar & medier 2012/13: Fakta om barns och ungas användning och upplevelser av medier*. Statens medieråd.

Strindberg, A. (2020). *Social Identity Theory and the Study of Terrorism and Violent Extremism*. Totalförsvarets forskningsinstitut.

Strindberg, A., & Enkvist, V. (2023). *Myndigheternas förutsättningar att arbeta mot våldsbejakande extremism: En utvärdering med Nordiska motståndsrörelsen som belysande exempel*. Totalförsvarets forskningsinstitut.

Svenska kommittén mot antisemitism. (2023, 20 december). *Antisemitism i sociala medier – hur ser den ut och hur kan den motverkas? Rapport från SKMA:s konferens 2023*. https://skma.se/2023/12/antisemitism-i-sociala-medier-hur-ser-den-ut-och-hur-kan-den-motverkas-rapport-fran-skmas-konferens-2023/

Svenska kommittén mot antisemitism. (2024, 29 januari). *Oacceptabelt och antisemitiskt: "Antiisraeliska" demonstranter skanderade slagord vid synagoga på Förintelsens minnesdag*. https://skma.se/2024/01/oacceptabelt-och-antisemitiskt-antiisraeliska-demonstranter-skanderade-slagord-vid-synagoga-pa-forintelsens-minnesdag/

Säkerhetspolisen. (2023). *Säkerhetspolisens årsbok 2022/2023*.

Säkerhetspolisen. (2024, 30 maj). *Iran använder kriminella i Sverige*. https://www.sakerhetspolisen.se/ovriga-sidor/nyheter/nyheter/2024-05-30-iran-anvander-kriminella-i-sverige.html

Säkerhetspolisen. (2024). *Säkerhetspolisen 2023/2024*.

Säkerhetspolisen (2025). *Säkerhetspolisen 2024/2025*.

The Soufan Center (2015). *TSG Intelbrief. The Many States of the Islamic State*. The Soufan Center. https://thesoufancenter.org/tsg-intelbrief-the-many-states-of-the-islamic-state

U.S. Department of State. (2024, 14 juni). *Terrorist Designations of Nordic Resistance Movement and Three Leaders*. https://2021-2025.state.gov/terrorist-designations-of-nordic-resistance-movement-and-three-leaders/

U.S. Department of the Treasury. (2025, 12 mars). *Treasury Sanctions Swedish Gang and Leader Serving Iranian Regime*. https://home.treasury.gov/news/press-releases/sb0047

U.S. Department of Justice, (2020, 3 Mars). Former U.S. Army Soldier Sentenced to 45 Years in Prison for Attempting for Murder Fellow Service Members in Deadly Ambush, U.S. Department of Justice. https://www.justice.gov/archives/opa/pr/former-us-army-soldier-sentenced-45-years-prison-attempting-murder-fellow-service-members

Universitetskanslersämbetet. (2024). *Akademisk frihet i Sverige – Regeringsuppdrag om lärosätenas arbete med att främja och värna akademisk frihet* (UKÄ 2024:15).

Winkler, C., & Wiegold, L. (2024, 10 juni). *Gaming the System: The Use of Gaming-Adjacent Communication, Game and Mod Platforms by Extremist Actors*. GNET (Global Network on Extremism & Technology) Insights. https://gnet-research.org/2024/06/10/gaming-the-system-the-use-of-gaming-adjacent-communication-game-and-mod-platforms-by-extremist-actors/

Whittaker, J., & Elsayed, L. (2019, 13 november). Revisiting the Theatre of Terror in CVE. *ICCT Perspectives*. https://icct.nl/publication/revisiting-theatre-terror-cve

Yudina, N., & Alperovich, V. (2013, 12 augusti). *The State Duma Directed Right Radicals Toward New Goals: Xenophobia, Radical Nationalism and Efforts to Counteract it in Russia during the First Half of 2013*. SOVA Center. https://www.sova-center.ru/en/xenophobia/reports-analyses/2013/08/d27659/

Åklagarmyndigheten. (2022). *"Blåljussabotage" – vad innebär det egentligen?* Åklagarmyndigheten. https://www.aklagare.se/for-media/aktuellt-pa-aklagarmyndigheten/2022/maj/blaljussabotage-vad-innebar-det-egentligen/

Journalistiska källor

AFP. (2022, 1 april). Austrian Neo-Nazi Rapper with Songs tied to Halle Synagogue Attack Jailed. *The Times of Israel*. https://www.timesofisrael.com/austrian-neo-nazi-rapper-with-songs-tied-to-halle-synagogue-attack-jailed/

Aldahhan, W. (2014, 15 december). Islamiska och islamistiska flaggor. *Svenska Dagbladet*. https://www.svd.se/a/2a8e5ddf-086d-3daf-bc94-2a5d4c36b5cc/islamiska-och-islamistiska-flaggor

Alström, V., Rakonic, R., & Wiberg, J. (2023, 3 september). Polisen: Våldsamt upplopp vid koranbränningen i Malmö. *SVT Nyheter*. https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/salwan-momika-ska-branna-koranen-i-malmo-under-sondagen

Argentino, M.-A. (2025, 2 september). *True Crime Community – Fascination and Contagion & the Annunciation Church Shooting*. From the Depths. https://www.maargentino.com/true-crime-community-fascination-and-contagion-the-annunciation-church-shooting/

Associated Press. (2026, 3 februari). Danish Court Convicts Two Swedes over Grenade Attack on Israeli Embassy. https://www.ctpost.com/news/world/article/danish-court-convicts-two-swedes-of-terrorism-for-21330785.php

Bednarska, B. & Schwartz-Wiman, S. (2023, 13 oktober). Knivdåd på skola i Frankrike – lärare dödad. *SVT*. https://www.svt.se/nyheter/utrikes/skoldad-i-frankrike-larare-knivdodad

Björklund, A. (2023, 11 december). Tio år sedan nazistattacken i Kärrtorp. *Mitt i*. https://www.mitti.se/nyheter/tio-ar-sedan-nazistattacken-i-karrtorp-6.3.190684.11716a8207

Beijmo, M. (2026). *Massmordet på Risbergska*. Bokförlaget Forum.

Burke, J. (2026, 18 maj). 'Disposable' Operatives for Hire are a New Menace for Western Countries. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/world/2026/may/18/disposable-terrorists-for-hire-menace-western-countries

Carlberg, I. (2023). *Marionetterna: En berättelse om världen som politisk teater*. Norstedts.

By, U. (2025, 27 november). Svensk dömd för terrorplaner mot Eurovision. *Dagens Nyheter*. https://www.dn.se/sverige/svensk-doms-for-terrorplaner-mot-eurovision/

Djerf, J., & Enström, T. (2023, 6 juni). Dumpen och nya pedofiljägarna fördömer varandra. *Corren*. https://www.corren.se/story-nyheter/linkoping/artikel/dumpen-och-nya-pedofiljagarna-i-mejlbrak-fordomer-varandra/r9wvn55j

Eliasson, A. (2024, 18 december). Dömd för ”hot” mot Flamman och Dagens ETC: ”Att framställa sig som offer är journalisters livsluft”. *Proletären*. https://proletaren.se/artikel/domd-hot-mot-flamman-och-dagens-etc-att-framstalla-sig-som-offer-ar-journalisters-livsluft/

Eriksson, A. K./TT. (2020, 25 november). Rättegång inleds för Malmöupplopp. *Svenska Dagbladet*. https://www.svd.se/a/41OAaV/rattegang-inleds-for-valdsamma-malmoupplopp

Hines, A. (2022, April 26). How to Become a MAGA Rap Kingpin (Without Believing What You're Saying). *Rolling Stone*. https://www.rollingstone.com/music/music-features/the-right-wing-troll-rappers-are-coming-1341251/

Hume, T. (2023, 24 maj). Not Great: Fans of Jailed Neo-Nazi Rapper Publish List of 'Enemies' Online. *Vice News*. https://www.vice.com/en/article/4a3x73/mr-bond-austria-neo-nazi-rapper-enemy-list

Jönsson, F. (2024, 14 augusti). Varför är det så tyst om bilattacken i Borås? Borde ses som en attack mot demokratin. *Aftonbladet*. https://www.aftonbladet.se/ledare/a/qPy3Oz/varfor-ar-det-sa-tyst-om-bilattacken-i-boras

Malmén, J. (2023, 13 augusti). Hizbollah och al-Shabaab pekas ut – Säpo: Var vaksam. *Omni*. https://omni.se/hizbollah-och-al-shabaab-pekas-ut-sapo-var-vaksam/a/GMgkWJ

Melin Quintana, M. (2025, 27 november). Planerade massmord på Eurovision – svensk terrorist döms i Luxemburg. *Aftonbladet*. https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/GxlXwV/planerade-massmord-pa-eurovision-svensk-doms-i-luxemburg

Michaels, S. (2009, 11 mars). Norway's Most Notorious Musician to be Released from Prison. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/music/2009/mar/11/norwegian-black-metal-varg-vikernes

Olsson, G. (2026, 26 mars). Varningen: Nazister på allsvenska läktare. *Dagens Nyheter*. https://www.dn.se/sverige/varningen-nazister-pa-allsvenska-laktare/

Porter, C. (2021, 3 mars). Toronto Van Attacker Found Guilty in City's Worst Mass Killing. *The New York Times*. https://www.nytimes.com/2021/03/03/world/canada/toronto-van-alek-minassian.html

Ranstorp, M. (2021, 16 maj). Historien går igen. *Axess*. https://www.axess.se/samhalle/historien-gar-igen-3/

Röstlund Jonsson, C., & Asp, V. (2025, 10 september). Ännu en man häktas för rasistisk misshandel i Stockholm. *Dagens ETC*. https://www.etc.se/inrikes/aennu-en-man-haektas-foer-rasistisk-misshandel-i-stockholm

Saab, B. Y. (2025, 31 mars). Why Hezbollah Fell. *Georgetown Journal of International Affairs*. https://gjia.georgetown.edu/conflict-security/why-hezbollah-fell/

Samnytt-redaktionen. (2020, 28 augusti). Här sparkar de fotboll med Koranen på Stortorget i Malmö – grips av polis. *Samnytt*. https://samnytt.se/video-har-sparkar-de-fotboll-med-koranen-pa-stora-torg-i-malmo-grips-av-polis

Stenlund, K., & Svensson, L. (2025, 15 april). 17-årig i Umeå med koppling till 764-nätverket häktad – misstänks för grova brott. *SVT Nyheter*. https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasterbotten/17-aring-i-umea-med-koppling-till-764-natverket-haktad-misstanks-for-grova-brott

Svensson, L., Waage, T., Pakdemir, H. & Krona, S. (2024, 19 oktober). Minst åtta attacker i Stockholm kopplas till sadistiskt nätverk på Telegram. *SVT Nyheter*, https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/minst-atta-attacker-i-stockholm-kopplas-till-satanistisk-onlinesekt-pa-telegram

SVT. (2024). Incidenter kopplade till Israels ambassador – Detta vet vi. *SVT Nyheter*, https://www.svt.se/nyheter/inrikes/incidenter-kopplade-till-israels-ambassader-detta-vet-vi

Sääf, A., & Boucheloukh, N. (2023, 1 september). Momikas medhjälpare nekas medlemskap i Socialdemokraterna. *Sveriges Radio*. https://www.sverigesradio.se/artikel/momikas-medhjalpare-havdar-medlemskap-i-s-partiet-dementerar

Turesson, C. (2025, 13 februari). Deltog i påskuppploppen Linköping – misstänks nu för terrorbrott, *Sveriges Radio*, https://www.sverigesradio.se/artikel/deltog-i-paskuppploppen-linkoping-misstanks-nu-for-terrorbrott

Žižek, S. (2018, 28 maj). Troubles with Identity. *The Philosophical Salon*. https://thephilosophicalsalon.com/troubles-with-identity/

Vahia Malliagros, T. (2024, 26 februari). Europa the Last Battle – the Antisemitic Documentary Going Viral Among the Far Right, *The Skeptic,* https://www.skeptic.org.uk/2024/02/europa-the-last-battle-the-antisemitic-documentary-going-viral-among-the-far-right/

Wikén, J. (2025, 27 november). Skulle attackera Eurovision med cyanid: ”Fun Time”. *SVT Nyheter*. https://www.svt.se/nyheter/utrikes/skulle-attackera-eurovision-med-cyanid-fun-time

Wikén, J., & Alshawish, K. (2023, 31 juli). Salwan Momika och Salwan Najem – männen bakom sommarens koranbränningar i Sverige. *SVT Nyheter*. https://www.svt.se/nyheter/inrikes/salwan-momika-och-salwan-najem-mannen-bakom-koranbranningarna-i-sverige

Wikén, J., & Jönsson, O. (2025, 9 maj). Mordet på Salwan Momika en gåta – kan bli ett ”kallt fall”. *SVT Nyheter*. https://www.svt.se/nyheter/inrikes/mordet-pa-salwan-momika-en-gata-kan-bli-ett-kallt-fall

Ideologisk litteratur

Behring Breivik, A. (2011). *2083: A European Declaration of Independence*.

Bratt, T. (2017). Europa: The Last Battle. Europa TV. https://www.imdb.com/title/tt7528992/

Ma, M. (2019). *Harassment architecture*. Självpublicerad.

Ma, M. (2021). *Gothic violence*. Självpublicerad.

Spencer, R. B. (2017). *What It Means to Be Alt-Right.* Alt.right.com

Lagstiftning, uppslagsverk och liknande

Brottsbalken (SFS 1962:700)

Cleaver, G. (2019). Multiverse Theories: Philosophical and Religious Perspectives. i *Oxford Research Encyclopedia of Religion*. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199340378.013.157

Jerusalem Declaration on Antisemitism. (2021). https://jerusalemdeclaration.org

Kushner, H. W. (red.). (2023). *Encyclopedia of Terrorism*. Sage. https://doi.org/10.4135/9781412952590

Moore, W. V. (2024). *George Lincoln Rockwell. EBSCO Research Starters*. https://www.ebsco.com/research-starters.

Nationalencyklopedin. (2024). *Nätverk*. I *Nationalencyklopedin.*

Svensson, B. E. Y. (u.å.). *Multiversum*. i *Nationalencyklopedin.*

ISSN 1650-1942

www.foi.se